

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོལ་སྟོད་ཆ།

མཛོད་པ་པོ། མཁས་གྲུབ་དགེ་འདུན་བསྟན་པ་དར་བྱས།
བཛོད་བྱ། དངོས་པོ་བརྒྱད་དང་། བར་དེས།

སེར་སྒྲུང་དཔེ་མཛོད་ཁང་།

༡༡། །པར་ཕྱིན་ཟུར་བཞོལ་སྒྲད་ཆ་བྲང་ངེས་སྟེ་མཐའ་དཔྱོད་དང་།

ཁ་སློང་མངོན་པར་ཉོགས་པའི་རྒྱན་གྱི་ཅ་རྟེ་ག་

བཅས་བཞུགས་སོ།།

མཛོད་པ་པོ། མཁས་གྲུབ་དགེ་འདུན་བསྟན་པ་དར་རྒྱས།

བཛོད་བྲ། དངོས་པོ་བརྒྱད་དང་། བྲང་ངེས།

དཀར་ཆག

ཕྱོད་སྒྲིང་། .....A

མཁས་གྲུབ་བསྟན་དར་བའི་ཆུང་ཐུབ་། .....H

མངོན་རྟོགས་རྒྱུ་གི་ཅ་རྒྱུ་ཆེན་མོ།

མཚན་བརྗོད་དང་མཚན་གྱི་དོན། 1

ཅ་བའི་མཚན་བརྗོད། 3

དགོས་སོགས་ཆོས་བཞི། 4

ལུས་མདོར་བསྟན་པ། 5

ཆུང་མཁྱེན་མཚོན་བྱེད་གི་ཆོས་བཅུ། 7

ལམ་ཤེས་མཚོན་བྱེད་གི་ཆོས་བཅུ་གཅིག་། 11

གཞི་ཤེས་མཚོན་བྱེད་གི་ཆོས་དགུ། 13

ཆུང་རྟོགས་སྒྱུར་བ་མཚོན་བྱེད་གི་ཆོས་བཅུ་གཅིག་། 17

ཅ་སྒྱུར་མཚོན་བྱེད་གི་ཆོས་བཅུ། 20

མཐར་གྱི་སྒྱུར་བ་མཚོན་བྱེད་གི་ཆོས་བཅུ་གསུམ། 21

སྐད་ཅིག་སྒྱུར་བ་མཚོན་བྱེད་གི་ཆོས་བཞི། 22

འབྲས་བུ་ཆོས་སྒྱུ་མཚོན་བྱེད་གི་ཆོས་བཞི། 22

ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད། 23

ཐེག་ཆེན་གྱི་གདམས་ངག།	26
ཞར་བྱང་དགེ་འདུན་གྱི་གངས་འདྲན་ཚུལ།	31
ཐེག་ཆེན་གྱི་སྟོར་ལམ།	32
སྐྱབ་པའི་རྟེན་རིགས་བཤད་པ།	37
སྐྱབ་པའི་དམིགས་པ།	38
སྐྱབ་པའི་ཆེད་དུ་བྱ་བ།	39
སྐྱབ་པ་རང་གི་ངོ་བོ་བཤད་པ།	39

སྐབས་གཉིས་པ།

ལམ་ཤེས་ཡན་ལག་ཟླ།	50
ཉན་ཐོས་གྱི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས།	51
རང་རྒྱལ་གྱི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས།	52
ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས།	53
སྒོམ་ལམ་གྱི་བྱེད་པ།	56
ཐག་བཅས་སྒོམ་ལམ།	57
ཐག་མེད་སྒོམ་ལམ།	59

སྐབས་གསུམ་པ།

འབྲས་ཡུམ་ལ་ཉེ་རིང་གི་ལམ།	63
--------------------------------	----

མི་མ་སྤྱན་ཕྱོགས་དང་གཉེན་པོ་ཕྱོགས་ཀྱི་གཞི་ཤེས།	64
གཞི་ཤེས་སྒྱུར་བ།	66
མཁྱེན་པ་གསུམ་གྱི་མཇུག་བསྡུ་བ།	70

སྐབས་བཞི་པ།

མཁྱེན་གསུམ་རྣམ་པ་མདོར་བསྟན།	71
གཞི་ཤེས་རྣམ་པ།	72
ལམ་ཤེས་རྣམ་པ།	74
རྣམ་མཁྱེན་གྱི་རྣམ་པ།	77
སྒྱུར་བ་སྒྲོམ་པ་པོའི་རྟེན་གྱི་གང་ཟག།	83
སྒྱུར་བ་དངོས་བཤད་པ།	84
སྒྱུར་བའི་སྒྱུན་ཡོན་བཤད་པ།	87
སྒྱུར་བའི་མཆོན་ཉིད་མདོར་བསྟན་པ།	91
ཤེས་མཆོན།	92
ཁྱད་མཆོན།	95
བྱེད་མཆོན།	96
ངོ་བོ་ཉིད་མཆོན།	97
ཐེག་ཆེན་གྱི་ཆོགས་ལམ།	99
ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒྱུར་ལམ།	100

ཕྱིར་མི་ལྟོག་པའི་རྟགས་མདོར་བསྟན་པ།	101
སྐྱོར་ལམ་ཕྱིར་མི་ལྟོག་པའི་རྟགས།	102
མཐོང་ལམ་ཕྱིར་མི་ལྟོག་པའི་རྟགས།	104
སྐོམ་ལམ་ཕྱིར་མི་ལྟོག་པའི་རྟགས།	106
ཆོས་ལོངས་སྤྱལ་གསུམ་གྱི་སྐྱོར་བ།	109

སྐབས་ལྔ་པ།

སྐྱོར་ལམ་ཅེ་སྐྱོར།	111
མཐོང་ལམ་ཅེ་སྐྱོར་གྱི་སྤང་བྱ་རྟོག་པ།	114
གཉེན་པོ་མཐོང་ལམ་ཅེ་སྐྱོར།	118
སྐོམ་ལམ་ཅེ་སྐྱོར།	120
སྐོམ་ལམ་ཅེ་སྐྱོར་གྱི་སྤང་བ།	121
བར་ཆད་མེད་པའི་ཅེ་སྐྱོར།	125

སྐབས་དྲུག་པ།

བརྟན་པ་རྒྱ་ལྗས་བཤད་པ།	127
-----------------------------	-----

སྐབས་བདུན་པ།

བརྟན་པ་ཐོབ་པའི་སྐད་ཅིག་མའི་སྐྱོར་བ་བཤད་པ།	128
---	-----

སྐབས་བརྒྱད་པ།

ཡེ་ཤེས་ཚེས་ཀྱི་སྒྲ།	130
མོངས་སྒྲིང་རྫོགས་པའི་སྒྲ་བཤད་པ།	135
འབྲས་བུ་མཚན་སོ་གཉིས་བཤད་པ།	135
དཔེ་བྱད་བརྒྱད་ཅུ་བཤད་པ།	140
མཚོག་གི་སྒྲུལ་སྒྲ།	147
མཛད་པ་འཕྲིན་ལས།	147
བསྐྱུས་དོན་གཞན་བསྐྱུས་པ།	152

བྲང་ངེས་སྒྲི་དོན།

བཤད་བྱའི་མདོ་འཁོད་པ།	154
མདོའི་དོན་བཤད་པ།	155
འཁོར་ལོ་གསུམ་གྱི་བྲང་ངེས་འགྲེལ་ཚུལ།	156
སྒྲི་སྒྲར་གྱི་མཐར་ལྟ་ཚུལ།	164
དགག་བྱ་དབང་ཤེས་ཀྱི་སྒྲང་ཚུལ་ལ་དབྱད་པ།	166
མཚན་ཉིད་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག།	174
རང་རྒྱུད་པའི་ལུགས་ལ་བྲང་ངེས་འགྲེལ་ཚུལ།	181
མཐའ་གཉིས་སྒྲིང་ཚུལ།	183

དབུ་མའི་ལམ་བསྟན་པའི་ཚུལ།	184
ཐལ་འགྱུར་བས་དགོངས་པ་འགྲེལ་ཚུལ།	190
གཟུངས་རྒྱལ་ནས་བཤད་པའི་ཚུལ།	190
མདོའི་དོན་བཤད་པ།	192

བྲང་ངེས་མཐའ་དཔྱད།

འཁོར་ལོ་གསུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་ལ་དབྱད་པ།	194
འཁོར་ལོ་གསུམ་གྱི་མཚན་གཞིའི་དབྱེ་བ་ལ་དབྱད་པ།	207
འཁོར་ལོ་གསུམ་པོའི་གདུལ་བྱ་ལ་དབྱད་པ།	208
མཚན་ཉིད་སོགས་ལ་ཚུད་སྒྲིང་།	213
འཁོར་ལོ་གསུམ་གྱི་བྲང་ངེས་འགྲེལ་ཚུལ།	218
འབྲུག་གཞིའི་དོན་ལ་དབྱད་པ།	231
མཚན་ཉིད་གསུམ་འཛོག་ཚུལ་ལ་དབྱད་པ།	243
ཐེག་དམན་གྱི་མདོས་བསྟན་ཚུལ།	258
རང་རྒྱུད་པའི་ལུགས་ལ་བྲང་ངེས་འགྲེལ་ཚུལ།	260
ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་ལ་བྲང་ངེས་འགྲེལ་ཚུལ།	270

བྲང་སྒྲིལ།

བྲང་ངེས་ལེགས་བཤད་སྟེང་པོའི་དོན་བསྟན་པ།	273
--	-----

སྒྲུབ་མཁའ་

༡༡། ཡངས་པའི་ནམ་མཁའ་ཁྱེད་ཡོངས་ལ་སྐར་ཆོག་གསུངས་ལས་འདས་པ་ཇི་སྟེད་
བྱུང་བ་ལས། གྲེ་བྲག་སའི་གོ་ལ་འདིར་མའི་སྤྱི་ཆོག་གསུངས་ཀྱི་རྒྱས་པ་དང་ཕྱིའི་དངོས་པོ་གཉིས་ལ་
བརྟེན་ནས་ཆེ་འདི་ཅམ་གྱི་མཛོན་འདོད་ཀྱི་རེ་བ་ཅུང་ཟད་བསྐྱར་རྒྱས་ཀྱང་། ཆེ་འདིའི་བདེ་ཐབས་
ཁོ་ནས་ཆོག་པར་མི་འཛིན་པར་འཛིག་རྟེན་ཕྱི་མ་པན་ཆད་ཀྱི་བསམ་པ་དང་། དེ་དག་གི་གོང་མའི་
ཁྱད་པར་འཆོལ་འདོད་ཀྱི་ཆོར་བ་མཛོན་འགྱུར་སྤྱི་རྒྱས་པའི་ལེགས་ཉེས་རྣམ་པར་དཔྱོད་པའི་
སེམས་ཤིག་ཡོད་ན་ནི། ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་དང་། དེའི་བསྟན་པ་ལ་ཚུལ་བཞིན་
དུ་སྦྱོབ་པ་ཁོ་ནར་རག་ལས་ཀྱི། དེ་ལས་གཞན་དུ་ཕྱི་རོལ་པའི་གྲུབ་མཐའ་དང་། དེར་དུས་ཀྱི་ཆོན་
རིག་ལ་རེ་བ་བཅོལ་ནས་དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་རྟོགས་པར་འདོད་པ་དང་། དེ་ལས་འདི་ཕྱིའི་
ལེགས་ཆོག་སྤྱོད་ཐབས་ལ་དམིགས་ཏེ་འབྲུལ་ཆས་ཀྱི་མཆོན་པའི་ཕྱིའི་དངོས་པོ་ཇི་སྟེད་ལ་
སྦྱོད་ཀྱང་། ངལ་བ་འབྲས་མེད་དུ་འགྱུར་བ་ལས་མཛོན་པར་འདོད་པའི་དོན་གྲུབ་དཀའ་བ་ནི་ཆེས་
གསལ་བར་གྱུར་དང་འགྱུར་བཞིན་པར་སྦྱོས་ག་ལ་དགོས།

སྤྱིར་གཏང་འཛིག་རྟེན་ཕྱི་མ་པན་ཆད་ཀྱི་བདེ་སྤྱུག་གི་རྩ་བ་ཕྱིའི་དངོས་པོ་དང་མ་འབྲེལ་
བར་ནང་སེམས་རྒྱད་ཀྱི་སྟངས་ཡོད་པར་ཤེས་པའི་རྣམ་དཔྱོད་དང་ལྡན་ན། དེ་དང་བྲལ་བའང་
སེམས་སྟངས་ནས་བྲལ་དགོས་པ་ལས་ཕྱིའི་དངོས་པོ་ཁོ་ནས་སེལ་བར་འདོད་པ་ནི་རྟེན་འབྱུང་གི་
གཤིས་ལུགས་དང་རྒྱལ་འགལ་སོང་བར་ངེས་ཏེ། རྣམ་འབྲེལ་ལས། ངེས་པ་དང་ནི་སྦྱོ་འདོགས་
ཡིད། གཞོད་བྱ་གཞོད་བྱེད་རོ་བའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། ཆ་གང་ལྟ་བུ་གཟུགས་ཅན་
དངོས་པོའི་དངོས་སུ་གཞོད་བྱ་གཞོད་བྱེད་ལ་པན་ཚུན་གཉིས་ཀ་གཟུགས་ཅན་དུ་མཚུངས་དགོས་
པ་བཞིན་དུ། སེམས་སྟངས་གི་བདེ་སྤྱུག་གཉིས་པོ་པན་ཚུན་དངོས་སུ་གཞོད་བྱ་གཞོད་བྱེད་ལ། ཕྱི་
རོལ་གཟུགས་ཅན་གྱི་སྟངས་མ་ཡིན་པར་ནང་སེམས་རྒྱད་ཀྱི་སྟངས་བྱུང་དགོས་པ་རྣམ་པ་

ཀུན་ནས་མཆོངས་ལ།

འོན་འདྲིག་ཉེན་ཕྱི་མ་པན་ཆད་ཀྱི་སྤྱག་བསྐྱེད་ཀྱི་ཅ་བ་སེམས་རྒྱུད་ཀྱི་སྤྲོད་ཏུ་ཡོད་ན།
 སེམས་སྤྲོད་གི་སྤྱག་བསྐྱེད་སེམས་བའི་ཐབས་ཤིག་ཡོད་དམ། ཡོད་ན་གང་ལ་བསྟེན་འོས་པ་ཡིན་
 ཞེ་ན། ད་བར་དཔལ་ནལ་རྒྱུ་ཆོས་བརྒྱུད་ཀྱི་རྒྱལ་བའི་བསྟན་པ་རིན་པོ་ཆེ་ལ་ཐོས་བསམ་སྒྲུབ་
 གསུམ་གྱིས་འཇུག་པ་ལས་ཐབས་གཞན་གང་ཏུ་བཅའ་ཡང་ཆེད་དཀའ་ལ། དེ་ལྟ་ནའང་ད་ཆ་སྤྱི་
 ཆོག་ནས་ནང་ཏུ་འབྱུལ་ཆས་དངོས་པོས་ལུས་ཆོར་བའི་གོ་སྐབས་དཀའ་ཆེགས་མེད་པར་
 འབྱེན་ཅུས་པར་བཏེན། དེ་དག་གིས་ཡིད་ཆེས་པར་བྱས་ནས་འདི་སྤྲོད་འདྲུ་རྩི་རྣམས་གཡེང་
 བས་ཆེ་བའི་སྐབས་འདིར། ཐོན་པ་སངས་རྒྱས་དང། དེའི་བསྟན་པ་ཁོ་ན་ཡང་དག་པ་ཡིན་ལ།
 དེ་ལས་གཞན་ཏུ་ཐོན་པ་དང་བསྟན་པ་སོགས་ཡང་དག་པ་མིན་ལོ་སྟེན་ཏུ་སྤྱོད་པོ་དད་ཞེན་ཅན་
 གྱིས་དམ་བཅའ་བཤམ་སྤོངས་དད་ཅམ་གྱིས་མི་རུང་བར། ཆད་མས་ངེས་པ་རུངས་པའི་སྒོ་ནས་
 ཡིད་ཆེས་ཀྱི་དད་པ་དགོས་པར་གསུངས་ལ། རུངས་པའི་ཆད་མ་ལའང་མངོན་སུམ་ཆད་མ་དང་
 རྩིས་དཔག་གཉིས་སུ་ངེས་པས། ལས་དང་པོ་རྣམས་ལ་ནི་མངོན་སུམ་ཆད་མས་ངེས་མི་ཅུས་
 བས་རྩིས་དཔག་ཆད་མ་དགོས་ལ། དེ་འདྲའི་སྤྱོད་མཐུ་མེད་ཀྱང་མ་མཐའ་ཐོས་བྱུང་གི་ཡིད་དཔྱོད་
 ཅམ་གྱིས་གོ་བ་ཚུལ་བཞིན་ཏུ་འཆར་དགོས་པར་གསལ་ཏེ། ལྷ་ལས་ལུས་འབྱུང་གི་བསྟོད་པ་
 ལས། བདག་ནི་སངས་རྒྱས་ཕྱོགས་མི་འདྲིན། །སེར་སྒྱུ་སོགས་ལ་མི་ལྡང་ཡང། །གང་ཞིག་
 རིགས་པ་ལྡན་པའི་ཆོག། །དེ་ཉིད་ཐོན་པ་ཡོངས་སུ་འདྲིན། །ཞེས་གསལ་བར་གསུངས།

རི་སྐད་གསུངས་པ་བཞིན། ཐོན་པ་སངས་རྒྱས་དང་དེའི་ཆོས་ཚུལ་ཡང་དག་ཡིན་པར་
 ཡིད་གཞན་ཏུ་མི་གཡོ་བའི་ངེས་པ་མ་ཆེད་པ་དེ་སྤྲོད་ཏུ། སྐབས་གནས་ཡང་དག་ལ་ཡིད་ཆེས་
 ཀྱི་དད་པ་སྤྲོད་དཀའ་བ་དང། དེའི་སྟོན་ཏུ་ཐོན་པའི་གསུང་གི་བརྗོད་བྱ་བདེན་བཞིན་གནས་
 ལུགས་ལ་ངེས་པ་ཆེད་དགོས་པའི་རིགས་པའི་དབང་སྤྱག་རྣམས་ཀྱི་མཁས་པའི་བཞེད་སྟོལ་

བཟང་པོ་དེ་དག་ནི། གང་ཟག་ལས་དང་པོ་བ་རྣམས་ལ་ཤིན་ཏུ་གནད་ཆེ་བས་སྒྲན་གྱི་སྒྲུ་གྲུ་བཞིན་
 དུ་གཅེས་སྤྲས་ཀྱིས་སྦྱོང་དགོས་ལ། དེ་དག་མི་ཉམས་རྒྱན་འཛིན་བྱེད་པ་ལ་སྒྲན་པ་ཉིད་ཀྱིས་
 དངོས་སུ་གསུངས་པའི་མདོ་རྒྱུད་སྤྱི་དང། དེ་དག་དགོངས་པ་འགྲེལ་པ་ལ་མཁས་གྲུབ་གཉིས་
 ལྟན་གྱི་སྦྱིས་ཆེན་རྣམས་ཀྱིས་རྒྱ་བོད་གཞུང་ཆོད་ལྟན་རྣམས་དང། བྱད་པར་མདོ་རྒྱུད་གཞུང་
 ལུགས་རྒྱ་མཆོར་བདེ་ལྷག་ཏུ་བསྦྱོད་པར་བྱེད་པའི་གཟིངས་ཆེན་ཡིག་ཆ་རྣམས་ལ་ཐོས་བསམ་
 སྒོམ་གསུམ་གྱིས་འབྲུག་པ་ཁོ་ནར་རག་ལས་ཏེ། མདོ་ལས། དས་ནི་བྱིད་ལ་ཐར་པའི་ལམ་སྒྲན་
 གྱི། ཐར་པ་རང་ལ་རག་ལས་ཤེས་པར་བྱ། ལུབ་རྣམས་སྤྲིག་པ་རྒྱ་ཡིས་མི་འཁྱུ་ཞིང། འཕྲོ་བའི་
 ལུག་བསྐལ་བྱག་གིས་སེལ་མི་མཛད། ཉིད་ཀྱི་རྟོགས་པ་གཞན་ལ་འཕྲོ་མིན་ཏེ། ཆོས་ཉིད་བདེན་
 པ་བསྟན་པས་གྲོལ་བར་མཛད། ཞེས་པའི་མདོ་འདི་ནི་བྱང་དོན་དགོངས་པ་ཅན་མིན་པར་སྤྲི་
 བཞིན་པར་ཀུན་གྱིས་མ་སྤྲོད་སྤང་དུ་འདོད་ན། སྤང་དོར་ཆོས་རྒྱལ་བསྟན་པ་ལས་གྲོལ་དགོས་
 པར་གསུངས་པས་འདི་ལས་གསལ་བའི་མདོ་གཞན་ག་ལ་དགོས།

ཐོས་བསམ་སྒོམ་གཉིས་རྒྱལ་བཞིན་དུ་བྱེད་པ་ལའང་ཕྱི་ནང་གི་རྒྱ་རྒྱུན་དུ་མཆོག་པས་དགོས་
 པ་ལས། ཕྱིའི་རྒྱུན་བསྐྱབ་བྱའི་དཔེ་དེ་བ་རྣམས་ནི་པར་སྒྲན་གྱི་ལམ་ནས་དཔེ་མཛོད་ཁང་ཡོངས་
 ཀྱིས་ཞབས་འདེགས་མི་དམན་པ་ཞུ་ལུས་ལྟར། ད་ལམ་འདི་ག་དཔེ་མཛོད་ཁང་ནས་ཀྱང་གྲུ་ཆོད་
 འདི་ཉིད་ཀྱི་ཡིག་ཆའི་མངའ་བདག་གནས་ལྷ་རིགས་པའི་དབང་སྤྲུག་བརྒྱུ་ཆེན་པོ་མཁས་གྲུབ་
 དག་འདུན་བསྟན་པ་དར་རྒྱས་དཔལ་བཟང་པོ་མཆོག་གི་གསུང་འབྲུམ་དབུ་པར་གཉིས་ཀྱི་སྤྱི་
 མཐའ་དཔྱོད་དང། ལུར་བཀོལ་སྤྱི་མཐའ་དཔྱོད། མདོ་རྟོགས་རྒྱན་གྱི་ཁྱིལ་ ཁ་སྐོང་བྱང་དེས་
 སྒོམ། ཀུན་གཞི་སྤྱི་མཐའ་དཔྱོད་བཅས་གསུང་འབྲུམ་སྤྱོད་སྤྲེལ་དེ་བ་གཟུགས་སུ་པར་སྒྲན་
 ཐོག་མར་ཞུས་པ་ནི། ཡིག་ཆ་མཛད་ནས་དུས་རབས་བྱེད་དང་ལྷ་ཅམ་སོང་ཡང་། ད་དུང་སྒོམ་
 གཉིས་རྒྱལ་བཞིན་གནད་མཁན་དཔག་བསམ་གྱི་སྒྲོན་པའི་དབང་པོ་བཞིན་འཛད་མེད་དུ་འཕེལ་
 བས་བཞུགས་ཤིས་སུ་བྲན་པ་དང། སྤྱོད་སྤྲེལ་གཞན་ནས་དེ་སྤྱི་མ་ཕྱི་པར་གཤེད་ལྷ་བྱ་ལ་འབྱུང་བཞིའི་

གཞོན་པ་དང། རང་རེའི་པ་ཡུལ་ཆོས་ལུགས་གངས་ཅན་ལྗོངས་སུ་དུས་ལོག་སོགས་སྐྱེན་གཞན་གྱིས་གཞོན་སྐྱོན་ཏེ་ཅང་ཆ་བས་ཆེ་བྱུང་བའི་ཡིད་སྐྱེའི་གནས་ཚུལ་དེ་དག་ལས་སྒྲིག་ཐབས་སུ། ད་ལན་པར་སྐྱོན་སྐབས་བོད་ཀྱི་ཤིང་པར་དང། སྐབས་མའི་དོ་བར། སྤེལ་འཕྲུལ་པར་ཨོལ་སེཌ་དང། དཔེ་མཛོད་ལྷགས་པར་ཁང་ནས་པར་སྐྱོན་ཁྱུས་པའི་མ་ཕྱི་བཞི་པེ་དེ་དག་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་དག་ཁྱུ་གང་ཁྱུས་བྱས་ཏེ་པར་སྐྱོན་སྐབས་ཀ་ཆོད་ལུགས་ལེགས་ཁྱུས་ཁྱུལ་མ་ཟད། འབྲུང་འབྲུང་སྒྲིག་སྐྱོད་ནང་གི་མ་ཕྱི་དེ་དག་འབྲུལ་དེབ་དང་བྱ་རྒྱུ་ནང་དུ་འང་བཅུག་སྐབས་སའི་གོ་ལའི་བཅོས་མའི་སྐར་འཁོར་གནས་ཀྱི་བར། ཡིག་ཆ་དེ་དག་ཀྱང་སྐྱོན་མེད་དུ་བཞུགས་སྐབས་པའི་དགོ་མཆན་ཆེ་བར་སྐྱེས་ཏེ་འབད་བ་མི་དམན་པའི་སྐོན་སྐྱོན་འཆར་ལགས།

ཡིག་ཆར་དག་ཁྱུ་བྱེད་ཚུལ་ནི། གཞུང་ཆོས་སོ་སོའི་སྐབས་འགོ་བཙོན་དུ་ཚོད་པའི་མིང། ཤིང་རྩ་སྒོལ་འབྲེད་ལྟ་བུ་ཡིག་ཆེན་གྱིས་སྒོལ་ཡོད་པ་དེ་དག་དེ་སྐྱ་དཔེ་རིང་སོགས་སུ་མེད་པར་བཞེན་ལྷག་སྐྱོན་ཡིན་མོད་ཀྱང། དེབ་གཟུགས་སུ་གཞུང་ཆོན་རྩེད་སྐབས་ཆེད་དེབ་གཟུགས་དུ་མའི་ནང་དེ་བཞིན་དར་སྒོལ་ཆེ་བ་དང། སྐོབ་གཉེར་བའི་སྐོར་གཞུང་ཆོན་སྐྱེའི་གོ་རིམ་རྣམས་ཀྱང་འབད་མེད་དུ་འཆར་ཞིང། བྱེད་པར་ཡིག་ཆར་འཕྲི་སྐྱོན་གྱི་འི་མས་སྐྱོན་སོགས་མེད་པར་བཞེན་རང་སོར་འཛོག་

དེ་སྐྱ་བར་མཆོམས་སུ་ས་བཅད་ཁ་སྐོར་ལྟ་བུ་མཆན་གྱི་རིགས་མི་དགོས་པ་རྣམས་འཕྲི་བ་ལས། དེ་མིན་གཞུང་གོང་འོག་བསྐྱིགས་ནས་དངོས་སུ་བཅོས་དགོས་ངེས་རྣམས་བཅོས་པ། དཔེར་ན། ཡང་མཐའ་དག་ལྟ་བུ་ལ་ས་བཅད་སྐྱོས་ཐེན་ན། འོག་ཏུ་སྐྱེའི་པར་འཆད་དགོས་ཤིང། མི་འཆད་ན་ཆད་སྐྱོན་ལས་མི་འདའ་བས་བཅོས་དགོས་པའི་རིགས་དང།

ཡང་གོང་དུ་ས་བཅད་སྐྱེ་བཟངས་ཐེན་ནས། ས་བཅད་གསུམ་པ་ལྟ་བུ་ལ། གསུམ་པ་ཞེས་མ་སྐོས་པར་གཞན་ལ་དང་པོ། གཉིས་པ། བཞི་པ། ལྷ་པ་བཅས་ཡོད་ན། གསུམ་པ་ཁ་སྐོར་ནས་

བཅོས་ཐིན་པ་རྣམས་མ་དཔེ་དང་མི་མ་ཐུན་ཡང་རང་སོར་འཛོག་ཡོད།

དེ་བཞིན་དེ་ལྟ་སྟོག་ཁྲུང་པར་ཅར་ཡིག་འོར་ཇི་བྱུང་དང་། འོན་མེད་ཁ་སྐྱོང་བྱེད་པའི་
རིགས་འགའ་ཤམ་དང་། ཡོངས་གྲགས་སམ་ཐུར་གནས་སུས་གཟིགས་ཀྱང་སུམ་རྟགས་ཀྱི་
འགྲོས་དང་མི་མ་ཐུན་པ་མ་དག་རྒྱན་འབྲམས་སོང་བ་འགའ་རེ་བཅོས་པ་ཅམ་ལས། ལག་སོར་
རིང་པོ་བརྒྱངས་ནས་སྤང་བ་གང་བྱ་གྱིས་སྟོན་འཕྲི་འབྲེ་མིན་གཏན་ནས་མ་བཅོས་པར་མ་བྱི་
བཞི་པོ་དང་གང་མ་ཐུན་བྱས་ནས་གཞོལ་བ་ཁོ་ནར་ལགས། གང་བཅོས་པ་རྣམས་ཀྱང་ཤོག་
གངས་སོ་སོའི་གཤམ་དུ་ཐད་ཀར་ཐད་ཀར་བཀོད་ན་དགེ་མཚན་རྒྱུ་ཞིང་། དེ་བ་གཟུགས་ཀྱི་
མཛེས་ཆ་ལའང་གཞོད་སྟོན་གྱིས། འབྱུང་འབྱུར་དབྱུང་ཞིབ་གནང་བར་འདོད་ན་གཟིགས་བདེའི་
སྤྲད་དེ་བ་གཟུགས་ཀྱི་གཤམ་དུ་ཤོག་གངས་དང་བཅས་ཐུར་དུ་བཀོད།

སྟོབ་གཉེར་བ་རྣམས་ཀྱིས་རྒྱན་དུ་ཆ་དཔེ་གཟིགས་དགོས་པར་བརྟེན། གཟིགས་བདེའི་
སྤྲད་ཡིག་འབེབ་བྱེད་ཚུལ་དམིགས་བསལ་བཅོས་ཡོད། དཔེར་ན། མཐའ་དབྱེད་ནང་ཁ་ཅིག་
ཆང་མ་ལ་ཡིག་འབེབ་དང་། སྤྱི་དོན་ནང་དུ་དོན་ཚན་སོ་སོའི་རྫོགས་མཚམས་སུ་ཡིག་འབེབ་
དམིགས་བསལ་བྱས་ཏེ་བཅོས་ཡོད་པ་ནི་ལུང་རིགས་ལ་བྱང་ཆུབ་པའི་ཆོས་ཀྱི་སྤྱན་ལྡན་རྣམས་
ལ་མི་དགོས་ཀྱང་། སྟོབ་གཉེར་གསར་བུ་བ་རྣམས་ཀྱིས་ཐོག་མར་གཟིགས་པའི་ཆེ། སྟོ་རོར་
དོན་ཚན་གྱི་ཆ་སོ་སོར་མ་འབྲེས་པ་དང་། སྟོ་རོར་འཆར་བདེ་བ། གཞུང་གོང་འོག་པན་ཚུན་དཀའ་
ཆེགས་ཆེན་པོས་གཟིགས་ཞིབ་མི་དགོས་པར། ཡིག་འབེབ་སོ་སོ་ནས་དོན་ཚན་རྣམས་མཛོན་
གསལ་ཅན་དུ་འཆར་སྟེ་བ་སོགས་གོར་མ་ཆག དེ་ལ་བརྟེན་ནས་གཞུང་གི་གོ་དོན་སྤྱར་དུ་རྟོགས་
ཐུབ་པས་དགེ་མཚན་དུ་མ་དང་བཅས་པས་བཅོས་པ་ཁོ་ནར་ལགས།

འོན་ཀྱང་གལ་ཆེ་དོ་སྤྲང་དམིགས་བསལ་དགོས་པ་ཞིག་ལ། ཡིག་ཆ་སྤྲར་པར་སྤྱན་སྒྲུབས་
དེ་བ་གཟུགས་ཀྱི་ཨང་གངས་རྣམས་རང་སོར་གནས་ན་སྟོབ་གཉེར་བ་རྣམས་ལ་གཟིགས་བདེ་

བའི་དགོ་མཆོན་ཆེ་ཞིང། དེ་མིན་ཡིག་ཆ་རྣམས་ནི་ནམ་རྒྱུན་དེ་བ་གཟུགས་པར་སྦྱར་བྱེད་པ་དང་
མི་འདྲ་བར་སློབ་གཉེར་བའི་རྒྱུན་དུ་གཟེགས་དགོས་པའི་དཔེ་དེ་བ་དམིགས་བསལ་ཅན་ཞིག་
སོང་བར་བརྟེན། ཡང་གངས་འདྲ་མིན་གྱི་དེ་བ་གཟུགས་མང་པོ་ཡོད་ན་དཔེ་བྲིད་སོགས་ལ་དཀའ་
ངལ་མི་ཉུང་བ་བྱུང་བ་དེ་དག་གི་སྒྲིན་ཆ་ལ་སྦྱང་མེད་དུ་མི་བཞག་པར་བསམ་ཤེས་དང་གཟབ་
ནན་དགོས་པར་གཤམ་ཆེར་སྒྲུབ།

དག་ཅུ་དངོས་གཞི་སྐབས་དག་ཅུ་གནང་མཁན་རྒྱལ་སྤྱི་སྒྲིབ་སྒྲུབ་ཁག་དང། བཀའ་རབ་
འབྲམས་པ་དགོ་བའི་བཤེས་གཉེན་དང། དེ་བཞིན་ཚུལ་མཐུན་སློབ་གཉེར་བ་བཅུ་པ་གཉིས་
ལ་ཉེ་བ་འཛོམས་ནས་ཉིན་མང་པོའི་རིང་མ་སྤྱི་བཞི་པོ་གཞིར་བཟུང་། བོད་འོག་ཆིག་གཅིག་གྲང་
མ་ཡུས་པར་ངལ་བ་བྱུང་གསོད་ཀྱིས་ཞིབ་བསྐྱར་གཟེགས་ཞིབ་གནང་བར་སྦྱིང་ཐག་པ་ནས་
ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཅུ་རྒྱ། ད་དུང་འབྱུང་འབྱུར་མ་དཔེ་དེ་དག་གཞིར་བཟུང་ནས་ཡིག་ཆ་སྤྱི་ཀ་དག་
ཏུ་གཏོང་འོས་ཤིང་གཏོང་དགོས་པ་བྱུང་སྟེ། སྤར་བུར་བོར་གནས་པའི་སློན་སྤྱི་བསྐྱར་བཅས་ཀྱི་
རྣམ་པར་དཀའ་བའི་པར་སྦྱོར་ལས་འགྲུལ་རིམ་སྟེལ་ཡང། ལག་གཉིས་ཐལ་མོ་སྦྱར་ནས་
བསྐྱགས་བརྗོད་ཀྱི་ཡུལ་ལས་མ་འདས།

དེ་བཞིན་པར་སྦྱོར་གྱི་འགོ་གོན་ཏེ་ཅང་ཆེ་ཡང། ཡུལ་གྲུ་གང་སར་དགོ་སྦྱོར་སྦྱོར་སྦྱོར་སྦྱོར་
བྱ་ཅུ་མི་དགོས་པར་དད་ལྡན་གཏོང་པོད་ཡངས་པ་གཤམ་གསལ་པར་སྦྱོར་མཐུན་འགྱུར་བ་
རྣམས་ཀྱིས། པར་སྦྱོར་ཞལ་འདེབས་རྣམས་དད་གུས་སློབ་གསུམ་གྱིས་གནད་སློབ་གང་ཅུས་བསྐྱུལ་
བ་ལས་འགོ་གོན་དཀའ་ཆེགས་མེད་པར་བྱུང་བར་བརྟེན། པར་སྦྱོར་མཐུན་འགྱུར་བ་ཡོངས་ལ་
དམིགས་བསལ་ཡི་རང་དང་བསྐྱགས་བརྗོད་ཅུ་རྒྱ།

མདོར་ན་བྱམས་མགོན་མིའི་རྣམ་ཐོལ་མཁས་གྲུབ་དགོ་འདུན་བསྐྱར་པ་དང་རྒྱས་དཔལ་
བཟང་པོ་མཆོག་གི་གསུམ་འབྲུམ་དབྱ་པར་གཉིས་ཀྱི་དེ་བ་གཟུགས་དཔེ་མཛོད་ཁང་ནས་པར་

༡༡། །བྱམས་མགོན་མིའི་རྣམ་རྟེན་གནས་ལྟ་རིགས་པའི་དབང་ཕྱག་
 མཁས་ཤིང་གྲུབ་པ་བརྟེན་པ་མཁས་གྲུབ་དགེ་འདུན་བསྟན་པ་
 དར་རྒྱས་དཔལ་བཟང་པོ་མཆོག་གི་རྣམ་པ་
 ཐར་པ་ཆོག་དོན་སྦྱང་པོ་བསྟུས་པ་
 བཞུགས་སོ།།

༡༡། །མདོ་རྒྱུད་གཞུང་ལུགས་ཀྱན་ལ་འཇུག་མཁས་པ། །གྲུབ་པའི་ཡོན་ཏན་དཔལ་
 ཡང་མདོན་པར་མཐོ། །བྱད་པར་ཤེར་མདོས་བསྟན་པའི་བརྗོད་བྱའི་གནད། །དར་ཁིང་རྒྱས་མཛད་
 མི་པམ་སྤྲེའུ་མར་མཆོད། །

ཅེས་པའི་ཆོགས་བཅད་ཀྱིས་སྟན་བསྟུས་ནས་སྐབས་དོན་སྦྱང་བར་བྱ་བ་ནི། རི་སྐད་དུ།
 དབྱ་མ་ལ་འཇུག་པ་ལས། རྣམ་མཁའ་མེད་པས་འདབ་ཆགས་ལྷོག་པར་མི་འགྱུར་གྱི། །འདི་ནི་
 རང་མཐུ་ཐད་པས་ལྷོག་པར་འགྱུར་དེ་བཞིན། །སྟོབ་མ་དང་བཅས་སངས་རྒྱས་སྤྲས་རྣམས་
 སངས་རྒྱས་ཀྱི། །ཡོན་ཏན་མཁའ་ལྟར་མཐའ་ཡས་མ་བརྗོད་ལྷོག་པར་འགྱུར། །དེ་ཕྱིར་བདག་
 འདས་ཁྱོད་ཡོན་འདི་དག་ཅི། །ཤེས་པ་དང་ནི་བརྗོད་པར་བྱས་འགྱུར་རམ། །འོན་ཀྱང་དེ་དག་
 འཕགས་པ་སྟུ་སྟུ་བྱེས། །བཤད་ཕྱིར་དོགས་སྤངས་ཅུང་ཞིག་ཙམ་ཞིག་སྟུས། །ཞེས་གསུངས་
 པ་ལྟར། སྟུར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ནི། ཉན་རང་རྣམས་ལྟ་ཞོག་ས་ཆེན་པོ་
 ལ་གནས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་བརྗོད་མི་བྱས་པར་གསུངས་པ་བཞིན།
 སྤྱ་ཆང་འདི་ཉིད་ཀྱི་ཡིག་ཆའི་མངའ་བདག་མཁས་གྲུབ་གཉིས་ལྟན་གྱི་བཤེས་གཉེན་ཆེན་པོ་
 མཆུངས་མེད་སྤྲེའུ་མ་དགེ་འདུན་བསྟན་པ་དར་རྒྱས་དཔལ་བཟང་པོ་མཆོག་གི་རྣམ་པ་ཐར་པ་རྣམས་

ཀྱང་སློང་དམན་རྣམས་ཀྱི་ཡུལ་ལས་འདས་མོད། འོན་ཀྱང་གཙོ་བོ་སྤྲོད་མོང་གཏུལ་བྱའི་སྤང་རོར་
ཅམ་དུ་རྣམ་པ་ཐར་པ་མིག་ལམ་དུ་སོན་པ་འགའ་ཞིག་དད་པའི་ས་བོན་གྱི་ཚུལ་དུ་ཆོག་འགའ་
འཆད་པ་ལ། ཐོག་མར་དམ་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་སྟོན་གྱི་སྤྲེས་རབས་ཀྱི་སྤང་བ་ངོས་བཟུང་བ། སྤྱི་
བལྟམས་ནས་འཆད་ཉན་གྱི་བྱ་བར་འཇུག་ཚུལ། ཡིག་ཆ་གསར་དུ་མཛད་ཚུལ། འཇམ་མགོན་
རྒྱལ་བའི་གཏུང་འཆོབ་དགའ་ལྡན་ཁྱིམ་པའི་སྤྲུགས་འགན་བཞེས་པ། སྤང་ན་ལས་འདའ་བའི་ཚུལ་
བསྟན་པ་དང་ལ།

ཐོག་མར་དམ་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་སྟོན་གྱི་སྤྲེས་རབས་ཀྱི་ སྤང་བ་ངོས་བཟུང་བ།

རི་སྐད་དུ། འཇམ་མགོན་སྤྱི་མ་ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་པོའི་རྣམ་ཐར་ཆེན་མོ་ལས། རྣམ་པ་ཐར་པ་
ཞེས་པའི་དོན་དངོས་ནི། བཅོམ་བྱ་དང་ཅོམ་བྱེད་ཀྱི་རྣམ་པ་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་མཐོང་ཐོས་ཀྱི་གཏུལ་
བྱ་རྣམས་ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཐོབ་པའི་རྒྱར་འགྱུར་བ་ཞིག་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་
ཆད་ལྡན་སྤྱི་མ་ཙོང་གི་རྣམ་པ་ཐར་པ་ནི། བསྟན་བཀུར་ཞབས་ཏོག་དང་། བསྟན་སྤྱིལ་བྱེད་པ།
མཛལ་ཁ་སོགས་རི་སྐད་མཛད་ཀྱང་རྣམ་པ་ཐར་པའི་དོན་དུ་མི་འགྲོ་བར། ཐ་མལ་པའི་གང་ཟག་
ལས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་ཤིང་རྒྱལ་བའི་བསྟན་པ་ལ། ཐོས་བསམ་སྟོམ་གསུམ། འཆད་ཅོད་
ཅོམ་གསུམ། མཁས་བཙུན་བཟང་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་ཐར་པ་དེ་དག་ལ་བརྟེན་ནས། མཐོང་ཐོས་
ཀྱི་གཏུལ་བྱ་གང་གི་རྒྱུད་ལ་དད་གྱུས་དང་། རྣམ་པ་ཐར་པ་དེ་དག་ལ་རྗེས་སུ་སློབ་པ་དང་། སློབ་
ཁུས་པ་སློན་ལམ་ཚུན་ཆད་ནས་འཇུག་ཁུས་པ་ཞིག་དགོས་པར་གསུངས་པ་ལྟར། ཐོག་མར་
མཆོམས་སྤྱར་དུ་འདེམ་ཁྱིམ་ཆེན་དམ་པ་འདི་ཉིད་ཀྱི་སྟོན་བསྟན་འཛིན་སྤྲེས་ཆེན་དམ་པ་གང་དང་
གང་གི་སྤྱི་བ་བཞེས་ཚུལ་གྱི་རྣམ་པ་ཐར་པ་བཅོམ་པར་མི་ཁུས་ཀྱང་། སྤྲེས་རབས་ཀྱི་སྤང་བ་རྒྱ་
གངས་ཅམ་སྤྲེས་ན་ལས་སྐལ་གཏུལ་བྱ་གང་དང་གང་ལ་དད་པའི་ས་བོན་འཕེལ་བ་དང་། གསུང་

J

གི་གྲུབ་མཐའ་པ་རོལ་དུ་སོན་པ་གནས་ལྟ་རིགས་པའི་དབང་ལྷག་སྒྲར་ཐང་མཁན་པོ་བཙུག་ལྟ་
རིགས་པའི་རལ་གྱི། ༩༽ཤེས་བྱའི་ཆོས་ཀྱན་ལ་སྒྲིག་ཏུ་མ་གྱུར་བ་མཁས་དང་གྲུབ་པའི་དབང་
ལྷག་ཀྱིས་པ་དུས་གསུམ་མཐེན་པ། ༩༽འཇམ་མགོན་ཆོས་གི་རྒྱལ་པོའི་སྤྲུལ་མཆོག་འདུལ་བ་
འཛིན་པ་སྒྲར་ཐང་ལྷ་མ་གྲགས་པ་དཔལ་ལྷན། ༡༠༽ལུང་རིགས་སྤྱོད་པའི་དབང་ལྷག་ཀྱན་མཐེན་
རོང་སྟོན་ཆོས་རྩེ་ཤུག་གི་རྒྱལ་མཆོན་སོགས་བསྟན་འཛིན་གི་སྤྱོད་ཆེན་དམ་པ་དུ་མའི་སྤྱོད་པ་
འཛིན་ནས་རྒྱ་པོད་ཀྱན་ཏུ་རྒྱལ་བའི་བསྟན་པ་རིན་པོ་ཆེ་བཤད་སྤྱད་གཉིས་གི་སྟོན་པ་འཛིན་
སྤྱོད་སྤེལ་གསུམ་གནང་བར་རྒྱུད་ལྷན་གྲགས་ཤིང་དེ་དག་གི་རྣམ་ཐང་ནང་དུ་འདུག་པའི་ལ།

སྤྱོད་བསྟན་པ་ནས་འཆད་ཉན་གི་བྱ་བར་འདུག་ཚུལ།

སྒྲར་ཤིང་ཕྱིན་གི་ཡུམ་གི་དངོས་བསྟན་སྤྱོད་ཉིད་གི་རིམ་པ་དང་། སྤྲུལ་རྟོག་མཛོན་རྟོགས་
གི་རིམ་པ་གཉིས་ཀ་དངོས་སྤྱོད་པ་གི་རིགས་པའི་ལམ་ནས་གསལ་བར་མཛད་པ་ལ་མཚུངས་
ལྷ་མ་མཆིས་པ་ངེས་པའི་དོན་གི་བཤེས་གཉེན་ཆེན་པོ། བྱམས་མགོན་མའི་རྣམ་རོལ་གནས་ལྟ་
རིགས་པའི་དབང་ལྷག་བརྟེན་ཆེན་པོ་མཁས་ཤིང་གྲུབ་པ་བརྟེན་པ་མཁས་གྲུབ་དགེ་འདུན་བསྟན་
པ་དར་རྒྱས་དཔལ་བཟང་པོ་མཆོག་ འཕགས་མཆོག་བྲག་ན་བརྟེན་འདུལ་ཞིང་ཁ་བའི་སྤྱོད་པ་
སྤྱོད་བསམ་བཞིན་དུ་མའི་སྤྱོད་པའི་སྤྱོད་འཕྱུལ་གི་རོལ་པས། རབ་བྱུང་བརྒྱད་པའི་ཆུ་ཁྱང་། ཕྱི་ལོ་
༡༧༩༣ ལོར་འཕན་པོ་སྤྱང་ག་ཤོད་འོད་སྒྲར་ཐུན་མོང་གཏུལ་བྱའི་སྤྱོད་པོར་འདམ་ལས་སྤྱོད་པ་
ཀྱང་འདམ་གི་སྤྱོད་གིས་མ་གོས་པར་ཉི་མའི་གཉེན་ལྟར། རོ་མཆོར་བའི་བསྟན་པ་དང་བཅས་
སྤྱོད་བསྟན་པའི་ཚུལ་མཛད།

སྤྱོད་གཞོན་དུས་སྤྱུང་སྤྱོད་གི་སྤྱོད་སྤྱུངས་གཉིས་གི་རྣམ་པར་དཀར་པའི་བག་ཆགས་
བཟང་པོ་ཡོངས་སྤྱོད་པ་ལས། སྤྱོད་རབས་ལས། བཙོན་ར་འདྲ་བའི་བྱིས་ལ་ནི། རྣམ་ལང་

བདེ་བར་མ་སེམས་ཤིང་། །ལྷག་གམ་ཡང་ན་དབུལ་ཡང་རུང་། །ཁྱིམ་ན་གནས་པ་ནད་དུ་ཆེ། །
ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། ཁྱིམ་བཟང་ངན་གང་དུ་གནས་ཀྱང་ལྟོ་གོས་གཏམ་གསུམ་གྱི་མཆོན་པའི་
ཆེ་འདིའི་བྱ་བ་ཁོ་ནའི་དུས་འདས་ཏེ་ལུས་སེམས་གཉིས་ཀ་མེད་འོབས་སུ་ཚུད་པ་ལྟར་ཆ་གདུང་
གིས་རབ་ཏུ་མནར་བའི་ཤེན་ཏུ་ནད་ཆེན་པོས་ཟིན་པར་གཟིགས་ནས། ཁྱིམ་ནས་ཁྱིམ་མེད་པར་
རབ་ཏུ་བྱུང་སྟེ་སྟོན་ཁ་བའི་ལྗོངས་སུ་མཁས་གྲུབ་གཉིས་ལྡན་གྱི་སྦྲེས་ཆེན་དམ་པ་རྣམས་ཀྱི་
འབྱུང་གནས། དབུས་གཙང་ཆོས་ཀྱི་ཞིང་ས་ཞེས་ཡོངས་སུ་གྲགས་པ། རྩེ་གཞོན་ཏུ་མཛེས་
པ་དཔལ་གྱིས་ལྷག་བཏབ་པའི་མལ་རྩོ་ཆ་དཀར་དགོན་པར་རབ་འབྱུང་དུར་སྦྲིག་གོས་གྱིས་
མཛེས་པར་བྱས་ཏེ། དེར་སློབ་གཉེར་གནང་སྟོལ་སྦྱི་མཚུངས་ལྟར་ཐོག་མར་སློ་འཛིན་སྦྱོར་བྱངས་
དང་གསན་བསམ་མི་རིང་བར་གནང་ཡང་། བྱིས་མཁས་མང་གྲེ་བའི་འབྱུང་གནས་སེར་སྨྱད་
ཐོས་བསམ་ཞོར་སྤྱིང་གྲ་ཆང་དུ་རྒྱ་བོད་མཁས་པའི་གཞུང་ཡོངས་རྫོགས་ལ་སློབ་གཉེར་གསན་
བསམ་མཐར་ཕྱིན་པར་མཛད་ནས་འདུས་མང་ཡོངས་ཀྱིས་གོང་དུ་བཀྱར་འོས་པའི་མཁས་པའི་
གཙུག་རྒྱན་འབྲན་ཆེ་དང་བལ་བ་རྩོད་མེད་ཡོངས་སུ་གྲགས་པར་གྱུར།

དེ་ནས་ཆ་དཀར་དགོན་དུ་གདན་ཁྱེད་གསོལ་བ་བཏབ་པ་ལས་འཆད་ཉན་གྱི་སློབ་དཔོན་
ཐུགས་འགན་བཞེས་པའི་རིང་ལ་འཆད་ཉན་གྱི་རིམ་པ་རྣམས་དབྱར་མཆོ་ལྟར་འཕེལ་བར་མཛད།
དགྲུང་ལོ་ཉི་ཤུ་པ་རབ་བྱུང་དགུ་པའི་ཆུ་སྟེང་། ཕྱི་ལོ་༡༥༡༢ ལོར་དགའ་ལྡན་ཤར་བྱང་གཉིས་
ཀྱི་འཆད་ཉན་ལོ་ཤས་བར་སྟོངས་སུ་ལུས་དགོས་པ་བྱུང་སྟབས། དམ་པ་འདི་ཉིད་ཆ་དཀར་དགོན་
པ་ནས་དགའ་ལྡན་དུ་གདན་བྲངས་ཏེ་བྱང་ཅེ་གྲ་ཆང་གི་འཆད་ཉན་སློབ་དཔོན་གྱི་ཐུགས་འགན་
བཞེས།

འདིས་འཁྲལ་གཞི་བྱས་ནས་དགའ་ལྡན་བྱང་ཅེ་མཁན་པོ་བསྟན་པ་དར་རྒྱས་གཉིས་མཆོན་
ཡང་འདྲ་སྟབས་བྱང་ཅེ་མཁན་པོ་བསྟན་པ་དར་རྒྱས་ཡིན་ཞེས་གསུང་མཁན་ཡོད་མོད་ཀྱང་།

ཁོང་ནི་ཤར་སྐལ་ལྡན་ཏེ་མཆོད་བྱ་ཆང་དུ་སློབ་གཉེར་མཛད་སྐབས་ཀྱི་མཁན་པོ་ཡིན་ཅིང་
དེ་ནི་རབ་བྱུང་བཅུ་པའི་དུས་མཇུག་ཏུ་བྱུང་བ་ཡིན་ལ། ཁྱི་ཆེན་དགེ་འདུན་བསྟན་དར་བ་མཆོག་
ནི་རབ་བྱུང་བཅུད་པའི་མཇུག་ཏུ་ཕེབས་ཐིན་པས་དུས་ཀྱང་མི་མཚུངས་པར་རྣམ་ཐང་དུ་གསལ།

སྐབས་དེར་དགྲུང་ལོ་ཉི་ཤུ་ཅུ་ཙམ་ལས་མ་ཕེབས་ཀྱང་། རང་གཞན་གྱི་གྲུབ་མཐའ་
ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ལ་མཁྱེན་རབ་ཀྱི་ཅལ་སྤུན་སུམ་ཆོགས་པའི་དབང་གིས་པར་བྱིན་མཐའ་
དཔྱོད་ཀྱི་བཙེ་བཞག་རྣམས་སྤྲུགས་ཐོག་ནས་གནང་སྟེ་ཞལ་སློབ་ཆོས་ཐེན་གྱིས་སུ་བཞོད་པ་
དེར་སྐབས་གྲུང་ལོ་ཉིད་ཀྱི་པར་བྱིན་མཐའ་དཔྱོད་ཡིག་ཆར་བཞུགས་པ་དེ་ལྟར་ལགས།

དགྲུང་ལོ་སོ་བཞི་པ་རབ་བྱུང་དགྲུ་པའི་མེ་ཁྲི། གྱི་ལོ་༡༥༣༩ ལོར་འབྲི་གྲང་ཁྲལ་དུ་ཡོད་
པའི་དགེ་ལུགས་དགོན་ཁག་ཆེ་ཆུང་བཅོ་བརྒྱད་ཙམ་བྱུང་བ་དེ་དག་ཆོས་ལུགས་དང་ཞུ་སྟོབས་
བསྐྱར་བར་བརྟེན། ཆ་དཀར་དགོན་པའི་དགེ་འདུན་པ་རྣམས་གནས་སྐབས་དགའ་ལྡན་དུ་ཁྱི་
ཆེན་དམ་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་བྱུང་དུ་གནས་སློབ་བྱ་དགོས་བྱུང་ཡང་། ཡུན་རིང་མ་སོང་བར་ཆེན་པོ་
རིན་ཆེན་འོད་ཀྱིས། ལུག་བཏབ་པའི་དབུས་སྟོད་བྲག་དབར་དགོན་པར་ཆེ་སྤྲིལ་ཏེ་འཆད་ཉན་
མཛད་པས་དགོན་པའི་ཆོས་སྤྱིད་ལོ་འབྲས་རྣམས་གང་ཐད་ནས་དབྱར་གྱི་ལྗོན་པ་ལྟར་འཕེལ།
གྱིས་ཁྱི་ཆེན་དགེ་འདུན་བསྟན་པ་དར་བྱས་འདི་ཉིད་སེར་སྤྲད་གྲུང་དུ་འང་འཆད་ཉན་སློབ་དཔོན་
དུ་གདན་ཅངས་ཐོག་གྲུང་དུ་འཆད་ཉན་སློབ་དཔོན་གྱི་སྤྲུགས་འགན་བཞེས་ནས་སྟོན་དམ་པ་
གོང་མ་རྣམས་ཀྱི་འཆད་ཉན་གྱི་རྒྱུན་བཟང་པོ་མི་ཉམས་རྒྱུན་འཛིན་གནང་བ་ལས། ཡིག་ཆ་
གསར་ཅོམ་དགོས་པའི་རྟེན་འབྲེལ་ལེགས་པར་འབྲིགས།

ཡིག་ཆ་གསར་དུ་མཛད་ཚུལ།

འོ་ན། ཡིག་ཆ་ཐུན་མོང་མེན་པ་གསར་གཏོད་ཅི་ལྟར་མཛད་ཅེ་ན། དེ་སྔ་ཟླ་འདི་དངོས་སྟོབ་
བྱམས་ཆེན་ཆོས་རྒྱུ་ཡེ་ཤེས་མཆོག་གིས་སེ་ར་ཐེག་ཆེན་སྤྱི་བཟུང་བཏབ་ནས། འཆད་
ཉན་གྱི་རྒྱན་བསྐྱེད་ཏེ་ལོ་ངོ་གཉིས་ཙམ་སོང་ཟེས། སྤྱི་ཟླ་ནག་གོང་མ་ཆེན་པོས་གདན་དྲངས་
པ་ན་ཐོག་མར་ཆོས་རྒྱུ་ཡེ་ཤེས་ཆེན་པོ་འཆད་ཉན་གྱི་སྟོབ་དཔོན་དུ་བསྐོས་ཀྱང་། ཕྱིས་དགོ་
འདུན་ཅི་རྒྱས་སུ་འཕེལ་བ་ལས། རྒྱ་འབྲོམ་སྟོད་སྟོད་གྲུ་ཆང་བཞི་པོ་སོ་སོར་འཆད་ཉན་གཏན་
དུ་སྟོན་པ་ཡོང་སྟོད་སྟོད་དུ་ཀུན་མཁུན་བྱང་ཆུབ་འབྱུང་བ་དང་། སྟོད་དུ་ཆོས་རྒྱུ་ཡེ་ཤེས་རྒྱལ་
མཆོན་བཟང་པོ། རྒྱུ་ཆོས་རྒྱུ་ཡེ་ཤེས་དྲུང་སྟོད་འཕགས་པ། འབྲོམ་དུ་བཞུགས་གཉེན་ཆེན་པོ་རང་
འབྱུང་བ་འཆད་ཉན་གྱི་བྱེད་པོར་བསྐོས་ཏེ་བཤད་སྟུབ་གཉིས་ཀྱི་སྟོན་པ་འཇམ་མགོན་རྒྱལ་བ་
གཉིས་པའི་བསྟན་པ་རིན་པོ་ཆེ་དག་ཐེར་མད་དུ་འབྱུང་བ་དེ་ཉིད་སྟོན་གང་ས་ནས་དར་ཞིང་རྒྱས་
པར་མཛད།

སྐབས་དེར་ཟླ་འདི་དངོས་སྟོབ་བསྟན་པ་ཕྱོགས་མཐར་སྒྲེལ་བའི་དར་ཆེན་བདུན་གྱི་ནང་ཆོན་
ཀུན་མཁུན་བྱང་ཆུབ་འབྱུང་བ་མཆོག་གིས་གྲུ་ཆང་འདི་ཉིད་ཕྱག་བཏབ་པ་ལས། གང་གི་བཞུགས་
གཉེན་དམ་པ་མཆོངས་མེད་ཆོས་རྒྱུ་ཡེ་ཤེས་མཆོན་བཟང་པོས་མཛད་པའི་གཞུང་ཆེན་
རྣམས་གྲུ་ཆང་གི་ཐུན་མོང་མེན་པའི་ཡིག་ཆར་གཏན་ལ་པབ་ཀྱང་། བར་སྐབས་ཆོས་རྒྱུ་ཡེ་ཤེས་
ལ་དམིགས་བསལ་རྒྱུ་ཐེང་རྣམས་པ་མཛོན་གསལ་ཅན་དུ་གྱུར་བ་མ་ཟད་མ་གྱི་རྣམས་ཀྱང་བེད་
མེད་དུ་གྱུར་སྟབས། སྤྱི་ཟླ་འདི་དངོས་སྟོབ་འགྲོའི་དོན་དུ་དོན་གཉེར་ཅན་དུ་མས་དབུ་པར་གྱི་
གཞུང་གི་ཐང་ལ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཡིག་ཆ་གསར་ཚུལ་གསོལ་འདེབས་རིམ་གྱིས་ཁྱུས་པ་
ལས། འབྱུང་འབྱུར་གདུལ་བྱ་རྣམས་ཀྱི་བཀོ་སྐལ་དུ་སྟོན་མེད་པའི་ལེགས་བཤད་ཀྱི་བདུན་ཅི་
བཟང་པོ་འགག་བཞག་སྟོང་གསུམ་གྱིས་སྟོན་པ་གཏན་ལ་པབ་པའི་དབུ་པར་གཉིས་ཀྱི་སྟོན་པ་ཐེང་པ་

དཔྱོད་གཞན་ངོ་ཚྭ་ག་མི་རྣམས་པར་མཛད་དགོས་བྱུང་།

དངོས་གཞི་གསར་ཚཱ་མཛད་པའི་ཆེ། གདུལ་བྱ་དབང་པོ་འབྲིང་པོའི་བསམ་པ་དང་མཐུན་པར་པར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན་འཇུག་པ་བདེ་བ། གཞུང་གི་བཟོད་བྱའི་གནད་དོན་ཆ་ཆང་བ། རྫོང་བྱེད་ཆོག་ཀྱང་རྒྱས་པ། མཁས་པ་སྤྱི་མའི་བཞེད་སྲོལ་དུ་མ་དང་། ཅ་བའི་ཆོག་འབྲེལ་གྱི་ཆོག་ཆོག་གས་དུ་མས་མ་བཅེངས་པར། རྒྱ་བོད་མཁས་པའི་བཞེད་རྒྱུ་ལ་ལོག་ཏོག་ཇི་བྱུང་ནམ་མཁའི་སློག་གི་ཐེང་བ་ཁྲུག་པ་བཞིན་ལུང་རིགས་གཉིས་ཀྱིས་འགོག་པར་མཛད་པའི་རིགས་པའི་རྣམ་འབྲུལ་ངོ་མཆར་བ། འི་མ་མེད་པའི་རང་ལུགས་རྣམས་གཞུང་ཆོན་སོ་སོར་ཐད་ཀ་ཐད་ཀར་གསལ་བར་བསྟན་པའི་པར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན་རྣམ་བཤད་སྤྱིང་པོ་རྒྱུ་གྱི་སྤང་བ་འདི་ཉིད། དགྲུང་ལོ་རེ་དགྲུང་རབ་བྱུང་དགྲུང་པའི་ལྷགས་བྱ་སྤྱི་ལོ་ ༡༥༦༡ བོད་ཟླ་ ༡༠ ཆོས་ ༠༥ ཉིན་ལེགས་པར་གྲུབ་པར་མཛད། མི་རིང་བར་དབྱ་མའི་ཡིག་ཆ་གསར་ཚཱ་ནན་གྱིས་ཡང་ཡང་བསྐྱལ་བ་ལས་དབྱ་མའི་སྤྱི་དོན་བཅུ་མས། སྤར་དོན་གཉེར་ཅན་རྣམས་ཀྱིས་མཐའ་ཆོད་པའི་རྒྱལ་བརྟག་ཞིག་ཀྱང་ནན་གྱིས་བསྐྱལ་བའི་ངོར་དབྱ་མ་མཐའ་དཔྱོད་ཀྱང་བཅུ་མས་གནང་བ་དེ་དག་ཡིག་ཆར་གཏན་ལ་པམ།

སྤྱིར་གསུང་རྒྱུ་དུ་དབྱ་མའི་གཞུང་མཛད་སྐབས་དགྲུང་ལོ་བགྲེས་རྒྱུ་གྱིས་སྤྱན་དུ་སྤྱུག་ཤིང་བཀར་ནས་དབྱ་མ་མཐའ་དཔྱོད་མཛད་ཚུལ་གསུང་སྲོལ་ཡོད་པ་བཞིན་དབྱ་མ་ཚཱ་པའི་སྐབས་དགྲུང་ལོ་བགྲེས་པར་ངེས་ཏེ། དབྱ་མ་མཐའ་དཔྱོད་མཛད་བྱུང་དུ། ཟབ་མོའི་གནད་འདི་ཤིན་ཏུ་རྟོགས་པར་དགའ། །བདག་སློ་བྱིས་པ་བས་ཀྱང་བྱིས་པའི་སློས། །ཁྱད་པར་འབྱུང་བཞི་རྣམས་པའི་གྱིབ་སོས་ནོན། །ཁོར་འཁྲུལ་མཆིས་ན་མཁས་རྣམས་བཟོད་པ་བཞེས། །ཞེས་མཁས་གྲུབ་ཉིད་ཀྱིས་མཛད་བྱུང་དུ་གསལ། །དེ་མཚུངས་དགྲུང་ལོ་རེ་དགྲུང་པར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན་བཅུ་མས་པ་ཡིན་ན། དབྱ་མའི་སྤྱི་མཐའ་དཔྱོད་དེའི་མཇུག་ཏུ་བཅུ་མས་པས་དགྲུང་ལོ་བདུན་བཅུར་ཕེབས་ཐེན་པར་བསྟོན་དུ་མེད།

གང་ལྟར་དུས་དེ་ནས་བཟུང་གྲ་ཚང་འདི་ཉིད་དུ་རྒྱ་བོད་གཞུང་ལུགས་ཀྱི་ལ་སློབ་གཉེར་གནང་བའི་མཁས་མང་ནམ་མཁའི་སྐར་ཚོགས་ལ་འགྲན་བཙུང་བ་བྱུང་བའི་བྲིན་ལས་འཆད་ཉན་གྱི་རྒྱན་དཔར་གྲ་མ་ཉམས་པར་གནས་ནས། བོད་ཀྱི་ཐུན་མོང་མིན་པའི་རིག་གཞུང་གི་རྩ་བ་རྒྱལ་བའི་བསྟན་པ་རིན་པོ་ཆེ་བཤད་སྒྲུབ་གཉིས་ཀྱི་སློན་ལ་འཛིན་སྐྱོང་སྤེལ་གསུམ་གནང་དང་གནང་ཐུས་ལགས།

མདོར་ན་སྟོན་པ་ཐུགས་རྗེ་ཅན་ཉིད་ཀྱིས་ཚོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་ངོ་མཚར་མདུན་དུ་བྱུང་བ་རིམ་བཤགས་སྡོན་ལྷ་མི་གྱུར་པ་ཐུས་ཀྱང་མ་བསྐྱོར་བ་ཞིག་རབ་ཏུ་བསྐྱོར་ཏེ། ཚོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་གསུམ་པོ་བསྐྱོར་བའི་ནང་ནས་རབ་དང་སྤུལ་དུ་བྱུང་བ་ནི་འཁོར་ལོ་བར་བ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་བརྗོད་བྱ་དངོས་བསྟན་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་རིམ་བཤགས་ལ་ཐབ་པ་ལ་དབུ་མའི་གཞུང་དང་། ཐུས་དོན་མདོན་ཉོགས་ཀྱི་རིམ་བཤགས་པར་བྱིན་གཞུང་རྣམས་ཀྱིས་བསྟན་པས། བ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པའི་ལམ་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཀྱང་ཡོངས་སུ་རྗོགས་པ་བར་བ་ཁོ་ནས་བསྟན་ཅིང་། འཁོར་ལོ་གཞན་གྱིས་དེ་ལྟར་མ་བསྟན་པས་གནད་ཀྱིས་ཡིན་ལ། བརྗོད་བྱ་དེ་གཉིས་ཀྱི་དགོངས་པ་ཚུལ་བཞིན་དུ་འབྲེལ་བ་ལ་དབུ་པར་གཉིས་ཀྱི་རྒྱ་བོད་ཀྱི་གཞུང་ཚད་ལྡན་དུ་མ་ཡོད་པས། དེ་དག་དང་སྟོན་ཚུལ་དང་དགོས་པ་དང་བརྗོད་བྱ་སོགས་གང་ཐད་ནས་ཐ་མི་དད་ན་རྣོས་སྐྱོན་ལས་མི་འདའ་བས་བསྐྱར་རྣོས་ངལ་བ་བྱེད་པ་འབྲས་མེད་དུ་གྱུར།

དེས་ན་པར་བྱིན་སྐབས་རྩ་བ་མདོན་ཉོགས་རྒྱན་ལ་ཆོག་འབྲེལ་དང་དངོས་ཤུགས་ཀྱི་བསྟན་ཚུལ་སོགས་ནི། སྤྱིར་རྒྱ་གཞུང་ཁག་དང་། ཁྱད་པར་རྗེ་ཡབ་སྲས་གསུམ་གྱི་མཛད་པའི་གསེར་ཐོང་དང་། རྣམ་བཤད་སྟོང་རྒྱུ། ཉོགས་དཀའི་སྤང་བར་གསལ་ལ། དེ་བཞིན་རྩ་འཇུག་དོན་རྗེ་བཞིན་འབྲེལ་བ་རྗེ་རིན་པོ་ཆེས་མཛད་པའི་རྩ་འཇུག་རྣམ་བཤད་ཆེན་མོ་གཉིས་ལས་ལྷག་པ་མི་དགོས་པར་བརྟེན། དབུ་མའི་གཞུང་རྣམས་ཀྱང་སྤྱི་མཐའ་དཔྱོད་གཉིས་སུ་དགག་བཞག་

སྒོར་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་གཙོ་བོར་གཏན་ལ་ཕབ་ན་སྒོ་གསལ་དོན་གཉེར་བ་སྤྱི་ལ་ཕན་ཚུབས་
ཆེ་ཞིང་འཇུག་པ་བདེ་བ་སོགས་བརྩམས་པའི་དགོས་པ་དུ་མ་དང་བཅས་པ་གྲུབ།

ཁྱད་པར་རང་ཅག་གཞུང་རྣམས་ལ་སྒོ་བ་པའི་ཆེ་མདོ་རྒྱད་དགོངས་འགྲེལ་སྤྱི་དང་ཡབ་
སྲས་གྱི་གཞུང་རྣམས་མང་གཞི་བྱས་ནས་སྤྱི་མཐའ་དཔྱོད་གཟིགས་དགོས་པ་དང་། སྒོ་བ་གཉེར་
གང་བྱེད་པ་སྤྱི་མཐའ་དཔྱོད་ལ་མིན་པར་འཁོར་ལོ་རིམ་པ་གསུམ་དང་། དེ་དག་གི་དགོངས་པ་
ཚུལ་བཞིན་འགྲེལ་བའི་རྒྱ་བོད་ཆད་ལྡན་གཞུང་རྣམས་ལ་སྒོ་བ་དགོས་པ་གདམས་པར་སྤང་བས་
རྣམ་པར་ཐར་པ་ཡ་མཚན་ཆེ། དེ་ལྟ་མིན་ན་དབུ་པར་གཞུང་མཛད་པའི་ཆེ་རྩ་བའི་ཆོག་འགྲེལ་
དང་དངོས་ཤྱགས་བསྟན་ཚུལ་ཙམ་ཙམ་མི་རུས་པ་ག་ལ་ཡིན། དཔེར་ན་ཁྲི་ཆེན་འདི་ཉིད་གྱིས་
མདོན་ཏྲོགས་རྒྱན་གྱི་ཆོག་འགྲེལ་རྩ་ཏེ་ག་ལ་བཏུས་ན། བཛོད་བྱའི་གནད་ཆང་ཞིང་རྫོད་བྱེད་
ཆོག་ཅུང་ལ་ཆོག་འགྲེལ་གོ་བདེ་བ་སོགས་ཁྱད་ཆོས་དུ་མ་གསལ་བ་ལས་ཤེས་རུས།

དེ་མཚུངས་མཁས་གྲུབ་ཆེན་པོ་དེ་ཉིད་ནི། རིག་པའི་གནས་ལྡན་ལ་མཁས་པར་མ་ཟད་ཐོས་
དོན་སྒྲུབ་པ་ལ་གཞིལ་ཏེ་གྲུབ་པའི་གོ་འཕང་མཐོན་པོར་གཤེགས་ཤིང་། འཇམ་མགོན་རྒྱལ་བ་
གཉིས་པའི་བསྟན་པ་བཤད་སྒྲུབ་གཉིས་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་འཛིན་པ་ལ་འགྲན་པའི་རྒྱ་དང་བྲལ་བ་བསྟན་
འཛིན་སྤྱི་ཆེན་ཆེན་དམ་པར་ངེས་ཏེ། ཡགོང་ས་ལྡན་པ་ཆེན་པོ་དག་དབང་སྒོ་བཟང་རྒྱ་མཚོས་ཁྲི་ཆེན་
དམ་པ་འདི་ཉིད་ལ་བསྐྱགས་བཛོད་མཛད་པ་འདི་ལྟར།

ཐུབ་པའི་བསྟན་པའི་ཁུར་འཛིན་དགེ་འདུན་མཆོག་། བཀའ་གདམས་བསྟན་པ་རིན་ཆེན་
སྤྲིགས་མའི་དུས། གངས་ཅན་ཁྲོད་འདིར་དར་རྒྱས་མཛད་པ་ལ། སྐལ་ལྡན་གདུལ་བྱའི་སྒོ་གོས་
རྒྱས་གྱུར་ནས། ཤེས་བྱའི་མཁའ་ལ་ཐབས་ཤེས་གཤོག་བརྒྱངས་ཏེ། ཀློག་ལྡན་སྤེར་ཆགས་
ཆོགས་གྱིས་རབ་བསྐྱོར་ནས། ཐར་པའི་ཞིང་དུ་འཕྱར་བར་བརྩམས་པ་འདི། ཡོངས་འཛིན་ཁྲོད་
གྱི་བྲིན་དུ་ངེས་པ་རྟེན། བཀའ་བྲིན་ཆེ་ལོ་རྗེ་བཙུན་མཁྱེན་པའི་གཏེར། རྣམ་པ་ཀྱན་དུ་སྤྲིང་ནས་

བསྟོད་ཕྱག་འཆེལ། །མཁུན་དང་བཅེ་བས་ཉག་ཏུ་བསྐྱེད་དུ་གསོལ། །ཞེས་སོགས་ཆིགས་བཅད་
གི་བསྟོད་པ་དང་།

རྒྱལ་དབང་སྐྱེ་སྤང་བདུན་པ་རྒྱལ་མཆོག་བསྐྱལ་བཟང་རྒྱ་མཆོས་མཛད་པའི་བསྟོད་པ་
ཆིགས་བཅད་ཤོ་ལོ་ཀ་བདུན་ཡོད་པ་དེའི་ནང་འདི་ལྟར། དགེ་འདུན་མཁས་དབང་ཆོགས་པའི་
ཆོས་གི་གྲུལ། །ཡོངས་རྫོགས་བསྟན་པའི་གནད་གསང་ཆངས་དབྱངས་སྒྲིལ། །འདོམས་མཛད་
པས་གི་ཚོལ་ལས་རྒྱལ་བའི་མཐུས། །དར་རྒྱས་མི་པམ་སྒྲ་མར་གསོལ་བ་འདེབས། །ཞེས་དང་།
དེ་བཞིན་བསྟོད་ཆིག་དུ་མ་གྲ་ཆང་ཐུན་མོང་མེན་པའི་ཆོས་ར་སྒྲ་བརྒྱད་དུ་གསལ།

རྗེ་འདི་ཉིད་གི་འབྱུང་འགྱུར་སྐྱེས་སྤང་འཛིན་པ་ཕུར་ལྷོགས་དག་དབང་བྱམས་པས། གནས་
གསུམ་ཀུན་ལ་མཁས་པའི་མཐར་སོན་པ། །བྱུང་པའི་དབང་ཕྱག་ཀུན་གི་གཙུག་གི་རྒྱ། །ཕྱང་
རྟོགས་བསྟན་པ་བཤད་སྐྱབ་དར་རྒྱས་མཛད། །བཀའ་བྱིན་མཉམ་མེད་ཞབས་ལ་གསོལ་བ་
འདེབས། །ཞེས་དང་།

རྗེ་བཙུན་ཡེ་ཤེས་དབང་ཕྱག་དཔལ་བཟང་པོ་མཆོག་གིས་ཀྱང་། མཁས་གྲུབ་དགེ་འདུན་
གསེར་རིའི་འཕྲེང་བའི་དབུས། །མི་འཛིགས་སེང་གའི་སྒྲ་སྒྲོག་བསྟན་པའི་སྤྱིང་། །ཕྱོགས་དུས་
ཀུན་ཏུ་དར་རྒྱས་གནས་པའི་ཆེད། །དབྱེད་གསུམ་དག་པའི་གསུང་གིས་སྤིང་ན་རྒྱལ། །ཞེས་
སོགས་མཁས་གྲུབ་གཉིས་ལྟན་གི་སྐྱེས་ཆེན་དམ་པ་རྣམས་གིས་ཀྱང་། མཁས་གྲུབ་འདི་ཉིད་
གིས་འཆད་ཚོད་ཚོམ་གསུམ་གི་སྒྲོ་ནས་བསྟན་པའི་སྤྱི་ཁྱེལ་གས་པར་བྱུང་བ་ལས་གོང་གསལ་
སྐྱེས་ཆེན་དེ་དག་གིས་ཀྱང་བསྐྱེད་པ་རྒྱ་ཆེར་མཛད། །

འཇམ་མགོན་རྒྱལ་བའི་གདུང་འཛོལ་དགའ་ལྡན་གྱི་པའི་
ཐུགས་འགན་བཞེས་ཚུལ།

དེ་ལྟར་གྲུ་ཁང་དེ་ཉིད་དུ་འཆད་ཉན་སྟོབ་དཔོན་མཛད་ནས་ཕྱིས་རྒྱུད་སྦྲད་མཁན་པོ་དང་།
བྱང་ཅེ་ཆོས་རྗེ་བརྒྱུད་དགུང་ལོ་དོན་གཉིས་པ་རབ་བྱུང་དགུ་པའི་ཤིང་གྱི། ཕྱི་ལོ་༡༥༩༩ ལོར་
དགའ་ལྡན་གྱི་ཐོག་ཉེར་གཉིས་པའི་ཐུགས་འགན་བཞེས། ལོ་དེར་ས་ག་རྒྱ་བའི་ཆོས་བཙུང་ལྷའི་
ཉིན་གྱི་ཐོག་ཉེར་གཉིས་པ་གྱི་བྱུང་རིན་པོ་ཆེ་བདེ་བ་ཅན་པ་དགེ་ལེགས་དཔལ་བཟང་གིས་མཁན་
པོ་དང་། གྱི་ཆེན་ལས་ཐོག་པ་མཁས་གྲུབ་དགེ་འདུན་བསྟན་པ་དར་རྒྱས་དཔལ་བཟང་པོ་འདི་ཉིད་
ཀྱིས་ལས་སྟོབ་མཛད་དེ། ཡལོང་ས་སྐྱ་སྤེང་གསུམ་པ་བསོད་ནམས་རྒྱ་མཁོར་བསྟན་རྫོགས་ཀྱི་
སྟོམ་པ་བསྟུལ་བར་གངས་ཅན་ལྗོངས་སུ་དུས་རབས་ཉི་ཤུ་པའི་མཁས་པ་རྣམས་གསུམ་གྱི་ནང་
ཆོན། མཁས་པའི་དབང་པོ་སེར་སྦྲད་དུང་དཀར་རིན་པོ་ཆེས་མཛད་པའི་དུང་དཀར་ཆོག་མཛོད་
དུ་གསལ།

དགའ་ལྡན་གྱི་ཐོག་ལོ་ངོ་ལྔ་རིང་ཐུགས་འགན་བཞེས་ནས། ཡབ་རྗེ་རྒྱལ་བ་གཉིས་པ་
མཉམ་མེད་ཅོང་ཁ་པ་རྗེ་བཙུན་སྒྲ་མ་སྟོ་བཟང་གྲགས་པ་དཔལ་བཟང་པོ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་དག་ཐེར་
ལེགས་པར་མཛད་པའི་མདོ་སྒྲགས་བྱུང་འབྲེལ་གྱི་བསྟན་པ་རིན་པོ་ཆེ། འཆད་ཅོད་ཅོམ་གསུམ་
གྱི་སྟོན་པ་ཡུལ་ཆོས་ལྡན་ཞིང་དུ་ཉམས་པ་སྤར་གསོ་མི་ཉམས་རྒྱུན་འཛིན་གྱིས་ཁ་བའི་ལྗོངས་
སུ་ནི་མཁས་པའི་གཙུག་གི་རྒྱན་དུ་གྱུར་བ་སྟན་པའི་བ་དན་ས་སྟེང་ན་བྱུང་བར་གྱུར། དུས་རབས་
ཉི་ཤུ་པའི་ནང་དུ་འང་བྱུར་གནས་གདན་གསུམ་མཁས་དབང་རྣམས་ཀྱིས་པར་བྱིན་སྦྱི་མཐའ་
དཔྱོད་ཀྱི་གཞུང་ཆོན་ཡང་དག་མཐའ་ལྟ་བུ། དམིགས་བསལ་རྒྱས་ཤིང་གསལ་བས་བསྒྲགས་
པ་རྒྱ་ཆེར་མཛད་སྟོལ་ཡོད་པ་ཐོས་སོ།།

ཐུ་དན་ལས་འདའ་བའི་ཚུལ་བསྟན་པ།

ཐུན་ལས། དེ་ཉིད་ཟད་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། །རྟག་པ་ཞེས་ཀྱང་བཟོད་པ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་
པ་ལྟར། སྤྱིར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་ནི་འཆི་བ་མེད་པའི་རྫོང་ཆེའི་སྤྱོད་བརྟེན་ཏེ་གནས་འོག་
མིན་དུ་རང་རྒྱ་བསོད་ནམས་དང་ཡེ་ཤེས་ཆོགས་གཉིས་ཀྱིས་འབྱུངས་པར་བྱས་པའི་ངེས་པ་
ལྟ་དང་ལྟན་པའི་རྣམ་སྤྱོད་ཀྱི་ཡོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྤྱོད་འཁོར་བ་མ་སྟོངས་ཀྱི་བར་དུ་བཞུགས་
པ་ལས། རང་ཅག་ཐ་མལ་པ་ལྟར་རྒྱ་ལས་ཉོན་གཉིས་ཀྱི་གཞན་དབང་དུ་སོང་ནས་གནས་ངེས་
མེད་དུ་སྤྱོད་འཆི་བྱེད་པ་ཐེག་ཆེན་པའི་ལུགས་ལ་གཏན་ནས་མི་འདོད་ཀྱང་། རྒྱལ་བའི་གོ་འཕང་
དམ་པ་བརྟེན་ཟིན་ནས་གང་ཟག་ཐ་མལ་པའི་སྤྱོད་འཆི་དང་མཚུངས་པར་སྤྱལ་བའི་རོལ་གར་སྒྲ་
ཆོགས་ཀྱིས་འགོ་བའི་དོན་དཔག་ཏུ་མེད་པ་མཛད་པར་འདོད་དེ། ཐུང་འདས་ཀྱི་མདོ་ལས། གལ་
ཏེ་སོ་སོ་སྤྱོད་པོ་དག །དུས་གཅིག་མཉམ་པར་སངས་རྒྱས་ཏེ། །ཉིས་པའི་སྤྱོད་རྣམས་ཀྱན་སྤངས་
ན། །ངན་ཐུ་དན་འདའ་བར་གྱུར། །དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་ཐམས་ཅད་ལ། །སྤྱོད་ཐོན་ཟིན་ལྟར་
གཟིགས་པས་ན། །ཅིའི་ཕྱིར་སྤྱོད་རྫོང་ཀུན་བཏང་སྟེ། །ཡོངས་སུ་ཐུ་དན་འདའ་བར་གཤེགས། །
ཞེས་དང་།

དཔའ་བར་འགོ་བའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་ཀྱི་མདོ་ལས། དཔའ་བོ་ལ་ལར་བཅས་པ་དང་། །མདོན་
པར་འབྱུང་དང་འཆི་བ་སྟོན། །ལ་ལར་ཡོངས་སུ་ཐུ་དན་འདའ། །ལ་ལར་འཁོར་ལོ་སྒྲོར་བ་ལོ། །ལ་
ལར་བདུད་རྣམས་རབ་ཏུ་འཛོམས། །ལ་ལར་དཀའ་བ་སྤྱོད་བྱེད་ཀྱང་། །སེམས་ཅན་ཐར་པར་བྱ་
བའི་ཕྱིར། །ཤིན་ཏུ་ཐུ་དན་མི་འདའ་ལོ། །ཞེས་དང་།

རྒྱུད་སྤྲུལ་ལས། ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་འཛིན་ཏེན་མཆོན། །འཛིན་ཏེན་ཀུན་ལ་གཟིགས་ནས་
ནི། །ཆོས་ཀྱི་སྤྱོད་ལས་མ་གཡོས་པར། །སྤྱལ་པའི་རང་བཞིན་སྤྱོད་ཆོགས་ཀྱིས། །སྤྱོད་པ་མཛོན་པར་
སྤྱོད་བ་དང་། །དགའ་ལྟན་གནས་ནི་འཕོ་བ་དང་། །སྤྱུམས་སུ་འབྱུག་དང་བལྟམས་པ་དང་། །བཟོ་

ཡི་གནས་ལ་མཁས་པ་དང་། །བཙུན་མེད་འཁོར་དབྱེས་རོལ་པ་དང་། །དེས་འབྱུང་དགའ་བ་སྟོན་
པ་དང་། །བྱང་ཆུབ་སྣོད་པོར་གཤེགས་པ་དང་། །བདུད་སྡེ་འཛོམས་དང་རྫོགས་པར་རི། །བྱང་
ཆུབ་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་དང་། །བྱང་རན་འདས་པར་གཤེགས་མཛད་རྣམས། །ཡོངས་སུ་མ་དག་
ཞིང་རྣམས་སུ། །སྲིད་པ་ཇི་སྲིད་གནས་བར་སྟོན། །ཞེས་འཁོར་བ་མ་སྟོངས་བར་དུ་མཆོག་གི་
སྤྱལ་སྤྱའི་རྣམ་ཅན་གྱིས་ཞིང་བགྲང་བ་ལས་འདས་པ་ལ་མཛད་པ་བཙུ་གཉིས་ཅིག་ཅར་དུ་སྟོན་
པ་མདོ་དང་དགོངས་འགྲེལ་ལས་གསུངས་པ་ལྟར། ས་བཙུ་དབང་ལྷག་ཀྱལ་ཆབ་མི་པམ་མགོན་
པོ་དགའ་ལྡན་གནས་ནས་བསམ་བཞིན་དུ་བྱོན་པ་མིའི་རྣམ་རོལ་ཁྲི་ཆེན་དམ་པ་དེ་ཉིད་ཀྱང་དངོས་
སུ་ལས་སྐལ་ཡོད་པའི་གདུལ་བྱ་ཇི་སྟེད་བྱང་བ་རྣམས་སྤྱོད་གོལ་གྱི་ལམ་བཟང་པོར་བཀོད་ནས།
རེ་ཞིག་སྐྱུ་དངོས་ཀྱི་གདུལ་བྱ་རྫོགས་པ་ན་དགྲུང་ལོ་དོན་དུག་པ་རབ་བྱང་བཙུ་པའི་ས་འབྲུག་ཕྱི་
ལོ་༡༥༦༩ ལོར་གདུལ་བྱ་ཏྲག་འཛིན་ཅན་རྣམས་ཆོས་ལ་སྤྱལ་བའི་ཕྱིར། ཞིང་འདིར་དགོངས་
པ་ཆོས་དབྱིངས་སུ་ཐེམ་ཚུལ་བསྟན་ནས་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་གཞན་དང་གཞན་དག་ཏུ་འང་
གཤེགས།

རྒྱལ་ལས་ཀྱང་། བྱང་ཆུབ་དང་ནི་རྟེན་མཆོད་ཉིད། །ཅེས་བྱང་སེམས་སྟོམ་ལམ་གང་དུ་
བཞུགས་པའི་གནས་མཆོད་རྟེན་དུ་གྱུར་བར་གསུངས་པ་ལྟར། ཁྲི་ཆེན་དམ་པ་འདི་ཉིད་ཀྱི་སྐྱུ་
གདུང་ཡང་འབྱུང་འབྱུར་གདུལ་བྱ་རྣམས་ཀྱི་མཆོད་པའི་རྟེན་དང་། ཆོགས་བསགས་སྤྱིབ་སྟོང་
གི་སྒྲིང་། སྐྱུ་གདུང་རིན་པོ་ཆེ་དངུལ་ལས་གྲུབ་པའི་དབྱེན་སྤུམ་མཆོད་རྟེན་ཞིག་ཀྱང་དེ་སྟོན་དགའ་
ལྡན་ཡངས་པ་ཅན་གྱི་སྟེང་ཐོག་ལྷ་མ་ལྷ་ཁང་དུ་དད་ལྡན་གདུལ་བྱ་རྣམས་ཀྱི་བསོད་ནམས་ཀྱི་
ཞིང་དུ་བཞུགས་པ་བཅས་སོ། །

སེར་སྒྲིང་ཐོས་བསམ་ཞོར་གླིང་གྲ་ཆང་གི་དཔེ་མཛོད་འགན་འཛིན་ནས།

༥ སྒོན་འཕགས་ཡུལ་དུ་བརྟེན་པུ་བརྟེན་འཇམ་དཔལ་ལ་བསྟོད་པར་བསྐོས་ཏེ།
འཇམ་དཔལ་དབངས་ཀྱི་བྱིན་རྒྱལས་ཀྱིས་བསྟོད་པ་ཐམས་ཅད་གཅིག་ཏུ་
གྱུར་བ་གྲགས་པ། དཔལ་ཡེ་ཤེས་ཡོན་ཏན་བཟང་པོ་འཕ།
བསྟོད་པ་གང་སྟོ་མ་བཞུགས་སོ།།

༥ གང་གི་སྟོ་སྟོས་སྟོ་བ་གཉིས་སྟོན་པུ་ཉི་ལྟར་ནམ་དག་རབ་གསལ་བས། །ཇི་སྟེད་དོན་ཀྱན་ཇི་བཞེན་
གཞིགས་སྟེར་ཉིད་ཀྱི་ཐུགས་ཀར་སྟེགས་བམ་འཛིན། །གང་དག་སྟེད་པའི་བཅོན་རར་མ་རིགས་ཐུན་
འཛོམས་ཐུག་བསལ་ཀྱིས་གཟེར་བའི། །འཕྱོ་ཆོགས་ཀྱན་ལ་བུ་གཅིག་ལྟར་བཅེ་ཡན་ལག་བུག་ཅུའི་
དབངས་ཐུན་གསུང། །འབྲུག་ལྟར་ཆེར་སྟོན་ཉོན་མོངས་གཉིད་སྟོང་ལས་ཀྱི་ཐུགས་སྟོན་དཀྱོལ་མཛད་
ཅིང། །མ་རིག་ཐུན་སེལ་ཐུག་བསལ་ཐུ་གུ་ཇི་སྟེད་གཅོད་མཛད་རལ་གྱི་བསྐྱམས། །གདོད་ནས་དག་ཅིང་
ས་བཅུའི་མཐར་སོན་ཡོན་ཏན་ཐུན་རྟོགས་རྒྱལ་སྐས་ཐུ་བོའི་སྟུ། །བཅུ་པག་བཅུ་དང་བཅུ་གཉིས་རྒྱན་
སྐས་བདག་སྟོའི་ཐུན་སེལ་འཇམ་དཔལ་དབངས་ལ་འདུད། །ཞོ་ཨ་ར་པ་ཅ་ན་རྩ། །བཅེ་ཐུན་ཁྱོད་ཀྱི་མཁྱེན་
རབ་འོད་ཟེར་གྱིས། །བདག་སྟོའི་གཉི་ཐུག་ཐུན་པ་རབ་བསལ་ནས། །བཀའ་དང་བསྟན་བཅོས་གཞུང་
ཐུགས་རྟོགས་བ་ཡི། །སྟོ་སྟོས་སྟོ་བས་པའི་སྤང་བ་བསྐྱལ་དུ་གསོལ། །

༡༡། །ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པའི་མན་ངག་གི་བསྟན་བཅོས་
མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་གྱི་ཆིག་དོན་གསལ་བར་
བྱེད་པའི་ཅ་རྒྱུ་ཆེན་མོ་
བཞུགས་སོ།།

མཆོད་བརྗོད་དང་མཆན་གྱི་དོན།

༡༡། །རྗེ་བཙུན་དམ་པ་དམིགས་པ་མེད་པའི་སྤྱགས་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་ལྷན་པ་རྣམས་ཀྱི་
ཞབས་ལ་གྲུས་པས་བྱག་འཆལ་ལོ། །རབ་འབྱམས་རྒྱལ་བའི་གཙོ་རྒྱུ་ཉི་མའི་གཉེན། །གང་
དེའི་སྤྱས་མཆོག་མི་པམ་འཇམ་དབྱངས་དང་། །ཉིད་ཀྱིས་ལུང་བསྟན་ཐོགས་མེད་སྐྱེ་མཆེད་
ལ། །གྲུས་པས་འདུད་དོ་བཅེ་བའི་ལྷགས་རྒྱས་བཟུངས། །སྤྱས་དོན་མངོན་རྟོགས་མངའ་བརྟེན་
མེད་གོ་བཟང་། །སྤྱིགས་དུས་རྒྱལ་བ་གཉིས་པ་ཙོང་ཁ་བ། །བསྐྱབ་གསུམ་ནོར་བུའི་མངོད་འཛིན་
རྒྱལ་ཆབ་སོགས། །ལམ་རིམ་བརྒྱད་པའི་སྒྲ་མ་རྣམས་ལ་འདུད། །དེ་ལ་འདིར་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་
རོལ་ཏུ་བྱིན་པའི་མན་ངག་གི་བསྟན་བཅོས་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་ཅེས་བྱ་བ་འདི་འཆད་པ་
ལ་གསུམ། །

མཆན་གྱི་དོན། གཞུང་གི་དོན། མཇུག་གི་དོན་ནོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་ལས། དངོས་དང་།
ཞར་བྱུང་ངོ་། །དང་པོ་ལ། མཆན་བསྐྱར་བ་དང་། མཆན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི།

ལེགས་པར་སྐྱར་བ་སྤྱི་ཏའི་སྐད་དུ་བསྟན་བཅོས་འདིའི་མཆན་ལ་ཨ་ཟླ་ས་མ་ཡ་ནས་
ལྷན་པར་རོ། །དེ་པོད་སྐད་དུ་བསྐྱར་ན་ཤེས་རབ་སོགས་ཏེ། ཨ་ཟླ་ས་མ་ཡ་ནི་མངོན་པར་

རྟོགས་པ། ཨ་ལི་ཀླ་ར་ནི་རྒྱ། ལྷ་མ་ནི་ཞེས་བྱ་བ། བ་རྩ་ལྷ་ར་མི་ཏ་ནི་ཤེས་ཀྱི། ལྷ་པ་དེ་ཤིན་མཐོང་བ། ལྷ་ལྷ་ནི་བསྟན་བཅོས་ལ་འབྱུག་པའི་བྱིས།

གཉིས་པ་ནི། བསྟན་བཅོས་འདི་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པའི་མན་དག་ཅེས་བྱ་སྟེ། སྐབས་འདིའི་ཤེས་བྱིན་ནི་ལམ་འབྲས་སོགས་བརྗོད་བྱར་བྱེད་པའི་བཤད་བྱ་ཅ་པའི་མདོ་རྒྱས་འབྲིང་བསྟན་གསུམ་ཡིན་ལ། ཁྱོད་ལ་བརྟེན་ནས་དེའི་དོན་བདེ་སྐྱབས་དུ་རྟོགས་པར་བྱེད་པས་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་བྱིས།

དེ་ཆོས་ཅན། བསྟན་བཅོས་ཞེས་བྱ་སྟེ། འཆོས་སྐྱོབ་ཀྱི་ཡོན་ཏན་གཉིས་དང་ལྡན་པའི་བྱིས། དེ་ཆོས་ཅན། མདོན་པར་རྟོགས་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། ཁྱོད་ལ་བརྟེན་ནས་མདོན་རྟོགས་བརྒྱུད་ཀྱི་རིམ་པ་ལ་མདོན་དུ་སྟོགས་པའམ་མདོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པར་བྱེད་པས་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་བྱིས།

དེ་ཆོས་ཅན། རྒྱུ་ཅེས་བྱ་སྟེ། རང་བཞིན་གྱི་རྒྱུ་སྐྱེས་བྱའི་གཟུགས་བཟང་པོ་ལ་མཛེས་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་ན་ཆ་གདུ་བུ་ལ་སོགས་པས་སྤྲས་པ། གསལ་བྱེད་མེ་མོང་ལ་སོགས་པའི་ནང་དུ་ཤར་བ་མཐོང་ན་སྐྱེ་བོ་རྣམས་དགའ་བ་བསྐྱེད་པ་ལྟར། རང་བཞིན་གྱི་རྒྱུ་ལུས་ཀྱི་ལུས་བཟང་པོ་ལ་མཛེས་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་དོན་བདུན་ཅུས་བཟ་བ། གསལ་བྱེད་བསྟན་བཅོས་འདིར་སྤང་བས་ན་མཁས་པ་རྣམས་དགའ་བ་སྐྱེད་པའི་བྱིས། རྒྱུ་དང་མིང་དེ་སྤྲོད་སྟོགས་པར་བྱེད་པས་ཞེས་བྱ་བ་ཞེས་བརྗོད་པའི་བྱིས།

གཉིས་པ་ཞར་བྱང་འབྱུང་བྱུག་ནི། སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཐམས་ཅད་ལ་བྱུག་འཆལ་ལོ། །ཞེས་ཏེ་གནས་སྐབས་དང་མཐར་ཐུག་གི་དོན་དུ་མ་འབྲས་པའི་ཆེད་དུ་སྐྱར་བྱེད་རྣམས་ཀྱིས་མཛད་པའི་བྱིས། །

ཅ་བའི་མཆོད་བརྗོད།

༩ གཉིས་པ་ལ་གསུམ། མཆོད་བརྗོད་དང་། རྒྱས་པ་ལ་དད་པའི་གང་ཟག་ལ་བྱེ་སྡེ་བཤད་
པ། བསྐྱུས་དོན་གཞན་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། བསྟོད་པ་དང་། བྱག་འཆལ་བའོ། །དང་
པོ་ལ་གཉིས། མཁུན་གསུམ་གྱི་ཡོན་ཏན་གྱི་སྟོན་ས་བསྟོད་པ་དང་། འཕགས་བཞིའི་ཡུམ་བྱེད་
བས་བསྟོད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་ལས།

དང་པོ་ནི། རྗེ་བཙུན་བྱམས་མགོན་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་གཞི་ཤེས་ལ་བསྟོད་བྱག་མཛད་
པ་ཡིན་ཏེ། རྟེན་གྱི་གང་ཟག་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་སྤྱུག་ཀྱན་ཉེ་བར་ནི་བའཛོལ་བ་པོ་
རྣམས། ཐབས་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཀྱན་ཤེས་ཉིད་ཀྱིས། འབྲས་
བྱུ་སྤྱུག་བསྐྱེལ་ཀྱན་འབྱུང་རགས་པ་སྤྱུག་མ་མེད་པར་ཉེ་བར་ནི་བའི་ཉེར་ནིར་འཁྲིད་པར་མཛད་
པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ལ་འདུད་པར་མཛད་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་ལམ་ཤེས་ལ་བསྟོད་བྱག་
མཛད་པ་ཡིན་ཏེ། རྟེན་གྱི་གང་ཟག་འགྲོ་བ་ལ་གནས་སྐབས་དང་མཐར་ཐུག་གི་པན་པ་བསྐྱུབ་
པར་བྱེད་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས། ལམ་གསུམ་བདག་མེད་པར་རྟོགས་པའི་ལམ་ཤེས་
ཉིད་ཀྱིས། འབྲས་བྱུ་འཛིག་རྟེན་རིགས་ཅན་གསུམ་གྱི་དོན་སྐྱུབ་པར་མཛད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ལ་
འདུད་པར་མཛད་པའི་བྱིར། །གསུམ་པ་རྣམ་མཁུན་ལ་བསྟོད་བྱག་མཛད་པ་ཡིན་ཏེ། རྟེན་གྱི་གང་
ཟག་ཐུབ་པ་སངས་རྒྱས་བཙུན་ལྡན་འདས་རྣམས། ཐབས་རྣམ་པ་མ་ལུས་པ་བདག་མེད་པར་
མཁུན་པའི་རྣམ་མཁུན་གང་དང་ཡང་དག་པར་ལྡན་པས། འབྲས་བྱུ་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་ལམ་ཡོངས་
སུ་རྟོགས་པས་བརྗོད་བྱ་རྣམ་པ་ཀྱན་དང་ལྡན་པའི་མདོ་སྡེ་རིན་པོ་ཆེ་སྣ་ཆོགས་པ་འདི་གསུང་
བར་མཛད་པ་དེ་ལ་འདུད་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་ནི། རྗེ་བཙུན་བྱམས་མགོན་གྱིས་མཁུན་
གསུམ་ལ་རང་སྤྱོད་འཕགས་པ་བཞིའི་ཡུམ་བྱེད་པའི་སྟོན་ས་བསྟོད་བྱག་མཛད་པ་ཡིན་ཏེ། ཉན་
ཐོས་འཕགས་པ་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཆོགས་དང་བཅས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ནི་ཡུམ་དེ་

ལ་འདུད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། མཁེན་གསུམ་དེ་ལ་ཕྱག་འཆལ་བ་ཡིན་ཏེ། རྗེ་བཙུན་གྱིས་མཁེན་གསུམ་ལ་སྒོ་གསུམ་གྲུས་པའི་སྒོ་ནས་འདུད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

དགོས་སོགས་ཆོས་བཞི།

༩ གཉིས་པ་རྒྱས་པ་ལ་དད་པའི་གང་ཟག་ལ་ཕྱེ་སྟེ་བཤད་པ་ལ་གསུམ། བསྟན་བཅོས་ཀྱི་དགོས་པའི་དོན་དང་། བསྟན་པའི་དོན་དང་། ཆོག་གི་དོན་ནོ། །དང་པོ་ནི། བསྟན་བཅོས་འདི་ཆོས་ཅན། བརྗོད་པར་བྱ་བའི་དོན་ཁྱད་པར་ཅན་དང་ལྡན་པ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁེན་པ་ཉིད་ཀྱིས་མངོན་སུམ་དུ་གཟེགས་ཤིང་། དེར་བསྟོད་པའི་ལམ་ཆོས་སྟོན་བཙུན་གནས་སྐབས་མངོན་པར་རྟོགས་པ་བརྒྱད་དུ་ཕྱེ་བ་སྟོན་པས་ཡུམ་གསུམ་པོ་འདི་ལས་བཤད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཁྱོད་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མངོན་པར་རྟོགས་པ་བརྒྱད་ཀྱི་རིམ་པ་དེ་ཆོས་ཅན། གང་ཟག་གང་ཡང་རུང་བས་རྗོགས་པར་ཉམས་སུ་སྦྱང་བ་མ་ཡིན་ཏེ། ཕྱི་རོལ་པ་དང་ཉན་རང་སོགས་གཞན་གྱིས་སྦྱང་བ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་རྣམས་ཀྱིས་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པའི་སྟེ་སྟོན་དང་དེའི་དགོངས་འགྲེལ་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་ལ་ཐོས་བསམ་སྒོམ་གསུམ་གང་ཡང་མ་བྱས་པའི་ཕྱིར། བསྟན་བཅོས་འདི་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་ཉིང་དགོས་ཡོད་དེ། མདོ་དོན་རྟོགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་རྣམ་མཁེན་མཆོན་བྱེད་ཀྱི་སེམས་བསྐྱེད་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་སྟོན་བཙུན་པ་དག་ཉིད་ཀྱི་མདོའི་དོན་ཐོས་བསམ་ཀྱི་བྱ་བ་ལ་བཞག་ནས་སྒོ་དང་ལྡན་པས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་རྣམས་ཀྱིས་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། བསྟན་བཅོས་འདི་བཅམས་པ་ལ་ཡུམ་གྱི་མདོ་དང་སྒྲོས་སྟོན་མེད་དེ། འདི་ལ་བརྟེན་ནས་མདོའི་དོན་བདེ་ལྷག་ཏུ་སྟེ་ཆོགས་རྒྱུད་དུ་སྟོགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བསྟན་བཅོས་འདི་རྩོམ་པའི་དགོས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། གཞུང་གིས་བསྟན་ཆུལ་ནི། ལྔ་པ་དང་པོ་གཉིས་ཀྱིས་བརྗོད་བྱ་དང་། དེ་ནས་གཅིག་གིས་ཁྱད་པར་དང་། དེ་ནས་གསུམ་གྱིས་ཉིང་།

དགོས་དང་། ཐ་མ་གཉིས་ཀྱིས་དགོས་པ་དངོས་སུ་བསྟན་ནས་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ཤུགས་
ལ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་རོ།

ལུས་མདོར་བསྟན་པ།

༥ གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ལུས་མདོར་བསྟན་པ་དང་། རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་
གཉིས། འཆད་བྱ་འཆད་བྱེད་མདོར་བསྟན་པ་དང་། འཆད་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་ལྡངས་སོ། །དང་པོ་ནི།
བསྟན་བཅོས་འདི་ཆོས་ཅན། བྱེད་ཀྱིས་གཞུང་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་ཡུམ་རྒྱས་འབྲིང་
བསྐྱུས་གསུམ་ནི་ཡང་དག་པར་གཏན་ལ་པབ་པ་ཡིན་ཏེ། རྫོང་བྱེད་ཀྱི་ཆོག་སྐབས་བརྒྱད་དུ་བྱེ་
བ་དང་བརྫོང་བྱའི་དོན་ཀྱི་དངོས་པོ་ཡང་མངོན་རྟོགས་བརྒྱད་དུ་བྱེ་བ་ཉིད་ཀྱིས་ཡང་དག་པར་ཏེ།
བྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་རྫོགས་པར་བཤད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། མཁྱེན་པ་གསུམ། སྤྱོད་བ་བཞི། ཆོས་སྐྱའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་ཀྱི་
དང་པོ་རྣམ་མཁྱེན་ལ། སེམས་བསྐྱེད་སོགས་ཆོས་བཅུ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་མཐར་ཐུག་
པའི་ཡེ་ཤེས། རྣམ་མཁྱེན་ཀྱི་མཆན་ཉིད། སྐབས་འདིར་དེ་ལྟར་འཛོག་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ།
རང་གི་ཐོབ་བྱའི་རྣམ་མཁྱེན་དེའི་རྟོགས་བྱ་བསྟན་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལམ་སྤྱིའི་ལུས་
སྒོ་ཡུལ་དུ་འཆར་བ་ཞིག་དགོས་པས་དེ་རྟོགས་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མཆོན་བྱ་ནི། རྣམ་ཀུན་
མཁྱེན་ཉིད་ཅེས་སོ། །དེ་ལ་དབྱེ་ན། ཤེས་བྱའི་རྣམ་པ་མ་ལུས་པ་མཁྱེན་པའི་རྣམ་མཁྱེན་དང་།
རྒྱ་འབྲས་གཙོ་བོའི་དོན་བཅུ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་རྣམ་མཁྱེན་གཉིས། ས་མཆོམས་སངས་
རྒྱས་ཀྱི་ས་ཁོ་ན་ལ་ཡོད།

གཉིས་པ་ལམ་ཤེས་ལ། རང་རྒྱུད་ལྡན་ཀྱི་གང་ཟག་དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་
པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཐེན་པའི་ཐེག་ཆེན་འཕགས་པའི་མངོན་རྟོགས། ལམ་ཤེས་ཀྱི་མཆན་ཉིད། མཆོན་

བྱ་ནི། ལམ་ཤེས་ཉིད། ཅེས་བྱསོ། །དབྱེ་ན་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས་སོགས་གསུམ་
ཡོད། ས་མཆམས་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མཐོང་ལམ་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་བར་ན་ཡོད།

གསུམ་པ་གཞི་ཤེས་ལ། རང་རྒྱུད་ལྡན་ཀྱི་གང་ཟག་དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་
མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟེན་པའི་ཡེ་ཤེས་གང་ཞིག། ཐེག་དམན་ཀྱི་རྟོགས་
རིགས་སུ་གནས་པ། གཞི་ཤེས་ཀྱི་མཆོན་ཉིད། མཆོན་བྱ་ནི། དེ་ནས་ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད།
ཅེས་སོ། །དབྱེ་ན་ཐེག་པ་གསུམ་ཀྱི་འཕགས་པའི་གཞི་ཤེས་གསུམ། ས་མཆམས་ནི་ཐེག་པ་
གསུམ་ཀྱི་འཕགས་པ་མཐའ་དག་གི་རྒྱུད་ལ་ཡོད།

གཉིས་པ་ལ་བཞི། དང་པོ་རྣམ་རྟོགས་སྤྱོད་བ་ལ། མཁྱེན་གསུམ་ཀྱི་རྣམ་པ་བསྐྱུས་ནས་
སྒྲོམ་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟེན་པའི་སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར། དེའི་མཆོན་ཉིད། མཆོན་བྱ་ནི། རྣམ་
ཀྱང་མངོན་རྟོགས་རྟོགས་པ་དང་། །ཞེས་སོ། །དབྱེ་ན་རྣམ་པ་བརྒྱ་བདུན་ཅུ་ཅ་གསུམ་སྒྲོམ་པའི་
སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར་བརྒྱ་བདུན་ཅུ་ཅ་གསུམ་སོ། །ས་མཆམས་ཐེག་ཆེན་ཀྱི་ཆོགས་ལམ་
ནས་རྒྱན་མཐའི་བར་རོ།

གཉིས་པ་ཅེ་སྤྱོད་ལ། རྟོང་ཉིད་ལ་དམིགས་པའི་སྒྲོམ་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟེན་པའི་སྒྲོ་
ནས། མཁྱེན་གསུམ་བསྐྱུས་སྒྲོམ་ཐེག་ཆེན་ཀྱི་ཆོགས་ལམ་ལས་རབ་དུ་གྱུར་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་
ཟེན་པའི་སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར། ཅེ་སྤྱོད་ཀྱི་མཆོན་ཉིད། མཆོན་བྱ་ནི། ཅེ་མོར་བྱིན་དང་།
ཞེས་སོ། །དབྱེ་བ་ནི། བསྐྱུ་ན་བཞི་དང་། རྒྱས་པར་དབྱེ་ན་བརྒྱ་བདུན་ཅུ་ཅ་གསུམ་སོ། །ས་
མཆམས་ཐེག་ཆེན་ཀྱི་སྤྱོད་ལམ་བོད་ནས་རྒྱན་མཐའི་བར་ན་ཡོད།

གསུམ་པ་མཐར་ཀྱིས་པའི་སྤྱོད་བ་ལ། མཁྱེན་གསུམ་ཀྱི་རྣམ་པ་ལ་བརྟན་པ་ཐོབ་དོན་དུ་
མཁྱེན་གསུམ་ཀྱི་རྣམ་པ་རིམ་ཅན་དུ་སྒྲོམ་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟེན་པའི་སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར།
མཐར་ཀྱིས་པའི་སྤྱོད་བའི་མཆོན་ཉིད། མཆོན་བྱ་ནི་མཐར་ཀྱིས་པ་ཞེས་སོ། །དབྱེ་ན་བརྒྱ་གསུམ་

མོ། །ས་མཆོམས་ཐེག་ཆེན་གྱི་ཆོགས་ལམ་ནས་རྒྱན་མཐའི་སྤྲ་ལོགས་ཀྱི་བར་དོ།

བཞི་པ་སྐད་ཅིག་མའི་སྦྱར་བ་ལ། རང་གི་ཉིར་ལེན་དུ་གྱུར་པའི་མཐར་གྱིས་པའི་སྦྱར་བའི་
སྦྱོབས་ལས་བྱུང་བའི་སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར་མཐར་ཐུག་སྐད་ཅིག་མའི་སྦྱར་བའི་མཆོན་ཉིད།
མཆོན་བྱ་ནི། སྐད་ཅིག་གཅིག་མངོན་ཤིང་གསུང་བྱང་ཆུབ། །ཅེས་སོ། །དབྱེན་བཞི། ས་མཆོམས་
རྒྱན་མཐའ་ཁོ་ན་ལ་ཡོད།

གསུམ་པ་ཆོས་སྤྱུ་ལ། རང་འཐོབ་བྱེད་ཀྱི་ཐབས་སུ་གྱུར་པའི་མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་
བསྐྱེམས་སྦྱོབས་ཀྱིས་ཐོབ་པའི་ཐོབ་བྱ་མཐར་ཐུག་འབས་བྱ་ཆོས་སྤྱུའི་མཆོན་ཉིད། མཆོན་བྱ་
ནི། ཆོས་ཀྱི་སྤྱད་དང་། ཞེས་སོ། །དབྱེན་སྤྱུ་བཞིའོ། །ས་མཆོམས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ཁོ་ན་ལ་ཡོད།
དེ་རྣམས་ཀྱི་གངས་བསྐྱུ་བ་ནི། དེ་རྣམས་བརྒྱད། ཅེས་པས་འཆད་དོ།

རྣམ་མཁྱེན་མཆོན་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་བརྒྱ།

༥ གཉིས་པ་ལུས་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ་གསུམ། མཁྱེན་པ་གསུམ་གྱི་ལུས་བཤད་པ་
དང་། སྦྱར་བ་བཞིའི་ལུས་བཤད་པ་དང་། ཆོས་སྤྱུའི་ལུས་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། རྣམ་
མཁྱེན། ལམ་ཤེས། གཞི་ཤེས་ཀྱི་ལུས་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། ཆོས་བཅུའི་རང་བཞིན་
བཤད་པ་དང་། བསྟན་བཤད་སྦྱར་བའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། བསམ་པ་དམ་བཅའ་སེམས་བསྐྱེད་
བཤད་པ་དང་། དམ་བཅའ་བའི་དོན་སྦྱབ་པའི་ཐབས་སྟོན་པའི་གདམས་ངག་བཤད་པ་དང་། །དམ་
བཅའི་དོན་སྦྱབ་བྱེད་ཀྱི་སྦྱབ་པ་བཤད་པའོ། །

དང་པོ་ནི། སེམས་བསྐྱེད་པ་དང་། ཞེས་པ་ལ། རང་གི་གྲོགས་སུ་གྱུར་པའི་གཞན་དོན་དུ་
ཤིང་གསུང་བྱང་ཐོབ་པར་འདོད་པའི་འདོད་པ་དང་མཚུངས་ལྡན་དུ་གྱུར་པའི་ཐེག་ཆེན་ལམ་གྱི་འཕྲུག་
སྤྱིའི་རིགས་སུ་གཞན་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་སེམས་ཁྱད་པར་ཅན་དེ། ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་

མཆན་ཉིད། དབྱེན་ཉེར་གཉིས། ས་མཆམས་ནི་ཐེག་ཆེན་གྱི་ཆོགས་ལམ་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་
སའི་བར་རོ།

གཉིས་པ་ནི། གདམས་དག་དང་ཞེས་པ་ལ། ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་ཆེད་དུ་གཉེར་བྱ་
ཐོབ་པའི་ཐབས་མ་ཞོར་བར་འདོམས་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་ཆོད་བྱེད་ནམ་དག། ཐེག་ཆེན་གྱི་གདམས་
དག་གི་མཆན་ཉིད། དབྱེན་བཅུ་ལྟེ། ས་མཆམས་ལམ་མ་ཞུགས་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་བར་
རོ། །འདིར་བསྟན་པའི་གདམས་དོན་གྱི་གཙོ་བོ་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གསུང་ཡིན་ནོ།

གསུམ་པ་ལ་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་སྒོམ་བྱུང་གི་སྐབས་པའི་ཐོག་མ་དོས་གཟུང་བ་དང་། སྐབས་
པ་སྐྱིའི་ནམ་གཞག་གོ། དང་པོ་ནི། དེས་འབྱེད་ཡན་ལག་ནམ་བཞི་དང་། ཞེས་པ་ལ། ཐར་པ་ཆ་
མ་ཐུན་རྫོགས་རྗེས་སུ་སྐྱེས་པའི་རིགས་སུ་གནས་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་མོས་སྦྱོང་གྱི་སས་བསྐྱེས་
པའི་མདོན་རྟོགས། ཐེག་ཆེན་གྱི་དེས་འབྱེད་ཡན་ལག་གི་མཆན་ཉིད། དབྱེན་བཞི།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། སྐབས་པའི་རྟེན་དང་། བརྟེན་པ་སྐབས་པའོ། དང་པོ་ནི། སྐབས་པ་ཡི་ནི།
ཞེས་སོགས་ལ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཆོས་དབྱིངས་གང་ཞིག་ཐེག་ཆེན་སྐབས་པའི་
རྟེན་གཞི་བྱེད་པ། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྐབས་པ་ཡི་ནི་རྟེན་དུ་གྱུར་པའི་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱི་རང་བཞིན་དུ་
གནས་པའི་རིགས་ཀྱི་མཆན་ཉིད། བརྟེན་ཆོས་ཀྱི་སྐབས་པའི་སྒོམ་དབྱེད། འདིར་སྒོམ་བཅུ་གསུམ་
དང་། ཐེག་ཆེན་གྱི་ཆོགས་ལམ་ལོ། ས་མཆམས་འདིར་དངོས་སུ་བསྟན་པ་ནི་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྦྱོར་
ལམ་རྫོད་ནས་དང་། སྦྱིར་ནི་ཐེག་ཆེན་གྱི་ཆོགས་ལམ་ནས་རྒྱན་མཐའི་བར་རོ།

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྐབས་པའི་དམིགས་པ་དང་། ཆེད་དུ་བྱ་བ་དང་། སྐབས་
པའི་དབྱེ་བའོ།

དང་པོ་ནི། དམིགས་པ་དག་དང་། ཞེས་པ་ལ། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྐབས་པའི་སྒོ་འདོགས་བཅད་
པའི་གཞི། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྐབས་པའི་དམིགས་པའི་མཆན་ཉིད་དང་། དབྱེན་བཅུ་གཅིག་གོ།

གཉིས་པ། ཆེད་དང་ནི། །ཞེས་པ་ལ། གང་གི་ཆེད་དུ་སྐྱབ་པ་ལ་འཇུག་པའི་ཐོབ་བྱ་མཐར་
ཐུག་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྐྱབ་པའི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་མཆན་ཉིད། དབྱེན་ཆེན་པོ་གསུམ། ས་མཆམས་ནི་
སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ཁོ་ན་ལ་ཡོད།

གསུམ་པ་ལ། སྤྱིར་ནི་ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་ལ་བརྟེན་ནས་ཆེན་པོ་གསུམ་སྐྱབ་པའི་བྱ་
བས་ཟེན་པའི་སེམས་དཔའི་མངོན་རྟོགས། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྐྱབ་པའི་མཆན་ཉིད། དབྱེན་བཞི་ལས།
དང་པོ་ནི་གོ་ཆ། ཞེས་པ་ལ། བར་ཕྱིན་དུག་པོ་རེ་རེའི་ནང་དུ་དུག་དུག་ཆང་བར་བསྐྱས་ནས་ཉམས་
སྤེལ་ནས་འདོད་པའི་བསམ་པ་རྒྱ་ཆེན་པོ་ས་ཟེན་པའི་སེམས་དཔའི་རྣམ་འབྱོར། གོ་སྐྱབ་གྱི་
མཆན་ཉིད། དབྱེན་དུག་ས་མཆམས་ཐེག་ཆེན་གྱི་ཆོགས་ལམ་ནས་རྒྱན་མཐའི་བར་རོ།

གཉིས་པ་ལ། འཇུག་པའི་བྱ་བ་དང་། ཞེས་པ་ལ། ཐེག་ཆེན་གྱི་རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་ཆོས་ཅི་རིགས་
པ་སྦྱོར་བ་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་སྦྱོ་ནས་ཉམས་སྤེལ་པའི་སེམས་དཔའི་རྣམ་འབྱོར། འཇུག་སྐྱབ་
གྱི་མཆན་ཉིད། དབྱེན་དགུ་ས་མཆམས་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྦྱོར་ལམ་བོད་ནས་རྒྱན་མཐའི་བར་རོ།

གསུམ་པ་ནི། ཆོགས་ནི། ཞེས་པ་ལ། ཆོགས་གཉིས་རྒྱ་ཆེན་པོ་ས་ཟེན་པའི་སྦྱོ་ནས་ཐེག་
ཆེན་གྱི་སྦྱོར་ལམ་ཆོས་མཆོག་འབྲིང་མན་ཆད་ལས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་ཤིང་། རང་འབྲས་བྱང་
ཆེན་འབྲིན་པའི་སེམས་དཔའི་རྣམ་འབྱོར། ཆོགས་སྐྱབ་གྱི་མཆན་ཉིད། དབྱེན་བརྒྱ་བདུན། ས་
མཆམས་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྦྱོར་ལམ་ཆོས་མཆོག་ཆེན་པོ་ནས་རྒྱན་མཐའི་བར་རོ།

བཞི་པ་ནི། དེས་པར་འབྱུང་། ཞེས་པ་ལ། རྣམ་མཁྱེན་དུ་གཤོན་མི་ཟ་བར་དེས་པར་འབྲིན་
པའི་དག་སའི་རྣམ་འབྱོར། དེས་འབྱུང་སྐྱབ་པའི་མཆན་ཉིད། དབྱེན་བརྒྱད། ས་མཆམས་དག་
པ་ས་གསུམ་ཁོ་ན་ལ་ཡོད། བཅས་ཞེས་པ་བརྒྱ་པོ་དེར་འདུས་པའི་དོན་ནོ།

ཆོས་བརྒྱ་པོ་དེས་རྣམ་མཁྱེན་མཆོན་ཚུལ་ཡང་། སེམས་བསྐྱེད་སོགས་ཆོས་བརྒྱ་པོ་རྣམ་
མཁྱེན་གྱི་རྒྱ་ཡིན་པས་རྒྱས་འབྲས་བྱ་མཆོན་པའི་ཚུལ་ལ་ཅུང་ཟད་བཤད་དུ་ཡོད་ཀྱང་། དགོངས་

པ་ནི་ཡུལ་གྱིས་ཡུལ་ཅན་མཆོན་པའི་ཚུལ་ཡིན་ལ། དེའི་དགོས་པ་ཡང་། རང་གི་དོན་དུ་གཉེར་
བྱའི་རྣམ་མཁུན་དེའི་རང་བཞིན་ནི་ཆོས་བཅུ་པོ་འདི་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའོ་ཞེས་བཤད་པ་ན།
དེ་རྟོགས་པའི་ཚུལ་ཡང་། དང་པོར་བྱང་ཆུབ་མཆོག་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད། དེ་ནས་སྐྱབ་པ་བཞིའི་
རིམ་པས་ཉམས་སུ་བྲངས་ནས་མཐར་ཆེན་པོ་གསུམ་མངོན་དུ་གྱུར་པར་བསྟན་པས། རང་གི་
ཐོབ་བྱའི་རྣམ་མཁུན་དེས་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པར་བྱ་བའི་ཆོས་བཅུ་པོ་བསྟན་པ་ཙམ་གྱིས།
ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལམ་སྤྱིའི་ལུས་སྒོ་ཡུལ་དུ་ཤར་ནས། རང་གི་ཐོབ་བྱའི་འབྲས་བྱའི་རང་བཞིན་
ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་ནོ།

སེམས་བསྐྱེད་ཐེག་ཆེན་ལམ་གྱི་འཇུག་སྒོར་ཤེས་པ་སོགས་དགོས་པའི་དབང་གིས་སྐྱབ་
པའི་རྟེན་བར་དུ་བསྟན་ཀྱང་སྤྱི་རིམ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ན་དང་པོར་རིགས་སད། དེ་ནས་བྱང་ཆུབ་
མཆོག་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་དེ་སྐྱབ་པའི་གདམས་ངག་ཉན་ཏེ། གདམས་པའི་དོན་ཉམས་སུ་བྲངས་
པས་སྟོང་ཉིད་ལ་དམིགས་པའི་སྒོམ་བྱང་གི་སྐྱབ་པ་རྒྱད་ལ་སྤྱེ་ལ། དེ་ཡང་དམིགས་པ་བཅུ་གཅིག་
པ་དམིགས་ཤིང་ཆེད་དུ་བྱ་བ་ཡང་ཆེན་པོ་གསུམ་གྱི་ཆེད་དུ་ཡིན་ལ། ཉམས་སུ་ལེན་པའི་རིག་
པ་ཡང་། སྐྱབ་པ་བཞིའི་རིམ་པས་ཉམས་སུ་བྲངས་པས་ཆོས་བཅུ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་རྣམ་
མཁུན་ཐོབ་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ།

གཉིས་པ་ནི། རྟེན་གྱི་གང་ཟག་ཐུབ་པ་སངས་རྒྱས་བཙུག་ལྡན་འདས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་
མངོན་རྟོགས་ཡོད་དེ། རྣམ་ཀུན་མཁུན་པ་ཉིད་ཁྱོད་ཀྱི་མངོན་རྟོགས་ཡིན་པའི་བྱིར།

ལམ་ཤེས་མཆོན་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་བརྩལ་གཅིག

༥ གཉིས་པ་ལ། ཆོས་བརྩལ་གཅིག་གིས་ལམ་ཤེས་མཆོན་པ་དང་། བསྟན་བཤད་སྤྱར་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། ལམ་ཤེས་ཀྱི་ཡན་ལག་དང་། ཡན་ལག་ཅན་གྱི་ལམ་ཤེས་སོ། །དང་པོ་ནི། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་རང་བཞིན་གྱི་འོད་གྱིས་འདོད་གཟུགས་ཀྱི་ལྷ་རྣམས་ཀྱི་རྣམ་པར་སྤྲོན་པ་ལས་བྱུང་བའི་འོད་མོག་མོག་པོར་བྱེད་པས་ལམ་ཤེས་སྐྱེ་བའི་བགེགས་ར་རྒྱལ་མངོན་གྱུར་བ་དང་བྲལ་བར་བྱེད་པ་དང་། སོགས་པས་བསྐྱས་པ་ལྷན་ཅིག་བྱེད་ཀྱིན་སེམས་བསྐྱེད་པ་དང་། རྒྱ་རིགས་དང་རང་བཞིན་དང་བྱེད་ལས་རྣམས་ཀྱི་ལམ་ཤེས་ཀྱི་རྒྱ་རོ་པོ་འབྲས་བུ་རྣམས་བཤད་དོ། །དེས་ན་ལམ་ཤེས་ཀྱི་རྒྱ་རོ་པོ་འབྲས་བུ་གསུམ་གང་རུང་གིས་བསྐྱས་པའི་སྤྱིང་རྩེ་ཆེན་པོས་ཟིན་པའི་ཡོན་ཏན་ཁྱད་པར་ཅན། ལམ་ཤེས་ཀྱི་ཡན་ལག་གི་མཆོན་ཉིད། དབྱེན་ལྷ་ཡོད། ས་མཆོམས་ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་སད་པ་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་བར་ན་ཡོད།

གཉིས་པ་ལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། སློབ་མ་ཞེས་པ་ལ། སེམས་བསྐྱེད་བསྐྱོ་བ་སྤྱོད་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་གསུམ་གྱིས་ཟིན་པའི་སློ་ནས་གདུལ་བུ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་རིགས་ཅན་རྩེས་སུ་བཟུང་བའི་ཆེད་དུ་ཤེས་པར་བྱ་བའི་མངོན་རྟོགས་ཀྱི་རིགས་སུ་གནས་པའི་ཐེག་ཆེན་འཕགས་པའི་མངོན་རྟོགས། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས་ཀྱི་མཆོན་ཉིད།

གཉིས་པ་ནི། བསེ་རུའི་ལམ་གང་དང་ཞེས་པས། ཁྱད་ཆོས་གསུམ་གྱིས་ཟིན་པའི་སློ་ནས་གདུལ་བུ་རང་རྒྱལ་གྱི་རིགས་ཅན་རྩེས་སུ་བཟུང་བའི་ཕྱིར་དུ་ཤེས་པར་བྱ་བའི་མངོན་རྟོགས་ཀྱི་རིགས་སུ་གནས་པའི་ཐེག་ཆེན་འཕགས་པའི་མངོན་རྟོགས། རང་རྒྱལ་གྱི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས་ཀྱི་མཆོན་ཉིད།

གསུམ་པ་བྱང་སེམས་ཀྱི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས་ལ་གཉིས་ཀྱི། དང་པོ་ནི། འདི་དང་

གཞན་པའི་ཡོན་ཏན་གྱིས། །ཞེས་སོགས་ལ། རང་རྒྱུད་ལྡན་གྱི་གང་ཟག་སྲིད་ཞིའི་མཐར་ལྷུང་བ་
འགོག་བྱེད་གྱི་ཞེས་རབ་གྱིས་ཟེན་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་བདེན་པ་མངོན་ཏྟགས། ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་
ལམ་གྱི་མཆོན་ཉིད།

གཉིས་པ་ལ། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒྲོམ་ལམ་གྱི་བྱེད་པ་དང་། བྱེད་པ་ཅན་གྱི་སྒྲོམ་ལམ་གཉིས་
ལས། དང་པོ་ནི། བྱེད་པ་དང་། ཞེས་པ་ལ། རང་འཐོབ་བྱེད་གྱི་ཐབས་སུ་གྱུར་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་
སྒྲོམ་ལམ་བསྒྲོམས་སྟོབས་གྱིས་ཐོབ་པའི་པན་ཡོན། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒྲོམ་ལམ་གྱི་བྱེད་པའི་མཆོན་
ཉིད། དབྱེན་དྲུག་ས་མཆོམས་ནི་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒྲོམ་ལམ་ཐོབ་པའི་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་ནས་སངས་
རྒྱས་གྱི་སའི་བར་དུ་ཡོད།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཟག་བཅས་སྒྲོམ་ལམ་དང་། ཟག་མེད་སྒྲོམ་ལམ་མོ། །དང་པོ་ལ་
གསུམ་གྱི། དང་པོ་ནི། མོས་པ་དང་ཞེས་པ་ལ། དུམ་དོན་གསུམ་གང་རུང་གི་འབྱུང་གནས་སུ་
ཡིད་ཆེས་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་རྗེས་ལ་མངོན་ཏྟགས། མོས་པ་སྒྲོམ་ལམ་གྱི་མཆོན་ཉིད། དབྱེན་
ཉེར་བདུན། ས་མཆོམས་ནི། ས་དང་པོ་ནས་ས་བཅུ་པའི་བར་རོ། །དེའི་པན་ཡོན་ནི། བསྟོད་དང་
བཀྱར་དང་བསྐྱགས་པ་དང་ཞེས་པ་ལ། རང་འཐོབ་བྱེད་གྱི་ཐབས་སུ་གྱུར་པའི་མོས་པ་སྒྲོམ་ལམ་
བསྒྲོམས་སྟོབས་གྱིས་ཐོབ་པའི་པན་ཡོན། མོས་པ་སྒྲོམ་ལམ་གྱི་པན་ཡོན་གྱི་མཆོན་ཉིད། དབྱེ་
ན། སངས་རྒྱས་དང་བྱང་སེམས་གོང་མ་རྣམས་གྱིས་མོས་པ་སྒྲོམ་ལམ་སྒྲོམ་པའི་བྱང་སེམས་
ལ་ཆ་དེ་ནས་ཐུགས་དབྱེས་པའི་ཆ་དང་། དངོས་གནས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་བརྗོད་པའི་ཆོས་བསྐྱུས་པ་
ཉི་ཤུ་ཙམ་བདུན་ཡོད། ས་མཆོམས་མོས་པ་སྒྲོམ་ལམ་སྒྲོམ་པའི་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་ནས་སངས་
རྒྱས་གྱི་སའི་བར་ན་ཡོད།

གཉིས་པ། བསྟོད་དང་ཞེས་པ་ལ། རང་གཞན་གང་རུང་གི་དགེ་ཙམ་རྗོད་པའི་བྱང་ཆུབ་གྱི་
ཡན་ལག་ཏུ་སྦྱར་བར་བྱེད་པའི་སྤྲོད་པ་ལྟེན་རུང་དུ་འཛིན་པའི་ཏྟག་པའི་ཟག་པ་དང་བཅས་པའི་

ཐེག་ཆེན་གྱི་རྗེས་ལ་མངོན་རྟོགས། བསྟོ་བ་སྟོམ་ལམ་གྱི་མཆོན་ཉིད། དབྱེ་ན། བརྩ་གཉིས། ས་
མཆོམས་སྤར་ལྟར་རོ།།

གསུམ་པ། རྗེས་སུ་ཡིད་རང་བ། ཡིད་ལ་བྱེད་བ་སྒྲ་མེད་དག །ཅེས་བ་ལ། རང་གཞན་གང་
རུང་གི་དགོ་ཙྰཀུ་ལ་དགའ་བ་སྟོམ་པའི་སྒྲ་དོན་འདེས་རུང་དུ་འཛིན་པའི་རྟོག་པའི་ཟག་བ་དང་བཅས་
པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་རྗེས་ལ་མངོན་རྟོགས། རྗེས་སུ་ཡི་རང་སྟོམ་ལམ་གྱི་མཆོན་ཉིད། དབྱེ་ན་གཉིས།
ས་མཆོམས་སྤར་ལྟར་རོ།།

གཉིས་བ་ལ་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ། སྒྲུབ་དང་། ཞེས་བ་ལ། ཟག་བ་མེད་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་རྗེས་
ལ་མངོན་རྟོགས་གང་ཞིག རང་གི་ཐོབ་བྱར་གྱུར་པའི་རྟོགས་བ་མཐར་ཐུག་གི་ལག་རྗེས་འཛོག་
བྱེད་དེ། སྒྲུབ་བ་སྟོམ་ལམ་གྱི་མཆོན་ཉིད། དབྱེ་ན་ལ། གཉིས་བ་ནི། ཤེན་ཏུ་དག་བ་ཞེས། བྱ་བ་
འདི་ནི་སྟོམ་པའི་ལམ། །ཞེས་བ་ལ་ཟག་བ་མེད་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་རྗེས་ལ་མངོན་རྟོགས་ཡིན་བ་
གང་ཞིག རང་གི་ཐོབ་བྱར་གྱུར་པའི་སྤངས་བ་མཐར་ཐུག་གི་ལག་རྗེས་འཛོག་བྱེད་དེ། རྣམ་དག་
སྟོམ་ལམ་གྱི་མཆོན་ཉིད། དབྱེ་ན་དགུ འདི་དང་སྤྲ་མ་དོན་གཅིག གཉིས་ཀའི་ས་མཆོམས་ས་
དང་པོ་ནས་བརྩ་པའི་བར་ན་ཡོད།

གཉིས་བ་ནི། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་འཕགས་བ་མཁས་བ་རྣམས་ཀྱི་ནི་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་
ཀྱི་མངོན་རྟོགས་ཡོད་དེ། སྤར་བ་འད་པའི་ལམ་ཤེས་ཉིད་ནི་དེ་འདྲར་ཁྱོད་ཀྱི་མངོན་རྟོགས་སུ་
བའད་པའི་བྱིད།

གཞི་ཤེས་མཆོན་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་དགུ།

༩ གསུམ་པ་ལ། གཞི་ཤེས་མཆོན་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་བའད་བ་དང་། བརྩན་བའད་སྒྱུར་
བའོ། །དང་པོ་ལ་བཞི། འབྲས་བུ་ལ་ཉེ་རིང་གི་རྒྱ་མཆོན་དང་། རྒྱ་མཆོན་དེ་ཉིད་སྒྲུབ་བ་དང་། མི་

མ་སྟན་པ་དང་གཉིན་པོའི་ཕྱོགས་ཀྱི་དབྱེ་བ་དང་། གཞི་ཤེས་ཀྱི་སྒྲོར་བ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི།
ཤེས་པས་སྲིད་ལ་མི་གནས་ཤིང་། །ཞེས་སོགས་ལ། གཞི་ཀུན་རྫོབ་པ་ལ་བསྟོས་ཏེ་སྲིད་མཐའ་
འགོག་བྱེད་ཀྱི་རྟོགས་རིགས་སུ་གནས་པའི་ཐེག་ཆེན་འཕགས་པའི་མངོན་རྟོགས་དེ། ཤེས་པས་
སྲིད་ལ་མི་གནས་པའི་ལམ་ཤེས་ཀྱི་མཆོན་ཉིད། དཔེར་ན་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་མངོན་སུམ་
དུ་རྟོགས་པའི་ཐེག་ཆེན་ཀྱི་མཐོང་ལམ་ལྟ་བུ། གཞི་ཀུན་རྫོབ་པ་ལ་བསྟོས་ཏེ་ཞི་མཐའ་འགོག་བྱེད་
ཀྱི་རྟོགས་རིགས་སུ་གནས་པའི་ཐེག་ཆེན་འཕགས་པའི་མངོན་རྟོགས། སྤྱིང་རྗེས་ཞི་ལ་མི་གནས་
པའི་ལམ་ཤེས་ཀྱི་མཆོན་ཉིད། དཔེར་ན། བྱང་སེམས་མཐོང་ལམ་པའི་རྒྱད་ཀྱི་ཀུན་རྫོབ་སེམས་
བསྐྱེད་དང་སྤྱིང་རྗེ་ཆེན་པོ་ལྟ་བུ། འདི་དག་སྤྱར་བྱང་སེམས་ཀྱི་མཐོང་སྒྲོམ་ཀྱི་ལམ་ཀུན་རྫོབ་ལ་
བསྟོས་པའི་སྲིད་ཞིའི་མཐའ་འགོག་བྱེད་དུ་བསྟན་པ་ན། མཐའ་དེ་གཉིས་འགོག་པའི་ལག་རྗེས་
ལམ་གང་གིས་བྱེད་སྟུང་པ་ལ་དོགས་པ་བཅད་ནས། མཆོན་པར་བྱ་བའི་དོན་ལམ་སྤྱི་མ་གཞི་
ཤེས་དང་། བྱི་མ་སྤྱིང་རྗེ་སོགས་ཡིན་ཀྱང་། མཆོན་བྱེད་ཀྱི་ལམ་གཉིས་པོ་ལམ་ཤེས་ཀྱི་བྱང་
པར་ཡིན་པས། སྤྱི་མ་གཞི་ཤེས་ཡིན་ཀྱང་། ཤེས་པས་སྲིད་ལ་མི་གནས་པས་གཞི་ཤེས་ཞེས་
སྒྲོར་རྒྱ་མེད་ལ། སྤྱིང་རྗེས་ཞི་ལ་མི་གནས་པའི་གཞི་ཤེས་ཟེར་བ་ནི་ཐ་སྟོད་ལོག་པར་སྒྱར་
བའོ། །ལམ་ཤེས་དེ་གཉིས་ཀའི་ས་མཆོམས་ཐེག་ཆེན་ཀྱི་མཐོང་ལམ་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་
བར་ན་ཡོད།

གཉིས་པ་ལ། ཐབས་མ་ཡིན་པས་རིང་བ་དང་། ཞེས་སོགས་ལ། གཞི་ཤེས་གང་ཞིག་སྤྱིང་
རྗེ་ཆེན་པོ་དང་བྲལ་ཞིང་བདེན་འཛིན་གྱིས་བཅིངས་པ་དེ། འབྲས་ཡུལ་ལ་རིང་བའི་གཞི་ཤེས་ཀྱི་
མཆོན་ཉིད། བདེན་འཛིན་གྱིས་བཅིངས་པའི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་ལྟ་བུ་དང་། ཐེག་དམན་ཀྱི་
རྟོགས་རིགས་སུ་གནས་པའི་ཐེག་ཆེན་འཕགས་པའི་མཐུན་པ་གང་ཞིག་སྤྱིང་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་སྤྱིང་
ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟེན་པ། ཐབས་ཀྱི་རིང་བ་མ་ཡིན་པ་སྟེ། འབྲས་
ཡུལ་ལ་ཉེ་བའི་གཞི་ཤེས་ཀྱི་མཆོན་ཉིད། མཆོན་གཞི། བྱང་སེམས་མཐོང་ལམ་པའི་རྒྱད་ཀྱི་མི་

རྟག་སོགས་བཅུ་དྲུག་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ལྟ་བུ། དེ་གཉིས་ཀྱི་སྤྲ་མའི་ས་མཆོམས་
 ཐེག་དམན་གྱི་མཐོང་ལམ་ནས་ཐེག་དམན་གྱི་མི་སྒྲོབ་ལམ་གྱི་བར་དང་། བྱི་མའི་ས་མཆོམས་
 ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་བར་ན་ཡོད། དང་པོ་དང་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་
 གཞི་ཤེས་དོན་གཅིག་གཉིས་པ་དང་གཉིན་པོ་ཕྱོགས་ཀྱི་གཞི་ཤེས་དོན་གཅིག་གོ།

གསུམ་པ་ལ། མི་མཐུན་གཉིན་པོ། །ཞེས་སོགས་ལ། གཞི་ཤེས་གང་ཞིག་ཐབས་བྱས་
 བར་ཅན་དང་བྲལ་ཞིང་། བདེན་འཛིན་གྱིས་བཅིངས་པ་དེ། མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་གཞི་ཤེས་ཀྱི་
 མཆོན་ཉིད། ཐེག་དམན་གྱི་རྟོགས་རིགས་སུ་གནས་པའི་ཐེག་ཆེན་འཕགས་པའི་མཁུན་པ་གང་
 ཞིག་ཐབས་ཤེས་བྱས་པར་ཅན་གཉིས་ཀྱིས་ཐེན་པ་དེ། གཉིན་པོ་ཕྱོགས་ཀྱི་གཞི་ཤེས་ཀྱི་མཆོན་
 ཉིད། །ཁ་ཅིག་གཞི་ཤེས་དེ་གཉིས་ཀྱི་བྱེད་པར་དེ་ལྟར་དུ་མ་རྟོགས་པར། མི་མཐུན་གཞི་ཤེས་
 དང་། གཉིན་པོ་གཞི་ཤེས་ཞེས་སྒྱུར་ནས་སྤྲ་མ་བདག་འཛིན་དང་། བྱི་མ་སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་
 རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ལ་འདོད་པ་ནི་མི་རིགས་ཏེ། ཕྱོགས་དག་དང་ཞེས་ཕྱོགས་སྒྲ་སྒྲོས་པའི་དོན་
 མ་རྟོགས་ཤིང་། གཞི་ཤེས་དང་སྤང་བའི་གཞི་མཐུན་དང་། སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་
 ཡེ་ཤེས་ལ་གཞི་ཤེས་ཀྱི་ཐ་སྙད་སྒྲོབ་དཔོན་འཕགས་སེང་གང་གིས་ཀྱང་མ་མཛད་པའི་བྱིར།

བཞི་པ་ལ་གསུམ། གཞི་ཤེས་སྦྱོར་བའི་དབྱེ་བ་དང་། འཛིན་སྦྲངས་དང་། འབྲས་བུའོ།
 དང་པོ། སྦྱོར་དང་། ཞེས་པ་ལ། གཞི་ཀྱན་རྫོབ་པའི་བསྟོད་ལུགས་ཀྱི་ངོ་བོ་དང་བྱེད་པར་ལ་བྱིན་
 ཅི་ལོག་ཏུ་ཞེན་པ་དང་། དོན་དམ་པའི་སྟོད་ལུགས་ལ་བྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་ཞེན་པ་གང་རུང་གི་གཉིན་
 པོར་བསྐྱེམས་པའི་སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར་དེ། གཞི་ཤེས་ཀྱི་སྐབས་ནས་བསྟན་པའི་བྱང་སེམས་
 ཀྱི་སྦྱོར་བའི་མཆོན་ཉིད། དབྱེ་ན་བཅུ། ས་མཆོམས་ཐེག་ཆེན་གྱི་ཆོགས་ལམ་ནས་རྒྱུན་མཐའ་
 བར་ན་ཡོད། དེས་ན་འདིའི་དངོས་བསྟན་གྱི་སྦྱོར་བ་ལ་ཐེག་ཆེན་གྱི་རྟོགས་རིགས་སུ་གནས་
 པས་བྱུག། བསྟན་བའི་གཙོ་བོའི་སྦྱོར་བ་ལ་ཐེག་དམན་གྱི་རྟོགས་རིགས་སུ་གནས་པས་བྱུག་

ཅིང་ཕྱགས་བསྟན་གྱིས་བྱུག་ཕྱགས་བསྟན་གྱི་སྒྲོར་བ་ལ། འདིའི་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོའི་སྒྲོར་བས་མ་བྱེད་མེད་པའི་བཅའ་མཁུ་གྱིས་བཅའ་མཁུ་གྱི་སྒྲོར་ལམ་དེ། འདིའི་ཕྱགས་བསྟན་གྱི་སྒྲོར་བ་ཡིན་པའི་བྱེད་པ།

གཉིས་པ་ལ། དེ་ཡི་མཉམ་ཉིད། ཅས་པ་ལ། གཞིའི་དབྱེ་བ་དང་། མཚན་མཚོན་དང་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་ལ་བདེན་ཞེན་འགོག་པའི་ཤེས་རབ་གྱིས་ཟེན་པའི་སེམས་དཔའི་རྣམ་འབྱེད། གཞི་ཤེས་གྱི་སྐབས་སུ་བསྟན་པའི་བྱང་སེམས་གྱི་སྒྲོར་བའི་མཉམ་ཉིད་གྱི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན་བཞི། ས་མཚན་མཉམ་ཉིད་ཀྱི་ཆོག་ལམ་ནས་རྒྱན་མཐའི་བར་ན་ཡོད།

གསུམ་པ་ལ། མཐོང་བའི་ལམ། ཞེས་པ་ལ། སྒྲོས་བྲལ་མཛོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་སྐབས་འདིར་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་བདེན་པ་མཛོན་རྟོགས། སྐབས་འདིར་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་གྱི་མཚན་ཉིད། དེས་ན་སྐབས་འདིར་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་མཐོང་ལམ་འདུང་བྱེད་དང་། ཕྱགས་ལ་བསྟན་པའི་མཐོང་ལམ་ལ་ཡང་། བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོའི་མཐོང་ལམ་འདུང་བྱའི་མཐོང་ལམ་དང་། ཉན་ཐོས་གྱི་མཐོང་ལམ་ཕྱགས་བསྟན་ཡིན་ཀྱང་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཆོས་དགུ་པོ་དེ་དག་གིས་ནི་མི་རྟག་སོགས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་གཞི་ཤེས་དེ་ཉིད་དངོས་སུ་བསྟན་ཕྱགས་བསྟན་གཉིས་ཀའི་སྒྲོ་ནས་མཚོན་ནས་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །དང་པོ་ཉིད་ནས་ཐེག་ཆེན་དུ་རིགས་ངེས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཤེས་མཐོང་གིས་བལྟས་ནས། ཉན་ཐོས་གྱི་ལམ་ལས་འདུང་བར་བྱེད་པས་དེ་ལ་མཐོང་ལམ་བསྟན་དགོས་ཀྱི། ཉན་ཐོས་གྱི་ལམ་གོམས་པ་ལྟར་ལེན་གྱིས་མཛོན་དུ་མི་བྱེད་པས། མཐོང་ལམ་དེའི་རིགས་འདྲའི་མི་རྟག་སོགས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒྲོས་ལམ་སྟོན་པ་ནི་མི་རིགས་སོ། །གཉིས་པ་ནི་ཉན་ཐོས་དང་ལ་སོགས་པས་རང་རྒྱལ་འཕགས་པ་རྣམས་ནི་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་མཛོན་རྟོགས་ཡོད་དེ། སྒྱེ་བའི་རྟོན་དང་རྣམ་གཞག་གི་རྟོན་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་རྟོགས་རིགས་སོ་སོར་འབྱེད་པའི་རྣམ་གཞག་གི་

རྟོན་གི་དབང་དུ་བྱས་ནས། ཁྱོད་གི་མངོན་རྟོགས་སྤར་བ་ཤད་པ་དེ་འབྲ་ཀུན་ཤེས་ཉིད་དུ་འདོད་
པའི་བྱེད། དེས་ན་འགྲུར་ནི། མཐོང་ལམ་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་ཀྱི། ཞེས་པ་འགྲུར་བདེའོ།

རྣམ་རྟོགས་སྐྱོར་བ་མཆོན་བྱེད་གི་ཆོས་བརྒྱ་གཅིག

༩ གཉིས་པ་ལ་གཉིས། དབང་དུ་བྱ་བ་རྒྱ་འབྲས་དང་། བརྟན་པ་རྒྱ་འབྲས་བཤད་པའོ།
དང་པོ་ལ་གཉིས། དབང་དུ་བྱེད་པའི་རྒྱ་རྣམ་ཀུན་དང་། འབྲས་བྱ་ཅེ་མོའི་སྐྱོར་བ་བཤད་པའོ།
དང་པོ་ལ་གཉིས། མཆོན་བྱེད་གི་ཆོས་དང་། བསྟན་བཤད་སྐྱར་བའོ། དང་པོ་ལ་གཉིས། དགོ་
ཙྰ་བསོག་པའི་རྟོན་གི་དབང་དུ་བྱས་ནས་སྤྱི་ལོ་རྣམ་གཞག་དང་། དགོ་ཙྰ་སྤྱི་ལོ་རྟོན་གི་དབང་
དུ་བྱས་ནས་རྒྱུད་ལ་སྤྱེ་བའི་རིམ་བ་དངོས་སུ་བསྟན་པའོ། དང་པོ་ལ་བཞི། ལམ་ཤེར་བྱིན་གི་
རྣལ་འབྱོར་སྒྲོམ་པའི་འཛིན་སྐྱེད་ཀྱི་དབྱེ་བ་དང་། མཉམ་གཞག་གི་སྐྱོར་བ་དང་། སྐྱོར་བ་སྒྲོམ་
པའི་སྐྱོན་ཡོན་དང་། ལམ་ཤེར་བྱིན་གི་རྣལ་འབྱོར་དུ་མཆོན་པའི་མཆོན་ཉིད་དོ། དང་པོ་ལ་རྣམ་
པ་ཞེས་པ་ལ། མཁྱེན་གསུམ་གང་རུང་གི་རྣམ་པ་སྒྲོམ་པར་བྱེད་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཐེན་པའི་
སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར་དེ། སེམས་དཔའི་རྒྱུད་ཀྱི་གཉེན་པོ་ཕྱོགས་ཀྱི་ཤེས་རྣམ་གི་མཆོན་
ཉིད། དབྱེ་ན་བརྒྱ་བདུན་ཅུ་ཙྰ་གསུམ་ཡོད། ས་མཆོམས་ཐེག་ཆེན་གི་ཆོགས་ལམ་ནས་རྒྱུན་
མཐའི་བར་ན་ཡོད། འདིར་བསྟན་གི་རྣམ་པ་མཆོན་བྱར་བྱས་ནས་དེའི་མཆོན་ཉིད་འཛོགས་པ་ནི།
རྣམ་པ་ཞེས་བྱའི་མཆོན་ཉིད་དེ། ཞེས་པའི་དོན་མ་རྟོགས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ནི་འཕགས་པའི་འགྲེལ་
པར། གཉེན་པོའི་མཆོན་ཉིད་བསྟན་པར་བཤད་ཀྱི་རྣམ་པའི་མཆོན་ཉིད་དུ་མ་བཤད་ཅིང་། དེ་ལྟར་
ན་གཞི་གཉེན་རྣམ་པ་གསུམ་ག་བསྟན་བཅོས་སུ་བཤད་པའི་དགོས་པའི་སྐྱབས་དོན་སྐྱོར་བར་
འགྲུར་པའི་བྱེད།

གཉིས་པ་ལ། སྐྱོར་བ་ཞེས་པ་ལ། དུལ་དུལ་ཅན་དང་གཞི་ལམ་རྣམ་གསུམ་བདེན་སྟོང་

སྒྲོམ་བྲལ་དུ་ཉོགས་པའི་ཞི་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་གྱི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པའི་སྐབས་འདིར་དངོས་སུ་
བསྟན་པའི་སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར། སྐབས་འདིར་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་ཅེ་མོའི་སྒྲོར་བའི་མཆན་
ཉིད། དེ་ལ་དབྱེན་བཅུ་དགུ་ཡོད། ས་མཆམས་ཐེག་ཆེན་སྒྲོར་ལམ་བྱོད་ནས་རྒྱན་མཐའི་བར་ན་
ཡོད། སྐབས་འདིར་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་སྒྲོར་བ་ཉི་ལྷུ་ཡོད། ས་མཆམས་ཐེག་ཆེན་གྱི་ཆོགས་
ལམ་ནས་རྒྱན་མཐའི་བར་ན་ཡོད། བཅས་རྣམས་དང་། ཞེས་པ་ནི། སྒྲོར་བ་སྒྲོམ་པ་པོ་དང་། དགོ་
ཅ་བསོག་པ་པོའི་ཉེན་གྱི་གང་ཟག་བསྟན་ཏོ།

གསུམ་པ་ལ། ཡོན་ཏན། ཞེས་པ་ལ། རང་འཛོལ་བྱེད་གྱི་ཐབས་སུ་གྱུར་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་
སྒྲོར་བ་བསྒྲོམས་སྟོབས་ཀྱིས་ཐོབ་པའི་པན་ཡོན་དེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒྲོར་བའི་ཡོན་ཏན་གྱི་མཆན་
ཉིད། དབྱེན་བཅུ་བཞི། ས་མཆམས་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཆོགས་ལམ་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་བར་
ན་ཡོད། སྒྲོན་ནི། ཞེས་པ་ལས། སྒྲོར་བ་སྒྲེ་བ་དང་། གནས་པ་དང་སྒྲོར་བ་རྩོགས་པ་གང་རུང་
ལ་བར་དུ་གཅོད་པའི་བདུད་ལས་དེ། སྒྲོར་བའི་སྒྲོན་གྱི་མཆན་ཉིད། དབྱེན་ཞེ་བླ་གས་མཆམས་
ལམ་མ་ཞུགས་ནས་ས་བདུན་པའི་བར་ན་ཡོད།

བཞི་པ་ལ། མཆན་ཉིད་ཅེས་པ་ལ། རང་གི་ཐོབ་བྱར་གྱུར་པའི་འབྲས་བུ་ཤེར་ཕྱིན་འཛོལ་
བྱེད་གྱི་ཐབས་སུ་གྱུར་པའི་ཞི་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་གྱི་སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར། ལམ་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་
རྣལ་འབྱོར་གྱི་མཆན་ཉིད། དབྱེན་དགུ་བཅུ་ཅ་གཅིག་ ས་མཆམས་ཐེག་ཆེན་གྱི་ཆོགས་ལམ་
ནས་རྒྱན་མཐའི་བར་དུ་ཡོད།

གཉིས་པ་ལ་བཞི། སྒྲོར་བ་སྒྲེ་བའི་སྐབས་དང་། སྒྲིན་པའི་སྐབས་དང་། ཉེན་གྱི་གང་ཟག་
དང་། གང་ཟག་གི་གོ་རིམས་སོ། །དང་པོ་ནི། ཐར་དང་། ཞེས་པ་ལ། རྣམ་མཁྱེན་རང་རྒྱུད་ལ་སྒྱུབ་
པ་ལ་མཁས་པའི་སེམས་དཔའི་རྒྱུད་གྱི་ཆོས་མངོན་ཉོགས། སྐབས་འདིར་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་
ཐེག་ཆེན་གྱི་ཐར་པ་ཆ་མཐུན་གྱི་མཆན་ཉིད། དབྱེན་ལྔ།

གཉིས་པ་ནི། དེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་དང་། ཞེས་པ་ལ། གཙོ་བོར་ཐབས་ཀྱི་ཆས་ཁྱད་པར་
དུ་བྱས་པའི་སྐབས་འདིར་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་སེམས་དཔའི་དོན་མངོན་རྟོགས། སྐབས་འདིར་
དངོས་སུ་བསྟན་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་དེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་གྱི་མཆོན་ཉིད། དབྱེ་ན་བཅུ་གཉིས།

གསུམ་པ་ལ། སློབ་པ་ཕྱིར་མི་ལྟོག་པའི་ཆོག་ལ། ཞེས་པ་ལ། གཟུགས་སོགས་ལ་བདེན་
ཞེན་མངོན་དུ་གྱུར་བ་བསྐྱོག་པ་སོགས་རྟགས་ཞེ་བཞི་པོ་གང་རུང་ཐོབ་པའི་སེམས་དཔའ་དེ། སློབ་
པ་ཕྱིར་མི་ལྟོག་པའི་རྟགས་ཐོབ་པའི་ཆོག་གིས་བསྐྱུས་པའི་བྱང་སེམས་ཀྱི་དགོ་འདུན་གྱི་མཆོན་
ཉིད། དབྱེ་ན་གསུམ། ས་མཆོམས་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྐྱོར་ལམ་བྱོད་ནས་རྒྱན་མཐའི་བར་ན་ཡོད།

བཞི་པ་ལ་གསུམ། ཆོས་སྐྱའི་ལག་རྒྱུ་འཛོག་བྱེད་སྤྱིད་ཞི་མཉམ་ཉིད་ཀྱི་སྐྱོར་བ་དང་།
ལོངས་སྐྱའི་ལག་རྒྱུ་འཛོག་བྱེད་ཞིང་དག་སྐྱོར་བ་དང་། སྐྱལ་སྐྱའི་ལག་རྒྱུ་འཛོག་བྱེད་ཐབས་
མཁས་སྐྱོར་བའོ།

དང་པོ་ལ། སྤྱིད་དང་ཞི་བ་མཉམ་ཉིད་དང་། ཞེས་པ་ལ། སྤྱིད་ཞི་བ་དེན་སྐྱོར་དུ་རྟོགས་པའི་
ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟེན་པའི་སློན་ནས་རྒྱུ་འཛོག་གི་གནས་སྐབས་སུ་ཡང་བདེན་འཛིན་མངོན་འགྱུར་
བ་སྐྱེ་བའི་གོ་སྐབས་ཟད་པར་བཅོམ་པའི་དག་སའི་ཡེ་ཤེས། སྤྱིད་ཞི་མཉམ་ཉིད་ཀྱི་སྐྱོར་བའི་
མཆོན་ཉིད།

གཉིས་པ་ལ། ཞིང་དག་སྐྱུ་ན་མེད་པ་དང་། ཞེས་པ་ལ། རང་གང་དུ་འཁོང་རྒྱ་འགྱུར་གྱི་
ཞིང་ཁྱད་པར་ཅན་འགྱུར་པའི་སློན་ལམ་ལ་སོགས་པའི་དགོ་ཅ་རུས་པ་མཐུ་ཅན་དུ་གྱུར་པའི་དག་
སའི་རྣལ་འབྱོར། ཞིང་དག་སྐྱོར་བའི་མཆོན་ཉིད།

གསུམ་པ་ལ། ཐབས་མཁས། ཞེས་པ་ལ། འབད་ཚོལ་རགས་པ་ཞི་བའི་སློན་ནས་འཕྲིན་ལས་
སྐྱུན་གྱིས་གྲུབ་པའི་དག་སའི་རྣལ་འབྱོར། ཐབས་མཁས་སྐྱོར་བའི་མཆོན་ཉིད། དབྱེ་ན་བཅུ་ཡོད།
དེ་གསུམ་གའི་ས་མཆོམས་དག་པ་ས་གསུམ་ན་ཡོད། གཉིས་པ་ནི། རྣམ་ཀུན་མངོན་རྟོགས་

རྟོགས་པའི་སྒྲོར་བ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་མཆོན་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་ཡོད་དེ། བཤད་ཅིན་པའི་ཆོས་བརྩ་
གཅིག་པོ་དེ་ཁྱོད་མཆོན་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་ཡིན་པའི་བྱིར།

ཅེ་སྒྲོར་མཆོན་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་བརྩད།

༥ གཉིས་པ་ལ། ཅེ་སྒྲོར་ལ། མཆོན་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་དང་། བསྟན་བཤད་སྒྲུར་བའོ། །དང་པོ་
ལ་བཞི། སྒྲོར་ལམ་ཅེ་སྒྲོར། མཐོང་ལམ་ཅེ་སྒྲོར། སྒྲོམ་ལམ་ཅེ་སྒྲོར། བར་ཆད་མེད་ལམ་པའི་
ཅེ་སྒྲོར་རོ། །དང་པོ་ལ། རྟོན། ཅེ་མོ། བཟོད་པ། ཆོས་མཆོག་བཞི་ལས། དང་པོ་ལ། དེ་ཡི་རྟགས་
དང་། ཞེས་པ་ལ། ཅེ་སྒྲོར་ཐོབ་པའི་རྟགས་བརྩ་གཉིས་པོ་གང་རུང་ཐོབ་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་ངེས་
འབྱེད་ཆ་མཐུན་དང་པོ་དེ། རྟོན་གྱི་ཅེ་སྒྲོར་གྱི་མཆོན་ཉིད། གཉིས་པ་ལ། རྣམ་འཕེལ་དང་། ཞེས་
པ་ལ། སྒྲོང་གསུམ་གྱི་སེམས་ཅན་གྱི་གངས་དང་མཉམ་པའི་སངས་རྒྱས་མཆོད་པ་ལས་ལྷག་པ་
སོགས་བསོད་ནམས་རྣམ་པར་འཕེལ་བ་བརྩ་བླ་མ་ཆང་བའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་
གཉིས་པ་དེ། ཅེ་མོའི་ཅེ་སྒྲོར་གྱི་མཆོན་ཉིད། གསུམ་པ་ལ། བརྟན་དང་། ཞེས་པ་ནས། བཞེན་
གསུམ་རྗེས་མཐུན་པ་རྫོགས་པའི་ཤེས་རབ་དང་། གཞན་དོན་ལ་མི་བྱེད་པའི་བརྟན་པ་ཐོབ་པའི་
ཐེག་ཆེན་གྱི་ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་གསུམ་པ་དེ། བཟོད་པའི་ཅེ་སྒྲོར་གྱི་མཆོན་ཉིད། བཞི་པ་ལ།
སེམས་ཀྱན་གནས་པ་དང་། ཞེས་པ་ལ། རང་གི་འབྲས་བུར་གྱུར་པའི་མཐོང་ལམ་བསྐྱེད་པའི་
རྣམ་པ་སྤྲོད་པས་ཉིང་དེ་འཛིན་མཐའ་ཡས་པའི་སེམས་ཀྱན་ཏུ་གནས་པ་ཐོབ་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་
ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་བཞི་པར་དམིགས་པ་དེ། ཆོས་མཆོག་ཅེ་སྒྲོར་གྱི་མཆོན་ཉིད།

གཉིས་པ། མཐོང་ཞེས་བྱ་དང་། །ཞེས་པ་ལ། མཐོང་སྤངས་རྟོག་པའི་གཉེན་པོའི་རིགས་
སུ་གནས་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་བདེན་པ་མངོན་རྟོགས་དེ། མཐོང་ལམ་ཅེ་སྒྲོར་གྱི་མཆོན་ཉིད།

གསུམ་པ། སྒྲོམ་པ་ཞེས། ཞེས་པ་ལ། སྒྲོམ་སྤངས་རྟོག་པའི་གཉེན་པོའི་རིགས་སུ་གནས་

པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་རྗེས་ལ་མངོན་རྟོགས། སྒྲོམ་ལམ་ཅེ་སྒྲུང་གི་མཆོན་ཉིད། དབྱེན་ལམ་དེ་གཉིས་
སོ་སོ་ལ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་རྣམ་པ་བཞིའི་གཉེན་སོ་རྣམ་པ་བཞི་དང་ངོ་།།

བཞི་ལ། བར་ཆད་མེད་པའི་ཉིང་རེ་འཛིན། ཞེས་པ་ལ། མཁྱེན་གསུམ་བསྐྱུས་སྒྲོམ་ཐེག་
ཆེན་གྱི་ཆོག་པ་ལམ་ལས་རབ་ཏུ་གྱུར་པའི་ཤེས་རབ་གིས་ཟིན་པའི་སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར་
མཐར་ཐུག་གང་ཞིག་རང་གི་འབྲས་བུར་གྱུར་པའི་རྣམ་མཁྱེན་དངོས་སུ་སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་དེ། བར་
ཆད་མེད་པའི་ཅེ་སྒྲུང་གི་མཆོན་ཉིད། དེ་དང་རྒྱུན་མཐའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་དོན་གཅིག་

ལོག་པར་སྐྱབ་དང་བཅས་པ་ནི། །ཞེས་པ་ལ་བདེན་གཉིས་ངོ་སོ་གཅིག་ཏུ་འདུར་མི་རུང་
བར་འཛིན་པའི་འཛིན་པ་མངོན་གྱུར་དང་། ས་བོན་ཅི་རིགས་པས་བསྐྱུས་པ། འདིར་བསྟན་བསལ་
བྱ་ལོག་སྐྱབ་གྱི་མཆོན་ཉིད། དབྱེན་བཙུག་ཡོད། གཉིས་པ་ནི། ཅེ་མོའི་མངོན་རྟོགས་ཞེས་སོ།།

མཐར་གྱི་སྒྲུང་བ་མཆོན་བྱེད་གི་ཆོས་བཙུག་པ་སྤུ་མ།

༥ གཉིས་པ་བརྟན་པ་རྒྱ་འབྲས་ལ་རྣམ་པ་གཉིས། བརྟན་པ་ཐོབ་དོན་དུ་སྒྲོམ་པ་མཐར་
གིས་སྒྲུང་བ་དང་། བརྟན་པ་ཐོབ་པའི་སྐད་ཅིག་སྒྲུང་བའོ། །དང་པོ་ལ། མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་
ལ་བརྟན་པ་ཐོབ་དོན་དུ་མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་རིམ་ཅན་དུ་སྒྲོམ་པའི་ཤེས་རབ་གིས་ཟིན་པའི་
སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར་དེ། མཐར་གྱི་སྒྲུང་བའི་མཆོན་ཉིད། དབྱེན་རྣམ་པ་གསུམ་དང་རྣམ་པ་
བཙུངོ། །ས་མཆོམས་ནི་ཐེག་ཆེན་གྱི་ཆོག་པ་ལམ་ནས་རྒྱུན་མཐའི་སྤྲ་ལོག་གི་བར་ན་ཡོད། བསྟན་
བཤད་སྒྲུང་བ་མཐར་གྱིས་ལ། །ཞེས་པས་བསྟན་ནོ།།

སྐད་ཅིག་སྒྲོར་བ་མཆོན་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་བཞི།

༥ གཉིས་པ་ནི། བྱ་ཚྲིགས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་མའི་སྤང་མཐའ་གཅིག་ལ་མཐུན་གསུམ་གྱི་རྣམ་
པ་བརྒྱ་བདུན་ཅུ་ཙམ་གསུམ་དངོས་ཡུལ་དུ་བྱེད་པར་བྱས་པའི་བྱས་པ་ཐོབ་པའི་སེམས་དཔའི་རྣམ་
འབྱོར་ཏེ། སྐད་ཅིག་མའི་སྒྲོར་བའི་མཆོན་ཉིད། དབྱེ་ན། ལྷོག་མཆོམས་མི་འདྲ་བའི་མཆོན་ཉིད་
ཀྱིས་ནི། རོ་བོ་གཅིག་ལ་ལྷོག་པ་ཐ་དད་པ་རྣམ་པ་བཞིའོ། །ས་མཆོམས་རྒྱན་མཐའ་ཁོ་ནར་ཡོད།
བསྟན་བཤད་སྒྱུར་བ། སྐད་ཅིག་ལ། གཅིག་གིས་མའོན་ཚྲིགས་བྱང་ཚུབ་ལ། །ཞེས་པས་བསྟན།

འབྲས་བུ་ཆོས་སྒྲུ་མཆོན་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་བཞི།

༥ གསུམ་པ་ཆོས་སྒྲུའི་ལུས་རྒྱས་པར་བཤད་ལ། །མཆོན་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་དང་། བསྟན་བཤད་
སྒྱུར་བའོ། །དང་བོ་ནི། རང་འཐོབ་བྱེད་ཀྱི་ཐབས་སུ་གྱུར་པའི་མཐུན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་བསྐྱོམས་
སྟོབས་ཀྱིས་ཐོབ་པའི་ཐོབ་བྱ་མཐར་ཐུག། འབྲས་བུ་ཆོས་སྒྲུའི་མཆོན་ཉིད་ཡིན་གྱི། རང་འཐོབ་
བྱེད་ཀྱི་ཐབས་སྒྲོར་བཞི་བསྐྱོམས་སྟོབས་ཀྱིས་ཐོབ་པའི་འབྲས་བུ་མཐར་ཐུག། འབྲས་བུ་ཆོས་
སྒྲུའི་མཆོན་ཉིད་ཅེས་མི་བྱ་སྟེ། འབྲས་བུ་ཆོས་སྒྲུ་དེ་སྒྲོར་བཞིས་མཐུན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་
བསྐྱོམས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཐོབ་དགོས་པའི་བྱེད། དེ་ལ་དབྱེ་ན། དག་པ་གཉིས་ལྡན་གྱི་དབྱིངས་
མཐར་ཐུག་གྱུར་པའི་རོ་བོ་ཉིད་སྒྲུ་དང་། དེས་པ་ལྡས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་ལོངས་སྟོང་ཚྲིགས་
པའི་སྒྲུ་དང་བཅས་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་དེ་གཉིས་ལས་གཞན་པ་དེས་པ་ལྡས་ཁྱད་པར་དུ་མ་བྱས་
པས་རབ་དུ་བྱེ་བ་མཆོག་གི་སྒྲུལ་པའི་སྒྲུ་དང་། ཇི་ལྟ་བ་དང་ཇི་སྟེད་པ་ལ་བལྟོས་ནས་གཟིགས་
པ་མཐར་ཐུག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྒྲུ་སྟེ། མཛད་པ་དང་བཅས་པའི་ཆོས་ཀྱི་སྒྲུའི་ཆོས་རྣམ་པ་
བཞིར་ནི་ཡང་དག་པར་བཟོད་དོ། །གཉིས་པ་ནི། ཆོས་སྒྲུ། ཞེས་པས་བསྟན་བཤད་སྒྱུར་བ་དང་།

ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐྱ་གཉིས་ཀ་བསྟན་ནོ། །ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐྱ་མངོན་པ་དང་། སྒྲུབ་ནས་བསྟན་པ་ལ་
དགོས་པ་ཡོད་དེ། སངས་རྒྱུ་གི་འཕྲིན་ལས་ཐམས་ཅད་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐྱའི་མངོན་པར་ཤིང་གསུང་
པར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད།

༥ གསུམ་པ་ཆོག་དོན་ལ་གསུམ། མཁྱེན་པ་གསུམ་རྒྱུ་པར་བཤད་པ་དང་། སྒྲུབ་པ་བཞི་
རྒྱུ་པར་བཤད་པ་དང་། ཆོས་སྐྱ་རྒྱུ་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། དོན་དུ་གཉེར་བྱ་
རྣམས་མཁྱེན་བཤད་པ་དང་། དེར་བཞོན་པར་བྱེད་པའི་ཐབས་ལམ་ཤེས་བཤད་པ་དང་། ལམ་ཤེས་
རྣམས་པར་དག་བྱེད་ཀྱི་ཡན་ལག་གཞི་ཤེས་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། ཆོས་བརྒྱ་རྒྱུ་པར་
བཤད་པ་དང་། སྐབས་བསྟུ་བའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། རྣམས་མཁྱེན་འཛོལ་བྱེད་དུ་དམ་བཅས་པའི་
བསམ་པ་དམ་བཅའ་བཤད་པ་དང་། དམ་བཅའ་དོན་སྐྱབ་པའི་ཐབས་སྟོན་པའི་གདམས་ངག་
བཤད་པ་དང་། གདམས་དོན་རིམ་རྒྱབ་སྐྱབ་པའི་སྐྱབ་པ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། དཀྱུས་མ་
མཆོན་ཉིད་དམིགས་པ་དང་བཅས་པ་བཤད་པ་དང་། འཕྲོས་དོན་དབྱེ་བ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་
གཉིས། མཆོན་ཉིད་དང་། དེ་དེས་བྱེད་ཀྱི་ཡན་ལག་དམིགས་པ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཐེག་པ་
ཆེན་པོའི་སེམས་བསྐྱེད་པ་ནི་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་མཆོན་ཉིད་ཡོད་དེ། སེམས་ཅན་གཞན་སྟུག་
བསྐྱེད་མཐའ་དག་ལས་སྒྲོལ་བའི་དོན་ཀྱི་ཕྱིར་དུ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་འདོད་པ་
དང་མཆོངས་ལྡན་ཀྱི་ཐེག་ཆེན་ལམ་ཀྱི་འདུག་སྒྲིའི་རིགས་སུ་གནས་པའི་ཐེག་ཆེན་གཙོ་བོའི་
ཡིད་ཀྱི་རྣམ་རིག་ཁྱོད་ཀྱི་འཛོག་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྐབས་འདིར་སེམས་བསྐྱེད་ལ་འདོད་པའི་
སྐྱེས་བསྟན་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་ལ་གཞན་དོན་འདོད་པ་རྒྱུར་དགོས་
པ་དང་། བྱང་ཆུབ་འདོད་པ་གོགས་སུ་དགོས་པ་ཤེས་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་དམིགས་ཡུལ་བྱང་ཆུབ་དེ་དང་གཞན་དོན་དེ་ནི་
 ཆོས་ཅན། ཡུམ་རྒྱས་འབྲིང་བསྐྱེད་པ་གསུམ་ག་ལས་བསྐྱེད་པ་དང་རྒྱས་པའི་སློན་ས་བརྗོད་
 བར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། ཡུམ་གྱི་མདོ་བར་མ་ལས་བསྐྱེད་རྒྱས་གཉིས་ཀྱི་སློན་ས་བསྟན་པ་དེ་བཞིན་
 བྱ། ཡུམ་རྒྱས་པ་དང་བསྐྱེད་པ་གཉིས་ལས་ཀྱང་དོན་ཆང་བར་བསྟན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། ལུས་རྣམ་གཞག་གི་དཀྱུས་ཀྱི་དོན་མ་ཡིན་པས་འཕྲོས་དོན་དབྱེ་བ་དེ་ལ་
 ཡང་འདུན་པ་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་སེམས་བསྐྱེད་དེ་ནི་ཆོས་ཅན། ས་ལྟ་བུ་ཡིན་ཏེ། ཆོག་ལམ་
 འབྲིང་ཡན་ཆད་ཀྱི་ལམ་ཐམས་ཅད་འདྲེན་པས་ཆོས་དཀར་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གཞིའི་དངོས་པོ་
 ཡིན་པའི་ཕྱིར། བསམ་པ་དང་ལྡན་པའི་སེམས་བསྐྱེད་ཆོས་ཅན། གསེར་བཟང་པོ་ལྟ་བུ་ཡིན་ཏེ།
 བྱང་ཆུབ་ཀྱི་བར་དུ་བསམ་པ་ཉམས་པར་མི་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། ལྷག་པའི་བསམ་པ་དང་ལྡན་པའི་
 སེམས་བསྐྱེད་ཆོས་ཅན། རླབ་ཆེས་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་པ་ཉེར་གཞག་སོགས་དགེ་བའི་ཆོས་
 མཐའ་དག་རྣམ་པར་འཕེལ་བར་འགྱུར་བའི་སེམས་བསྐྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྒྲོར་བ་དང་ལྡན་པའི་
 སེམས་བསྐྱེད་ཆོས་ཅན། མེ་ལྟ་བུ་ཡིན་ཏེ། ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཉིད་གསུམ་གྱི་སྒྲིབ་པའི་བྱང་
 ཤིང་མདོན་འགྱུར་བ་བསྟེན་པའི་ཕྱིར། སྒྲིབ་པ་དང་ལྡན་པའི་སེམས་བསྐྱེད་ཆོས་ཅན། གཏེར་
 ཆེན་པོ་ལྟ་བུ་ཡིན་ཏེ། འོངས་སྒྲོད་ཀྱིས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཆོས་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། ཚུལ་
 གྲིམས་དང་ལྡན་པའི་སེམས་བསྐྱེད་ཆོས་ཅན། རིན་པོ་ཆེའི་འབྲུང་ཁུངས་ཀྱི་གནས་ལྟ་བུ་ཡིན་
 ཏེ། ཡོན་ཏན་རིན་པོ་ཆེའི་རྟེན་གྱི་དངོས་པོ་བྱེད་པའི་ཕྱིར། བཟོད་པ་དང་ལྡན་པའི་སེམས་བསྐྱེད་
 ཆོས་ཅན། རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོ་ལྟ་བུ་ཡིན་ཏེ། ལྷག་བསྐལ་གྱིས་མི་འདོད་པ་ཐམས་ཅད་ཐོག་ཏུ་བབ་
 པས་མི་འཁྲུགས་པའི་ཕྱིར། བཙོན་འགྲུས་དང་ལྡན་པའི་སེམས་བསྐྱེད་ཆོས་ཅན། རྩི་རྩི་ལྟ་བུ་ཡིན་
 ཏེ། ལམ་ལ་ཡིད་ཆེས་བརྟན་པས་མི་བྱེད་པའི་ཕྱིར། བསམ་གཏན་དང་ལྡན་པའི་སེམས་བསྐྱེད་
 ཆོས་ཅན། རིའི་རྒྱལ་པོ་ལྟ་བུ་ཡིན་ཏེ། ཉིང་རེ་འཛིན་བརྟན་པས་དམིགས་པའི་རྣམ་པར་གཤེད་
 བས་མི་བསྐྱོད་པའི་ཕྱིར། ཤེས་རབ་དང་ལྡན་པའི་སེམས་བསྐྱེད་ཆོས་ཅན། སྤམ་ལྟ་བུ་ཡིན་ཏེ།

ཉོན་མོངས་པ་དང་ཤེས་བྱའི་སྤྱི་བའི་ནད་རབ་ཏུ་ཞི་བར་བྱེད་པའི་བྱིར། ཐབས་ལ་མཁས་པ་
 དང་ལྡན་པའི་སེམས་བསྐྱེད་ཆོས་ཅན། དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ལྟ་བུ་ཡིན་ཏེ། སེམས་ཅན་མི་
 འདོར་བའི་ཐབས་ཆད་མེད་བཞིས་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་ཡོངས་སུ་མི་གཏོང་བའི་བྱིར། སྟོན་ལམ་
 དང་ལྡན་པའི་སེམས་བསྐྱེད་ཆོས་ཅན། ཡིད་བཞིན་གྱི་ནོར་བུ་ལྟ་བུ་ཡིན་ཏེ། འབྲས་བུ་ལ་དབང་
 གྱུར་པའི་ཐབས་མངོན་ཤེས་ལྡན་རྩི་ལྟར་སྟོན་པའི་འབྲས་བུ་འབྲུག་པའི་བྱིར། སྟོབས་དང་ལྡན་
 པའི་སེམས་བསྐྱེད་ཆོས་ཅན། ཉི་མ་ལྟ་བུ་ཡིན་ཏེ། བསྐྱེད་དོན་བཞིས་གདུལ་བྱ་ཡོངས་སུ་སྟོན་
 པར་བྱེད་པའི་བྱིར། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་དང་ལྡན་པའི་སེམས་བསྐྱེད་ཆོས་ཅན། ཆོས་
 ཀྱི་སྤྱད་བྱངས་སྟན་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་གྲོལ་ཐོབ་པའི་ཐབས་སོ་སོ་རིག་པ་བཞིས་གདུལ་བྱ་
 འདུན་པར་བྱེད་པའི་ཆོས་སྟོན་པའི་བྱིར། མངོན་པར་ཤེས་པ་དང་ལྡན་པའི་སེམས་བསྐྱེད་ཆོས་
 ཅན། རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་ལྟ་བུ་ཡིན་ཏེ། རྟོགས་པ་ཐོབ་ཐེན་ཆུད་མི་ཟ་བའི་མཐུ་ཐོགས་པ་མེད་པས་
 གཞན་དོན་སྦྱབ་པའི་བྱིར། བསོད་ནམས་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཆོགས་དང་ལྡན་པའི་སེམས་བསྐྱེད་
 ཆོས་ཅན། བང་མཛོད་ལྟ་བུ་ཡིན་ཏེ། ལྷ་མེད་བྱང་ཆུབ་ཉི་བར་སྟོན་པས་ཆོགས་གཉིས་མང་པོའི་
 མཛོད་ལྟ་བུ་ཡིན་པའི་བྱིར། བྱང་ཕྱོགས་སོ་བདུན་དང་ལྡན་པའི་སེམས་བསྐྱེད་ཆོས་ཅན། ལམ་
 པོ་ཆེ་ལྟ་བུ་ཡིན་ཏེ། དུས་གསུམ་གྱི་འཕགས་པ་ཐམས་ཅད་གཤེགས་ཤིང་རྗེས་སུ་གཤེགས་པའི་
 ལམ་ཡིན་པའི་བྱིར། སྙིང་རྩི་དང་ལྟག་མཐོང་དང་ལྡན་པའི་སེམས་བསྐྱེད་ཆོས་ཅན། བཞོན་པ་ལྟ་
 བུ་ཡིན་ཏེ། འཁོར་བ་དང་དམན་པའི་སྤང་འདས་གང་དུ་ཡང་མར་མི་ལྷུང་བས་བདེ་སྒྲག་ཏུ་འགྲོ་
 པའི་བྱིར། གཞུངས་དང་སྟོབས་པ་དང་ལྡན་པའི་སེམས་བསྐྱེད་ཆོས་ཅན། བཀོད་མའི་ཆུ་ལྟ་བུ་
 ཡིན་ཏེ། སྤར་ཐོས་པ་དང་མ་ཐོས་པའི་ཆོས་འཛིན་པས་མི་ཟད་པའི་བྱིར། ཆོས་ཀྱི་སྟོམ་བཞིའི་
 དགའ་སྟོན་དང་ལྡན་པའི་སེམས་བསྐྱེད་ཆོས་ཅན། སྤྱ་སྟན་ལྟ་བུ་ཡིན་ཏེ། ཐར་འདོད་ལ་འཁོར་བ་
 ལས་སྟོལ་བའི་སྟན་པ་སྟོགས་པའི་བྱིར། བཟོད་པ་གཅིག་པའི་ལམ་དང་ལྡན་པའི་སེམས་བསྐྱེད་
 ཆོས་ཅན། ཆུ་པོའི་རྒྱུན་ལྟ་བུ་ཡིན་ཏེ། གདུལ་བྱ་ཐུན་མོང་དུ་འདུལ་བའི་རྒྱས་པ་ཐོབ་པས་གཞན་

དོན་བྱ་བ་ཐ་མི་དང་པའི་ཕྱིར། ཆོས་སྐྱོད་མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་སེམས་བསྐྱེད་ཆོས་ཅན། སྤྱིན་ཏུ་ཡིན་ཏེ། དགའ་ལྡན་ན་བཞུགས་པ་དང་དེ་ནས་འཕོ་བ་སོགས་མཛད་པ་བཟུ་གཉིས་དུས་ཀྱན་ཏུ་སྟོན་པར་རུང་བའི་ཕྱིར།

འདིར་བསྟན་སེམས་བསྐྱེད་ལ་ནམ་པ་ཉི་ཤུ་ཅ་གཉིས་ཡོད་དེ། སྤར་བཤད་པ་ལྟར་དཔེས་མཆོན་པའི་དོན་དང་། དཔེ་དོན་ཆོས་མཐུན་གྱི་སྟོན་ནས་དོན་གྱིས་བསྟན་པའི་ཕྱིར། སེམས་བསྐྱེད་ཉེར་གཉིས་གྱི་ས་མཆོམས་ཀྱང་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། སེམས་བསྐྱེད་དང་པོ་གསུམ་ཐེག་ཆེན་གྱི་ཆོགས་ལམ་ཚུང་དུ་འབྲིང་ཆེན་པོ་གསུམ་གྱི་སྐབས་དང་། དེའི་འོག་ཏུ་གཅིག་སྒྲུབ་ལམ། དེའི་འོག་ཏུ་བཟུ་ནི་རབ་ཏུ་དགའ་བ་སོགས་ས་བཟུས་རིམ་བཞིན་དང་། དེའི་འོག་ཏུ་མངོན་ཤེས་དུག་དང་ལྡན་པ་སོགས་ལྟ་ནི་བྱེད་པར་གྱི་ལམ་དག་པ་ས་གསུམ་གྱི་སྐབས་དང་། དེའི་འོག་མ་སེམས་བསྐྱེད་ཐ་མ་གསུམ་སྒྲུབ་པ་བར་ཆད་མེད་ལམ་དང་། དངོས་གཞི་མཉམ་གཞག་དང་། མཐུག་རྗེས་ཐོབ་གསུམ་གྱི་སྟོན་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སེམས་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར།

ཐེག་ཆེན་གྱི་གདམས་ངག།

༥ གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཐེག་ཆེན་གྱི་གདམས་ངག་བཤད་པ་དངོས་དང་། གདམས་ངག་གི་དོན་སྟོམ་པས་སྟོང་ཉིད་ལ་དམིགས་པའི་སྟོམ་བྱུང་སྐྱེས་པའི་ཐོག་མར་བཤད་པའོ། ། དང་པོ་ལ་གཉིས། སྤྱི་དབྱེ་བ་དང་། དག་འདུན་དགོན་མཆོག་གྲེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པའོ། ། དང་པོ་ལ་གསུམ། བཞེན་པ་སྐྱབ་པ་ལ་གདམས་པ་དང་། སྐྱབ་པའི་ཉེན་ལ་གདམས་པ་དང་། སྐྱབ་པའི་བྱེད་པར་གྱི་ཆོས་ལ་གདམས་པའོ། ། དང་པོ་ལ་གཉིས་སྐྱབ་པ་རང་གི་ངོ་བོ་ལ་གདམས་པ་དང་། དེའི་དམིགས་པ་ལ་གདམས་པའོ། ། དང་པོ་ནི། མདོ་ལས། ལྷ་རིའི་བྱ་འདི་ལ་བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྐྱོད་པའི་ཆེ་བྱང་ཆེན་ཡོད་བཞིན་དུ་བྱང་ཆེན་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་མི་མཐོང་ངོ་ཞེས་སོགས་ཀྱི་མདོ་ཆོས་

ཅན། སྐྱབ་པ་རང་གི་ངོ་བོ་ལ་འདོམས་པ་ཡིན་ཏེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྐྱབ་པ་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་ཆེ་
 ཀྱན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ལ་བརྟེན་པའི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་ལས་མི་འདའ་བར་ཐེག་ཆེན་
 གྱི་སྐྱབ་པ་ཉམས་སུ་ལོང་ཞིག་ཅེས་འདོམས་པའི་ཕྱིར། གཤམ་ཏེ་འཛམ་བུའི་གླིང་འདིར་དག་སྟོང་
 །ལཱ་རིའི་བྱ་དང་ཞེས་སོགས་ཀྱི་མདོ་ཆོས་ཅན། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྐྱབ་པའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཆོས་
 ལ་འདོམས་པ་ཡིན་ཏེ། ཉན་ཐོས་སོགས་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་གཞན་དོན་དུ་རྫོགས་བྱང་སྐྱབ་
 པའི་ཆེད་དུ་ཡུམ་ལ་སྟོད་པའི་ཆོས་བཞི་མི་དམིགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་འབྲུག་པར་བྱའོ་ཞེས་སྟོབ་
 པའི་ཚུལ་གྱིས་འདོམས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་བདེན་པ་བཞི་པོ་རྣམས་ལ་གདམས་པའི་ཚུལ་ཡོད་དེ། བྱང་ཆེན་གཟུགས་
 སྟོང་པ་ཉིད་ལ་བཙོན་ན་བཙོན་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྤྲུག་བསྐྱེད་པའི་བདེན་པ་ལ་ཤེས་བྱར་བདེན་ཞེན་
 དགག་པ་དང་། གཟུགས་སྐྱེ་བའི་ཆོས་ཅན་ནམ་འགགས་པའི་ཆོས་ཅན་དུ་ཡང་དག་པར་རྗེས་
 སུ་མི་མཐོང་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་ཀྱན་འབྱུང་བདེན་པ་ལ་ཡང་སྤང་བྱར་བདེན་ཞེན་དགག་པ་དང་།
 །ལཱ་རིའི་བྱ་སྟོང་པ་ཉིད་མི་སྐྱེ་མི་འགགས་ཞེས་སོགས་ཀྱིས། འགོག་བདེན་ལ་མངོན་དུ་བྱ་བར་
 བདེན་ཞེན་དགག་པ་དང་། བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྟོད་པའི་ཆེ་བདག་ཉིད་ཕྱིན་པ་ལ་བཙོན་ཞེས་
 བྱའམ་མི་བཙོན་ཞེས་བྱ་བར་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་མི་མཐོང་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་ལམ་བདེན་ལ་
 བསྟེན་བྱར་བདེན་ཞེན་དགག་པའི་ཕྱིར། འདོམས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། སངས་རྒྱས་ལ་སོགས་དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལ་འདོམས་པའི་ཚུལ་ཡང་
 ཡོད་དེ། བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྟོད་པའི་ཆེ་གཟུགས་ལ་རྣམ་མཁྱེན་སྦྱོར་བ་མི་བྱེད་གཟུགས་
 ཉིད་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་མི་མཐོང་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སངས་རྒྱས་དཀོན་མཆོག་ལ་སྐྱབས་
 གནས་ཡང་དག་ཏུ་བདེན་ཞེན་དགག་པའི་ཆེད་དང་། གཟུགས་དངོས་པོ་ཡོད་ཅེས་བྱ་བར་མི་
 སྟོར། དངོས་པོ་མེད་ཅེས་བྱ་བར་མི་སྟོར་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་ཆོས་དཀོན་མཆོག་ལ་མངོན་དུ་བྱ་

བར་བདེན་ཞེན་དགག་པ་དང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་འཕགས་པ་སྒོའ་བ་ཕྱིར་མི་ལྟོག་པ་རྣམས་
ལ་དོན་དམ་པར་སྐྱེ་བ་མེད་པ་ཉིད་དུ་འབྱུག་པར་བྱའོ། །ཞེས་ལུང་འཛོགས་པ་དགེ་འདུན་དགོན་
མཆོག་ལ་ལམ་སྐྱབ་པའི་གྲོགས་སུ་བདེན་ཞེན་དགག་པའི་ཆེད་དུ་འདོམས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ལ་གསུམ། མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་མངོན་འགྱུར་བ་སེལ་བ་ལ་འདོམས་པ་དང་། ལམ་
བྱང་པར་ཅན་སྐྱབ་པ་ལ་གདམས་པ་དང་། སྤང་བའི་ས་བོན་སེལ་བ་ལ་གདམས་པའོ། །དང་པོ་
ལ་གསུམ། སྐྱབ་པ་མི་ཉམས་པའི་རྒྱ་ལ་གདམས་པ་དང་། སྐྱབ་པ་འཕེལ་བའི་རྒྱ་ལ་གདམས་པ་
དང་། ཐེག་པ་གཞན་དུ་མི་ལྟར་བའི་རྒྱ་ལ་གདམས་པའོ། །དང་པོ་ནི། བྱང་ཆེན་ཤེར་བྱིན་ལ་སྦྱོར་
པའི་ཆེ། ལུས་དང་ངག་དང་ཡིད་གང་གི་ཞེས་སོགས་ཀྱི་མདོ་ཆོས་ཅན། སྒོ་གསུམ་གྱི་བྱ་བ་ངན་
པ་ལ་མ་ཞེན་པ་ལ་གདམས་པ་ཡིན་ཏེ། བཙོན་འགྲུས་བརྩམས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱིས་
དམ་བཅས་པའི་དམ་བཅའ་དོན་སྐྱབ་པ་ལ་ནན་ཏན་བྱེད་པ་ན་བྱ་བ་པལ་པ་ལ་ཆགས་པའི་ལུས་
ལ་སོགས་པའི་བསོད་སྦྱོམས་ཀྱི་དབང་ལྟ་བུ་ལ་ཞེན་པར་འགྱུར་བས། དེ་སྤང་བའི་ཕྱིར་ལུས་ལ་
སོགས་པ་དོན་དམ་པར་མེད་པར་རྟོགས་པར་གྱིས་ཤིག་ཅེས་འདོམས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། བྱང་ཆེན་བྱིན་དུག་ལ་སྦྱོར་པའི་ཆེ་གཟུགས་སུ་མི་རྣོ་མ་ཆོར་བར་མི་རྣོ་མ་
ཞེས་སོགས་ཀྱི་མདོ་ཆོས་ཅན། སྐྱབ་པ་ལ་འབྱུག་པའི་ཆེ་ཡོངས་སུ་མི་ངལ་བ་ལ་འདོམས་པ་
ཡིན་ཏེ། སྐྱབ་པ་དུས་ལུན་རིང་མོ་ཞིག་ནས་གོམས་པར་བྱས་ཀྱང་འདོད་པའི་དོན་མི་འགྲུབ་ན་
དངས་པའི་རང་བཞིན་ཅན་དབང་རྒྱལ་ལ་སྦྱོར་བར་འགྱུར་བས་དེ་སྤངས་པའི་ཕྱིར། གཟུགས་ནས་
རྣམ་མཐུན་གྱི་བར་ལ་བདེན་པར་རྣོ་མ་པ་མེད་པ་ཉིད་དུ་རྟོགས་པར་གྱིས་ཤིག་ཅེས་འདོམས་
པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། བྱང་ཆེན་ཡེ་ཤེས་དེ་ལྟ་བུ་དང་ལྡན་པས་ཤར་ཕྱོགས་ཀྱི་འཛིག་རྟེན་གྱི་
ཁམས་གང་གྲུའི་སྤྱང་གི་ཞེས་སོགས་ཀྱི་མདོ་ཆོས་ཅན། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལམ་ནི་ཡོངས་སུ་

འཛིན་པ་ལ་གདམས་པ་ཡིན་ཏེ། རྟོགས་བཅུའི་སངས་རྒྱས་སོགས་ལ་དོན་རེ་རེའི་ཕྱིར་དུ་ལམ་གྱི་ལུང་ལོད་པར་བྱེད་དགོས་ན་དེ་འདྲ་གནས་རྒྱས་སྟམ་དུ་སེམས་ཞུས་པར་འགྱུར་བས་དེ་སྤང་བའི་ཕྱིར་དུ་ཆོས་རྣམས་དོན་དམ་པར་མ་སྦྱེས་པ་ཉིད་ལ་བསྐྱབ་པར་གྱིས་ཤིག་ཅེས་འདོམས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། སྦྱབ་པ་ལ་རང་དབང་དུ་འཇུག་པའི་རྒྱ་སྦྱོན་ལ་གདམས་པ་དང་། སྦྱབ་པ་སྦྱར་དུ་རྟོགས་པའི་རྒྱ་མངོན་ཤེས་བྱུག་ལ་གདམས་པའོ། །དང་པོ་ནི། ལྷ་རེའི་བྱ་བྱང་ཆེན་གྱི་ཤེས་མཁས་གིས་དཔག་ཆད་བརྒྱ་མཐོང་བ་ཡོད་དོ་ཞེས་སོགས་ཀྱི་མདོ་ཆོས་ཅན། སྦྱོན་ལ་གདམས་པ་ཡིན་ཏེ། ཤེས་སྦྱོན་གྱིས་དཔག་ཆད་བརྒྱ་ནས་སྟོང་གསུམ་ཚུན་ཆད་མཐོང་བ་དང་། དགོ་བ་ཟག་བཅས་ཀྱི་རྣམ་སྤྲིན་ལས་བྱུང་བའི་སྤྱི་སྦྱོན་གྱིས་སེམས་ཅན་གྱི་འཆི་འཕོ་བ་དང་སྦྱེ་བ་ཤེས་པ་དང་། ཤེས་རབ་ཀྱི་སྦྱོན་གྱིས་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་སྟོང་དུ་རྟོགས་པ་དང་། ཆོས་ཀྱི་སྦྱོན་གྱིས་འཕགས་པའི་གང་ཟག་གི་དབང་པོ་རྣེ་རྒྱལ་རྟོགས་པ་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྦྱོན་གྱིས་ཆོས་ཐམས་ཅད་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མངོན་པར་བྱང་ཆུབ་པའི་ཡུལ་ཅན་གྱིས་སྐྱབས་འདིར་བསྟན་ཀྱི་སྦྱོན་ལ་པོ་ཐམས་ཅད་ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་བདེན་སྟོང་རྩ་གཅིག་སྦྱབ་པོ་ཞེས་འདོམས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། ཤེས་ཕྱིན་ལ་སྦྱོད་པའི་བྱང་ཆེན་མངོན་ཤེས་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཐོབ་པས་རྩ་འབྲུལ་གྱི་རྣམ་པ་དུ་མ་ཉམས་སྦྱོང་བར་བྱེད་དོ། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་མདོ་ཆོས་ཅན། མངོན་ཤེས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་བྱུག་ལ་འདོམས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་རྩ་འབྲུལ་གྱི་མངོན་ཤེས་ཀྱིས་གཡོ་བ་དང་གཅིག་ཏུ་བསྒྱུར་ཞིང་། མང་པོར་སྦྱལ་བ་སོགས་བྱེད་རྒྱས་པའི་ཉིང་རེ་འཛིན་ཤེས་རབ་མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་པ་དང་། ལྷའི་རྣ་བའི་མངོན་ཤེས་ཀྱིས་འཛིག་ཉེན་གྱི་ཁམས་ན་གནས་པའི་སྦྱ་ཆུང་དུ་དང་ཆེན་པོ་སོགས་ཐོས་པ་བསྐྱོམས་སྟོབས་ལས་བྱུང་བའི་མཉམ་གཞག་གི་སས་བསྐྱུས་

ཤིང་། ལྷའི་ཆ་དབང་ག་ཟུགས་ཅན་པ་བདག་ཀྱིས་དུ་ཡོད་པའི་ཆོས་གཉིས་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པ་དང་། གཞན་སེམས་ཤེས་པའི་མངོན་ཤེས་ནི་གཞན་གྱི་སེམས་འདོད་ཆགས་དང་བཅས་པ་དང་བྲལ་བ་སོགས་ཆོས་གཉིས་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པ་དང་། རྩོན་གནས་རྗེས་བྲན་གྱི་མངོན་ཤེས་ནི་རང་གཞན་གྱི་ཆེ་རབས་སྒྲ་མ་བརྒྱ་སྟོང་སོགས་སྟོང་སྟོབས་ཀྱིས་རྗེས་སྤྲོད་པ་དང་། ཆེ་འདིར་བསམ་གཏན་སྟོན་པའི་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པ་ལས་བྱུང་བའི་ལྷའི་མིག་གི་མངོན་ཤེས་ནི་བསྐྱལ་མ་བསྐྱལ་གྱི་ག་ཟུགས་ལྷ་རགས་ཐམས་ཅད་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བ་སྟོན་པ་ལས་བྱུང་བའི་མཉམ་གཞག་གི་སས་བསྐྱུས་ཤིང་། ལྷའི་མིག་དབང་བདག་ཀྱིས་དུ་ཡོད་པའི་ཆོས་གཉིས་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པ་དང་། ཟག་ཟད་ཀྱི་མངོན་ཤེས་ནི་ཉོན་མོངས་པ་དང་ཤེས་བྱའི་སྤྱིབ་པ་གང་རུང་སྟོང་བར་བྱེད་པའི་ཐབས་དང་། སྤངས་པའི་བྲལ་བ་སོགས་མངོན་སུམ་དུ་ཤེས་པའི་ཆོས་གཉིས་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་འདིར་བསྟན་གྱི་མངོན་ཤེས་བླ་མ་པོ་ཐ་སྟོང་དུ་རྒྱ་ལས་བྱུང་བ་དང་། གོན་དམ་པར་བཟོད་མ་ནས་ཞི་བ་ཉིད་དུ་རྟོགས་པར་བྱའོ་ཞེས་སྟོན་པའི་ཚུལ་གྱིས་འདོམས་པ་ཡིན་པའི་བྱིར།

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། སྤང་བྱ་ཀྱན་བཏགས་ཀྱི་གཉེན་པོ་ལ་གདམས་པ། སྤང་བྱ་ལྡན་སྤྱེས་ཀྱི་གཉེན་པོ་བྱེད་པར་གདམས་པའོ། །དང་པོ་ནི། རབ་འབྱོར་བྱང་ཆེན་ཆུམས་ཤེར་བྱིན་ལས་བཅམས་ཏེ་སྟོབས་པ་བསྐྱེད་ཅིག་ཅས་པའི་མདོ་ཆོས་ཅན། མཐོང་ལམ་ལ་འདོམས་པ་ཡིན་ཏེ། བདེན་བཞེ་ལ་དམིགས་པའི་ཡུལ་ཅན་གྱི་མཐོང་ལམ་སྐད་ཅིག་མ་བཅུ་བླ་མ་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ཆོས་དང་རྗེས་ཤེས་པའི་བཟོད་པ་དང་། ཤེས་པའི་བདག་ཉིད་སྤང་བྱ་ཀྱན་བཏགས་ཀྱི་གཉེན་པོ་ཉིད་དུ་ཆུམ་པར་སྟོན་པར་བྱའོ་ཞེས་སྟོན་པའི་ཚུལ་གྱིས་འདོམས་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ནི། རབ་འབྱོར་འདུས་བྱས་ཀྱི་དབྱིངས་མེད་པར་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་དབྱིངས་གདགས་པར་མི་རྒྱས་སོ་ཞེས་སོགས་ཀྱི་མདོ་ཆོས་ཅན། སྟོན་ལམ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་འདོམས་པ་

ཡིན་ཏེ། ཆོས་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་མཐོང་ལམ་ལས་རིགས་མི་གཅིག་པའི་སྒོམ་པའི་
ལམ་མཆོན་ཉིད་པ་བཞག་ཏུ་མེད་ཀྱང་། སྒོམ་ལམ་མཐོང་ལམ་ལས་གོམས་པ་བསྐྱང་བའི་དབང་
གིས་རྟོན་འབྲེལ་གྱི་ཆོས་ཀྱི་སྤང་བྱ་ལྟན་སྦྱེས་ཀྱི་གཉེན་པོ་ཉིད་དུ་རྣམ་པར་སྒོམ་པར་བྱེད་དོ་ཞེས་
འདོམས་པའི་བྱིར། དེ་ལྟར་ན་ཐེག་ཆེན་གྱི་གདམས་ངག་ནི་འདིར་བསྟན་བཅུའི་བདག་ཉིད་དུ་
ངེས་པར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། བཅུ་པོ་འདི་ཅུ་ཁོ་ནས་རྣམ་མཁྱེན་དོན་གཉེར་གྱི་སྦྱེས་བྱའི་དོན་
ཐམས་ཅད་སྤུན་སུམ་ཆོགས་པ་སྟེ་རྫོགས་པར་འགྱུར་བའི་བྱིར།

ཞར་བྱང་དགེ་འདུན་གྱི་གངས་འབྲེན་ཚུལ།

༥ གཉིས་པ། སྐབས་འདིའི་དགེ་འདུན་གྱི་གངས་འབྲེན་ཚུལ་ལ། སྐྱེ་བཞིན་པ་དང་།
སྐྱེ་བཞིན་པ་མ་ཡིན་པའི་འབྲེན་ཚུལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། བུ་རྩ་བྱེ། ཤུ་རྩ་བ་རྣམས་རྩ་བའི་
སྐྱེ་བཞིན་པར་འབྲེན། གཉིས་པ་ལ་གཉིས། འཕགས་པའི་ལུགས་དང་། སྒོ་བ་དཔོན་གྱི་ལུགས་
སོ། །དང་པོ་ནི། འདིར་བསྟན་གྱི་མཆོན་བྱ་དོན་གྱི་དགེ་འདུན་ནི་བྱ་ཡོད་དེ། གཞུང་གིས་དངོས་
སུ་བསྟན་པ་བཅུ་བྱུག་ བརྒྱད་པ་དང་འབྲས་གནས་བར་པ་གཉིས་ཀྱི་འབྲས་གནས་ཅུ་པོ་བ་
གཉིས་དང་དག་བཅོམ་ཞུགས་པ་ཁ་བསྐྱངས་ནས་ནི་བྱ་ཡོད་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ནི། འདིར་བསྟན་གྱི་མཆོན་བྱ་དོན་གྱི་དགེ་འདུན་ལ་ནི་བྱ་ཡོད་དེ། རྒྱན་ཞུགས་
དངོས་བསྟན་དབང་པོ་རྩལ་པོ་དང་། དབང་པོ་རྣོན་པོའི་མིང་ཅན་གཉིས་དང་། དེ་བཞིན་དུ་ལུགས་
ལ་བསྟན་པའི་རྒྱན་ཞུགས་འབྲས་གནས་ཅུ་པོ་བའི་མིང་ཅན་གཅིག་དང་། དད་དང་མཐོང་ཐོབ་
ཅེས་པས་བྱིར་འོང་ཞུགས་པ་དང་མོས་པ་དང་མཐོང་ཐོབ་གཉིས་གཅིག་ཏུ་བསྐྱུས་པ་དང་། བྱིར་
མི་འོང་གི་ཞུགས་པ་དང་མོས་པ་དང་། མཐོང་ཐོབ་པ་གཉིས་ཀྱང་གཅིག་ཏུ་བསྐྱུས་པས་གཉིས་
དང་། རིགས་གནས་རིགས་ཞེས་པས་རྒྱན་ཞུགས་ལྟའི་རིགས་ནས་རིགས་སྦྱེ་དང་། མིའི་རིགས་

ནས་རིགས་སྐྱེ་གཉིས་བསྟན། རྒྱགས་ལ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་འོང་འབྲས་གནས་ཙམ་པོ་བའི་མིང་
 ཅན་དང་། བར་ཆད་གཅིག་ཅེས་པས་ཕྱིར་འོང་འབྲས་གནས་བྱུང་པར་ཅན་ཆེ་གཅིག་བར་ཆད་
 གཅིག་པའི་མིང་ཅན་དང་། བར་སྐྱེས་གནས་དང་། བྱེད་དང་བྱེད་མིན་ཞེས་པས་ཕྱིར་མི་འོང་བར་
 འདའ་བ་དང་། སྐྱེ་བར་འདའ་བ་དང་། འདུ་བྱེད་དང་བཅས་ཏེ་འདའ་བ། འདུ་བྱེད་མེད་པའི་མིང་
 ཅན་བཞི་དང་། འོག་མིན་འགྲོ། འཕར་གསུམ་ཞེས་པས་འོག་མིན་འགྲོ་དབྱེ་གཞིར་བྱས་ནས་དེ་
 ལ་དབྱེ་བ་ལ་འཕར་བ་གསུམ་གྱི་མིང་ཅན་གྱི་གསུམ་དང་། སྤྱི་ཅེའི་མཐར་ཐུག་འགྲོར་བཏགས་
 པའི་གཞུགས་ཀྱི་ཆགས་བཅོམ་དབྱེ་གཞིར་བྱས་ནས། མཐོང་ཆོས་ལ་ཞི་བ་དང་ལུས་ཀྱི་མཛོན་
 དུ་བྱེད་པའི་མིང་ཅན་གཉིས་དང་། རྒྱགས་ལ་བསྟན་པ་དབྱེ་བཅོམ་ཞུགས་པའི་མིང་ཅན་དང་།
 བསེ་རུ་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མིང་ཅན་དང་ཉི་ཤུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

ཐེག་ཆེན་གྱི་སྦྱོར་ལམ།

༥ གཉིས་པ་གདམས་ངག་གི་དོན་སྒྲོམ་པས་སྦྱོང་ཉིད་ལ་དམིགས་པའི་སྒྲོམ་བྱུང་སྐྱེས་པའི་
 རྟོག་མ་བཤད་པ་ལ་གཉིས། མདོར་བསྟན་པ་དང་། རྒྱས་པར་བཤད་པའོ།

དང་པོ་ནི། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སྦྱོབ་པ་ཡི་སྦྱོར་ལམ་རྫོད་སོགས་ཆོས་ཅན། ཉན་ཐོས་
 དང་བསེ་རུ་ལྟ་བུ་རང་སངས་རྒྱས་དང་བཅས་པའི་སྦྱོར་ལམ་དག་ལས་བྱུང་པར་འཕགས་ཏེ།
 དམིགས་པ་དང་ནི་རྣམ་པ་དང་། །རྒྱ་དང་ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་ཡིས་དང་། བདག་ཉིད་རི་བཞིན་དུ་
 རྣམ་ཏྲོག་བཞི་པོ་ལྡན་པ་ལ་བརྟེན་པ་དང་། རྒྱང་དང་འབྲིང་དང་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱིས་བྱུང་པར་དུ་
 འཕགས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་གསུམ། བྱུང་ཆོས་སྤྲུལ་གསུམ་བཤད་པ་དང་། ཏྲོག་པའི་བྱུང་
 ཆོས་བཤད་པ་དང་། ཡོངས་འཛིན་གྱིས་བྱུང་ཆོས་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་བཞི། ཐེག་ཆེན་གྱི་
 སྦྱོར་ལམ་རྫོད་ཀྱི་དམིགས་རྣམ་རྒྱ་གསུམ་གྱི་བྱུང་པར་བཤད་པ་དང་། ཅེ་མོའི་དང་། བཟོད་པའི་

དང་། ཆོས་མཆོག་གི་དམིགས་ལྷན་རྒྱ་གསུམ་གྱི་བྱང་པར་བཤད་པའོ།།

དང་པོ་ནི། བདེན་པའི་རྟོན་ཅན་མི་རྟག་པ་ལ་སོགས་པ་བཙུ་བྱུག་ཆོས་ཅན། ཐེག་ཆེན་གྱི་
སྦྱོར་ལམ་བྱོང་ཆུང་དུའི་དམིགས་པ་ཡིན་ཏེ། དེའི་སྦྱོར་འདོགས་གཅད་པར་བྱ་བའི་གཞི་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། བདེན་པ་བཞི་པོ་དེ་ཡིས་ནི་བྱང་ཆོས་བཙུ་བྱུག་ལ་བདེན་པར་མངོན་པར་ཞེན་པ་དང་ལྷག་
པར་གནས་པ་ལ་སོགས་པ་འགོག་པའི་བྱོང་ཆུང་དུའི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། ཐེག་ཆེན་གྱི་བྱོང་ཆུང་
དུའི་རྣམ་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡི་དམིགས་པའི་ཆོས་ལ་ལོག་ཕྱོགས་སུ་སྦྱོར་འདོགས་པ་འགོག་པའི་ཐེག་
ཆེན་གྱི་བྱོང་ཆུང་དུའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཐེག་ཆེན་བྱོང་ཆུང་དུའི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། འབྲས་
བྱ་བྱང་པར་ཅན་གྱི་རྒྱ་བྱེད་དེ། ཐེག་པ་གསུམ་ཅར་གྱི་རྟོགས་པ་ཐོབ་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་
ལམ་གྱི་རྒྱ་བྱེད་པའི་ཕྱིར།

གཟུགས་སོགས་འདུ་འགོད་བདེན་པ་དང་བྲལ་བས་བྱང་པར་དུ་བྱས་པའི་བདེན་པ་བཞི་
ཆོས་ཅན། ཐེག་ཆེན་གྱི་བྱོང་འབྲིང་གི་དམིགས་པ་ཡིན་ཏེ། རྟགས་སྤར་བཤད་པ་བཞིན་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། མིང་རྒྱུན་གནས་པ་དང་བྲལ་བ་དང་། གནས་པ་དོན་དམ་པར་མེད་པར་རྟོགས་པའི་ཐེག་
ཆེན་གྱི་བྱོང་འབྲིང་གི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། དེའི་རྣམ་པ་ཡིན་ཏེ། རྟགས་སྤར་བཞིན་ལོ།།

གཟུགས་སོགས་ཀྱི་ཆོས་བཏགས་པས་བྱང་པར་དུ་བྱས་པ་ཆོས་ཅན། ཐེག་ཆེན་གྱི་བྱོང་
ཆེན་པོའི་དམིགས་པ་ཡིན་ཏེ། རྟགས་སྤར་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དོན་དམ་པར་གང་དུ་ཡང་བཞོད་
དུ་མེད་པར་རྟོགས་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་བྱོང་ཆེན་པོའི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། དེའི་རྣམ་པ་ཡིན་ཏེ། རྟགས་
སྤར་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། ཅེ་མོ་ཆུང་དུའི་དམིགས་རྣམ་ལ་བདེན་པ་རྣམ་པར་མ་གཞག་པ་དང་། བཞག་
པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། གཟུགས་སོགས་དོན་དམ་པར་མི་དམིགས་པ་དེ་དག་ནི་དོན་དམ་
པར་དེའི་ངོ་ཐོར་རང་བཞིན་མེད་པས་བྱང་པར་དུ་བྱས་པ་ཆོས་ཅན། ཐེག་ཆེན་གྱི་ཅེ་མོ་ཆུང་དུའི་

དམིགས་པ་ཡིན་ཏེ། ཉགས་སྤར་བཞིན་ཡིན་པའི་བྱིར། གཞུགས་སོགས་དང་དེའི་ཆོས་ཉིད་དེ་
དག་གཅིག་གི་རང་བཞིན་གཅིག་ཏུ་རྟོགས་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་ཅེ་མོ་ཆུང་དུའི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན།
དེའི་རྣམ་པ་ཡིན་ཏེ། ཉགས་སྤར་བཞིན་ཡིན་པའི་བྱིར། གཉིས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན། གཞུགས་
སོགས་དེ་རྣམས་དེ་ཡིས་རོ་བོས་སྟོང་བས་དོན་དམ་པར་མི་ཉག་པ་ལ་སོགས་པར་མི་གནས་
པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པ་ཆོས་ཅན། ཐེག་ཆེན་གྱི་ཅེ་མོ་ཆུང་དུའི་དམིགས་པ་ཡིན་ཏེ། ཉགས་
སྤར་བཞིན་ཡིན་པའི་བྱིར། མི་ཉག་སོགས་དེའི་ཆོས་ཉིད་དེ་དག་གཅིག་གི་རང་བཞིན་གཅིག་ཏུ་
རྟོགས་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་ཅེ་མོ་ཆུང་དུའི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། དེའི་རྣམ་པ་ཡིན་ཏེ། ཉགས་སྤར་
བཞིན་ཡིན་པའི་བྱིར།

ཆོས་རྣམས་མཆན་མར་མི་འཛིན་པ་གང་ཡིན་པ་ཆོས་ཅན། ཐེག་ཆེན་གྱི་ཅེ་མོ་འབྲང་གི་
དམིགས་པ་ཡིན་ཏེ། ཉགས་སྤར་བཞིན་ཡིན་པའི་བྱིར། དེ་དག་བདེན་པའི་མཆན་མར་མི་མཐོང་
བར་རྟོགས་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་ཅེ་མོ་འབྲང་གི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། དེའི་རྣམ་པ་ཡིན་ཏེ། ཉགས་སྤར་
བཞིན་ཡིན་པའི་བྱིར།

དོན་དམ་ལ་དཔྱད་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ནི་ཡོངས་སུ་རྟོགས་པ་བཏགས་པས་ཁྱད་པར་དུ་
བྱས་པའི་བདེན་བཞི་ཆོས་ཅན། ཐེག་ཆེན་གྱི་ཅེ་མོ་ཆེན་པོའི་དམིགས་པ་ཡིན་ཏེ། ཉགས་སྤར་
བཞིན། འཁོར་གསུམ་པོ་ཐམས་ཅད་བདེན་པར་དམིགས་སུ་མེད་པར་རྟོགས་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་
ཅེ་མོ་ཆེན་པོའི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། དེའི་རྣམ་པ་ཡིན་ཏེ། ཉགས་སྤར་བཞིན་ཡིན་པའི་བྱིར།

གསུམ་པ་ལ། གཞུགས་སོགས་དོན་དམ་པར་རོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་ཆོས་ཅན། ཐེག་ཆེན་
གྱི་བཟོད་པ་ཆུང་དུའི་དམིགས་པ་ཡིན་ཏེ། ཉགས་སྤར་བཞིན་ཡིན་པའི་བྱིར། དོན་དམ་པར་
གཞུགས་སོགས་དེ་དག་མེད་པ་ཉིད་ཐ་སྟོང་པའི་རོ་བོ་ཉིད་དུ་རྟོགས་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་བཟོད་པ་
ཆུང་དུའི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། དེའི་རྣམ་པ་ཡིན་ཏེ། ཉགས་སྤར་བཞིན་ཡིན་པའི་བྱིར།

གཟུགས་སོགས་དོན་དམ་པར་སྐྱེ་མེད་ངེས་འབྱུང་མེད་པས་བྱད་པར་དུ་བྱས་པ་ཆོས་
ཅན། ཐེག་ཆེན་གྱི་བཟོད་པ་འབྲིང་གི་དམིགས་པ་ཡིན་ཏེ། ཉགས་སྤར་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
བདེན་བཞི་ལ་ཚུལ་དེ་ལྟར་དམིགས་ནས་བསྒྲོམས་པས་ལུས་ངག་ཡིད་གསུམ་སོགས་རྣམ་པར་
དག་པར་རྟོགས་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་བཟོད་པ་འབྲིང་གི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། དེའི་རྣམ་པ་ཡིན་ཏེ།
ཉགས་སྤར་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

དེ་དག་དོན་དམ་པར་མཆོན་མ་མེད་པས་བྱད་པར་དུ་བྱས་པ་ཆོས་ཅན། ཐེག་ཆེན་གྱི་
བཟོད་པ་ཆེན་པོའི་དམིགས་པ་ཡིན་ཏེ། ཉགས་སྤར་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དོན་དམ་པར་དེའི་
མཆོན་མར་མི་བརྟེན་པས་ཡིད་བྱེད་གཉིས་ཀྱིས་མོས་པ་མ་ཡིན་པ་དང་འདྲ་ཤེས་མེད་པར་རྟོགས་
པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་བཟོད་པ་ཆེན་པོའི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། དེའི་རྣམ་པ་ཡིན་ཏེ། ཉགས་སྤར་བཞིན་
ཡིན་པའི་ཕྱིར།

བཞི་པ་ལ། ཆོས་མཆོག་གི་དམིགས་རྣམ་གྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་དང་། སྤྱིའི་དོན་བསྐྱེ་
བཤོ། །དང་པོ་ནི། ཆོས་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་བ་མེད་པ་དང་དཔལ་བར་འགྲོ་བ་ལ་སོགས་པའི་བསྒྲོམ་བྱ་
ཉིང་ངེ་འཛིན་གྱི་ངོ་བོ་གྲུར་པ་ཆོས་ཅན། ཐེག་ཆེན་གྱི་ཆོས་མཆོག་ཆུང་དུའི་དམིགས་པ་ཡིན་
ཏེ། ཉགས་སྤར་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཉིང་ངེ་འཛིན་དེའི་བྱེད་པ་ལྷན་གྲུབ་ཏུ་འཇུག་པར་རྟོགས་
པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་ཆོས་མཆོག་ཆུང་དུའི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། དེའི་རྣམ་པ་ཡིན་ཏེ། ཉགས་སྤར་
བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

སྒྲིག་ཏུ་ལུང་སྟོན་པར་མཇུག་པའི་རྒྱ་བྱད་པར་ཅན་ཆོས་ཅན། ཐེག་ཆེན་ཆོས་མཆོག་འབྲིང་
གི་དམིགས་པ་ཡིན་ཏེ། ཉགས་སྤར་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དོན་དམ་པར་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་
གཟུགས་ལ་སོགས་པ་མི་དམིགས་པ་དང་། དོན་དམ་པར་འཁོར་གསུམ་དུ་རྫོམ་པ་རགས་ཟད་
པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་ཆོས་མཆོག་འབྲིང་གི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། དེའི་རྣམ་པ་ཡིན་ཏེ། ཉགས་སྤར་བཞིན་

ཡིན་པའི་ཕྱིར།

སྒོམ་བྱེད་ཉིང་དེ་འཛིན་སྒོམ་པ་པོ་བྱང་སེམས་བསྒོམ་བྱ་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་འཁོར་གསུམ་པོ་
 ཆོས་ཉིད་གྱི་རང་བཞིན་དུ་པན་ཚུན་དུ་ངོ་བོ་གཅིག་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་བདེན་བཞི་ཆོས་
 ཅན། ཐེག་ཆེན་གྱི་ཆོས་མཆོག་ཆེན་པོའི་དམིགས་པ་ཡིན་ཏེ། རྟགས་སྤར་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
 ཆོས་མཆོག་ཆེན་པོའི་ཉིང་དེ་འཛིན་མཐའ་གང་དུ་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ་ནི་སངས་རྒྱས་ཐོབ་པའི་
 ཐབས་དམ་པར་རྟོགས་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་ཆོས་མཆོག་ཆེན་པོའི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། དེའི་རྣམ་པ་
 ཡིན་ཏེ། དེའི་དམིགས་པའི་ཆོས་ལ་ལོག་ཕྱོགས་སུ་སྒྲོ་འདོགས་པའི་གཉེན་པོ་བྱེད་པའི་ཐེག་ཆེན་
 གྱི་ཆོས་མཆོག་ཆེན་པོའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། དེ་ལྟར་ཐེག་ཆེན་གྱི་ངེས་འབྱེད་
 ཆ་མ་ཐུན་ནི་ཆུང་དང་འབྲིང་དང་ཆེན་པོ་གསུམ་དུ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། གོང་དུ་བཤད་པ་
 དེའི་ཕྱིར། འདིར་བསྟན་པ་འདི་གོང་མ་རྣམས་ལ་ཡང་སྦྱར་བར་བྱ་ལ། རྒྱུའི་ཁྱད་པར་བོད་གྱི་
 སྐབས་སུ་བསྟན་པ་ཡང་ཆོག་གི་སྒྲོས་པ་བསྐྱུང་བའི་ཆེད་དུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འོག་མ་རྣམས་ལ་
 སྦྱར་དགོས་པ་ཤེས་པར་བྱའོ།

གཉིས་པ་རྟོག་པའི་ཁྱད་པར་བཤད་པ་ལ་གཉིས། གཟུང་རྟོག་བཤད་པ་དང་། འཛིན་རྟོག་
 བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། གཟུང་བར་རྟོག་པ་དབྱེ་གཞི་རྣམ་པ་གཉིས་ཡོད་དེ། གཞི་ཀུན་ནས་ཉོན་
 མོངས་པའི་རྟེན་ཅན་དང་། དེའི་གཉེན་པོའི་རྟེན་ཅན་དུ་དབྱེ་བས་གཉིས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་
 པོ་དེ་ནི་དབྱེ་གཞི་སོ་སོར་རྣམ་པ་དགྲུ་དགྲུ་ཡོད་དེ། མོངས་པ་མ་རིག་པ་དང་རྣམ་བྱང་གི་ཕྱང་
 པོ་སོགས་ལ་དམིགས་པའི་བྱེ་བྲག་གི་དེ་ལྟར་དུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། འཛིན་པར་རྟོག་པའང་ཆོས་ཅན། རྣམ་པ་གཉིས་སུ་ཡོད་དེ། གང་ཟག་རྩམ་
 ཡོད་དང་སྦྱེས་བྱ་བཏགས་པར་ཡོད་པར་འཛིན་པ་ལ་དམིགས་པའི་རྟེན་ཅན་གཉིས་སུ་ཡོད་པའི་
 ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་གཉིས་པོ་དེ་ཡང་དགྲུ་དགྲུ་ཡོད་དེ། རང་དབང་བདག་སོགས་ངོ་བོ་ལ་དམིགས་

བ་དང་ཕྱང་པོ་སོགས་རྟོན་དགུ་ཡོད་པ་ལས་དེ་ལྟར་དུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། བྱང་སེམས་སྒྲོར་ལམ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་རྣམ་མཐུན་ཡིད་བྱེད་དང་མི་འབྲལ་ཞིང་
སྒྲོང་ཉིད་ཟབ་མོའི་དོན་ལ། སེམས་མི་འགོང་ཞིང་མི་སྐྱག་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་ཐབས་ལ་མཁས་
བ་དང་། དེའི་མི་མཐུན་པའི་སྒྲོགས་ཉན་རང་གི་ཡིད་བྱེད་དང་བདེན་ཞེན་ཅི་རིགས་བོར་བའི་ཡེ་
ཤེས་ཆོས་ཅན། རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་བྱང་སེམས་སྒྲོར་ལམ་པའི་ནང་གི་ཡོངས་འཛིན་ཡིན་ཏེ། བྱང་
སེམས་སྒྲོར་ལམ་པ་སྲིད་ཞིའི་མཐར་ལྷུང་བ་འགོག་བྱེད་ཀྱི་དེའི་མངོན་རྟོགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
བྱང་སེམས་སྒྲོར་ལམ་པ་ལ་ཆོས་ཐམས་ཅད་དོན་དམ་པར་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ལ་སོགས་སྟོན་པར་
བྱེད་པའི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་དེའི་མི་མཐུན་སྒྲོགས་བདུད་དང་། སྤྲེག་སྒྲོགས་སོགས་བོར་
བའི་ལམ་སྟོན་པའི་སངས་རྒྱས་མཆོག་གི་སྤྱལ་སྤྱུ་ཆོས་ཅན། བྱང་སེམས་སྒྲོར་ལམ་པའི་ཕྱིའི་
ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་ཐབས་ཤེས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་འདོམས་པར་བྱེད་པའི་དེའི་
བདག་རྒྱུན་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

སྐྱབ་པའི་རྟོན་རིགས་བཤད་པ།

༥ གསུམ་པ་གདམས་དོན་ངེ་ལྟར་སྐྱབ་པའི་ཐབས་སྐྱབ་པ་བཤད་པ་ལ་བཞི། སྐྱབ་པའི་
རྟོན་བཤད་པ་དང་། སྐྱབ་པའི་དམིགས་པ་བཤད་པ་དང་། སྐྱབ་པའི་ཆེད་དུ་བྱ་བ་བཤད་པ་དང་།
སྐྱབ་པ་རང་གི་ངོ་བོ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། རིགས་ཀྱི་དབྱེ་བ་དང་། ཅོད་སྤོང་ངོ་ །

དང་པོ་ནི། སྐབས་འདིར་བསྟན་ཀྱི་རིགས་དེ་ལ་བཙུགས་པ་དུ་ཡོད་དེ། འཛིག་རྟོན་པའི་
ལམ་ཐེག་ཆེན་ཀྱི་ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་བཞི་དང་། འཛིག་རྟོན་ལས་འདས་པའི་ལམ་ཐེག་ཆེན་ཀྱི་
མཐོང་སྒྲོམ་ཀྱི་ལམ་གཉིས་ཏེ། རྟོགས་པ་ཡི་ཆོས་དུག་གི་རྟོན་བཅས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་དུག་དང་།
གཉེན་པོ་བར་ཆད་མེད་ལམ་སྐྱེ་བ་ལ་མངོན་དུ་སྒྲོགས་པ་དང་། སྤང་བའི་ས་བོན་འགགས་པ་ལ་

མངོན་དུ་སྟོགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་སྟོང་བ་དང་། སྤང་བུ་དེ་དག་ཡོངས་སུ་གཏུགས་པའི་རྣམ་གྲོལ་
ལམ་དང་སྤེད་ཞིའི་མཐའ་འཇོག་པའི་ཤེས་རབ་སྟོང་བཅེར་བཅས་པ་དང་། སྟོབ་མ་ཉན་ཐོས་སོགས་
དང་སྤྱན་མོང་མ་ཡིན་པ་ཉིད་དང་། གཞན་གྱི་དོན་གོ་རིམས་སུ་བྱེད་པའི་སྦྱབ་པ་དང་། ཤེས་བྱ་རི་
ལྟ་བ་དང་རི་སྟེང་པ་ལ་ཡེ་ཤེས་རྩོལ་བ་མི་མངའ་བར་འདུག་པའི་སྦྱབ་པ་སྟེ། བདུན་པོ་དེའི་རྟེན་རི་
བཅས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་བདུན་ཏེ། བཅུ་གསུམ་པོ་དེ་ལ་རིགས་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཚོད་པ་དང་། ལན་ནོ། དང་པོ་ནི། ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་རིགས་ནི་ཐ་དད་
བར་རུང་བ་མ་ཡིན་ཞིང་། རིགས་ཅན་གསུམ་གའི་སྟོབ་པ་རྣམས་ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་ལ་གནས་
བར་ཐལ། བྱང་སེམས་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་དེ་རིགས་གང་ཞིག དེ་རྣམས་ཀྱི་ཆོས་དབྱིངས་
ལ་དབྱེར་མེད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་དེ་བཞིན་ཉིད་རིགས་དང་དེ་གསུམ་གྱི་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་
དམིགས་པ་ལ་བྱང་བར་མེད་ན། རིགས་གསུམ་གྱི་དབྱེ་བ་མི་རུང་བའི་སྟོན་མེད་བར་ཐལ། བརྟན་
པའི་ཆོས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་གིས་རྟེན་དེའི་དབྱེ་བ་འཛིག་རྟེན་ན་ཡོངས་སུ་བརྫོད་ཅིང་། གྲགས་པ་ལྟར་
རྟེན་ཆོས་ཀྱི་སྟོན་ས་དབྱེ་བ་འཐད་པའི་ཕྱིར།

སྦྱབ་པའི་དམིགས་པ།

༥ གཉིས་པ་སྦྱབ་པའི་དམིགས་པ་ནི། ཆོས་རྣམས་ཐམས་ཅད་ཆོས་ཅན། ཐེག་ཆེན་སྦྱབ་
པའི་དམིགས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡི་སྟོ་འདོགས་གཅད་པར་བྱ་བའི་གཞི་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དམིགས་
པ་དེ་ཡང་ཆོས་ཅན། བཅུ་གཅིག་ཏུ་ཡོད་དེ། སྤྱིར་དགོ་བ་དང་ལ་སོགས་པས་མི་དགོ་བ་དང་ལྟང་
མ་བསྟན་གསུམ་ཡིན་ཞིང་། གསུམ་པོ་དེ་ལས་བྱེ་བ་བྱིས་པའི་སྟེ་བོ་ཐམས་ཅད་དང་འབྲེལ་བའི་
འཛིག་རྟེན་པའི་ལམ་གྱི་རྟོགས་པ་དང་། འཕགས་པའི་སྟེ་བོ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་བསྐྱུས་པའི་ཐག་

མེད་གྱི་བསམ་གཏན་བཞི་པོ་གང་དག་འདི་གཉིས་ལས་འདས་པའི་ལམ་དུ་འདོད་པ་དང་། ཉེ་བར་
ཡེན་པའི་བྱང་པོ་ལྷ་པོ་ཟག་བཅས་དང་། ཟག་མེད་གྱི་བྲན་པ་ཉེར་བཞག་བཞི་ཟག་པ་མེད་པའི་
ཆོས་དང་། རྒྱ་རྒྱན་ལ་རག་ལས་པ་ལམ་བདེན་གང་དག་འདུས་བྱས་རྒྱ་དང་རྒྱ་ལ་མི་བཟོས་པ་
བྲལ་བ་འདུས་མ་བྱས་འབྲས་བྱའི་ཆ་དང་། ཐེག་པ་གསུམ་གའི་འབགས་པའི་རྒྱད་ལ་འབྱུང་བ་
བསམ་གཏན་བཞི་སྟོབ་མ་ཉན་ཐོས་དང་སྤྱོད་མོང་བའི་ཆོས་རྣམས་དང་སྟོབས་བཅུ་རྟེན་གྱི་གང་
ཟག་སྐབ་པའི་སྤྱོད་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཆོས་ཏེ་བཅུ་གཅིག་ཏུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའི་སྐྱབ་པས་དམིགས་པ་ལ་འཇུག་པའི་ཆེ་ཡང་རིམ་བ་དེ་ལྟར་དུ་དཔྱད་པར་བྱེད་དོ།

སྐྱབ་པའི་ཆེད་དུ་བྲ་བ།

༥ གསུམ་པ་ནི། རང་བྱུང་དུ་བྱུང་པས་རང་བྱུང་གི་མིང་གིས་བཏགས་པའི་བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔའི་ཆེད་དུ་བྲ་བ་འདི་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། སེམས་ཅན་ཀུན་གྱི་མཆོག་ཉིད་དུ་
བྱེད་པའི་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་སེམས་ཆེན་པོ་དང་། སྤངས་པ་མཐར་ཐུག་སྟོང་བ་ཆེན་པོ་དང་།
རྟོགས་པ་མཐར་ཐུག་རྟོགས་པའི་ཆེན་པོ་ལ་ཆེན་པོ་གསུམ་གྱིས་བསྟན་པ་རྣམས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

སྐྱབ་པ་རང་གི་ངོ་པོ་བཤད་པ།

༥ བཞི་པ་སྐྱབ་པ་རང་གི་ངོ་པོ་བཤད་པ་ལ་བཞི། བསམ་པ་རྒྱ་ཆེ་བ་གོ་སྐྱབ། སྦྱོར་བ་རྒྱ་
ཆེ་བ་འཇུག་སྐྱབ། ཆོགས་གཉིས་རྒྱ་ཆེ་བ། ཆོགས་སྐྱབ། རྣམ་མཁུན་དུ་གདོན་མི་བླ་བར་འབྱེན་
བྱེད་ངེས་འབྱུང་སྐྱབ་པ་བཤད་པའོ།

དང་པོ་ནི། གོ་ཆའི་སྐྱབ་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་བཤད་པའོ། །རྗེ་ལྟར་ན་བྲུག་ཆོན་བྲུག་གི་མདོ་

ཇི་ལྟ་བུ་བཞིན་དུ་བཤད་པའི་ཕྱིར། བླ་མ་ཆོན་བླ་མ་ཏུ་ཡོད་དེ། གོ་ཆའི་སྐྱབ་པ་བླ་མ་པོ་དེ་དག་སོ་
སོར་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ལ་བླ་མ་བླ་མ་ཏུ་བསྐྱས་པའི་བླ་མ་ཆོན་བླ་མ་ཏུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལམ་གྱིས་བསྐྱས་པའི་བསམ་གཏན་གཟུགས་མེད་དང་
སྦྱིན་སོགས་ལམ་གྱིས་བསྐྱས་པ་བརྒྱད་དང་། འབྲས་བུས་བསྐྱས་པའི་རྣམ་ཀུན་མཁྱེན་པའི་ཚུལ་
ལ་ནི་འཇུག་ཅིང་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་བྱ་བ་ཆོས་ཅན། ཐེག་ཆེན་ལ་འཛོག་པ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་
བྱ་སྟེ། རྒྱ་དང་འབྲས་བུས་བསྐྱས་པའི་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་གོང་ནས་གོང་དུ་འཇུག་པའི་སྐྱབ་པ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། འཇུག་སྐྱབ་དགུ་པོ་དེ་ཡང་བསྐྱར་གཉིས་སུ་འདུ་སྟེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་ལ་འཇུག་
པ་དང་། དེའི་འབྲས་བུ་ལ་འཇུག་པ་གཉིས་སུ་ངེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་ལ་གསུམ་ཡོད་དེ།
ཐེག་ཆེན་གྱིས་བསྐྱས་པ་བསམ་གཏན་གཟུགས་མེད་ལ་སྟོམས་པར་འཇུག་པ་ཉམས་སུ་ལེན་
པའི་བྱ་བ་གཅིག་དང་། འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ལམ་ལ་འཇུག་པ་དང་། དེ་གཉིས་ཐེག་དམན་
ལས་འབྱེད་པའི་ཆོས་རྣམས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། བར་པ་ལ་བཞི་ཡོད་དེ། རང་དོན་རྟོགས་པ་མཐར་
ཐུག་འཛོལ་བྱེད་སྦྱིན་སོགས་པར་ཕྱིན་བླ་མ་དང་། སྤངས་པ་ཕུན་ཆོགས་འཛོལ་བྱེད་མཐོང་བ་ལ་
སོགས་པའི་ལམ་དང་། གཞན་དོན་སྐྱབ་པའི་ཐབས་བྱམས་སོགས་ཆད་མེད་བཞི་དང་། གཞན་
དོན་རྣམ་པར་དག་བྱེད་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་བདེན་གྲུབ་ཏུ་དམིགས་པ་མེད་པ་དང་ལྡན་པ་རྣམས་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ཐེག་དམན་ལས་འབྱེད་པའི་ཆོས་ལ་ཡང་གསུམ་ཡོད་དེ། བྱ་བྱེད་བདེན་
པས་སྟོང་པའི་འཁོར་གསུམ་རྣམ་པར་དག་པ་དང་། དག་ཅ་ཆེད་དུ་བྱ་བ་གསུམ་གྱི་དོན་དུ་སྦྱར་
པ་དང་། ཆོགས་སྦྱར་དུ་རྫོགས་པར་བྱེད་པའི་ཐབས་མངོན་ཤེས་བླ་མ་ལ་འཇུག་པ་རྣམས་ཡོད་
པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། འབྲས་བུ་ལ་འཇུག་པ་རྣམ་པ་ཐབས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ལ་དམིགས་
ནས་ཡང་དག་པར་གནས་པའི་མཆོན་ཉིད་ཀྱི་ཉམས་ལེན་གྱི་བྱ་བ་རྣམས་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ།

གསུམ་པ་ཆོགས་སྐྱབ་བཤད་པ་ལ་གཉིས། སྦྱིར་བསྟན་པ་དང་། བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་

པའོ། །དང་པོ་ནི། ཆོག་གི་སྐྱབ་པ་ཡི་རིམ་པ་དེ་ལྟར་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། སྟོང་པ་ཉེན་
 དང་བཅས་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཐོག་མར་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སྤྱག་བསྐྱེད་དང་བཅས་པའོད་
 གྱི་བཅེ་བ་སྟོང་མེ་ཆེན་པོ་དང་། སྟོང་མེའི་དབང་གིས་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་ཀྱི་སྦྱིན་པས་ཆེ་
 འདིའི་བདེ་བ་སྐྱབ་པ་དང་། ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱིས་བྱི་མའི་བདེ་བ་སྐྱབ་པ་དང་། བཟོད་པ་བཙོན་འགྲུས་
 བསམ་གཏན་རྣམས་ཀྱིས་ཉིང་རེ་འཛིན་གྱི་བདེ་བ་ལ་བཀོད་ནས་གཅིག་ཏུ་ངེས་པར་བྱེད་པ་དང་།
 ཤེས་རབ་ཀྱིས་མུང་འདས་ལ་བཀོད་ནས་གཏན་དུ་བའི་བདེ་བ་སྐྱབ་པ་དང་། མཉམ་མེས་ཀྱི་དབང་
 དུ་བྱས་པ་ཞི་གནས་དང་ལྷག་མཐོང་དང་བཅས་པ་དང་། ཞི་ལྷག་ཟུང་དུ་འབྲེལ་བའི་ལམ་གང་གི་
 ཆོག་གི་དང་ལྡན་པ་ནི། གཞན་དོན་བྱེད་པའི་ཐབས་ལ་མཁས་པའི་ཆོག་གི་གང་ཡིན་པ་དང་།
 ཆོག་གི་དབྱེ་བའི་དབང་དུ་བྱས་པ་མཉམ་མེས་གོམས་པར་བྱས་པས་ཡེ་ཤེས་དང་ནི་བསོད་
 རྣམས་ཀྱི་ཆོག་གི་དང་ལྡན་པ་དང་། འབྲས་བུ་འབྲུབ་ཅིང་དམིགས་པ་འཛིན་པའི་དབང་དུ་བྱས་
 པ་ཆོག་གི་གཉིས་གོམས་པས་མཐོང་བ་ལ་སོགས་པའི་ལམ་ཀྱི་ཆོག་གི་དང་ལྡན་པ་དང་། ལམ་
 དང་ལྡན་པས་ཆོག་དོན་མི་བཟོད་པ་འཛིན་པའི་ཆོག་ལ་སོགས་པ་གཟུངས་ཀྱི་ཆོག་གི་དང་། ཡོན་
 ཏན་གྱི་ཉེན་བྱེད་ཅིང་སྦྱིབ་པ་སྟོང་བའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡོན་ཏན་གྱི་ཉེན་བྱེད་པས་ས་བཙུ་བའི་
 ཆོག་གི་དང་། མི་མཐུན་སྟོགས་སྤང་བར་བྱ་བའི་བྱིར། གཉེན་པོའི་ཆོག་གི་རྣམས་ཡིན་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། སའི་ཆོག་གི་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་དང་། གཉེན་པོའི་ཆོག་གི་བྱེ་བྲག་
 ཏུ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། རྒྱུའི་ས་བཤད་པ་དང་། འབྲས་བུའི་ས་བཤད་པའོ། །དང་པོ་
 ལ་དགུ་ལས། ས་དང་པོ་ལ་ཡོངས་སྟོངས་བཙུ། གཉིས་པ་ལ་བརྒྱད། གསུམ་པ་ལ་ལྔ། བཞི་པ་
 ལ་བཙུ། ལྔ་པ་ལ་བཙུ། རྩ་པ་ལ་བཙུ་གཉིས། བདུན་པ་རིང་དུ་སོང་བ་ལ་ཡོངས་སྟོངས་ཉི་ཤུ།
 བརྒྱད་པ་མི་གཡོ་བ་ལ་བརྒྱད། དགུ་པ་ལེགས་པའི་སྟོ་གྲོས་ལ་ཡོངས་སྟོང་བཙུ་གཉིས་ཀྱིས་
 བཤད་པའོ།

དང་པོ་ནི། སྤྱིང་བྱེད་གི་ཆོས་ཡོངས་སུ་སྤྱིང་བ་རྣམས་པ་བརྩེ་ཡི་ས་ནི་དང་པོའི་ཡོན་ཏན་
 རྫོགས་པར་འཛོལ་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ཏེ། གཞི་ཐམས་ཅད་ལ་གཡོ་སྤྱོད་དང་གྲ་གྲ་མེད་པའི་བསམ་
 པ་དང་། རང་གཞན་གི་དགོས་པ་ལ་པན་པ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཆོས་ཀྱི་དངོས་པོ་འཛིན་པ་ཉིད་དང་།
 ཆད་མེད་པ་བཞིས་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་སེམས་མཉམ་པ་ཉིད་དང་། ས་འདྲིར་སྦྱོར་པའི་པར་
 ཕྱིན་ལྷག་པས་ལུས་ཡོངས་སྤྱོད་དག་ཅ་སོགས་གཏོང་བ་ལ་སེར་སྤེལ་གྱུན་འཛིན་མི་སྦྱོར་བ་ཉིད་
 དང་། སྒོ་གསུམ་གྱིས་དག་པའི་བཤེས་གཉེན་མགྱུ་བར་བྱེད་ཅིང་བསྟེན་པ་དང་ཐེག་པ་གསུམ་
 ཏུ་གཏོགས་པའི་དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་དམིགས་པ་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པའི་སྤྱོད་འཆོལ་བ་དང་། ཉག་ཏུ་
 དེས་པར་འབྱུང་བའི་སེམས་ཉིད་གྱིས་བྲིས་ལ་གནས་པ་ལ་མངོན་པར་མི་དགའ་བ་དང་། སངས་
 རྒྱས་རྗེས་སུ་བྲན་པ་དང་མི་འབྲལ་བར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྦྱོར་འདོད་ཅིང་དགའ་བ་དང་། དཔེ་མཚུང་
 དང་སེར་སྤེལ་མེད་པས་ཆོས་སྦྱོར་པ་དང་། དམ་བཅས་པ་མཐར་ཕྱིན་པར་བྱེད་པས་བདེན་པའི་
 ཆོག་ནི་སྦྱོར་བར་བྱེད་པ་ཡོངས་སྤྱིང་བརྩེ་ས་དང་པོའི་ཡོན་ཏན་རྫོགས་པར་ཐོབ་པ་ཡིན་པར་
 འདོད་པའི་བྱིར། རི་ལྗང་ཡོངས་སུ་སྤྱིང་བའི་ཚུལ་སོགས་ཡོད་དེ། བརྩེ་པོ་འདི་དག་སྦྱོར་རྗེ་ཆེན་
 པོ་དང་བདེན་པའི་རང་བཞིན་མི་དམིགས་པར་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་གྱིས་ཟེན་པའི་སྒྲོན་པ་ཡོངས་
 སུ་སྤྱིང་བར་ཤེས་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ། །བྱང་སེམས་ས་དང་པོ་བའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཡོངས་སྤྱིང་
 བརྩེ་པོ་འདི་ཆོས་ཅན། ས་དང་པོའི་ཡོངས་སྤྱིངས་ཡིན་ཏེ། ས་དང་པོའི་མི་མཐུན་སྤྱོད་པས་འཛོམས་
 ཤིང་ཡོན་ཏན་རྫོགས་པར་བྱེད་པའི་ས་དང་པོའི་ཡོན་ཏན་ཡིན་པའི་བྱིར། ཡོངས་སུ་སྤྱིང་ཚུལ་
 དང་ཡོངས་སུ་སྤྱིང་དོན་འདི་གོང་མ་རྣམས་ལ་ཡང་ཤེས་པར་བྱའོ།

གཉིས་པ་ནི། ས་གཉིས་པ་ལ་ཡོངས་སྤྱིང་བརྒྱུད་ཡོད་དེ། ས་གཉིས་པར་ཚུལ་བྲིམས་ཀྱི་
 པར་ཕྱིན་ལྷག་པས་དག་པ་ཆོས་སྤྱད་སོགས་ཚུལ་བྲིམས་གསུམ་དང་། གཞན་གྱིས་པན་པ་བྱས་
 པ་བྲན་པའི་བྱས་པ་གཞོ་བ་དང་། གཞོད་པ་བྱས་པ་བཞོད་པ་དང་། དག་པ་སྦྱབ་པ་ལ་སྦྱོར་བའི་དགའ་
 བ་དང་། སེམས་ཅན་ནམ་ཡང་མི་འདྲོར་བའི་སྤྱིང་བཅེ་སྦྱོར་རྗེ་ཆེ་བ་དང་། མཁན་པོ་སོགས་

གོང་མ་རྣམས་ལ་འདུད་པའི་བཀུར་སྟེ་བྱེད་པ་དང་། སྐུ་མ་དང་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ལ་གྲུས་
པས་ཆོས་ཉན་པ་གསུང་རིམ་ལ་བཞེན་དུ་སྐུ་པ་དང་། ཡོངས་སྤྱོད་བརྒྱུད་བསྐྱུ་པ་དམ་པ་སྤྱིན་
པ་ལ་སོགས་པར་བྱིན་དུག་ལ་བཙོན་པ་ཞེས་བྱ་བ་བརྒྱུད་ཡོད་པའི་བྱིར།

གསུམ་པ་ནི། ས་གསུམ་པ་ལ་ཡོངས་སྤྱོད་ལྔ་ཡོད་དེ། མང་དུ་ཐོས་པ་ལ་བཙོན་པས་ཆོས་
ཐོས་པས་མི་ངོམས་པ་ཉིད་དང་། རྟེན་བཀུར་གྲགས་པ་སོགས་ཟང་བེད་དོན་དུ་གཉེར་བ་མེད་
པར་གཞན་ལ་ཆོས་སྤྱིན་པ་དང་། སངས་རྒྱུ་གི་ཞིང་རྟེན་དང་བརྟེན་པ་ཀུན་སྤྱོད་བ་དང་། ས་
འདིར་བཟོད་པའི་པར་བྱིན་ལྷག་པས་པན་བཏགས་པའི་སེམས་ཅན་གྱི་མི་མཐུན་པ་གཞོད་པ་
བྱེད་པ་ལ་སོགས་འཁོར་བའི་ཉེས་པ་མཐོང་བས་གཞན་དོན་ལ་ཡོངས་སུ་མི་སྤྱོད་པ་དང་། རང་དང་
གཞན་ལ་སྟོས་ནས་ངོ་ཆ་དང་ཁྲིལ་ཡོད་རྫོགས་པས་མི་དགེ་བའི་ཆོས་མི་བསྐྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་
ཆོས་རྣམས་ལ་དོན་དམ་པར་རྫོམ་པ་མེད་པ་མི་དམིགས་པར་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་བྱིན་
པའི་བདག་ཉིད་ཡོངས་སྤྱོད་དེ་རྣམས་ལྔ་ཡོད་པའི་བྱིར།

བཞི་པ་ནི། ས་བཞི་པ་ལ་ཡོངས་སྤྱོད་བརྒྱ་ཡོད་དེ། ཉན་རང་གི་ཡིད་བྱེད་ཀྱིས་དབེན་
བཤམ། འདུ་འཇིགས་དབེན་པ་ཁྲོད་ལས་རྒྱུད་གྲགས་གཅིག་གིས་འཕགས་པའི་དགོན་པའི་ནགས་
སུ་གནས་པ་དང་། རྟེན་པ་ལ་འདོད་པ་མེད་པའམ་འདོད་པ་རྒྱུད་པ་དང་། རྟེན་པ་ཐོབ་པ་ལ་ལྷག་
པར་འདོད་པ་མེད་པའི་ཆོག་ཤེས་པ་དང་། བསོད་སྟོམས་ལ་སོགས་པ་སྤྱངས་པའི་ཡོན་ཏན་བརྒྱ་
གཉིས་ལ་ཡི་དམ་བརྟན་པས་ཡང་དག་པར་བསྟོམས་པ་བརྟེན་པ་དང་། ཉེས་ལུང་གིས་མ་གོས་
པས་བསྐྱུ་པ་སྤྱངས་པ་སྟོག་ལ་སོགས་པའི་བྱིར་ཡང་ཡོངས་སུ་མི་གཏོང་བ་དང་། འདོད་ཡོན་
ལ་སྤེད་པ་ཆེད་དུ་གཏད་ནས་སྤོང་བ་བྱེད་པས་འདོད་ཡོན་རྣམས་ལ་སྤོང་བ་དང་། གདུལ་བྱ་དང་
འཆམས་པར་བྱས་པ་ལ་གཞོལ་བར་བྱེད་པ་དང་། བྱིན་པ་གི་བདོག་པ་ཀུན་གཏོང་བ་དང་། ས་
འདིར་བཙོན་འགྲུས་ཀྱིས་པར་བྱིན་ལྷག་པས་རང་ལ་དགེ་བ་མཐའ་དག་སྐྱུ་པའི་རུས་པ་ཡོད་

པར་ཤེས་ནས་དགེ་བ་སྦྱབ་པ་ལ་སེམས་མི་ཞུས་པ་དང་། དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ལ་མངོན་ཞེན་གྱི་
ལྟ་བུ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ཡོངས་སྤྱོད་བཅུ་ཡོད་པའི་བྱིར།

ལྟ་བུ་ནི། ས་ལྟ་བུ་ལ་ཡོངས་སྤྱོད་བཅུ་ཡོད་དེ། རྟེན་བཀྱར་ལ་སྟེན་པས་དེའི་དོན་དུ་རབ་
རྒྱུ་སོགས་དང་འདྲིས་པ་དང་། ཁྲིམ་ལ་སྟེན་པས་གཞན་ལ་དང་བ་ཅན་གྱི་ཁྲིམ་ལ་འཁྲེན་པ་སྟེ་
མི་སྟོན་པ་དང་། འདུ་འཇིག་ལ་སྟེན་པས་སྤྱི་བོ་མང་པོ་རྒྱ་བ་སོགས་ཀྱི་འདུ་འཇིག་གྱུར་པའི་གནས་
སུ་གནས་པ་དང་། རྟེན་བཀྱར་གྱི་ཆེད་དུ་བདག་བསྟོད་པ་དང་གཞན་ལ་སྟོད་པ་དང་། དེ་ལ་བརྟེན་
ནས་མི་དགེ་བའི་ལས་ཀྱི་ལམ་བཅུ་ལྷག་པར་འཕེལ་བ་དང་། ཐོས་པ་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་པས་
གཞན་ལ་མི་འདུད་པའི་ཁེངས་པ་དང་། ལྷན་དོར་བྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་ཞེན་པ་དང་། ལོག་ལྟ་སོགས་
སྟོ་བྱོས་ངན་པ་དང་། ཆགས་སོགས་ཀྱི་ཉོན་མོངས་ལ་བཟོད་པ་སྟེ་བྱོགས་པར་བྱེད་པའི་ཆོས་
བཅུ་པོ་འདི་དག་ནི་རྣམ་པར་སྤངས་ནས་དེ་ལས་ལོག་པའི་ཆོས་གཉེན་པོ་དོན་གྱིས་འཕངས་པའི་
ཡོངས་སྤྱོད་བཅུ་ས་ལྟ་བུ་པའི་ཡོན་ཏན་རྫོགས་པར་ནི་ཡང་དག་པར་ཐོབ་པའི་བྱིར། ལས་འབྲས་
ལ་སྦྱར་འདེབས་ཀྱི་ལོག་ལྟ་ས་དང་པོའི་རྣམ་བྱོལ་ལམ་ནས་ས་བོན་དང་བཅས་པ་སྤངས་ཟིན་
པས། དུས་དེར་འཁོར་དེར་གནས་པའི་གདུལ་བྱ་ལ་བསྟོས་པའམ། ཡང་ན་མཐར་འཇིག་གྱི་ཉྐག་
ཆད་དུ་འཇིག་པའི་མཐར་ལྟ་ལ་ལོག་ལྟར་བཏགས་པ་ལ་བྱའོ། །དེས་པར་ལོག་ལྟ་ལ་འཆད་ན་ནི་
རྒྱུ་རིང་དུ་ཐག་བསྐང་བའི་གཉེན་པོ་སྤྱིས་པ་ལ་བྱའོ། །སྐབས་འདི་དག་ཏུ་བསྟན་པའི་སྤང་བྱ་
གཞན་རྣམས་ཀྱང་མངོན་གྱུར་བ་པལ་ཆེར་མི་འབྱུང་མོད་ཀྱི། ས་དེར་འདི་དག་ནི་ས་བོན་ཅི་
རིགས་པ་སྤངས་པ་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་དེ་དག་གི་སྤང་བྱར་རྣམ་པར་གཞག་པའོ། །

བླ་མ་པ་ནི། ས་བླ་མ་པ་མངོན་དུ་གྱུར་པ་ལ་ཡོངས་སྤྱོད་བཅུ་གཉིས་ཡོད་དེ། སྤྱིན་པ་དང་།
ཚུལ་ཁྲིམས་དང་། བཟོད་པ་དང་། བརྟོན་འབྲས་དང་། བསམ་གཏན་དང་། ཤེས་རབ་ཀྱི་པར་བྱིན་
གྱི་ཉམས་ལེན་བླ་མ་རབ་ཏུ་རྫོགས་པས་སྤང་བྱ་བླ་མ་སྤང་སྟེ། ཚུལ་ཁྲིམས་དང་། བསམ་གཏན་

གྱི་པར་བྱིན་རྟོགས་པས། སློབ་མ་ཉན་ཐོས་དང་ནི་བསེ་རུ་རང་སངས་རྒྱས་ལ་དགའ་བ་སྟེ་འདོད་
པ་སྟོང་བ་དང་། བཟོད་པའི་པར་བྱིན་རྟོགས་པས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ངོ་བོ་ཉིད་མི་དམིགས་པ་ལ་
སྐྱག་པའི་སེམས་སྟོང་བ་དང་། བྱིན་པའི་པར་བྱིན་རྟོགས་པས་སྟོང་བ་པོས་བསྐྱངས་ན་ཁྱུ་པ་
སྟོང་བ་དང་མི་ཁྱུ་པ་དང་། བྱིན་པ་ལ་སྟོང་དགའི་བཙུན་འགྲུས་གྱི་པར་བྱིན་རྟོགས་པས་བདོག་
པ་ཀུན་བཏང་ཡང་མི་དགའ་བ་སྟོང་བས་མི་དགའ་བ་མེད་པ་དང་། ཤེས་རབ་གྱི་པར་བྱིན་རྟོགས་
པས་དབྱུང་ཞིང་བཟེན་ཡང་སྟོང་བ་པོ་མི་སྟོང་བས་ན་དེ་ལྟར་གཉེན་པོ་བྱུག་རྟོགས་པ་དང་། སྤང་
བྱ་བྱུག་སྟོང་བ་སྟེ་ཡོངས་སྟོང་བཅུ་གཉིས་གྱིས་ས་ནི་བྱུག་པའི་ཡོན་ཏན་རྟོགས་པར་ཡང་དག་
པར་ཐོབ་པའི་བྱིན།

བདུན་པ་རིང་རུ་སོང་བ་ལ། སྤང་བྱ་ཉི་ཤུ་སྟོང་བ་དང་། གཉེན་པོ་ཉི་ཤུ་བསྟེན་པར་བསྟན་
པའོ། །དང་པོ་ནི། སྤང་བྱ་ཉི་ཤུ་སྟོང་བ་ཡོད་དེ། བདག་ཏུ་འཛིན་པ་དང་། སེམས་ཅན་རུ་འཛིན་པ་
དང་། སྟོག་ཏུ་འཛིན་པ་དང་། གང་ཟག་ཏུ་འཛིན་པ་དང་། ཆད་པ་དང་ཉག་པ་དང་མཆོན་མ་དང་
རྒྱ་དང་ཕྱང་པོ་དང་ཁམས་དང་སྐྱེ་མཆེད་དང་ནི་ཁམས་གསུམ་པ་ལ་གནས་པ་དང་ཆགས་པ་
དང་། སེམས་ནི་ཀུན་ཏུ་ཁྱུ་པ་དང་། སངས་རྒྱས་ཆོས་དང་དགོ་འདུན་ཏེ། དཀོན་མཆོག་གསུམ་
དང་། ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་དེར་ལྟ་བུའི་མངོན་པར་ཞེན་པ་དང་། སྟོང་བ་ཉིད་ལ་ཚོད་པ་སྟེ་སྟོང་ཉིད་
དངོས་པོའི་འཛིག་བྱེད་རུ་འཛིན་པ་དང་། སྟོང་བ་ཉིད་དེ་དང་ཀུན་རྫོབ་འགལ་བར་བརྟེན་པའི་
འཛིན་པ་སྟེ། ཉེས་པ་ནི་ཉི་ཤུ་པོ་དེ་གང་ལ་རྣམ་པར་ཆད་པ་སྟེ་སྤངས་པ་དེའི་ས་ནི་བདུན་པ་ཐོབ་
པར་འགྱུར་བའི་བྱིན།

གཉིས་པ་ནི། གཉེན་པོ་ཉི་ཤུའི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་ས་བདུན་པའི་ཡོངས་སྟོང་ཉི་ཤུ་ཡོད་དེ།
བྱང་སེམས་ས་བྱུག་པ་བས་ཆོས་རྣམས་གྱིས་ངོ་བོ་རྒྱ་འབྲས་བྱ་གསུམ་བདེན་པས་སྟོང་པའི་རྣམ་
པར་ཐར་པའི་སྟོ་སྟོང་བ་ཉིད་དང་། མཆོན་མ་མེད་པ་དང་། སྟོན་པ་མེད་པའི་རྣམ་ཐར་སྟོམ་གསུམ་

ཤེས་པས། རིམ་བཞིན་གང་ཟག་གི་བདག་དང་། སེམས་ཅན་དང་སློག་ཏུ་འཛིན་པ་སྟོང་བ་དང་།
 དགེ་བཅུ་འེལ་ལ་བསད་བྱ་གསོད་བྱེད། བསད་པའི་འཁོར་གསུམ་བདེན་གྲུབ་ཀྱིས་རྣམ་པར་
 དག་པ་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པས་རང་དབང་བའི་གང་ཟག་གཅིག་ཏུ་འཛིན་པ་སྟོང་བ་དང་།
 སྐྱེ་ལོ་ཐམས་ཅད་ལ་དམིགས་པའི་སྟོང་རྗེ་དང་ལྡན་པས་སེམས་ཅན་ཆད་པར་འཛིན་པ་སྟོང་བ་
 དང་། དངོས་པོ་བདེན་པར་ཆོས་པ་མེད་པས་སེམས་ཅན་ཉག་པར་འཛིན་པ་སྟོང་བ་དང་། ཆོས་
 ཐམས་ཅད་བདེན་པར་གྲུབ་པས་སྟོང་པར་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་རྟོགས་པས། ལྷང་དོར་གྱི་མཆོན་མ་
 བདེན་པར་འཛིན་པ་སྟོང་བ་དང་། མཐར་ཐུག་པའི་ཐེག་པའི་ཚུལ་གཅིག་ཏུ་ཤེས་པས་མཐར་ཐུག་
 པའི་རྒྱ་རིགས་ཐ་དད་པ་གསུམ་དུ་འཛིན་པ་སྟོང་བ་དང་། ཆོས་ཐམས་ཅད་དོན་དམ་པར་མི་སྐྱེ་
 བ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པས་ཕྱང་པོ་བདེན་པར་འཛིན་པ་སྟོང་བ་དང་། སྟོང་ཉིད་ཟབ་མོ་ལ་མི་སྐྱག་པའི་
 བཟོད་པ་ཤེས་པས་ཁམས་གསུམ་ལ་བདེན་པར་འཛིན་པ་སྟོང་བ་དང་། སྐྱེ་མཆེད་ཀྱིས་བསྐྱུས་
 པའི་ཆོས་རྣམས་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཐབས་ཀྱི་སློན་ས་བདེན་མེད་དུ་རྣམ་པ་གཅིག་ཏུ་སྟོན་པས་སྐྱེ་
 མཆེད་བདེན་པར་འཛིན་པ་སྟོང་བ་དང་། བདེན་འཛིན་གྱི་རྟོག་པ་ཀུན་ཏུ་འཛོམས་པ་ལ་བརྟེན་
 རས་ཁམས་གསུམ་ལ་གནས་བྱར་བདེན་པར་འཛིན་པ་སྟོང་བ་དང་། གཅང་བདེ་སོགས་ཀྱི་མཆོན་
 མར་འཛིན་པའི་འདུ་ཤེས་མེད་པ་དང་། འཛིག་ཆོགས་ལ་ལྟ་བ་སོགས་ལྟ་འདོར་བ་དང་། ཆགས་
 སོགས་ཀྱི་ཉོན་མོངས་པ་སྟོང་བ་གསུམ་གྱི་ཁམས་གསུམ་ལ་དོར་བྱར་བདེན་པར་ཆགས་པ་སྟོང་
 བ་དང་། རྣམ་མཁྱེན་ལ་ཅེ་གཅིག་པའི་ཞི་གནས་ངེས་པར་སེམས་པ་སྟོན་པས་ནི་གོང་མའི་བྱང་
 པར་རྣམ་མཁྱེན་འཛོལ་མི་རུས་སྟུང་དུ་སེམས་ཁུམ་པ་སྤང་བ་ལྷག་མཐོང་གིས་བསྐྱུས་པའི་ཤེས་
 རབ་བྱང་པར་ཅན་དང་། རྟེན་འབྲེལ་སྐྱེ་མ་ལྟ་བུར་ཤེས་པའི་ཐབས་ལ་མཁས་པ་དང་ལྡན་པས་
 སངས་རྒྱུས་ལ་བདེན་ཞེན་སྟོང་བ་དང་། གནས་ལུགས་རྟོགས་པས་བདེན་པར་ལྟ་བའི་ཁེངས་པ་
 དང་བྲལ་བའི་སེམས་དུལ་བས་ཆོས་ལ་བདེན་འཛིན་སྟོང་བ་དང་། ཐམས་ཅད་ལ་ཐོགས་པ་མེད་
 པའི་ཡེ་ཤེས་དང་ལྡན་པས་དགེ་འདུན་ལ་བདེན་ཞེན་སྟོང་བ་དང་། གང་ལ་ཡང་བདེན་པར་ཆགས་

པའི་ས་སྟེ་གནས་མིན་པར་རྟོགས་པས་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་བདེན་ཞེན་སྟོང་བ་དང་། ཆོས་རྣམ་པར་
འབྱེད་པའི་དོན་དུ་རང་གང་འདོད་པར་ཞིང་གཞན་དུ་ནི་མཉམ་དུ་འགྲོ་བ་དང་ལྡན་པས་སྟོང་ཉིད་
ལ་ཕྱིན་ལོག་དུ་ཅོད་པ་སྟོང་བ་དང་། སེམས་ཅན་རྗེས་སུ་བརྟུང་བའི་ཆེད་དུ་གདུལ་བྱ་དང་རྗེས་
སུ་མ་ཐུན་པར་ཀུན་དུ་བདག་གི་ལུས་ལ་དབང་སྐྱུར་ཐོབ་པས་ལུས་ཀྱི་རོ་བོ་ནི་སྟོན་པས་སྟོང་བ་
དང་རྟེན་བྱུང་འགལ་བར་བརྗོད་པ་ལ་འཇིན་པ་སྟོང་བ་ཉིད་དང་ནི་ཉི་ཤུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

བརྒྱད་པ་ནི། ས་བརྒྱད་པ་མི་གཡོ་བ་ལ་ཡོངས་སུ་སྟོང་བ་ལ་བརྒྱད་ཡོད་དེ། སེམས་ཅན་
ཀུན་གྱི་ཡིད་ཆགས་པ་དང་བཅས་པ་དང་དེ་དང་བྲལ་བ་སེམས་གཅིག་གིས་ཤེས་པ་དང་། འཇིག་
རྟེན་གྱི་ཁམས་ཐམས་ཅད་དུ་རྣམ་པར་རོལ་པའི་རྩ་འབྲུལ་གྱི་མངོན་པར་ཤེས་པས་བཅེ་བ་དང་།
རང་གི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་རྟེན་གསེར་དང་བེ་རྒྱལ་ལ་སོགས་པའི་རོ་བོ་བཟང་པོ་སྐུ་པ་པ་དང་།
རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་ཆོས་ཀྱི་ཆིག་དོན་ཡོངས་སུ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་སངས་རྒྱས་མཉེས་པར་བྱེད་
པས་བསྟོན་པ་དང་། ལྷའི་མིག་སྒྱེས་པས་དབང་པོ་མཆོག་དམན་ཤེས་པ་དང་། རང་གི་རྒྱལ་པའི་
ཞིང་རྟེན་པས། སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ཡོངས་སུ་སྟོང་བ་དང་། ལྷང་འཇུག་ཐམས་ཅད་དུ་སྐྱུ་མ་ལྟ་
བྱུར་གནས་པ་དང་། སྟོང་རྗེ་དང་སྟོན་ལམ་གྱི་དབང་གིས་བསམས་བཞིན་སྲིད་པར་སྐྱེ་བ་ལེན་
པ་དང་ནི་ཡོངས་སྟོང་གི་ལས་ནི་རྣམ་པ་འདི་བརྒྱད་དུ་བཤད་པའི་ཕྱིར།

དགུ་པ་ནི། ས་དགུ་པ་ལེགས་པའི་སྒོ་བྲོས་ལ་ཡོངས་སྟོང་བཅུ་གཉིས་ཡོད་དེ། ཕྱིན་བྱུག་
རྟོགས་པས་སྟོན་ལམ་དག་ནི་མཐའ་ཡས་པ་འགྲུབ་པ་དང་། དེས་ཆིག་སོ་སོ་ཡང་དག་རིག་པ་
ཐོབ་པས། ལྷ་ལ་སོགས་པའི་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བྱེ་བྲག་ཤེས་པ་དང་། སྟོབས་པ་སོ་སོ་ཡང་དག་རིག་
པ་ཐོབ་པས་ཆོས་སྟོན་པ་ལ་སྟོབས་པ་ཆུ་བོ་ལྟ་བུ་བྱུང་མི་ཤེས་པ་དང་། མངལ་དུ་འཇུག་པ་མཆོག་
སྐྱེ་བོ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་བསྐྱུགས་པའི་མའི་མངལ་དུ་འཇུག་པ་དང་ནི། རྒྱལ་སོ་དང་བྲམ་ཟེའི་རིགས་
ཕུན་སུམ་ཆོགས་པར་གནས་པ་དང་། ཉི་མ་དང་བྱ་རམ་གིང་པ་ལ་སོགས་པའི་རུས་སུན་སུམ་

ཆོག་པ་འདྲེ་བ་དང་། མ་ལ་སོགས་པ་བདུན་བརྒྱད་ཚུན་ཆད་དུ་ལེགས་པར་འབྲེལ་བའི་གཉིན་
 ཆོ་འབྲང་དང་། རང་གིས་བརྟུལ་ཏེ་བྱང་ཆུབ་ལ་བཞག་པས་ཆོག་པའི་དབང་པའི་འཁོར་ཕྱན་སྲུང་
 ཆོག་པ་འདྲེ་། བརྒྱ་བྱིན་དང་མའི་དབང་པའི་ལ་སོགས་པས་བསྟོན་པར་སྐྱེ་བ་དག་དང་ནི་
 སངས་རྒྱུས་དང་གནས་གཙང་མའི་ལྷའི་བྱ་ལ་སོགས་པས་བསྟུལ་ཏེ་བྱིས་ནས་ངེས་པར་འབྲུང་
 བ་དང་། ཡིད་བཞིན་གྱི་ནོར་བུ་འདྲ་བའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཤིང་སྟོན་པའི་ཨ་ལྷན་ཐ་དང་། བྱམས་པའི་
 ལྷ་ཤིང་སོགས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སྤྱིང་པོ་ལ་འདུག་པ་རྣམས་དང་། སངས་རྒྱུས་དང་སངས་རྒྱུས་ཀྱི་
 ཆོས་སྟོབས་སོགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་ཕྱན་སྲུང་ཆོག་པ་སྟེ་རྫོགས་པར་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་
 བ་ཡོངས་སྟོང་བཅུ་གཉིས་རྣམས་ཡིན་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ནི། འབྲས་བུའི་ས་བཅུ་པ་ལ། རིགས་ངེས་པའི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྟོར་ལམ་རིགས་
 ཀྱི་ས་དང་། རྒྱུན་ཞུགས་ཞུགས་པའི་རྟོགས་པ་བརྒྱད་པའི་ས་དང་། རྒྱུན་ཞུགས་ཀྱི་རྟོགས་པ་
 མཐོང་བའི་ས་དང་། བྱིར་འོང་གི་རྟོགས་པ་སྤྲེལ་བའི་ས་དང་། བྱིར་མེ་འོང་གི་རྟོགས་པའི་འདོད་
 ཆགས་དང་བྲལ་བའི་ས་དང་། ཉན་ཐོས་དབྱ་བཅོམ་པའི་རྟོགས་པ་བྱས་པ་རྟོགས་པའི་ས་དང་།
 ཞུགས་པ་ལྷག་མ་གསུམ་ཀྱི་རྟོགས་པ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ས་དང་། རང་སངས་རྒྱུས་ཀྱི་རྟོགས་པ་རང་
 སངས་རྒྱུས་ཀྱི་ས་དང་བཅས་པའི་དམན་པ་ས་བརྒྱད་དང་། རྒྱུའི་ས་དགུ་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་
 དཔའི་ས་ཞེས་གཅིག་ཏུ་བབྲངས་པའི་ས་དགུའི་སྤྲ་མ་ཤེས་མཐོང་དང་། བྱི་མ་ལ་གནས་ནས་
 འདའ་བ་སྟེ་འདའ་བུའི་ས་བཅུ་པའི་ཡེ་ཤེས་ནི་ཆོས་ཅན། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ས་བཅུ་པ་ཡིན་
 པར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། གང་གི་སྟེ་མདོ་ལས་འདའ་བུ་ས་དགུ་བཤད་མ་ཐག་པའི། སངས་རྒྱུས་ཀྱི་
 སར་གནས་པ་ཞེས་བཤད་པ་དེ་ནི་ཡིན་པའི་བྱིར། ས་འདི་ཡོངས་སྟོང་གིས་སྟོན་པ་མི་འཆད་
 པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། རྒྱུའི་ས་དགུ་ཡོངས་སྟོང་གི་སྟོན་པ་བཤད་ཅིང་། ས་འོག་མ་རྣམས་ཀྱི་
 སྤངས་རྟོགས་ཀྱི་རིགས་ཡར་ལྡན་དུ་ཡོད་པས་འདི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྟོན་པ་བཤད་པས་རྟོགས་
 ལུས་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་གཉིན་པོའི་ཆོགས་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ནི། མཐོང་བ་དང་སྒོམ་པ་སྟེ་སྒོམ་པའི་
ལམ་དག་ལ་ཆོས་ཅན། གཉིན་པོ་རྣམ་པ་བརྒྱད་ཡོད་ཅེས་བྱ་སྟེ། སྤང་བྱ་གཟུང་བ་དང་འཛིན་པའི་
རྣམ་རྟོག་བརྒྱད་པོ་རྣམས་ཉེ་བར་ཞི་བར་བྱ་བའི་གངས་གྱི་བརྒྱད་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

བཞི་པ་ངེས་འབྱུང་སྐྱབ་པ་ལ། ངེས་པར་འབྱུང་བ་རྣམ་པ་བརྒྱད་གྱི་བདག་ཉིད་འདི་ཉམས་
སྲུ་ལེན་པའི་སེམས་དཔའི་བྱ་བ་ངེས་འབྱུང་སྐྱབ་པ་ཡིན་ཞེས་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། ཆེད་དུ་བྱ་བ་ཆེན་
པོ་གསུམ་དང་། ཆོས་ཐམས་ཅད་དོན་དམ་པར་མ་གྲུབ་པར་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་རྟོགས་པ་དང་།
སེམས་ཅན་གྱི་དོན་མཐའ་ལས་པར་བྱེད་པ་དང་། འབད་ཚོལ་གྱི་མཆོན་མ་མེད་པར་བྱེད་པ་ཉིད་
གྱིས་གཞན་དོན་ལྷན་གྱིས་གྲུབ་པ་དང་། དེ་གསུམ་ནི་སེམས་ཆེན་པོའི་བྱེད་པར་རོ། །རྟག་པ་
འཁོར་བ་དང་། ཆད་པ་སྤང་འདས་གྱི་མཐའ་ལས་འདས་པར་མི་གནས་པའི་སྤང་འདས་སྲུ་ངེས་
པར་འབྱུང་བ་དང་། སྤང་བྱ་བྱེད་པས་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་རྟོགས་བྱའི་དོན་ཐམས་ཅད་ཐོབ་པའི་
མཆོན་ཉིད་གྱི་ངེས་འབྱུང་གཉིས་ནི་སྤོང་བ་ཆེན་པོའི་བྱེད་པར་དང་ཆོས་བཅུ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་
པ་མཐར་ཕྱིན་པའི་ཡེ་ཤེས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཉིད་དང་། རྣམ་མཐུན་དེའི་བྱེད་པར་གྱི་
ལམ་རྩི་རྩེ་ལྟ་བུའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་གྱི་ཡུལ་ཅན་གྱིས་བསྐྱུས་པ་སྟེ་བརྒྱད་པོ་ཕྱི་མ་གཉིས་ནི་རྟོགས་
པ་ཆེན་པོའི་བྱེད་པར་རོ། །ངེས་པར་འབྱུང་བ་སྐྱི་དང་། བྱེ་བྲག་དེ་བརྒྱད་གྱི་སྒོ་ནས་ཤེས་པར་
བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་སྐྱབས་བསྐྱུ་བ་ནི། ཤེས་རབ་གྱི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་མན་ངག་གི་བསྐྱུ་བཅོས་
མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་ཅེས་བྱ་བའི་རྣམ་བཤད་སྟོང་པོའི་དོན་རབ་ཏུ་གསལ་བ་ཞེས་བྱ་བ་
ལས་སྐྱབས་དང་པོའི་བཤད་པའོ། ॥

སྐབས་གཉིས་པ།

༥ གཉིས་པ་རྣམ་མཁུན་དེར་བཞོད་པའི་ཐབས་ལམ་ཤེས་བཤད་པ་ལ། ཆོས་བརྩ་གཅིག་གིས་ལམ་ཤེས་མཆོན་ཏེ་བསྟན་པ་དང་། སྐབས་བསྟུ་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། ལམ་ཤེས་ཀྱི་ཡན་ལག་དང་། ལམ་ཤེས་ཀྱི་རང་བཞིན་བཤད་པའོ།

ལམ་ཤེས་ཡན་ལག་ལྔ།

༥ དང་པོ་ལ་ལྔ། བགཟགས་ང་རྒྱལ་མངོན་གྱུར་བ་དང་བལ་བ། ལྷན་ཅིག་བྱེད་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་པ། ཉེར་ལེན་རིགས་ཀྱིས་ཁྲབ་པ། ལམ་ཤེས་ཀྱི་རང་བཞིན། ལམ་ཤེས་ཀྱི་བྱེད་ལས་སོ། །དང་པོ་ནི། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་རང་བཞིན་ཀྱི་འོད་ཀྱིས། འདོད་གཟུགས་ཀྱི་ལྷ་རྣམས་ཀྱི་འོད་མོག་མོག་པོར་མཛད་པ་ལ་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། འདོད་གཟུགས་ཀྱི་ལྷ་རྣམས་ཀྱི་ང་རྒྱལ་བཅོམ་ནས་སེམས་བསྐྱེད་དང་ལམ་ཤེས་ཀྱི་སྣོད་དུ་རུང་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། ལམ་ཤེས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་དངོས་སུ་སྐྱེ་བའི་ཉེན་གྱི་ཡུལ་སོ་སོར་ངེས་པ་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་བྱང་ཆུབ་མཆོག་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པའི་གང་ཟག་ཁོ་ནའི་རྒྱུ་ལ་སྐྱེ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། བྱང་སེམས་ལས་གཞན་ལམ་ཤེས་སྐྱེ་བར་མི་རུང་བ་མ་ཡིན་ཏེ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རིགས་ཀྱིས་ཁྲབ་པའི་ཕྱིར། བཞི་པ་ནི། ལམ་ཤེས་ཆོས་ཅན། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ལས་རང་བཞིན་ཀྱི་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་ཏེ། ཉན་མོངས་གཙོ་བོར་མི་སྟོང་བ་དང་། གཞན་དོན་བྱེད་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་བྱེད་པའི་རང་བཞིན་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལྔ་པ་ནི། ལམ་ཤེས་ཆོས་ཅན། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ལས་དེའི་བྱད་ལས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་ཏེ། དུས་མ་ཡིན་པར་འདིར་བསྟན་ཡང་དག་མཐའ་མངོན་དུ་མི་བྱེད་ཅིང་། སེམས་ཅན་མཐའ་ཡས་པ་སྟོན་ཅིང་གྲོལ་

བར་བྱེད་པའི་བྱེད་ལས་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས།

༥ གཉིས་པ་ལ་གསུམ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས་ཀྱི་རང་བཞིན། རང་རྒྱལ་གྱི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས་ཀྱི་རང་བཞིན། བྱང་སེམས་ཀྱི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས་ཀྱི་རང་བཞིན་ནོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས་ཀྱི་ངོ་བོ་དང་། དེའི་རྒྱ་རིམ་འབྱེད་ཆ་མཐུན་ནོ། །དང་པོ་ནི། ལམ་ཤེས་ཉིད་རྩོགས་པར་སྒྲིམ་པ་ཉིད་ཀྱི་ཚུལ་ལ་ནི། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་འདི་རི་ལྟར་སྒྲིམ་པ་ཡང་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། འཕགས་པའི་བདེན་པ་བཞི་དག་གི་རྣམ་པ་བརྟུ་བྱ་ག་སེམས་བསྐྱེད་པ་བསྟོ་བ་བདེན་པར་མི་དམིགས་པའི་ཤེས་རབ་གསུམ་ཀྱི་སྒྲོན་པ་ནི་བསྒྲིམ་པར་བྱ་དགོས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། འཕགས་པ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་མངོན་སུམ་དུ་ཤེས་པ་ལ་ནི་དེའི་རྒྱ་རིམ་འབྱེད་ཆ་མཐུན་བཞི་སྟོན་དུ་འགྲོ་དགོས་ཏེ། གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ཕྱང་པོ་དང་དེའི་སྟོང་པ་ཉིད་རྣམས་ངོ་བོ་དབྱེར་མེད་པར་དོན་སྤྱིའི་ཚུལ་གྱིས་རྩོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་དང་པོར་ཟེན་པའི་མི་རྟག་སོགས་བརྟུ་བྱ་དོན་སྤྱིའི་ཚུལ་གྱིས་རྩོགས་པའི་ཕྱོ་བ་སྟེ་ཐོད་དང་། གཟུགས་སོགས་དེ་དག་དོན་དམ་པར་མི་དམིགས་པར་རྩོགས་པའི་ཤེས་རབ་འཕེལ་བས་ཟེན་པ་ཅེ་མོར་གྱུར་པ་དག་ཏུ་འདོད་པ་དང་། གཟུགས་སོགས་དེ་ལ་རྟག་མི་རྟག་སོགས་སུ་བདེན་པར་དམིགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་གནས་པ་བཀག་པའི་ཚུལ་བཟོད་པ་ཐོབ་པས་ཟེན་པ་བཟོད་པ་རྣམས་དང་། འཛིན་པ་ས་བརྟུ་དག་ལ་བརྩམས་ནས་ནི་དོན་དམ་པར་མི་གནས་པར་མདོ་ལས་རྒྱས་པར་བསྟན་པ་ཡི་བདག་མེད་དོན་སྤྱིའི་ཚུལ་གྱིས་རྩོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟེན་པ། ཆོས་ཀྱི་མཆོག་ཏུ་འགྱུར་བ་སྟེ་ཡིན་ཞེས་བཤད་པའི་དེ་བཞི་སྟོན་དུ་འགྲོ་དགོས་པའི་ཕྱིར། གནས་བྱར་མི་བདེན་པ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན།

སངས་རྒྱལ་གྱིས་མངོན་སུམ་དུ་མཁྱེན་ནས་ཆོས་རྣམས་གནས་བྱར་བདེན་པར་ཡོད་ན་དེ་
གཟིགས་དགོས་པ་ལས་དེ་མ་གཟིགས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཆད་མའི་སྐྱེས་བྱས་མ་དམིགས་པའི་
གཏན་ཆིགས་འདི་སྦྱོར་ལམ་བཞི་གལ་སྟར། འདིར་དངོས་བསྟན་གྱི་སྦྱོར་ལམ་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་
པའི་སྦྱོར་ལམ་དང་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས་ཀྱི་རྒྱ་དཔེ་འབྲེད་ཆ་མཐུན་ནི་ཤུགས་
བསྟན་གཙོ་བོའི་སྦྱོར་ལམ་མོ།

རང་རྒྱལ་གྱི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས།

༥ གཉིས་པ་རང་རྒྱལ་གྱི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས་ཀྱི་རང་བཞིན་བཤད་པ་ལ་གསུམ།
རྟོག་གྱི་བྱང་པར། དེའི་ལམ་ཇི་ལྟར་ཤེས་པའི་ཚུལ། དེའི་རྒྱ་དཔེ་འབྲེད་ཆ་མཐུན་བཤད་པའོ།
དང་པོ་ལ་གཉིས། བྱང་ཆོས་དངོས་དང་། ཚུད་པ་སྟོང་པའོ།

དང་པོ་ནི། རང་བྱུང་གི་དགྲ་བཙུན་པ་ཆོས་ཅན། སྤྱིད་པ་ཐ་མ་པའི་ཆོ་གཞན་གྱིས་བྱང་
ཆུབ་བསྟན་མི་དགོས་ཏེ། དེའི་ཆོ་སྟོབ་དཔོན་ལ་མི་བསྟོས་པར་བདག་ཉིད་གྱིས་བྱང་ཆུབ་རྟོགས་
པའི་ཕྱིར། བསེ་རུ་ལྟ་བུའི་ཡེ་ཤེས་ནི་ཆོས་ཅན། ཉན་ཐོས་ལས་རྟོགས་པ་ཟབ་པ་ཉིད་དུ་མངོན་
པར་བརྟེན་དེ། ཉན་ཐོས་ལྟར་ཆོས་སྟོན་པའི་དག་གི་འབྲས་རྟགས་ལས་རྟོགས་མི་རུས་ཤིང་།
ལུས་གྱིས་ཆོས་སྟོན་པའི་དབང་གིས་རྟོགས་པ་ཟབ་མོ་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། རང་བྱུང་སངས་རྒྱལ་གྱི་དག་གི་སྤྲུལ་མེད་ཀྱང་ཆོས་སྟོན་པ་མི་འགལ་ཏེ།
གཏུལ་བྱ་གང་དང་གང་རྟོགས་ཀྱི་དོན་ནི་གང་དང་གང་ལ་རྣམ་པ་ཇི་ལྟར་ཇི་ལྟར་ཉན་འདོད་པ་
དེ་དང་དེ་ལ་དོན་དེ་དང་དེ་སྤྲུལ་མེད་ཀྱང་དེ་ལྟར་སྤྲུང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། བསེ་རུ་ལྟ་བུའི་ལམ་ཆོས་ཅན། བྱང་ཆོས་གསུམ་དང་ལྡན་པས་ཡང་དག་
པར་བསྟུས་པར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། གཟུང་བ་གཟུགས་སོགས་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་དུ་རྟོག་པ་སྟོང་པའི་

ཕྱིར་དང་། གཞུགས་འཛིན་ཤེས་པ་སོགས་བདེན་པར་འཛིན་པ་མི་སྟོང་བའི་ཕྱིར་དང་ནི་རིགས་
ལ་བརྟེན་པའི་རྟེན་གྱིས་བྱུང་པར་དུ་བྱས་པར་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། དེས་ན་འདིར་དངོས་སུ་
བསྟན་པའི་གཞུགས་འཛིན་ཇས་གཞན་གྱིས་སྟོང་པ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་དེ་ཉིད་
ཡིན་ལ། དེ་ལ་རང་རྒྱལ་གྱི་ལམ་ཞེས་བྱ་ལ། དེ་རང་རྒྱལ་གྱི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པ་ནི་དེའི་སྐྱེ་མཆེད་
དུག་གི་ཆོས་ཉིད་ལ་བརྟེན་ལ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པ་ནི་དེའི་རང་བཞིན་གནས་
རིགས་ལ་བརྟེན་པའོ། རྟོག་པ་འདིས་བསྟན་པའི་གཞི་ཤེས་ཀྱང་རྣམ་གཞག་གི་རྟེན་གྱི་དབང་དུ་
བྱས་ནས་རང་རྒྱལ་གྱི་ལམ་དུ་བཞག་ཀྱང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་རྒྱུད་ལ་ཡང་སྐྱེ་བས་བྱང་
སེམས་གྱིས་རང་རྒྱལ་གྱི་ལམ་ཤེས་པའི་ཚུལ་མིག་གིས་གཞུགས་ལ་བལྟ་བའི་ཚུལ་དུ་གོ་བར་
མི་བྱའོ། །འདིར་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོ་ནི་རང་རྒྱལ་གྱི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས་སོ།།

གསུམ་པ་ནི། རང་རྒྱལ་གྱི་ལམ་མངོན་སུམ་དུ་ཤེས་པ་ལ། དེའི་རྒྱ་ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་
བཞི་སྟོན་དུ་འགྲོ་དགོས་ཏེ། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་མེད་པར་རྟོགས་ཀྱང་བདར་བཅགས་པའི་ཆོས་ཉིད་
དང་མི་འགལ་བར་གཞུགས་སོགས་སྟོན་པའི་རྣམ་པ་རྩོ་བར་གྱུར་བ་དང་། ཅེ་མོར་གྱུར་པ་
གཞུགས་ལ་སོགས་པ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་འགྲིབ་པ་མེད་པ་ལ་སོགས་པས་ཕྱེ་བ་དང་། རང་སྟོང་པ་
ཉིད་ལ་སོགས་པ་རྟོགས་པ་ཡིས་གཞུགས་སོགས་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་མི་འཛིན་པའི་ཕྱིར་བཟོད་པ་
དང་། གཞུགས་སོགས་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་སྐྱེ་བ་མེད་པ་སོགས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་ནི། ཆོས་ཀྱི་མཆོག་
སྟེ་དེ་བཞི་སྟོན་དུ་འགྲོ་དགོས་པའི་ཕྱིར།

ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས།

༥ གསུམ་པ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས་ལ་གཉིས། མཐོང་ལམ་དང་།
སྟོན་ལམ་སོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། སྐད་ཅིག་མ་མདོར་བསྟན་པ་དང་། རྣམ་པ་སྟོན་ཚུལ་རྒྱས་པར་

བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ལམ་ཤེས་ཉིད་ཀྱི་སྐབས་ལ་མཐོང་བའི་ལམ་པན་ཡོན་དང་བཅས་པ་
འདི་བཤད་དེ། སྤྱག་ཀུན་གྱི་བདེན་པ་དང་འགོག་ལམ་གྱི་བདེན་པ་ལ་དམིགས་པའི་བཟོད་པ་
དང་། ཤེས་པའི་སྐད་ཅིག་རྣམ་པ་བཞི་ཡིས་བཤད་པ་ཡིན་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ནི། སྤྱག་བདེན་གྱི་དེ་བཞིན་ཉིད་དང་། སངས་རྒྱས་ཏེ་དེ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་
དེ་དག་པན་ཚུན་རྟེན་བརྟེན་པའི་བདེན་པར་མེད་པའི་བྱིར། དེ་དག་རྟེན་བརྟེན་པའི་རྣམ་གྲངས་
སྤྱུ་ཁས་མི་ལེན་པ་སྟེ་བདེན་པར་མེད་པར་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་
སྤྱག་བསྐྱེད་ཆོས་བཟོད་གྱི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། དེའི་རྣམ་པ་ཡིན་ཏེ། དེའི་ངོས་སྐལ་གྱི་སྤང་བྱའི་
ས་བོན་གྱི་དངོས་གཉེན་བྱེད་པའི་སྤྱག་བསྐྱེད་ཆོས་བཟོད་གྱི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པའི་བྱིར། གཟུགས་
ལ་སོགས་པ་བདེན་སྟོང་གི་ཆོས་དབྱིངས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་དེའི་ཡུལ་ཅན་གྱི་ཤེས་བྱིན་ཡང་ཆེན་
པོ་ཉིད་དུ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་སྤྱག་བསྐྱེད་ཆོས་ཤེས་གྱི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། དེའི་རྣམ་པ་
ཡིན་ཏེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་སྤྱག་བསྐྱེད་ཆོས་བཟོད་གྱི་ངོས་སྐལ་གྱི་སྤང་བྱའི་ས་བོན་སྤངས་
པའི་སྤྱག་བསྐྱེད་ཆོས་ཤེས་གྱི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པའི་བྱིར། དེ་བཞིན་དུ་སྤྱག་བསྐྱེད་དོན་དམ་པར་
འཇལ་བྱེད་གྱི་མཆོན་མ་མེད་པ་ཉིད་དུ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་སྤྱག་བསྐྱེད་རྗེས་བཟོད་གྱི་ཡེ་
ཤེས་ཆོས་ཅན། དེའི་རྣམ་པ་ཡིན་ཏེ། རྟགས་སྤར་བཞིན་ཡིན་པའི་བྱིར། བཅ་མཁའ་ཆད་མེད་པ་
དེ་བཞིན་དུ་སྤྱག་བསྐྱེད་དེ་དག་དོན་དམ་པར་ཆད་མེད་པར་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་སྤྱག་
བསྐྱེད་རྗེས་ཤེས་གྱི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། དེའི་རྣམ་པ་ཡིན་ཏེ། རྟགས་སྤར་བཞིན་ཡིན་པའི་བྱིར།

གཟུགས་སོགས་དོན་དམ་པར་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་རྟག་པ་དང་ཆད་པའི་མཐའ་ཉིད་ལ་སོགས་
པ་མེད་པར་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཀུན་འབྱུང་ཆོས་བཟོད་གྱི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། དེའི་རྣམ་
པ་ཡིན་ཏེ། རྟགས་སྤར་བཞིན་ཡིན་པའི་བྱིར། ཀུན་འབྱུང་ཆོས་ཤེས་དེར་གནས་པའི་རྣལ་འབྱོར་
པ་ནི་བདེན་པས་སྟོང་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ལ་སངས་རྒྱས་ཉིད་ཀྱི་རང་

བཞིན་བདེན་སྟོང་དུ་ངེས་པར་འཛིན་པའི་ཀུན་འབྱུང་ཆོས་ཤེས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། དེའི་རྣམ་
པ་ཡིན་ཏེ། ཉགས་སྤར་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཆོས་ཐམས་ཅད་དོན་དམ་པར་སྒྲུང་བ་མེད་པ་ཉིད་
དང་དོར་བ་མེད་པར་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཀུན་འབྱུང་རྗེས་བཟོད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན།
དེའི་རྣམ་པ་ཡིན་ཏེ། ཉགས་སྤར་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དོན་དམ་པར་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་མོས་
པ་སྟོན་དུ་འགོ་བའི་བྱམས་པ་ལ་སོགས་ཆད་མེད་བཞི་སྟོམ་པར་བྱ་བས་ཏེ་དེ་ལྟར་སྟོམ་པའི་པན་
ཡོན་དང་ལྡན་པའི་ཀུན་འབྱུང་རྗེས་ཤེས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། དེའི་རྣམ་པ་ཡིན་ཏེ། ཉགས་སྤར་
བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཀུན་འབྱུང་རྗེས་ཤེས་ཀྱི་ཆེ་ཆད་མེད་བཞི་མངོན་གྱུར་དུ་སྟོམ་པ་མིན་གྱང་
དེ་རྗེས་ཀྱི་སྐབས་སུ་མངོན་གྱུར་སྟོམ་པའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པས། དེ་མ་ཐག་འདོད་པར་ལྷུང་
བའི་ཉེས་པ་ཁེགས་པ་ཡིན་ནོ།

གཟུགས་སོགས་དང་བོ་ནས་བདེན་པས་སྟོང་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་
འགོག་པ་ཆོས་བཟོད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། དེའི་རྣམ་པ་ཡིན་ཏེ། ཉགས་སྤར་བཞིན་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། ཆོས་དབྱིངས་དང་མཉམ་པ་དགེ་བའི་འབྲས་བུ་སངས་རྒྱས་ཉིད་ནི་ཐོབ་པའི་པན་ཡོན་ཅན་
ཀྱི་འགོག་པ་ཆོས་ཤེས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། དེའི་རྣམ་པ་ཡིན་ཏེ། ཉགས་སྤར་བཞིན་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། གཉེན་བོ་རྣམ་པར་བྱུང་བ་ཀུན་གྱི་རིགས་རྣམས་ཡོངས་སུ་བསྐྱུས་པའི་པན་ཡོན་དང་ལྡན་
པའི་འགོག་པ་རྗེས་བཟོད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། དེའི་རྣམ་པ་ཡིན་ཏེ། ཉགས་སྤར་བཞིན་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། ཕྱི་ནང་གི་འཆེ་བའི་ཉམས་ང་བ་དང་། ཉན་ཀུན་སེལ་བའི་པན་ཡོན་དང་ལྡན་པའི་འགོག་པ་
རྗེས་ཤེས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། དེའི་རྣམ་པ་ཡིན་ཏེ། ཉགས་སྤར་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

དོན་དམ་པར་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཁོ་ནས་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་དང་བྱ་ངན་ལས་འདའ་བ་
ལ་བདེན་འཛིན་ཞི་བ་ཉིད་ཀྱི་ལམ་ཆོས་བཟོད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། དེའི་རྣམ་པ་ཡིན་ཏེ། ཐེག་
ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་ཆོས་བཟོད་ཀྱི་ངོས་སྐལ་གྱི་སྤང་བའི་ས་བོན་གྱི་དངོས་གཉེན་བྱེད་པའི་ལམ་

ཆོས་བཟོད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པའི་བྱིར། ཤེས་རབ་དང་ཐབས་མཁས་ལ་ཞུགས་པས། ལྷན་བྱས་
 པ་དང་འབྲུང་བར་འབྲུར་བ་དང་། ཉན་གྱི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་བར་ཆད་གསུམ་སངས་རྒྱས་རྣམས་
 ཀྱིས་བསྐྱེད་པ་དང་ལ་སོགས་པས་སྐྱབས་པ་དང་། སྤྱོད་པར་མཛད་པའི་པན་ཡོན་ཅན་གྱི་ལམ་
 ཆོས་ཤེས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། དེའི་རྣམ་པ་ཡིན་ཏེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་ཆོས་བཟོད་ཀྱི་
 རོས་སྐྱལ་གྱི་སྤང་བྱའི་ས་བོན་སྤོང་བའི་ལམ་ཆོས་ཤེས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པའི་བྱིར། སོག་མི་
 གཙོད་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱི་མཁུན་པ་ཉིད་ཀྱི་རྒྱུའི་ཚུལ་པར་བྱིན་ལ་བདག་ཉིད་གནས་ཏེ།
 སེམས་ཅན་གཞན་དག་ལགོད་པའི་པན་ཡོན་ཅན་གྱི་རྗེས་བཟོད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། དེའི་རྣམ་
 པ་ཡིན་ཏེ། སྤར་བཞིན་ཡིན་པའི་བྱིར། སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་དགོ་བ་མི་ཟད་པར་འདོད་པས་
 རྫོགས་པའི་བྱང་ཚུབ་ཏུ་བསྐྱོ་བར་བྱེད་པའི་པན་ཡོན་དང་ལྡན་པའི་ལམ་རྗེས་ཤེས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་
 ཆོས་ཅན། དེའི་རྣམ་པ་ཡིན་ཏེ། ལམ་རྗེས་བཟོད་ཀྱི་རོས་སྐྱལ་གྱི་སྤང་བྱའི་ས་བོན་སྤངས་པའི་
 ལམ་རྗེས་ཤེས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པའི་བྱིར། ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་སྐྱབས་ལ་སྐྱད་ཅིག་མ་བཅུ་དྲུག་
 ཡོད་དེ། བོང་དུ་བསྟན་པ་དེ་ལྟར་ཡོད་པའི་བྱིར།

སྒྲོམ་ལམ་གྱི་བྱེད་པ།

༥ གཉིས་པ་ལ་གཉིས། སྒྲོམ་ལམ་གྱི་བྱེད་པ་དང་། བྱེད་པ་ཅན་གྱི་སྒྲོམ་ལམ་མོ། །དང་པོ་
 བློ། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒྲོམ་ལམ་གྱི་བྱེད་པ་ལ་དྲུག་ཡོད་དེ། སྦྱེས་བྱ་བྱེད་པའི་འབྲས་བྱས་ཀྱི་ནས་
 སེམས་རབ་ཏུ་ཞི་བས་རང་དབང་དུ་བྱེད་པ་དང་། ང་རྒྱལ་དང་རྒྱགས་པ་བཅོམ་པས་དགོ་བའི་
 བཤེས་གཉེན་སོགས་ཐམས་ཅད་ལ་འདུད་པ་དང་། ཆགས་སོགས་ཀྱི་ཉོན་མོངས་བེལ་གྱིས་
 གཞོན་པས་ཉོན་མོངས་ལས་རྒྱལ་བ་དང་། བ་རོལ་གྱིས་བྱས་པའི་དུག་མཚོན་དང་བྱད་ཁ་ལ་
 སོགས་པའི་གཞོད་པས་རྗེ་བ་མེད་པ་ཉིད་དང་། །རྒྱ་མཐུན་གྱི་འབྲས་བྱ་རང་སྟོབས་ཀྱིས་ཡང་

དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་སྒྲུབ་པ་དང་། བདག་པོའི་འབྲས་བུ་སྒྲིམ་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་གང་དུ་
བསྐྱབས་པའི་རྟེན་གྱི་ཡུལ་མཆོད་པར་བྱ་བ་ཉིད་དུ་བྱེད་པ་བྱུག་དུ་ཡོད་པའི་བྱིར།

ཐག་བཅས་སྒྲིམ་ལམ།

༥ གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཐག་བཅས་སྒྲིམ་ལམ་དང་། ཐག་མེད་སྒྲིམ་ལམ་མོ། །དང་པོ་ལ་
གསུམ། མོས་པ་སྒྲིམ་ལམ། བསྟོ་བ་སྒྲིམ་ལམ། རེས་སུ་ཡི་རང་སྒྲིམ་ལམ་དང་གསུམ་ལས། དང་
པོ་ལ་དངོས་དང་། ཕན་ཡོན་གཉིས། དང་པོ་ནི། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒྲིམ་ལམ་མོས་པ་ཆོས་ཅན། རྣམ་
པ་གསུམ་དུ་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། རང་གི་དོན་དང་ནི་རང་གཞན་གཉིས་ཀའི་དོན་དང་། གཞན་དོན་
མོས་པ་བསྒྲིམ་ལམ་རྣམས་ཡོད་པའི་བྱིར། མོས་པ་གསུམ་པོ་དེ་ཡང་ཆོས་ཅན། སོ་སོར་རྣམ་པ་
གསུམ་གསུམ་དུ་འདོད་དེ། རེ་རེ་ལ་འང་ཆུང་དུ་འབྲིང་ཆེན་སོ་གསུམ་གསུམ་དུ་ཡོད་པའི་བྱིར།
ཆུང་འབྲིང་ཆེན་པོ་དེ་ཡང་ཆོས་ཅན། རྣམ་པ་གསུམ་གསུམ་དུ་ཡོད་དེ། ཆུང་དུ་འབྲིང་དུ་སོགས་
གྱི་དབྱེ་བ་ཡི་དེ་ལྟར་ན་མོས་པ་རྣམ་པ་ཉི་ཤུ་ཅ་བདུན་དུ་འདོད་པའི་བྱིར། སྤྱིར་མོས་པའི་ཡུལ་
ནི་ལུང་རིགས་གྱིས་གཏན་ལ་ཐབས་པའི་དགོ་བ་ཐམས་ཅད་ཡིན་ལ། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒྲིམ་ལམ་གྱི་
མོས་པའི་ཡུལ་ནི་གཞུང་ལམ་འབྲས་བུའི་ཤེས་བྱ་རྣམས་ཡིན་ནོ།

གཉིས་པ་ནི། གཞུང་ལམ་འབྲས་བུའི་ཤེས་རབ་གྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་ལ་དོན་གསུམ་གྱི་
འབྲུང་གནས་སུ་མོས་པའི་གནས་སྐབས་རྣམས་ལ་ནི་ཆོས་ཅན། བསྟོད་པ་དང་བཀྱར་བ་དང་
བསྐྱབས་པར་འདོད་དེ། དགྲ་ཆོན་གསུམ་གྱིས་བསྟོད་བཀྱར་བསྐྱབས་པ་གསུངས་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ལ། བསྟོ་བའི་རང་བཞིན་དང་། བྱེད་པ་གཉིས་ལས། བྱེད་པ་ནི། བྱང་སེམས་
སྒྲིམ་ལམ་པའི་བསྟོ་བ་དེའི་བྱེད་པ་ཉན་རང་གི་བསྟོ་བ་གཞན་ལས་ཁྱུང་པར་དུ་མཆོག་ཡིན་ཏེ།
རང་གཞན་གྱི་དགོ་ཅ་བྱང་ཆུབ་གྱི་ཡན་ལག་དུ་སྒྱུར་བར་བྱེད་པའི་སྒྲིམ་པའི་བསྟོ་བ་ཡིན་

བའི་ཕྱིར། རང་བཞིན་ལ་བསྟེན་བ་སྤྱི་ལོ་ཐོ་མོ་ནི། ཉན་རང་གི་དགོ་བ་ལས་ཡོངས་སུ་བསྟེན་བ། བྱད་
 བར་ཅན་གྱི་མིང་ཅན་གྱི་སྒྲ་ན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་ལ་དམིགས་པའི་བསྟེན་བ་དང་། བྱད་པར་ལ་བསྟེན་
 བྱའི་རྣམས་ལ་བདེན་ཞེན་དགག་པ། བསྟེན་བྱ་དེ་ནི་དོན་དམ་པར་དམིགས་པ་མེད་པའི་རྣམས་པ་ཅན་
 གྱི་བསྟེན་བ་ནི་ཆུ་ལ་ཁྲིམས་སོགས་དོན་དམ་པར་མི་དམིགས་པའི་བསྟེན་བ་དང་། སྟེན་བྱེད་གྱི་སེམས་
 ལ་བདེན་ཞེན་དགག་པ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པའི་མཆོད་ཉིད་ཅན་གྱི་བསྟེན་བ་ནི་སྟེན་བྱེད་གྱི་སེམས་དོན་
 དམ་པར་མི་དམིགས་པའི་བསྟེན་བ་དང་། སྟེན་བ་པོ་ལ་བདེན་ཞེན་དགག་པ་སྟེན་བ་པོ་དོན་དམ་པར་
 དཔེན་པའི་མིང་གཞན་གྱི་བསྟེན་བ་ནི་སྟེན་བ་པོ་བདག་ལ་སོགས་པ་དང་ལྡན་པའི་དངོས་པོ་དོན་
 དམ་པར་མི་དམིགས་ཤིང་ཐ་སྙད་དུ་དམིགས་པའི་བསྟེན་བ་དང་། རང་དང་སངས་རྒྱས་གྱི་དགོ་
 བ་ལ་བཟང་ངན་དུ་བདེན་ཞེན་འགོག་པ། སངས་རྒྱས་གྱི་བསོད་ནམས་ཆོགས་གྱི་རང་བཞིན་
 ཅན་པའི་སྟོན་ཡུལ་ཅན་གྱི་མིང་ཅན་གྱི་བསྟེན་བ་ནི་དུས་གསུམ་གྱི་སངས་རྒྱས་གྱི་དགོ་བ་དོན་
 དམ་པར་མི་དམིགས་ཤིང་ཐ་སྙད་དུ་བྱང་ཆུབ་དུ་བསྟེན་བ་དང་། ཕྱིན་དྲག་གི་དགོ་བ་ལ་བདེན་ཞེན་
 འགོག་པ་ཐབས་ལ་མཁས་པ་དང་བཅས་པའི་མིང་ཅན་གྱི་བསྟེན་བ་ནི་ཕྱིན་སོགས་དོན་དམ་པར་
 མི་དམིགས་པའི་བསྟེན་བ་དང་། བསྟེན་བ་ཐམས་ཅད་ལ་འཁོར་གསུམ་དུ་བདེན་ཞེན་འགོག་པ་མཆོད་
 མ་མེད་པའི་མིང་ཅན་གྱི་བསྟེན་བ་ནི་དོན་དམ་པར་མཆོད་མ་བཀག་པའི་བསྟེན་བ་དང་ཐ་སྙད་དུ་རྟེན་
 འབྲེལ་སྦྱུ་མ་ལྟར་ཤེས་ནས་བསྟེན་བ་སངས་རྒྱས་གྱིས་གནང་ནས་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བའི་མིང་ཅན་
 གྱི་བསྟེན་བ་ནི་ལམ་ཐམས་ཅད་དོན་དམ་པར་མི་དམིགས་ཤིང་ཐ་སྙད་དུ་བྱང་ཆུབ་དུ་བསྟེན་བ་དང་།
 སངས་རྒྱས་གྱི་སར་བསྟེན་བ་ནི་ཁམས་གསུམ་དུ་མི་གཏོགས་པའི་མིང་ཅན་གྱི་བསྟེན་བ་ནི་ཁམས་
 གསུམ་དུ་དོན་དམ་པར་མི་དམིགས་ཤིང་ཐ་སྙད་དུ་བསྟེན་བ་དང་། འཁོར་བའི་རྒྱར་མི་བསྟེན་བ་ནི།
 བསྟེན་བ་གཞན་ནི་རྣམས་པ་གསུམ་པོ་བསོད་ནམས་ཆེ་འབྱུང་བདག་ཉིད་གྱི་བསྟེན་བ་ཆུང་དུ་དང་
 འབྲིང་དང་ཆེན་པོ་ཡིས་ནི་རིམ་པ་བཞིན་དུ་སྟོང་གསུམ་གྱི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་དགོ་བ་བཅུའི་
 ལས་ལམ་ལ་བཀོད་པའི་དགོ་བ་དོན་དམ་པར་མི་དམིགས་ཤིང་ཐ་སྙད་དུ་བྱང་ཆུབ་གྱི་ཡན་ལག་

ཏུ་སྐྱར་བ་དང་། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་རྒྱུ་ཞུགས་སོགས་ལ་བཀོད་པའི་དགེ་བ་དོན་དམ་པར་
མི་དམིགས་ཤིང་ཐ་སྙད་དུ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཡན་ལག་ཏུ་སྐྱར་བ་དང་། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སྒྲ་ན་
མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་ལ་བཀོད་པའི་དགེ་བ་དོན་དམ་པར་མི་དམིགས་ཤིང་ཐ་སྙད་དུ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་
ཡན་ལག་ཏུ་སྐྱར་བར་བྱེད་པའི་བསྐྱོར་བ་ཡིན་པའི་བྱིར།

གསུམ་པ་ནི། ཟག་པ་དང་བཅས་པའི་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བ་ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་སྒྲོམ་པའི་ལམ་
ཡིན་པར་སྐབས་འདིར་བརྗོད་པའི་བྱིར། ཐ་སྙད་དུ་དགེ་ཅན་མས་སྐྱུ་མ་ལྟ་བུར་རྟོགས་པའི་ཐབས་
དང་། དོན་དམ་པར་མི་དམིགས་པར་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟེན་པ་དག་གིས་རང་གཞན་གྱི་
དགེ་བའི་ཅ་བ་ལ་དགའ་བ་སྒྲོམ་པའི་ཡིད་བདེ་དང་། མཚུངས་ལྡན་གྱི་དང་བའི་དད་པ་ནི་རྗེས་སུ་
ཡི་རང་བའི་སྒྲོམ་ལམ་ཡིན་པར་བརྗོད་པའི་བྱིར།

ཟག་མེད་སྒྲོམ་ལམ།

༥ གཉིས་པ་ལ་གཉིས། སྐབས་སྒྲོམ་ལམ་དང་། རྣམ་དག་སྒྲོམ་ལམ་མོ། །དང་པོ་ནི། ས་
གཉིས་པའི་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། སྐབས་སྒྲོམ་ལམ་དེའི་ངོ་བོ་ཉིད་དེ་ངོ་བོ་ཡིན་ཏེ།
གཟུགས་སོགས་ཀྱི་གནས་ལུགས་བྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་རྟོགས་པའི་ས་གཉིས་པའི་རྗེས་ལ་མངོན་
རྟོགས་ཡིན་པའི་བྱིར། འབྲས་བུ་ཁྱད་པར་དུ་སངས་རྒྱས་ཐོབ་པའི་ཐབས་མཆོག་ཉིད་ཡིན་ཏེ།
དེས་མ་ཟེན་པའི་སྦྱིན་པ་གཞན་གྱིས་སངས་རྒྱས་མི་ཐོབ་པ་དང་། དེས་ཟེན་པའི་དབང་གིས་ཐོབ་
པའི་བྱིར། བྱེད་ལས་ཀྱན་ལ་བདེན་པར་མངོན་པར་འདུ་མི་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་
ཁྱད་པར་བདེན་པའི་སྐྱེ་མེད་དུ་རྟོགས་པ་ལ་སྦྱོར་བའི་བྱིར། གནས་སྐབས་ཀྱི་འབྲས་བུའི་ཁྱད་
པར་ཅན་དང་ལྡན་ཏེ། ངོ་བོ་ཉིད་དང་འབྲས་བུ་དང་བྱེད་པའི་ཁྱད་པར་ལ་སོགས་པ་དང་ལྡན་པའི་
ལམ་གྱི་ཆོས་རྣམས་བདེན་པར་དམིགས་སུ་མེད་པར་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟེན་པའི་སྒྲོ་

ནས་ནལ་འབྱོར་པའི་རྒྱུད་ལ་གནས་སྐབས་ཀྱི་འབྲས་བུ་བྱུང་བར་ཅན་གཏོད་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར།
མཐར་ཐུག་གི་འབྲས་བུ་དོན་ཆེན་པོ་ཉིད་བྱེད་དེ། དོན་ཆེན་པོ་སངས་རྒྱས་ཉིད་དུ་བྱེད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་བཞི། རྒྱུ་བྱུང་བར་དང་། ལུལ་གྱི་བྱུང་བར་དང་། འབྲས་བུའི་བྱུང་བར་དང་།
རོ་བོའི་བྱུང་བར་རོ། །དང་པོ་ནི། གསུམ་པོ་འདི་ནམས་ནམ་དག་སྒྲོམ་ལམ་འདི་ལ་མོས་པའི་རྒྱ་
དག་ཡིན་ཏེ། ཕྱིའི་རྒྱུ་སངས་རྒྱས་བསྟན་པ་དང་ནང་གི་རྒྱུ་སྒྱུ་སོགས་དང་ནི་ལྷག་ཟུང་
འབྲེལ་གྱི་ཐབས་ལ་མཁས་པ་གང་ཡིན་པ་ནམས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྒྱུ་སྒྲོམ་ལམ་སོགས་ཀྱི་
ཆོས་ཀྱིས་འཕོངས་པའི་རྒྱ་དག་ནི་བཞི་ཡོད་དེ། སྔོན་དགེ་བ་མ་བསགས་པས་བདུད་ཀྱི་ཐབས་
ཀྱིས་འོན་པ་དང་། ཟབ་མའི་ཆོས་ལ་མ་མོས་པ་དང་། སྤང་པོ་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་ལ་བདེན་པར་
མངོན་པར་ཞེན་པ་དང་། སྤྲེག་པའི་གྲོགས་པོས་ཟེན་པ་སོགས་བཞི་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། དགེ་སྦྱོར་གི་ཚུལ་གྱི་འབྲས་བུ་རང་འཕྲོལ་བྱེད་ཀྱི་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་རོས་
སྐལ་གྱི་བྱི་མར་གྱུར་པའི་རང་རྒྱུད་ལྡན་གྱི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ཀྱི་བྱི་མ་དག་པ་ན། དེའི་ལུལ་གསུམ་
ལ་སོགས་པ་ཡང་བྱི་མ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་དག་པ་ཉིད་དེ། གང་གི་ཕྱིར་ན་དག་བྱ་རིགས་གཅིག་གིས་
དབེན་པའི་དག་པ་དེ་གཉིས་རང་གི་མཆོན་ཉིད་རོ་བོ་ཐ་དད་པའི་སྒྲོ་ནས་ཐ་དད་མ་ཡིན་ཞིང་།
རིགས་ཐ་དད་པའི་སྒྲོ་ནས་བཅད་དུ་མེད་པས་དག་པ་རིགས་གཅིག་ཏུ་བརྗོད་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་དང་བྱང་སེམས་སྒྲོམ་ལམ་པ་ནམས་བྱི་མ་ཅི་
རིགས་པ་ནམ་པར་དག་པའི་དག་པ་དང་ལྡན་ཏེ། ཉན་རང་དག་བཅོམ་གཉིས་རིམ་བཞིན་དུ་ཉོན་
མོངས་པའི་སྒྲིབ་པ་དང་། གསུམ་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་འཛིན་པའི་ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པས་དབེན་ཞིང་།
བྱང་སེམས་སྒྲོམ་ལམ་པ་ལམ་གསུམ་གྱི་སྒྲིབ་པའི་ས་བོན་ཅི་རིགས་པ་སྤངས་ཤིང་ཉམས་པའི་
ཕྱིར་དག་པ་དེ་དག་ནི་སྒྲོབ་མ་དང་བསེ་རུ་དང་རྒྱལ་སྐས་ནམས་ཀྱི་དག་པ་སྟེ་དག་པ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། སངས་རྒྱས་རྒྱུས་ཀྱི་དག་པ་ནི་ཆོས་ཅན། རྒྱུ་ཀུན་ཤིན་ཏུ་བ་ཞེས་བྱ་སྟེ། མཐར་ཐུག་

པའི་དག་པ་ཡིན་པའི་བྱིར།

བཞི་པ་ལ་གཉིས། རྣམ་དག་ཤིན་ཏུ་བ་ཡིན་མེན་གྱི་བྱིར་པར་དང་། སངས་རྒྱུ་གྱི་རྣམ་
དག་ཤིན་ཏུ་བར་སྐྱབ་པའོ། །དང་པོ་ནི། སངས་རྒྱུ་གྱི་རྣམ་དག་ཤིན་ཏུ་བ་དང་ཉན་རང་གི་རྣམ་
དག་ཤིན་ཏུ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། འདོད་པ་དང་། བསམ་གཏན་བཞི་དང་། གཟུགས་མེད་བཞི་སྟེ་ཁམས་
གསུམ་ས་དགུ་ལ་ནི་ཡོད་པའི་སྒྲོམ་སྤངས་གཟུང་འཛིན་གྱི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཆེན་པོའི་ཆེན་པོ་
ནས་རྒྱུ་དུའི་རྒྱུ་དུ་ལ་སོགས་པ་འཛོམས་བྱེད་ཅི་མ་ཡི་གཉིན་པོ་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒྲོམ་ལམ་རྒྱུ་
དུའི་རྒྱུ་དུ་ལ་སོགས་པའི་ལམ་ནི་སྐྱབ་པ་གཉིས་ཀ་དག་པར་བྱེད་པའི་ལམ་ཡིན་ལ། ཉན་རང་
འཕགས་པའི་སྒྲོམ་ལམ་གྱིས་ཅི་མ་མཐའ་དག་དངོས་སུ་ཟད་མི་རུས་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ནི། ཁོ་ན་རེ། བྱིར་གྱི་ལུགས་ལ་མ་དག་པའི་གཞན་དབང་བདེན་པར་གྲུབ་པར་
ཐལ། གཞོད་བྱ་སྤང་བྱའི་དབྱེ་བ་དགུ་གྲུབ་པའི་བྱིར། ཡང་དག་པའི་གཞན་དབང་བདེན་པར་གྲུབ་
པར་ཐལ། གཞོད་བྱེད་གཉིན་པོའི་དབྱེ་བ་དགུ་གྲུབ་པའི་བྱིར། ཞེས་པ་ནི། བདེན་གཉིས་འགལ་
བར་འཛིན་པའི་རྩོད་པ་དང་། སྤང་གཉིན་སྐྱེ་རིམས་དང་འགག་རིམས་ལ་རྩོད་པ་ནི། ཁོ་ན་རེ། ཇི་
སྐད་བཤད་པའི་སྤང་གཉིན་སྐྱེ་འགག་གིས་རིམ་པ་མི་འཐད་དེ། དག་སྟོབས་ལྡན་ལ་གཤེད་མ་
སྟོབས་ལྡན་དགོས་པ་ལྟར། དེ་ལ་སྒྲོམ་སྤངས་ཆེན་པོའི་ཆེན་པོ་ནས་དང་པོར་རིམ་གྱིས་འགགས་
ན་གཉིན་པོའི་སྒྲོམ་ལམ་ཆེན་པོའི་ཆེན་པོ་ནས་རིམ་གྱིས་སྐྱེ་བ་འཐད་ལ། དག་སྟོབས་ཞན་པ་ལ་
གཤེད་མ་སྟོབས་ལྡན་མི་དགོས་པ་ལྟར། སྒྲོམ་སྤངས་རྒྱུ་དུའི་རྒྱུ་དུ་ནས་རིམ་གྱིས་འགགས་
ནས། གཉིན་པོ་སྒྲོམ་ལམ་ཡང་རྒྱུ་དུའི་རྒྱུ་དུ་རིམ་གྱིས་སྐྱེ་བར་རིགས་སོ་ཞེས་པ་ཀུན་རྫོབ་
ལ་བརྟེན་པའི་རྩོད་པའོ།

སྤང་སངས་རྒྱུ་རྣམ་ཀུན་ཤིན་ཏུ་བ། །ཞེས་པ་ལས་འཕྲོས་པ་ཡིན་ཏེ། ལན་ནི། བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔའི་སྒྲོམ་ལམ་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་དེ་ནི་ཆོས་ཅན། ཁམས་གསུམ་གྱི་སྐྱབ་པ་མ་

ལུས་པ་དག་བྱེད་གི་གཉེན་པོ་ཉིད་དུ་འདོད་པ་ཡིན་ཏེ། སྤང་གཉེན་གི་རིམ་པ་དེ་ལ་རི་སྐད་བཤད་
 པའི་སྒྲན་ཀ་གོས་ལ་ཆགས་པའི་བྱི་མ་རགས་པ་སེལ་བ་ལ་ཡུན་རིང་པོར་འབད་མི་དགོས་ལ།
 གོས་ལ་ཆགས་པའི་བྱི་མ་སྤྲོ་མོ་བསལ་བ་ལ་བཙོ་ལག་མཁན་ཆེ་ཐང་དུ་འབད་པའི་དཔེས་སྒྲན་
 ཀ་སྤངས་པའི་སྒྲོ་ནས་སྤང་བྱ་དེ་དག་གི་གཉེན་པོར་བྱུང་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། འཇལ་བྱེད་ཤེས་
 པ་དང་། གཞལ་བྱ་དག་དོན་དམ་པར་མ་བྱུང་པར་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་མངོན་སུམ་གིས་ཉོགས་པ་
 ཉིད་གིས་སྤང་བྱ་དེ་དག་དངོས་སུ་འཛོམས་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ནི། ཤེས་རབ་གི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པའི་མན་ངག་གི་བཟླ་བཙོས་མངོན་པར་ཉོགས་
 པའི་རྒྱན་ཅེས་བྱ་བའི་རྣམ་བཤད་སྒྲིང་པོའི་དོན་རབ་དུ་གསལ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ལས་སྐབས་གཉིས་
 པའི་བཤད་པའོ། །

སྐབས་གསུམ་པ།

༡༡། །གསུམ་པ་ལམ་ཤེས་ནམ་པར་དག་བྱེད་ཀྱི་ཡན་ལག་གཞི་ཤེས་བཤད་པ་ལ་
གཉིས། ལེ་འུ་ལེ་གཞུང་བཤད་པ་དང་། སྐབས་བསྟུ་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། གཞི་ཤེས་ཀྱི་རང་
བཞིན་བཤད་པ་དང་། མཐུན་པ་གསུམ་ཀྱི་མཐུག་བསྟུ་བའོ། །དང་པོ་གསུམ། ཉེ་རིང་གི་ལམ་
བཤད་པ་དང་། གཞི་ཤེས་ཀྱི་སྒྲུང་བ་དང་། སྒྲུང་བ་སྒྲོམ་པའི་འབྲས་བུ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་
གསུམ། ལམ་ཉེ་རིང་གི་རྒྱ་མཚན་དང་། རྒྱ་མཚན་དེ་ཉིད་སྒྲུབ་པ་དང་། མི་མཐུན་ཕྱོགས་དང་
གཉིན་པོའི་ཕྱོགས་བཤད་པའོ།

འབྲས་ལུམ་ལ་ཉེ་རིང་གི་ལམ།

༩། དང་པོ་ནི། གཞི་ཤེས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་མི་རྟག་སོགས་བརྩུ་བྱ་
མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཐེག་ཆེན་ཀྱི་མཐོང་ལམ་ཆོས་ཅན། སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའི་རྒྱུད་ལ་ཉེ་བར་འདོད་དེ། དུས་གསུམ་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་བདེན་པའི་རང་བཞིན་མེད་པར་
མཉམ་པ་ཉིད་དུ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟེན་པའི་ཐེག་ཆེན་འཕགས་པའི་ཡེ་
ཤེས་ཡིན་པའི་བྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། རྩལ་རོལ་འཁོར་བའི་མཐའ་དང་། པ་རོལ་ཞི་བའི་མཐའ་ལ་
གནས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། མིད་མཐའ་འགོག་བྱེད་ཀྱི་ཤེས་རབ་དང་། ཞི་མཐའ་འགོག་བྱེད་ཀྱི་སྙིང་རྩེ་
ཆེན་པོས་ཟེན་པའི་ཐེག་ཆེན་འཕགས་པའི་མངོན་སུམ་ཡིན་པའི་བྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། མཐའ་དེ་
དག་གི་བར་ནའང་དོན་དམ་པར་མི་གནས་ཏེ། སྙིང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་
ཟེན་པའི་ཐེག་ཆེན་འཕགས་པའི་མངོན་སུམ་ཡིན་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ནི། ཉན་རང་འཕགས་པ་ཚོས་ཅན། གཞི་ཤེས་པའི་ཤེར་ཕྱིན་དེ་ནི་ཁྱོད་ལ་རིང་
བ་ཡིན་ཏེ། གཞི་ལམ་བདེན་པར་གྲུབ་པའི་མཚན་མར་དམིགས་པའི་སྒྲོན་ས་འབྲས་ཡུམ་བསྐྱེད་
པའི་ཐབས་མཁས་པ་མ་ཡིན་པས་ཟིན་པའི་ཕྱིར། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཚོས་ཅན། ཤེར་ཕྱིན་
དེ་ནི་ཁྱོད་ལ་ཡང་དག་ཉི་བ་ཉིད་དུ་བཞད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། ཁྱོད་འབྲས་ཡུམ་སྐྱབ་པའི་
ཐབས་ལ་མཁས་པས་ཟིན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

མི་མཐུན་སྟོགས་དང་གཉེན་པོ་སྟོགས་ཀྱི་གཞི་ཤེས།

༥ གསུམ་པ་ལ་གསུམ། གཞི་ལམ་ལ་མཚན་འཛིན་གྱི་སྤང་གཉེན་དང་། འབྲས་བྱ་ལ་མཚན་
འཛིན་གྱི་སྤང་གཉེན་དང་། མཐུག་བསྟུ་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། སྤང་བྱ་དང་། གཉེན་པོ་འོ། །དང་
པོ་ནི། གཞི་ཤེས་བྱ་ངེ་ལྟ་བུ་བས་བསྟུས་པ་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་སྤང་པོ་གང་ཟག་གི་བདག་
གིས་སྤོང་བ་ཉིད་དང་། རི་སྟེང་པས་བསྟུས་པ་དུས་གསུམ་དུ་གཏོགས་པའི་ཚོས་རྣམས་དང་།
ལམ་སྐྱོན་སོགས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སྟོགས་རྣམས་ལ་བདེན་པར་སྐྱོད་པའི་འདུ་ཤེས་ཀྱིས་བཅིངས་
པའི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་ནི་ཚོས་ཅན། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རིགས་ངེས་པའི་ལམ་གྱི་གོ་ལ་
ས་མི་མཐུན་སྟོགས་ཡིན་ཏེ། འབྲས་བྱ་ཤེར་ཕྱིན་སྐྱབ་པའི་རིང་ལམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། སྐྱོན་པ་ལ་སོགས་པ་འཁོར་གསུམ་དུ་བདེན་པར་ཞེན་པའི་ངར་འཛིན་མེད་
པ་ལ་རང་གནས་པས་གདུལ་བྱ་གཞན་དག་དེ་ལ་སྐྱོར་བར་བྱེད་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་
རྒྱུད་ཀྱི་གཞི་ལམ་བདེན་མེད་དུ་མཛོན་སུམ་དུ་ཏོགས་པའི་བྱང་སེམས་འཕགས་པའི་ཡེ་ཤེས་དེ་
ནི་ཚོས་ཅན། གཞི་ལམ་ལ་བདེན་པར་ཆགས་པའི་མཐའ་འགོག་པ་ཡིན་ཏེ། དེའི་དངོས་གཉེན་
ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། འབྲས་བྱ་ལ་མཚན་འཛིན་གྱི་ངོ་བོ་དང་། སྤང་བྱེད་ཀྱི་གཉེན་པོ་དང་།

འཕྲོས་དོན་ནོ། །དང་པོ་ནི། རྒྱལ་བ་ལ་སོགས་པ་ལ་བདེན་པར་ཆགས་པ་སྤྲོས་བཅེངས་བཞིན་
དུ་དེ་ལ་ཕྱག་འཆལ་བ་སོགས་ནི་ཆོས་ཅན། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ལམ་གྱི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་
ཡིན་ཏེ། དེའི་གོལ་ས་ཡིན་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཚན་དང་། སྤྲོད་བྱེད་གཉེན་
པོ་ལོ། །དང་པོ་ནི། ཆགས་པ་སྤྲོས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཡིན་ཏེ། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ལམ་གནས་ལུགས་
མཐར་ཐུག་ནི་ཟབ་པ་ཉིད་དེ། རང་བཞིན་གྱིས་དབེན་པའི་ཆོས་ཉིད་ཡིན་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ནི། བྱང་སེམས་འཕགས་པ་རྣམས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་རང་བཞིན་གཅིག་པར་བདེན་
སྤྲོད་དུ་མངོན་སུམ་དུ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པའི་མཐོང་ལམ་ནི་ཆོས་ཅན། འབྲས་བུ་ལ་བདེན་པར་
ཆགས་པ་སྤྲོད་བ་ཡིན་ཏེ། དེའི་དངོས་གཉེན་ཡིན་པའི་བྱིར།

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། ཟབ་པའི་རྒྱ་མཚན་དང་། རྟོགས་དཀའ་བའི་རྒྱ་མཚན་ནོ། །དང་པོ་
ནི། དོན་དམ་བདེན་པ་དེ་ནི་ཆོས་ཅན་རྟོགས་པར་དཀའ་བར་བཤད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། མཐར་
ཐུག་དཔྱད་པའི་རིགས་ཤེས་ཁོ་ནས་རྟོགས་པར་བྱ་བ་ཡིན་གྱི། གཟུགས་མཐོང་བ་ལ་སོགས་
པ་ཐ་སྙད་པའི་ཆད་མས་རྟོགས་པ་བཀག་པ་ཡི་བྱིར་དོ།

གཉིས་པ་ནི། དོན་དམ་བདེན་པ་དེ་ཆོས་ཅན། ཐ་སྙད་པའི་སྒྲོས་བསམ་གྱིས་མི་བྱུང་བར་
འདོད་དེ། གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་ཡིན་པར་མི་ཤེས་པའི་བྱིར།

གསུམ་པ་ནི། ཀུན་ཤེས་ཉིད་ཀྱི་ལུགས་ལ་སྟེ་སྐབས་སུ་མི་མཐུན་པ་དང་གཉེན་པོའི་ཕྱོགས་
དག་གི་གཞི་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པར་དབྱེ་བ་མ་ལུས་པ་མདོ་ལས་ཇི་སྟངས་བཤད་པ་འདིར་ཤེས་པར་བྱ་
སྟེ། སྤྲོད་བཤད་པ་དེ་ལྟར་ཤེས་པར་བྱ་བའི་བྱིར།

གཞི་ཤེས་སྒྱུར་བ།

༩ གཉིས་པ་གཞི་ཤེས་སྒྱུར་བ་ལ་གཉིས། སྒྱུར་བའི་དབྱེ་བ་དང་། སྒྱུར་བའི་རང་བཞིན་
ནི། །དང་པོ་ནི། འདིར་བསྟན་གྱི་བྱང་མེས་ཀྱི་སྒྱུར་བ་དེ་ལ་བརྩམ་ཡོད་དེ། དུལ་གྱི་སྒྲོན་ས་
དབྱེ་བ་བཞི། རོ་བོའི་སྒྲོན་ས་གསུམ། བྱེད་པའི་སྒྲོན་ས་གཉིས། ཤེས་བྱེད་དཔེའི་སྒྲོན་ས་དབྱེ་བ་
མཁས་སུ་ཡོད་པའི་བྱིར།

དང་པོ་བྱ་བ་སྟེ། ཀུན་རྫོབ་ལ་དམིགས་པ་གསུམ་དང་། རོན་དམ་ལ་དམིགས་པ་གཅིག་
ཡོད་པའི་བྱིར། བྱེད་གཞི་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ལ་བདེན་ཞེན་བཀག་པ་དང་། བྱེད་ཆོས་དེ་མི་
རྟག་སོགས་དང་རྟེན་གྱི་བྱེད་པར་དེ་ཡོན་ཏན་གྱི་རྟེན་དུ་སོ་སོར་མ་རྫོགས་པ་དང་། རབ་ཏུ་རྫོགས་
པ་དེ་ལ་བདེན་པར་ཆགས་པ་མེད་པ་ཉིད་ལ་སྒྱུད་པ་བཀག་པ་དང་། རོན་དམ་ལ་དམིགས་པ་ནི་
བདེན་པར་ཆགས་པ་མེད་པ་ཉིད་ལ་གནས་ནས་བདེན་པར་ཞེན་པའི་སྒྱུད་པ་བཀག་པའི་སྒྱུར་
བ་དང་བཞི་ཡོད་པའི་བྱིར། གཞན་དབང་བདེན་སྒྲིབ་སྒྲུབ་ལྟ་བུར་རྟོགས་པ་ནི་ཡོན་ཏན་གྱི་རྟེན་
དུ་རྫོགས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་བདེན་ནས་མི་མ་བྱུན་པའི་ཕྱོགས་སྒྲོང་རུས་ཤིང་། ཡོན་ཏན་གོང་ནས་
གོང་དུ་འཕེལ་བར་འགྱུར་བའི་བྱིར། གཞན་དབང་བདེན་པར་ཞེན་པ་ཡོན་ཏན་གྱི་རྟེན་དུ་མ་རྫོགས་
པ་ཡིན་ཏེ། ཡོན་ཏན་སྟེ་བའི་གོགས་བྱེད་པའི་བྱིར།

རོ་བོའི་སྒྲོན་ས་གསུམ་ཡོད་དེ། ལས་སུ་བྱ་བ་ཤེས་བྱིན་དམ་པར་འཕེལ་འགྲིབ་གྱིས་
གཞན་དུ་མི་འགྱུར་བར་རྟོགས་པ་དང་། བྱེད་པའི་སྒྲོན་ས་རོན་དམ་པར་བྱེད་པ་སོ་མེད་པ་ཉིད་
དང་། བྱ་བ་འབྲས་བུའི་སྒྲོན་ས་གོ་རིམ་བཞིན་དུ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་མངོན་སུམ་གྱི་ཆེད་
དུ་བྱ་དཀའ་བ་དོན་དམ་པར་མི་དམིགས་ཀྱང་ཐ་སྟད་དུ་ཆེད་དུ་བྱ་བར་རྟོགས་པ་དང་། སྒྱུར་བ་
བྱ་དཀའ་བ་རྒྱ་དུས་ཀྱི་ལམ་ཤེས་དོན་དམ་པར་མ་དམིགས་ཀྱང་ཐ་སྟད་དུ་མཁྱེན་གྱི་རྒྱུའི་

སྒྲིབ་པ་རྟོགས་པ་དང་། ལས་བྱ་དཀའ་བ་གཞི་ཤེས་དོན་དམ་པར་མི་དམིགས་ཀྱང་ཐ་སྙད་དུ་
གཞན་རྗེས་སུ་འཛིན་པའི་ཐབས་ཀྱིས་བྱེད་པ་དང་ལྡན་པར་རྟོགས་པའི་བྱ་དཀའ་ལྡན་གསུམ་གྱི་
སྒྲིབ་པ་དང་གསུམ་ཡོད་པའི་བྱིར།

བྱེད་པའི་སྒྲོན་ས་གཉིས་ཡོད་དེ། འབྲས་བུ་བསྐྱེད་པའི་བྱ་བ་བྱེད་པའི་སྒྲོན་ས་རིགས་ཅན་
གསུམ་གྱི་སྐལ་བ་རིམ་བཞིན་དུ་འབྲས་བུ་ཐོབ་པས་འབྲས་ཡོད་འདོད་པ་དེ་དང་། བན་ཡོན་
དང་ལྡན་པའི་སྒྲོན་ས་བྱང་ཚུབ་རང་སྟོབས་ཀྱིས་ཐོབ་པ་དང་། སྤང་སྒྲོབ་སོགས་རང་གི་རུས་པས་
གཞན་ལ་རག་ལས་མིན་པ་གང་དང་གཉིས་ཡོད་པའི་བྱིར།

ཤེས་བྱེད་གྱི་དཔེའི་སྒྲོན་ས་བདེན་པར་མ་གྲུབ་བཞིན་དུ་སྤང་བ་མི་ལམ་དང་། སྒྲུ་མ་དང་།
སྒྲིག་རྒྱ་དང་། སྒྲ་བརྟན་དང་། གཟུགས་བརྟན་དང་། ཇི་ཟེའི་གྲོང་བྱིར་དང་། སྤྱལ་པའི་དཔེ་རྣམ་
པ་བདུན་གྱི་སྒྲོན་ས་ཤེས་པར་བྱེད་པའོ། །ཤེས་པར་བྱེད་ཚུལ་ནི། རྟེན་འབྲེལ་འདི་རྣམས་ཆོས་
ཅན། བདེན་པར་མེད་དེ། མངོན་ཞེན་གྱི་བག་ཆགས་ཡོངས་སུ་འགྱུར་པའི་སྤང་བ་ཙམ་ཡིན་པའི་
བྱིར། དཔེར་ན་མི་ལམ་བཞིན་ནོ་ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྒྲོན་ས་ཤེས་པར་བྱེད་དེ། འདིར་དངོས་བསྟན་
སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྒྲིབ་པ་དང་། གཞི་ཤེས་སྒྲིབ་པ་ལྷགས་བསྟན་གྱི་གཙོ་བོར་
སྒྲིབ་པའོ།

གཉིས་པ་ནི། གཞི་ཤེས་ཀྱི་སྒྲིབ་པ་དེ་ཉིད་གང་གིས་བྱིན་པར་བྱ་བའི་བྱིར་སྒྲོམ་པའི་སྐབས་
འདིར་དངོས་བསྟན་གྱི་སྒྲིབ་པ་དེ་ཡི་མཉམ་ཉིད་བཞི་ཡོད་དེ། གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ངོ་བོ་དང་།
སྒྲོན་བོ་ལ་སོགས་པའི་མཆན་མ་དང་། སྒྲོས་པའི་དབྱེ་བ་དང་། དུལ་ཅན་རྟོགས་པ་རྣམས་ལ་
བདེན་པར་རྟོམ་པ་མེད་པའི་སྒྲིབ་པ་རྣམས་པ་བཞི་ཡོད་པའི་བྱིར།

གསུམ་པ་སྒྲིབ་པ་སྒྲོམ་པའི་འབྲས་བུ་ལ་གཉིས། སྐད་ཅིག་མ་མདོར་བསྟན་པ་དང་། རྣམ་
པ་རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །དང་བོ་ནི། འདིར་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་སྤྱག་བསྐལ་ལ་སོགས་པའི་

བདེན་པ་བཞི་ལ་དམིགས་ནས་ཚོས་ཤེས་པའི་བཟོད་པ་དང་། རྗེས་སུ་ཤེས་པའི་བཟོད་པ་དང་།
 ཚོས་དང་རྗེས་སུ་ཤེས་པའི་སྐད་ཅིག་བཅུ་དྲུག་གི་བདག་ཉིད་འདི་ཚོས་ཅན། གུན་ཤེས་ཚུལ་ལ་
 མཐོང་བའི་ལམ་ཡིན་ཏེ། འདྲའ་བར་བྱེད་པའི་མཐོང་ལམ་འཕེན་པར་བྱེད་པའི་འདྲའ་བྱེད་གི་
 བདེན་པ་མངོན་རྟོགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། བདེན་བཞི་ལ་དམིགས་པའི་རྣམ་པ་བཅུ་དྲུག་ཡོད་དེ། རོན་དམ་པར་རྟག་པ་
 ཡང་མ་ཡིན། མི་རྟག་པ་ཡང་མ་ཡིན་པ་དང་། སྤྱག་བསྐལ་དོན་དམ་པར་རྟག་པ་དང་ཆད་པའི་
 མཐའ་ལས་འདས་པ་དང་། སྤྱག་བསྐལ་དོན་གཞན་གི་བདག་གིས་སྟོང་པ་དོན་དམ་པར་རང་
 བཞིན་གིས་རྣམ་པར་དག་པ་དང་། སྤྱག་བསྐལ་གང་ཟག་གི་བདག་གི་ངོ་ཐོར་མ་གྲུབ་པ་དོན་དམ་
 པར་མ་སྐྱེས་པ་དང་། མ་འགགས་པ་དང་ལ་སོགས་པས་ཆགས་སོགས་ཀྱི་གུན་ནས་ཉོན་མོངས་
 པ་མ་ཡིན་པ་དང་། དད་སོགས་ཀྱི་རྣམ་པར་བྱང་བ་མ་ཡིན་པ་སྟེ། དེ་ལྟར་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་
 པའི་ཡེ་ཤེས་བཞི་ནི། སྤྱག་བསྐལ་ཤེས་བཟོད་ཀྱི་རྣམ་པ་བཞི་དང་།

སྤྱག་བསྐལ་གི་རྒྱ་ལས་དང་མེད་པ་དོན་དམ་པར་མ་གྲུབ་པ་ནམ་མཁའ་དང་འབྲེལ་བ་དང་།
 གུན་འབྲུང་ཉོན་མོངས་པ་ཉི་བའི་ཉོན་མོངས་པའི་ཆགས་པ་སྤངས་པ་སྟེ། དེ་མི་དམིགས་པ་དང་།
 དོན་དམ་པར་སྤྱག་བསྐལ་རབ་ཏུ་སྐྱེ་བ་དང་མི་སྐྱེ་བ་དང་མ་འབྲེལ་བས་ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་ལས་
 ཁྲོལ་བ་དང་། སྤྱག་བསྐལ་གི་རྒྱུན་དང་རྒྱུན་མ་ཡིན་པ་ལས་ཁྲོལ་བས་དོན་དམ་པར་རང་གི་ངོ་
 ཐོ་ཉིད་གིས་བཟོད་དུ་མེད་པར་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་བཞི་ནི། གུན་འབྲུང་བདེན་
 པའི་རྣམ་པ་བཞི་དང་།

རྒྱ་མཚན་གང་གི་ཕྱིར་ན་འགོག་པའི་བདེན་པ་འདིའི་དོན་གཟུགས་སོགས་ལྟར་ཆོག་ཏུ་
 བཟོད་པ་ཡིས། དོན་དམ་པར་རྒྱུད་གཞན་ལ་སྦྱིན་དུ་མེད་པ་དང་། སྤྱག་བསྐལ་ཞི་བ་དང་མ་ཞི་
 བ་དོན་དམ་པར་མེད་པས་དོན་དམ་པར་དམིགས་པ་མེད་པར་བྱེད་པ་དང་། ཐར་བ་གྲུ་ཞོམ་པ་

དང་གྲོལ་མ་པ་མ་ཡིན་པ་དོན་དམ་པར་མ་གྲུབ་པས། རྟག་ཆད་ཀྱི་མཐའ་ལས་འདས་ཤིང་རང་
བཞིན་གྱིས་ཤིན་ཏུ་རྣམ་པར་དག་པ་དང་། དེས་འབྱུང་དང་དེས་འབྱུང་མེད་པ་ཡང་དོན་དམ་པར་
མེད་པས་ནད་མི་འབྱུང་བའི་པན་ཡོན་དང་ལྷན་པའི་སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་
དེ་བཞིན། འགོག་པ་ཤེས་བཟོད་ཀྱི་རྣམ་པ་བཞི་དང་།

ལམ་དང་ལམ་མིན་པར་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པ་དང་བྲལ་བས་དཔྱུལ་བ་སོགས་ངན་སོང་
ཆད་པ་དང་། རིགས་པ་དང་རིགས་པ་མ་ཡིན་པ་དང་། དོན་དམ་པར་མ་འབྲེས་པས་རྒྱན་ཞུགས་
སོགས་ཀྱི་འབྲས་བུ་མངོན་དུ་བྱ་བའི་ཐབས་ལ། དོན་དམ་པར་མི་རྟོགས་པ་ཉིད་དང་། གནས་
ལུགས་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་སྒྲུབ་པ་དང་སྒྲུབ་པ་མ་ཡིན་པ་དོན་དམ་པར་མི་སྒྲུབ་པས་ཆོས་ཐམས་
ཅད་ཀྱི་བདེན་པར་གྲུབ་པའི་མཆོན་མ་དག་དང་མ་འབྲེལ་བ་དང་། ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་རྗེས་
ཤེས་ཆོས་ཅན། བརྗོད་བྱའི་དངོས་པོ་དང་། རྗོད་བྱེད་ཀྱི་མིང་དང་ཆོག་གཉིས་པོ་ལ་གཉིས་སྒྲུང་
དང་བཅས་པའི་ཚུལ་གྱིས་དམིགས་པའི་ཤེས་པ་སྐྱེ་བ་མེད་པ་ཡིན་ཏེ། ལྷང་འདས་སུ་དེས་པར་
འབྱེན་པ་དང་། དེས་པར་འབྱེན་པ་མ་ཡིན་པ་དོན་དམ་པར་མེད་པར་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་
ཡེ་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན། ལམ་ཤེས་བཟོད་ཀྱི་རྣམ་པ་བཞི་ཡིན་ནོ།

གོང་མ་རྣམས་ལ་ཡུལ་གྱི་གནས་ཚུལ་གྱིས་དེ་ལྟར་བཤད། ཆོག་ཆགས་རྒྱུད་གིས་གོ་སྒྲུབ་
བས་དེ་ལྟར་བཤད་ཀྱི་དོན་ནི་ཐ་མ་འདི་ལྟར་ཀུན་ལ་སྒྱུར་རོ། །སྒྲུབ་བཤད་པའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་
ཀུན་ཤེས་ཉིད་ཀྱི་སྐབས་སུ་བསྟན་པའི་ཤེས་བཟོད་སྐད་ཅིག་མ་བཅུ་དྲུག་ཆོས་ཅན། སྐབས་
འདིར་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་འདའ་བྱེད་ཀྱི་མཐོང་ལམ་ཡིན་ཏེ། དེའི་བདེན་པ་མངོན་རྟོགས་ཡིན་
པའི་ཕྱིར།

འདིར་དངོས་བསྟན་འདའ་བྱེད་ཀྱི་མཐོང་ལམ་དང་། མི་རྟག་སོགས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་འདའ་
བྱའི་མཐོང་ལམ་དང་། མི་རྟག་སོགས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་གཉིས་ལུགས་

ལ་བསྟན་ཅིང་། འདའ་བྱའི་མཐོང་ལམ་དེ་ཉིད་ཤུགས་བསྟན་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་
བསྟན་པ་ཡང་རིགས་ངེས་ཀྱི་བྱང་སེམས་མཐོང་ལམ་བས་མཐོང་ལམ་དུ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ལ་
ཤེས་མཐོང་གིས་བསྟན་ནས་འདའ་བའི་ཆེད་ཡིན་གྱིས། མཐོང་ལམ་དེའི་རྒྱ་མི་རྟག་སོགས་
རྟོགས་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒྲོམ་ལམ་གཙོ་བོར་མི་སྟོན་པའི་རྒྱ་མཆན་ནི། བྱང་སེམས་འཕགས་
བས་ཉན་རང་གི་ལམ་གོམ་པ་ལྟར་ལེན་གྱི་སྒྲོམ་ལམ་མེད་པས་མ་བསྟན་པའི་ཕྱིར།

མཐུན་པ་གསུམ་གྱི་མཐུག་བསྟུ་བ།

༥ གསུམ་པ་མཐུན་པ་གསུམ་གྱི་མཐུག་བསྟུ་བ་ནི། དེ་ལྟར་མཐུན་གསུམ་རྒྱས་པར་
བཤད་ནས། མདོ་ལས། རབ་འབྱོར་ཡུམ་འདི་ནི་ཆོས་གང་ཡང་ཐོབ་པར་བྱེད་པ་མ་ཡིན། ཞེས་
པ་ནས་བརྒྱུ་ཤེ། འདས་པ་མ་ཡིན། མ་འོངས་པ་མ་ཡིན། ད་ལྟར་བྱུང་བ་མ་ཡིན། ཞེས་པ་
གསུམ་པོ་གཅིག་ཏུ་བསྟུས་པའི་བར་གྱིས་གཞི་ཤེས་ཀྱི་མཐུག་བསྟུས་པའི་ཆོག་དགུ་པོ་འདི་
དང་། རབ་འབྱོར་དེ་ལྟར་ཡུམ་འདི་ནི་ཁམས་གསུམ་ལས་འདའ་བར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་ཞེས་སོགས་
ཀྱིས་ལམ་ཤེས་ཀྱི་མཐུག་བསྟུས་པའི་ཆོག་འདི་དང་། ཡང་རབ་འབྱོར་ཡུམ་འདི་ནི་སངས་རྒྱས་
ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ནས་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་སྟེར་བར་བྱེད་པ་མ་ཡིན། འདོར་བར་བྱེད་
པ་མ་ཡིན་ཞེས་སོགས་ཀྱི་མདོ་ཆོག་འདི་ཡིན་ཏེ། མདོ་ཆོག་རྣམ་པ་གསུམ་པོ་འདི་ནི་ཆོས་ཅན།
སྤར་མཐུན་གསུམ་བརྗོད་བྱར་བྱས་པའི་གནས་སྐབས་གསུམ་པོ་དག་གི་མཐུག་རྗོགས་པར་
ཡོངས་སུ་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ། སྤར་མཐུན་གསུམ་རྗོགས་པར་བསྟན་པ་དེ་དག་གི་མཐུག་སྟུང་སྟོན་
པའི་ཆོག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པའི་མན་ངག་གི་བསྟན་བཅོས་མཛོན་པར་རྟོགས་
པའི་རྒྱ་གྱི་རྣམ་བཤད་སྟེང་པོའི་དོན་རབ་ཏུ་གསལ་བ་ལས་སྐབས་གསུམ་པའི་བཤད་པའོ། །

སྐབས་བཞི་པ།

༥ གཉིས་པ་སྒྲོར་བ་བཞི་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ་གཉིས། དབང་དུ་བྱེད་པ་རྒྱ་འབྲས་དང་།
བཏེན་པ་རྒྱ་འབྲས་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། དབང་དུ་བྱེད་པའི་རྒྱ་རྣམ་ཀུན་བཤད་པ་དང་།
འབྲས་བྱ་ཅེ་མོའི་སྒྲོར་བ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། ལེ་ལུའི་གཞུང་བཤད་པ་དང་། སྐབས་
བསྟར་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། རྣམ་ཐོགས་སྒྲོར་བ་སྤྱིའི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ་དང་། ཐར་པ་ཆ་
མ་ཐུན་ནས་བཟུང་ཉེ་རྒྱད་ལ་སྤྱི་བའི་རིམ་པ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། རྣམ་ཐོགས་སྒྲོར་
བའི་ངོ་བོ་དང་། སྒྲོར་བ་སྒྲོམ་པའི་སྒྲོན་ཡོན་དང་། སྒྲོར་བའི་མཚན་ཉིད་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་
གཉིས། མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་མ་ལུས་པའི་གཉེན་པོ་ཤེས་པའི་ཡན་ལག་གི་རྣམ་པའི་དབྱེ་བ་དང་།
བདེན་འཛིན་དངོས་སུ་འཛོམས་བྱེད་ཀྱི་སྒྲོར་བ་བྱུང་པར་ཅན་ངོས་བཟུང་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས།
མདོར་བསྟན་པ། རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །

མཁུན་གསུམ་རྣམ་པ་མདོར་བསྟན།

༥ དང་པོ་ནི། འཕགས་པའི་བདེན་པ་བཞིས་བསྟུས་པའི་གཞི་མི་རྟག་སོགས་ཤེས་པའི་ཡེ་
ཤེས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་རྣམས་མི་མ་ཐུན་པའི་ཕྱོགས་དེ་དང་དེའི་བརྒྱུག་ཕྱོགས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཤར་བའི་སྒྲོ་
ནས་དེ་དག་འཛོམས་པར་བྱེད་པའི་མཁུན་པ་གསུམ་གང་རུང་གི་རྣམ་པ་ལེགས་པར་ཤར་ནས་
སྒྲོམ་པར་བྱེད་པའི་བྱང་ལེགས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྐབས་འདིར་བསྟན་ཀྱི་གཉེན་པོའི་
མཚན་ཉིད། གཉེན་པོར་འཛོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པ་དེ་ནི་རིགས་བསྟར་ན་གསུམ་དུ་འདོད་དེ།
ཀུན་མཁུན་ཉིད་ནི་རྣམ་པ་གསུམ་དུ་ངེས་པའི་བྱིར།

གཞི་ཤེས་རྣམ་པ།

༥ གཉིས་པ་ལ་གསུམ། གཞི་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པ། ལམ་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པ། རྣམ་མཁུན་གྱི་རྣམ་པ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། མདོ་ལས། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཤེས་ཕྱིན་འདི་ནི་མ་མཆིས་པའི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའོ་ཞེས་མེད་པའི་རྣམ་པ་ནས་བཟུང་སྟེ། ཤེས་ཕྱིན་འདི་ནི་མི་གཡོ་བའི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའོ་ཞེས་མི་གཡོ་བའི་རྣམ་པའི་བར་སྟོན་པའི་མདོ་ཆོས་ཅན། གཞི་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཉེར་བདུན་བསྟན་ཏེ། བདེན་པ་དང་པོ་གསུམ་སོ་སོ་ལ་བཞི་བཞི་དང་། ལམ་བདེན་ལ་གཞི་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པ་དེ་ནི་བཅོ་ལྔར་བཤད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་བདེན་པ་དང་པོ་གསུམ་ལ་བཞི་བཞི་བསྟན་ཏེ། སྤྱག་བསྐྱེད་ཀྱི་པ་མེད་པ་དང་། སྤྱག་བསྐྱེད་དོན་དམ་པར་མི་སྦྱེ་བ་དང་། དོན་གཞན་གྱི་བདག་གིས་དབེན་པ་དང་། རང་གི་དོ་བོར་གྱུར་པའི་གང་ཟག་གི་བདག་གིས་མི་རྩི་བ་དང་བཞི་སྤྱག་བདེན་གྱི་རྣམ་པ་དང་།

སྤེད་པ་དོན་དམ་པར་མེད་པའི་གནས་མེད་པ་དང་། ཀྱན་འབྱུང་དོན་དམ་པར་ནམ་མཁུང་དང་འབྱུང་བ་དང་། རྩ་འབྱུང་གི་རྒྱ་ཉོག་དཔྱོད་དོན་དམ་པར་བརྗོད་དུ་མེད་པ་དང་། ཡང་སྤེད་གི་རྒྱུ་སྤེད་པ་དང་། ཆོར་བ་དོན་དམ་པར་མེད་པའི་བཞི་ཀྱན་འབྱུང་གི་རྣམ་པ་དང་།

འགོག་པ་དོན་དམ་པར་འགོ་བ་མེད་པ་དང་། སྤྱག་བསྐྱེད་ཞི་བ་རྒྱུན་གྱིས་མི་འཕྲོགས་པ་དང་། གྲུ་ལོ་པའི་ཐར་པ་མི་ཟད་པ་དང་། ཇི་བལ་གྱི་འགོག་པ་སྦྱེ་བ་མེད་པའི་རྣམ་པ་བཞིས་འགོག་བདེན་གྱི་རྣམ་པ་རྣམས་བསྟན་པའི་ཕྱིར།

གཞི་ཤེས་ཀྱི་ལམ་བདེན་གྱི་རྣམ་པ་བཅོ་ལྔ་བསྟན་ཏེ་ཉོན་ཐྱིབ་ཀྱི་གཉེན་པོ་ཟག་མེད་མཐོང་ལམ་གྱི་རྣམ་པ་བཞི། གཟུགས་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་འཛིན་པའི་གཉེན་པོ་སྒྲོམ་ལམ་ཟག་བཅས་ཀྱི་རྣམ་པ་ལྟ། གཟུགས་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་འཛིན་པའི་གཉེན་པོ་མཐོང་ལམ་ཟག་མེད་ཀྱི་ས་དྲུག་རྣམས་བསྟན་

པའི་ཕྱིར། དང་པོ་བྱུང་སྟེ། བྱེད་པ་པོའི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་པར་མཛོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་
བྱང་སེམས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་ཡུལ་ཤེས་པ་པོའི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་པ་དང་།
དམན་པའི་སྐབས་ནས་འཕོ་བ་པོའི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་པ་དང་། ཉོན་མོངས་འདུལ་བ་པོའི་
གང་ཟག་གི་བདག་མེད་པར་མཛོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཀྱི་བྱང་སེམས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་བཞི་
ནི། རིམ་པ་བཞིན་དུ། ལམ་བདེན་གྱི་ལམ་རིག་པ། བསྐྱེད་པ་རེས་འབྱེན་གྱི་མཚན་ཉིད་དག་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་འབྱུང་སྟེ། བྱང་སེམས་སྒྲོམ་ལམ་པའི་རྗེས་ཐོབ་གྱིས་བསྐྱེད་པ། མི་ལམ་
བཞིན་དུ་གཟུགས་སོགས་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་རོ་བོ་ཉིད་མེད་པས་ཆགས་སོགས་ཡོངས་སུ་འགྱུར་
པའི་སྤང་བ་ཅུང་དང་། སྐྱབས་ཀྱི་བཞིན་དུ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་མ་སྐྱེས་པ་དང་། མིག་ཡོར་བཞིན་དུ་
ཕྱི་དོན་མ་འགགས་པ་དང་། སྒྲིག་སྒྲུབ་བཞིན་དུ་ཕྱི་དོན་བཟོད་མ་ནས་ཞི་བ་དང་། སྐྱེས་པ་བཞིན་དུ་
ཕྱི་དོན། རང་བཞིན་གྱིས་སྤང་བ་ལས་འདས་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་དུ་རྟོགས་ཤིང་། ཕྱི་དོན་མེད་
བཞིན་དུ་ཕྱི་དོན་དུ་སྤང་བའི་འབྲུལ་སྤང་ཅུང་དུ་རྟོགས་པའི་ཀྱི་བྱང་སེམས་པ་ལྟར་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་
པ་བྱུང་སྟེ། བྱང་སེམས་མཐོང་ལམ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་གཟུགས་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་གྱི་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་
པ་མེད་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་གྱི་ཀྱི་པར་བྱང་བ་མེད་པ་དང་། ཕྱི་རོལ་དོན་གྱི་
བག་ཆགས་གྱིས་གོས་པ་མེད་པ་དང་། དོན་གཞན་གྱིས་དབེན་པའི་སྒྲོམ་པ་མེད་པ་དང་། ཕྱི་
རོལ་དོན་དུ་ཞེན་པའི་རྟོགས་པས་རོ་སྤྱོད་པའི་སྒྲོམ་པ་མེད་པ་དང་། རྟོགས་པ་ཐོབ་ཟིན་ཉམས་པ་
མེད་པའི་མི་གཡོ་བའི་བཟུང་བྱ་དོན་གཞན་མེད་པར་མཛོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་དུག་གི་རིམ་པ་
བཞིན་དུ་གཟུང་རྟོག་ཤེས་བྱའི་སྐྱེད་པ་ཕྱི་དོན་ལ་དམིགས་ནས་ཆགས་སོགས་ཉོན་མོངས་པ་
དང་། ཀྱི་པར་བྱང་བ་དང་། ཉོན་མོངས་པའི་བག་ཆགས་དང་། གཟུགས་སོགས་དོན་གཞན་
གྱིས་དབེན་པའི་སྒྲོམ་པ་དང་། དོན་དུ་ཞེན་པའི་རང་གི་རྟོགས་པ་ལ་རོ་སྤྱོད་པའི་སྒྲོམ་པ་དང་།
རྟོགས་པ་དེ་ཉིད་ཐོབ་ཟིན་ཡོངས་སུ་ཉམས་པར་ཞེན་པ་དུག་གི་གཉིན་པོའི་ཀྱི་པར་བྱུང་བསྐྱེད་
པའི་ཕྱིར།

ལམ་ཤེས་རྣམ་པ།

༩ གཉིས་པ་ནི། ལམ་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པ་སྤུང་ཅ་ཅུག་ཡོད་དེ། རྒྱ་ཀུན་འབྱུང་དང་། ལམ་བདེན་དང་། འབྲས་བུ་སྤྱག་བསྐྱེད་དང་། འགོག་པའི་ལམ་ལ་ནི་གོ་རིམ་ས་བཞིན་དུ་རྣམ་པ་དེ་དག་བརྒྱད་དང་། བདུན་ནི། ལྷ་དང་། བཙུ་བྱ་ཅེས་མདོ་ལས་བསྐྱབས་པའི་བྱིར།

ཀུན་འབྱུང་ལ་བརྟེན་པའི་རྣམ་པ་བརྒྱད་བསྟན་ཏེ། འདོད་ཉོན་ལ་སྲིད་པའི་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་དང་། འདོད་ཡོན་ལ་མི་འབྲལ་བར་ཞེན་པའི་ཚུལ་གྱིས་མི་གནས་པ་དང་། ལུས་ལ་དགའ་བའི་སྲིད་པ་བཞི་བའི་བྱང་སེམས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་གསུམ་གྱི་ཀུན་འབྱུང་གི་རྒྱུ་རྣམ་པ་གང་ཡིན་པ་ལུལ་ལ་སྲིད་པའི་འདུན་པ་དང་མི་འབྲལ་བར་སྲིད་པའི་འདོད་ཆགས་དང་། ཡང་སྲིད་ལ་དགའ་བའི་སྲིད་པའི་གཉེན་པོར་གྱུར་པའི་རྣམ་པ་གསུམ་དང་། འདོད་ཆགས་ཀྱི་ཞེན་ལུལ་མེད་པ་དང་། ཞེ་སྤང་གི་ཞེན་ལུལ་མེད་པ་དང་། གཏི་མུག་གི་ཞེན་ལུལ་མེད་པར་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་བྱང་སེམས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་གསུམ་ནི་ཀུན་འབྱུང་གི་རྣམ་པ་གང་ཡིན་པ་འདོད་ཆགས་དང་། ཞེ་སྤང་དང་། གཏི་མུག་གི་གཉེན་པོར་གྱུར་པའི་རྣམ་པ་གསུམ་དང་། ཚུལ་མིན་ཡིད་བྱེད་ཀྱི་ཉོན་མོངས་པའི་ཞེན་ལུལ་མེད་པར་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་བྱང་སེམས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་རབ་སྐྱེའི་རྣམ་པ་གང་ཡིན་པ་གཙང་བདེ་ཉག་བདག་སོགས་ཚུལ་བཞིན་མ་ཡིན་པར་ཞེན་པའི་གཉེན་པོར་གྱུར་པའི་རྣམ་པ་བཞི་དང་། རང་དབང་བའི་སེམས་ཅན་མེད་པར་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་བྱང་སེམས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་རྒྱེན་གྱི་རྣམ་པ་གང་ཡིན་པ་རང་དབང་བའི་སེམས་ཅན་དུ་མངོན་པར་ཞེན་པའི་གཉེན་པོར་གྱུར་པའི་རྣམ་པ་སྟེ་སྤང་གཉེན་གྱི་སྟོན་ས་མངོན་ཞེན་བརྒྱུད་པོ་རྣམས་ཀྱི་གཉེན་པོ་དེ་ལྟར་དུ་གསུམ་དང་གསུམ་དང་གཅིག་དང་གཅིག་སྟེ་བརྒྱད་བསྟན་པའི་བྱིར།

ལམ་བདེན་ལ་བརྟེན་པའི་རྣམ་པ་བདུན་བསྟན་ཏེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་ལྟ་བུས་སེམས་

ཅན་ཆད་མེད་པ་ཐར་པའི་གོ་སྐབས་འབྱེད་པས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་ཐར་པའི་གོ་སྐབས་
 འབྱེད་པའི་ལམ་གྱི་རྣམ་པ་དང་། ཇི་ལྟར་གོ་སྐབས་འབྱེད་པ་འཁོར་འདས་གྱི་མཐའ་གཉིས་ལ་མི་
 བརྟེན་པར་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་ཐར་པའི་གོ་སྐབས་འབྱེད་པ་དང་། ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་
 ལྟར་དུ་ཐ་མི་དད་པར་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པས་རིག་པའི་རྣམ་པ་དང་། ཇི་ལྟར་རིགས་པ་ཉན་
 རང་གི་ལམ་ལ་མཆོག་འཛིན་མེད་པར་སྒྲོས་བྲལ་རྟོགས་པ་དང་། ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་མེད་དུ་
 མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་ཤིང་། བདེན་པར་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པས་བསྐྱབ་པའི་རྣམ་པ་དང་། ཇི་ལྟར་
 བསྐྱབ་པ་དོན་དམ་པར་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཆད་མས་གཞལ་དུ་མེད་པར་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་དང་།
 ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་བདེན་པར་ཆགས་པ་མེད་པའི་རྣམ་པར་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པས། དེས་
 པར་འབྲིན་པའི་རྣམ་པ་དང་བདུན་ཏེ། དམ་བཅའ་དང་འཐད་པའི་སློན་ས་ལམ་བདེན་ལ་བརྟེན་པ་
 གཉིས་དང་གཉིས་དང་གཉིས་དང་གཅིག་སྟེ་བདུན་བསྟན་པའི་ཕྱིར།

སྤྱག་བདེན་ལ་བརྟེན་པའི་རྣམ་པ་ལྟ་བུ་བསྟན་ཏེ། ཉེར་ལེན་གྱི་ཕུང་པོ་རྒྱན་དང་། སྐད་ཅིག་
 གིས་འཛིག་པས་མི་རྟག་པ་དང་། འཕགས་པས་དོར་བར་བྱ་བའི་སྤྱག་བསྐྱལ་བ་དང་། བདག་དོན་
 གཞན་གྱིས་དབེན་པས་སྟོང་པ་དང་། གང་ཟག་བདག་གི་ངོ་བོར་མ་གྲུབ་པས་བདག་མེད་པའི་
 རྣམ་པ་དང་། ངོ་བོ་བདེན་པས་སྟོང་པའི་ཕྱིར། མཆོན་ཉིད་མེད་པའི་རྣམ་པ་ལྟ་བུ་སྤྱག་བསྐྱལ་རང་
 སྤྱིའི་མཆོན་ཉིད་ཀྱི་སློན་ས་བཤད་པའི་ཕྱིར། རྣམ་པ་དེ་དག་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་
 སེམས་དཔའི་ཡེ་ཤེས་ནི་ལམ་བདེན་གྱི་རྣམ་པ་ལོ།

འགོག་བདེན་ལ་བརྟེན་པའི་རྣམ་པ་བཅུ་དྲུག་བསྟན་ཏེ། འགོག་པའི་རྣམ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ནང་
 དང་ཕྱི་དང་གཉིས་ཀ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱིས། ནང་དང་ཕྱི་དང་གཉིས་ཀའི་དངོས་པོ་རྣམས་ལ་བདེན་
 པར་མངོན་པར་ཞེན་པ་བཀག་པས་རབ་ཏུ་བྱེ་བའི་བྲལ་བ་དང་།

ཞི་བའི་རྣམ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་གཞན་གྱིས་ཀྱན་བཏགས་པའི་བདག་སྟོང་པ་དང་། སྟོང་གྱི་

འདི་གཉིས་དང་། རོན་དམ་པ་དང་། འདུས་བྱས་དང་། འདུས་མ་བྱས་དང་། རྟག་པ་དང་། ཆད་
པའི་མཐའ་དང་། འཁོར་བ་ཐོག་མ་དང་མཐའ་མ་མེད་པ་དང་། རྟག་པ་པའི་ཆོས་དོར་བ་མེད་པ་
རྣམས་ལ་བདེན་པར་གྲུབ་པས་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱིས་རིམ་པ་བཞིན་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། ཆེན་པོ་དང་།
རོན་དམ་པ་དང་། འདུས་བྱས་དང་། འདུས་མ་བྱས་དང་། མཐའ་ལས་འདས་པ་དང་། ཐོག་མ་དང་།
མཐའ་མ་མེད་པ་དང་། དོར་བ་མེད་པ་རྣམས་ལ་བདེན་པར་མངོན་པར་ཞེན་པ་བཀག་པས་རབ་
ཏུ་སྤྱོད་པ་བརྒྱད་དང་།

གྲལ་པའི་རྣམ་པ་བྱེད་པ་པོ་གཞན་གྱིས་ཀྱང་བཏགས་པའི་བྱེད་པ་པོར་ཞེན་པ་བཀག་
པས་རབ་ཏུ་སྤྱོད་པའི་རང་བཞིན་ཏུ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པ་གཅིག་དང་།

ངེས་པར་འབྱུང་བའི་རྣམ་པ་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཡུལ་ཏུ་འབྱུང་བའི་བདག་ཉིད་བདེན་པར་
བཏགས་པ་དང་། གཟུགས་རྒྱུ་སོགས་མཆོན་ཉིད་ཏུ་བདེན་པར་བརྒྱུད་ནས་འབྱུང་བ་དང་།
འདས་པ་དང་། མ་འོངས་པ་སོགས་ཏུས་གསུམ་བདེན་པར་འབྱུང་བ་རྣམས་བཀག་པས་རིམ་པ་
བཞིན་ཆོས་ཐམས་ཅད་དང་། རང་གི་མཆོན་ཉིད་དང་། མི་དམིགས་པ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པ་
གསུམ་དང་། གང་ངེས་པར་འབྱུང་བའི་རྣམ་པ་ཁོ་ན། ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་བདེན་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་
དགག་པས། དངོས་པོ་མེད་པ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པ་གཅིག་སྟེ། དེ་ལྟར་འགོག་བདེན་ཀྱི་རྣམ་པ་
བཅུ་བླ་པ་བསྟན་པའི་ཕྱིར།

འདི་དག་གི་དོན་ནི། འགོག་བདེན་ཀྱི་རྣམ་པ་བཞི་སྟོང་གཞིར་བརྒྱུད་ནས་སྟོང་ཉིད་བཅུ་
བླ་པ་ཏུ་འབྱེད་པ་དང་། སྟོང་ཉིད་བཅུ་བླ་པ་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་རིམ་དང་བྲལ་བ་འགོག་པའི་རྣམ་པ་སོགས་
སུ་བསྐྱབ་པ་གང་རུང་གི་དོན་ཡིན་གྱིས། འགོག་བདེན་སྟོང་ཉིད་ཏུ་བསྟན་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ།

ནམ་མཁུན་གྱི་ནམ་པ།

༩ གསུམ་པ་ནི། རབ་འབྱོར་གྱིས་གསོལ་བ། བཅོམ་ལྷན་འདས་ཤེས་རབ་གྱི་པ་རོལ་ཏུ་
བྱིན་པ་འདི་ནི་བྱ་བ་ཉེ་བར་གཞག་པའི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ལོ།

བཅོམ་ལྷན་འདས་གྱིས་བཀའ་སྩལ་བ། ལུས་དང་། ཚིག་བ་དང་། སེམས་དང་། ཚེས་
དམིགས་སུ་མེད་པའི་བྱིར། ཞེས་བྱ་བ་ཉེ་བར་གཞག་ནས་བཟུང་སྟེ། ལུས་འདི་ནི་སངས་རྒྱས་གྱི་
པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ལོ། །བཅོམ་ལྷན་འདས་གྱིས་བཀའ་བསྩལ་བ། ཚེས་ཐམས་ཅད་ནམ་པ་ཐམས་
ཅད་དུ་སངས་རྒྱས་པའི་བྱིར། ཞེས་པའི་བར་སངས་རྒྱས་གྱི་ནམ་པའི་མཐར་ཐུག་པའི་ཤེས་ནམ་
མཐར་ཐུག་པ་ནམས་ལ། གང་ཟག་གསུམ་གྱི་རྒྱད་ལ་མཁུན་པས་བསྐྱས་པའི་ལམ་གྱི་བདེན་པ་
མི་འབྲ་བ་གསུམ་ཡོད་པའི་རྗེས་སུ་མཐུན་པར་རིགས་གྱི་སྒོ་ནས་ཀུན་མཁུན་པ་གསུམ་དུ་བྱེ་
བས་ན་གསུམ་དུ་ཡོད་དེ། ནམ་པར་གཞག་པའི་རྟེན་སྟོབ་མ་ཉན་ཐོས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་
དང་། སངས་རྒྱས་ནམས་ལ་རིམས་བཞིན་དུ་འབྲེལ་བ་ལ་བལྟོས་ནས་དེ་ཡང་རིམ་བཞིན་དུ་
སུམ་ཅུ་ཅ་བདུན་དང་། སུམ་ཅུ་ཅ་བཞི་དང་། སུམ་ཅུ་ཅ་དགུ་དག་ཏུ་དབྱེ་བ་བྱུང་ཡོད་པར་མདོ་
ལས་བཞེད་པའི་བྱིར།

དེ་ཡང་དང་པོ་ཉན་ཐོས་ལ་ཡོད་པ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་གཞི་ཤེས་གྱི་ནམ་པ་སོ་བདུན་
ཡོད་པ་ལས། སྟེ་ཆཅན་དང་པོ་ལུས་སེམས་སོགས་གྱི་དངོས་པོ་ལ་ཡོངས་སུ་རྟོགས་པའི་ལམ་ལ་
བྱ་བ་ཉེ་བར་གཞག་ཡོད་དེ། ལུས་མི་གཙང་བ་དང་། ཚིག་བ་སྐྱུག་བསྐྱེལ་བ་དང་། སེམས་མི་རྟག་
པ་དང་། ཚེས་བདག་མེད་པ་རང་གི་མཆན་ཉིད་དང་། མི་རྟག་སྐྱུག་བསྐྱེལ་སྟོང་བདག་མེད་དང་།
བདེན་སྟོང་གི་སྤྱི་ཡི་མཆན་ཉིད་གྱིས་ཤེས་རབ་གྱིས་ཡོངས་སུ་བརྟགས་པ་དེ་ཉིད་ལ་བྱ་བ་ས་
ཡང་ནས་ཡང་དུ་གཏོད་པར་བྱེད་པའི་བྱ་བ་ཉེ་བར་གཞག་བཞི་ཡོད་པའི་བྱིར། དེ་ལྟར་བརྟགས་

བ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། བདེན་བཞིའི་གནས་ཚུལ་ཁོང་དུ་ཆུད་ནས་དེ་སྒོམ་བ་ལ་འཇུག་པའི་ཕྱིར།

སྡེ་ཚན་གཉིས་པ་དེའི་འོག་ཏུ་ཚྭ་ལ་བ་ལས་བྱུང་བའི་ལམ་ཡང་དག་པར་སྤྱོད་བ་བཞི་ཡོད་དེ། མི་དགེ་བ་སྦྱེས་པ་ཡང་དག་པར་སྤྱོད་བ་དང་། མི་དགེ་བ་མ་སྦྱེས་པ་མི་སྦྱེ་བ་དང་། དགེ་བ་ནམ་གྲུབ་གི་ཕྱོགས་སྦྱེས་པ་འཕེལ་བ་དང་། མ་སྦྱེས་པ་སྦྱེད་པར་བྱེད་པའི་བཙུན་འབྲུམ་གྱི་ངོ་བོ་གྱུར་པའི་ཡང་དག་སྤྱོད་བ་བཞི་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

སྡེ་ཚན་གསུམ་པ་ཉིང་དེ་འཛིན་ཡོངས་སུ་སྤྱོད་བའི་ལམ་རྩ་འབྲུལ་གྱི་རྒྱུ་ལ་བཞི་ཡོད་དེ། ཉེས་པ་ལྡེ་གཉིན་པོར་འདུན་པའི་ཉིང་དེ་འཛིན་ལ་བཞེན་ནས་སེམས་ཅེ་གཅིག་པ་ལ་རེག་པ་དང་། བཙུན་འབྲུམ་ལ་བཞེན་ནས་སེམས་ཅེ་གཅིག་ལ་རེག་པ་དང་། སེམས་དཔའི་ཉིང་དེ་འཛིན་སྡོན་ཉིང་དེ་འཛིན་བསྒོམས་པ་སྦྱེས་ཐོབ་ལ་བཞེན་ནས་སེམས་ཅེ་གཅིག་པ་ལ་རེག་པ་དང་། དཔྱེད་པའི་ཉིང་དེ་འཛིན་གཞན་གྱིས་བསྟན་པའི་ཚོས་རབ་ཏུ་ནམ་འབྱེད་ལ་བཞེན་ནས་སེམས་ཅེ་གཅིག་པ་ལ་རེག་པ་སྤྱོད་བའི་འདུ་བྱེད་བརྒྱུད་དང་ལྡན་པའི་ཉིང་དེ་འཛིན་རྩ་འབྲུལ་གྱི་རྒྱུ་ལ་བཞི་ཡོད་པའི་ཕྱིར། སྤྱོད་བའི་འདུ་བྱེད་བརྒྱུད་ཡོད་དེ། འདུན་པ། ཚྭ་ལ། དད་པ། ལྷན་ཏུ་སྦྱངས་པ། བན་པ། ཤེས་བཞིན། སེམས་པ། བཏང་སྒོམས་ནམས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཉེས་པ་ལྡེ་ཡོད་དེ། ལེ་ལོ། བརྗེད་ངས། བྱིང་ཞོད། མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པ། མངོན་པར་འདུ་མི་བྱེད་ནམས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

སྡེ་ཚན་བཞི་པ་མངོན་པར་རྟོགས་པ་སྤྱོད་བའི་ལམ་ལ་དབང་པོ་ལྡེ་ཡོད་དེ། བདེན་པ་ལ་ཡིད་ཆེས་པའི་དད་པའི་དབང་པོ་དང་། ལྷང་དོར་བྱེད་པར་སྤྱོད་བའི་བཙུན་འབྲུམ་གྱི་དབང་པོ་དང་། དམིགས་ནམ་མ་བརྗེད་པའི་བན་པའི་དབང་པོ་དང་། སེམས་ཅེ་གཅིག་པའི་ཉིང་དེ་འཛིན་གྱི་དབང་པོ་དང་། གནས་ལུགས་འབྱེད་པར་བྱེད་པའི་ཤེས་རབ་གྱི་དབང་པོ་ནམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

སྡེ་ཚན་ལྔ་པ་མངོན་པར་རྟོགས་པ་དང་འབྲེལ་པའི་ལམ་ལ་སྟོབས་ལྡེ་ཡོད་དེ། བདེན་པ་ནམས་ལ་ཡིད་ཆེས་པའི་དད་པའི་སྟོབས་དང་། བདེན་པ་སྤྱུར་དུ་རྟོགས་པའི་བཙུན་འབྲུམ་གྱི་

སྟོབས་དང་། བདེན་པའི་དམིགས་རྣམ་མ་བཟེད་པའི་བླ་པའི་སྟོབས་དང་། སེམས་ཅེ་གཅིག་པའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་གྱི་སྟོབས་དང་། བདེན་པའི་རྣམ་པ་སོ་སོར་འབྱེད་པའི་ཤེས་རབ་གྱི་སྟོབས་དང་ལྷ་ཡོད་པའི་བྱིར།

སྡེ་ཚན་བྱུག་པ་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་ལམ་ལ་བྱང་ཆུབ་གྱི་ཡན་ལག་བདུན་ཡོད་དེ། བདེན་པ་ལས་གཞན་དུ་གཡེང་བར་བྱེད་པའི་གནས་གྱི་ཡན་ལག་བླ་པ་ཡང་དག་བྱང་ཆུབ་གྱི་ཡན་ལག་དང་། བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཚོས་རབ་ཏུ་རྣམ་འབྱེད་བྱང་ཆུབ་གྱི་ཡན་ལག་དང་། དེས་པར་འབྱུང་བའི་ཡན་ལག་བཙུན་འབྲས་བྱང་ཆུབ་གྱི་ཡན་ལག་དང་། ལུས་སེམས་ལ་པན་འདོགས་པ་པན་ཡོན་གྱི་ཡན་ལག་དགའ་བ་བྱང་ཆུབ་གྱི་ཡན་ལག་དང་། ཉོན་མོངས་མེད་པའི་གཞིའི་ཡན་ལག་ཤིན་ཏུ་སྦྱངས་པ་བྱང་ཆུབ་གྱི་ཡན་ལག་དང་། གནས་གྱི་ཡན་ལག་ཉིང་ངེ་འཛིན་གྱི་ཡན་ལག་དང་། རོ་སེའི་ཡན་ལག་བཏང་སྟོམས་ཡང་དག་བྱང་ཆུབ་གྱི་ཡན་ལག་བདུན་ཡོད་པའི་བྱིར།

སྡེ་ཚན་བདུན་པ་རྣམ་པར་དག་པ་དེས་པར་འབྱེན་པའི་ལམ་ལ་འཕགས་པའི་ལམ་ཡན་ལག་བརྒྱད་ཡོད་དེ། མཉམ་གཞག་ཏུ་རྟོགས་པའི་ཚོས་ཉིད་རྗེས་ཐོབ་ཏུ་ཡོངས་སུ་དཔྱོད་པར་བྱེད་པ་ཡང་དག་པའི་ལྟ་བ་དང་། རང་གི་རྟོགས་པ་གཞན་ལ་སྟོན་པར་བྱེད་པའི་དག་ཀུན་ནས་སྦྱོང་བ་ཡང་དག་པའི་རྟོག་པ་དང་། རང་གི་རྟོགས་པ་དེ་གཞན་ལ་སྟོན་པར་བྱེད་ཅིང་དག་གི་ལས་རྣམ་པར་དག་པའི་ཡང་དག་པའི་དག་དང་། སྟོག་གཅོད་སྦྱོང་བ་སོགས་ལུས་ཀྱི་ལས་རྣམ་པར་དག་པར་ཡང་དག་པའི་ལས་ཀྱི་མཐའ་དང་། རྩ་ལ་འཛོམས་དང་ཁ་བསལ་སོགས་སྦྱོང་བ་ལུས་དག་གི་ལས་རྣམ་པར་དག་པ་ཡང་དག་པའི་འཛོམ་བ་དང་། སྤང་བྱ་སྦྱོང་བའི་གཉེན་སོ་ལ་རྩེ་ལ་ཡང་དག་པའི་རྩེ་བ་དང་། ཞི་གནས་དང་། རབ་ཏུ་འཛིན་པ་དང་། བཏང་སྟོམས་ཀྱི་རྒྱ་མཚན་མ་བཟེད་པར་འཛིན་པའི་ཡང་དག་པའི་བླ་པ་དང་། མངོན་ཤེས་སོགས་ཡོན་ཏན་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་དོན་དུ་

ཅིང་། ཟག་མེད་གྱི་ཐར་པ་དང་། རང་སའི་ཉོན་མོངས་པས་མ་བསྐྱད་པར་མ་བྱུན་པར་གནས་པའི་
ལམ་གྱི་རང་བཞིན་ལ་གཟུགས་མེད་གྱི་སྟོམས་པར་འཇུག་པའི་དངོས་གཞིས་བསྐྱས་པ་བཞི་
དང་། ཚེར་བ་དང་འདྲ་ཤེས་རགས་པ་ནི་བས་ནི་བར་གནས་པའི་ལམ་གྱི་རང་བཞིན་ལ་འདྲ་
ཤེས་དང་ཚེར་བ་འགོག་པའི་འགོག་པ་གཅིག་སྟེ་གསུམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

བཞི་པ་འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ལམ་ལ་མཐར་གནས་སྟོམས་འཇུག་དགྲུ་ཡོད་དེ།
འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ལམ་གྱི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་བསམ་གཏན་བཞི་དང་། གཟུགས་མེད་
བཞི་དང་། འགོག་པའི་སྟོམས་པར་འཇུག་པ་སྟེ་དགྲུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

ལྷ་པ་སྟོང་བའི་ལམ་ལ་བཞི་ཡོད་དེ། ཚས་བཟོད་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་རྣམ་པ་ཡུལ་བདེན་
པ་བཞིས་བསྐྱས་པའི་ཡུལ་ཅན་བར་ཆད་མེད་ལམ་བཞི་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རྒྱག་པ་སངས་རྒྱས་ཉིད་
གྱི་ལམ་ལ་བརྟུ་ཡོད་དེ། སེར་སྣ་སོགས་གྱི་གཉེན་པོར་གྱུར་པའི་སྤྱིན་པ་སོགས་པ་རོལ་ཏུ་སྤྱིན་
པ་བརྟུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་སངས་རྒྱས་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པའི་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་རྣམ་པ་ལ་ཡོན་ཏན་གྱི་དབྱེ་བ་
དང་། རོ་བོ་དང་། རྟེན་དང་། ཆེད་དུ་བྱ་བའོ། །དང་པོ་ལ་བཞི། དངོས་སྟོབས་གྱི་རྣམ་པ་བརྟུ་ཡོད་
དེ། དགེ་མི་དགའི་ལས་ལས་འབྲས་བུ་བདེ་སྤྱག་འབྱུང་བ་གནས་དང་། དེ་ལས་བསྐྱོད་པ་གནས་
མ་ཡིན་པ་མཁྱེན་པའི་སྟོབས་དང་། ལས་འབྲས་མ་ལུས་པ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་ལས་གྱི་རྣམ་
པར་སྤྱིན་པ་མཁྱེན་པ་དང་། མངོན་མཐོ་དང་ངེས་ལེགས་གྱི་ལམ་ལ་མོས་པའི་མོས་པ་སྣ་ཆོགས་
མཁྱེན་པ་དང་། འཛིག་རྟེན་གྱི་རང་བཞིན་དུ་མ་མཁྱེན་པ་དང་། དད་སོགས་གྱི་དབང་པོ་རབ་
འབྱེང་ཐ་གསུམ་གྱི་དབང་པོ་མཆོག་དང་མཆོག་མ་ཡིན་པ་མཁྱེན་པ་དང་། མངོན་མཐོ་དང་ངེས་
ལེགས་ཐམས་ཅད་དུ་འགྲོ་བའི་ལམ་དང་། དེ་ལས་བསྐྱོད་པ་ལ་ཆགས་ཐོགས་མེད་པར་འཇུག་
པའི་མཁྱེན་པ་དང་། སྟོམ་འཇུག་གི་སྤྱི་བ་པའི་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང་། རྣམ་པར་བྱང་བ་ལ་

ཆགས་ཐོགས་མེད་པའི་མཁུན་པ་དང་། རང་གཞན་གྱི་སྟོན་གནས་ཆེ་རབས་སྤྲ་མ་རྗེས་སུ་བྱ་བ་དང་། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མ་འོངས་པར་འབྲུག་པའི་འཆི་འཕོ་བ་དང་སྐྱེ་བ་མཁུན་པ་དང་། ཉན་རང་གི་ཉོན་སྤྱི་བ་ཟད་པ་དང་། སངས་རྒྱས་ལྷན་པའི་ཁྱི་རི་མ་མཐའ་དག་ཟད་པའི་ཟག་པ་ཟད་པ་མཁུན་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ལྷན་པ་བཅུ་ཡོད་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་མི་འཇིགས་པ་བཞི་ཡོད་དེ། རང་དོན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་འཁོར་གྱི་དབྱས་སུ་རྒྱུ་ཆེ་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལྷན་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མཛོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་སོ་ཞེས་བདག་ཉིད་ཀྱི་ཞལ་གྱིས་འཆེས་པ་ལ། ཆོས་འདི་ཐུགས་སུ་མ་རྒྱུད་དོ་ཞེས་ཆོས་མཐུན་གྱི་ཀློང་བ་མེད་པས་ཉོན་གསུམ་ཐུག་ཐུག་ཆོག་པ་ལ་མི་འཇིགས་པ་དང་། གཞན་དོན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཆགས་སོགས་ཉོན་སྤྱི་བ་དང་ཤེས་བྱའི་སྤྱི་བ་བ་ཐམས་ཅད་མཁུན་པའི་བར་ཆད་བྱེད་པ་ཉིད་དུ་བརྗོད་པ་ལ་སྤང་བྱ་འདི་བསྟན་ཀྱང་། བར་ཆད་དུ་མི་འགྱུར་ཞེས་ཆོས་མཐུན་གྱི་ཀློང་བ་མེད་པས་བར་དུ་གཅོད་པའི་ཆོས་བསྟན་པ་ལ་མི་འཇིགས་པ་དང་། ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་དང་ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཁུན་པར་ངེས་པར་འབྱུང་བ་ཉིད་དུ་བསྟན་པ་ལ་ལམ་འདི་བསྟན་ཀྱང་ངེས་པར་འབྱུང་མི་རུས་སོ་ཞེས་ཆོས་མཐུན་གྱི་ཀློང་བ་མེད་པས་ངེས་པར་འབྱུང་བའི་ལམ་སྟོན་པ་ལ་མི་འཇིགས་པ་དང་། བདག་ཉིད་ཀྱི་ཟག་པ་མ་ལུས་པ་ཟད་པ་ཉིད་དུ་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པ་ལ་ཆོས་མཐུན་གྱི་ཀློང་བ་མེད་པས་རང་དོན་སྤངས་པ་ཐུན་ཆོག་པ་ལ་མི་འཇིགས་པ་བཞི་ཡོད་པའི་བྱིར།

གསུམ་པ་སོ་སོ་ཡང་དག་པར་རིག་པ་བཞི་ཡོད་དེ། བཤད་བྱ་ལ་ཐོགས་པ་མེད་པ་ཉོན་མོངས་དང་ལྷན་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་ལྷན་པའི་ཁྱི་རི་གི་ལྷན་གྲངས་དུ་མ་ལ་མཁུན་པ་ཐོགས་མེད་དུ་འབྲུག་པའི་ཉིང་ངེ་འཇིན་ཤེས་རབ་ནི་ཆོས་སོ་སོ་ཡང་དག་པར་རིག་པ་དང་། ཆོས་ཀྱི་ངོ་བོར་དང་ལྷན་པའི་དབྱེ་བའི་ཆོས་ལྷན་པའི་རང་དང་སྤྱི་ལྷན་པ་མཁུན་པ་ཆགས་ཐོགས་མེད་པར་

འཇུག་པའི་ཉིང་རེ་འཛིན་ཤེས་རབ་ནི་དོན་སོ་སོ་ཡང་དག་རིག་པ་དང་། འཆད་བྱེད་ལ་ཐོགས་
པ་མེད་པ་རང་རང་གི་ཡུལ་དང་མ་ཐུན་པར་སྐད་སྒྲུབ་པའི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཡུལ་སྐད་ལ་
མ་ཐུན་པ་ཆགས་ཐོགས་མེད་པར་འཇུག་པའི་ཉིང་རེ་འཛིན་ཤེས་རབ་ནི་རེས་པའི་ཆོག་སོ་སོ་
ཡང་དག་པ་རིག་པ་དང་། ཆོས་ཀྱི་ངོ་བོ་དང་རྣམ་པའི་དབྱེ་བའི་ཡུལ་ལ་མ་ཐུན་པ་ཆགས་ཐོགས་
མེད་པར་འཇུག་པའི་ཉིང་རེ་འཛིན་ཤེས་རབ་ནི་སྒྲོབས་པ་སོ་སོ་ཡང་དག་པའི་རིག་པ་བཞི་ཡོད་
པའི་བྱིར།

བཞི་པ་སངས་རྒྱུས་ཀྱི་ཆོས་ཉེན་འོག་མ་རྣམས་དང་མ་འདྲེས་པ་བཙུག་ཡོད་དེ། སྦྱོང་
བས་བསྐྱུས་པ་དུག་ཉོག་བས་བསྐྱུས་པ་དུག་འཕྲིན་ལས་ཀྱིས་བསྐྱུས་པ་གསུམ། ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་
བསྐྱུས་པ་གསུམ་སྟེ་བཙུག་ཡོད་པའི་བྱིར། གསུམ་པ་གྲུབ་སྟེ། སངས་རྒྱུས་ཉན་རང་ལས་
འཕྲིན་ལས་ཁྱད་པར་འཕགས་པས་སྦྱོང་ལམ་བཞིས་གདུལ་བྱ་འདུལ་བ་སྦྱུང་འཕྲིན་ལས་དང་།
ཆོས་དང་དོན་དང་ལྡན་པའི་གཏམ་མཛད་པ་གསུང་གི་འཕྲིན་ལས་དང་། བྱམས་པ་དང་སྦྱིང་རྩེ་
སོགས་ཐུགས་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་རྣམས་ཡེ་ཤེས་སྡོན་དུ་འགྲོ་ཞིང་བར་དུ་ཡེ་ཤེས་དང་ལྡན་ཅིག་ཏུ་
རྒྱ་བས་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རྩེས་སུ་འགྲོ་བའི་འཕྲིན་ལས་གསུམ་ཡོད་པའི་བྱིར། བཞི་པ་གྲུབ་སྟེ། ཉན་རང་
དང་ཡེ་ཤེས་མ་འདྲེས་པ་འདས་པ་དང་། མ་འོངས་པ་དང་། ད་ལྟར་བྱུང་བ་ལ་བཞེད་པ་ཙམ་གྱིས་
མ་ཐུན་པ་འཇུག་པས་མ་ཆགས་མ་ཐོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པ་གསུམ་རྣམས་ཡོད་པའི་བྱིར།

སྒྲོལ་བ་སྒྲོམ་པ་པོའི་ཉེན་གྱི་གང་ཟག།

༥ གཉིས་པ་བདེན་འཛིན་དངོས་སུ་འཛོམས་བྱེད་ཀྱི་སྒྲོལ་བ་ཁྱད་པར་ཅན་ངོས་བཟུང་བ་
ལ་གཉིས། དགེ་བའི་རྩ་བ་བསོག་པའི་ཉེན་དང་། སྒྲོལ་བ་དངོས་སོ།

དང་པོ་ནི། འཆད་འགྲུར་གྱི་མཆན་ཉིད་དང་ལྡན་པའི་བྱང་སེམས་ཆོགས་ལམ་པ་ཆོས་

ཅན། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཤེར་བྱིན་ནི་གསུམ་པོ་འདི་ཉན་པའི་སྟོང་ཡིན་ཏེ། སྟོན་གངས་ལས་འདས་པའི་སངས་རྒྱུ་རྣམས་ལ་བཀུར་སྟེ་སོགས་ལྷག་པར་བྱ་བ་བྱས་པའི་བྱིར་དང་། དེ་ལ་གཙུག་ལག་ཁང་དང་བསོད་སྟོམས་འབྲུལ་བ་སོགས་དགེ་བའི་ཙ་བ་བསྟན་པའི་བྱིར་དང་། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་གྱི་མགོན་དང་བཅས་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། ཡུམ་གྱི་ཆོག་སྟོ་ལ་ལེན་པ་དང་། མི་བརྗེད་པར་འཛིན་པ་དང་། སྐྱབ་པ་རྫོགས་པར་བྱེད་པའི་སྟོང་དུ་དམ་པ་སངས་རྒྱུ་དང་བྱང་སེམས་རྣམས་བཞེད་དེ། དེའི་ཆེད་དུ་སངས་རྒྱུ་གངས་མེད་པ་བསྟན་པ་དང་། ཐེ་ཆོམ་ཟ་བའི་ཆོག་དོན་ཀུན་འབྲི་བ་དང་། ཤིས་པའི་དོན་སྦྱིན་པ་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་སོགས་པར་བྱིན་བཅུ་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་སྟོང་བ་ཉམས་སུ་ལེན་པ་རྣམས་ཡིན་པའི་བྱིར།

སྟོར་བ་དངོས་བཤད་པ།

༥ གཉིས་པ་ལ་ལྷ། སྟོར་བའི་ངོ་བོ་དང་། ཉེན་གྱི་གང་ཟག་གི་སྟོན་སྟེ་བ་དང་། སྟོར་བ་རྫོགས་པ་ཐབས་གྱི་སྟོན་སྟེ་བ་དང་། འབྲས་བུའི་སྟོན་སྟེ་བཞག་པ་དང་། དུས་གྱི་སྟོན་སྟེ་བཞག་པའོ། །དང་པོ་ལ། ངོ་བོའི་སྟོར་བ་ལྟ་ནི། བྱང་སེམས་གྱི་སྟོར་ལམ་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། གཟུགས་སོགས་ལ་མི་གནས་པའི་སྟོར་བ་དང་། སྟོར་བ་བཀག་པའི་སྟོར་བ་དང་། ཟབ་པའི་སྟོར་བ་དང་། གཏིང་དཔག་དཀའ་བའི་སྟོར་བ་དང་། ཆད་མེད་པའི་སྟོར་བ་ཞེས་བྱ་སྟེ། གཟུགས་ལ་སོགས་པ་གཞི་ལམ་རྣམ་པས་བསྟུས་པའི་ཆོས་རྣམས་ལ་བདེན་པར་མི་གནས་པར་བདག་མེད་དུ་རྟོགས་པའི་བྱིར་དང་། བཀག་པའི་སྟོར་བ་དེ་ལ་བདེན་ཞེན་བཀག་ནས་སྟོམ་པའི་བྱིར་དང་། གཞི་གཟུགས་སོགས་དེའི་དེ་བཞིན་ཉིད་ཟབ་པར་རྟོགས་པའི་བྱིར། ལམ་གྱི་བསྟུས་པའི་ཆོས་དེ་རྣམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་གཏིང་དཔག་དཀའ་བར་རྟོགས་པའི་བྱིར་དང་། རྣམ་པས་བསྟུས་པའི་ཆོས་དེ་དག་གི་ཆོས་ཉིད་ཆད་ནི་མེད་པར་རྟོགས་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་སྒྲོ་བ་སྒྲོམ་པའི་ཉེན་གྱི་གང་ཟག་གི་སྒྲོ་ནས་བརྒྱད་ལས། ཆོས་ཉིད་ལ་སྒྲོམ་
བྱུང་གི་གསལ་སྤང་མ་ཐོབ་པས་སྒྲག་པ་ཤས་ཆེར་སྒྲེ་བའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ནི་བྱང་ལེམས་ཆོགས་
ལམ་པ་དབང་རྒྱལ་གྱི་རྒྱུད་ཀྱི་སྒྲོ་བ་ཆོས་ཅན། ཏུས་ཡུན་རིང་མོ་ཞིག་ནས་འཆང་རྒྱ་བས་
ཆོགས་ཆེན་ཡུན་རིང་ཆོགས་པའི་སྒྲོ་བ་ཡིན་ཏེ། གནས་ལུགས་ཀྱི་དོན་ཆོགས་པའི་ཤེས་རབ་
སྒྲག་པ་ཤས་ཆེར་མངོན་གྱུར་འབྱུང་བའི་ལས་དང་པོ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་སྒྲོ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྒྲོང་
ཉིད་ལ་སྒྲག་པ་ཤས་ཆེར་མི་འབྱུང་བའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་རང་དོན་དང་ལྡན་པའི་སྒྲོ་བ་དང་།

གཞན་དོན་དང་ལྡན་པའི་སྒྲོ་བ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒྲོ་བ་ལམ་བོད་ཀྱི་
ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། ལུང་བསྟན་ཐོབ་པའི་སྒྲོ་བ་ཡིན་ཏེ། སྒྲོང་ཉིད་ལ་གསལ་སྤང་ཐོབ་པས་མི་
སྒྲག་ཅིང་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་སྒྱུར་དུ་ལུང་བསྟན་པའི་སྒྲོ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒྲོ་བ་
ལམ་ཅེ་མོའི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། ཕྱིར་མི་སྒྲོག་པ་ཉིད་ཀྱི་སྒྲོ་བ་ཡིན་ཏེ། བོད་ལས་ཁྲད་པར་དུ་
གྱུར་པས་ཡུམ་ཐོས་བསམ་སོགས་ཀྱིས་ཡང་དག་པར་འཛིན་པའི་སྒྲོ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཐེག་
ཆེན་གྱི་སྒྲོ་བ་ལམ་བོད་པ་ཆོས་ཅན། དེས་པར་འབྱུང་བའི་སྒྲོ་བ་ཡིན་ཏེ། ཐབས་ཤེས་ཀྱི་
ཆོགས་པ་བརྟན་པོ་ཐོབ་པས་ཉན་རང་གི་ཡིད་བྱེད་སོགས་བར་ཆད་ལས་འདས་པའི་སྒྲོ་བ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒྲོ་བ་ལམ་ཆོས་མཆོག་ཆོས་ཅན། བར་ཆད་མེད་པའི་སྒྲོ་བ་ཡིན་ཏེ།
ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་རྒྱ་མཚོ་ལྟ་བུར་འབྱུག་པར་མཐོང་ནས་རྟག་ཏུ་ཆོས་སྒྲོམ་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་དེས་
འབྱེད་ཆ་མཐུན་བཞི་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་ཆོས་ཅན། བྱང་ཆུབ་ལ་ཉེ་བའི་
སྒྲོ་བ་ཡིན་ཏེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་ཟག་མེད་ཀྱི་ཆོས་གསར་ཉིད་ཀྱི། ཉེན་གྱི་སྒྲོ་བ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། ས་གཉིས་པ་ནས་བདུན་པའི་བར་གྱི་ཡེ་ཤེས་ནི་ཆོས་ཅན། སྒྱུར་དུ་འཆང་རྒྱ་བའི་སྒྲོ་བ་
ཡིན་ཏེ། སྒྱུར་དུ་འབྲས་བུ་ཆོས་སྒྲུ་འབྲུབ་པའི་སྒྲོ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། ས་བརྒྱད་
པའི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། གཞན་དོན་གྱི་སྒྲོ་བ་ཡིན་ཏེ། ལྷིང་ཐེས་རིགས་ཅན་གསུམ་ལ་ཆོས་
འཁོར་བསྒྲོར་བའི་རྣམ་པས་གཞན་དོན་ཆོས་འཁོར་བསྒྲོར་བའི་སྒྲོ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་སྐྱོར་བ་རྫོགས་པའི་ཐབས་ཀྱི་སྒྲོན་ས་དབྱེ་བའི་སྐྱོར་བ་ལ་བཞི་ལས། དང་པོ་
 རྟེན་ས་བརྒྱད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། འཕེལ་མེད་འགྲིབ་མེད་དུ་རྟོགས་པའི་སྐྱོར་བ་ཡིན་ཏེ། ཐ་
 ལུང་དུ་སྐྱོན་ཡོན་འཕེལ་འགྲིབ་བྱེད་ཀྱང་། རྟོན་དམ་པར་འཕེལ་བ་དང་འགྲིབ་པ་མི་མཐོང་བའི་
 དག་སའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། ཆོས་དང་ཆོས་མིན་སོགས་རྟོན་དམ་པར་མི་
 མཐོང་བའི་སྐྱོར་བ་ཡིན་ཏེ། རྟོན་དམ་པར་ཆོས་གང་ཡང་འདོད་པའི་ཁམས་སུ་མི་དམིགས་པར་
 རྟོགས་པའི་དག་སའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། གཟུགས་སོགས་བསམ་མི་བྱུང་མི་
 མཐོང་བའི་སྐྱོར་བ་ཡིན་ཏེ། གཟུགས་ལ་སོགས་པ་བསམ་གྱིས་མི་བྱུང་བའི་རྣམ་པར་བདེན་པར་
 རྫོམ་པ་མེད་པའི་དག་སའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། མཆོན་གཞི་གཟུགས་སོགས་
 དང་། གཟུགས་རུང་སོགས་དེའི་མཆོན་མ་དང་དེའི་མཆོན་བྱའི་ངོ་ཤོར་བདེན་པར་རྣམ་པར་མི་
 རྟོག་པའི་སྐྱོར་བ་ཡིན་ཏེ། མཆོན་གཞི། གཟུགས་དང་དེའི་མཆོན་མ་དང་། མཆོན་བྱ་དེ་ཡི་ངོ་ཤོ་
 བདག་ཉིད་བདེན་པར་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་དག་སའི་སྐྱོར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

བཞི་པ་འབྲས་བྱའི་སྒྲོན་ས་བཞག་པ་ལ་གཉིས་ལས། ས་དགུ་པའི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། ཡོན་
 ཏན་འཕེལ་བར་བྱེད་པ་འབྲས་བྱ་རིན་ཆེན་སྦྱིན་བྱེད་ཀྱི་སྐྱོར་བ་ཡིན་ཏེ། འབྲས་བྱ་དང་པོ་རྒྱན་
 ལུགས་ནས་སྒྲོན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་བར་མཐོང་བའི་དག་སའི་སྐྱོར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ས་བཅུ་
 པའི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། ཉེས་པ་སེལ་བར་བྱེད་པའི་སྐྱོར་བ་དེ་ནི་རྣམ་པར་དག་པའི་སྐྱོར་བ་ཡིན་
 ཏེ། གཟུགས་ནས་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་བར་རྣམ་པར་དག་པར་སྒྲོམ་པའི་དག་སའི་སྐྱོར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ལྔ་པ་དུས་ཀྱི་སྒྲོན་ས་བཞག་པ་ནི། དུམ་ལྷུང་དུ་སྒྲོམ་པའི་སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར་ཆོས་
 ཅན། ས་མཆོམས་དང་བཅས་པའི་སྐྱོར་བ་ཡིན་ཏེ། ཞག་དང་རྒྱ་བ་དང་ལོ་སྐྱོར་དུ་དུས་ཆོགས་
 བཅད་ནས་སྒྲོམ་པ་ལ་མངོན་པར་བཙོན་པ་མི་འདོར་བའི་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྐྱོར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
 དེ་ལྟར་ན་ལྔ་པ་ལྔ་དང་ཕྱི་མ་བཙོན་ལྟེ་སྐྱོར་བ་ཉི་ཤེས།

སྒྲོལ་བའི་སྒྲོན་ཡོན་བཤད་པ།

༩ གཉིས་པ་སྒྲོལ་བ་སྒྲོལ་བའི་སྒྲོན་ཡོན་བཤད་པ་ལ་གཉིས། སྒྲོལ་བའི་ཡོན་ཏན་དང་།
སྒྲོལ་བ་སྒྲོལ་བའི་བགེགས་སོ། །དང་པོ་ནི། སྒྲོལ་བ་སྒྲོལ་བའི་སྒྲོབས་ཀྱིས་བདུད་ཀྱི་མཐུ་བཙུ་བ་
པ་དང་ལ་སོགས་པ་ཡོན་ཏན་རྣམ་པ་བཅུ་བཞི་ཡོད་དེ། སྒྲོལ་བ་སྒྲོལ་བ་ལ་གྲངས་བཞིན་དུ་སངས་
རྒྱུས་ཀྱིས་བྱིན་ཀྱིས་རྒྱབས་པའི་བྱིར་བར་ཆད་ཀྱིས་མི་ཚུགས་པས་བདུད་ཀྱི་མཐུ་བཙུ་བ་
དང་། སངས་རྒྱུས་ཀྱི་ཐུགས་ཀྱིས་དགོངས་པའི་བྱིར་སངས་རྒྱུས་ཀྱི་དགོངས་ཤིང་མཐུན་པ་
དང་། སངས་རྒྱུས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་གཟེགས་པའི་བྱིར། སངས་རྒྱུས་ཀྱི་མངོན་སུམ་དུ་མངོན་
པ་དང་། རྫོགས་བྱང་དང་ཉེ་བར་གྱུར་བ་ཐོབ་པའི་བྱིར། རྫོགས་བྱང་དང་ཉེ་བར་གྱུར་པ་དང་། ད་
ལྟར་སྒྲོལ་བ་སྒྲོལ་བའི་ཕན་ཡོན་ཆེན་པོ་ཐོབ་པའི་བྱིར། སངས་རྒྱུས་དང་མི་འབྲལ་བ་ལ་སོགས་
ཐོབ་པ་དང་། དུམ་གཞན་ལ་སྒྲོན་པ་སོགས་སངས་རྒྱུས་ཀྱི་བྱ་བ་བྱེད་པ་ཐོབ་པའི་བྱིར། རང་གང་
དུ་སྒྲེ་འགྱུར་ཀྱི་ཡུལ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་ལུང་སྒྲོན་པ་སོགས་ཡུལ་དབྱུང་པའི་ཕན་ཡོན་དང་།
གཉིན་པོའི་ཆོས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་བྱིར། ཟག་མེད་ཀྱི་ཡོན་ཏན་རྫོགས་པའི་ཕན་ཡོན་དང་།
སངས་རྒྱུས་རྣམས་ཀྱིས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཉིད་ཀྱི་གཏམ་བཟྃས་པ་ཐོབ་པའི་བྱིར། དུམ་
གཞན་ལ་སྒྲོན་པའི་སྒྲུབ་པའི་སྒྲེས་བྱ་ཉིད་དུ་བྱེད་པའི་ཕན་ཡོན་དང་། སངས་རྒྱུས་རྣམས་ཀྱིས་
གྲོགས་མངོན་པའི་བྱིར། རྣམ་མཐུན་ལས་བདུད་སོགས་ཀྱིས་མི་བྱེད་པའི་ཕན་ཡོན་དང་། སྒྲོལ་
བ་སྒྲོལ་བ་ལ་དགའ་བ་བསྐྱེད་པའི་བྱིར། དགེ་བའི་ཅ་བ་ཉན་རང་དང་ཐུན་མོང་མེན་པ་སྒྲེ་བའི་
ཕན་ཡོན་དང་། དུམ་སྒྲོལ་བ་དེའི་དམ་བཅས་པའི་ཆོག་ལ་སངས་རྒྱུས་རྣམས་ཀྱིས་རྗེས་སུ་ཡི་
རང་བ་ཐོབ་པའི་བྱིར། གཞན་དོན་སྒྲུབ་པའི་དམ་བཅས་པའི་དོན་རྗེས་ལ་བཞིན་དུ་འགྲུབ་པའི་
ཕན་ཡོན་དང་། ཐེག་ཆེན་ཀྱི་ཆོས་ཟབ་མོ་མངོན་པར་འདོད་པ་ཐོབ་པའི་བྱིར། ཆེ་རབས་གཞན་
དུ་དགེ་བ་རྒྱབས་པོ་ཆེའི་འབྲས་བྱ་རྒྱ་ཆེན་པོ་ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་ཐོབ་པའི་ཕན་ཡོན་དང་། འོག་

ཆགས་མང་པོ་བྱང་ཆུབ་ལ་འགོད་པ་སོགས་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱེད་པ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར། བདོག་པ་གཏོང་བ་སོགས་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་སྦྱབ་པའི་ཕན་ཡོན་དང་། ཆེ་འདིར་ཤེར་བྱིན་གྱི་ཆོག་དོན་ཆང་བར་རྟེན་པའི་ཡོན་ཏན་ཐོབ་པའི་ཕྱིར། ཆེ་རབས་གཞན་དུ་ཡུམ་ངེས་པར་ཐོབ་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ཕན་ཡོན་ཏེ་སྦྱོར་བ་སྒྲིམ་པའི་ཕན་ཡོན་བཅུ་བཞི་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། སྦྱོར་བ་སྦྱེ་བའི་གོགས་དང་རྒྱུད་གནས་པའི་གོགས་སྦྱོར་ནི་བཅུ་ཆེན་བཞི་དང་བཅས་པའི་བླ་ཏུ་ངེས་པར་རྟོགས་པ་བྱ་སྟེ། སྦྱོར་བའི་འགལ་རྒྱུན་རང་ལ་བརྟེན་པ་ནི་ཤུ་རང་གཞན་གང་རུང་ལ་བརྟེན་པ་མ་ཐུན་རྒྱུན་མ་ཆང་བ་ཉེར་གསུམ། འགལ་རྒྱུན་གཞན་ལ་བརྟེན་པ་གསུམ་སྟེ་ཞེ་བླ་ཏུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་ལ་ཡང་སྒྲོབས་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་གཉིས། གནས་ངན་ལེན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་གསུམ། ཐེག་ཆེན་ལ་ཉམས་བྱེད་གྱི་རྒྱ་བདུན། ཐེག་ཆེན་ལས་གཡང་བའི་རྒྱ་བརྒྱད་ནམས་སུ་ཡོད་ལ། དང་པོ་གཉིས་ཡོད་དེ། ཡུམ་གྱི་ཆོག་དོན་ལ་དུས་ཡུན་རིང་མོ་ཞིག་ནས་ངེས་པར་སྦྱེ་བ་ཆོགས་ཆེན་པོས་ཐོབ་པ་དང་། མ་བརྟགས་པར་ངེས་པར་སྦྱར་དུ་སྦྱེ་བ་སྒྲོབས་པ་ཏ་ཅང་སྦྱར་བ་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གསུམ་ཡོད་དེ། སྤྲུལ་བ་སོགས་གྱི་ངང་ནས་ཡུམ་འདི་བ་སོགས་ལུས་གྱི་གནས་ངན་ལེན་དང་། ཆགས་པར་གྱུར་པས་འདི་བ་སེམས་གྱི་གནས་ངན་ལེན་དང་། རྟེན་བཀུར་སོགས་འདོད་པས་ཁ་བཏོན་བྱེད་པ་སོགས་རིགས་པ་མ་ཡིན་པས་བསྐྱེད་པའི་ཁ་བཏོན་བྱེད་པ་ནམས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་བདུན་ཡོད་དེ། ཡུམ་ལ་ཕྱིར་སྒྲོགས་པའི་རྒྱ་མཆན་འཛིན་པ་དང་། རྣམ་མཁྱེན་གྱི་རྒྱ་ལ་མཛོན་པར་ཞེན་པ་དད་པ་ཉམས་པ་དང་། བྱ་ཞོམ་པའི་ཡུམ་གྱི་རོ་སྤྱོད་པ་ཉམས་པ་དང་། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་ཐེག་པའི་མཆོག་ཡུམ་ཀུན་ཏུ་འཛིན་པ་ཉམས་པ་དང་། ཡུམ་རྟེན་པ་དོར་ནས་དམན་པའི་སྤེ་སྤོད་ལས་རྣམ་མཁྱེན་འཆོལ་བ་རྟག་ཏུ་ཆེད་དུ་བྱ་བ་ཉམས་པ་དང་བཅུ་ཆེན་དང་པོའོ།

དམན་པའི་སྡེ་སྡོད་ཀྱི་དོན་ཅམ་ཉམས་སུ་སྒྲངས་པས་ནམ་མཁུན་འཛོལ་བར་འདོད་པ་རྒྱ་
དང་འབྲས་བུ་འབྲེལ་བ་ཉམས་པ་དང་། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྡེ་སྡོད་དང་ཐེག་དམན་གྱི་སྡེ་སྡོད་གཉིས་ཀ་
འབྲ་བར་འཛིན་པ་གོང་ན་མེད་པ་སྐྱ་གསུམ་གྱི་རྒྱ་ལས་ཉམས་པ་དང་བདུན་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

བཞི་པ་བརྒྱད་ཡོད་དེ། གཟུགས་སྤྱོད་སོགས་ཀྱི་ཡུལ་ནམ་པ་མང་པོ་ལ་ནམ་པར་རྟོག་པའི་
སྒོ་བས་པ་འབྲུང་བ་དང་། ཡུམ་ཡི་གེར་འདྲི་བ་ཅམ་ལ་ཡུམ་དུ་མཛོན་པར་ཞེན་པ་དང་། རྟེན་འབྲུང་
དངོས་པོ་མེད་པ་ལ་གནས་ལུགས་ཀྱི་དོན་དུ་ཞེན་པ་དང་། ཡི་གེ་ལ་ཡུམ་དུ་མཛོན་པར་ཞེན་པ་
དང་། ཡི་གེ་མེད་པ་ལ་ཡུམ་དུ་མཛོན་པར་ཞེན་པ་དང་། ཡུལ་གྱི་རོ་སྤྲོང་འདོད་ནས་ཡུལ་ལ་
སོགས་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དང་། རྟེན་པ་དང་བཀྱར་སྟེ་དང་བསྟོད་པའི་ཆོག་གིས་ཆོགས་སུ་བཅད་
པའི་རོ་སྤྲོང་བ་དང་། ལམ་མ་ཡིན་པ་བདུད་ཀྱིས་བསྟན་པའི་ཆོག་ཐབས་ལ་མཁས་པས་འཆོལ་
བ་སྟེ་བརྒྱད་ཡོད་པའི་ཕྱིར། བཅུ་ཆོན་གཉིས་པའོ།

རང་གཞན་གང་རུང་ལ་བརྟེན་པ་མ་ཐུན་རྒྱུ་མ་ཆང་བ་ཉིར་གསུམ་ཡོད་དེ། སྒོ་བ་དཔོན་
ལ་བརྟེན་པ་བཅུ་བཞི། རང་ཉིད་ལ་བརྟེན་པ་གཉིས། དཔོན་སྒོ་བ་གཉིས་ཀ་ལ་བརྟེན་པ་བདུན་
རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་ལ་བཅུ་བཞི་ཡོད་དེ། ཉན་པ་པོ་སྤྲ་མ་དང་འཆད་པ་པོ་སྤྲ་མ་
རྣམས་དང་འབྲེལ་བ་དང་། དེ་ལས་བསྒྲིག་སྟེ་འབྲེལ་ན་ཡང་སྒྲོན་དུ་འབྱུང་བས་གང་ཡང་རུང་བ་
དང་མཛོན་པར་འབྲེལ་བས་ཉན་པ་པོ་འདུན་པ་ཆེ་བ་དང་། འཆད་པ་པོ་སྟོམས་ལས་ཀྱིས་ཉམས་
པ་དང་། ཉན་པ་པོ་འདིར་ཉན་འདོད་འཆད་པ་པོ་གཞན་དུ་འཆད་འདོད་པས་འདུན་པའི་ཡུལ་ཐ་
དད་པས་ཉམས་པ་དང་། ཉན་པ་པོ་འདོད་པ་རྒྱུང་འཆད་པ་པོ་འདོད་པ་རྒྱུང་བ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱིས་
ཉམས་པ་དང་། ཉན་པ་པོ་སྤྲངས་ཡོན་དང་ལྷན་ཅིག་ཞོས་མི་ལྷན་པ་དང་། ཉན་པ་པོ་དད་སོགས་
དགེ་བ་དང་ཅིག་ཞོས་དགེ་བ་མ་ཡིན་པའི་ཆོས་ཉིད་དང་ལྷན་པ་དང་། ཉན་པ་པོ་བདོག་པ་ཐམས་
ཅད་གཏོང་བ་དང་ཅིག་ཞོས་དེ་ལ་སེར་སྒྲ་བྱེད་པ་དང་། ཉན་པ་པོ་ཚོར་སྤྲིན་པ་དང་ཅིག་ཞོས་མ་

ཡིན་པ་དང་། ཉན་པ་པོ་འགོ་སློམ་པས་གོ་ཅིག་ཤོས་ནམ་པར་སློམ་པས་གོ་བ་དང་། ཉན་པ་པོ་
མདོ་ལ་སོགས་པའི་གསུང་རབ་ཡན་ལག་བརྟུན་གཉིས་ཀྱིས་ཆོས་མདོན་པར་ཤེས་ཅིག་ཤོས་མི་
ཤེས་པ་དང་། ཉན་པ་པོ་པར་བྱིན་བྱུག་དང་ལྟན་ཅིག་ཤོས་མི་ལྟན་པ་ཞེས་བྱ་བ་དང་བརྟུ་ཆན་
གསུམ་པའོ།།

ཉན་པ་པོ་འཆང་རྒྱ་བའི་ཐབས་ལ་མཁས་ཅིག་ཤོས་མི་མཁས་པ་དང་། ཉན་པ་པོས་མི་
བརྟུ་བའི་གསུངས་ཐོབ་ཅིག་ཤོས་མ་ཐོབ་པ་དང་། ཉན་པ་པོ་ཡུམ་ཡི་གེར་འདྲི་འདོད་ཅིག་ཤོས་
དེ་མི་འདོད་པ་དང་། ཉན་པ་པོ་འདོད་པའི་འདུན་པ་སོགས་སྐྱེ་བ་པ་ལྟ་དང་བྲལ་ཅིག་ཤོས་དེ་དང་
མ་བྲལ་བ་སྟེ་བརྟུ་བཞི་ཡོད་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ཡོད་དེ། དཔྱུལ་བ་ལ་སོགས་མི་བསྐྱགས་པ་ཐོས་པས་གཞན་དོན་དུ་
ངན་སོང་གི་འགོ་བ་ལ་ཡིད་བྱིར་ཕྱོགས་པ་དང་། ལྷ་ལ་སོགས་པའི་བསྐྱགས་པ་ཐོས་པས་དེ་ལ་
སྲིད་ཅིང་བདེ་འགྱོར་འགོ་བ་ལ་ཡིད་བདེ་བ་སྟེ་གཉིས་ཡོད་པའི་བྱིར། འཆད་པ་པོ་སྤྲ་མ་དང་ཉན་
པ་པོ་བྱི་མ་དང་འབྲེལ་པ་དང་། དེ་ལས་བསྐྱོད་སྟེ་འབྲེལ་ན་ཡང་སྦྱོན་དུ་འགྱུར་བས། འཆད་པ་པོ་
གཅིག་སྤུ་ལ་དགའ་བ་དང་། ཉན་པ་པོ་འཁོར་མང་པོ་ལ་དགའ་བ་དང་འཆད་པ་པོ་གཞན་རྗེས་སུ་
འབྲང་བའི་གོ་སྐབས་མི་འབྲེད་པ་དང་། ཉན་པ་པོ་གཞན་རྗེས་སུ་འབྲང་བར་འདོད་པ་དང་། འཆད་
པ་པོ་ཐང་ཐང་རྩང་ཐང་ཚམ་འདོད་པ་དང་། ཅིག་ཤོས་དེ་སྦྱིན་པར་མི་འདོད་པ་དང་། འཆད་པ་པོ་
སློག་གི་བར་ཆད་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱོགས་སུ་འགོ་བ་དང་། ཅིག་ཤོས་དེར་མི་འགྱུར་བའི་ཕྱོགས་སུ་
འགོ་བར་འདོད་པ་དང་བརྟུ་ཆན་བཞི་པའོ།།

དེ་བཞིན་དུ་འཆད་པ་པོ་སྤུ་གོ་འབྲུང་བའི་ཕྱོགས་སུ་འགོ་བར་འདོད་པ་དང་ཅིག་ཤོས་
དེར་མི་འགོ་བ་དང་། འཆད་པ་པོ་ཆོས་རྒྱན་ལ་སོགས་པས་བཀྲུགས་པའི་ཕྱོགས་སུ་འགོ་བ་དང་
ཅིག་ཤོས་དེར་མི་འགོ་བ་དང་། འཆད་པ་པོ་རང་ལ་བསོད་སྟོམས་སྟེར་བའི་བྱིམ་ཡང་ཡང་ལྟ་

བས་ཡིད་བདེ་བ་དང་ཅིག་ཤོས་དེར་ཡིད་མི་བདེ་བ་དང་བདུན་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ལག་ལ་རྒྱུན་གཞན་ལ་བཏེན་པ་གསུམ་ཡོད་དེ། བདུད་ཕྱིག་ཅན་དག་སྒྲོང་གི་ཆ་
བྱང་དུ་འོངས་ནས་ཡུམ་ནི་དེད་གི་སྡེ་སྡོད་ལས་བྱུང་བ་བཞིན་ཡིན་གྱིས། རྒྱུ་ལ་བྱིང་བསྐྱུས་
གསུམ་ནས་འབྱུང་བ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཆོས་དང་གང་ཟག་ལ་དབྱེན་བྱེད་པ་བདུད་གིས་འབྱེད་པའི་
སྒྲོར་བ་དང་། མི་སྤྱད་པ་སྒྲོམ་པ་སོགས་གནས་ལུགས་གི་དོན་སྒྲོམ་པར་སྟོན་པ། ཡུམ་བཅོས་
མ་ཉེ་བར་སྐྱབ་པ་དང་། བདུད་ཕྱིག་ཅན་སངས་རྒྱུ་གི་ཆ་བྱང་དུ་འོངས་པ་ལ་དད་བ་སྐྱེ་བ་དང་།
དད་པའི་ཡུལ་སྟོན་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་མ་ཡིན་པ་ལ་དགའ་བ་བསྐྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་གསུམ་དང་།
སྒྲོར་བའི་སྒྲོན་བཞི་བཅུ་ཅ་དུག་གོ་ཇི་སྐད་བཤད་པའི་སྒྲོན་དེ་དག་དང་བྲལ་བའི་སྒྲོན་ས་དཔོན་
སྟོབ་ཆོགས་པར་བྱས་ན་ལམ་གི་ཅ་བ་བཤེས་གཉེན་བསྟེན་ཚུལ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་འབྱུང་བས་
བཤེས་གཉེན་བསྟེན་ཚུལ་ཡང་དོན་གྱིས་བསྟན་ནོ། །རྒྱུ་པར་ནི་གོ་སྐྱ་བར་དགོངས་ནས་ཅ་
བས་དངོས་སུ་མ་བསྐྱུས་པ་སྟོབ་དཔོན་གྱིས་གསུངས་པ་བཀོད་པའོ།

སྒྲོར་བའི་མཆོན་ཉིད་མདོར་བསྟན་པ།

༥ གཉིས་པ་སྒྲོར་བའི་མཆོན་ཉིད་ལ་གཉིས། མདོར་བསྟན་པ་དང་། རྒྱུ་པར་བཤད་
པའོ། །དང་པོ་ནི། སྐབས་འདིར་ལམ་ཤེར་ཕྱིན་གི་རྣལ་འབྱོར་གི་མཆོན་ཉིད་བཤད་པ་ལ་དགོས་
པ་དང་བཅས་ཏེ། མཆོན་བྱེད་གང་གི་ལམ་ཤེར་ཕྱིན་གིས་མཆོན་རྒྱས་པ་དེའི་མཆོན་ཉིད་དུ་
ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདིར་བསྟན་མཆོན་ཉིད་དེ་ཡང་རྣམ་པ་གསུམ་དུ་དབྱེར་
ཡོད་དོ། །མཐུན་གསུམ་དུ་སྒྲོར་བ་མཆོན་བྱེད་ཤེས་པའི་མཆོན་ཉིད། ཉན་རང་གི་སྒྲོར་བ་ལས་
བྱུང་པར་དུ་འཕགས་པའི་སྒྲོར་བར་མཆོན་བྱེད་བྱུང་པར་གི་མཆོན་ཉིད། གཞན་དོན་སྐྱབ་པའི་
བྱེད་ལས་བྱུང་པར་ཅན་དང་ལྡན་པའི་སྒྲོར་བ་མཆོན་པར་བྱེད་པའི་མཆོན་ཉིད་དེ་དེ་རྣམས་ཡོད་

པའི་ཕྱིར། སྐྱོར་བའི་རོ་བོ་ཉིད་བཅུ་དྲུག་བསྟན་པ་ལ་དགོས་པ་དང་བཅས་ཏེ། སྐྱོར་བའི་རོ་བོ་
བདག་ཉིད་གང་མཆོན་པར་བྱ་བའི་མཆོན་བྱ་དང་མཆོན་ཉིད་ཡང་སྐྱོར་བའི་མཆོན་ཉིད་ཀྱི་སྐྱེས་
བསྟན་པའི་སྐོན་ས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཤེས་མཆོན།

༥ གཉིས་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ་བཞི། ཤེས་པ། ཁུད་པར། བྱེད་པ། རོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་མཆོན་
ཉིད་དོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། གཞི་ཤེས། ལམ་ཤེས། རྣམ་མཁྱེན་སྐྱོར་བའི་མཆོན་ཉིད་དོ། །དང་
པོ་ནི། ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་སྐྱེས་པ་ཀྱི་གཞི་ཤེས་པའི་སྐྱོར་བའི་མཆོན་ཉིད་བསྐྱེས་པ་འདི་
ཡིན་ཏེ། ཉོན་མོངས་ཀྱི་སོགས་ཀྱིས་དབེན་པའི་སེམས་དཔའི་རྣམ་འབྱོར་བཞི་པོ་རྣམས་མཆོན་
གཞི། སེམས་དཔའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་སྐྱོར་བར་མཆོན། གང་གིས་ན་སྐྱོར་བའི་
རོ་བོར་གྱུར་པའི་ཤེས་པའི་རྣམ་པའི་བྱེ་བྲག་བཅུ་དྲུག་གི་མཆོན་ཉིད་ཀྱིས་མཆོན་བྱ་མཆོན་པ་
དང་རི་ལྟ་བུར་བཞེན་དུ་མཆོན་པའི་ཕྱིར། མཆོན་ཉིད་དེ་དག་གྲང་ཡོད་དེ། གཞི་ཤེས་སྐྱོར་བའི་
ཤེར་ཕྱིན་ལ་བཞེན་ནས་དེ་བཞེན་གཤེགས་པ་འབྱུང་བ་ཤེས་པའི་སེམས་དཔའི་ཡེ་ཤེས་དང་།
འཛིག་ཞེན་དོན་དམ་པར་འཛིག་པ་མེད་པར་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་ཟེན་པའི་སེམས་དཔའི་ཡེ་
ཤེས་ཀྱི་བདག་ཉིད་དང་། སེམས་ཅན་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་སྐྱོད་པ་དུ་མ་ཤེས་པ་དང་། གང་ཟག་གི་
བདག་མེད་པ་དེ་ལ་སེམས་བསྐྱེས་པ་དང་། དེ་ལ་སེམས་ཅན་ཕྱིར་བལྟས་པ་སྟེ་རྣམ་པར་གཤེད་
བ་དང་། རྣམ་མཁྱེན་དང་འབྲུ་བར་སེམས་མི་ཟད་པའི་རྣམ་པ་དང་། སེམས་འདོད་ཆགས་དང་
བཅས་པ་དང་། ཞེ་སྤང་དང་བཅས་པ་དང་། གཏི་མུག་དང་བཅས་པ་དང་། སོགས་པས་བསྐྱེས་
པ་སེམས་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་དང་། ཞེ་སྤང་དང་གཏི་མུག་དང་བྲལ་བ་ཤེས་པའི་སེམས་
དཔའི་ཡེ་ཤེས་དང་། སེམས་ཀྱི་གནས་ལུགས་རྒྱ་ཆེན་པོ་དང་། ཐ་སྙད་དུ་སྐྱེ་མ་ལྟ་བུར་སྤང་བས་

སེམས་ཆེན་པོར་གྱུར་པ་དང་། རོན་དམ་པར་སོ་སོར་ངེས་པའི་རྟེན་མེད་པས་སེམས་ཆད་མེད་
པ་དང་། དབང་པོའི་རྣམ་ཤེས་ལ་འདྲིའོ་ཞེས་སེམས་བསྟན་དུ་མེད་པ་དང་། སྤྱན་ལྗས་སེམས་
བལྟར་མེད་པ་དང་། ཤེས་པ་སེམས་དེ་གཡོ་བ་ལ་སོགས་པས་འདུ་བ་དང་། བཟུམ་པ་དང་།
བརྩམ་པའི་ལྟ་བ་རྣམས་འབྱུང་གཞི་ཤུང་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་འབྱུང་ཞིང་གང་ཟག་གིས་བདག་མེད་
པར་རྟོགས་པའི་སེམས་དཔའི་ཡེ་ཤེས་ཞེས་བྱ་བ་དང་། དེ་ལས་གཞན་ཡང་གཡོ་བ་ལ་སོགས་
པའི་སེམས་དེ་དག་ནི། བདེན་པས་སྟོང་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་སེམས་དཔའི་
ཡེ་ཤེས་དང་། ཐུབ་པས་དེ་བཞིན་ཉིད་རྟོགས་པ་སྟེ། གཞན་ལ་བསྟན་ཅིང་བརྟག་པ་ཞེས་བྱ་བར་
རྟོགས་པའི་སེམས་དཔའི་ཡེ་ཤེས་ཞེས་བྱ་བ་འདི་རྣམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ནི། སེམས་དཔའི་གཞི་
ཤེས་སྤྱོད་པའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ནི། ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་སྐབས་ཀྱིས་ནི་ཤེས་པའི་མཚན་ཉིད་འདི་ཡིན་པར་
བཞེད་དེ། སེམས་དཔའི་རྒྱད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་འབྱོར་བཅོ་ལྔ་མཚན་གཞི་ལམ་ཤེས་སྤྱོད་
བར་མཚོན། གང་གིས་ན་གོང་དུ་བཤད་པ་འདི་རྣམས་ཀྱི་ཤེས་པའི་རྣམ་པའི་བྱུང་པར་བརྟུ་བྱ་ག་
གིས་བསྐྱས་པའི་སེམས་དཔའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཆ་རེག་གིས་མེ་མཚོན་པར་བཞིན་དུ་མཚོན་པའི་
བྱིར། མཚན་ཉིད་དེ་དག་ཀྱང་ཡོད་དེ། ལམ་ཤེས་པའི་ཤེས་བྱིན་ལ་བརྟེན་ནས་བདེན་པར་གྲུབ་
པའི་ངོ་བོས་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། རྒྱུའི་མཚན་མ་མེད་པ་དང་བཅས་པ་དང་། འབྲས་བུ་ལ་སྟོན་པ་
རྣམ་པ་སྤངས་པ་སྟེ་མེད་པར་ཤེས་པའི་སེམས་དཔའི་ཡེ་ཤེས་དང་། རོན་དམ་པར་སྐྱེ་བ་མེད་པ་
དང་། འགགས་པ་མེད་པ་དང་། སོགས་པའི་སྤྲས་བསྐྱས་པ་ཆགས་སོགས་ཀྱིས་ཀྱན་ནས་ཉོན་
མོངས་པ་མེད་པ་དང་། དད་སོགས་ཀྱི་རྣམ་པར་བྱང་བ་མེད་པ་དང་། རོན་དམ་པར་སྤང་བའི་
དངོས་སོ་མེད་པ་དང་། རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་དང་། རོན་དམ་པར་གྲུབ་པའི་རྟེན་
མེད་པ་དང་། དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་རང་བཞིན་རྣམ་མཁའི་མཚན་ཉིད་དེ་བྱ་གརྟོགས་པའི་སེམས་
དཔའི་ཡེ་ཤེས་དང་། རོན་དམ་པར་སྐྱེ་བ་མེད་པ་དང་། གཞན་དུ་མ་འབྱུང་བས་ཆོས་ཉིད་རྣམ་

པར་འཁྲུག་པ་མེད་པ་དང་། ཟློ་ཟློན་དུ་བཏང་ནས་འདུ་མ་བྱེད་པ་དང་། མཚན་ཉིད་དང་། མཚན་གཞིའི་དབྱེ་བ་བདེན་པར་མ་གྲུབ་པར་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ་དང་། རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་དང་། མཚན་ཉིད་དེ་ཡང་མཚན་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བར་ཤེས་པའི་སེམས་དཔའི་ཡེ་ཤེས་རྣམས་ནི་ལམ་ཤེས་སྒྱུར་བའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་དག་རེ་རེ་ནས་མཚན་ཉིད་ཀྱི་དོན་ལྡན་ཏུ་སྟོན་པ་མ་ཡིན་གྱི། གང་མཚན་ཉིད་དུ་བཞེད་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་དབྱེ་བའི་ཡ་གྲུལ་ཡིན་ནོ།།

གསུམ་པ་ནི། རྣམ་ཀུན་མཁྱེན་པའི་ཚུལ་གྱི་སྐབས་ལ་ནི། རྣམ་མཁྱེན་སྒྱུར་བའི་ཤེས་པའི་མཚན་ཉིད་འདི་ཡིན་ཞེས་བཤད་པ་ཡིན་ཏེ། སེམས་དཔའི་རྒྱུད་ཀྱི་དོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་འབྱོར་བདུན་མཚན་གཞི། རྣམ་མཁྱེན་སྒྱུར་བར་མཆོན། གང་གིས་མཆོན་ན་གོང་དུ་བཤད་པ་འདི་རྣམས་ཀྱི་ཤེས་པའི་རྣམ་པའི་བྱེ་བྲག་བཅུ་དྲུག་གིས་བསྐྱས་པའི་སེམས་དཔའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཆ་རེག་གིས་མེ་མཆོན་པ་རི་ལྟ་བུ་བཞེན་དུ་མཆོན་པའི་ཕྱིར། མཚན་ཉིད་དེ་དག་ཀྱང་ཡོད་དེ། རྣམ་མཁྱེན་ཀྱི་སྒྱུར་བ་ལ་བརྟེན་ནས་དེ་བཞེན་གཤེགས་པ་ཉིད་ཀྱི་ཆོས་ལ་མངོན་པར་བརྟེན་ནས་མཐོང་ཆོས་ལ་བདེ་བར་གནས་པའི་སེམས་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་། དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ལ་གྲུས་པར་བྱ་བ་དང་། བཀའ་ལས་མི་འདའ་བར་སྦྱ་མར་བྱ་བ་ཉིད་དང་། རྟེན་བཀྱར་གྱིས་མཉེས་པར་བྱ་བ་དང་། དེ་ནས་མེ་རྟོག་སོགས་ཀྱིས་མཆོད་པ་དང་། དོན་དམ་པར་བྱེད་པ་མེད་པ་ཉིད་ཤེས་པ་དང་། ཀུན་ཏུ་འཇུག་པའི་མཁྱེན་པ་གང་ཡིན་པ་དང་། དོན་དམ་པར་གང་དུ་ཡང་མ་མཐོང་བའི་དོན་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་སྟོན་པར་མཛད་པ་དང་། འཇིག་རྟེན་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཤེས་པ་དང་། གདུལ་བྱ་ལ་འཇིག་རྟེན་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་བརྟེན་པ་དང་། འཇིག་རྟེན་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་འཇིག་རྟེན་པའི་སྒྲིམ་བྱུང་གིས་ཤེས་པར་མཛད་པ་དང་། གདུལ་བྱས་འཇིག་རྟེན་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བར་མཛད་པ་དང་། ཆོས་ཉིད་རྟོགས་པའི་སྒྲིམ་བསམ་གྱིས་མི་བྲུབ་པ་ཉིད་དུ་སྟོན་པ་དང་། དོན་དམ་པའི་སྒྲིམ་པ་ཉི་བར་ཞི་བ་ཉིད་དུ་སྟོན་པ་དང་། འཇིག་རྟེན་དེ་ཁོ་ནར་གྲུབ་པ་འགོག་པ་དང་། འཇིག་རྟེན་འདི་དང་པ་རོལ་ལ་དོན་དམ་པར་སྦྱང་དོར་གྱི་འདུ་ཤེས་འགོག་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཤེས་པའི་སེམས་

དཔའི་ཡེ་ཤེས་རྣམས་རྣམས་མཁྱེན་སྒྲོར་བའི་ཤེས་པའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

བྲད་མཚན།

༥ གཉིས་པ་བྲད་པར་གྱི་མཚན་ཉིད་ལ་གཉིས། བདོར་བསྟན་པ། རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། འོག་ནས་འཆད་པའི་བསམ་གྱིས་མི་བྱུང་སོགས་བྲད་པར་གྱི་མཚན་ཉིད་བཤད་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡང་ཉན་རང་གི་སྒྲོར་བ་ལས་བྲད་ཞུགས་པར་མཚོན་པའི་བདེན་པའི་སྒྲོད་ཡུལ་ཅན་སྐད་ཅིག་མ་ནི་བཅུ་དྲུག་གིས་བཤད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། ལམ་ཤེས་དང་རྣམས་མཁྱེན་སྒྲོར་བས་བསྐྱས་པའི་གང་གི་ལམ་ནི་བྲད་པར་གྱི་ལམ་ཡིན་ཏེ། ཉན་རང་གི་ལམ་གཞན་དག་ལས་བྲད་པར་དུ་འཕགས་པའི་ཕྱིར། གང་གིས་བྲད་པར་དུ་འཕགས་ན། བྲད་པར་ནི་བདེན་པ་བཞིའི་ཡུལ་ཅན་སྐད་ཅིག་མ་བཅུ་དྲུག་གི་བདག་ཉིད་ཀྱིས་ཤེས་པར་བྱ་བ་སྟེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་དག་ཀྱང་ཡོད་དེ། བདག་རྒྱུན་སངས་རྒྱས་བྱང་སེམས་ལ་སོགས་པས་ཡོངས་སུ་གཟུང་བའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་སྤྱད་བསྐྱེད་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་བསམ་གྱིས་མི་བྱུང་བ་ཁོང་དུ་ཆུད་པ་དང་། དཔེ་མེད་བསམ་མི་མཉམ་པ་ཉིད་དང་། ཐ་སྙད་པའི་ཆོད་མས་གཞལ་བ་ལས་ཡང་དག་པར་འདས་པ་དང་། བྱངས་སོགས་ཀྱིས་བབྱང་བ་ལས་ཡང་དག་པར་འདས་པའི་ཆོས་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་བཟོད་སྐད་ཅིག་མ་བཞི་དང་ཀུན་འབྱུང་གི་ཡུལ་ཅན་བཞི་ནི་འཕགས་པའི་གང་ཟག་ཀུན་གྱི་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་བསྐྱས་པ་དང་། ཇི་ལྟ་ཇི་སྟེད་ཤེས་པའི་སྒྱེས་བྱས་མཁས་པ་ཡི་རིག་པར་བྱ་བ་ཤེས་པ་དང་། ཉན་ཐོས་སོགས་དང་ཐུན་མོང་མེན་པའི་དངོས་པོ་ཟབ་པ་དང་། རྒྱ་ཆེ་བ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་ཉིད་དང་། ཐེག་ཆེན་རང་ལུགས་ལ་བལྟོས་པའི་མངོན་པར་ཤེས་པ་ཤིན་ཏུ་སྤྱར་བ་ཞེས་པ་བཞི་ནི། ཀུན་འབྱུང་ཤེས་བཟོད་བཞི་བྲད་གཞིར་བྱས་ནས་ཉན་རང་གི་སྒྲོར་བ་ལས་བྲད་ཞུགས་པའི་མཚོན་བྱེད་དོ། །འགོག་པའི་ཡུལ་ཅན་བཞི་ནི་བདག་རྒྱུན་ལ་བརྟེན་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་

དོན་དམ་པར་གྱི་བ་དང་གང་བ་མེད་པའི་དོ་བོར་ཉོགས་པ་དང་། དོན་དམ་པར་འཁོར་གསུམ་ལྷམ་
 པར་དག་པས་སྒྱིན་སོགས་རབ་ཏུ་བསྐྱབ་པ་དང་། གུས་པ་དང་རྒྱན་མ་ཆད་པའི་སྒྱོར་བས་བསྐྱལ་
 པ་དུ་མར་བསྐྱབ་པའི་ཆོགས་གཉིས་ཡང་དག་པར་འབྲུབ་པ་དང་། ཐབས་ཀྱིས་ཟིན་པའི་རྣམ་པར་
 མི་ཉོག་པར་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་དམིགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ནི་འགོག་པ་ཤེས་བཟོད་བཞི་ཉན་རང་གི་
 སྒྱོར་བ་ལས་ཁྱད་ཞུགས་པར་མཆོན་པའོ། ལམ་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་ཅན་བཞི་ནི་ཆོས་དབྱིངས་ཀྱི་དོ་
 བོ་ཉིད་ཀྱིས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ལམ་ཀྱི་ཉེན་རིགས་དང་ལྡན་པ་དང་བཅས་པ་དང་། སྟོན་
 ལམ་སོགས་པར་བྱིན་བཅུ་མཐའ་དག་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་རྒྱ་ཆོགས་པ་དང་ལྡན་པ་དང་། ལམ་
 རྫོགས་པར་སྟོན་པའི་དགོ་བའི་བཤེས་གཉེན་ཀྱིས་ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་དང་། འཁོར་འདས་ཀྱི་
 ཆོས་གང་ལ་ཡང་བདེན་པར་མངོན་པར་ཞེན་པའི་དོ་སྤྱོད་བ་མེད་པ་བཞི་ནི་ཐེག་ཆེན་ཀྱི་ལམ་
 ཤེས་བཟོད་བཞི་ཉན་རང་གི་སྒྱོར་བ་ལས་ཁྱད་ཞུགས་པར་མཆོན་པའོ། །དེ་ཡང་ཐེག་ཆེན་ཀྱི་
 མཐོང་ལམ་ཉན་རང་གི་ལམ་ལས་ཁྱད་ཞུགས་པར་བསྐྱབ་པའི་ཆེད་དུ་ཁྱད་ཆོས་དང་ལྡན་པར་
 དངོས་བསྟན་ཀྱི་ཉན་རང་གི་སྒྱོར་བ་དེ་དག་གི་ལམ་འདིར་དངོས་སུ་མི་སྟོན་པའི་རྒྱ་མཆན་ཡོད་
 དེ། གོ་སློབ་པ་ལ་དགོངས་པའི་བྱིད།

བྱེད་མཆན།

༥ གསུམ་པ་བྱེད་པའི་མཆན་ཉིད་ལ། སྒྱོར་བའི་དོ་བོ་བཅུ་གཅིག་པོ་འདི་ནི་ཐམས་ཅད་
 མཁྱེན་པ་ཉིད་གསུམ་ཀྱི་སྒྱོར་བ་མཆོན་པར་བྱེད་པའི་མཆན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། མཆོན་ཆུ་ལ་ལ་ཡང་
 ཆ་རེག་གིས་མེ་མཆོན་པ་རི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་མཆོན་པའི་བྱིད། དོ་བོ་གང་ཞེ་ན། གཞི་ཤེས་སྒྱོར་
 བའི་བྱེད་མཆན་ཡོད་དེ། སེམས་ཅན་རྣམས་ཐར་བའི་ལམ་ལ་འགོད་པ་སྤྲུགས་སུ་པན་པ་དང་།
 སྤྲུག་བསྐྱལ་དང་ཡིད་མི་བདེ་ཞི་བ་སོགས་ཆེ་འདིའི་བདེ་བ་དང་། འཁོར་བའི་སྤྲུག་བསྐྱལ་ལས་

སྐྱོར་ཅིང་། སྐར་ཡང་མི་སྒྲིན་པར་བྱེད་པ་གསུམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལམ་ཤེས་སྐྱོར་བའི་བྱེད་མཆན་
 ཡོད་དེ། གཏན་དུ་པན་པའི་མུང་འདས་ལ་འགོད་པའི་མི་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱི་ནི་སྐབས་དག་
 གི་བྱེད་པ་དང་། སྤྱག་བསྐྱུལ་གྱི་རྒྱ་བསྐྱོག་པའི་གོ་འཕང་ལ་འགོད་པ་གནས་ཀྱི་བྱེད་པ་དང་།
 འཁོར་འདས་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་རྟོགས་པ་ལ་འགོད་པ་དབྱང་གཉིན་གྱི་བྱེད་པ་དང་། མེད་པའི་བརྒྱན་
 དང་བྲལ་བའི་ཐར་པ་ལ་འགོད་པས་རང་གཞན་གྱི་དོན་རྟོགས་པའི་སྤྱིང་གི་བྱེད་པ་དང་། གནས་
 སྐབས་དང་མཐར་ཐུག་གི་གཞན་དོན་བསྐྱབ་པ་ཡོངས་འབྲེན་གྱི་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་དང་། སེམས་
 ཅན་གྱི་དོན་ལྟོན་གྱིས་བྱུང་བར་འཇུག་པའི་བྱེད་པ་དང་། ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་ངེས་པར་འབྲས་བྱས་
 དུས་མ་ཡིན་པར་ཡང་དག་པའི་མཐའ་མངོན་དུ་མི་བྱེད་པའི་བདག་ཉིད་བདུན་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
 རྣམ་མཐུན་སྐྱོར་བའི་བྱེད་མཆན་ཡོད་དེ། ཐ་མ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཆོས་
 ཐམས་ཅད་བསམ་པ་རི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་སྟོན་པ་ཉི་བར་བསྐྱབ་པའི་དོན་གྱི་རྣམ་མཐུན་སྐྱོར་བ་ལ་
 བྱེ་འཇིག་ཉིན་གྱི་མངོན་པ་གཅིག་སྟེ་བྱེད་པ་བཅུ་གཅིག་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

ངོ་བོ་ཉིད་མཆན།

༥ བཞི་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མཆན་ལ། མཐུན་གསུམ་སྐྱོར་བའི་ངོ་བོ་ཉིད་བཅུ་དྲུག་གི་བདག་ཉིད་
 བྱེ་ཆོས་ཅན། འདི་མཆོན་པར་བྱ་བས་ན་མཆོན་ཉིད་བཞི་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མཆན་དུ་བཞེད་པ་ཡིན་ཏེ།
 མཆོན་ཚུལ་ཡང་མཆོན་བྱ་ལྟ་བུར་མཆོན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་ཡོད་དེ། འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་
 པའི་ཉོན་མོངས་པ་སྤང་བ་དང་། དེའི་རྟགས་ལུས་ཀྱི་གནས་ངན་ལེན་སྤང་བ་དང་། དེའི་རྒྱུའི་
 མཆོན་མ་ཚུལ་བཞིན་མ་ཡིན་པའི་ཡིད་བྱེད་སོགས་སྤོང་བ་དང་། ཆགས་སོགས་ཀྱི་མི་མ་སྤུན་
 རྟོགས་དང་ཆགས་སོགས་མེད་པ་སོགས་གཉིན་པོ་དག་སྤང་དོར་གྱི་རྣམ་གཞག་གིས་དབེན་པ་
 སྟེ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱིས་བྱུང་བར་དུ་བྱས་པའི་གཞི་ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་སྐྱོར་བའི་ངོ་བོ་ཉིད་

བཞི་དང་། དོན་དམ་པར་མེད་པའི་སེམས་ཅན་ཐ་སྙད་དུ་སྒྲ་བཞུགས་ལས་འདའ་དཀའ་བ་བསྐྱབ་པའི་
 སྒྲོར་བ་དང་། ཐེག་པ་གཞན་དུ་མི་ལྟར་བར་མཐའ་གཅིག་ཏུ་འཁོར་རྒྱ་བར་ངེས་པ་བསྐྱབ་པའི་
 སྒྲོར་བ་དང་། ཡུན་རིང་པོ་ནས་བསྐྱབ་པར་བྱ་བ་ཆེད་དུ་བྱ་བ་ཆེན་པོ་གསུམ་བསྐྱབ་པའི་སྒྲོར་
 བ་དང་། སྒྲོམ་པ་དང་སྒྲོམ་པ་པོའི་ཆོས་དོན་དམ་པར་མི་དམིགས་པར་རྟོགས་པའི་སྒྲོར་བ་དང་།
 བདེན་པར་མངོན་པར་ཞེན་པ་མཐའ་དག་བཀག་པའི་སྒྲོར་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལམ་ཤེས་པའི་སྒྲོར་
 བའི་ངོ་བོ་ཉིད་ལྟ་དང་། ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་དང་། ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་ཡུལ་དུ་བསྐྱུས་པའི་
 དང་པོའི་བྱད་པར་གཞི་ལམ་ལ་དམིགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་གང་ཡིན་པ་དང་། དངོས་པོ་དང་དངོས་
 མེད་དམ་བདེན་པར་ཞེན་པ་ལ་སོགས་པ་ལས་ལོག་སྟེ་བསྟན་པས་བྱིས་པ་མི་མཐུན་པ་དང་།
 གཟུགས་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ལ་ཐོགས་པ་མེད་པར་ཤེས་པ་དང་། ཤེས་དང་ཤེས་པ་དེ་དོན་དམ་
 པར་མི་དམིགས་པས་འབྲུལ་གཞི་བདེན་པར་མེད་པ་དང་། བདེན་པས་སྟོང་པས་དོན་དམ་པར་
 གང་དུ་ཡང་འགྲོ་བ་མེད་པ་དང་། གཟུགས་སོགས་དོན་དམ་པར་མེད་པས་སྟེ་བ་མེད་པ་དང་།
 དངོས་པོ་དང་དངོས་པོ་མེད་པ་ལ་སོགས་པ་གསུམ་གྱི་དེ་བཞིན་ཉིད་ནི་དོན་དམ་པར་མི་དམིགས་
 པར་རྟོགས་པའི་སྒྲོར་བ་རྣམས་ནི་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཀྱི་སྒྲོར་བའི་ངོ་བོ་ཉིད་བདུན་ཉེ་བཅུ་
 ནུག་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་བྱིར།

དེ་ལྟར་སྒྲིར་སྒྲོམ་ན་སྒྲོར་བའི་མཆན་ཉིད་དགུ་བཅུ་ཙམ་གཅིག་ཏུ་ཡོད་དེ། ཤེས་མཆན་ཞེ་
 བཟུང་། བྱད་མཆན་བཅུ་དྲུག་ བྱེད་མཆན་བཅུ་གཅིག་ ངོ་བོ་ཉིད་མཆན་བཅུ་དྲུག་རྣམས་སུ་ཡོད་
 པའི་བྱིར།

ཐེག་ཆེན་གྱི་ཆོག་ལས་ལམ།

༥ གཉིས་པ་ཐར་པ་ཆ་མ་ཐུན་ནས་བཟུང་སྟེ། རྒྱུད་ལ་སྦྱེ་བའི་རིམ་པ་བཤད་པ་ལ་གསུམ།
བསྐྱལ་པ་གངས་མེད་གསུམ་ནས་འཆང་རྒྱ་བའི་ལམ་གྱི་ཐོག་མ་བཤད་པའི་སྟོན་རྒྱ་གྱི་ཆེད་
དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ངོས་བཟུང་བ་དང་། རྒྱུད་སྦྱིན་བྱེད་ཀྱི་ལམ་སྦྱེ་བའི་རིམ་པ་བཤད་པ་དང་།
དེ་ལ་བརྟེན་ནས་མངོན་ཆོག་ལས་ཁྲུང་པར་ཅན་རྒྱུད་ལ་སྦྱེ་བའི་རིམ་པ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་
གཉིས། ལམ་སྦྱིའི་མཆན་ཉིད་དང་། ལམ་གྱི་འཆིངས་ལྡར་བསྐྱས་ནས་དེ་ལ་མཁས་པའི་རྒྱན་
གྱི་གདུལ་བྱ་ངོས་བཟུང་བའོ།

དང་པོ་ནི། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མངོན་པར་རྫོགས་པར་རྫོགས་པའི་སྦྱོར་བ་སྟོན་པའི་སྐབས་
འདི་ལ་བསྐྱལ་པ་གངས་མེད་གསུམ་ནས་འཆང་རྒྱ་བའི་ལམ་གྱི་འགོ་ཚུལ་པའི་ཐར་པའི་ཆ་དང་
མ་ཐུན་པ་ཡིན་པར་འདོད་དེ། རོན་དམ་པར་མཆན་མ་མེད་པར་རྫོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟེན་
པའི་རབ་དུ་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་ནས་རྣམ་མཁྱེན་ལ་ཐུག་གི་བར་རང་རྒྱུད་ལ་ཡང་དག་པར་
བསྐྱབ་པ་ལ་མཁས་པའི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ཀྱི་ཆོས་མངོན་ཆོག་ལས་ཡིན་པར་ནི་འདོད་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ལམ་སྦྱིའི་འཆིངས་ལ་མཁས་པའི་ཆད། དེ་ལ་མཁས་པའི་རྒྱན་གྱི་ཆེད་དུ་
བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ངོས་བཟུང་བའོ།

དང་པོ་ནི། རྒྱན་གྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་བྱང་སེམས་ཆོག་ལས་ལམ་པ་ཆོས་ཅན། དུལ་
རྣམ་པ་ལྡེ་ལ་མཁས་པ་ཡིན་ཏེ། སངས་རྒྱལ་སོགས་ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་འབྲས་བྱ་དང་བཅས་པ་
ལ་དམིགས་པའི་དད་པ་དང་། སྦྱིན་སོགས་པར་ཕྱིན་བྱུག་སྦྱོད་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་སྟོན་པའི་བཙོན་
འབྲས་དང་། བསམ་པ་ཐུན་ཐུམ་ཆོག་ལས་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱིས་བསྐྱས་པའི་བྲན་པ་དང་། ཆོས་
ཐམས་ཅད་ལ་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་དང་། ཇི་ལྟ་བུ་དང་ཇི་སྟེད་པའི་ཆོས་རྣམས་རྣམ་

བ་ཐམས་ཅད་དུ་ཤེས་པའི་ཤེས་རབ་དང་ཡུལ་རྣམས་པ་ལྔ་ལ་མཁས་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་། སངས་
 རྒྱུ་མོགས་དམིགས་དད་པ་དང་། ཞེས་པས་ཐེག་ཆེན་གྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་སྐྱབས་འགོ་
 བསྟན་པའི་སྒོ་ནས་ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་གྱི་ཅ་བ་ངོས་བཟུང་བའི་ཆེད་དུ་དད་པ་ལ་མཁས་པ་དང་
 བོར་བསྟན། བསམ་པ་ཐུན་ཆོགས་བྲན་པ་དང་། །ཞེས་པས་རྣམ་མཁྱེན་ཡང་ནས་ཡང་དུ་བྲན་
 པའི་བྲན་པས་བྱད་པར་བྱས་པའི་ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་ཐེག་ཆེན་ལམ་གྱི་འཇུག་སྒོར་བསྟན།
 ཕྱིན་སོགས་སྟོད་ཡུལ་བཙོན་འགྲུས་དང་། །ཞེས་པས་སེམས་བསྐྱེད་ནས་སྟོད་པ་སྤྱི་ལ་བསྐྱབ་
 ཚུལ་བསྟན། བྱད་པར་བར་ཕྱིན་ཐ་མ་གཉིས་ལ་སྟོབ་ཚུལ་གྱི་བསམ་གཏན་ལ་སྟོབ་ཚུལ་དེ། རྣམ་
 བར་མི་རྟོག་ཏིང་འཛིན་དང་། །ཞེས་པས་བསྟན། ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྟོབ་ཚུལ་དེ། ཆོས་རྣམས་རྣམ་པ་
 ཐམས་ཅད་དུ། །ཤེས་པའི་ཤེས་རབ་དང་རྣམ་ལྔ། །ཞེས་པས་བསྟན།

གཉིས་པ་ནི། རྒྱན་གྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་དེ་ལ་དབང་བོའི་རིམ་བ་གཉིས་སུ་ཡོད་དེ།
 རྟོགས་པའི་བྱང་ཚུབ་སེམས་དབང་དབང་བོ་རྟོན་པོས་རྟོགས་ཤིང་ཐོབ་སྒྲ་བ་དང་། རྟུལ་པོས་
 རྟོགས་དཀའ་བར་བཞེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟུགས་ལ་དད་སོགས་འབྲིང་ལ་གནས་པ་རང་རྒྱལ་
 ཆོགས་ལམ་པས་རང་རྒྱལ་གྱི་བྱང་ཚུབ་རྟོགས་ཤིང་ཐོབ་པ་དང་། དད་སོགས་རྒྱང་དུ་ལ་གནས་
 པའི་ཉན་ཐོས་ཆོགས་ལམ་པས་ཉན་ཐོས་གྱི་བྱང་ཚུབ་རྟོགས་ཤིང་ཐོབ་པར་བསྟན་ནོ།

ཐེག་ཆེན་གྱི་སྟོར་ལམ།

༥ གཉིས་པ་ནི། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྟོར་ལམ་ངོ་བོ་གསུམ་པོ་རྣམས་ཀྱི་དམིགས་པ་སྐྱབས་འདིར་
 སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཡིན་པར་བསྟན་པས་ཤིང་མདོ་ལས་བརྗོད་པ་ཡིན་ཏེ། སེམས་ཅན་དེ་དག་
 ཉིད་ལ་དམིགས་ནས་བཏང་སྟོམས་ཀྱི་སེམས་མཉམ་པར་ལྟ་བུ་དང་། སོགས་པས་ཡིད་འོང་གི་
 རྣམ་པ་ཅན་གྱི་བྱམས་པ་དང་། བན་པ་དང་། ཁོང་ཁྱོད་པ་མེད་པ་དང་། རྣམ་པར་འཆེ་བ་མེད་པའི་

སེམས་རྣམ་པ་ལྟ་དང་། སྤྱི་པ་དང་བྱད་མེད་ཀྱན་པ་ལ་པ་མའི་སེམས་དང་། གཞོན་པ་ལ་བྱ་
དང་བྱ་མའི་སེམས་དང་། མཉམ་པ་ལ་སྦྱན་དང་སྤྱི་པ་མའི་སེམས་དང་། བན་ཚུན་མ་ཐུན་པ་ཤེས་
པ་དང་ཡིད་བརྟེན་པ་གྲོགས་ཀྱི་སེམས་དང་། རུས་གཅིག་པ་ལ་གཉེན་དང་། མི་གཅིག་པ་ལ་སྦྲག་
གི་བསྟེན་མཆོམས་ཀྱི་སེམས་རྣམ་པ་ལྟ་སྟེ་རྣམ་པ་དག་ནི་བཅུར་མདོ་ལས་བཤད་པའི་ཕྱིར།

ཅེ་མོར་གྱུར་པ་ཡང་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་དམིགས་པ་ཡིན་ཏེ། ཅེ་མོ་ལ་གནས་པ་
བདག་ཉིད་སྒྲིག་པ་མི་དགེ་བ་བཅུ་ལས་ལྟོག་ཅིང་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་ལ་གནས་པས་སེམས་
ཅན་གཞན་དག་དེ་ལ་ནི་འགོད་པ་གཉིས་དང་། མ་བསྐྱལ་བར་ཞུགས་པ་ལ་བསྐྱལ་པ་བརྗོད་པ་
དང་། མ་ཐུན་པར་བྱེད་པ་ལ་དགའ་བ་སྒྲོམ་པ་ཉིད་རྣམ་པ་གཉིས་ཀྱིས་དམིགས་པའི་ཕྱིར།

དེ་བཞིན་དུ་བརྗོད་པ་ནི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་དམིགས་པ་ཡིན་ཏེ། བདེན་བཞི་ཤེས་
པ་ལ་རང་གནས་ནས་སེམས་ཅན་གཞན་གྱི་རྟེན་ཅན་དེ་ལ་འགོད་པས་དམིགས་པའི་ཕྱིར།

ཆོས་མཆོག་གྲུང་དེ་བཞིན་དུ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་དམིགས་པ་ཡིན་ཏེ། སེམས་ཅན་
རྣམས་སྦྱིན་པར་བྱེད་པ་དང་། སོགས་པས་གྲོལ་བར་བྱེད་པ་སོགས་ཀྱིས་དམིགས་པར་ཤེས་
པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཕྱིར་མི་ལྟོག་པའི་རྟགས་མདོར་བསྟན་པ།

༥ གསུམ་པ་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་མདོན་རྟོགས་བྱུང་བར་ཅན་རྒྱུད་ལ་སྤྱི་བའི་རིམ་པ་བཤད་
པ་ལ་གཉིས། ལྷན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་ལས་ཕྱིར་མི་ལྟོག་པའི་རྟགས་བཤད་པ་དང་། སྤྱི་གསུམ་
འབྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ལམ་བྱུང་བར་ཅན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། མདོར་བསྟན་པ་དང་། རྒྱས་
པར་བཤད་པའོ།

དང་པོ་ནི། ཕྱིར་མི་ལྟོག་པའི་དགེ་འདུན་གྱི་ཆོགས་རྣམ་པ་གསུམ་ཡོད་དེ། དབང་པོ་རྣོན་

ཐོད་རྒྱུད་ཀྱི་རེས་འབྲེད་ཡན་ལག་ནས་བཟུང་སྟེ་མཐོང་བ་དང་ནི་སྒྲོམ་པ་སྟེ་སྒྲོམ་པའི་ལམ་དག་གསུམ་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་གང་དག་གནས་པ་གསུམ་པོ་དེ་འདིར་བྱིར་མི་ལྟོག་པའི་དགོ་འདུན་ཡིན་པའི་བྱིར་གཉིས་པ་ལ་གསུམ། སྒྲོར་ལམ་པ་བྱིར་མི་ལྟོག་པའི་རྟགས་བཤད་པ་དང་། མཐོང་ལམ་པ་བྱིར་མི་ལྟོག་པའི་རྟགས་བཤད་པ་དང་། སྒྲོམ་ལམ་པ་བྱིར་མི་ལྟོག་པའི་རྟགས་བཤད་པའོ།

སྒྲོར་ལམ་བྱིར་མི་ལྟོག་པའི་རྟགས།

ཕྱི་དང་པོ་ལ་གཉིས། མདོར་བསྟན་པ་དང་། རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། རེས་པར་འབྲེད་པའི་ཡན་ལག་ལ་གནས་པའི་སེམས་དཔའ་དབང་པོ་རྣམས་པོ་རྣམས་པའི་བྱང་ཆུབ་ལས་བྱིར་མི་ལྟོག་པའི་རྟགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་འདི་ལྟར་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ལ་བདེན་ཞེན་ལྟོག་སྟེ་འགོག་པ་སོགས་རྟགས་རྣམས་ཉི་ཤུར་བརྗོད་པ་ཡིས་ཤེས་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་བྱིར་གཉིས་པ་ནི། རྫོང་དང་། ཅེ་མོ་དང་། བཟོད་པ་དང་བཅས་པ་དང་། ཆོས་མཆོག་རྣམས་ལ་གནས་པའི་སེམས་དཔའ་དབང་པོ་རྣམས་པོ་རྣམས་པའི་བྱང་ཆུབ་ལས་བྱིར་མི་ལྟོག་པའི་རྟགས་སུ་ཤེས་པར་བྱ་བ་འདི་ཡིན་ཏེ། རྟགས་ནི་ཉི་ཤུ་དེ་དག་གིས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་བྱིར་གཉིས་ཀྱི་ཤུ་ཡོད་དེ། རྫོང་ལ་གནས་པའི་རྟགས་བཅུ་གཅིག་ ཅེ་མོའི་རྟགས་དྲུག་ བཟོད་པ་ལ་གནས་པའི་རྟགས་གཉིས། ཆོས་མཆོག་ལ་གནས་པའི་རྟགས་གཅིག་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་བྱིར་གཉིས་པ་ནི།

དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་ལ་བདེན་ཞེན་མདོན་གྱུར་བ་ལྟོག་པ་དང་། སྐྱབས་གནས་ཡང་དག་ལ་ཐེ་ཆོམ་མདོན་གྱུར་བ་ཟད་པ་དང་། ལོག་ལྟ་དང་། དཔྱུལ་བ་དང་། ཡི་དུགས་དང་། དུད་འགྲོ་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་བཀའ་མི་ཐོས་པ་དང་། དུལ་མཐའ་འཁོབ་ཏུ་སྦྱེ་བ་

དང་། དབང་པོ་མ་ཚང་བ་སྒྲེན་ལྷག་དང་། འདྲ་ཤེས་མེད་པའི་ལྷ་ཆེ་རིང་དུ་སྐྱེ་བ་སྟེ་མི་ཁོས་པ་
 བརྒྱད་ཟད་པ་དང་། བདག་ཉིད་དགེ་བ་ལ་གནས་ཤིང་གཞན་དག་དེ་ལ་འགོད་པ་དང་། སེམས་
 ཅན་གཞན་གྱི་ཡུལ་ལ་འབྲས་བུ་སྒྲིན་པར་གྱུར་ཅིག་པའི་རྟེན་ཅན་གྱི་སྒྲིན་པ་ལ་སོགས་པ་དང་།
 ཟབ་མེད་དོན་ལ་སོམ་ཉི་མེད་པ་དང་། བྱམས་པའི་བསམ་བསམ་ཀུན་ནས་བསྐྱངས་པས་ལུས་དང་
 སོགས་པས་རག་དང་ཡིད་གྱི་ལས་དང་ལྡན་པ་དང་། འདོད་པ་ལ་འདུན་པ་དང་། གཞོད་སེམས་
 དང་། གཉིད་སྤྲུགས་དང་། སྒྲོ་ལམ་ཕྱིར་དང་ཐེ་ཆོམ་སྟེ་སྒྲིབ་པ་ནི་ལྷ་པོ་དེ་དང་མི་འཁྲུགས་པ་དང་།
 མ་རིག་པ་དང་ལྟ་བ་སོགས་གྱི་བག་ལ་ཉལ་ཀུན་འཛོམས་པ་དང་། སྒྲོད་ལམ་ཀུན་ཏུ་བྲན་པ་དང་
 བྱི་ཤེས་བཞིན་དང་ལྡན་པ་དང་། གནས་མལ་དང་གོས་ལ་སོགས་པ་གཙང་བ་དང་ལྡན་པ་རྣམས་
 ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྫོད་ལ་གནས་པའི་སེམས་དཔལ་དབང་པོ་རྣམས་པོ་སྒྲན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་ལས་
 ཕྱིར་མི་ལྟོག་པ་ཡིན་ཏེ། གོང་དུ་བཤད་པའི་ཉགས་བཅུ་གཅིག་དང་ལྡན་པའི་སེམས་དཔལ་དབང་
 རྣམས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་རྩེ་མོའི་ཉགས་བྱུག་ཡོད་དེ། ལུས་ལ་སྒྲིན་བྱའི་རིགས་བརྒྱད་ཁྲི་རྣམས་མི་འབྱུང་
 བ་དང་། གཡོ་རྒྱུས་ཀུན་ནས་བསྐྱངས་པའི་བྱ་གྱུརི་སེམས་མེད་པ་དང་། ཕྱག་དར་ཁྲིད་པ་སོགས་
 སྐྱངས་པའི་ཡོན་ཏན་བཅུ་གཉིས་པོ་རྣམས་ནི་ཡང་དག་པར་ལེན་པ་དང་། ཕྱིན་བྱུག་དང་འགལ་
 བའི་སེར་སྒྲ་དང་། འཆལ་ཆུལ་སོགས་མེད་པ་དང་། ཆོས་ཉིད་དང་མི་འགལ་བར་ཤེས་རབ་གྱི་
 པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་རྣལ་འབྱོར་དང་ལྡན་པར་འགྲོ་བ་ཉིད་དང་། སེམས་ཅན་གཞན་དོན་དུ་དབྱུལ་
 བ་འཆོལ་བ་སྟེ་དབྱུལ་བ་འདོད་པ་རྣམས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྒྲོ་ལམ་རྩེ་མོ་ལ་གནས་པའི་སེམས་
 དཔལ་དབང་རྣམས་ཆོས་ཅན། རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ལས་ཕྱིར་མི་ལྟོག་པ་ཡིན་ཏེ། ཉགས་དེ་དག་
 དང་ལྡན་པའི་སེམས་དཔལ་དབང་རྣམས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་བཟོད་པའི་ཉགས་གཉིས་ཡོད་དེ། ལམ་གཞན་ཉི་བར་སྟོན་པ་གཞན་གྱིས་དགྱི་
 བར་མི་གཏུབ་པ་དང་། ཟས་གཙང་པ་དང་མེ་ལྷ་བསྟེན་པ་སོགས་ལམ་ལྟར་བཅོས་པ་སྟོན་པའི་

བདུད་ལ་ཅེས་བྱ་བར་རྟོགས་པ་དང་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། བཟོད་པ་ལ་གནས་པའི་སེམས་དཔའ་
དབང་རྣམ་ཆོས་ཅན། རྟོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ལས་ཕྱིར་མི་ལྟོག་པ་ཡིན་ཏེ། གོང་གི་རྟོགས་དེ་རྣམས་
ཀྱི་སྤང་དུ་རྟོགས་དེ་གཉིས་དང་ལྡན་པའི་སེམས་དཔའ་དབང་རྣམ་ཆོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

བཞི་པ་ཆོས་མཆོག་ལ་གནས་པའི་རྟོགས་གཅིག་ཡོད་དེ། སློ་གསུམ་གྱི་བྱ་བ་ཐམས་ཅད་
སངས་རྒྱས་དགེས་པའི་སྤྱོད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

དོན་བསྟུ་བ་ནི། ཆོས་མཆོག་ལ་གནས་པའི་སེམས་དཔའ་དབང་རྣམ་ཆོས་ཅན། རྟོགས་
པའི་བྱང་ཆུབ་ལས་ཕྱིར་མི་ལྟོག་པ་ཡིན་ཏེ། རྟོགས་དེ་དག་དང་ལྡན་པའི་སེམས་དཔའ་དབང་རྣམ་
ཆོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

མཐོང་ལམ་ཕྱིར་མི་ལྟོག་པའི་རྟོགས།

༥ གཉིས་པ་མཐོང་ལམ་པ་ཕྱིར་མི་ལྟོག་པའི་རྟོགས་ལ་གཉིས། མདོར་བསྟན་པ་དང་། རྒྱས་
པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དབང་པོ་འབྲིང་པོའི་རྒྱུད་ཀྱི་མཐོང་བའི་
ལམ་ལ་བཟོད་པ་དང་། ཤེས་པའི་སྐད་ཅིག་མ་བཅུ་དྲུག་གིས་བསྟུས་པའི་ཐབས་ཤེས་བྱུང་པར་
ཅན་དང་། དེས་བྲངས་པའི་ལུས་ངག་གི་ཐ་སྙད་བྱུང་པར་ཅན་ནི་ཆོས་ཅན། བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའ་མཐོང་ལམ་པ་དབང་འབྲིང་དེ་ཉིད་ཕྱིར་མི་ལྟོག་པའི་མཆོན་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཤེས་པར་
བྱ་སྟེ། དེའི་སྒྲུབ་བྱེད་ཡང་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། དེ་འབྲིང་སྐད་ཅིག་མ་བཅུ་དྲུག་གིས་བསྟུས་པའི་ཐབས་ཤེས་བྱུང་པར་ཅན་
དང་། དེས་བྲངས་པའི་ལུས་ངག་གི་ཐ་སྙད་བྱུང་པར་ཅན་ཆོས་ཅན། ལྟོ་ལྟོ་དབང་པོ་འབྲིང་པོ་
མཐོང་བའི་ལམ་ལ་གནས་པ་རྣམས་ཀྱི་ཕྱིར་མི་ལྟོག་པའི་རྟོགས་ཡང་དག་ཡིན་ཏེ། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་
ཆུ་ལ་གསུམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྐད་ཅིག་མའི་རྣམ་པ་བཅུ་དྲུག་ཡོད་དེ། རྒྱུག་བདེན་གྱི་རྣམ་པ་བཞི།

ཀུན་འབྱུང་བདེན་པ་ལ་བརྟེན་པའི་རྣམ་པ་བཞི། འགོག་བདེན་ལ་བརྟེན་པའི་རྣམ་པ་བཞི། ལམ་
བདེན་ལ་བརྟེན་པའི་རྣམ་པ་བཞི་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་བྱིར།

དང་པོ་བྱུབ་སྟེ། གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་སུ་བདེན་པར་རྟོགས་པའི་འདུ་ཤེས་ཀྱིས་
བཏགས་བརྗོག་པ་དང་། རོན་དམ་དང་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་སེམས་བརྟན་པ་དང་། ཉན་རང་གི་ཐེག་པ་
དག་ལས་སེམས་རྣམ་པར་ལོག་པ་དང་། བསམ་གཏན་དང་གཟུགས་མེད་ཀྱི་སྟོམ་འཇུག་ཐོབ་
ཀྱང་གཟུགས་ཁམས་ལ་སོགས་པར་ལས་དབང་གིས་སྐྱེ་བའི་རྒྱས་པའི་ཡན་ལག་ཡོངས་སུ་ཟད་
པ་རྣམས་ཡིན་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་བྱུབ་སྟེ། ལུས་དང་སེམས་ཡང་བ་ཤིན་དུ་སྦྱངས་པ་ཉིད་དང་། ཞེན་པ་མེད་པར་
འདོད་པ་ལ་སྦྱོད་པ་ལ་སེམས་ཅན་འདུལ་བའི་ཐབས་ལ་མཁས་པ་དང་། འདོད་ཡོན་ཀྱི་ཉིས་
དམིགས་མཐོང་ནས་ཉག་ཏུ་ཆངས་པར་སྦྱོད་པ་ཉིད་དང་། འཆོ་བའི་ཡོ་བྱད་རྣམ་པར་དག་པ་ཉིད་
རྣམས་ཡིན་པའི་བྱིར།

གསུམ་པ་བྱུབ་སྟེ། བྱང་པོ་དང་སོགས་པས་ཁམས་དང་སྐྱེ་མཆེད་རྣམས་ལ་དང་པོར་བདེན་
པར་ཞེན་པའི་སྦྱོར་བ་དང་། རྗེས་སུ་བདེན་པ་ཞེན་པ་རྗེས་སུ་སྦྱོར་བའི་གནས་པ་སོ་སོར་བཀག་
པ་དང་། འགོག་པ་ཆོས་ཤེས་ཀྱི་རྟོགས་པའི་བར་ཆད་བྱེད་པའི་ཆོས་རྣམས་ལ་སྤྲ་མ་བཞིན་དུ་
དེ་ལྟར་བདེན་ཞེན་བཀག་པ་དང་། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཆོགས་སྦྱིན་པ་སོགས་ལ་སྤྲ་མ་བཞིན་དུ་བདེན་
ཞེན་བཀག་པ་དང་། མདོ་ལས་གྲོང་གི་སྤྲས་བསྟན་པའི་མིག་སོགས་དབང་པོ་དང་། གྲོང་ཁྱིམ་གྱི་
སྤྲས་བསྟན་པའི་དབང་རྟེན་དང་། གྲོང་བརྒལ་གྱི་སྤྲས་བསྟན་པའི་དབང་པོའི་ཡུལ་དང་། རྣམ་པར་
ཤེས་པའི་སྤྲས་བསྟན་པའི་སྐྱེས་བུ་ལ་སོགས་པ་དང་བཅས་པའི་ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་བདེན་པར་
ཞེན་པ་སྤང་བྱ་དང་། དེ་དག་བདེན་མེད་དུ་རྟོགས་པའི་སྦོང་གཉེན་གྱི་གཡུལ་འབྱེད་པ་ལ་སྤྲ་མ་
བཞིན་དུ་དང་པོར་བདེན་པར་ཞེན་པའི་སྦྱོར་བ་དང་། རྗེས་སུ་བདེན་པར་ཞེན་པ་རྗེས་སུ་སྦྱོར་
བའི་གནས་པ་སོ་སོར་བཀག་པ་རྣམས་ཡིན་པའི་བྱིར།

བཞི་བ་གྲུབ་སྟེ། སྤང་བྱ་སེར་སྣ་དང་འཆལ་བའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་སོགས་པ་ལ་དང་པོར་
བདེན་པར་ཞེན་པ་སྦྱར་བ་དང་། ཕྱིས་བདེན་པར་ཞེན་པ་རྗེས་སུ་སྦྱོར་བ་ཡི་གནས་པ་སོ་སོར་
བཀག་པ་དང་། རྟོགས་པའི་ཆོས་ལམ་འབྲས་བྱ་དང་བྱང་ཚུབ་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པ་ནི་རྩལ་ཅམ་
ཡང་མི་དམིགས་པ་ཉིད། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་གསུམ་གྱི་བདག་ཉིད་ཀྱིས་རང་གི་ཐོབ་པའི་
རང་གི་ས་གསུམ་ལ་ནི་ཐེ་ཆོམ་བྲལ་བའི་ངེས་པ་ཉིད་ཀྱི་གནས་པ་དང་། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་
པ་ཉིད་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་ཀྱི་དོན་དུ་སོག་གཏོང་བ་ལ་སེར་སྣ་དང་། སྦྱག་བསྐྱེད་ཅུང་ཟད་གྲང་
མི་འབྱུང་བ་རྣམས་ཡིན་པའི་བྱིར།

ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་ཤེས་བཟོད་སྐྱད་ཅིག་མ་རྣམས་མཉམ་གཞག་མིན་ནམ། ཇི་ལྟར་
ན་གང་ཟག་གཞན་གྱི་ངོ་བོར་བྱིར་མི་ལྟོག་པར་དཔོག་པའི་འབྲས་ཏྲགས་སུ་འབྱུང་ཞེན་སྦྱོན་མེད་
དེ། བྱང་སེམས་མཐོང་ལམ་པ་དབང་འབྲིང་གི་ལུས་ངག་གི་ཐ་སྙད་བྱང་པར་ཅན་ལ་ཤེས་བཟོད་
གྱི་མིང་གིས་བཏགས་ནས་བསྟན་པའི་བྱིར། དེ་ལྟར་འདོགས་པའི་རྒྱ་མཆན་ཡོད་དེ། མཉམ་
གཞག་དེ་ལས་ཐ་སྙད་བྱང་པར་ཅན་སྟེ་བའི་བྱིར།

སྟོམ་ལམ་བྱིར་མི་ལྟོག་པའི་ཏྲགས།

༥ གསུམ་པ་སྟོམ་ལམ་པ། བྱིར་མི་ལྟོག་པའི་ཏྲགས་ལ་གཉིས། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྟོམ་ལམ་
རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང་། བྱིར་མི་ལྟོག་པའི་ཏྲགས་ཀྱི་བྱང་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་
སྟོམ་ལམ་གྱི་བྱང་ཆོས། བྱང་གཞི་སྟོམ་ལམ། སྟོམ་ལམ་གྱི་དབྱེ་བའོ། །དང་པོ་ནི། ཐེག་ཆེན་
འཕགས་པའི་སྟོམ་པའི་ལམ་ནི་ཆོས་ཅན། རང་གི་གནས་ལུགས་ཟབ་པ་ཡིན་ཏེ། རང་གི་གནས་
ལུགས་ཟབ་མོ་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པས་བྱང་པར་དུ་བྱས་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་ཡིན་པའི་བྱིར།
གནས་ལུགས་དེ་ནི་ཟབ་པའི་རྒྱ་མཆན་ཡོད་དེ། སྟོ་འདོགས་དང་། སྦྱར་བའི་མཐའ་ལས་གྲོལ་བ་

ཉིད་གྱི་ཆོས་དབྱེངས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། ཐེག་ཆེན་འཕགས་པའི་སྒྲིམ་ལམ་དེ་ནི་ཆོས་ཅན། རྒྱུན་ཆགས་སུ་འབྱུག་པ་ཡིན་ཏེ། སྤར་ཐེག་ཆེན་གྱི་ངེས་འབྱེད་ཡན་ལག་དང་མཐོང་བའི་ལམ་དང་། སྒྲིམ་པའི་ལམ་ཉིད་གྱིས་མཁའ་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་ལ་ཡང་ནས་ཡང་དུ་སེམས་པ་དང་། འཇལ་བ་དང་ངེས་པར་རྟོགས་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་རྗེས་ལ་མངོན་རྟོགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། དབྱེ་བ་དངོས་དང་། རྩོད་པ་སྤོང་བའོ། །དང་པོ་ནི། འོན་སྒྲིམ་ལམ་དེ་ལ་དུ་ཞིག་ཡོད་ཅེ་ན། ཐེག་ཆེན་འཕགས་པའི་སྒྲིམ་ལམ་དེ་ནི་རྒྱུན་ཆགས་པ་རྣམ་པ་དགྲུང་བཞེད་པ་ཡིན་ཏེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒྲིམ་ལམ་ཚུང་དུ་དང་། འབྲིང་དང་། ཆེན་པོ་རྣམས་རེ་རེ་ལ་ཚུང་དུ་སོགས་དབྱེ་བ་ཡིས་རྣམ་པ་དགྲུང་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་ཚུང་འབྲིང་དགྲུང་དབྱེར་བྱུང་སྟེ། ཚུང་འབྲིང་དགྲུང་སྒྲིམ་རྒྱུན་ཆགས་སུ་འབྱུང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་རྩོད་པ་སྤོང་བ་ལ་གཉིས། བྱངས་ངེས་ལ་རྩོད་པ་སྤོང་བ་དང་། བྱེད་པ་ལ་རྩོད་པ་སྤོང་བའོ། །དང་པོ་ལ་ཁོ་ན་རེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒྲིམ་ལམ་ལ་དགྲུང་བྱངས་ངེས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒྲིམ་ལམ་གྱི་བྱེ་བྲག་རྣམ་པ་དགྲུང་བས་མང་བའི་ཕྱིར། རྒྱལ་བའི་ཡུམ་རྣམ་པ་གསུམ་ལས་སྒྲིམ་ལམ་དགྲུང་པོ་རེ་རེའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་འབྲས་བུ་བསོད་ནམས་བྱངས་མེད་པ་གཞལ་དུ་མེད་པ་ཆད་མེད་པར་སྐྱེ་བར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན།

ལན་ལ་གསུམ་གྱི་དེ་ལྟར་ན། འབྲས་བུ་བསོད་ནམས་བྱངས་མེད་པ་ལ་སོགས་པ་བསྟན་པ་རྣམས་དམ་པའི་དོན་དུ་བཟོད་པ་མ་ཡིན་པས་མི་འཐད་ཀྱང་ཐ་སྟོན་དུ་མི་འཐད་པའི་སྒྲིམ་མེད་པར་ཐལ། དོན་དམ་པར་མི་འཐད་ཀྱང་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐུགས་བརྩེ་བའི་རྒྱ་མཐུན་གྱི་འབྲས་བུ་གསུང་རབ་ལས་བྱངས་ཇི་ལྟར་བསྟན་པ་དེ་དག་ཐུབ་པ་བཞེད་པའི་ཕྱིར། འགྲེལ་པ་དོན་གསལ་ལས། དོན་དམ་ལ་བསྟོས་པའི་རྟགས་མ་གྲུབ་པ་དང་། ཀུན་རྫོབ་ལ་བསྟོས་ཏེ་བྱུང་

པར་མ་གྲུབ་པའི་ལན་མཛད་ཀྱང་དོན་འབྲེལ།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། དོན་དམ་ལ་བསྟོས་པའི་ཚྭ་བ་སྤྱོད་བ་དང་། བ་སྟོན་ལ་བསྟོས་པའི་
ཚྭ་བ་སྤྱོད་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། ཚྭ་བ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། སྒྲིམ་ཞེས་བྱ་བའི་ལམ་
གྱི་ནི་ཆོས་ཅན། སྤང་བྱ་ཅི་ཞིག་ཉམས་ཤིང་གཉིན་པོ་ཅི་ཞིག་ཐོབ་པར་མེད་པར་ཐལ། དོན་དམ་
པར་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། བྱུང་སྟེ། སྒྲིམ་ལམ་གྱི་དངོས་པོ་དོན་དམ་པར་བརྗོད་དུ་མེད་པ་ལ་ཉམས་པ་
དང་ནི་འཕེལ་བ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་ཞེས་ཟེར། གཉིས་པ་ནི། དོན་དམ་དུ་འཕེལ་འགྲིབ་མི་རུང་བར་
ཐལ། དོན་དམ་པར་གཅིག་དང་དུ་མ་གང་དུ་ཡང་བརྗོད་དུ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའི་དོན་དམ་དུ་
འདོད་པའི་ལན་འདི་རྩ་བས་དངོས་སུ་མ་བསྟུས་ཀྱང་དོན་གྱིས་བསྟན་ནོ།

དོན་དམ་པར་འཕེལ་འགྲིབ་མེད་ན་སྤྱོད་གཉིན་མི་འཐད་པས་བྱུང་བ་མེད་པར་ཐལ། ལྷན་
མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་ཐལ་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་དེ་དོན་དམ་པར་འཕེལ་འགྲིབ་མེད་ཀྱང་། བ་སྟོན་དུ་
གདུལ་བའི་དོན་བྱེད་པ་རི་ལྟ་བུ་དེ་བཞིན་དུ་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒྲིམ་ལམ་འདི་ནི་དོན་དམ་པར་འཕེལ་
འགྲིབ་མེད་ཀྱང་། བ་སྟོན་དུ་སྤང་བྱ་ལ་གཞོད་པ་སོགས་འདོད་པའི་དོན་སྟུབ་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར།
བྱང་ཆུབ་དང་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒྲིམ་ལམ་གཉིས་དཔེ་དོན་མི་མཚུངས་པའི་སྒྲོན་མེད་པར་ཐལ། བ་
སྟོན་དུ་དོན་བྱེད་པར་ཅན་བྱེད་པར་མཚུངས། བྱང་ཆུབ་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཅན་ཡིན་པ་
དེ་བཞིན་དུ་སྒྲིམ་ལམ་དེ་ཡང་དེ་བཞིན་ཉིད་དེའི་མཚན་ཉིད་ཅན་དུ་བཞེད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཚྭ་བ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། ཁོ་ན་རེ། ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་
པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱིས་ནི་བྱང་ཆུབ་བསྐྱེད་པར་མི་རིགས་པར་ཐལ། སེམས་སྤྲུམས་བྱང་
ཆུབ་བསྐྱེད་པར་རིགས་པ་མིན་ཕྱི་མས་ཀྱང་མ་ཡིན། སྤྱི་མང་པོ་ཅིག་ཅར་འབྱུང་བས་ཀྱང་མ་
ཡིན། རིམས་ཀྱིས་འབྱུང་བས་ཀྱང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་སྐད་ཅིག་སྤྱི་མང་པོ་རིམས་ཀྱིས་འབྱུང་བས་རང་

འབྲས་སྤྲུལ་གསུམ་མི་བསྐྱེད་པའི་སྦྱོན་མེད་པར་ཐལ། མར་མེ་སྐྱད་ཅིག་སྤྲུལ་ལས་ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་
 ལུས་ལྡན་རིམས་ཅན་དུ་འབྱུང་བས་སྤོང་བུ་སྤྲུལ་ལྡན་རྫོགས་པར་སྤྲེག་པའི་མར་མེའི་དཔེའི་ཚུལ་
 གྱིས་ནི་ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་སྐྱད་ཅིག་སྤྲུལ་ཕྱི་མར་པོ་རིམས་གྱིས་འབྱུང་བས་རང་འབྲས་སྤྲུ་
 གསུམ་བསྐྱེད་པ་དང་། དེ་འབའ་ཞིག་ཏུ་མ་ཟད་འཆད་པར་འབྱུར་བའི་ཟབ་མོའི་ཆོས་ཉིད་རྣམས་པ་
 བརྒྱད་ཡུང་འཐད་པར་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། བྱང་སེམས་ས་བརྒྱད་པ་ཆོས་ཅན། ཟབ་མོ་རྣམས་པ་བརྒྱད་ཐུགས་སུ་ཆུད་
 པ་དང་ལྡན་ཏེ། གཞིའི་གནས་ལུགས་སྤྱི་བ་ཟབ་པ་དང་། རོན་དམ་པར་མ་ཡིན་པ་ལ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་
 འགོག་གོ་ཞེས་བྱ་བར་འགོག་པ་ཟབ་པ་དང་། ཐམས་ཅད་དུ་གོམས་པས་དེ་བཞིན་ཉིད་ཟབ་པ་
 དང་། ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་སྦྱིན་སོགས་རྣམས་པ་དུ་མ་རྗེས་སུ་བསྐྱབ་པས་ཤེས་བྱ་ཟབ་མོ་དང་།
 རོན་དམ་པར་འགོག་པ་མཐོང་བ་མེད་པ་ཉིད་ཀྱི་ཤེས་པ་ཟབ་མོ་དང་། ཐམས་ཅད་ལ་རོན་དམ་
 པར་སྦྱོད་པ་མེད་པ་ཉིད་ཀྱི་སྦྱོད་པ་ཟབ་མོ་དང་། རོན་དམ་པར་གཉིས་སུ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ལམ་
 ཐམས་ཅད་བསྐྱབ་པ་གཉིས་སུ་མེད་པ་ཟབ་མོ་དང་། ཆོགས་ཐམས་ཅད་ལོངས་སུ་རྫོགས་པར་
 གྱེད་པ་འབྲས་བུ་མངོན་དུ་གྱེད་ཚུལ་ཟབ་པ་ཐབས་ལ་མཁས་པ་ཟབ་པ་ཉིད་རྣམས་སུ་ཐུགས་སུ་
 ཆུད་པ་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར།

ཆོས་ལོངས་སྤྲུལ་གསུམ་གྱི་སྦྱོར་བ།

༥ གཉིས་པ་ལ་གསུམ། ཆོས་སྦྱུང་རྒྱ་སྤྱོད་ཞི་མཉམ་ཉིད་ཀྱི་སྦྱོར་བ་དང་། ལོངས་སྦྱུང་རྒྱ་
 སྤྱོད་ཞི་དག་པའི་སྦྱོར་བ་དང་། སྤྲུལ་སྦྱུང་རྒྱ་ཐབས་ལ་མཁས་པའི་སྦྱོར་བ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་
 ལ་གཉིས། དངོས་ཀྱི་རོན་དང་། ལྡན་ཀ་སྤོང་བའོ།

དང་པོ་ནི། བྱང་སེམས་ས་བརྒྱད་པ་བ་ཆོས་ཅན། ཁྱིད་གྱིས་སྤྱོད་དང་ཞི་བར་བདེན་པར་

མི་རྟོགས་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། ཁྱོད་ཀྱིས་སྤྱི་ཞི་བདེན་མེད་དུ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་སློ་
ནས་རྗེས་ཐོབ་ཀྱི་སྐབས་སུ་ཡང་བདེན་ཞེན་མངོན་གྱུར་སྐྱེ་བའི་གོ་སྐབས་ཟད་པར་བཅུམ་པའི་
ཕྱིར། སྤྱི་ཞི་བདེན་པར་མེད་དེ། སྤྱི་ཞེས་བསྟུས་པའི་ཆོས་རྣམས་དོན་དམ་པར་མ་གྲུབ་པ་མི་
ལམ་དང་འབྲ་བའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་ཁོ་ན་རེ། དགེ་སྲིག་ལ་སོགས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ལས་
འབྲས་དོན་དམ་པར་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། མི་ལམ་བཞིན་ཞེས་ཟེར་རོ། །ལས་འབྲས་དོན་
དམ་པར་མ་གྲུབ་ན། ལས་འབྲས་བཞག་ཏུ་མེད་པའི་སྒྲོན་མེད་པར་ཐལ། ལས་འབྲས་མེད་པར་
ཐལ་བ་ལ་སོགས་པའི་སྒྲུབ་ཀའི་ལན་ནི། མདོ་ལས་རི་སྐད་བཤད་པར་ཟད་ཅིང་སྒྲུབ་ཀ་དེ་དག་
སྤོང་བྱས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། བྱང་སེམས་ས་བརྒྱད་པ་བ་ཆོས་ཅན། རང་གང་དུ་འཁོང་རྒྱ་བར་འགྱུར་བའི་
སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་ནི་དག་པ་ཉིད་ཀྱི་སྦྱོར་བ་ཐོབ་སྟེ། སེམས་ཅན་ཀྱི་འཛིག་རྟེན་བགེས་སྒྲོམ་
སོགས་ཀྱི་མ་དག་པ་དེའི་གཉེན་པོར་ལྟའི་ཡོངས་སྦྱོང་ཉེ་བར་སྦྱད་པ་དང་ལྟན་ཞིང་བགེས་སྒྲོམ་
སོགས་ཀྱི་མིང་ཅམ་ཡང་མེད་པར་དག་པར་སྦྱབ་པ་དེ་བཞིན་དུ། སྤོང་ཀྱི་འཛིག་རྟེན་དོ་བ་དང་ཆེར་
མ་སོགས་ཀྱིས་མ་དག་པ་དེའི་གཉེན་པོར་གསེར་གྱི་ས་གཞི་ལ་ཨིན་ཏེ་ལས་མིག་མངས་རིས་སུ་
བྲིས་པ་སོགས་དག་པར་སྦྱབ་པའི་དགེ་རྩ་བསགས་པ་ཡིས་ཞིང་དག་པའི་སྦྱོར་བ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། དུམ་རྣམ་པ་གསུམ་མངོན་སུམ་དུ་བྱ་བ་ལ་སེམས་ཅན་ལ་པན་པའི་དུས་
དང་། མི་པན་པ་དུས་མིན་པ་མངོན་སུམ་དུ་ཤེས་པའི་དག་པ་སྦྱོར་བ་ཅན་འདི་ནི་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་
ལ་ཐབས་ལ་མཁས་པ་རྣམ་པ་བརྩ་ཡོད་དེ། ལྟའི་བྱའི་བདུད་ལ་སོགས་པའི་དག་རྣམས་ལས་ནི་
འདས་པ་དང་། དོན་དམ་པར་མི་གནས་པ་དང་། གཞན་གྱི་དོན་སྤོང་གྱི་སྒྲོན་ལམ་གྱི་ཤུགས་ཀྱིས་
འཕངས་པ་རི་ལྟ་བ་བཞིན་བྱེད་པ་དང་། ཉན་རང་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྦྱོར་
བ་དང་། ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་བདེན་པར་མ་ཆགས་པ་དང་། གང་ཟག་དང་ཆོས་ཀྱི་ངོ་བོ་བདེན་

བར་མི་དམིགས་པ་དང་། རྒྱུའི་མཆོན་མ་བདེན་བར་མེད་བར་ཉོགས་པ་དང་། འབྲས་བུ་ལ་སྟོན་ལམ་འདེབས་པ་བདེན་བར་བྱུང་བ་ཟད་པ་ཉོགས་པ་དང་། རང་བྱིར་མི་སྟོག་པ་དེའི་ཉོགས་ཀྱི་ཐབས་ལ་མཁས་པ་དང་། ཉོགས་པ་ཆོད་མེད་པའི་ཐབས་ལ་མཁས་པ་སྟེ་རྣམ་པ་བརྩུ་ཡོད་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ནི། ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པའི་མན་ངག་གི་བསྟན་བཅོས་མངོན་བར་ཉོགས་པའི་རྒྱལ་ཅེས་བྱ་བའི་རྣམ་པ་འདད་སྟོང་པའི་དོན་རབ་ཏུ་གསལ་བ་ལས་སྐབས་བཞི་པའི་བའདད་པའོ།

སྐབས་ལྔ་པ།

༥ གཉིས་པ་དབང་ཏུ་བྱ་བའི་འབྲས་བུ་ཅེ་མོའི་སྒྲོར་བ་ལ་གཉིས། ལེའུའི་གཞུང་བའདད་པ་དང་། སྐབས་བསྐྱ་བའོ། །དང་པོ་ལ་བཞི། སྒྲོར་ལམ་ཅེ་སྒྲོར། བཟོང་ལམ་ཅེ་སྒྲོར། སྟོམ་ལམ་ཅེ་སྒྲོར། བར་ཆད་མེད་པའི་ཅེ་སྒྲོར། དང་པོ་ལ་བཞི། ཟོད་ཀྱི་ཅེ་སྒྲོར། ཅེ་མོའི་ཅེ་སྒྲོར། བཟོད་པའི་ཅེ་སྒྲོར། ཆོས་མཆོག་ཀྱི་ཅེ་སྒྲོར་རོ།

སྒྲོར་ལམ་ཅེ་སྒྲོར།

༥ དང་པོ་ནི། ཅེ་མོར་བྱིན་པའི་སྒྲོར་བ་ཐོབ་པའི་ཉོགས་རྣམ་པ་བརྩུ་གཉིས་དག་ཏུ་མདོ་ལས་བཞེད་དེ། སྟོམ་བྱུང་གི་སྟོབས་ཀྱིས་མི་ལམ་ན་ཡང་ཆོས་རྣམས་ཀྱན་མི་ལམ་ལྟ་བུར་ཞི་ལྷག་བྱུང་འབྲེལ་གྱི་ཉིང་རེ་འཛིན་གྱི་ལྟ་བ་དང་། ལ་སོགས་པས་སེམས་བསྐྱེད་ལ་གོམས་པས་མི་ལམ་ན་ཡང་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པའི་ས་ལ་དགའ་བའི་སེམས་མི་བསྐྱེད་པ་དང་། སངས་རྒྱས་མཐོང་།

བ་དང་མི་འབྲས་བའི་ཐོག་ཆེན་གྱི་དགོ་ཅ་སྟོན་པས་མི་ལམ་ན་ཡང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་ཆོས་
 སྟོན་པ་སོགས་མཐོང་བ་དང་། སངས་རྒྱུ་གྱི་རྩ་འབྲས་རྣམ་པར་འབྲས་བས་ནམ་མཁའ་ལ་
 འཕགས་ཏེ་ཆོས་སྟོན་པ་སོགས་མི་ལམ་དུ་དམིགས་པ་དང་། སད་ནས་མི་ལམ་དང་འབྲས་བར་
 ཆོས་སྟོན་པར་བྱའོ་སྟམ་པའི་མི་ལམ་དུ་ཡང་ཆོས་སྟོན་པའི་སེམས་སྦྱེ་བ་དང་། སད་མིས་གཉིས་
 ཀའི་སྐབས་སུ་དཔྱལ་བ་ལ་སོགས་མཐོང་ནས་རང་གི་སངས་རྒྱུ་གྱི་ཞིང་དུ་ངན་སོང་གི་མིང་
 ཡང་མེད་པར་གྱུར་ཅིག་སྟམ་དུ་ངན་སོང་སྟོང་བ་རྗེས་སུ་བྲན་པ་དང་། སད་མིས་གཉིས་ཀའི་
 གནས་སྐབས་ན་གྲོང་ཁྱེར་ལ་སོགས་པ་འཆོག་པ་ཞི་བ་བྱེད་པའི་བདེན་པའི་བྱིན་རྒྱལ་ལ་འབྲུབ་
 པ་དང་། སྦྱེ་བོ་གཞོན་སྦྱིན་སོགས་མི་མ་ཡིན་གྱིས་ཟེན་པ་ན། དེ་དག་མེད་པར་བྱེད་པའི་བདེན་
 ཆོག་འབྲུབ་པ་དང་། རང་ཉིད་བདུད་གྱི་ལས་མངོན་པར་ཤེས་པས་པ་རོལ་བདུད་གྱི་ལས་ཟེལ་
 གྱིས་གཞོན་པའི་དགོ་བའི་བཤེས་གཉེན་བསྟེན་པ་དང་། མཉམ་རྗེས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་
 ཤེས་རབ་ཀྱི་པར་བྱིན་ལ་སྦྱོབ་པ་དང་། ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་སྦྱོམ་བྱུང་གི་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པས་
 བདེན་པར་ཞེན་པ་མེད་པ་དང་། བྱང་སེམས་ཀྱི་སྦྱོན་མེད་པ་ལ་ཞུགས་པས་སངས་རྒྱུ་གྱི་བྱང་
 རྒྱུ་ལ་ཉེ་བར་གྱུར་པ་ཞེས་བྱ་བའི་རྟགས་བརྩམས་སུ་མདོ་ལས་བཞེད་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ནི། ཅེ་མོའི་ཅེ་སྦྱོར་ལ་གནས་པའི་སེམས་དཔའ་ཆོས་ཅན། བསོད་ནམས་རྣམ་
 པར་འཕེལ་བ་བརྩམས་པའི་བདག་ཉིད་ཐོབ་སྟེ། འཛམ་བུ་སྤིང་གི་སྦྱེ་བོ་ལ་སོགས་པ་སྟོང་གསུམ་
 ཀྱི་སེམས་ཅན་རི་སྟེང་གྱིས་མེ་རྟོག་ལ་སོགས་པས་སངས་རྒྱུ་ལ་མཆོད་པའི་དགོ་བ་ལྷག་པ་
 དང་། བསོད་ནམས་དེ་ལས་ལྷག་པ་སྦྱོར་བ་གཉིས་ལྷན་གྱི་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་ཡིད་
 ལ་བྱེད་པ་དང་དེ་བས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པ་མི་སྦྱེ་བའི་ཆོས་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་བཟོད་པ་ཐོབ་པ་
 དང་། དེ་བས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པ་ཅེ་སྦྱོར་གྱི་སྟོབས་ཀྱིས་བྱང་རྒྱུ་པར་བྱ་བ་དང་། བྱང་རྒྱུ་
 པར་བྱེད་པའི་རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་དོན་དམ་པར་མི་དམིགས་པར་རྟོགས་པ་དང་། འཛམ་
 སྤིང་གི་སེམས་ཅན་རྣམས་དགོ་བ་བརྩམས་པ་དང་། བསམ་གཏན་དང་གཟུགས་མེད་ཀྱི་

སྒྲོ་མ་འཇུག་ཐོབ་པ་ལས་ཁྱད་པར་འཕགས་པ་ཐོབ་པ་དང་། ཅེ་མོའི་ཤེར་ཕྱིན་ལ་བཙོན་པའི་བྱང་
 དུ་གུས་ཤིང་གཞོད་པ་མི་བྱེད་པར་ལྟའི་རིགས་ཐམས་ཅད་ཉེ་བར་འོང་བ་དང་། ཅེ་མོའི་ཤེར་ཕྱིན་
 གྱིས་མཐུས་བདུད་ཐམས་ཅད་ཟིལ་གྱིས་གཞོན་པ་དང་། རང་དང་ཐེག་པ་གཅིག་ཏུ་བཞུགས་
 པའི་བྱང་སེམས་གཞན་ལ་སྒྲོན་པ་དང་འབྲ་བར་གུས་ཤིང་བསྐྱབ་པ་མཚུངས་པར་གནས་པ་ཞེས་
 བྱ་བ་གང་ཟག་གཞན་ལ་བསྒྲོས་པས་ཕྱི་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་བསོད་ནམས་རྣམ་པ་བརྒྱད་དང་།
 རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་ཆོག་པ་གཉིས་ཀྱི་ཐབས་ལ་མཁས་པས་ཆོས་ཉིད་སྒྲོམ་བྱུང་གི་རྟོགས་པའི་
 ཤེས་རབ་ཀྱི་བསྐྱབ་པ་ཡོངས་སུ་དག་པ་དང་། ཅེ་མོའི་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མཐུས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རིགས་
 ཅན་དུ་འགྱུར་བ་དང་། འབྲས་བུ་སངས་རྒྱས་ཉིད་ཐོབ་པའི་རྒྱ་མཚན་སྒྲོ་ར་བ་དང་མཚུངས་ལྡན་
 གྱི་སེམས་བསྐྱེད་སོགས་ཐོབ་པ་དང་། ཅེ་མོའི་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མཐུས་མི་མཐུན་པའི་སྒྲོགས་སེར་
 ལྷ་སོགས་ནི་སྐྱེ་བ་དང་། གཟུགས་སོགས་བདེན་པར་འཛིན་པའི་བདེན་འཛིན་ཀྱང་བཏགས་
 མངོན་གྱུར་བ་དང་ལྡན་པར་རྟོགས་པའི་སེམས་རབ་ཏུ་མི་སྐྱེ་བ་དང་། ཤེར་ཕྱིན་གྱི་ནང་དུ་པ་རོལ་
 ཏུ་ཕྱིན་པ་ཀྱང་བསྐྱས་ནས་ཉམས་སུ་ལེན་པ་ཤེས་པ་དང་། སྒྲོམ་བྱུང་གི་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་རྟོགས་
 པའི་རིགས་ཕྱན་སུམ་ཆོག་པ་ཐམས་ཅད་ཐོབ་པ་དང་། ཅེ་མོའི་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མཐུས་ཡང་དག་
 པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཚུབ་ལ་ཉེ་བར་གྱུར་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནང་གཙོ་བོར་གྱུར་པ་སྤྲ་མས་བསོད་ནམས་
 གཞན་རྣམ་པ་བརྒྱད་རྣམ་པ་མང་དུ་ནི་དཔར་མཛད་ནས་དེ་བས་ཆེས་ལྷག་པ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒྲོ་ར་ལམ་བཟོད་པ་ཆོས་ཅན། བཏན་པའི་ཅེ་མོའི་སྒྲོ་ར་བ་ཞེས་
 ནི་མདོ་ལས་མངོན་པར་བཛོད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། རང་དོན་རྟོགས་པས་བསྐྱས་པ་ཀྱང་མཐེན་
 ཉིད་གསུམ་གྱི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་རྟོགས་པའི་རིགས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་སྒྲུབ་མེད་པ་ཐོབ་ཅིང་།
 གཞན་དོན་སྦྱིང་རྗེས་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་ཡོངས་སུ་མི་གཏོང་བར་མདོ་ལས་བཤད་པ་ལྟར་ཐོབ་
 པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

བཞི་པ་ནི། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒྲིབ་ལམ་ཆོས་མཆོག་ཆོས་ཅན། ཆོས་མཆོག་ཅེ་སྒྲིབ་གྱི་ཉིང་
 དེ་འཛིན་དུ་ཡོངས་སུ་མདོ་ལས་བསྐྱགས་པ་ཡིན་ཏེ། སྤྱིང་བཞི་པ་དང་སྒྲིབ་དག་དང་། སྒྲིབ་གཉིས་
 གསུམ་གྱི་ཚུ་དག་སྤངས་གངས་གྱིས་གཞུག་རྒྱས་པ་དཔེར་མཛད་ནས། དེ་བས་སེམས་དང་པོ་
 བསྐྱེད་པ་དང་། སྒྲིབ་པ་ལ་ཞུགས་པ་དང་། ཕྱིར་མི་སྒྲོག་པ་དང་། སྐྱེ་བ་གཅིག་གིས་ཐོགས་པའི་
 བྱང་སེམས་བཞིའི་དགོ་བ་ལ་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བའི་བསོད་ནམས་ལས་བྱུང་པར་དུ་འཕགས་ཤིང་
 ཆོད་ལས་འདས་པའི་བསོད་ནམས་མང་པོ་ཉིད་གྱིས་མཆོན་ནས་བསྟན་པའི་ཕྱིར།

མཐོང་ལམ་ཅེ་སྒྲིབ་གྱི་སྤངས་བྱ་རྟོག་པ།

༥ གཉིས་པ་མཐོང་ལམ་ཅེ་སྒྲིབ་ལ་གཉིས། སྤངས་བྱ་རྟོག་པ་དང་། དེའི་གཉེན་པོ་ལོ། དང་
 ཐོ་ལ་གཉིས། མདོར་བསྟན་པ་དང་། རྒྱས་པར་བཤད་པོ། །དང་ཐོ་ལ་གཉིས། གཟུང་རྟོག་མདོར་
 བསྟན་པ་དང་། འཛིན་རྟོག་མདོར་བསྟན་པོ།

དང་ཐོ་ནི། བྱང་སེམས་གྱི་མཐོང་སྤངས་འབྲུག་པ་དང་ནི་སྒྲོག་པ་ལ་གཟུང་བའི་ནམ་རྟོག་
 དེ་ཆོས་ཅན། སོ་སོར་དགུའི་བདག་ཉིད་དུ་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། དུལ་གྱི་དབྱེ་བས་དགུ་དགུ་ཡོད་
 པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། ཇི་བཞིན་དུལ་འཛིན་པ་མ་ཡིན་པའི་བདག་ཉིད་དུ་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། ཞེན་
 དུལ་ལ་འབྲུལ་པའི་ལོག་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་སྤངས་འཛིན་རྟོག་ཆོས་ཅན། གཉིས་སུ་ཡོད་དེ། སོ་སོ་
 སྐྱེ་བོས་སེམས་ཅན་རྗེས་ཡོད་དུ་འཛིན་པ་དང་། འཕགས་པའི་དབྱེ་བས་སྐྱེས་བྱ་བཏགས་པར་
 ཡོད་པར་འཛིན་པ་དག་ལ་དམིགས་ནས་ལོངས་སྒྲིབ་བྱེད་དུ་བདེན་པར་ནམ་པར་རྟོག་པའི་འཛིན་
 པ་དག་ཏུ་འདོད་པའི་ཕྱིར། དེ་དག་སོ་སོར་དགུ་དགུའི་བདག་ཉིད་དུ་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། དུལ་གྱི་
 དབྱེ་བས་དགུ་དགུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་དག་གནས་ཆོད་དང་མཐུན་པའི་དུལ་གང་གིས་འཛིན་

པར་འདོད་མི་རིགས་པར་ཐལ། གལ་ཏེ་དེ་དག་གཟུང་དོན་དེ་བཞིན་ཉིད་དུ་མེད་པའི་འབྲུལ་ཤེས་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ལྟར་རྟོག་པ་དེ་དག་འཛིན་པ་མ་འབྲུལ་བའི་ངོ་བོས་སྤྲོང་པའི་མཚན་
ཉིད་དངོས་ཏེ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པ་དེའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ་གཉིས། གཟུང་རྟོག་རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང་། འཛིན་རྟོག་
རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། འཇུག་པ་གཟུང་རྟོག་དང་། ལྷོག་པ་གཟུང་རྟོག་གོ།
།དང་པོ་ནི། འཇུག་པའི་ཕྱོགས་ཀྱི་བཟུང་བའི་རྣམ་རྟོག་དེ་ནི་རྣམ་པ་དགའ་འདོད་དེ། བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔའི་འཇུག་བྱ་སྤྱི་ཡི་དབང་དུ་བྱས་པ་དོན་དམ་པར་དབེན་པའི་ཕྱིན་དུག་གིས་དོན་དམ་
པར་དབེན་པ་སྒྲན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་དོན་དམ་པར་མ་ཐོབ་ཀྱང་ཐ་སྙད་དུ་ཐོབ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་
ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་འབྲས་ལ་དམིགས་པ་དང་། བྱང་པར་གྱི་ལམ་གྱི་རྒྱ་མི་གཡོ་བ་ལ་སོགས་པ་
ལ་ཞུགས་པས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རིགས་སུ་ངེས་པ་ལ་དམིགས་པ་དང་། ལམ་གྱི་ངོ་བོ་མཐོང་བ་
ལ་སོགས་པའི་ལམ་ནི་ཡང་དག་པར་འབྲུབ་པ་ལ་དམིགས་པ་དང་། ལམ་གྱི་དམིགས་པ་ཤེས་
པའི་དམིགས་པ་ལ་མ་འབྲུལ་བ་ལ་དམིགས་པ་དང་། སྤང་བྱ་འཛོམས་པའི་རྣམ་པ་སྤང་བར་བྱ་
བ་དང་། དོར་བར་བྱ་བའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་མི་མ་སྤུན་ཕྱོགས་འཛོམས་པ་དང་། ཤེས་སྤྱིབ་ཀྱི་གཉེན་
པོ་སྤྱི་བའི་རྣམ་པ་ལ་དམིགས་པ་དང་། ལམ་གྱི་འབྲས་བྱ་རང་དོན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཐེག་ཆེན་
རང་གི་རྟོགས་པ་ལ་དམིགས་པ་དང་། འབྲས་བྱ་གཞན་དོན་གྱི་རྣམ་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཐེག་
ཆེན་རིགས་མ་ངེས་པ་རྣམས་ལ་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པའི་ས་ཐག་བསྐང་བར་བྱེད་པ་ལ་དམིགས་
པ་དང་། གཞན་དོན་གྱི་ལས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་བསམ་པ་དང་མ་སྤུན་པར་སྤྱལ་པས་སེམས་ཅན་
གྱི་དོན་དེ་ཡི་ལས་ལ་དམིགས་པ་དང་། འབྲས་བྱ་ཐབས་ལ་མཁས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་སྤྱི་བ་ཐམས་
ཅད་མུ་ངན་ལས་འདས་པ་ལ་འགོད་པར་བྱས་པའི་འབྲས་བྱ་སྦྱོན་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་འཇུག་པར་
བྱེད་པའི་གཟུང་བ་ལ་དམིགས་པའི་ཡུལ་གྱི་དབྱེ་བས་དགའ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལྡོག་པའི་ཕྱོགས་ཀྱི་རྟེན་ཅན་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པའི་ཡིད་ལས་བྱུང་བ་དམན་པའི་ལམ་འབྲས་བྱ་དང་བཅས་པ་ལ་ལྡོག་བྱར་བདེན་པར་ཞེན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དེ་ནི་ཆོས་ཅན། དགྲའི་བདག་ཉིད་དུ་འདོད་དེ། ཉན་རང་གི་ལམ་སྲིད་མཐའ་དང་ཞེ་བའི་མཐར་ལྷུང་བའི་རྟོག་པ་དམན་པ་ཉིད་དང་ནི་བདག་རྟེན་དམན་པ་ལམ་བྱུང་པར་ཅན་གྱི་ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་མེད་པ་དང་། གཞན་དོན་སྐྱབ་པའི་ལམ་གྱི་རྣམ་པ་མ་ཆང་བ་དང་། རང་དོན་སྐྱབ་པའི་ཐབས་དམན་པས་ཐར་པར་གཞན་གྱི་རྟེན་གྱིས་འགོ་བ་དང་། དོན་གཉིས་སྐྱབ་པའི་ཐབས་དམན་པ་ཆེན་པོ་གསུམ་ལ་མི་འཇུག་པས་ཆེད་དུ་བྱ་བ་ལོག་པ་དང་། སྤངས་པ་དམན་པ་ཉི་ཆེ་བ་དང་། རྟོགས་པ་དམན་པ་འབྲས་བྱ་དང་པོ་སོགས་རྟོགས་པ་སྣ་ཆོགས་པ་ཉིད་དང་། ལམ་བྱུང་པར་ཅན་མ་ཐོབ་པས་ཞེ་མཐའ་མ་ཐོབ་པར་དུ་ཐེག་དམན་གྱི་ལམ་ལ་གནས་པ་དང་། འཇུག་པ་ལ་སྤོངས་པ་དང་། འབྲས་བྱ་བྱུང་པར་ཅན་མ་ཐོབ་པ་རྣམས་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཉིད་ལྷུང་ན་ལས་འདས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྗེས་སུ་འགོ་ཞིང་། ཐོབ་པར་བྱ་བ་ཞེས་བྱ་བ་རྣམས་ལ་ཉིས་པ་དང་བཅས་པ་ཉིད་ཀྱིས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་འཇུག་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱིས་ལྡོག་པར་བྱའོ་ཞེས་དམིགས་པའི་སྒོ་ནས་དགྲ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། རྗེས་འཛིན་རྟོག་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང་། བཏགས་འཛིན་རྟོག་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། འཛིན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་པོ་ཆོས་ཅན། དགྲར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། རྒྱང་དོར་དུ་ཞེན་པ་སྐྱུ་མ་བཞེན་དུ་ཡོན་ཏན་འཛིན་པ་དང་ནི་སྦྱོན་འདོར་བའི་གང་ཟག་ལ་དམིགས་པ་དང་། གནས་ལུགས་ཀྱི་དོན་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པར་བདེན་པར་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ལ་དམིགས་པ་དང་། བདེན་པར་ཡིད་ལ་བྱས་པས་ཁམས་རྣམས་ནི་གསུམ་པོ་དག་དང་ཉི་བར་འབྲེལ་བ་ལ་དམིགས་པ་དང་། ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་པར་བརྒྱང་ནས་གནས་པ་ལ་དམིགས་པ་དང་། ཐམས་ཅད་དུ་བདག་མེད་ལ་མཛོན་པར་ཞེན་པ་ལ་དམིགས་པ་དང་། ཆོས་ཀྱི་དངོས་པོ་བཏགས་པ་ཅམ་དུ་ཁོང་དུ་རྒྱུད་པ་ལ་དམིགས་པ་དང་། མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཆགས་པ་ལ་དམིགས་པ་དང་།

མཆན་འཛིན་གྱི་གཉིན་པོ་ལ་གདམས་པ་དང་། རྣམ་མཁུན་དུ་ངེ་ལྟར་འདོད་པ་བཞིན་དུ་འགྲོ་བ་
ལ་ཉམས་པ་སྟེ་ཡུན་རིང་དུ་སྟོགས་པའི་གང་ཟག་རྣམས་ལ་དམིགས་ནས་ལོངས་སྟོང་པ་པོར་
བདེན་པར་ཞེན་པ་ཀུན་བཏགས་ཀྱིས་བསྐྱས་པ་རྣམས་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། འཛིན་པའི་རྣམ་རྟོག་གཞན་མཐོང་སྤངས་ཤེས་སྒྲིབ་བཏགས་འཛིན་རྟོག་པ་
ཆོས་ཅན། དགུ་ཡོད་དེ། ཐེག་དམན་གྱི་ལམ་གྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བ་ཆེན་པོ་གསུམ་དུ་ངེ་ལྟ་བ་བཞིན་
དུ་ངེས་པར་འབྱུང་བའི་སྐྱེས་བྱ་ལ་དམིགས་པ་དང་། ལམ་གཞིན་པར་བྱིན་དུག་ལ་ལམ་མ་ཡིན་
པར་ངེས་པར་འཛིན་པ་ལ་སྐྱེས་བྱར་བཏགས་པ་དམིགས་པ་དང་། རྒྱ་འགགས་པ་དང་བཅས་
པའི་འབྲས་བྱ་སྐྱེ་བ་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ངོ་བོ་ལས་གཞན་པ་ལ་དོན་དམ་པར་ཞེན་པའི་སྐྱེས་བྱ་ལ་
དམིགས་པ་དང་། ལམ་གྱི་དངོས་པོ་མཐའ་དག་རྒྱན་མི་འཆད་དུ་ལྡན་པ་དང་མི་ལྡན་པ་ལ་བདེན་
པར་འཛིན་པའི་སྐྱེས་བྱར་བཏགས་པ་ལ་དམིགས་པ་དང་། གཟུགས་བདེན་པར་ཞེན་པའི་ཚུལ་
ཀྱིས་གནས་པ་ལ་སྐྱེས་བྱར་བཏགས་པ་ལ་དམིགས་པ་དང་། སེམས་བསྐྱེད་སོགས་ཀྱི་སྟོན་ས་
ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པའི་རིགས་ནི་འཛིགས་ཤིང་ཉམས་པ་ལ་སྐྱེས་བྱར་བཏགས་པ་ལ་དམིགས་
པ་དང་། སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཆོག་པར་བཟུང་ནས་སངས་རྒྱས་དོན་དུ་གཉེར་བའི་འདོད་པ་མེད་པ་
ལ་སྐྱེས་བྱར་བཏགས་པ་ལ་དམིགས་པ་དང་། རྒྱ་ཤེར་བྱིན་སྟོམ་པ་མེད་པ་ལ་སྐྱེས་བྱར་བཏགས་
པ་ལ་དམིགས་པ་དང་། བདུད་ལ་སོགས་པ་བྱང་ཆུབ་ལ་བར་དུ་གཙོད་བྱེད་ཀྱི་ཕྱིར་ཚོལ་བའི་
དངོས་པོ་རྣམས་ལ་དམིགས་ནས་ལོངས་སྟོང་པ་པོར་བདེན་པར་ཞེན་པའི་བདེན་འཛིན་ཀུན་
བཏགས་ཀྱིས་བསྐྱས་པའི་ཡུལ་གྱི་དབྱེ་བས་དགུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པོ་མཐོང་ལམ་ཅེ་སྒྲུབ།

༥ གཉིས་པ་གཉིས་པོ་མཐོང་ལམ་ཅེ་སྒྲུབ་ལ་གསུམ། མཐོང་ལམ་ཅེ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྒྱ་བཤད་
བ། མཐོང་ལམ་ཅེ་སྒྲུབ་ཀྱི་འབྲས་བུ་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོ་བཤད་བ། །མཐོང་ལམ་ཅེ་སྒྲུབ་རང་གི་ངོ་
བོ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། མཐར་ཐུག་གི་རྒྱ་བྱང་ཆེན་བསྐྱེད་པའི་རྒྱ་མཐོང་ལམ་ཅེ་སྒྲུབ་བསྐྱེད་
པ་ལ་རྒྱ་ཆོག་གས་གཉིས་དང་ལྷན་པ་ལས་འགྲུབ་སྟེ། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་རིགས་ཅན་བྱང་ཆུབ་ལ་
འགོད་པའི་དོན་དུ་དེའི་ཐབས་གཞན་ལ་སྟོན་པ་རྒྱ་གཅིག་དང་བྱང་ཆུབ་དེའི་རྒྱ་ཤེར་བྱིན་གྱི་ཆོག་
དོན་ནི་ཡོངས་སུ་གཏོད་པ་རྒྱ་གཉིས་པ་དང་། མཐོང་ལམ་ཅེ་སྒྲུབ་ཐོབ་པའི་བར་ཆད་མེད་པའི་
རྒྱ་མཉམ་གཞག་ཏུ་ཤེར་བྱིན་སྟོམ་པ་དང་ཇེས་ཐོབ་ཏུ་གཞན་ལ་སྟོན་པ་ལ་སོགས་པའི་བསོད་
ནམས་མང་པོ་ཉིད་དང་ལྷན་པའི་ཡེ་ཤེས་རྒྱ་གཉིས་པ་ཡིན་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། རང་ལུགས་ཀྱི་བྱང་ཆེན་ངོས་བཟུང་བ་དང་། དངོས་པོ་བདེན་པར་
ཁས་ལེན་པ་ལ་དེ་མི་འཐད་བ། མཐར་ཐུག་གི་བྱང་ཆེན་ཐོབ་པར་འདོད་པས་ཆོས་ཐམས་ཅད་
བདེན་སྟོང་དུ་ཁས་ལེན་དགོས་པར་བསྟན་པའོ།

དང་པོ་ནི། དོན་དམ་པར་ཟད་དང་སྐྱེ་བ་མེད་པ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་མཐར་
ཐུག་པ་དེ་དག་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་ཟད་མི་སྐྱེ་ཤེས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། དོན་
དམ་པར་བྱི་མ་ཟད་པ་མི་སྐྱེ་བ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་མཐར་ཐུག་པའི་བྱང་ཆུབ་ཆེན་
པོ་ཞེས་མདོ་ལས་བརྗོད་ཅིང་དེ་ལྟར་རིགས་པའི་བྱིར། སྒྲིབ་པ་དོན་དམ་པར་ཟད་པ་མེད་པ་དང་།
དོན་དམ་པར་སྐྱེ་བ་མེད་པ་ཞེས་མདོ་ལས་སྟོན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། དོན་དམ་པར་ཟད་མེད་
དུ་རྟོགས་ཡང་དག་ལ་བརྟེན་ནས་འགྲུབ་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། རིགས་པ་དང་འགལ་བ་དང་། ཁས་སྐྱངས་དང་འགལ་བ་དག་ག་

བཤོ། །དང་པོ་ནི། དངོས་པོར་སྤྲོ་བ་བྱེད་ཀྱིས་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མཐོང་ལམ་མཐོང་བའི་ལམ་ཞེས་
བྱ་བའི་ལམ་གྱིས་ནི་ཆོས་ཅན། ཤེས་སྒྲིབ་ཀྱི་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་སྤྲེག་པ་བདེན་གྲུབ་ཅི་ཞིག་ཟད་
ཅིང་། བདེན་གྲུབ་སྐྱེ་འཕྲོ་ཆད་པའི་སྐྱེ་མེད་ཀྱི་རྣམ་པའི་འགོག་བདེན་ཅི་ཞིག་ཐོབ་སྟེ་མི་ཐོབ་པར་
ཐལ། རི་མ་བདེན་གྲུབ་སྤར་ཡོད་པ་གསར་དུ་འགགས་པའི་འགོག་པ་མེད་པའི་རང་བཞིན་ཅན་
ཡིན་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། རི་མ་བདེན་གྲུབ་སྤར་ནས་ཡོད་མ་སྒྲོང་བའི་བྱིར། ཐལ་བ་སྤར་མ་ཁས་
སྒྲངས་སོ།།

གཉིས་པ་ནི། དངོས་པོར་སྤྲོ་བ་གཞན་གྱི་ལུགས་ལ་བྱི་དང་ནང་གི་ཆོས་རྣམས་ཀྱང་དོན་
དམ་པར་ཡོད་པ་ལ་ཤེས་བྱ་ལ་ཡང་མོངས་པའི་སྤྲིབ་པ་སྟོན་པ་ཡིས་ཟད་པར་བརྗོད་པ་གང་ཡིན་
པ་དེ་ལ་བྱམས་པ་མགོན་པོ་ཁོ་བོས་མཆར་དུ་ཅིས་ཏེ། དངོས་པོ་དོན་དམ་པར་གྲུབ་ན་སྤྲིབ་པ་
སྤང་དུ་མི་རུང་བའི་བྱིར།

གསུམ་པ་ལ་གསུམ། གཞི་དངོས་པོའི་གནས་ལུགས། དེ་རྟོགས་པའི་ལྟ་བུ། ལྟ་བ་གོམས་
པའི་འབྲས་བུའོ། །དང་པོ་ནི། ཁམས་རང་བཞིན་གྱིས་རྣམ་པར་དག་པ་འདི་ལ་སྤར་ཡོད་གསར་
དུ་བསལ་བར་བྱ་བ་བདག་གཉིས་དང་ཉོན་མོངས་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པ་ཅི་ཡང་མེད་དེ། དེ་གཤོད་
མ་ནས་ཡོད་མ་སྒྲོང་བའི་བྱིར། ཁམས་འདི་ལ་སྤར་མེད་གསར་དུ་བདག་མེད་པ་གཉིས་བཞག་
པར་བྱ་བ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་དེ། གང་ཟག་དང་ཆོས་ཀྱི་བདག་གིས་དབེན་པ་འདིའི་རང་བཞིན་
ཡིན་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ནི། ཡང་དག་པ་གང་ཟག་དང་སྤང་པོ་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པས་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་དེ་
ལྟར་ཡང་དག་པར་ལྟ་བའི་དོན་དམ་པར་རང་བཞིན་མེད་པར་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ནི་གནས་
ལུགས་ཀྱི་དོན་ཁོང་དུ་ཆུད་པའི་ལྟ་བ་ཡིན་ནོ།།

གསུམ་པ་ནི། སྒྲིད་ཕྱོགས་ཐབས་ཀྱི་ཆ་རྒྱ་ཆེན་པོས་ཟིན་པར་བྱས་ཏེ་ཡང་དག་པའི་དོན་

མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་ནས་ཡང་དང་ཡང་དུ་གོམས་པར་བྱས་ན་རྣམ་པར་གྲོལ་བར་འགྱུར་ཏེ། ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གོ་འཕང་ཐོབ་པར་འགྱུར་བའི་བྱིད།

གསུམ་པ་མཐོང་ལམ་ཅེ་སྐྱོར་གྱི་ངོ་བོ་ལ་གཉིས། དངོས་དང་། སྤངས་པ་ལ་དབང་བྱེད་པའོ། །དང་པོ་ནི། སྐྱིན་པ་ལ་སོགས་རེ་རེར་ནི་པར་བྱིན་བླ་པོ་དེ་དག་པན་ཚུན་བསྐྱུས་པ་གང་ཡིན་པ་སྐད་གཅིག་པའི་སྐྱིན་པ་སྤྲུལ་ལ་ཆོས་ཤེས་པའི་བཟོད་པ་ཡིས་བསྐྱུས་པའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་དེ་ཆོས་ཅན། སྐབས་འདིར་མཐོང་བའི་ལམ་ཅེ་སྐྱོར་ཡིན་ཏེ། མཐོང་སྤངས་གཟུགས་འཛིན་གྱི་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་ས་བོན་དངོས་སུ་འཛོམས་བྱེད་ཀྱི་ཐེག་ཆེན་གྱི་བདེན་པ་མངོན་རྟོགས་ཡིན་པའི་བྱིད།

གཉིས་པ་ནི། མཐོང་ལམ་ཅེ་སྐྱོར་གྱི་སྤང་བྱ་སྤོང་ཚུལ་བསྟན་པ་དེ་ནས་མཐོང་ལམ་ཅེ་སྐྱོར་སྒྲོམ་པའི་རྣལ་འབྱོར་པ་དེ་ཆོས་ཅན། སྤང་བྱ་ལ་དབང་བྱེད་པའི་བྱེད་ལས་ཁྲད་པར་ཅན་དང་ལྡན་ཏེ། མཉམ་གཞག་ཏུ་སང་གོ་རྣམ་པར་བསྐྱིདས་པའི་ཉིང་རེ་འཛིན་ལ་སྒྲོམ་པར་འཇུག་པ་ལ་གནས་ནས་རྗེས་ཐོབ་ཏུ་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་ལ་ལུགས་མ་ཐུན་དང་ལུགས་མི་མ་ཐུན་ལ་རྟོག་པར་བྱེད་པའི་བྱིད།

སྒྲོམ་ལམ་ཅེ་སྐྱོར།

༥ གསུམ་པ་སྒྲོམ་ལམ་ཅེ་སྐྱོར་ལ་གསུམ། གཉེན་པོ་སྒྲོམ་ལམ། སྤང་བྱ་རྟོག་པ། གཉེན་པོས་སྤང་བྱ་སྤངས་པའི་པན་ཡོན་ནོ། །དང་པོ་ནི། འདིར་ཐོད་བཀལ་དུ་ནི་སྒྲོམ་པར་འཇུག་པ་ཡིན་ཏེ། སྐྱོར་བ་དངོས་གཞི་གཉིས་ཀྱི་སྒྲོན་སྒྲོམས་པར་འཇུག་པའི་བྱིད། དེ་ཡང་སྐྱོར་བ་སྐྱོན་དུ་བཏང་ནས་སྒྲོམས་པར་འཇུག་པ་ཡིན་ཏེ། དངོས་གཞིའི་དང་པོར་འགོག་པ་དང་བཅས་པའི་སྒྲོམས་འཇུག་དགྱུར་ལུགས་དང་མ་ཐུན་པ་དང་། ལུགས་དང་མི་མ་ཐུན་པ་རྣམ་པ་གཉིས་སུ་

ཡར་སོང་ཞིང་མར་འོངས་ནས་དེའི་རྗེས་སུ་དངོས་གཞི་ཚུམ་པའི་ཕྱིར། འདོད་པར་གཏོགས་པའི་
 རྣམ་པར་ཤེས་པ་མཉམ་གཞག་མིན་པའི་མཆའས་བཟུང་སྟེ་གནས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། མར་
 འོངས་མཐར་གནས་སྟོམས་འཇུག་དགུ་ལ་འདོད་སེམས་སྟེལ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱང་
 སེམས་ས་བརྒྱད་པ་བ་ཆོས་ཅན། མཐར་གནས་སྟོམས་འཇུག་དགུ་ལ་འདོད་སེམས་སྟེལ་བྱས་
 ཏེ། དང་པོར་འགོག་པ་ལ་སྟོམས་པར་འཇུག་དེ་ནས་འདོད་སེམས་ལ། དེ་ནས་འགོག་པ་གཅིག་
 སུ་བཀལ་ནས་སྲིད་ཅེ་ལ། དེ་ནས་འདོད་སེམས་ལ། དེ་ནས་འགོག་པ་དང་སྲིད་ཅེ་གཉིས་བཀལ་
 ནས་ཅི་ཡང་མེད་ལ། དེ་ནས་འདོད་སེམས་ལ། དེ་ནས་སྒྲ་མ་གཉིས་དང་གསུམ་བཀལ་ནས་རྣམ་
 ཤེས་མཐའ་ཡས་ལ། དེ་བཞིན་དུ་བཞི་བཀལ་ནས་ནམ་མཁའ་མཐའ་ཡས་དང་འདོད་སེམས་ལ་
 ལྔ་བཀལ་ནས་བསམ་གཏན་བཞི་པ་དང་འདོད་སེམས་ལ་དྲུག་བཀལ་ནས་གསུམ་པ་དང་འདོད་
 སེམས་ལ་བདུན་བཀལ་ནས་གཉིས་པ་དང་འདོད་སེམས་ལ། བརྒྱད་བཀལ་ནས་བསམ་གཏན་
 དང་པོ་ལ། དེ་ནས་འདོད་སེམས་སྟོན་དུ་བྱས་ནས་སྟོམས་པར་འཇུག་བྱས་པའི་ཕྱིར། རི་སྐད་
 བཤད་པའི་སྟོམས་འཇུག་དེ་ལ་ཐོད་བཀལ་གྱི་སྟོམས་འཇུག་ཅེས་བྱ་སྟེ། བསམ་གཏན་བཞི་དང་
 གཟུགས་མེད་བཞི། འགོག་པའི་བར་དུ་མཉམ་པར་གཞག་མ་བཞག་མི་འདྲ་བར་སྟེལ་བའི་སྟོ་
 ནས་འགྲོ་བའི་སྟོམས་འཇུག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

སྒྲིམ་ལམ་ཅེ་སྒྲུང་གི་སྤང་བ།

༥ གཉིས་པ་ལ་གཉིས། གཟུང་ཉོག་དང་། འཛིན་ཉོག་གོ། དང་པོ་ལ་གཉིས། འཇུག་པ་
 གཟུང་ཉོག་དང་། རྟོག་པ་གཟུང་ཉོག་གོ། དང་པོ་ནི། སྒྲིམ་སྤངས་འཇུག་པ་གཟུང་ཉོག་ལ་ཡུལ་
 གྱི་སྟོན་ས་དགུ་ཡོད་དེ། གསུང་རབ་གྱི་ཆོས་མདོར་བསྟུས་པ་བརྗོད་བྱ་དང་བཅས་པ་དང་།
 གསུང་རབ་གྱི་ཆོས་རྒྱས་པ་བརྗོད་བྱ་དང་བཅས་པ་དང་། མདོ་རྒྱས་གྱི་དོན་སྒྲུབ་པ་ནན་ཏན་མི་

བྱེད་པས། སངས་རྒྱལ་གྱི་མགོན་བྱས་པའི་སློན་སྐུ་བཏང་བས་ཡོངས་སུ་མ་བཟུང་བའི་གཉེན་
 བོ་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་རྣམ་འབྱོར་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དང་། མཐོང་ལམ་ལ་བསྟོན་ཏེ་བྱུང་བ་འགོག་པ་ཉིད་
 གྱིས་སྦྱོར་བའི་ལམ་གྱི་ཡོན་ཏན་དོན་དམ་པར་མེད་པ་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པར་དང་། དོན་དམ་པར་
 མཐའ་བཞེར་སྦྱོར་བའི་རྒྱ་དང་མི་ལྟན་པའི་ད་ལྟ་བའི་མཐོང་ལམ་གྱི་ཡོན་ཏན་དོན་དམ་པར་མེད་པ་
 ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པ་དང་། མཐོང་ལམ་གྱི་དུས་ན་མ་འོངས་པའི་སློན་ལམ་གྱི་ཡོན་ཏན་མེད་པ་ཡང་
 ཡིན། སློན་ལམ་གྱི་དུས་སུ་ཡོད་པའི་དུས་གསུམ་གྱི་ཡོན་ཏན་མེད་པ་དང་། ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཞི་བས་
 ལེགས་པའི་སྦྱོར་བའི་ལམ་དང་། མཐོང་བའི་ལམ་དང་། སློན་པའི་ལམ་ནི་རྣམ་པ་གསུམ་པོ་རྣམས་
 ལ་དམིགས་ནས་འཇུག་བྱར་བདེན་པར་ཞེན་པའི་ལྟན་སྦྱེས་གྱི་རྟོག་པ་དགུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དགུ་
 བོ་གཟུང་བའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་འདི་གཅིག་སྟེ། སློན་སྐུ་དང་སྐུ་གཟུང་རྟོག་དགུ་པོ་སྐབས་འདིར་སྐར་
 བར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། སློན་ལམ་གྱི་སྦྱོར་བའི་རྣམ་པའི་སྦྱོད་ལུལ་ཅན་སྦྱོར་བ་ཉིད་བསྟོགས་གྱི་སྐར་
 བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། ཐེག་ཆེན་གྱི་སློན་སྐུ་དང་སྐུ་གཟུང་རྟོག་གཉིས་པ་ལྟོག་པ་གཟུང་རྟོག་ཆོས་ཅན།
 ཁྱོད་གྱི་གཉེན་པོ་ཡོད་དེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་སློན་ལམ་གྱིས་བསྐྱུས་པའི་སེམས་དང་སེམས་བྱུང་
 རྣམས་འཇུག་པའི་ལུལ་ཅན་བར་ཆད་མེད་ལམ་རྣམས་གྱིས་སྐར་པ་ཡིན་པར་བཞེད་པའི་ཕྱིར།
 ཐེག་ཆེན་གྱི་སློན་པའི་ལམ་གྱི་སྐར་བྱ་ལྟོག་པ་གཟུང་རྟོག་དེ་ལ་ལུལ་གྱི་སློན་སྐུ་དགུར་ཤེས་པར་
 བྱ་སྟེ། ཞི་བ་བགྱོད་པ་གཅིག་ལྟ་བུ་བའི་ཉན་ཐོས་ཆོགས་ལམ་པ་དག་བཅོམ་མ་ཐོབ་པར་བྱང་ཆུབ་
 གྱི་སེམས་མི་སྦྱེ་བ་དང་། བྱང་ཆུབ་གྱི་སྣང་པོ་ཆོས་སྐྱུ་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པ་དང་། ཉན་ཐོས་གྱི་སྦྱོར་
 ལམ་ལ་གནས་པའི་ཞི་བ་བགྱོད་པ་གཅིག་ལྟ་བུ་བ་ཉན་ཐོས་དེའི་ཐེག་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དང་། རིགས་
 དེས་པའི་རང་རྒྱལ་སྦྱོར་ལམ་པ་རང་རྒྱལ་དེའི་ཐེག་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དང་། བགྱོད་པ་གཅིག་
 པའི་ཉན་ཐོས་མཐོང་ལམ་པས་ཡང་དག་པར་རྟོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་རེ་ཞིག་ཐོབ་བྱར་ཡིད་ལ་མི་
 བྱེད་པ་དང་། ཉན་ཐོས་སློན་ལམ་པས་ཐབས་ཤེས་དང་བྲལ་བའི་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་གཟུགས་བརྟན་

སྒོམ་པ་དང་། ཉན་ཐོས་དག་བཅོམ་པས་གནས་ལུགས་ཀྱི་དོན་སྒོམ་པ་མེད་པ་དང་། དེ་དག་ལས་
ནི་བསྒྲོག་པ་གནས་ལུགས་ཀྱི་དོན་སྒོམ་པ་ཡང་མེད་པ་དང་། ཤེར་ཕྱིན་གྱི་གཟུགས་བརྟན་མི་
ཉག་སོགས་སྒོམ་པ་མེད་པ་ཡང་མ་ཡིན་པ་ཉིད་དང་། གནས་ལུགས་ཀྱི་དོན་རིམ་བཞེན་མ་
ཡིན་པ་ལ་ཞེན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་རྣམས་ལ་དམིགས་ནས་བྱང་སེམས་ཀྱི་ཕྱོག་བྱང་ཞེན་པ་
དགུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་འཛིན་རྟོག་ལ་གཉིས། རྩས་འཛིན་རྟོག་པ་དང་། བཏགས་འཛིན་རྟོག་པའོ། དང་
པོ་ནི། འཛིན་པར་བྱེད་པ་དང་པོ་རྩས་འཛིན་རྟོག་པར་ཤེས་པར་བྱ་བ་མདོ་ལས་བསྒྲགས་པ་ཡིན་
ལ། དེ་ཡང་ཡུལ་གྱི་དབྱེ་བས་དགུ་ཡོད་དེ། ཤེས་བྱའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ལྟར་པོ་ལྔ་ལ་སེམས་ཅན་
དུ་བཏགས་པ་ལ་དམིགས་པའི་སྒྲོད་ཡུལ་ཅན་དང་། ལྟར་སོགས་ལ་ཆོས་སུ་བཏགས་པ་དང་།
ཆོས་ཐམས་ཅད་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་མེད་པའི་སྒྲོང་པ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་དང་། ལྟ་བའི་དབང་དུ་བྱས་པ་སོ་
སོ་སྒྲུ་བའི་ཆོས་ལ་བདེན་པར་ཆགས་པ་དང་། བྱང་སེམས་སོགས་གནས་ལུགས་ཀྱི་ཆོས་རབ་
ཏུ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་བདག་ཉིད་དང་། སྒྲོད་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཉན་རང་འཁོར་བའི་སྤྱག་
བསྐལ་ཞི་བའི་དངོས་པོ་ཆེད་དུ་བྱ་བ་དོན་དུ་གཉེར་བར་བྱེད་པ་དང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་
ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་ངེས་པར་འབྱུང་བ་དང་། དམན་པའི་ལྟ་སྒྲོད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཆོས་ཉིད་ལ་
ཡང་དག་པར་མ་ཞུགས་པའི་ཉན་ཐོས་ཆོགས་ལམ་པ་སོགས་ཡོན་ཏན་ཡོན་ནི་ཡོངས་སུ་དག་
པ་མ་ཡིན་པ་དང་། དེ་དག་ཕྱིན་དུ་གྱི་སྒྲོད་པ་རྣམ་པར་འབྱུང་བ་རྣམས་ལ་དམིགས་ནས་འོངས་
སྒྲོད་པ་པོར་བདེན་པར་ཞེན་པའི་རྟོག་པ་ལྟན་སྒྲེས་སྒོམ་པའི་ལམ་གྱི་སྒྲོར་བའི་སྐབས་ཀྱི་སྤང་
བར་བྱ་བ་དགུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། མདོར་བསྟན་པ་དང་། རྩས་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། སེམས་
ཅན་དུ་བཏགས་པ་དང་། ཐ་སྙད་དེ་འདོགས་པའི་རྒྱ་ལྟར་སོགས་ལ་བདེན་པར་ཞེན་པའི་ཡུལ་

ཅན་སྒོམ་ལམ་དེ་ཡིས་རྣམ་པར་འཛོམས་པ་ལྟན་སྒྲིལ་གྱི་བཏགས་འཛིན་རྟོག་པ་ཆོས་ཅན། ཐེག་
ཆེན་འཕགས་པའི་སྒོམ་པའི་ལམ་དང་སྤངས་གཉིན་དུ་འབྲེལ་བའི་མི་མཐུན་ཕྱགས་རྩིས་འཛིན་
ལས་གཞན་རྣམ་པ་དགུ་ཡོད་དེ། ཡུལ་གྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་བས་དགུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། སྒོམ་སྤངས་བཏགས་འཛིན་རྟོག་པ་དགུ་ཡོད་དེ། མཁུན་གསུམ་གྱི་བདག་
ཉིད་རི་བཞིན་དུ་ཀུན་མཁུན་གསུམ་གྱིས་སྒྲིབ་པ་རྣམ་པ་གསུམ་ལ་ཆོངས་པ་གསུམ་དང་། ལམ་
གྱི་ངོ་བོ་ལ་ཆོངས་པ་སྒྲིབ་པ་ཐམས་ཅད་ཞི་བའི་ལམ་ལ་ཆོངས་པ་དང་། ལམ་གྱི་དམིགས་པ་ལ་
ཆོངས་པ་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་སོགས་པ་དང་། གཟུགས་སོགས་མཚུངས་པར་ལྡན་པ་བདེན་གཉིས་
ངོ་བོ་གཅིག་པ་དང་མི་ལྡན་པ། བདེན་གཉིས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པ་ལ་ཆོངས་པ་དང་། ཐེག་དམན་དང་
ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་མི་མཉམ་པ་ལ་ཆོངས་པ་དང་། སྤྱག་བསྐྱེལ་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་ཉིད་ལ་ཆོངས་
པ་དང་། སྤང་བྱའི་རང་བཞིན་ལ་ཆོངས་པ་དང་། རྫོ་བྱར་སྟོང་པ་ཉིད་མ་ཤེས་པས་ཉོན་མོངས་པ་
རྣམས་གྱི་རང་བཞིན་ལ་ཆོངས་པ་དང་། ཆོས་གྱི་བདག་མེད་རགས་པ་ལ་ཆོངས་པ་གཟུགས་
འཛིན་གྱི་རྩིས་ཐ་དད་གྱིས་སྟོང་པའི་གཉིས་སུ་མེད་པ་ལ་ཀུན་དུ་ཆོངས་པའི་ཀུན་ཆོངས་དགུ་པོ་
ལ་སྒྲིལ་བྱར་བཏགས་པ་ལ་ལོངས་སྤྱོད་པ་པོར་བདེན་པར་ཞེན་པའི་ལྟན་སྒྲིལ་གྱི་རྟོག་པ་དགུ་
སྤང་བྱ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཐ་མར་བཞེད་པའི་ཕྱིར། འདི་དག་པལ་ཆེར་རྟོག་པ་མངོན་གྱུར་གྱི་སྒོ་
ནས་བསྟན་པ་ཡིན་གྱི། སྤང་བྱའི་གཙོ་བོ་ནི་དེ་དག་གི་ས་བོན་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ།

གསུམ་པ་པན་ཡོན་ནི། ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་འབྲས་བུ་སྤངས་རྟོགས་གྱི་འབྲས་བུ་མཆོག་
གི་སྤྱབ་སྟེ། མངོས་པ་ཡི་སྒོམ་ལམ་ཆེན་པོའི་ཆེན་པོ་ལ་གནས་པའི་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་དེ་ལ་
ནི་ཆོས་ཅན། རྒྱ་མཆོ་ཆེན་པོ་ལ་ཚུ་བོ་བཞིན་དུ་རྣམ་པ་ཀུན་དུ་འགྲོ་བ་ཡི་གནས་སྐབས་དང་
མཐར་ཐུག་གི་བདེ་བ་སྐྱབ་པར་བྱེད་པའི་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་ཡོན་ཏན་སུན་སུམ་ཆོགས་པ་ཀུན་
རྣམ་པ་ཀུན་དུ་བསྟེན་པར་བྱེད་དེ། དུ་མ་ལ་འཆོ་བར་བྱེད་པས་ཡམས་ནད་དང་འབྲ་བའི་སྒོམ་

སྒྲངས་རྟོག་པ་བཞི་པོ་རྒྱུད་དུ་འཛིན་པ་བསྐྱུས་པ་ལ་སོགས་པ་འདི་རྣམས་ཟད་ནས་ནི་ཡོན་
 ཏན་དེ་དག་བསྟེན་པ་ལ་འགལ་སྟེན་མེད་ཅིང་མཐུན་སྟེན་ཆང་བའི་སྤྱིར། དཔེར་ན་ནད་པ་ནད་
 ལས་གྲོལ་ཏེ་ཡུན་རིང་པོ་ལོན་ནས་དགའ་བས་དབྱགས་སྟེན་པ་སོབ་པ་སྤྱང་ཡོན་པའི་སྤྱིར།

བར་ཆད་མེད་པའི་ཆེ་ལྗོངས།

༥ བཞི་པ་བར་ཆད་མེད་པའི་ཆེ་སྒྱུར་ལ་གཉིས། དངོས་དང་། ལོག་ཉོག་བསལ་བའོ། །དང་
པོ་ལ་གཉིས། བསོད་ནམས་མང་པོས་མཆོད་ཏེ་བསྐྱེད་པ་དང་། དམིགས་རྣམ་བཤད་པའོ། །

དང་པོ་ནི། ལྷན་མཐའ་བར་ཆད་མེད་པའི་ཉིང་དེ་འཛིན་དེ་ནི་ཆོས་ཅན། བར་ཆད་མེད་
པའི་ཅེ་སྒྲོང་ཡིན་ཏེ། རྣམ་པ་ཀུན་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཀྱི་རང་བཞིན་སངས་རྒྱས་ཉིད་ཀྱི་བར་ཆད་མེད་
པའི་དངོས་རྒྱ་མཐར་ཐུག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མདོ་ལས། བར་ཆད་མེད་ཅེ་འདི་ཡིས་འབྲས་བུ་
བསོད་ནམས་མང་བ་ཉིད་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་མཆོན་ཏེ་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ། ལྷོང་གསུམ་གྱི་སྒྲེ་བོ་ཉན་ཐོས་
དང་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྟོགས་པ་ཐུན་ཆོགས་ནས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྒྲོན་མེད་པ་དང་པོ་
ལ་བཀོད་པའི་དགེ་བ་རྣམས་བསོད་ནམས་ཆེ་བ་དཔེར་མཛད་ནས་དེ་བས་བར་ཆད་མེད་ཅེའི་
འབྲས་བུ་སངས་རྒྱས་བསོད་ནམས་མང་པོ་ཉིད་ཀྱིས་ནི་མཆོན་ནས་བསྟན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་
དངོས་འབྲས་བསོད་ནམས་མང་བས་དངོས་རྒྱ་བསོད་ནམས་མང་བར་མཆོན་པའོ།།

གཉིས་པ་ནི། བདེན་པའི་དངོས་པོར་མེད་པ་སྐྱུ་མ་ལྟ་བུའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཆོས་ཅན། བར་
 ཆད་མེད་པའི་ཅེ་སྟོར་འདི་ཡི་དཔེགས་པ་ཡིན་ཏེ། དེའི་སྟོ་འདོགས་བཅད་པར་བྱ་བའི་གཞི་ཡིན་
 པའི་སྤྱིར། རྒྱན་མཐའི་སྟོར་པའི་ལམ་གྱི་བསྐྱུས་པའི་བྲན་པ་ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་ཆོས་ཅན།
 བར་ཆད་མེད་ཅེའི་བདག་པོའི་རྒྱན་ཡིན་པར་བཞེད་དེ། དེ་བསྐྱེད་པ་ལ་རང་དབང་དུ་གྱུར་པའི་
 རྒྱན་ཡིན་པའི་སྤྱིར། བར་ཆད་མེད་ཅེ་ཆོས་ཅན། རང་བཞིན་གྱིས་ཞི་བའི་དུ་གྱུར་པ་ཅན་ཡིན་

ཏེ། ཚེས་ཐམས་ཅད་བདེན་ཉིད་དུ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བར་ཆད་མེད་ཅེའི་དམིགས་རྣམས་ཀྱི་གནས་འདི་ཤིན་ཏུ་ཐབ་པ་ཡིན་ཏེ། དམིགས་རྣམས་འདི་ལ་ནི་བདེན་གཉིས་འགལ་བར་རབ་ཏུ་སྤྱོད་བ་རྣམས་གཅིག་ནས་གཅིག་ཏུ་བརྒྱུད་མར་དམིགས་རྒྱུན་ཡིན་ན་བདེན་པར་གྲུབ་ལ། བདེན་པར་མེད་ན་དམིགས་རྒྱུན་དུ་འགལ་ལོ་ཞེས་ཆོལ་བའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། རྣམ་པ་ཀུན་མཁྱེན་པ་ཉིད་དང་དེའི་རྒྱ་བར་ཆད་མེད་ཅེའི་དམིགས་རྣམས་ལ་རྟེན་པ་ཅན་བདེན་གཉིས་འགལ་བར་སྤྱོད་བ་རྣམས་ཀྱི་ལོག་པར་རྟོག་པ་རྣམས་པ་བཅུ་དྲུག་དག་ཏུ་བཞེད་དེ། དུལ་གྱི་སྒྲོན་ས་བཅུ་དྲུག་ཏུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། བཅུ་དྲུག་པོ་ཡོད་དེ། བར་ཆད་མེད་ཅེ་དང་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་དམིགས་པ་འཐད་པ་མ་ཡིན་པ་དང་། དམིགས་པ་དེའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྒྲོས་བྲལ་ངེས་པར་བཟུང་བའི་རྣམ་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ་བ་ལམ་སྒྲོམ་པའི་དམིགས་རྣམས་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་གཉིས་དང་། རྣམ་པ་ཀུན་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་མི་འཐད་པར་ཐལ་བ་འབྲས་བྲལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་གཅིག་དང་། རོན་དམ་པའི་རོན་དང་ཀུན་རྫོབ་མི་འཐད་པར་བཞིའི་གནས་ལུགས་རོན་དམ་དང་ཀུན་རྫོབ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་གཉིས་དང་། ཞེ་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་གྱི་སྦྱར་བ་མི་འཐད་པ་སྦྱོད་པའི་ངོ་བོ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་དང་། དཀོན་མཆོག་གསུམ་པོ་མི་འཐད་པ་སྦྱོད་པའི་རྟེན་སྐྱབས་སུ་འགོ་དུལ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་གསུམ་དང་། ཐབས་ལ་མཁས་པ་དང་བཅས་པ་མི་འཐད་པ་སྦྱོད་པའི་བྱད་པར་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་དང་། ཐུབ་པ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་རྟོགས་པ་མི་འཐད་པ་མངོན་རྟོགས་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་དང་། བྱང་པོ་རྟག་པར་འཛིན་པའི་ཕྱིན་ཅི་ལོག་པ་ནི་གཞི་མི་འཐད་པ་སྤང་བྲལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་དང་། ལམ་གྱི་ངོ་བོ་མི་འཐད་པ་ལམ་གྱི་ངོ་བོ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་བཅས་པ་དང་། གཉིན་པོ་དང་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་དག་མི་འཐད་པ་སྤང་བཞེད་གཉིན་གྱི་དབྱེ་བ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་དང་། ཚེས་ཀྱི་རང་སྤྱིའི་མཆོན་ཉིད་མི་འཐད་པ་མངོན་རྟོགས་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་དང་། བསྒྲོམ་བྱ་ཚེས་རྣམས་ཀྱི་རང་སྤྱིའི་མཆོན་ཉིད་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་དང་། ཚེས་རྣམས་ཀྱི་རང་སྤྱིའི་མཆོན་ཉིད་སྒྲོམ་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ་བ་རང་སྤྱིའི་མཆོན་ཉིད་སྒྲོམ་པ་

ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་མན་ངག་གི་བསྟན་བཅོས་མངོན་པར་
རྟོགས་པའི་རྒྱན་ཅེས་བྱ་བའི་རྣམ་བཤད་སྟོང་པོའི་དོན་རབ་ཏུ་གསལ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ལས་སྐབས་
ལྔ་པའི་བཤད་པའོ། །

སྐབས་བྲུག་པ།

༥ གཉིས་པ་བརྟན་པ་རྒྱ་འབྲས་ལ་གཉིས། བརྟན་པ་ཐོབ་དོན་ཏུ་སྒྲིམ་པ་མཐར་གྱིས་སྦྱོར་
བ་དང་། བརྟན་པ་ཐོབ་པའི་སྐད་ཅིག་མའི་སྦྱོར་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། ལེ་ལུའི་གཞུང་བཤད་པ་
དང་། སྐབས་བསྟུ་བའོ།

དང་པོ་ནི། ཆོས་བརྒྱ་གསུམ་པོ་འདི་དག་གིས་ཟེན་པའི་སྒྲོན་ས་མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་
རིམ་ཅན་ཏུ་སྒྲིམ་པ་མཐར་གྱིས་པའི་བྱ་བར་བཞེད་དེ། རིམ་ཅན་ཏུ་སྒྲིམ་པའི་ཆེ་སྤྱིན་པ་སྤྱིན་
བྱེད་སོགས་མི་དམིགས་པའི་འཁོར་གསུམ་རྣམ་པར་དག་པས་རབ་ཏུ་བྱེ་བའི་སྤྱིན་པའི་པར་ཕྱིན་
ནས། ཤེས་རབ་ཀྱི་པར་ཕྱིན་གྱི་བར་དག་བྲུག་དང་། བསམ་པ་སྤྱན་ཆོགས་སྦྱོར་ལམ་སྟོན་པར་
བྱེད་པའི་མདོ་ལས་བྲན་པ་ཉིར་བཞག་སོགས་དང་། མཐོང་ལམ་སྟོན་པའི་མདོ་ལས་བསྟན་པའི་
བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཡན་ལག་སྒྲིམ་པ་དང་། སྒྲིམ་ལམ་སྟོན་པའི་མདོ་ལས་བསྟན་པའི་འཕགས་ལམ་ཡན་
ལག་བརྒྱད་པ་སོགས་རྒྱའི་སྒྲོན་ས་སངས་རྒྱས་རྗེས་སུ་བྲན་པ་དང་ལ་སོགས་པས་དགེ་མི་དགེ་
ལུང་མ་བསྟན་པའི་ཆོས་དོན་དམ་པར་བྲན་པ་མེད་ཅིང་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་བྲང་དོར་བཏང་སྟོམས་སུ་
བྱས་པའི་མཆན་ཉིད་ངི་ལྟ་བ་བཞིན་ཏུ་ཆོས་རྗེས་སུ་བྲན་པ་དང་། ཕྱིར་མི་ལྟོག་པའི་དགེ་འདུན་
གྲོགས་སུ་རྗེས་སུ་བྲན་པ་དང་། མི་མཐུན་སྤྱོད་ལས་སྤྱོད་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་། དགེ་བ་ལ་

འབྲུག་པའི་གཏོང་བ་དང་། དབང་པོར་ལྷ་རྗེས་སུ་བྲན་པའི་རྗེས་བྲན་བླ་པ་དང་། ཆོས་ཐམས་ཅད་
དོན་དམ་པར་དངོས་པོ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟེན་པའི་སྟོན་ས་མཐར་
ཀྱིས་སྦྱོར་བ་སྟོམ་བ་ཡིན་པའི་བྱིད།

གཉིས་པ་ནི། ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པའི་མན་ངག་གི་བསྟན་བཅོས་མངོན་པར་རྟོགས་
པའི་རྒྱན་ཅེས་བྱ་བའི་རྣམ་བཤད་སྟོང་པོའི་དོན་རབ་ཏུ་གསལ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ལས་སྐབས་བླ་པ་
པའི་བཤད་པའོ། །

སྐབས་བདུན་པ།

༺ གཉིས་པ་བརྟན་པ་ཐོབ་པའི་སྐད་ཅིག་མའི་སྦྱོར་བ་ལ་གཉིས། ལེ་ལུ་འགྲུང་བཤད་པ་
དང་། སྐབས་བསྟུ་བའོ། དང་པོ་ལ་བཞི། རྣམ་པར་སྟོན་པ་མ་ཡིན་པའི་སྐད་ཅིག་མའི་སྦྱོར་བ་
དང་། རྣམ་པར་སྟོན་པའི་སྐད་ཅིག་སྦྱོར། མཆོན་ཉིད་མེད་པའི་སྐད་ཅིག་སྦྱོར། གཉིས་སུ་མེད་
པའི་སྐད་ཅིག་སྦྱོར་རོ། །དང་པོ་ལ། དངོས་དང་། དེ་མཆོན་བྱེད་ཀྱི་དཔེ།

དང་པོ་ནི། རྒྱན་མཐའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་ལ་གནས་པའི་སྐབ་པ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་
རྒྱད་ཀྱི་རྣམ་པར་སྟོན་པ་མ་ཡིན་པའི་ཟག་མེད་ཀྱི་ལམ་རྣམས་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་སྐད་ཅིག་གཅིག་
པ་ཡི་རྟོགས་པ་འདི་ནི་ཆོས་ཅན། སྐད་ཅིག་སྦྱོར་དང་པོར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། རྣམ་སྟོན་མ་ཡིན་པའི་
ཟག་མེད་ཀྱི་རིགས་རྣམས་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་སེམས་དཔའི་སྦྱོར་བ་མཐར་སྐབ་ཡིན་པའི་བྱིད།
དེའི་ཆེ་ཟག་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་གཅིག་མངོན་དུ་བྱས་པ་ན་གཞན་རྣམས་མངོན་དུ་བྱེད་ཀྱས་ཏེ།
སྟོན་པ་ལ་སོགས་པ་རེ་རེས་ཀྱང་ཟག་པ་མེད་པའི་ལམ་ཀྱིས་ཆོས་ཀྱན་བསྟུས་པའི་བྱིད།

གཉིས་པ་ནི། རྒྱན་མཐའི་ཡེ་ཤེས་སྐད་ཅིག་གཅིག་གིས་ཟག་པ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཐམས་
ཅད་ཤེས་ཀྱས་ཏེ། རི་ལྟར་སྟེས་བྱས་ཐོ་རྒྱན་ཀྱི་རྒྱད་མོ་དོག་ཐབས་གཅིག་གིས་བསྟོད་པ་ན་བཟོ་

ཐོ་མཁས་པས་བཟོ་ལེགས་པར་བྱས་པའི་མཐུས་ཐམས་ཅད་ཅིག་ཅར་དུ་དུས་གཅིག་ཏུ་འགྲུལ་
བ་ལྟར་དཔེ་དེ་བཞིན་ཤེས་ཀྱས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། གང་གི་ཆེ་བྱི་མ་དང་བྲལ་བས་ཆོས་དཀར་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རང་བཞིན་ཤེས་
རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཙུང་མེད་དུ་ཐོབ་པའི་ཟག་མེད་རྣམས་པར་སློན་པའི་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་གནས་
སྐབས་རྒྱན་མཐའི་ཡེ་ཤེས་སྒྲེས་པ་དེའི་ཆེ་རྒྱན་མཐའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཆོས་ཅན། ཟག་མེད་
ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྐད་ཅིག་གཅིག་ལ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་བྱང་ཆུབ་པ་ཡིན་ཏེ། བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔའི་ཡེ་ཤེས་མཐར་ཐུག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། རྒྱན་མཐའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཆོས་ཅན། མཆོན་ཉིད་མེད་པའི་སྐད་ཅིག་
སྒྲོར་བ་ཡིན་ཏེ། ཀྱན་བྱང་གི་ཆོས་རྣམས་དོན་དམ་པར་མཆོན་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་དུ་སྐད་ཅིག་མ་
ནི་གཅིག་གིས་མངོན་སུམ་དུ་རྫོགས་པའི་སེམས་དཔའི་སྒྲོར་བ་མཐར་ཐུག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱོད་
ཀྱི་དེ་ལྟར་རྫོགས་ཀྱས་ཏེ། ཕྱིན་པ་ལ་སོགས་པར་ཕྱིན་དུག་གི་སྒྲོད་པ་ཡིས་ཆོས་ཀྱན་མི་ལམ་
དང་འདྲ་བར་རྫོགས་པ་ལ་གནས་ནས་གོམས་པའི་སེམས་དཔའི་སྒྲོར་བ་མཐར་ཐུག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

བཞི་པ་ནི། རྒྱན་མཐའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཆོས་ཅན། གཉིས་སུ་མེད་པའི་སྐད་ཅིག་སྒྲོར་
བ་ཡིན་ཏེ། གཟུང་འཛིན་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་རྩིས་ཐ་དད་ཀྱིས་སྟོང་བ་གཉིས་སུ་མེད་པའི་དེ་ཉིད་སྐད་
ཅིག་གཅིག་གིས་མཐོང་བར་ཀྱས་པའི་སེམས་དཔའི་སྒྲོར་བ་མཐར་ཐུག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་
ན་མི་ལམ་ཀྱི་རི་ཁང་བྱིམ་སོགས་དང་ནི་དེ་མཐོང་གི་ཤེས་པ་ཉིད་གཉིས་ཀྱི་རྩིས་ཐ་དད་ཀྱི་ཚུལ་
དུ་མི་མཐོང་བ་ལྟར་དེ་བཞིན་དུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་མན་ངག་གི་བསྟན་བཅོས་མངོན་པར་རྫོགས་
པའི་རྒྱན་ཀྱི་རྣམ་བཤད་སྟེང་པོའི་དོན་རབ་ཏུ་གསལ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ལས་སྐབས་བདུན་པའི་བཤད་
པའོ། །

སྐབས་བརྒྱད་པ།

༥ གསུམ་པ་འབྲས་བུ་ཆོས་སྐྱབ་པ་ལ་གཉིས། ཡེ་ཤུའི་གཞུང་བཤད་པ་དང་། སྐབས་བསྐྱབ་པ་ལོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། སྐྱའི་རྣམ་གཞག་དང་། མཛད་པ་འཕྲིན་ལས་བཤད་པ་ལོ། །དང་པོ་ལ་བཞེ། རོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྐྱེད་དང་། ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ། ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྐྱེ། མཆོག་གི་སྐྱེ་ལ་པའི་སྐྱེ་ལོ།

རོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྐྱེ།

༥ དང་པོ་ནི། ཐུབ་པའི་རོ་བོ་ཉིད་སྐྱེ་ནི་ཆོས་ཅན། བྱད་པར་ཀྱི་ཆོས་གསུམ་གྱིས་བྱད་པར་བྱ་བྱས་པ་ཡིན་ཏེ། ལྡན་པའི་བྱད་པར་བྱ་བ་ཉེར་གཞག་སོགས་ཟག་པ་མེད་པའི་ཆོས་སྡེ་ཆོན་ཉེར་གཅིག་པོ་གང་དག་ཐོབ་པར་གྱུར་པ་དང་། བྲལ་པའི་བྱད་པར་སྐྱིབ་གཉིས་བག་ཆགས་དང་བཅས་པ་རྣམས་ཀྱི་ཉུ་རྣམས་པར་དག་པ་དང་། རོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་བྱད་པར་ཟག་པ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་དེ་དག་གི་རང་བཞིན་བདེན་པས་སྟོང་པའི་མཆོན་ཉིད་ཅན་དག་པ་གཉིས་ལྡན་ཀྱི་སྐྱེ་ཡིན་པའི་བྱིར།

ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ།

༥ གཉིས་པ་ལ་གསུམ། དངོས་ཀྱི་དོན་དང་། དེའི་བྱད་པར་བཤད་པ། དེ་ལ་རྩོད་པ་སྟོང་པ་ལོ། །དང་པོ་ནི། ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། ཟག་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་སྡེ་ཆོན་ཉེར་གཅིག་པོ་ལ་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། དེ་དག་ཀྱང་གང་ཞེ་ན། དན་པ་ཉེར་གཞག་ནས་འཕགས་ལམ་ཡན་ལག་བརྒྱད་པའི་བར་བྱང་ཆུབ་སྤྱོད་ཀྱིས་མཐུན་རྣམས་སྡེ་ཆོན་གཅིག་དང་། བྱམས་པ་ཆད་མེད་སོགས་ཆད་མེད་པའི་སྡེ་ཆོན་གཉིས་པ་དང་། རྣམ་ཐར་གསུམ་གཟུགས་

མེད་ཀྱི་རྣམ་ཐར་བཞི། འདྲུ་ཤེས་དང་ཚོར་བ་འགོག་པའི་རྣམ་ཐར་དང་རྣམ་ཐར་བརྒྱད་སྡེ་ཚན་གསུམ་པ་དང་།

བསམ་གཏན་བཞི་གཟུགས་མེད་ཀྱི་སྟོམ་འབྲུག་བཞི་འགོག་པའི་སྟོམ་པར་འབྲུག་པ་སྟེ། མཐར་གྱིས་ནི་སྟོམ་འབྲུག་དགྲའི་བདག་ཉིད་སྡེ་ཚན་བཞི་པ་དང་། ས་དང་ཚུ་དང་མེ་དང་རླུང་སྟེ་འབྲུང་བ་བཞི་དང་། སྟོན་པོ་དང་སེར་པོ་དང་དམར་པོ་དང་། དཀར་པོ་སྟེ་འབྲུང་འབྲུར་བཞི་དང་། རྣམ་མཐའ་དང་རྣམ་ཤེས་ལ་དམིགས་པའི་ཟད་པར་བརྩའི་བདག་ཉིད་སྡེ་ཚན་ལྔ་པ་དང་།

ནང་གཟུགས་མེད་པར་འདྲུ་ཤེས་པ་དག་གི་སོ་སོར་བྱེ་རོལ་གྱི་གཟུགས་རྒྱུ་བྱ་དང་། ཆེན་པོ་དག་ལ་ལྟ་ཞིང་། གཟུགས་དེ་དག་གིས་མཉན་ནས་ཤེས་མཐོང་དེ་ལྟར་དུ་ཤེས་པར་འབྲུར་བ་ཞེས་པ་གཉིས་དང་། ནང་གཟུགས་སྟེ་འདྲུ་ཤེས་པ་དག་གིས་བྱེ་རོལ་གཟུགས་རྒྱུ་བྱ་དང་། ཆེན་པོ་ལ་དེ་དག་ཏུ་ལྟ་ཞིང་གཟུགས་དེ་དག་གིས་མཉན་ནས་ཤེས་མཐོང་དེ་ལྟར་དུ་ཤེས་པ་གཉིས་དང་། དབྱེ་བས་ཀྱི་ཐེལ་གཞོན་བཞི་དང་། ནང་གཟུགས་མེད་པ་དག་ཁོ་ནས་སྟོན་པོ་སེར་པོ་དམར་པོ་དཀར་པོ་དག་གིས་མཉན་ནས་ཤེས་མཐོང་ཞེས་བྱ་བ་ཁ་དོག་ཐེལ་གྱིས་གཞོན་པ་བཞི་སྟེ། ཐེལ་གྱིས་གཞོན་པའི་སྟེ་མཆེད་ནི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བས་རྣམ་པ་བརྒྱད་སྡེ་ཚན་བྲུག་པ་དང་།

པ་རོལ་གྱི་ཉོན་མོངས་བྱངས་ནས་འབྱེན་པའི་ཉོན་མོངས་མེད་པའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་ནི་སྡེ་ཚན་བདུན་པ་དང་། ཐམས་ཅད་ལ་ཆགས་ཐོགས་མེད་པའི་སྟོན་གནས་མཁྱེན་པ་སྡེ་ཚན་བརྒྱད་པ་དང་། རྩ་འབྲུལ་གྱི་མངོན་ཤེས་སོགས་མངོན་ཤེས་བྲུག་སྡེ་ཚན་དགུ་པ་དང་། བཤད་བྱ་དང་འཆད་བྱེད་དག་པ་སོ་སོ་ཡང་དག་པ་རིག་པ་བཞི་སྡེ་ཚན་བརྒྱུ་པ་དང་། ཉེན་དང་དམིགས་པ་དང་། ཐུགས་དང་ཡེ་ཤེས་ཡོངས་སྟེ་དག་པའི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དག་བཞི་སྟེ་སྡེ་ཚན་བརྒྱ་གཅིག་པ་དང་།

ཆོ་དང་སེམས་དང་། ཡོ་བྱད་དང་། ལས་དང་། རླེ་བ་དང་། མོས་པ་དང་། སློན་ལམ་དང་།
རྩུ་འབྲུལ་དང་། ཡེ་ཤེས་དང་། ཆོས་ལ་དབང་བ་ཞེས་བྱ་སྟེ། དབང་བཅུ་སྡེ་ཆོན་བཅུ་གཉིས་པ་
དང་། སྤར་བཤད་པའི་སྟོབས་བཅུ་སྡེ་ཆོན་བཅུ་གསུམ་པ་དང་།

སྤར་བཤད་པའི་མི་འཛིགས་པ་ནི་བཞི་དག་སྡེ་ཆོན་བཅུ་བཞི་པ་དང་། སྐྱ་གསུང་ཐུགས་
གྱི་སྦྱོད་པ་ཡོངས་སུ་དག་པས། བསྐྱང་བ་མེད་པ་རྣམ་པ་གསུམ་སྡེ་ཆོན་བཅོ་ལྔ་པ་དང་། ཆོས་
སྟོན་པ་གྲུས་པས་ཉན་པ་དང་། མི་ཉན་པ་ལ་གོ་རིམ་བཞིན་དུ་ཆགས་པ་དང་། སྤར་བ་དང་། གཉིས་
ཀ་དང་། འབྲེས་མས་འབྲུག་པ་ལ་ཆགས་སྤར་གཉིས་ཀས་དབེན་པའི་སྟོམ་འབྲུག་དུ་གནས་པའི་
བན་པ་ཉེར་གཞག་རྣམ་གསུམ་སྡེ་ཆོན་བཅུ་དྲུག་པ་དང་།

སེམས་ཅན་གྱི་དོན་ལ་བསྟེན་པ་མི་མངའ་བའི་ཆོས་ཉིད་སྡེ་ཆོན་བཅུ་བདུན་པ་དང་། སློ་
གསུམ་གྱི་བག་ཆགས་ཡང་དག་པར་བཅོམ་པ་སྡེ་ཆོན་བཅོ་བརྒྱད་པ་དང་། རླེ་བོ་མཐའ་དག་ལ་
པན་བདེ་སྐྱབ་པར་དགོངས་པའི་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་སྡེ་ཆོན་བཅུ་དགུ་པ་དང་།

སྤར་བཤད་པའི་ཐུབ་པ་སངས་རྒྱས་ཁོ་ནའི་མ་འབྲེས་པའི་ཆོས་བཅོ་བརྒྱད་བཤད་པ་གང་
ཡིན་པ་སྡེ་ཆོན་ཉི་ལྷུ་པ་དང་། རྒྱ་འབྲས་གཙོ་བོའི་ཆོས་བཅུ་མངོན་སུམ་དུ་ཉོགས་པའི་རྣམ་པ་
ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཉིད་དང་། དང་ཞེས་པའི་སྐྱས་བསྐྱས་པ་སྤར་སྐྱབས་གཉིས་པར་བཤད་པའི་
ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་དང་། སྐྱབས་གསུམ་པར་བཤད་པའི་གཞི་ཤེས་མཐར་ཐུག་པ་སྡེ་ཆོན་ཉེར་
གཅིག་པ་ཡིན་པའི་བྱིད།

གཉིས་པ་དེའི་བྱད་པར་བཤད་པ་ལ་གཉིས། ཉན་མོངས་མེད་པའི་ཉིང་དེ་འཛིན་དང་། སློན་
གནས་མཐུན་པའི་ཉིང་དེ་འཛིན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཉན་མོངས་མེད་པའི་ཉིང་
དེ་འཛིན་ལས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཉན་མོངས་མེད་པའི་ཉིང་དེ་འཛིན་ཆེས་བྱད་པར་དུ་འཕགས་ཏེ།
ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཉན་མོངས་མེད་པའི་ཉིང་དེ་འཛིན་ནི་གྲོང་ལ་སོགས་པ་རང་ལ་ལྟ་བའི་མི་ཡི་ཉན་

མོངས་ཀྱི་དམིགས་རྒྱུན་བྱེད་པ་ཡོངས་སུ་སྤོང་བ་ཉིད་དུ་ཟད་པ། རྒྱལ་བའི་ཉོན་མོངས་མེད་པའི་
 ཉིང་ངེ་འཛིན་ནི་གྲོང་དང་གྲོང་བྱེད་སོགས་སུ་བྱོན་པ་ན་རང་ལ་དམིགས་པའི་མི་ལ་སོགས་པ་
 དེའི་ཉོན་མོངས་ནམས་ཅུ་བ་ནས་རྒྱུན་གཙོད་པར་མཛད་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ནི། སངས་རྒྱལ་ཀྱི་སྟོན་གནས་མཁྱེན་པ་ནི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྟོན་གནས་ཤེས་པ་
 ལས་ཆེས་བྱུང་པར་དུ་འཕགས་ཏེ། སངས་རྒྱལ་ཀྱི་སྟོན་གནས་མཁྱེན་པ་ནི་འབད་ཅོལ་གྱི་མཆོན་
 མ་མེད་པར་ལྷན་གྱིས་གྲུབ་པར་འབྱུག་པ་དང་། བདེན་པར་མཛོན་པར་མ་ཞེན་པས་གཟུགས་ལ་
 སོགས་ལ་ཆགས་པ་སྤངས་པ་དང་། སྤྱི་བ་གཉིས་བག་ཆགས་དང་བཅས་པ་སྤངས་པས་ཤེས་བྱ་
 ཐམས་ཅད་ལ་ཡེ་ཤེས་ཐོགས་པ་མེད་པ་དང་། འཁོར་བ་ངེ་སྤིད་བར་ཉིང་ངེ་འཛིན་གྱི་བྱེད་པ་ཉག་
 ཏུ་གནས་པ་དང་། སོ་སོ་ཡང་དག་རིག་པ་བཞི་མཐར་བྱིན་པ་རྟེན་པས་གཞན་གྱི་ངེ་བ་ཀུན་ལ་
 ལུ་ལ་བཞིན་ལན་འདེབས་པ་ཡིན་པར་བཞེད་པའི་བྱིར།

གསུམ་པ་དེ་ལ་ཅོད་པ་སྤོང་བ་ལ་གཉིས། ཆོས་སྐྱེ་ཉག་པ་ལ་ཅོད་པ་སྤོང་བ་དང་། བྱུ་
 ཉག་གཉིས་ཀ་ལ་ཅོད་པ་སྤོང་བའོ། །དང་པོ་ལ་ཁོ་ན་རེ། ཐུབ་པ་སངས་རྒྱལ་བཙུག་འདས་
 ཆོས་ཅན། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་དུ་སྐྱུའི་སྤྱང་བ་དངོས་སུ་སྟོན་པའི་སྟོན་པ་དོན་མཛད་
 རིགས་པ་ལ། སེམས་ཅན་ཁ་ཅིག་ལ་སྐྱེ་དངོས་སུ་སྤྱང་བའི་སྟོན་པ་རེས་འགའ་དོན་མི་མཛད་པ་
 མི་འཐད་པར་ཐལ། འཁོར་བ་ངེ་སྤིད་བར་དུས་ཉག་ཏུ་སེམས་ཅན་སྤྱག་བསྐྱེད་དང་བྲལ་པར་
 འདོད་པའི་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་ལ་བཞུགས་པའི་བྱིར་ཞེས་ཟེར་རོ།

དེའི་ལན་ལ་གཉིས། སེམས་ཅན་རང་རྒྱུད་ཀྱི་ཆོགས་ཀྱི་བྱུང་པར་ལ་བསྟོས་པ་དང་།
 སེམས་ཅན་རང་རྒྱུད་ཀྱི་རྒྱུན་མ་ཆང་ན་སྐྱེ་དངོས་སུ་མི་སྤྱང་བའི་དཔེ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི།
 སེམས་ཅན་ལ་སངས་རྒྱལ་ཀྱི་སྐྱེ་དངོས་སུ་སྤྱང་ནས་དོན་མཛད་པ་སེམས་ཅན་རང་གི་ཆོགས་
 བསགས་པའི་བྱུང་པར་ལ་བསྟོས་པར་ཐལ། སྟོན་སངས་རྒྱལ་ལ་དམིགས་ནས་དད་པ་སྟོམ་པ་

སོགས་ཕྱི་ནང་གི་རྒྱུན་སངས་རྒྱས་ལ་དངོས་སུ་ཆོས་ཉན་པའི་རྒྱ་དགེ་བའི་རྩ་བ་ནི་ཡོངས་སུ་
སློན་པར་གྱུར་པ་ལ་བརྟེན་ནས་དེ་འདྲ་བའི་གདུལ་བྱ་གང་དང་གང་ལ་ཡུལ་གང་དང་ན་དུས་གང་
གི་ཆེ་དངོས་སུ་ཆོས་སྟོན་པའི་བྱ་བ་མཛད་པས་པན་པར་གྱུར་པ་དང་དེ་དང་དེ་ལ་སྐྱེ་དེ་དངོས་
སུ་སྒྲུབ་ནས་བྱ་བ་མཛད་ཅིང་། ཆོགས་མ་བསགས་པ་ལ་མི་སྤྲང་བའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། སངས་རྒྱས་རྣམས་ནི་འདྲིག་ཉན་དུ་དངོས་སུ་བྱུང་བར་གྱུར་ཀྱང་སེམས་
ཅན་ཁ་ཅིག་དེ་དང་དངོས་སུ་མི་སྤྲང་བའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། སངས་རྒྱས་དངོས་སུ་མཐོང་བའི་
སྐལ་བ་མེད་པས། དམ་པའི་ཆོས་མཉན་པ་ལ་སོགས་པའི་བྱ་བ་བཟང་པོ་མི་སྤྲང་བའི་ཕྱིར། དཔེར་
ན། ལྷའི་རྒྱལ་པོས་ཆར་པབ་ཀྱང་མེས་འཆིག་པ་ལ་སོགས་པའི་ས་བོན་མི་རུང་བ་ལ་སྐྱེ་བྱ་སྟོན་
པོ་མི་འབྱུངས་པ་ལྟར་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། ཁོ་ན་རེ། འདུས་བྱས་ཀྱིས་བསྐྱུས་པའི་ཟག་པ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བདག་
ཉིད་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་ཆོས་ཅན། བྱབ་པ་ཞེས་བརྗོད་མི་རིགས་པར་ཐལ། འོག་མིན་སོགས་ན་
བཞུགས་པའི་རྣལ་འབྱོར་པ་སོ་སོར་ངེས་པའི་རྟེན་ཁོ་ནའི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཡང་དེ་ཆོས་
ཅན། ཉག་པ་ཞེས་ཀྱང་བརྗོད་མི་རིགས་པར་ཐལ། སྐད་ཅིག་རེ་རེ་ལ་སྐྱེ་ཞིང་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་
ཞེས་ཟེར། སངས་རྒྱས་ཆོས་ཅན། བྱབ་པ་ངེས་པར་བརྗོད་པ་ལ་འགལ་བ་མེད་དེ། སྤར་བཤད་
པ་དེ་ལྟར་མཛད་པ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་འབྲུག་པས་རྒྱ་ཆེ་བའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། རྒྱན་
ལ་བསམས་ནས་ཉག་པ་ཞེས་ཀྱང་བརྗོད་པ་ཡིན་ཏེ། འཁོར་བ་ཇི་སྟོན་ཀྱི་བར་དུ་སེམས་ཅན་ཀྱི་
དོན་མཛད་ཅིང་བཞུགས་ཀྱང་ཁྱོད་ཀྱི་ངོ་བོ་དེ་ཉིད་ཟད་པ་མེད་པའི་ཕྱིར།

ཡོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྐྱབ་བཤད་པ།

༥ གསུམ་པ་ཡོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྐྱབ་བཤད་པ་ལ་གཉིས། མཚན་གྱི་སྒོ་ནས་མདོར་
བསྟན་པ་དང་། ཡོན་ཏན་རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། མཚན་ནི་སུམ་ཅུ་ཅ་གཉིས་དང་།
དཔེ་བྱད་བརྒྱད་ཅུའི་བདག་ཉིད་ཅན་ལོག་མིན་ཁོ་ནར་བཞུགས་པའི་སྐབ་པའི་གཟུགས་སྐྱེ་འདི་
ཆོས་ཅན། ཡོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྐྱར་བཞེད་དེ། འཁོར་བྱང་སེམས་འཕགས་པ་རྣམས་དང་
ཐབས་ཅིག་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཆོས་ལ་རྫོགས་པར་ཉེ་བར་ཡོངས་སྤྱོད་པ་སོགས་ངེས་པ་ལྷན་ཁྱད་
པར་དུ་བྱས་པའི་སྐྱེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་གཉིས། མཚན་བཟང་བཤད་པ་དང་། དཔེ་བྱད་
བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། འབྲས་བུ་མཚན་བཤད་པ་དང་། རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་བཤད་པ་
དང་། རྒྱ་མདོ་ལས་བྱུང་བ་བཤད་པའོ།

འབྲས་བུ་མཚན་སོ་གཉིས་བཤད་པ།

༥ དང་པོ་ནི། སྐབ་པའི་ཕྱག་ཞབས་རུས་པ་བ་སོ་ལས་བརྒྱུས་པ་དང་འབྲ་བར་ཅིབས་
སྟོང་ལྟེ་བ་སུ་ཁྱད་རྣམས་རྫོགས་པའི་འཁོར་ལོའི་མཚན་ཉིད་དང་ལྡན་པ་ཉིད་དུ་འབྱུང་བའི་རྒྱ་
མཚན་ཡོད་དེ། སྒོན་སྒོལ་པའི་དུས་སུ་སྒྲ་མ་རྣམས་ལ་སྐྱེལ་བསུ་དང་གཡོག་འཁོར་སྐྱིན་པ་
སོགས་གོམས་པའི་རྒྱ་ལས་བྱུང་བའི་ཕྱིར། རུས་སྤྲེལ་བཞིན་དུ་ཞབས་ཀྱི་མཐེལ་གཉིས་མ་རྟོངས་
པར་ས་ལ་ཤིན་ཏུ་མཉམ་པར་གནས་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། སྒོན་སྒོལ་པ་གསུམ་ལ་སོགས་པ་
གང་སྤངས་པ་ལ་ཡིད་དམ་བརྟན་པ་མཐར་ཕྱིན་པ་ལས་དེ་ལྟར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། ཕྱག་དང་ཞབས་
ཀྱི་སོར་མོ་ངང་པའི་རྒྱལ་པོ་ལྟར་སོར་ཆོག་དང་པོ་ནས་བརྒྱུས་པའི་སོར་མོའི་སེང་སེང་པོར་
ཡང་མེད། སོར་གདུབ་ལ་སོགས་པའི་རྒྱན་ཡང་གཞུག་ཏུ་རུང་བའི་བྲ་བས་འབྲེལ་བ་དང་ལྡན་པ་

འབྲུང་བའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། སྟོན་སྦྱིན་པ་སོགས་བསྟུ་བའི་དངོས་པོ་བཞི་ལ་བརྟེན་པ་མཐར་
 སྦྱིན་པ་ས་དེ་ལྟར་འབྲུང་བའི་སྦྱིན་པ་ལྟ་བུ་དང་ནི་ཞབས་དང་བཅས་པ་འཇམ་ཞིང་གཞོན་ལ་ཆགས་
 པ་འབྲུང་བའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། སྟོན་གཞན་ལ་བཟའ་བ་དང་བཅའ་བ་གྲུ་ལོ་མ་པ་སྦྱིན་པ་མཐར་
 སྦྱིན་པ་ས་དེ་ལྟར་འབྲུང་བའི་སྦྱིན་པ་ལྟ་བུ་ལ་འདིའི་ཕྱག་ཞབས་རྒྱ་བ་བཞི་དང་ཕྱག་པ་གཡས་གཡོན་
 གྱི་བར་གཉིས་དང་ལྟག་པའི་ཕྱོགས་ཏེ་སྒྱ་ཡི་གནས་ནི་བདུན་དག་ལས་ཁེངས་པས་མཐོ་བ་དང་
 ལྡན་པ་འབྲུང་བའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། སྟོན་བདོག་པ་སོགས་གྲུ་ལོ་མ་པ་སྦྱིན་པ་མཐར་སྦྱིན་པ་ས་
 དེ་ལྟར་འབྲུང་བའི་སྦྱིན་པ་ལྟ་བུ་ཞབས་གྱི་སོར་མོ་རིང་བ་ཉིད་དང་ལྡན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། སྟོན་
 བསད་བྱ་སོགས་ཐར་བར་བྱས་པ་མཐར་སྦྱིན་པ་ལས་དེ་ལྟར་འབྲུང་བའི་སྦྱིན་པ་ལྟ་བུ་ཞབས་མཐིལ་གྱི་
 བཞི་ཆ་སྦྱིར་འཕགས་པ་ཉིང་པ་ཡངས་པ་དང་ལྡན་པ་འབྲུང་བའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། སྟོན་གཞན་
 གྱི་སྟོག་སྒྲུང་སྟེ་འཆོ་བ་ལ་བན་བཏགས་པ་མཐར་སྦྱིན་པ་ས་དེ་ལྟར་འབྲུང་བའི་སྦྱིན་པ་ལྟ་བུ་
 ཅམ་དུ་འཕགས་ཤིང་ཡ་ཡོ་མེད་པས་སྒྱ་ཆེ་ཞིང་བྲང་བ་དང་ལྡན་པ་འབྲུང་བའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ།
 སྟོན་སྟོག་གཅོད་པ་སྒྲངས་པ་མཐར་སྦྱིན་པ་ས་དེ་ལྟར་འབྲུང་བའི་སྦྱིན་པ་ལྟ་བུ་ཞབས་ཕྱུས་མའི་ལྟ་
 དང་ལོང་བྱ་སྦྱིར་མི་མངོན་པ་དང་ལྡན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། སྦྱིན་སོགས་དགེ་བའི་ཆོས་རྣམས་
 གྲངས་པ་མཐར་སྦྱིན་པ་ས་དེ་ལྟར་འབྲུང་བའི་སྦྱིན་པ་ལྟ་བུ་སྦྱིའི་བ་སྦྱི་ནི་རེ་རེ་ནས་གྲུ་དུ་ཕྱོགས་པ་དང་
 ལྡན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། དགེ་བ་ཡང་དག་པར་གྲངས་པ་གཞན་ལ་སྟེལ་བ་མཐར་སྦྱིན་པ་ས་
 དེ་ལྟར་འབྲུང་བའི་སྦྱིན་པ་ལྟ་བུ་

མ་ཉམས་ཤིང་རིམ་པར་འཆོམས་ལ་རྒྱས་ཤིང་རྒྱུ་པ་སྦྱིན་པ་རི་དྲགས་ཨེན་ཡ་ཡི་སྦྱིན་
 པ་ལྟ་བུ་ལྡན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། སྟོན་བཟོ་དང་གསོ་བ་སོགས་གྲུས་པར་བྱས་ཏེ་གཞན་ལ་
 སྦྱིན་པ་མཐར་སྦྱིན་པ་ས་དེ་ལྟར་འབྲུང་བ་ཡིན་པའི་སྦྱིན་པ་ལྟ་བུ་སྦྱིའི་བ་སྦྱི་ནི་རེ་རེ་ནས་གྲུ་དུ་ཕྱོགས་པ་དང་
 ངར་ས་ལ་སྟེལ་བས་ཕྱག་རིང་ཞིང་མཛེས་པ་དང་ལྡན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། སྟོན་རང་ལ་ཁོར་
 སྟོང་བ་ལ་སྟོང་བ་པོའི་སྦྱེ་བོ་སྦྱིར་མ་སྒྲངས་པ་མཐར་སྦྱིན་པ་ས་དེ་ལྟར་འབྲུང་བ་ཡིན་པའི་སྦྱིན་པ་ལྟ་བུ་

སྒྲིབ་ཆེན་དང་ཏྲ་ཅང་ཤེས་ལྟར་འདོམས་ཀྱི་ལྷ་བ་སྤྲུལ་སྤྲུལ་བའི་མཆོག་དང་ལྷན་པའི་རྒྱ་
 མཆན་ཡོད་དེ། སྔོན་སྐྱེ་བོ་ཐམས་ཅད་ཆངས་པར་སྤྱོད་པ་ལེན་དུ་བཅུག་པ་དང་། གཞན་ལ་གསང་
 ཆོག་སྤང་བ་མཐར་ཕྱིན་པས་དེ་ལྟར་འབྱུང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལྷགས་པ་གསེར་གྱི་མདོག་ལྟར་
 དག་ཅིང་གསལ་ལ་དྲངས་པ་དང་ལྷན་པ་འབྱུང་བའི་རྒྱ་མཆན་ཡོད་དེ། སྔོན་གཞན་ལ་གདིང་བ་
 གྲུ་ལོམ་པ་སྤྱིན་པ་མཐར་ཕྱིན་པས་དེ་ལྟར་འབྱུང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསེར་དངུལ་ཤིན་ཏུ་སྤངས་
 པ་ལྟར་ལྷགས་པ་སྤང་བ་སྟེ་འཇམ་པ་དང་ལྷན་པའི་རྒྱ་མཆན་ཡོད་དེ། སྔོན་ཁང་བཟང་སོགས་
 དམ་པ་སྤྱིན་པ་མཐར་ཕྱིན་པས་དེ་ལྟར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། སྐྱ་བ་སྤྱི་ཁྱེད་བྱ་རེ་རེ་སྤྲུ་གཉིས་གཉིས་
 མེད་པར་སྤྱི་རེ་རེ་ནས་གཡས་སྤྲུ་ལེགས་པར་འབྲེལ་ཞིང་འབྲངས་པའི་རྒྱ་མཆན་ཡོད་དེ། སྔོན་
 འདུ་འཛི་དང་རྣམ་གཡེང་སོགས་སྤངས་པ་མཐར་ཕྱིན་པས་དེ་ལྟར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། སྤྱིན་མཆོམས་
 ཀྱི་བར་ཐིག་ལེའི་གནས་ན་འཇམ་པ་དཀར་བ་མཉེན་པ་དྲངས་ན་སྤྲུ་གསུམ་ལ་སོགས་པའི་ཆད་
 འབྱུང་བ། བཏང་ན་གཡས་སྤྲུ་འབྲེལ་བ་ཅེ་མོ་གྱེན་དུ་ཕྱོགས་ལ་སྤྲུ་བྱ་ར་ཡི་འབྲུ་ཆད་ཅམ་དངུལ་
 འབྱུང་གི་རྣམ་པ་ལྟ་བུའི་ཞལ་མཛོད་སྤྲུས་བརྒྱན་པ་འབྱུང་བའི་རྒྱ་མཆན་ཡོད་དེ། སྔོན་སྐྱེ་བོ་གོང་
 མ་ཐམས་ཅད་མའི་གནས་ཅི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་བཀྱར་ཞིང་བཀོད་པ་མཐར་ཕྱིན་པས་དེ་ལྟར་འབྱུང་
 བའི་ཕྱིར། རོ་སྟོད་མེད་གཏེ་རོ་སྟོད་འདྲ་བ་འཕེལ་ཁ་ཆེ་བ་དང་ལྷན་པ་འབྱུང་བའི་རྒྱ་མཆན་ཡོད་
 དེ། སྔོན་གཞན་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་ཁས་གྲགས་ཀྱིས་ཆོག་གི་ཁྱད་པར་དུ་མ་བསད་པ་མཐར་
 ཕྱིན་པས་དེ་ལྟར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། ཐུབ་པ་འདིའི་དབྱང་པའི་འགོ་ཤིན་ཏུ་རྒྱུ་པ། གསེར་གྱི་བུམ་
 པའི་མགྲིན་པ་ལྟར་རྒྱུས་ཤིང་ལེགས་པར་འབྲེལ་བ་ཅའི་བྱ་བ་མི་མདོན་པ་འབྱུང་བའི་རྒྱ་མཆན་
 ཡོད་དེ། སྔོན་གཞན་གྱི་སྟོན་པར་སྤྲུ་བ་དང་ལེགས་པར་སྤྲུ་བའི་རྗེས་སྤྲུ་མཐུན་པར་སྤྲུལ་ཤིང་
 བྲས་པ་མཐར་ཕྱིན་པས་དེ་ལྟར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། དབྱང་འགོ་པན་ཚུན་གྱི་བར་རྒྱས་པར་ཐལ་
 བོང་རྒྱས་པ་འབྱུང་བའི་རྒྱ་མཆན་ཡོད་དེ། སྔོན་གཞན་ལ་སྤྲོད་དང་སྤྲོད་པ་སོགས་ཕྱིན་པ་མཐར་
 ཕྱིན་པས་དེ་ལྟར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར།

ཐུབ་པ་འདིའི་ལྷགས་ལ་རོ་མི་ཞིམ་པ་རོ་བོ་བའི་མཆོག་ཏུ་སྤང་བའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ།
 སྡོན་སྤྱེ་བོ་ནད་པའི་གཡོག་དང་རིམ་གྱོ་སོགས་བྱས་པ་མཐར་ཕྱིན་པས་དེ་ལྟར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར།
 སྤྱིའི་ཡན་མན་དང་འདོམས་མཉམ་པ་ཤིང་བྱ་གྱོ་ཏུ་ལྟ་ཞིང་གས་པ་འབྱུང་བའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་
 དེ། སྡོན་ནགས་ཆལ་དང་ཀྱན་དགའ་ར་བ་དང་སྤྱེད་མོས་ཆལ་སོགས་བྱེད་པ་ཡང་དག་པར་ལེན་
 དུ་བཅུག་པ་མཐར་ཕྱིན་པས་དེ་ལྟར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། དབྱར་གཙུག་ཏོར་རྒྱུམ་ཞིང་ཀྱན་ནས་མཉམ་
 པ་གཡས་སུ་འབྱེལ་བ་དང་ལྷན་པ་འབྱུང་བའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། སྡོན་གཙུག་ལག་ཁང་དང་ཁང་
 བཟང་སོགས་ལྷག་པར་བྱིན་པ་མཐར་ཕྱིན་པས་དེ་ལྟར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། སྡོན་གཡས་གཡོན་གྱི་
 བུ་ག་དང་སྐྱ་མཚམས་གྱི་བར་ལྷགས་གྱིས་རེག་པ་ལྷན་ལ་དམར་པོའི་མདོག་འབྲ་བའི་ལྷགས་
 རིང་ཞིང་མཛེས་པ་འབྱུང་བའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། སྡོན་བསྐལ་པ་གངས་མེད་གསུམ་དུ་ཆོག་
 འཇམ་པོ་དང་སྟན་ལ་མཉན་པ་སོགས་གསུངས་པ་མཐར་ཕྱིན་པས་དེ་ལྟར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར།
 གསུང་ཤེས་ཤིང་རྣམ་པར་ཤེས་པར་འབྱུང་བ་དང་། མཉན་པར་འོས་ཤིང་མི་མཐུན་པ་མེད་པ་
 དང་། ཟབ་ཅིང་རྗེས་སུ་སློགས་པ་དང་། བཏང་ན་མི་སྤྲོ་ཞིང་རྣ་བར་སྟན་པ་དང་། མ་འབྲུགས་ཤིང་
 གསལ་བའི་ཡན་ལག་ལྷ་ལྷན་གྱི་ཆངས་པའི་དབྱངས་དང་ལྷན་པ་འབྱུང་བའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ།
 གསུང་གཅིག་གིས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་རང་རང་གི་སྐལ་བ་དང་མཐུན་པར་དམ་བཅས་
 པའི་ཆོས་གོ་བར་བྱས་པ་མཐར་ཕྱིན་པས་དེ་ལྟར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། མེ་ལོང་གི་དཀྱིལ་ལྟར་རྒྱུམ་
 ཞིང་རྒྱས་པ་འགྲམ་པ་སེང་གེ་འབྲ་བ་འབྱུང་བའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། སྡོན་ཆོག་ཀྱལ་པ་སྤངས་པ་
 མཐར་ཕྱིན་པས་དེ་ལྟར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། ཆོམས་ཤིན་ཏུ་དཀར་པ་འབྱུང་བའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ།
 སྡོན་སྤྱེ་བོ་ཐམས་ཅད་ལ་བཀྱར་བ་དང་བསྟགས་པ་ལ་སོགས་པ་མཐར་ཕྱིན་པས་དེ་ལྟར་འབྱུང་
 བའི་ཕྱིར། མཐོ་དམན་མེད་པར་ཆོམས་མཉམ་པ་འབྱུང་བའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། སྡོན་ལོག་ལྷ་སྤོང་
 ཞིང་འཆོ་བ་རྣམ་པར་དག་པ་མཐར་ཕྱིན་པས་དེ་ལྟར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། བར་མཚམས་མ་དོད་པར་
 ཆོམས་ཐག་བཟང་བར་འབྱུང་བའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། སྡོན་གངས་མེད་གསུམ་དུ་བདེན་པའི་ཆོག་

ཀླན་ཏུ་སྤྱད་པ་མཐར་ཕྱིན་པས་དེ་ལྟར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། ཆོམས་སོ་གཉིས་སོགས་ལས་མེད་པ་
མ་ཡིན་པར་ཡན་མན་ན་ཆོམས་ཉི་ཤུ་སྟེ་བཞི་བཅུ་དང་ལྷན་པའི་རྒྱ་མཆན་ཡོད་དེ། སྡོན་མ་མའི་
ཆོག་སྤངས་པ་མཐར་ཕྱིན་པས་དེ་ལྟར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར།

དཀར་ནག་གི་ཆ་མ་འདྲེས་ཤིང་དམར་པོའི་རབ་རིབ་དང་མ་འབྲེལ་བས་སྤྱན་ནི་ལོར་བུ་
མཐོན་མཐིང་དང་འབྲ་བ་འབྱུང་བའི་རྒྱ་མཆན་ཡོད་དེ། སྡོན་གངས་མེད་གསུམ་དུ་སེམས་ཅན་
ཐམས་ཅད་ལ་བུ་གཅིག་པ་དང་འབྲ་བར་བལྟས་པ་མཐར་ཕྱིན་པས་དེ་ལྟར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། རྟེན་
འོག་གི་རྩི་མ་རྣམས་ལེགས་པར་གཞོལ་ཞིང་མ་འདྲེས་པར་སྤྱན་གྱི་རྩི་མ་བ་མཆོག་གི་འབྲ་བ་
འབྱུང་བའི་རྒྱ་མཆན་ཡོད་དེ། སྡོན་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་ཁོང་ཁྱོད་ཀྱི་ཆགས་པ་དང་སྤོངས་པ་
སོགས་མེད་པར་བལྟས་པ་མཐར་ཕྱིན་པས་དེ་ལྟར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། སྤར་བཤད་པའི་སུམ་ཅུ་རྩ་
གཉིས་པོ་འདི་དག་ཆོས་ཅན། མཆན་བཟང་ཞེས་བྱ་སྟེ། དེ་ལྟར་མདོ་ལས་བཤད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། འོངས་སྤྱི་འདི་ལ་ཆོས་ཅན། འབྲས་བུ་མཆན་ནི་སུམ་ཅུ་རྩ་གཉིས་པོ་འདི་
དག་ཡང་དག་པར་འབྱུང་སྟེ། མཆན་སོ་གཉིས་པོ་ནི་གང་དང་གང་གིས་འབྲུབ་པར་བྱེད་པའི་རྒྱ་
གང་ཡིན་པ་དེ་དང་དེ་ནི་རབ་ཏུ་རྩོགས་པས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། སྤར་བཤད་པའི་མཆན་གྱི་རྒྱ་དེ་དག་གོམས་པར་བྱས་པས་འབྲས་བུ་མཆན་
བཟང་ངེས་པར་འབྱུང་སྟེ། མཆན་སོ་གཉིས་སྤྱི་བར་བྱེད་པའི་རྒྱའི་མཆན་ཉིད་སྒྲ་མ་སྐྱེལ་ལ་
སོགས་པ་དང་། ཡང་དག་སྤངས་པ་བསྟེན་པ་དང་། བསྐྱ་བ་བཞི་བསྟེན་པ། བྱ་ལོ་པའི་དངོས་
པོ་སྤྱིན་པ་དང་། བསད་པར་བྱ་བ་ཐར་བར་བྱེད་པ་དང་། དགེ་བ་ནི་ཡང་དག་པར་སྤང་བ་དང་།
དགེ་བ་གཞན་ལ་སྟེལ་བ་སྟེ་འདིར་དངོས་སུ་བསྟེན་པ་བདུན་དང་། སོགས་པས་བསྐྱས་པ་ཉེར་
ལྷ་པོ་དེ་ཡུམ་གྱི་མདོ་ལས། རི་སྐད་འབྱུང་བ་བཞིན་དེ་དག་གོམས་པར་བྱས་པས་འབྲས་བུ་མཆན་
བཟང་ངེས་པར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར།

དཔེ་བྱད་བརྒྱད་ཅུ་བཤད་པ།

༩ གཉིས་པ་དཔེ་བྱད་བཤད་པ་ལ། བཅུ་ཆེན་བརྒྱད་ལས། དང་པོ་ནི། ཐུབ་པ་ལོངས་སྤྱི་སེན་མོ་ཟངས་ཀྱི་མདོག་ལྟ་བུ་དང་ལྡན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། འདྲ་བྱེད་ཐམས་ཅད་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་མཐར་ཕྱིན་པ་མངའ་བས་དེ་ལྟར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། སེན་མོའི་མདོག་སྒྱུ་མ་པ་དང་ལྡན་པ་འབྱུང་བའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་ཕྱགས་སུ་པན་པའི་ལྟག་པའི་བསམ་པ་མཐར་ཕྱིན་པ་མངའ་བས་དེ་ལྟར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། སེན་མོའི་རྒྱབ་ཤང་ཡོང་མེད་པས་མཐོ་བ་འབྱུང་བའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། མིའི་རིགས་ཀྱི་མཆོག་ལ་སྤྲེས་པས་དེ་ལྟར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། སོར་མོ་རྣམས་རྒྱུ་མ་པ་འབྱུང་བའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། ཐུབ་པའི་སྤྱོད་པའི་ཚུལ་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་མེད་པ་མཐར་ཕྱིན་པ་མངའ་བས་དེ་ལྟར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། སོར་མོ་རྒྱས་པ་དང་ལྡན་པ་འབྱུང་བའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། དགེ་བའི་ཅ་བ་བསགས་པ་མཐར་ཕྱིན་པ་མངའ་བས་དེ་ལྟར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། སོར་མོ་རྣམས་ཕྱིན་གྱིས་སྤྲ་བ་དང་ལྡན་པ་འབྱུང་བའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་རྟོགས་པའི་རིགས་ལ་རིམས་ཀྱིས་ཞུགས་པ་མཐར་ཕྱིན་པ་མངའ་བས་དེ་ལྟར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། ལུས་ཀྱི་ཅ་ཕྱི་ནས་མི་མདོན་པ་དང་ལྡན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། ལུས་ལ་སོགས་པའི་ལས་ལམ་མི་དགེ་བ་བཅུ་དང་། ལོག་པར་འཆོ་བ་སྤངས་པ་མཐར་ཕྱིན་པ་མངའ་བས་དེ་ལྟར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། ཅ་མདུད་པ་མེད་པ་དང་ལྡན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། ཉོན་མོངས་པའི་མདུད་པ་སོགས་ལས་གྲོལ་ཞིང་གྲོལ་བ་མཐར་ཕྱིན་པས་དེ་ལྟར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། མཚན་གྱི་ལོང་བུ་ཆེ་བ་ཡིན་ལ་འདི་ནི་ཞབས་ཀྱི་ལོང་བུ་ཆུང་བ་མདོན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། གསང་བའི་གནས་ཟབ་མོ་རྟོགས་པས་ཤིན་ཏུ་སྤྲས་པའི་ཆོས་ཀྱི་སློ་གྲོས་དང་ལྡན་པས་དེ་ལྟར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། ཞབས་རིང་བྱང་མེད་པའི་མཉམ་པ་དང་ལྡན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། འཁོར་བ་སོགས་བསྐྱོད་དཀའི་གནས་ཐམས་ཅད་ལས་སེམས་ཅན་གྲོལ་བར་མཛད་པས་དེ་ལྟར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར།

བརྩ་ཆེན་དང་པོའོ།

སེང་གའི་སྐབས་སུ་གཤེགས་པ་དང་ལྡན་པ་འབྱུང་བའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། མི་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་པ་ལ་མཁས་པ་མཐར་ཕྱིན་པས་དེ་ལྟར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། སྤང་པོ་ཆེན་པོའི་སྐབས་སུ་གཤེགས་པ་དང་ལྡན་པ་འབྱུང་བའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། ལྷ་གདུག་པ་སོགས་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་པ་ལ་མཁས་པ་མཐར་ཕྱིན་པས་དེ་ལྟར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། བྱ་ངང་པའི་སྐབས་སུ་གཤེགས་པ་དང་ལྡན་པ་འབྱུང་བའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། བྱ་ལྟར་ནམ་མཁའ་ལ་གཤེགས་པ་ལ་མཁས་པ་མཐར་ཕྱིན་པས་དེ་ལྟར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། ལྷ་མཚོག་གི་སྐབས་སུ་གཤེགས་པ་དང་ལྡན་པ་འབྱུང་བའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། འདོད་པའི་གནས་སུ་སེམས་ཅན་གྱི་སྒྲ་འདྲེན་པའི་སྐྱེས་བུའི་ལྷ་མཚོག་ལ་མཁས་པ་མཐར་ཕྱིན་པ་བྱུང་བས་དེ་ལྟར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། གཡས་སྤྱོགས་སུ་ལྷོག་ཅིང་གཤེགས་པ་དང་ལྡན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། སྒྲོ་སྤྱོགས་ཀྱི་ལམ་དང་མཐུན་པར་གཤེགས་པ་མཐར་ཕྱིན་པས་དེ་ལྟར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། མཛེས་པར་གཤེགས་པ་དང་ལྡན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། གཤེགས་པའི་ཆེ་ལྟན་སྤྱུག་ཅིང་མཛེས་པ་ལ་མཁས་པ་མཐར་ཕྱིན་པས་དེ་ལྟར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། བྱང་བ་སྟེ་མི་གཡོ་བར་གཤེགས་པ་དང་ལྡན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། ཏྲག་ཏུ་ས་གཉིས་ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་བྱ་བྱ་མི་མངའ་བས་དེ་ལྟར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། ཤ་རྒྱས་ཤིང་འབྱིང་ལེགས་པས་སྐྱེ་འཁྲིལ་བག་ཆགས་པ་དང་ལྡན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། གཞན་གྱི་ཡོན་ཏན་ཡང་དག་པར་བརྗོད་པ་མཐར་ཕྱིན་པས་དེ་ལྟར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། གཙང་ཞིང་དག་པས་སྐྱེ་བྱོར་བྱས་པ་དང་ལྡན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། སྒོ་གསུམ་སྒྲིག་པའི་ཆོས་དང་མ་སྤགས་པས་དེ་ལྟར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། སྐྱེ་རིང་བྱུང་དང་སྒོམ་སྤ་སོགས་ཐད་ཀར་མ་ཆོལ་བར་རིམ་བར་འཆོམས་པ་དང་ལྡན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། གདུལ་བུའི་སྒོ་དང་འཆོམས་པར་ཆོས་སྟོན་པར་མཛད་པ་མཐར་ཕྱིན་པས་དེ་ལྟར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། བརྩ་ཆེན་གཉིས་པའོ།

སྐྱེ་ནས་པར་དག་པས་གཙང་བའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། སྐྱེ་དང་གསུང་དང་ཐུགས་ལ་སོགས་པའི་ཀུན་ཏུ་སྐྱོད་པ་མཐར་ཕྱིན་པས་དེ་ལྟར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། སྐྱེ་འཇམ་པ་ཉིད་དང་ལྡན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། ཐུགས་ཐུགས་ཟླ་ཆེན་པོ་མཐར་ཕྱིན་པས་དེ་ལྟར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། རྣམ་པར་དག་པའི་སྐྱེ་དང་ལྡན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། ཐུགས་ངེ་མ་ཐམས་ཅད་དག་པ་མཐར་ཕྱིན་པས་དེ་ལྟར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། མཚན་ནི་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་དང་ལྡན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། རང་གི་རྒྱུད་ཀྱི་ཉན་མོངས་དང་རྣམ་རྟོག་འཛུམས་པའི་ཆོས་འདུལ་བ་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་མཐར་ཕྱིན་པས་དེ་ལྟར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། སྐྱེ་ཁྱོད་ཆེ་བས་ཁོ་ལག་ཡངས་ཤིང་བྱད་པར་བཟང་བ་དང་ལྡན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། གཞན་ལ་རྒྱ་ཆེ་བས་བསྐྱུགས་ཤིང་མཛེས་པའི་ཡོན་ཏན་བརྗོད་པ་མཐར་ཕྱིན་པས་དེ་ལྟར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། གོམས་པ་ཆེ་ཚུང་མེད་པར་མཉམ་པ་དང་ལྡན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་ཐུགས་སྟོམས་པ་མཐར་ཕྱིན་པས་དེ་ལྟར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། སྐྱེ་གཉིས་ནི་རབ་རིབ་སོགས་མེད་པས་རྣམ་པར་དག་པ་དང་ལྡན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། ཡོན་ཏན་འབའ་ཞིག་བསྐྱེད་པ་རྣམ་པར་དག་པའི་ཆོས་སྟོན་པས་དེ་ལྟར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། སྐྱེ་ཤིན་ཏུ་གཞོན་ཤིང་ཅན་ཉིད་དང་ལྡན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། དཔེ་དང་བཅས་ཏེ་ཆོས་གོ་སླ་བ་བསྟན་པས་དེ་ལྟར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། སྐྱེ་ཤིན་ཏུ་མེད་པ་མེད་པ་དང་ལྡན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། བྱ་དཀར་བའི་གནས་ལ་རྟག་ཏུ་མ་ཞུགས་ཤིང་མཐར་ཕྱིན་པས་དེ་ལྟར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། སྐྱེ་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པ་དང་ལྡན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། དག་བའི་རྩ་བ་འཛིག་རྟེན་ཐམས་ཅད་ལས་འཕགས་པ་བསགས་པས་དེ་ལྟར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། བཅུ་ཆོན་གསུམ་པོ།

ཤི་མེ་ལྟོད་པས་སྐྱེ་ཤིན་ཏུ་གིམས་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། ཡང་སྲིད་ལེན་པ་ཟད་པས་དེ་ལྟར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། ཐུག་ཞབས་སོགས་ཡན་ལག་དང་སོར་ཆོགས་རྣམས་རིང་ཐུང་སོགས་ཆ་ཕྱེད་པས་ཤིན་ཏུ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། གདུལ་བྱ་སྲིད་པ་ལས་སྟོལ་ཕྱིར་དུ་ཉན་འབྲེལ་ལུགས་འབྱུང་ལྟོག་ཤིན་ཏུ་རྣམ་པར་ཕྱེ་བ་སྟོན་པར་མཛད་པས་དེ་ལྟར་འབྱུང་བའི་

ཕྱིར། གཞིགས་པ་སློབ་བྱེད་ཀྱི་དེ་མའི་སྤྱོད་པ་མེད་ཅིང་རྣམ་པར་དག་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། ཆིག་
 གོན་རྣམས་མངོན་མཐོང་དང་དེས་ལེགས་ལས་བརྒྱུམས་པ་ཤིན་ཏུ་རྣམ་པར་དག་པ་མཐར་ཕྱིན་པ་
 བསྟན་པས་དེ་ལྟར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། སྤྱིའི་ཕྱལ་རྒྱུམ་པ་དང་ལྷན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། སློབ་མ་
 རྣམས་ཚུལ་ཁྲིམས་ཕྱན་སྤྱོད་ཆོགས་པར་མཛད་པས་ན་དེ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། སྐད་སྐབས་འཆོམས་
 བས་སྐབས་ཕྱིན་པ་དང་ལྷན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། གཉེན་པོས་བཅོམ་པས་འཁོར་བའི་སྟོན་
 གྱིས་མ་གོས་མ་སྤགས་པས་དེ་ལྟར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། སྐད་པ་ཏ་ཅང་རིང་པོ་མ་ཡིན་པས་སྤྱོད་པ་
 རྩོད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། ང་རྒྱལ་གྱིས་འགྱུར་བ་བཅོམ་པས་དེ་ལྟར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། སྤྱིའི་
 ཕྱལ་ཏེ་ལྟོ་བ་ཕྱང་བ་མཐོང་མཐོང་མེད་པ་དང་ལྷན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། བཤད་བྱའི་ཆོས་ཟད་པ་
 རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཟད་མི་ཤེས་པར་སྟོན་པས་དེ་ལྟར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། ལྟེ་བ་ནི་གཏིང་ཟབ་པ་དང་
 ལྷན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། ཆོས་ཟབ་མོ་རྟོགས་པ་མཐར་ཕྱིན་པས་དེ་ལྟར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། ལྟེ་
 བའི་རི་མོ་གཡས་སུ་འབྲེལ་བའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། སློབ་མ་རང་དང་མཐུན་པར་གདམས་ངག་
 འཛིན་པར་འཕྱུར་བས་དེ་ལྟར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། སྟོན་ལམ་ཀུན་ནས་ལྟོ་བ་སྤྱོད་པ་དང་ལྷན་པའི་
 རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། འཁོར་ཐམས་ཅད་སྒོ་གསུམ་གྱི་སྟོན་པ་ཀུན་ནས་མཛེས་པར་མཛད་པས་དེ་
 ལྟར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། བརྒྱ་ཆོན་བཞི་པའོ།

སྒོ་གསུམ་གྱི་ཀུན་ཏུ་སྟོན་པ་གཙང་བ་དང་ལྷན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། དེ་མ་མེད་ཅིང་
 ཐུགས་གཙང་བས་དེ་ལྟར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། སྤྱི་ལ་སྤྱོད་པ་གནག་བག་མེད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ།
 ལམ་ལོག་པ་སྟོན་པ་དང་དུས་ལ་མ་བབས་པར་གདུལ་བྱ་འདུལ་བ་སོགས་དུས་མ་ཡིན་པའི་ཆོས་
 འདུལ་བ་སྟོན་པ་དང་བལ་བས་དེ་ལྟར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། དུག་ནི་ཤིང་བལ་ལྟར་ཤིན་ཏུ་འཇམ་པ་
 དང་ལྷན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། སྒོ་གསུམ་ལ་སོགས་པ་ཐོ་མདོག་བདེ་བ་ཐོབ་པའི་རྒྱུར་གྱུར་
 བའི་ཆོས་སྟོན་པར་མཛད་པས་དེ་ལྟར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། དུག་གི་རི་མོ་མང་ཞིང་གསལ་པོ་ཡོད་
 པ་དང་ལྷན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། རང་བཞིན་གྱི་སྤྱོད་པ་སྤྱོད་པས་བྱས་པ་མདངས་ཡོད་པའི་

དགེ་སྤྱོད་ཆེན་པོ་བརྟེན་པར་མཛད་པས་དེ་ལྟར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། ཕྱག་གི་རི་མོ་རྒྱུ་རིང་པོ་ནས་གསལ་བའི་ཟབ་པ་དང་ལྡན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། ཆོས་ཟབ་མོ་རྟོགས་པ་མཐར་ཕྱིན་པས་དེ་ལྟར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། ཕྱག་གི་རི་མོ་རིང་བ་དང་ལྡན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། འཕྲུལ་དུ་བདེ་ལ་ཕྱགས་སུ་ཕན་པ་དང་ཕྱིས་རྗེས་ལ་ཡང་ཡང་དུ་ཆོས་སྟོན་པར་མཛད་པས་དེ་ལྟར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། ཞལ་ནི་ཉ་ཅང་མི་རིང་བ་དང་ལྡན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། གདུལ་བྱ་དང་མཐུན་པར་བསྐྱབ་པ་བཅས་པ་མཛད་པས་དེ་ལྟར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། ཞལ་ལ་གཟུགས་ཀྱི་གཟུགས་བརྟན་སྤང་བ་མཆུ་ནི་བེམ་པ་ལྟར་དམར་བའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། སྟོད་བཅུད་ཐམས་ཅད་གཟུགས་བརྟན་དང་འབྲུ་བར་རྟོགས་པ་མཐར་ཕྱིན་པས་དེ་ལྟར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། ལྡགས་གཉེན་པ་དང་ལྡན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། གདུལ་བྱ་ཐམས་ཅད་ཆོག་འཇམ་པོས་འདུལ་བར་མཛད་པས་དེ་ལྟར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། ལྡགས་སྐབ་པ་དང་ལྡན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། ཡོན་ཏན་རིགས་པའི་འཐད་པ་མང་བ་སྟོན་པར་མཛད་པས་དེ་ལྟར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། བཅུ་ཆེན་ལྔ་པའོ།

ལྡགས་དམར་བ་དང་ལྡན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། ཉོན་མོངས་འཛོམས་པའི་ཆོས་འདུལ་བ་ཕྱིས་པའི་སྤྱེ་བོ་བདག་དང་བདག་གི་བ་ལ་ཆགས་པ་ཅན་གྱིས་གཏིང་དཔག་དཀའ་བ་སྟོན་པར་མཛད་པས་དེ་ལྟར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། གསུང་འབྲུག་གི་སྤྱི་ཉིད་དུ་ལྡན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། བསྟེངས་པ་ཉེས་པ་དང་བཅའ་པར་བྱ་བའི་དོགས་པ་དང་འཇིགས་པ་ཐམས་ཅད་མི་མངའ་བས་དེ་ལྟར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། གསུང་སྟན་ཅིང་མཉེན་ལ་འཇམ་པ་དང་ལྡན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། རྒྱ་བར་འབྱེད་པས་སྟན་པ་སོགས་གསུངས་པས་དེ་ལྟར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། མཆེ་བ་རྒྱུས་པ་དང་ལྡན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། རྗེས་སུ་ཆགས་སོགས་སྤིད་པར་ཀུན་ཏུ་སྤྱོད་པ་དགུ་ཟད་པར་བསྐྱམས་པ་མཐར་ཕྱིན་པས་དེ་ལྟར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། མཆེ་བ་རྣོ་བ་དང་ལྡན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། སྤྱེ་བོ་འདུལ་དཀའ་བ་ཉོན་མོངས་པ་ཤས་ཆེ་བ་རྣམས་འདུལ་བར་མཛད་པས་དེ་ལྟར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། མཆེ་བ་དཀར་བ་དང་ལྡན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། ཉོན་མོངས་འདུལ་བའི་ཆོས་འདུལ་བ་ཤིན་ཏུ་

དཀར་བ་ཉིད་ཀྱིས་འཛོམས་པར་མཛད་པས་དེ་ལྟར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། རིང་ཐུང་མེད་པས་མཆེ་བ་མཉམ་པ་དང་ལྡན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། འཁོར་འདས་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་རྟོགས་པའི་ས་ལ་གནས་པས་དེ་ལྟར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། མཆེ་བ་བྱིན་གྱིས་སྤ་བ་དང་ལྡན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། རིམས་ཀྱིས་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་མངོན་པར་རྟོགས་པ་ཡང་དག་པར་སྟོན་པར་མཛད་པས་དེ་ལྟར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། འདས་ཀྱི་གཞེངས་མཐོ་བ་དང་ལྡན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། ཐབས་ཀྱི་ཆ་ཡོངས་སུ་རྟོགས་པའི་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ལ་གནས་པས་དེ་ལྟར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། འདས་སྐབས་སོགས་ཀྱིས་གཙང་བའི་མཆོག་ཏུ་དག་པ་དང་ལྡན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། གདུལ་བུའི་སྤྱེ་བོ་ཡིད་ཆེས་པའི་གཙང་མ་དུན་སུམ་ཆོགས་པ་དང་ལྡན་པས་དེ་ལྟར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། བཙུ་ཚན་དུག་པོ།

སྤྱན་ཡངས་པ་དང་ལྡན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་ཆོས་གངས་མེད་པ་ཤིན་ཏུ་རྒྱ་ཆེ་བ་ཤིན་ཏུ་སྟོན་པར་མཛད་པས་དེ་ལྟར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། རྩི་མ་སྤྱག་པ་དང་ལྡན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། སེམས་ཅན་གྱི་ཆོགས་མཐའ་ཡས་པ་འཁོར་བའི་གནས་ནས་བྱངས་པས་དེ་ལྟར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། སྤྱན་དཀར་ནག་མ་འབྲེས་པས་འབྲེས་ཤིང་བརྒྱའི་འདབ་མ་རངས་པ་འབྲ་བ་དང་ལྡན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། མགུ་བར་དཀར་བའི་ལྷ་མི་སོགས་འགྲོ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་བསྟོད་པར་འོས་པས་མངོན་པར་མགུ་བར་མཛད་པས་དེ་ལྟར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། སྤྱིན་མའི་ཚུགས་ཏེ་སྤྱ་རིང་བ་དང་ལྡན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། མ་འོངས་པ་ན་ཅིར་འགྱུར་བ་ལྟ་བུ་ཉག་ཏུ་འགྲོ་བ་གཞིགས་པས་དེ་ལྟར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། སྤྱིན་མ་འཇམ་པ་དང་ལྡན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། ཆོས་འདུལ་བ་འཇམ་པོ་མེ་ལྷ་བསྟེན་པ་སོགས་ལམ་མ་ཡིན་པ་ལ་མཁས་པས་དེ་ལྟར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། སྤྱིན་མ་སྤུམ་པ་དང་ལྡན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། ཐུགས་རྒྱུད་དགེ་བས་བརྒྱན་པས་དེ་ལྟར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། སྤྱིན་མའི་སྤྱ་རིང་ཐུང་མེད་པས་མཉམ་པ་དང་ལྡན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། ཀྱན་ཏུ་ཉོན་མོངས་པའི་སྤྱོན་གཞིགས་པས་དེ་ལྟར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། བྱག་རིང་ཞིང་རྒྱས་པ་ཉིད་དང་ལྡན་པའི་

རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། སེམས་ཅན་གྱི་མཆོག་ཏུ་གཞི་དཔེ་ལོ་ལོ་སྤྱི་དང་དཔེ་ལོ་ལོ་རྒྱ་མཚན་པར་
མཛད་པས་དེ་ལྟར་འབྲུང་བའི་ཕྱིར། སྟན་པའི་བྱང་དང་ཆེ་ཆུང་མེད་པའི་མཉམ་པ་དང་ལྡན་པའི་
རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། རྒྱ་མཚན་པར་དཀའ་བའི་འདོད་ཆགས་སོགས་ལས་རྒྱ་མཚན་པར་དེ་ལྟར་འབྲུང་བའི་
ཕྱིར། སྤྱི་ལ་འབྲུག་པར་བྱེད་པ་སོགས་སྟན་གྱི་དབང་པོ་ཉམས་པ་ནམས་པར་སྤངས་པའི་རྒྱ་མཚན་
ཡོད་དེ། གཏུགས་བྱ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྒྱུ་མཉམ་པར་བདེ་བ་ལ་བཀོད་པས་དེ་ལྟར་འབྲུང་
བའི་ཕྱིར། བཅུ་ཚན་བདུན་པའོ།

དབུ་ལ་བ་ལེགས་པར་འབྲེས་པ་སྤྱི་མཚན་ལེགས་པར་དོད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། ལྟ་
དཔེ་བླ་མ་ལྟ་ཅི་གཉིས་སོགས་མཐར་འཛིན་གྱི་ལྟ་བུས་བྱས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་སྤྱུགས་གཞན་དུ་
བསྐྱར་མི་ལུས་པས་དེ་ལྟར་འབྲུང་བའི་ཕྱིར། དབུ་ལ་བ་དབྲེས་ཆེ་བ་སྟེ་རྒྱ་མཚན་པར་དཔེ་ལོ་ལོ་
མཚན་ཡོད་དེ། ལོག་པར་སྤྱི་བ་ཐམས་ཅད་འཛོམས་པར་མཛད་པས་དེ་ལྟར་འབྲུང་བའི་ཕྱིར།
གཏུགས་ལྟ་བུར་དབྱེ་བའི་རྒྱ་མཚན་པར་དཔེ་ལོ་ལོ་མཚན་ཡོད་དེ། གཞན་དོན་སངས་རྒྱ་མཚན་
ཐོབ་པར་སྟོན་པའི་སྟོན་ལམ་གྱི་མཆོག་ཡོངས་སུ་རྟོགས་པས་དེ་ལྟར་འབྲུང་བའི་ཕྱིར། དབུ་སྤྱི་
བྱང་བ་ལྟར་གཞན་པ་དང་ལྡན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། གཞན་པས་སྤྱི་ལ་སོགས་པའི་ལུས་ལ་སྟེད་
པ་ཐམས་ཅད་བསྐྱོག་པར་མཛད་པས་དེ་ལྟར་འབྲུང་བའི་ཕྱིར། བར་མཚན་མེད་པར་དབུ་སྤྱི་
སྤྱི་ལ་དང་ལྡན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། མཐོང་སྟོན་གྱི་ལམ་གྱིས་སྤངས་པར་བྱ་བའི་བག་ལ་ཉལ་
ཐམས་ཅད་ཟད་པར་སྤངས་པས་དེ་ལྟར་འབྲུང་བའི་ཕྱིར། དབུ་སྤྱི་འཇམ་པ་དང་ལྡན་པའི་རྒྱ་མཚན་
ཡོད་དེ། བསྟན་པ་མཐར་འཛིན་གྱི་རྒྱ་མཚན་པར་མེད་པའི་སྟོང་འཇམ་པོས་ཤེས་པས་དེ་ལྟར་འབྲུང་
བའི་ཕྱིར། དབུ་སྤྱི་མ་འཛིངས་པ་དང་ལྡན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། སྤྱུགས་འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་
པས་མ་འབྲུགས་པས་ན་དེ་ལྟར་འབྲུང་བའི་ཕྱིར། དབུ་སྤྱི་མི་རྒྱུ་ཅིང་མི་གཞི་ལ་སྟེ་བྱེད་དུ་མ་
བརྟེན་པ་དང་ལྡན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། ཆོག་རྒྱུ་པོ་ནམས་སྤངས་པས་དེ་ལྟར་འབྲུང་བའི་
ཕྱིར། དབུ་སྤྱི་ཞིམ་པ་སྤྱི་བྱེད་ཡོད་འཕྲོག་པར་བྱེད་པ་དང་ལྡན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། དཀོན་

མཆོག་གི་མདུན་དུ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་རྒྱུར་གྱུར་པའི་ཡན་ལག་གི་མེ་ཉོག་བཟམ་པས་དེ་ལྟར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། ཕྱག་ཞབས་ཀྱི་མཐེ་ཐོང་ལ་རྩེ་རྩེ་རི་མོ་ལྟ་བུ་དཔལ་ཀྱི་བེུ་དང་། དེ་གཉིས་ཀྱི་དགྱིལ་ན་རི་མོ་བྱ་བཞི་བ་བཟ་ཤིས་དང་། དེའི་མཐའ་སྤྱོད་ལག་ལ་སོགས་པའི་ཞབས་ན་རི་མོ་བདུན་གཡས་སུ་འབྲིལ་བའི་གཡུང་དྲུང་འབྲིལ་བས་བརྒྱན་པ་ཡིན་ཏེ། སྤྱོད་མ་བ་ཐམས་ཅད་མཛེས་པ་ཉིད་ཀྱིས་དེ་ལྟར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར།

བརྒྱད་ཅུ་པོ་དེ་དག་ཐུབ་པ་སངས་རྒྱུས་ཀྱི་དཔེ་བྱད་བཟང་པོར་བཞེད་དེ། ཡོན་ཏན་འདི་རྣམས་ནང་ན་ཡོད་པས་ཕྱི་རི་རྟགས་འདི་རྣམས་ཤར་བ་དང་། རྒྱ་འབྲས་ཙམ་ཞིག་ཏུ་སྤྲུང་བའི་ཕྱིར།

མཆོག་གི་སྤྲུལ་སྤྱུ།

༥ བཞི་པ་ནི། རྒྱུ་ཐུབ་པའི་གཟུགས་སྤྱོད་ལ་སོགས་པ་གཟུགས་ཀྱི་སྤྱོད་གང་གི་འཕྲིན་ལས་རྒྱུན་མི་འཆད་པར་མཛད་པའི་ངེས་པ་ལྟ་དང་མི་ལྟ་བུ་པའི་གཟུགས་སྤྱོད་ནི་ཆོས་ཅན། སྤྲུལ་པའི་སྤྱོད་ཡིན་ཏེ། སྤྱིད་པ་རི་སྤྱིད་བར་དག་མ་དག་གི་འགྲོ་བ་ལ་དངོས་སུ་སྤྲང་ནས་མཛོན་མཐོ་དང་ངེས་ལེགས་ཀྱི་པན་པ་སྤྱོད་ཆོགས་དག་དུས་མཉམ་དུ་མཛད་པའི་སྤྱོད་པའི་ཕྱིར།

མཛད་པ་འཕྲིན་ལས།

གཉིས་པ་མཛད་པ་འཕྲིན་ལས་ལ་གསུམ། དུས་ཀྱི་སློན་ས་མཛད་པ་མདོར་བསྟན་པ་དང་། དབྱེ་བའི་སློན་ས་རྒྱུས་པར་བཤད་པ་དང་། སངས་ཀྱི་སློན་ས་འཇུག་བསྐྱབ་པོ། །དང་པོ་ནི། ཆོས་སྤྱོད་རྒྱུན་མི་འཆད་པ་དེ་བཞིན་དུ་འཁོར་བ་རི་སྤྱིད་བར་ཆོས་སྤྱོད་འདིའི་འཕྲིན་ལས་ནི་རྒྱུན་མི་འཆད་པར་འདོད་དེ། དེ་ལྟར་རྒྱུན་མི་འཆད་པའི་རྒྱུ་ཆོགས་པ་མཐར་ཕྱིན་པ་སྤྱོད་དུ་སོང་བའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ལམ་ལ་འགོད་པ་དང་། ལམ་གྱི་འབྲས་བྱ་ལ་འགོད་པའོ། །དང་པོ་ལ་
བཞི། ཆོགས་ལམ་ལ་འགོད་པ། སྦྱར་ལམ་ལ་འགོད་པ། མཐོང་ལམ་ལ་འགོད་པ། སྒྲོམ་ལམ་ལ་
འགོད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། བསམ་པ་ཕྱན་ཆོགས་ལ་འགོད་པ། གཞན་རྒྱད་སྟོན་བྱེད་ཀྱི་
སྦྱར་པ་ཕྱན་ཆོགས་ལ་འགོད་པ། བདེན་བཞི་རྟོགས་པའི་ལྟ་བ་ཕྱན་ཆོགས་ལ་འགོད་པའོ། །དང་
པོ་ནི། བསམ་པ་ཕྱན་ཆོགས་ལ་ཐོག་མར་འགོད་པར་བྱ་སྟེ། བདེ་འགོ་དང་རན་འགོའི་འགོ་བ་
རྣམས་མངོན་མཐོ་ཅམ་ལ་དོན་གཉེར་ཞི་བའི་ཐར་པ་དོན་གཉེར་གྱི་བསམ་པ་བསྐྱེད་པའི་འཕྲིན་
ལས་མཛད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། གཞན་རྒྱད་སྟོན་བྱེད་ལ་འགོད་པར་མཛད་དེ། སྟོན་པ་དང་།
སྟན་པར་སྦྱ་བ་དང་། དོན་སྦྱོད་པ་དང་། དོན་མཐུན་པ་སྟེ་བསྐྱེད་པའི་དངོས་པོ་རྣམས་པ་བཞི་ལ་འགོད་
པར་མཛད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། བདེན་བཞི་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ལ་འགོད་པར་མཛད་དེ།
ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་རྒྱ་དང་འབྲས་བྱར་བཅས་པའི་སྤྱག་ཀུན་དོར་བྱ་དང་། རྣམ་པར་བྱང་བ་རྒྱ་
འབྲས་ལམ་དང་འགོག་པ་བྱང་བྱར་རྟོགས་པ་ལ་འགོད་པར་མཛད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། བསམ་པ་ཕྱན་ཆོགས་དང་། རང་རྒྱུད་སྟོན་བྱེད་ཀྱི་སྦྱར་པ་དང་། ལྟ་
བ་རྣམ་དག་ལ་འགོད་པའོ། །དང་པོ་ནི། གཞན་དོན་བསམ་པ་རྣམ་དག་ལ་འགོད་པར་བྱ་བ་ཡིན་
ཏེ། སེམས་ཅན་རྣམས་རང་གིས་རྟོགས་པའི་གནས་ལུགས་ཀྱི་དོན་རིམ་ལྟར་བཞེན་གྱིས་དོན་
རྟོགས་པ་ལ་འགོད་པར་མཛད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་གཉིས། དངོས་དང་། གཉིས་དོན་གྱི་སྦྱོད་
པ་ལ་འགོད་པའོ། །དང་པོ་ལ་ནི། རང་རྒྱུད་ཀྱི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བྱ་བའི་
ཐབས་ལ་འགོད་པར་མཛད་དེ། ས་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་བྱུག་རྫོགས་པའི་ལམ་ལ་འགོད་པར་མཛད་
པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། གཉིས་ཀྱི་དོན་གྱི་སྦྱོད་པ་ལ་འགོད་པར་མཛད་དེ། སངས་རྒྱས་སུ་བགོད་
པའི་དགེ་བ་བཅུའི་ལམ་ལ་འགོད་པར་མཛད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། ལྟ་བ་རྣམ་དག་ལ་འགོད་
པར་མཛད་དེ། དོན་དམ་པར་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པ་ཉིད་ཏུ་རྟོགས་པའི་འཇིག་རྟེན་པའི་སྒྲོམ་
བྱང་གི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པ་ལ་འགོད་པར་མཛད་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་གསར་དུ་རྟོགས་པའི་ལམ་ལ་འགོད་པར་མཛད་དེ།
གཉིས་སྒྲུབ་གི་སྟོན་པ་ཟད་པའི་སྟོང་ཉིད་གསར་དུ་རྟོགས་པ་ལ་འགོད་པར་མཛད་པའི་ཕྱིར།

བཞི་པ་ལ་བྱུག་ས་རྩི་མ་མེད་པ་སོགས་གཉིས་ལ་འགོད་པ་དང་། ས་བཞི་པ་སོགས་
གསུམ་ལ་འགོད་པར་མཛད་པ་དང་། བདུན་པ་ལ་འགོད་པ་དང་། བརྒྱད་པ་ལ་འགོད་པ་དང་།
དགུ་པ་ལ་འགོད་པ་དང་། བརྒྱ་པ་ལ་འགོད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ས་གཉིས་པ་དང་གསུམ་པ་ལ་
འགོད་པའི་འཕྲིན་ལས་མཛད་དེ། ས་དེ་གཉིས་ཀྱིས་བསྐྱུས་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་བརྟེན་ཅིང་
བརྟགས་པ་ཅིམ་ཏུ་ཁོང་དུ་རྒྱུད་པའི་སྟོན་ས་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་། བཟོད་པའི་པར་བྱིན་ལྷག་པ་ལ་
འགོད་པར་མཛད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། དེའི་འོག་ཏུ་ས་གསུམ་པོ་ལ་འགོད་པའི་འཕྲིན་ལས་མཛད་དེ། ས་བཞི་པར་
བྱང་རྒྱུ་ཀྱི་ཕྱོགས་མ་ཐུན་ཤེས་པའི་ཤེས་རབ་དང་། ས་ལྔ་པར་བདེན་བཞི་ཤེས་པའི་ཤེས་རབ་
དང་། ས་དྲུག་པར་རྟོག་འབྲེལ་ཤེས་པའི་ཤེས་རབ་ལ་ཆོས་ཐམས་ཅད་དོན་དམ་པར་དམིགས་
པ་མེད་པར་རྟོགས་པས་བྱུང་པར་དུ་བྱས་པའི་སྟོན་ས་འགོད་པར་མཛད་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། དེའི་འོག་ཏུ་ས་བདུན་པ་ལ་འགོད་པའི་འཕྲིན་ལས་མཛད་དེ། ས་དེས་
བསྐྱུས་པའི་ཐབས་མཁས་ཀྱི་པར་བྱིན་གྱི་སྟོན་ས་ལྟས་ཅན་རྣམས་ནི་ཡོངས་སུ་སྦྲིན་པར་མཛད་
པའི་ཕྱིར།

བཞི་པ་ལ་བཞི། ལམ་གསུམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས་ལ་འགོད་པ་དང་། བདེན་འཛིན་ནི་བ་
ལ་འགོད་པ་དང་། སངས་རྒྱས་དཀོན་མཆོག་བརྟགས་པ་བ་ཐོབ་པ་ལ་འགོད་པ་དང་། ཞིང་དག་
གི་སྦྱོར་བ་ལ་འགོད་པའོ། །དང་པོ་ནི། དེའི་འོག་ཏུ་ས་བརྒྱད་པ་ལ་འགོད་པའི་འཕྲིན་ལས་མཛད་
དེ། ས་དེས་བསྐྱུས་པའི་བྱང་རྒྱུ་སེམས་དཔའི་ལམ་གྱིས་མཆོན་པའི་ལམ་གསུམ་མངོན་སུམ་
དུ་ཤེས་པར་བྱེད་པའི་ལམ་ཤེས་ལ་འགོད་པར་མཛད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། དེའི་འོག་ཏུ་ས་

བརྒྱད་པ་ལ་འགོད་ཚུལ་གཞན་ཡང་ཡོད་དེ། བདེན་པར་མངོན་པར་ཞེན་པ་མངོན་འགྱུར་བ་
བསྐྱོག་པ་ལ་འགོད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། དེའི་འོག་ཏུ་ས་བརྒྱད་པ་ལ་འགོད་པའི་འཕྲིན་ལས་
མཛད་ཚུལ་ཡོད་དེ། སངས་རྒྱལ་དགོན་མཆོག་ཏུ་བཏགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པ་ལ་འགོད་པར་
མཛད་པའི་ཕྱིར། བཞི་པ་ནི། དེའི་འོག་ཏུ་ས་བརྒྱད་པ་ལ་འགོད་ཚུལ་གཞན་ཡང་ཡོད་དེ། སངས་
རྒྱལ་གྱི་ཞིང་རྣམས་པར་དག་པའི་སྒྲོར་བ་ལ་འགོད་པར་མཛད་པའི་ཕྱིར།

ལྷ་པ་ལ་གཉིས། རང་འཆང་རྒྱ་བར་ངེས་པ་དང་། གཞན་སྤྲིན་པར་བྱེད་པ་ལ་འགོད་པའོ།
དང་པོ་ནི། དེའི་འོག་ཏུ་ས་དགུ་པ་ལ་འགོད་པའི་འཕྲིན་ལས་མཛད་དེ། ས་དེས་བསྐྱུས་པའི་ཐེག་
པ་གཞན་དུ་མི་ལྟར་བར་ངེས་པའི་འཆང་རྒྱ་བ་ལ་འགོད་པར་མཛད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། དེ་
ཡི་འོག་ནས་ས་དགུ་པ་ལ་འགོད་ཚུལ་གཞན་ཡང་ཡོད་དེ། ས་དེས་བསྐྱུས་པའི་སེམས་ཅན་དོན་
ནི་ཆད་མེད་པ་སྐྱབ་པ་ལ་འགོད་པར་མཛད་པའི་ཕྱིར།

བླ་མ་པ་ལ་གཉིས། ས་བཅུ་པས་བསྐྱུས་པའི་བཤེས་གཉིན་བསྟེན་པ་དང་། རྟོགས་པ་གོང་
དུ་འཕེལ་བ་ལ་འགོད་པའོ། དང་པོ་ནི། དེའི་འོག་ཏུ་ས་བཅུ་པ་ལ་འགོད་པའི་འཕྲིན་ལས་མཛད་
དེ། ས་དེས་བསྐྱུས་པའི་སངས་རྒྱལ་བསྟེན་པ་དང་། སོགས་པས་བསྐྱུས་པ་ཆོས་ཉན་པ་དང་།
མཆོད་པ་སོགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་བྱུང་བར་ཅན་སྐྱབ་པ་ལ་འགོད་པར་མཛད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་
བརྒྱད། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཡན་ལག་ཐོབ་པ་ལ་འགོད་པ་དང་། ལས་འབྲས་ཆུད་མི་ཐ་བ་ལ་འགོད་པ་
དང་། བདེན་པ་ཤེས་པ་ལ་འགོད་པ་དང་། ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཟད་པ་ལ་འགོད་པ་དང་། གཞི་མེད་པ་ལ་
འགོད་པ་དང་། རྣམ་བྱང་རྫོགས་པ་ལ་འགོད་པ་དང་། ཆོགས་རྫོགས་པ་ལ་འགོད་པ་དང་། སྤྲིད་
ཞི་མཉམ་ཉིད་ལ་འགོད་པའོ། དང་པོ་ནི། བསྐྱབ་བྱ་སྤྲུལ་སྤྲུང་ལ། ས་དེས་བསྐྱུས་པའི་བྱང་
ཆུབ་ཀྱི་ཡན་ལག་དགེ་བ་མ་ལུས་པ་རྫོགས་པ་ལ་འགོད་པར་མཛད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། ས་
དེས་བསྐྱུས་པའི་ལས་རྣམས་ནི་སྤྲ་རགས་གང་ཡིན་ཀྱང་ཆུད་མི་ཐ་ཞིང་། མི་བསྐྱབ་མངོན་སུམ་

དུ་མཐོང་བ་ལ་འགོད་པར་མཛད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། ས་དེས་བསྐྱུས་པའི་བདེན་པ་རྫོགས་
 པར་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བ་ལ་འགོད་པར་མཛད་པའི་ཕྱིར། བཞི་པ་ནི། ས་དེས་བསྐྱུས་པའི་
 གཅང་བདེ་ཉག་བདག་སོགས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཟད་པར་སྤོང་བ་ལ་འགོད་པར་མཛད་པའི་ཕྱིར། ལྷ་
 པ་ནི། ས་དེས་བསྐྱུས་པའི་ཕྱིན་ཅི་ལོག་བཞི་བསྐྱེད་པའི་གཞི་བདེན་འཛིན་མེད་པའི་ཚུལ་ལ་
 འགོད་པར་མཛད་པའི་ཕྱིར། རྟག་པ་ནི། ས་དེས་བསྐྱུས་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་
 ཉོགས་པའི་རྣམ་པར་བྱང་བ་རྫོགས་པ་ལ་འགོད་པར་མཛད་པའི་ཕྱིར། བདུན་པ་ནི། ས་དེས་
 བསྐྱུས་པའི་བྱང་ཚུབ་ཀྱི་རྒྱ་ཆོགས་གཉིས་རྫོགས་པ་ལ་འགོད་པར་མཛད་པའི་ཕྱིར། བརྒྱད་
 པ་ནི། ས་དེས་བསྐྱུས་པའི་འདུས་བྱས་འཁོར་བ་དང་། འདུས་མ་བྱས་སྤྱང་ན་ལས་འདས་པ་ལ་
 རོན་དམ་པར་ཐ་དད་དུ་ཡོངས་སུ་མི་ཤེས་ཤིང་། རོན་དམ་པར་ཐ་མི་དད་དུ་མངོན་སུམ་དུ་ཤེས་
 པ་ལ་འགོད་པར་མཛད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། དེའི་ལོག་ཏུ་ལམ་གྱི་འབྲས་བུ་ལ་འགོད་པར་མཛད་དེ། མི་གནས་པའི་སྤང་
 འདས་ལ་འགོད་པར་མཛད་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། དེ་ཤེས་ཀྱི་སྐྱེ་ཡི་འཕྲིན་ལས་ནི་ཆོས་ཅན། རྣམ་པ་ཉི་ཤུ་ཙམ་བདུན་དུ་མངོ་
 ལས་བཞེད་དེ། སྤར་བཤད་པ་དེ་ལྟར་དུ་བཞེད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་
 ཕྱིན་པའི་མན་ངག་གི་བསྟན་བཅོས་མངོན་པར་ཉོགས་པའི་རྒྱ་ཅེས་བྱ་བའི་རྣམ་བཤད་སྟོང་པོའི་
 རྒྱ་གྱི་རོན་རབ་ཏུ་གསལ་བར་བྱེད་པ་ལས་སྐབས་བརྒྱད་པའི་བཤད་པའོ། །

བསྐྱུས་དོན་གཞན་བསྐྱུས་པ།

༥ གསུམ་པ་བསྐྱུས་དོན་གཞན་བསྐྱུས་པ་ལ་གཉིས། དོན་དྲག་ཏུ་བསྐྱུས་བ་དང་། དོན་གསུམ་
ཏུ་བསྐྱུས་པའོ། །དང་པོ་ནི། རྒྱུ་གྱི་དོན་བསྐྱུས་བརྒྱད་ལས། གཞན་ཞུམ་པ་དྲག་ཏུ་ཤེས་པར་བྱ་
སྟེ། མཁྱེན་པ་གསུམ་གྱི་ངོ་ཤོར་གྱུར་པའི་མཚན་ཉིད་དང་། མཁྱེན་གསུམ་དེའི་ཞུམ་པ་ཉམས་
ལེན་གྱི་ཞུམ་པ་རྫོགས་པ་དང་། སྦྱོར་བ་དེ་རབ་ཏུ་གྱུར་པའི་ཅེ་སྦྱོར་དང་། མཁྱེན་གསུམ་དེ་ཡི་
ཞུམ་པ་ཉམས་ལེན་གྱི་གོ་རིམ་མཐར་གྱིས་པའི་སྦྱོར་བ་དང་། མཁྱེན་གསུམ་གྱི་ཞུམ་པ་ཉམས་
ལེན་གྱི་སྦྱོར་བ་མཐར་ཐུག་སྐད་ཅིག་མའི་སྦྱོར་བ་དང་། མཁྱེན་གསུམ་གྱི་ཞུམ་པ་ཉམས་ལེན་
གྱི་སྦྱོར་བའི་ཞུམ་སྒྲིན་ཆོས་གྱི་སྦྱུ་དང་། དྲག་ནི་རྒྱུ་གྱི་བསྐྱུས་དོན་འབྲིང་ཏུ་ཤེས་པར་བྱ་བ་ཡིན་
པའི་བྱིད།

གཉིས་པ་ནི། རྒྱུ་གྱི་བསྐྱུས་དོན་སྤྲ་མ་ལས་གཞན་ཡུལ་དང་རྒྱ་དང་། འབྲས་བུ་ཞུམ་པ་
གསུམ་ཏུ་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། སྦྱོར་བ་བཞིའི་བསྐྱོམ་བྱའི་ཡུལ་གྱི་ཞུམ་པ་མཁྱེན་པ་གསུམ་དང་།
མཁྱེན་གསུམ་མཐར་ཐུག་གི་རྒྱ་སྦྱོར་བ་བཞིའི་བདག་ཉིད་དང་། མཁྱེན་གསུམ་སྦྱོར་བའི་འབྲས་
བུ་ཆོས་སྦྱའི་འབྲིན་ལས་དང་བཅས་པ་གསུམ་གྱི་སྒྲིན་ས་བསྐྱུས་པ་ནི་རྒྱུ་གྱི་བསྐྱུས་དོན་བསྐྱུས་
པ་ཡིན་པའི་བྱིད།

གསུམ་པ་མཐུག་གི་དོན་ལ། བསྐྱུས་བཅས་མཛད་པ་པོ་དང་། ལོ་རྒྱུ་བ་གང་གིས་བསྐྱུར་
བའོ། །དང་པོ་ནི། ཤེས་རབ་གྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པའི་མདོ་རྒྱས་འབྲིང་བསྐྱུས་གསུམ་ཐམས་ཅད་
གྱི་དོན་བདེ་སྒྲག་ཏུ་ཆེགས་རྒྱུ་དུས་རྟོགས་པའི་མན་ངག་གི་བསྐྱུས་བཅས་མཛོན་པར་རྟོགས་
པའི་རྒྱུ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་མཛད་པ་པོ་ཡོད་དེ། ཐུབ་པའི་གསུང་གི་གསང་བ་ཐམས་ཅད་ལ་སྒྲོག་
ཏུ་མ་གྱུར་པའི་རྗེ་བཙུན་བྱམས་མགོན་གྱིས་མཛད་པའི་བྱིད། ཤེས་རབ་གྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པའི་

མན་ངག་གི་བསྐྱུས་བཅོས་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་ཅེས་བྱ་བའི་ནམ་བཤད་སྟོང་པོའི་རྒྱན་གྱི་
དོན་རབ་ཏུ་གསལ་བ་ཞེས་བྱ་བ་རྫོགས་སོ། །

གཉིས་པ་བསྐྱུས་བཅོས་འདི་གང་གིས་ལེགས་པར་སྦྱར་བའི་སྐད་ལས་བོད་སྐད་ཏུ་སྦྱར་
བ་པོ་ཡང་ཡོད་དེ། རྒྱ་གར་གྱི་མཁན་པོ་བིཌ་ཀ་ཤ་ན་དང་། ལུ་ཆེན་གྱི་ལོ་རྒྱུ་བ་བརྒྱེད་པ་ལ་
བཅེགས་གྱིས་བསྦྱར་ཅིང་ལུས་ཏེ་གཏན་ལ་པལ་བའི་ཕྱིར། ཤེས་རབ་གྱི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་མན་
ངག་གི་བསྐྱུས་བཅོས་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་ཅེས་བྱ་བའི་ཆོག་དོན་གསལ་བར་བྱེད་པའི་
ལྷེ་ཀ་འདི་ནི་དགོ་སྟོང་དགོ་འདུན་བསྐྱུས་པ་དར་རྒྱས་གྱིས་སྦྱར་བའོ། །

༡༡། །མཁས་བྱ་བ་སྤྱོད་པའི་ཁྱུ་མཆོག་དག་འདུན་བསྟན་དར་བ་
 ཆེན་པོའི་གསུང་དང་ངེས་ལྷན་འབྲེད་གི་སྤྱི་དོན་
 ལེགས་པར་བཤད་པའི་སྤྱི་པོ་ཞེས་བྱ་བ་
 བཞུགས་སོ།།

༡༡། །གཉིས་པ་འཁོར་ལོ་གསུམ་གྱི་དང་ངེས་འགྲེལ་ཚུལ་གྱི་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ལ།
 དགོངས་འགྲེལ་ལས་བཤད་ཚུལ་དང་། གཟུངས་རྒྱལ་གྱི་མདོ་ནས་བཤད་ཚུལ་གཉིས། དང་པོ་
 ལ་སེམས་ཙམ་པའི་ལུགས་དང་། དབུ་མ་པའི་ལུགས་གཉིས། དང་པོ་ལ། མདོ་སྤྱི་ལ་འགལ་སྤོང་
 གི་འི་བ་ནས་དོ་བོ་ཉིད་གསུམ་གྱི་དོ་བོ་ངོས་འཛིན་པའི་བར་རྣམས་ནི། རྒྱས་པར་དང་ངེས་ལྷན་
 འབྲེད་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །བྱུ་བ་དོན་ཁྱུ་ཚུལ་ལ། བཤད་བྱའི་མདོ་འགོད་པ་དང་། མདོའི་དོན་
 བཤད་པ་གཉིས།

བཤད་བྱའི་མདོ་འགོད་པ།

༥ དང་པོ་ལ། དགོངས་འགྲེལ་ལས། བཙུག་ལྷན་འདས་གིས་དང་པོར་ཡུལ་ལྷ་ར་ཏ་སིར་
 དང་སྤོང་སྤྱོད་པ་རི་དྲགས་གི་ནགས་སུ་ཉན་ཐོས་གི་ཐེག་པ་ལ་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པ་རྣམས་ལ་
 འཕགས་པའི་བདེན་པ་བཞིའི་རྣམ་པ་བསྟན་པས། རོ་མཆོར་མཛད་དུ་བྱུང་བའི་ཆོས་གི་འཁོར་ལོ་
 སྤྱོད་ལྷ་ར་གྱུར་པའམ་མིར་གྱུར་པ་སུས་ཀྱང་མཐུན་པར་འཛིག་རྟེན་ན་མ་བསྟོར་བ་གཅིག་རབ་
 ཏུ་བསྟོར་ཏེ། བཙུག་ལྷན་འདས་གིས་ཆོས་གི་འཁོར་ལོ་རབ་ཏུ་བསྟོར་བ་དེ་ཡང་མྱ་ན་མཆིས་པ།

སྐབས་མཆིས་པ། བྲང་བའི་དོན་ཚད་པའི་གཞིའི་གནས་སུ་གྱུར་པ་ལགས་ལ། བཅོམ་ལྡན་འདས་
 གྱིས་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་དོ་བོ་ཉིད་མ་མཆིས་པ་ཉིད་ལས་བརྒྱལ་པ། སྐྱེ་བ་མ་མཆིས་པ་དང་འགག་
 པ་མ་མཆིས་པ་དང་། གཞེད་མ་ནས་ཞི་བ་དང་། རང་བཞིན་གྱི་ཡོངས་སུ་ཐུང་ན་ལས་འདས་པ་
 ཉིད་ལས་བརྒྱལ་པ་ཉེ། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པ་རྣམས་ལ་སྟོང་པ་ཉིད་སྟོས་པའི་
 རྣམ་པས་ཆེས་དོ་མཆར་མཛད་དུ་གྱུར་བའི་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་གཉིས་པ་བསྐྱོར་ཉེ། བཅོམ་ལྡན་
 འདས་གྱིས་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐྱོར་བ་དེ་ཡང་སྒྲ་ན་མཆིས་པ། སྐབས་མཆིས་པ། བྲང་བའི་དོན་
 ཚད་པའི་གཞིའི་གནས་སུ་གྱུར་པ་ལགས་ཀྱི། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་དོ་བོ་ཉིད་མ་
 མཆིས་པ་ལས་བརྒྱལ་པ། སྐྱེ་བ་མ་མཆིས་པ་དང་། འགག་པ་མ་མཆིས་པ་དང་། བཞེད་མ་ནས་
 ཞི་བ་དང་། རང་བཞིན་གྱིས་ཡོངས་སུ་ཐུང་ན་ལས་འདས་པ་ཉིད་ལས་བརྒྱལ་པ་ཉེ། ཐེག་པ་ཐམས་
 ཅད་ལ་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པ་རྣམས་ལ་ལེགས་པར་རྣམ་པར་བྱེ་བ་དང་ལྡན་པའི་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་
 ལོ་གསུམ་པ་བསྐྱོར་ཉེ། བཅོམ་ལྡན་འདས་གྱིས་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐྱོར་བ་འདི་ནི་སྒྲ་ན་མ་མཆིས་
 པ། སྐབས་མ་མཆིས་པ། དེས་པའི་དོན། ཚད་པའི་གཞིའི་གནས་སུ་མ་གྱུར་པ་ལགས་སོ། །ཞེས་
 གསུངས་སོ། །

མདོའི་དོན་བཤད་པ།

༩ གཉིས་པ་མདོ་དོན་བཤད་པ་ལ། མདོ་དོན་ཅུང་ཟད་བཤད་པ་དང་། འཁོར་ལོ་གསུམ་
 ཀྱི་བྲང་པའི་འགྲེལ་ཚུལ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་གཉིས། དང་པོ་ལ། མདོ་ཆོན་དང་པོས་བཞེད་བྱ་རི་
 ལྟར་བསྟན་ཚུལ་ཡོད་དེ། བདེན་པ་བཞིའི་རྣམ་པ་བསྟན་པས་ཞེས་པ་ཡན་གྱིས་འཁོར་ལོ་དང་པོ་
 གསུང་བ་པོ་དུས་ཡུལ་ཆེད་དུ་བའི་གདུལ་བྱ་བཞེད་བྱ་རྣམས་དང་། ཆེས་དོ་མཆར་ནས་རབ་
 ཏུ་བསྐྱོར་ཉེ་ཞེས་པ་ཡན་གྱིས་བྱེ་བའི་ཡོན་ཏན་བསྟན། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་འཁོར་ལོ་ཞེས་
 པ་མན་ཆད་གྱིས་རིམ་པ་བཞིན་དུ་འདིའི་གོང་ན་དེས་དོན་གྱི་མདོ་གཞན་ཡོད་པས་སྒྲ་ན་མཆིས་

ལ། སྒྲིལ་བ་གཞན་གྱིས་ཁྲུག་ཀའི་སྐབས་མཆིས་ལ། སྒྲིལ་བཞིན་དུ་གཟུང་དུ་མི་རུང་བས་དང་བའི་དོན། དོན་གསལ་པོར་མ་བསྟན་པས་དགོངས་པ་གང་ཡིན་མི་མཐུན་པའི་ཚུད་པའི་གནས་སུ་གྱུར་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར། གྲུབ་དོན་གཉིས་པས་བརྗོད་བྱ་དེ་ལྟར་བསྟན་ཚུལ་ཡོད་དེ། གཉིས་པ་བསྐྱོར་ཏེ་ཞེས་པ་ཡན་གྱིས་འཁོར་ལོ་གཉིས་པ་གསུང་བ་པོ། བརྗོད་བྱ་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ། བྱ་བའི་ཡོན་ཏན་དུས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ནམས་བསྟན། དེ་ཡང་ཞེས་པ་མན་ཆད་ཀྱིས་སྤར་ལྟར་བསྟན་པའི་ཕྱིར། གྲུབ་དོན་གསུམ་པས་བརྗོད་བྱ་དེ་ལྟར་བསྟན་ཚུལ་ཡོད་དེ། བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་ཞེས་པ་ནས་གསུམ་པ་བསྐྱོར་ཏེ་ཞེས་པའི་བར་གྱིས་གསུང་བ་པོ་ནས་དུས་ཀྱི་བར་སྤར་ལྟར་དང་། འདི་ནི་སྒྲིལ་ན་མ་མཆིས་པ་ཞེས་པ་མན་ཆད་ཀྱིས་འདིའི་གོང་དུ་ངས་དོན་གྱི་མདོ་གཞན་མེད་པས་སྒྲིལ་ན་མ་མཆིས་པ་དང་། ཆོས་མཐུན་གྱི་ཁྲུག་ཀའི་སྐབས་མ་མཆིས་ལ། སྒྲིལ་བཞིན་དུ་ཁས་སྐྱོང་དུ་རུང་བས་ངས་པའི་དོན་དང་། དོན་གང་ཡིན་གསལ་པོར་བྱ་སྟེ་བསྟན་པས་མཁས་པས་བརྟགས་ན་ཚུད་པའི་གནས་མེད་པས་ཚུད་པའི་གནས་སུ་མ་གྱུར་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར།

འཁོར་ལོ་གསུམ་གྱི་དང་ངས་འབྲེལ་ཚུལ།

༥ གཉིས་པ་འཁོར་ལོ་གསུམ་གྱི་དང་ངས་འབྲེལ་ཚུལ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ། འོན། གྲུབ་དོན་གྱི་མདོས་འཁོར་ལོ་དང་པོ་གཉིས་དང་དོན་དང་ཐ་མ་ངས་དོན་དུ་བཤད་ན། གསུམ་པོ་དེའི་མཆན་གཞི་དང་། དང་པོ་གཉིས་དང་དོན་དང་། ཐ་མ་ངས་དོན་དུ་འབྲེལ་ཚུལ་དེ་ལྟར་བྱ་ཞེས། སྤྱིར་གྲུབ་དོན་དང་པོའི་སྐབས་ནས་བསྟན་པའི་བདེན་བཞིའི་ཆོས་འཁོར་ལ་འགལ་སྔོང་གི་དེ་བའི་དབང་དུ་བྱས་ན་ཕྱང་ཁམས་སྐྱེ་མཆེད། བདེན་ལ། ཉེན་འབྲེལ། ཟས་བཞི། ལམ་བྱང་ཕྱོགས་སོ་བདུན་ནམས་རང་ཉིད་རང་ཉིད་ཅེས་པའི་ཐ་སྟད་འཇུག་པའི་འཇུག་གཞིར་རང་གི་གནས་ལུགས་ཀྱི་དབང་གིས་གྲུབ་པར་སྟོན་པའི་བདེན་བཞིའི་ཆོས་འཁོར་ཡོད་པར་མདོན་ཡང་དེ་ནམས་ཀྱི་

གཟུགས་སོགས་སྐྱེ་མཆེད་ཡོད་པ་ནི། །དེས་འདུལ་བ་ཡི་སྐྱེ་བོ་ལ། །ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་
 ཕྱིར། དགོངས་གཞི་དེ་ལ་དགོངས་ནས་གསུངས་པས་ཀྱང་རྗེས་སུ་འཛིན་ཅུས་ཏེ། ཕྱི་གཟུགས་
 གི་སྐྱེ་མཆེད་དང་ནང་མིག་གི་སྐྱེ་མཆེད་གཉིས་ལས་དོན་གཞན་པའི་མིག་གི་རྣམ་ཤེས་སྐྱེ་བར་
 བཤད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བདག་རྟག་པ་སོགས་བཀག་ནས་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་གཏན་ལ་
 འབེབས་པའི་དགོས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་འཁོར་ལོ་དང་པོའི་དགོངས་གཞི་ཡིན་ན། དེའི་དགོངས་པ་ཡིན་པས་བྱུང་བའི་ན།
 འོ་ན། ཀུན་གཞིའི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་སྟངས་ཏུ་དོན་སྣང་གི་བག་ཆགས་བཞག་པ་སྟེན་པ་ལ་བརྟེན་ནས་
 དོན་སྣང་གི་རྣམ་ཤེས་སྐྱེ་བ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དགོངས་གཞི་དེ་ལ་
 དགོངས་ནས་ཕྱི་དོན་ཡོད་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེའི་བསྟན་དོན་ཏུ་ཐལ། འདོད་པའི་
 ཕྱིར། འདོད་མི་ཅུས་ཏེ། དོན་སྣང་གཉིས་ལ་དེ་སྟོན་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་གཉིས་ཀྱིས་ཕྱི་དོན་
 འདོད་པའི་ཕྱིར།

ཡང་ཁ་ཅིག་དེ་མ་ཡིན་པས་བྱུང་བའི་ན། རོ་བོ་དང་བྱང་པར་ལ་ཀུན་བཏགས་པའི་ཀུན་
 བཏགས་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ལ་དགོངས་ནས་དེ་རང་གི་མཆོན་ཉིད་
 ཀྱིས་གྲུབ་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ཅུས་ཏེ། དེས་དེ་ཡོད་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེས་
 དེ་རང་གི་མཆོན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེས་འགོག་བདེན་རང་གི་ཐ་
 སྟངས་འཇུག་པའི་འཇུག་གཞིར་རང་གི་གནས་ལུགས་ཀྱི་དབང་གིས་གྲུབ་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
 འགལ་སྟོང་གི་བྱི་བའི་སྐབས་སུ་དེ་བཞིན་དུ་ཞེས་སྤང་བོ་ལྟ་ནས་འགོག་བདེན་གྱི་བར་ལ་སྤྱར་
 ནས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། སྟོབ་དཔོན་ལེགས་ལྟན་འབྱེད་ལ་སོགས་པའི་མདོ་སྟེ་སྟོད་པའི་དབྱ་མ་
 པ་དང་། ཉན་ཐོས་སྟེ་གཉིས་ཀྱིས་ཕྱི་དོན་བཞེད་པར་མཚུངས་ཀྱང་འཁོར་ལོ་དང་པོ་སྐྱེ་བཞིན་
 དུ་ཁས་ལེན་མི་ལེན་གྱི་བྱང་པར་ཡོད་དེ། སྟོབ་དཔོན་ལེགས་ལྟན་འབྱེད་ཀྱིས་ཕྱི་དོན་བདེན་གྲུབ་

ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་རྒྱལ་འབྲིང་བསྐྱུས་གསུམ་གྱིས་གཞན་དབང་བདེན་པར་མེད་པ་མ་བསྟན་ཟེར་ན།
དེ་བསྟན་པར་ཐལ། དེས་སྐྱུས་ཟིན་ལ་བསྟན་པ་གང་ཞིག་།དེ་ལྟར་བསྟན་པས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་
སྐྱུ་བའི་རིགས་ཅན་རྗེས་སུ་འཛིན་ཀླུ་པའི་ཕྱིར། ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྐྱུ་བའི་ལྟ་བུ་དེ་རྒྱལ་འབྲིང་
བསྐྱུས་གསུམ་ལས་བསྟན་པའི་ལྟ་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཕྱི་དོན་བསྟན་པའི་ལྟ་བུ་དེ་འཁོར་
ལོ་དང་པོ་ལས་བསྟན་པའི་ལྟ་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་རྒྱལ་འབྲིང་བསྐྱུས་གསུམ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྐྱུ་བའི་མདོ་ཡིན་ཟེར་ན། དེ་མི་
འཐད་དེ། དེ་སེམས་ཅམ་པའི་མདོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེའི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་དེ་སེམས་
ཅམ་པ་གང་ཞིག་ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་གི་སྡེ་སྡོད་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱའི་སྡོད་ནས་འཛོག་པའི་ཕྱིར།
འཁོར་ལོ་བར་པའི་གདུལ་བྱ་པལ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྐྱུ་བའི་རིགས་ཅན་ཡོད་ཀྱང་། དེའི་ཆེད་
དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྐྱུ་བའི་རིགས་ཅན་མེད་དེ། དེའི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་
བྱ་དེ་སེམས་ཅམ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་འབྲུ་བའི་གདུལ་བྱ་དེ་གཞན་དབང་ཡོངས་གྲུབ་བདེན་
པར་གྲུབ་ཀྱིན་བཏགས་བདེན་པར་མ་གྲུབ་པར་འདོད་པའི་གདུལ་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཉི་ཤུ་པ་རྩ་
འགྲེལ་གྱིས་འཁོར་ལོ་བར་པ་བྱང་དོན་དུ་བཀའ་བ་དང་། སུམ་རྩ་པ་རྩ་འགྲེལ་གྱིས་འཁོར་ལོ་
བར་པ་བྱང་དོན་དུ་བཀའ་བ་གཉིས་བྱང་དོན་དུ་འགྲེལ་བ་ཅམ་དུ་མཆུངས་ཀྱང་འགྲེལ་ཚུལ་མི་
མཆུངས་ཏེ། དང་པོས་དགོངས་གཞི་མཐར་ཐུག་བསྟན་དོན་གྱི་གཙོ་བོར་མ་བྱས་པར་འགྲེལ།
གཉིས་པས་དགོངས་གཞི་མཐར་ཐུག་བསྟན་དོན་གྱི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་འགྲེལ་བའི་ཕྱིར།

འཁོར་ལོ་གསུམ་གྱི་ངོ་བོ་དང་མཚན་གཞི་སོགས་སྟོན་པའི་སྐྱུ་ཆེའི་སྟོད་སྦྲང་གསུམ་དུ་
སྡེ་ནས་འཛོག་པ་སོགས་ནི་མི་འཐད་དེ། དུས་དང་པོར་གསུངས་ཀྱང་དགེ་སྟོང་དག་ཤིང་ཐབས་
རྒྱུ་པོར་བགོ་བ་ལ་བསྐྱུས་པར་བྱའོ་ཞེས་སོགས་དང་། དུས་བར་པར་གསུངས་ཀྱང་བདག་མེད་

སྟོན་ཚུལ་གསུམ་པོ་གང་དང་ཡང་མི་མ་སྐྱེ་བའི་མདོ་དང་། རུས་ཐ་མར་གསུངས་ཀྱང་འདུལ་བ་
རུང་མ་སྐྱེ་བུ་གཤམ་པ་རྣམས་དགོངས་འགྲེལ་ནས་བཤད་པའི་འཁོར་ལོ་གསུམ་པོ་གང་ཡང་
མ་ཡིན་པའི་སྤྱིར་ཏེ། བརྗོད་བྱ་བདག་མེད་གསུམ་པོ་གང་ཡང་སྟོན་ཚུལ་དང་མི་ལྡན་པའི་སྤྱིར་
མདོ་དེ་རྣམས་དགོངས་འགྲེལ་ནས་བཤད་པའི་བྱང་ཅེས་འབྲེད་པའི་གཞིར་མི་རུང་ཡང་སྤྱིར་བྱང་
ཅེས་འབྲེད་པའི་གཞིར་མི་རུང་བ་མ་ཡིན་ཏེ། གཟུངས་རྒྱལ་གྱིས་བྱང་ཅེས་སྤྱེ་བ་ལྟར་ན་བྱང་དོན་
གྱི་མདོ་དང་། དགོངས་འགྲེལ་གྱིས་བྱང་ཅེས་སྤྱེ་བ་ལྟར་ན་ཅེས་དོན་གྱི་མདོ་ཡིན་པའི་སྤྱིར་ སྤྱི་
མ་དེར་ཐལ། དེ་ལྟར་ན་རྒྱ་རི་བཞིན་པའི་མདོ་ཡིན་པའི་སྤྱིར།

གསུམ་པ་ལ་དང་པོ་གཉིས་རྩ་དོན་དུ་བཟུལ་བ་ལ་བརྟེན་ནས་ཐ་མ་ངེས་དོན་དུ་བྱུང་བ་
ཡིན་ཏེ། དང་པོ་གཉིས་རྩ་རིམ་ཞིན་དུ་ཁས་ཐུང་དུ་མི་རུང་བར་བཤད་པ་ལ་བརྟེན་ནས། མཚན་
ཉིད་གསུམ་པ་ལ་བདེན་པར་བྱུང་བ་བྱུང་བྱེ་ནས་བསྟན་པའི་ལེགས་པར་རྣམ་པར་བྱེ་བའི་ཚོས་
འཁོར་རྩ་རིམ་ཞིན་པར་བསྟུབ་པ་གང་ཞིག་བྱུང་དོན་དང་པོ་གཉིས་ཀྱི་སྐབས་སུ་རྩ་རིམ་ཞིན་དུ་
ཁས་ཐུང་དུ་མི་རུང་བའི་མདོ་ལ་རྩ་དོན་གྱི་མདོ་དང་། བྱུང་དོན་ཐ་མའི་སྐབས་སུ་རྩ་རིམ་ཞིན་
དུ་ཁས་ཐུང་དུ་རུང་བའི་མདོ་ལ་ངེས་དོན་གྱི་མདོར་བཤད་པའི་ཕྱིར། ཞེར་བྱིན་མན་ངག་ལས།
མདོ་གང་དག་གི་དོན་རྩ་རིམ་ཞིན་པ་ཡིན་པ་དེ་དག་ནི་ངེས་པའི་དོན་ཞེས་བྱ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་
པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག བདེན་བཞིན་ཆོས་འཁོར་གྱི་བདེན་བཞིན་ཆོས་འཁོར་སོགས་མི་འབྱེད་ཀྱང་།
 འཁོར་ལོ་གསུམ་པོ་དེ་དེ་ལ་གསུམ་གསུམ་འབྱེད་ཅིང་དེ་ཡང་འཁོར་ལོ་དང་པོའི་བདེན་བཞིན་
 ཆོས་འཁོར་སོགས་འབྱེད་དོ་ཟེར་ན་དེ་མི་འཐད་དེ། འཁོར་ལོ་གསུམ་པོ་གང་རྒྱུད་ཡིན་ན་དགོངས་
 འབྲེལ་ནས་བཤད་པའི་འཁོར་ལོ་གསུམ་པོ་གང་རྒྱུད་ཡིན་དགོས་པ་གང་ཞིག དེ་འདྲ་པའི་འཁོར་
 ལོ་གསུམ་པོ་དེ་དུས་ཁོ་ན་དང་བརྗོད་བྱ་ཁོ་ནའི་སློན་སྒྲིལ་གྱི་མི་འདྲིལ་པའི་ཕྱིར་དང་། གཟུངས་

ཀླུ་ལ་ནས་བཤད་པའི་འཁོར་ལོ་དང་པོས་འཁོར་ལོ་དང་པོའི་གོ་མི་ཆོད་པའི་ཕྱིར། འཁོར་ལོ་
གསུམ་པོ་དེ་ལ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་དུ་ཁས་སྦྱང་དུ་རུང་མི་རུང་སོགས་ཀྱི་བྱུང་བར་ཡོད་ཀྱང་། བཛྲོད་
བྱ་ཡོད་མེད་ཀྱི་བྱུང་བར་མེད་དེ། མདོ་ཡིན་ན་དགོས་སོགས་ཆོས་བཞི་ལྡན་ཡིན་དགོས་པའི་
ཕྱིར་དང་། འཕགས་པའི་བདེན་པ་བཞིའི་རྣམ་པ་བསྟན་པས་ཞེས་གསུངས་པ་དང་། སྟོང་པ་ཉིད་
སྟོས་པའི་རྣམ་པས་ཞེས་པ་རྣམས་རིམ་པ་བཞིན་དུ་བཛྲོད་བྱ་ངོས་འཛིན་གྱི་མདོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་
དང་། གོ་ལ་བ་དོན་གཉིར་གྱི་སྒྲེས་བྱ་ལ་ཉིར་མཁའ་དོན་མ་བསྟན་ན་བཅུམས་པ་དགོས་པ་མེད་
པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཡིན་ཀྱང་འཁོར་ལོ་དང་པོར་ཕྱི་དོན་བསྟན་པའི་བཛྲོད་བྱ་མེད་དེ། དེ་ལ་དངོས་
ལ་གཞོན་བྱེད་འབྲུག་པའི་ཕྱིར།

ཐེག་པ་ཐམས་ཅད་ལ་ཡང་ཞུགས་ཀྱི་དོན་ལ། ཁ་ཅིག་དེའི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་རིགས་
ཅན་གསུམ་ག་ཡོད་པའི་དོན་ཡིན་ཟེར་ན། དེ་མི་འཐད་དེ། དེ་ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་ཅན་ཡིན་པའི་
ཕྱིར་ཉི། རྣམ་བཤད་ལས། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་རིགས་ཅན་ཡིན་ཡང་སྤྲ་མ་ལས་དབང་པོ་དམན་པ་
ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་འཁོར་ལོ་ཐ་མའི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་དང་པོ་
ཉིད་ནས་ཐེག་དམན་དུ་རིགས་ངེས་གཅིག་ཡོད་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན།
སྟོང་ཉིད་མདོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་དང་པོ་ཉིད་ནས་ཐེག་དམན་རིགས་ངེས་གཅིག་ཡོད་པར་ཐལ།
འདོད་པའི་ཕྱིར། བྱ་སྟེ། དེའི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ཐེག་དམན་གྱི་རིགས་ཅན་ཡོད་པ་གང་
ཞེག །དེ་ལ་ཐེག་ཆེན་ལམ་དུ་ཞུགས་སྟོང་གིས་བྱ་བ་པ་གང་ལས་ཀྱང་མ་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

རང་ལུགས་ལ། ཐེག་པ་ཐམས་ཅད་ལ་ཡང་ཞུགས་ཀྱི་དོན་ཡོད་དེ། འཁོར་ལོ་ཐ་མས་
བར་པའི་དགོངས་པ་བཀལ་བ་ལ་བརྟེན་ནས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་མཆན་
ཉིད་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་དངོས་སུ་གོ་བའི་ལུགས་ལ་འཁོར་ལོ་དང་པོས་བསྟན་པའི་མཆན་
ཉིད་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་དེ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་མཆན་ཉིད་གསུམ་

གྱི་རྣམ་གཞག་ཏུ་གོ་བྱས་ཤིང་བདག་མེད་གཉིས་ཀ་སྟོན་པའི་སྟོན་དུ་རུང་བ་དང་། དོན་དམ་ཡང་
དག་འཕགས་ཀྱིས་སྟོན་པ་ལ་འགལ་སྟོང་གི་དེ་བ་ཞུས་པ་ལྟར་གྱི་དོགས་པ་དང་ལྡན་པའི་གདུལ་
བྱ་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་དེ་ལྟར་བཤད་པའི་བྱིར། དེ་སྐད་དུ་ཡང་བླ་མ་འབྲེད་ལས།
ལུང་པོ་ལ་སོགས་པ་གཞན་དབང་དང་། ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་བྱིར། དེ་ལྟར་ཡིན་ཀྱང་སྔ་
མ་གཉིས་ནི་ཐེག་པ་ཆེ་རྒྱུ་སོ་སོ་བ་ཡིན་ལ། ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་དང་འགལ་བའི་སྟོན་མེད་
དེ། འཁོར་ལོ་དང་པོའི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་དེ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་
མཚན་ཉིད་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་སྟོན་པའི་སྟོན་དུ་རུང་ལ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་
པའི་མཚན་ཉིད་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་སྟོན་པའི་སྟོན་དུ་མི་རུང་ཞིང་། བར་པའི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་
གདུལ་བྱ་དེས་འཁོར་ལོ་བར་པའི་དགོངས་པ་ཐ་མས་བཀྲལ་བ་ལ་མ་བརྟེས་པར་རང་སྟོབས་
ཀྱིས་ཉོགས་བྱས། །ཐ་མའི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་དེས་འཁོར་ལོ་བར་པའི་དགོངས་པ་ཐ་མས་
བཀྲལ་བ་ལ་མ་བརྟེས་པར་ཉོགས་མི་བྱས། བཀྲལ་བ་ལ་བརྟེན་ནས་ཉོགས་བྱས་པའི་རྒྱ་མཚན་
ཀྱིས་དེ་ལྟར་བཤད་པའི་བྱིར། དེ་ལྟར་ཡིན་ན། དེ་ཐེག་པ་ཆེ་རྒྱུ་གཉིས་ཀ་ལ་ཞུགས་པའི་གདུལ་
བྱ་ཡིན་པར་ཐལ། སྔ་མ་གཉིས་ནི་ཐེག་པ་ཆེ་རྒྱུ་སོ་སོ་བ་ཡིན་ལ། ཞེས་གསུངས་ན་དེའི་ཆེད་
དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་རིགས་ཅན་གསུམ་ག་ཡོད་དགོས་པ་གང་ཞིག །འདི་ནི་གཉིས་ཀའི་དབང་དུ་
བྱས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

དེ་ལྟར་ན། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་དུས་དང་པོར་རང་གི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ཉན་ཐོས་
ཀྱི་རིགས་ཅན་ལ་བདེན་བཞི་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་སྟོན་པའི་མདོ། བཀའ་དང་པོ་བདེན་
བཞི་ཆོས་འཁོར་གྱི་མཚན་ཉིད། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་དུས་བར་པར་རང་གི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་
གདུལ་བྱ་ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་ཅན་དབང་པོ་ལྟོན་པོ་ལ་སྟོང་ཉིད་སྤེལ་བསྟན་བྱའི་གཙོ་
བོར་བྱས་ནས་སྟོན་པའི་མདོ། བཀའ་བར་པ་མཚན་ཉིད་མེད་པའི་ཆོས་འཁོར་གྱི་མཚན་ཉིད།
བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་དུས་ཐ་མར་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱས་དགོངས་འགྲེལ་གྱི་མདོ་གཞན་

ལ་བརྟེན་ནས་མཚན་ཉིད་མེད་པའི་ཚོས་འཁོར་གྱི་དགོངས་པ་མཐར་ཐུག་ཏོགས་དགོས་པའི་གདུལ་བྱ་ལ་སྟོང་ཉིད་སྤོང་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་སྟོན་པའི་མདོ། བཀའ་ཐ་མ་ལེགས་པར་རྣམ་པར་སྤྱེ་བའི་ཚོས་འཁོར་གྱི་མཚན་ཉིད། མཚན་གཞི་གོང་དུ་བཤད་ཅིན་པ་ལྟར་ཡིན་ནོ། །

བཞི་པ་ལ། འཁོར་ལོ་དང་པོ་གཉིས་སྤང་དོན་དང་ཐ་མ་ངེས་དོན་དུ་བསྐྱབ་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། ཏྲག་ཆད་གྱི་མཐའ་གཉིས་སྤངས་པའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་དགོས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། འཁོར་ལོ་དང་པོ་སྤང་དོན་དུ་བགྲལ་བ་ལ་བརྟེན་ནས་ཏྲག་མཐའ་སྟོང་། བར་པ་སྤང་དོན་དུ་བགྲལ་བ་ལ་བརྟེན་ནས་ཆད་མཐའ་སྟོང་བའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། རོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་ལ་ཀུན་བཏགས་པའི་ཀུན་བཏགས་རང་གི་མཚན་ཉིད་གྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པ་དེ་ཏྲག་པའི་མཐར་འཛིན་དང་། གཞན་དབང་དང་ཡོངས་གྲུབ་བདེན་མེད་དུ་འཛིན་པ་དེ་ཆད་པའི་མཐར་འཛིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

སྟོ་སྐྱར་གྱི་མཐར་ལྟ་ཚུལ།

འོ་ན། སྟོ་སྐྱར་གྱི་མཐར་ལྟ་ཚུལ་དང་། དེ་འགོ་ག་བྱེད་གྱི་ལུང་རིགས་དེ་གང་ཡིན་ཞེ་ན། སྐྱིར་སྐྱར་འདེབས་ལ་གཞན་སྤེལ་ཅིག་གིས་ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཐེན་པ་མེད་པར་འཛིན་པ་དང་། སྐྱེ་བ་སྤྱི་མེད་པར་འཛིན་པ་དང་། ཉང་སྤེལ་ཅིག་གིས་སྤིད་པ་བར་དོ་མེད་པར་འཛིན་པ་སོགས་དུ་མ་ཡོད་ཀྱང་། འདིའི་སྐྱར་འདེབས་ཀྱི་གཙོ་བོ་ནི་ཉང་སྤེས་བཏགས་པ་ཁོ་ན་དང་། དེ་ཡང་གཞན་དབང་དང་ཡོངས་གྲུབ་བདེན་མེད་དུ་འཛིན་པ་དེ་ཡིན་ཞིང་། དེ་སྟོང་བའི་ཚུལ་ཡོད་དེ། འཁོར་ལོ་བར་པར་ཚོས་ཐམས་ཅད་རོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་གསུངས་པ་དེ་སྤང་དོན་དུ་བགྲལ་བ་ལ་བརྟེན་ནས་སྟོང་བའི་ཕྱིར།

སྟོ་འདོགས་ལ་ཡང་ཀུན་རྫོབ་པའི་གནས་ཚུལ་ལ་སྟོ་འདོགས་པའི་ཚུལ་དང་། གནས་

བཏགས་པའི་མཚན་ཉིད་གང་ཞེ་ན། ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། ཕྱི་དོན་མེད་པར་དམ་
བཅས་ནས་དེ་སྐྱབ་པ་ལ་ས་བཅུ་པའི་མདོ་དང་། དགོངས་འགྲེལ་ལ་སོགས་པའི་ལུང་དང་། ཡི་
དུགས་དུད་འགོ་མི་རྣམས་དང་། ཞེས་སོགས་རིགས་པའི་རྣམ་གངས་དུ་མ་དང་ཕྱི་དོན་མེད་ཀྱང་
ཤེས་པ་བདེན་པར་གྲུབ་པའི་དཔེར་མི་ལམ་སྐྱེ་མ་རབ་རིབ་ཅན་གྱི་མིག་ཤེས་སོགས་དུ་མ་བཞོད་
ནས་རྒྱས་པར་བསྐྱབས་པའི་ཕྱིར། ཕྱོགས་གྱི་སྒྲུང་པོས་བརྒྱད་སྟོང་དོན་བསྟུན། མེད་ཅེས་བྱ་ལ་
སོགས་ཆོག་གིས། །བཏགས་པ་ཐམས་ཅད་འགོག་པ་སྟེ། །ཞེས་སོགས་རྣམས་ཀྱིས་ངོ་བོ་དང་
ཁྱད་པར་དུ་ཀུན་བཏགས་པ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་བཀག་པའི་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཤེས་
ཕྱིན་གྱི་མདོའི་དོན་དུ་འགྲེལ་ཚུལ་ཐེག་བསྟུས་ངེ་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་བཤད་པའི་ཕྱིར།

དགག་བྱ་དབང་ཤེས་གྱི་སྒྲུང་ཚུལ་ལ་དབྱེད་པ།

འོན་ཀྱང་གཟུགས་སོགས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་རང་ཉིད་རང་ཉིད་ཅེས་པའི་ཐ་སྙད་འཇུག་པའི་འཇུག་
གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་འཇིན་པའི་རྟོག་པ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དོན་ལ་སྒྲོ་འདོགས་
པའི་སྒྲོ་འདོགས་དང་། གཟུགས་སོགས་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་ཉིད་རང་ཉིད་ཅེས་པའི་ཐ་སྙད་
འཇུག་པའི་འཇུག་གཞི་ཡིན་ན། དེའི་ཚུལ་སོགས་ངེ་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། དེ་ལ་རྟོག་པའི་ཞེན་ཚུལ་ལས།
དབང་ཤེས་གྱི་སྒྲུང་ཚུལ་ངེས་དཀའ་བས། དེ་བརྗོད་ན། དབྱུ་མ་རང་རྒྱད་པ་རྣམས་དབང་ཤེས་
ལ་དོན་དམ་དཔྱོད་བྱེད་ཀྱི་ཉགས་ཀྱི་དགག་བྱ་མི་སྒྲུང་བར་འདོད་ཀྱང་། ཐལ་འགྱུར་བ་དང་སེམས་
ཅམ་པ་གཉིས་དབང་ཤེས་ལ་དེ་སྒྲུང་བར་འདོད་པས་དེ་བཤད་ན། བན་སྒྱུད་གི་སྦྱེས་བྱས་ཡིད་
གཏད་པའི་ཚུལ་གྱིས་སྟོན་པོ་མཐོང་བའི་ཆེ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་མ་ལོག་གི་སྒྲུང་ཚུལ་གསུམ་འབྱུང་སྟེ།
མིག་ཤེས་དེ་ལ་སྟོན་པོ་སྟོན་པོར་སྒྲུང་ཚུལ་གཅིག་སྟོན་པོ་འདི་ནི་གཟུགས་སོ། །འདི་ནི་གཟུགས་
ཀྱི་སྦྱེ་བཤོ། །ཞེས་སོགས་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་གྱི་ཐ་སྙད་འཇུག་པའི་འཇུག་གཞིར་སྟོན་པོར་སྒྲུང་

བའི་སྤང་ཚུལ་གཅིག་དང་། འཇུག་གཞི་དེར་རང་གི་མཆན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་སྤང་བའི་སྤང་ཚུལ་གཅིག་དང་གསུམ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། དེའི་སྤང་ཚུལ་དང་པོ་གཉིས་སྤང་ཚུལ་དོན་མ་ཐུན་དང་། ཕྱི་མ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་སྤང་ཚུལ་ཡིན་ཏེ། སྔོན་པོ་སྔོན་པོ་ཡང་ཡིན། སྔོན་པོ་འདི་ནི་གཟུགས་སོ། །འདི་ནི་གཟུགས་ཀྱི་སྤྱི་བའོ་ཞེས་སོགས་ཐ་སྙད་འཇུག་པའི་འཇུག་གཞི་ཡང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་མ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་སྤང་ཚུལ་ཡིན་ཏེ། ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་གྱིས་བསྐྱེད་པའི་སྤང་ཚུལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་སྤང་ཚུལ་གཉིས་པ་ཡོད་དེ། དེ་ལྟ་བུའི་སྔོན་འཛིན་མིག་ཤེས་དེ་ལ། སྔོན་པོ་འདི་ནི་གཟུགས་ཀྱི་སྤྱི་བའོ། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་ཐ་སྙད་འཇུག་པའི་འཇུག་གཞིར་སྔོན་པོ་ལྟར་སྤང་བ་དེ་ལ་ཞེན་ནས་དེ་བློ་ཡུལ་དུ་བཞག་པ་ལ་བརྟེན་ནས་སྔོན་པོ་འདི་འདྲི་བོ་གང་ཡིན་ཟེས་པ་ན་འདིའི་ངོ་བོ་གཟུགས་ཡིན་ལོ་ཞེས་ལན་འདེབས་པའི་ཀུན་སྒྲོང་གི་རྟོག་པ་ཆད་མ་གཞན་ལ་མ་བརྟེན་པར་རང་སྟོབས་ཀྱིས་འབྲེན་པའི་ཕྱིར། སྤང་ཚུལ་ཕྱི་མ་ཡོད་དེ། འཇུག་གཞི་དེར་སྔོན་པོ་རང་གི་གནས་ལུགས་ཀྱི་དབང་གིས་གྲུབ་པར་སྤང་བའི་ཚུལ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འཇུག་གཞི་དེར་སྔོན་པོར་སྤང་བའི་ཚུལ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

སྤང་ཚུལ་ཀྱི་དོན་དེ་རྣམས་ལ་དངོས་པོ་ཡིན་མིན་གྱི་ཁྱད་པར་ཡོད་དེ། སྤང་ཚུལ་དང་པོའི་དོན་དངོས་པོ་དང་། གཉིས་པའི་དོན་དང་། གསུམ་པའི་སྤང་ཆ་ཅམ་རང་གི་མིང་བདས་བཞག་པའི་རྣམ་གངས་པའི་ཀུན་བཏགས་དང་སྤང་བ་ལྟར་དུ་གྲུབ་པ་མཆན་ཉིད་ཡོངས་ཆད་ཀྱི་ཀུན་བཏགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྔོན་པོ་འདི་ནི་གཟུགས་སོ་འདི་ནི་གཟུགས་ཀྱི་སྤྱི་བའོ་ཞེས་སོགས་ཀྱི་ཐ་སྙད་འཇུག་པའི་འཇུག་གཞི་ཡིན་པ་མིང་བདས་བཞག་ཅམ་ཡིན་ཏེ། དེ་ནི་མིག་ཤེས་དེ་ལ་སྤང་བའི་སྔོན་པོ་ལྟར་སྔོན་པོར་སྤང་གི་བག་ཆགས་རྒྱུར་བྱས་པ་ལས་སྤྱིས་པ་ཡང་མ་ཡིན། སྔོན་པོ་དེའི་གནས་ཆོད་ཀྱི་དབང་གིས་ཤར་བ་ཡང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྔོན་པོ་འདི་ནི་གཟུགས་སོ་འདི་ནི་གཟུགས་ཀྱི་སྤྱི་བའོ་ཞེས་སོགས་ཀྱི་མིང་བདས་བརྟེན་པ་ཡང་ཡང་གོམས་པའི་སྤང་བ་ཅམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྔོན་པོ་དེ་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་འཛོག་པའི་དོན་ཡོད་དེ། དེ་སྔོན་འཛིན་རྟོག་

པའི་ཞེན་ཡུལ་དང་དེ་ག་ཟུགས་སུ་འཛིན་པའི་ཁྱོག་པའི་ཞེན་ཡུལ་ཅ་མ་མ་ཡིན་པར་སྟོན་གྱི་བག་
 ཆགས་ཀྱི་དབང་གིས་དེ་འདི་ནི་ག་ཟུགས་སོ་འདི་ནི་ག་ཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་བའོ་སྟུང་དུ་འཛིན་པའི་ཁྱོག་
 པའི་ཞེན་གཞི་དང་། དེ་འབྲེལ་བའི་ཐ་སྟངས་འབྲུག་པའི་འབྲུག་གཞིར་རང་གི་མཆན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་
 པར་འཛིན་པའི་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་ཞེན་པ་དང་། འབྲུག་གཞི་དེར་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་ཕྱིན་ཅི་མ་
 ལོག་པར་ཞེན་པའི་ཁྱོག་པ་ཡང་ཡང་བསྐྱེད་ནས་དེ་འབྲེལ་བའི་སྤར་གྱི་བག་ཆགས་ཀྱིས་ཕྱིས་ཀྱི་
 བག་ཆགས་འཛོག་པའི་གཞི་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཆན་ཀྱིས་དེ་ལྟར་བཤད་པའི་ཕྱིར།

མདོ་སྤེལ་བ་ནི། སྤང་ཚུལ་གསུམ་གའི་དོན་དངོས་པོ་རང་མཆན་པར་འདོད་དེ། དབང་ཤེས་
 མ་འབྲུལ་པའི་སྤང་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་སྤྱི་མཆན་མི་བཞེད་པའི་ཕྱིར། སྟོན་པོ་དེ་སྟོན་འཛིན་ཁྱོག་
 པའི་ཞེན་ཡུལ་ཡིན་པ། སྟོན་འཛིན་ཁྱོག་པའི་ཞེན་ཡུལ། སྟོན་པོ་སྟོན་པོ་ཞེས་པའི་སྤྱི་བཟོད་བྱ་
 ཡིན་པ། སྤྱི་དེའི་བཟོད་བྱ་སྤྱི་མཆན་དངོས་མེད་དུ་འདོད་པ་དང་། ཁྱོག་པ་དེའི་ཞེན་ཡུལ་དུ་གྱུར་
 པའི་སྟོན་པོ་རང་མཆན་དང་། སྤྱི་དེའི་བཟོད་བྱར་གྱུར་པའི་སྟོན་པོ་རང་མཆན་ཡིན་པ་དང་། དེར་
 མ་ཟད་གཞི་སྟོན་སྟོན་པོ་ག་ཟུགས་ཀྱི་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་གྱི་ཐ་སྟངས་འབྲུག་པའི་འབྲུག་གཞི་ཡིན་
 པ། དེ་འབྲེལ་ཁྱོག་པའི་ཞེན་གཞི་དངོས་པོ་རང་མཆན་ཡིན་པ་སོགས་ཀྱང་སྟོན་པོ་དང་ག་ཟུགས་
 ཀྱི་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་གྱི་ཐ་སྟངས་འབྲུག་གཞིར་རང་གི་མཆན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་འཛིན་
 སྤངས་འཐད་ལྡན་དུ་འདོད་པ་སོགས་ལུགས་དེ་ལ་མི་འགལ་བར་འདོད་དེ། དྲང་ངེས་རྣམ་འབྱེད་
 ལས། དེའི་ཕྱིར་ག་ཟུགས་ཞེས་ཐ་སྟངས་བཏགས་པའི་ཆེ་སྟོན་པོ་ག་ཟུགས་ཀྱི་ཐ་སྟངས་འབྲུག་པའི་
 གཞི་ཡིན་པ་དེ་རི་ལྟར་སྤང་བསྟན་པ་ན་མིང་དང་བདུན་བཞག་པ་མ་ཡིན་པར་རང་གི་གནས་
 ལུགས་ཀྱི་དབང་གིས་གྲུབ་པ་བཞིན་དུ་སྤང་ངོ་།

སྟོན་པོ་དེ་རི་ལྟར་སྤང་བ་ལྟར་དུ་གྲུབ་པར་འཛིན་པ་ནི་སྟོན་པོ་ལ་ག་ཟུགས་སོ་ཞེས་མིང་
 དུ་བཏགས་པ་ལ་རང་གི་མཆན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་སྟོན་འདོགས་ཡིན་ལ་དེ་གྱིས་པ་

ནམས་ལ་ཡོད་པ་སྒྲུབ་བཤད་པ་དེས་གྲུབ་ཅིང་དེ་འདྲིའི་འཛིན་སྒྲུབ་ལ་ཐད་སྒྲུབ་ཏུ་དོན་སྒྲུབ་ཏེ་
གཉིས་ཀྱང་འདོད་པ་སྒྲུབ་བརྗོད་བྱའི་རང་སྒྲོག་རྟོག་བཏགས་ཡིན་ཀྱང་དེའི་གཞི་སྒྲོག་ཏུ་རང་
མཆོན་འོང་བའི་འཇགས་དང་ག་ལ་མཚུངས། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

ཁ་ཅིག་མདོ་སྡེ་པའི་ལུགས་ལ། སྤྱི་མཆོན་སྤྱི་མཆོན་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་འདུག་པའི་འདུག་གཞིར་རང་གི་མཆོན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་འདོད་པར་ཐལ། དེས་དེ་ལྟར་མ་གྲུབ་ན་སྤྱི་མཆོན་ཡོད་པར་འཛོག་མི་ཤེས་པའི་ཕྱིར། དང་དེས་རྣམ་འབྱེད་ལས། གཟུགས་སོགས་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞི་དང་བན་འདོགས་པའི་གནས་སུ་རང་མཆོན་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ཞིགས་ན་དེ་དག་ཡོད་པར་འཛོག་མི་ཤེས་ཏེ། ཚད་མ་པ་ལ་གྲགས་པའི་རང་མཆོན་ནི་མིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། འོ་ན། མདོ་སྡེ་པས་སྤྱི་མཆོན་རང་གི་མཆོན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་འདོད་པར་ཐལ། འདོད་པ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སྤྱི་སྐད་དང་ཁས་སྦངས་གཉིས་ཀ་དང་འགལ། ཁ་ཅིག་ཐལ་འགྱུར་སྔ་མ་ལ་མ་ཁུབ་ཟེར་ན། འོ་ན། དེས་སྤྱི་མཆོན་སྤྱི་མཆོན་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་འདུག་པའི་འདུག་གཞི་ཡིན་པ་རང་གི་མཆོན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་འདོད་པར་ཐལ། མ་ཁུབ་པ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེས་དེ་རང་མཆོན་དུ་འདོད་པར་ཐལ། འདོད་པ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སྤྱི་མཆོན་རང་མཆོན་དུ་ཐལ་བ་ལྟོག་ཏུ་མེད་དོ། །

ཁ་ཅིག་གསུང་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་མདོ་སྡེ་པའི་ལུགས་ལ་ནམ་མཁའ་དང་སྤྱི་མཆོན་སོགས་
འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ཀྱང་རང་གི་མཆོན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་འདོད་ཟེར་ན། དེའི་ལུགས་
ལ་གཟུགས་གཟུགས་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞི་ཡིན་པ་དང་། གཟུགས་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་ལུལ་
གཉིས་ལ་རྟོག་པས་སྒྲོ་བཏགས་ཅམ་ཡིན་མིན་གྱི་བྱད་པར་མེད་པར་ཐལ། དེ་གཉིས་ལ་རང་གི་
མཆོན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་མ་གྲུབ་ཀྱི་བྱད་པར་མེད་པའི་སྤྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་མི་བྱས་ཏེ། སང་
ངས་རྣམ་འབྱེད་ལས། སྤྱི་བརྗོད་བྱའི་རང་སྤྱོད་རྟོག་བཏགས་ཡིན་ཡང་གཞི་སྤྱོད་ཏུ་རང་མཆོན་

འོང་བའི་ལུགས་དང་ག་ལ་མཚུངས། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། ཤེས་བྱ་ལ་རང་སྤྱི་
གཉིས་ཀྱི་དང་ངེས་ཀྱང་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཤེས་བྱ་ཡིན་ན་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པས་
བྱུང་བའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་དེའི་ལུགས་ལ་གཞི་གྲུབ་ན་ཆོས་བདག་ཡིན་པས་བྱུང་བ་ཁས་ལེན་པ་ཡིན་ཟེར་
ན། འོ་ན། སེམས་ཅམ་པའི་ལུགས་གཞིར་བཞག་ལ་དེས་ངོ་བོ་དང་བྱུང་པར་ལ་ཀུན་བཏགས་
པའི་ཀུན་བཏགས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་ཁས་སྐྱངས་ན་དེས་དེ་ཆོས་བདག་ཏུ་ཁས་
སྐྱངས་པས་བྱུང་བར་ཐལ། དམ་བཅའ་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་འབྱེད་
ཀྱིས་ཀྱང་ངོ་བོ་དང་བྱུང་པར་ལ་ཀུན་བཏགས་པའི་ཀུན་བཏགས་ཆོས་བདག་ཏུ་ཁས་སྐྱངས་པར་
ཐལ། དེས་དེ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་ཁས་སྐྱངས་པ་གང་ཞིག་། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་
མི་རུས་ཏེ། དེས་དེ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཏུ་ཁས་སྐྱངས་པའི་ཕྱིར་དང་། ཆོས་བདག་ཁས་སྐྱངས་
ན་དབུ་སེམས་ཀྱི་འི་མི་བྱོ་བའི་ཕྱིར། མདོ་སྤེལ་པའི་ལུགས་གཞིར་གཞོག་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་
ཆོས་ཅན། ཁྱོད་གཞི་ཆོས་ཅན་གཅིག་གི་སྤྱིང་དུ་བཀག་པ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཏུ་འགྱུར་བ་ཡོད་
པར་ཐལ། ཁྱོད་ཆོས་བདག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

རང་ལུགས་གསུང་དེ་དག་གི་དོན་ཡོད་དེ། རམ་མཁའ་ལྟ་བུ་ཉན་ཐོས་སྤེལ་གཉིས་ཀྱི་རམ་
མཁའ་ཞེས་པའི་ཐ་སྟན་འཇུག་པའི་འཇུག་གཞིར་རང་གི་གནས་ལུགས་ཀྱི་དབང་གིས་མ་གྲུབ་
ན་དེ་དག་ཡོད་པར་འཇོག་མི་ཤེས་ཤིང་། དེ་ཡང་དོན་བྱེད་རུས་པ་མ་ཡིན་ན་དེ་དག་ཡོད་པར་
འཇོག་མི་ཤེས་པ་མིན་པ་གཅིག་བསྟན་ཅིང་། སེམས་ཅམ་པས་གཞལ་བ་ན་དེ་དག་འཇུག་
གཞི་དེར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་ན་ཡོད་པར་འཇོག་མི་ཤེས་པར་སོང་ཞེས་པའི་དོན་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདིའི་སྐབས་སུ་བརྗོད་པར་བྱ་བ་མང་ཡང་ཡི་གེ་མང་བས་འཇིགས་ཏེ་རེ་ཞིག་
མ་བྲིས་སོ། །

དགག་བྱ་ངོས་འཛིན་དང། དེ་དགོག་ཚུལ།

དེ་ལྟར་བྱས་ན་བརྩ་སྤྱད་གི་སྐྱེས་བྱས་ཡིད་གཏད་པའི་ཚུལ་གྱི་སྡོན་པོ་མཐོང་བའི་བག་
ཆགས་བརྟན་བྱུང་གི་དབང་ཤེས་ལ་སྡོན་པོ་གཟུགས་གྱི་ངོ་བོ་དང་བྱད་པར་གྱི་ཐ་སྙད་འཇུག་
པའི་འཇུག་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་གྱིས་བྱུབ་པར་སྤང་བ་ལྟར་དུ་བྱུབ་པ་དང་། དེ་ལྟར་བྱུབ་
པར་འཛིན་པའི་ཉོག་པའི་ཞེན་ཡུལ་འདིའི་ལུགས་གྱི་དོན་དམ་ལ་དཔྱད་པའི་ཉོག་པའི་དགག་བྱ་
མཐར་ཐུག་དང་། དེ་ལྟར་འཛིན་པའི་ཉོག་པ་ཚོས་གྱི་བདག་འཛིན་སྤྲོ་མོ་ཡིན་ཏེ། དགག་བྱ་དེ་དག་
ལུང་རིགས་རྣམ་དག་གིས་བཀག་པའི་མེད་དགག་དེ་ཉིད་ཉན་རང་རྣམས་དང་སྐྱུ་མོང་མིན་པའི་
ཐབ་མོའི་དོན་དང་། རྣམ་དག་གི་དམིགས་པ་མཐར་ཐུག་ཡིན་པའི་བྱིར།

དེ་ལ་ལུང་གིས་སྐྱབ་བྱེད་ཡང་དག་ཡོད་དེ། དགོངས་འབྲེལ། ལང་གཤེགས། རྒྱན་སྒྱག་
པོ་སོགས་དང་། དེར་མ་ཐད་སྲིད་པ་འཕོ་བའི་མདོ་དང་། དོན་གྱི་སྡེ་ཚན་པའི་མདོ། །སྐྱུ་བྱེད་
ཀ་ཏ་ཡ་ན་ལ་གདམས་པའི་མདོ་སོགས་གྱིས་བྱུབ་པའི་བྱིར།

རིགས་པ་གང་གིས་ཁེགས་ན་རིགས་པ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི་ལྟོ་ལྷིང་བ་བྱུམ་པའི་ཐ་
སྙད་གྱི་གཞིར་འཛོག་པ་བྱུམ་པ་ཞེས་པའི་མིང་བརྩ་ལ་གཏན་མི་བཟོས་པར་ཐལ། དེ་དེར་ལྟོ་ལྷིང་
བ་རང་གི་དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་གྱི་དབང་གིས་བྱུབ་པའི་བྱིར། འདོད་ན། ལྟོ་ལྷིང་བ་ལ་བྱུམ་
པའོ་སྐྱུམ་པའི་སྒོ་སྐྱེ་བ་བྱུམ་པ་ཞེས་པའི་བརྩ་ལ་མི་བཟོས་པར་ཐལ། འདོད་པ་དེའི་བྱིར། འདོད་
ན། ལྟོ་ལྷིང་བ་ལ་བྱུམ་པ་ཞེས་པའི་མིང་མ་ཐོགས་པའི་སྐྱེས་བྱས་ཀྱང་ལྟོ་ལྷིང་བ་མཐོང་བ་ན་བྱུམ་
པའོ་སྐྱུམ་པའི་སྒོ་སྐྱེ་བ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ལྟར་ཐལ་བ་ལས་དེའི་གོང་དུ་དེ་འདྲའི་སྒོ་སྐྱེ་བ་མེད་
པའི་བྱིར། དེ་དེའི་ཐ་སྙད་གྱི་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་གྱིས་མ་བྱུབ་པོ། །རིགས་པ་གཉིས་པ་ནི།
སྐྱེས་བྱ་གཅིག་ལ་བརྒྱ་བྱིན་དང་། དབང་པོ། སྡོང་འཛོམས་སོགས་གྱི་མིང་དུ་མ་འཇུག་པའི་ཆོ་
མིང་དེ་དག་སྐྱེས་བྱ་དེ་ལ་དངོས་དབང་གིས་འཇུག་པར་ཐལ། སྐྱེས་བྱ་དེ་མིང་དེ་དག་འཇུག་པའི་

གཞིར་དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་ཀྱི་དབང་གིས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སྐྱེས་བྱ་གཅིག་པོ་དེ་
 མིང་དུ་མ་ལྟར་དོན་ཡང་རྒྱུད་ཐ་དད་པ་དུ་མར་ཐལ་ལོ། །འདིས་ཀྱང་སྤར་ལྟར་སྐྱབ་བྱེད་འཕེན་
 རོ། །རིགས་པ་གསུམ་པ་ནི། སྐྱེས་བྱ་གཉིས་ལ་ལྟས་བྱིན་ཞེས་མིང་གཅིག་འབྲུག་པའི་ཆེ་འང་དེ་
 གཉིས་ལ་མིང་གཅིག་པོ་དེ་དངོས་དབང་གིས་འབྲུག་པར་ཐལ། དེ་གཉིས་མིང་གཅིག་པོ་དེ་འབྲུག་
 པའི་གཞིར་དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་ཀྱི་དབང་གིས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་གཉིས་མིང་
 གཅིག་ཡིན་པ་བཞིན་དུ་དོན་ཡང་གཅིག་ཏུ་འགྱུར་བས་སྐྱེས་བྱ་དེ་གཉིས་རྒྱུད་འབྲེས་པར་ཐལ་
 ལོ། །དེ་ལྟར་ཡང་ཐེག་བསྟུན་ལས། མིང་གི་སྤོང་ལ་སྒྲོ་མེད་ཕྱིར། །མང་བའི་ཕྱིར་དང་མ་འབྲེས་
 ཕྱིར། །དེ་ཡི་བདག་ཉིད་བདག་མང་དང་། །བདག་འབྲེས་འགལ་བས་འགྲུབ་པར་འགྱུར། །ཞེས་
 གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་བཤད་ཀྱི་བྱམ་པ་ཞེས་པའི་མིང་མ་བཏགས་གོང་གི་ལྟ་ལྟོས་བ་བྱམ་
 པ་ཡིན་མིན་ཅོད་པ་སོགས་ནི་དོན་མི་ཆེ་སྟུང་ལོ།

དོན་སྤྲུལ་གཉིས་ཀྱིས་ལྟོ་ལྟོར་བ་བྱམ་པ་ཞེས་པའི་སྤྱིའི་བརྗོད་བྱ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་
 གྲུབ་ན་བརྟེན་འབྲེས་བྱས་པ་ལ་མི་བལྟས་པ་སོགས་ཀྱི་སྒྲོན་ཡོད་ཀྱང་ལྟོ་ལྟོར་བ་བྱམ་པ་ཞེས་པའི་
 ཐ་སྙད་འབྲུག་པའི་འབྲུག་གཞི་ཡིན་པ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ལ་སྒྲོན་དེར་མི་འགྱུར་
 ཞེས་ཟེར་ཡང་རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་མཚུངས་སོ། །དོན་སྤྲུལ་གཉིས་ཀྱིས་གཟུགས་སོགས་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་
 པར་གྱི་ཐ་སྙད་འབྲུག་པའི་འབྲུག་གཞིར་རང་གི་གནས་ལུགས་ཀྱི་དབང་གིས་མ་གྲུབ་ན་དེ་དག་
 ཡོད་པར་འདྲིལ་མི་ཤེས། སེམས་ཅམ་པས་དེ་ལྟར་མ་གྲུབ་ན་དེ་དག་ཡོད་པར་འདྲིལ་ཤེས་ཀྱང་
 གསུམ་གསུམ་མིང་བརྟེན་བཞག་ཅམ་ཡིན་ཕྱིན་དེ་ལ་རྒྱ་འབྲས་མི་རུང་བར་འདོད་དེ། རྒྱ་འབྲས་
 ཀྱི་བྱ་བ་བྱེད་པའི་ཆོས་ཡིན་ན་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པས་ཁྱབ་པ་བཞེད་པའི་ཕྱིར།

དེ་ལ་ཁ་ཅིག་གོང་དུ་བཤད་པ་དེ་དག་མི་འཐད་པར་ཐལ། གཟུགས་སོགས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་
 ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་གྱི་ཐ་སྙད་འབྲུག་པའི་འབྲུག་གཞིར་རང་གི་གནས་ལུགས་ཀྱི་དབང་གིས་མ་

གྲུབ་ན་ཉན་ཐོས་སྡེ་གཉིས་སུ་མ་ཟད་སེམས་ཅམ་པས་ཀྱང་དེ་དག་འཛོག་པར་མི་ཤེས་པའི་ཕྱིར་
 ཏེ། དེར་རང་གི་གནས་ཚུལ་གྱི་དབང་གིས་མ་གྲུབ་ན། དེ་དག་ཡོད་པར་འཛོག་མི་ཤེས་པའི་ཕྱིར།
 ཟེར་ན། རྣམ་པ་གཅིག་ཏུ་མ་བྱུང་། དེར་ཐལ། དེར་རང་ངོས་ནས་མ་གྲུབ་ན་དེ་དག་ཡོད་པར་འཛོག་
 མི་ཤེས་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན་མ་བྱུང་། མ་གྲུབ་ན་དེར་ཐལ། དེར་མེད་ན་དེ་དག་ཡོད་པར་འཛོག་མི་
 ཤེས་པའི་ཕྱིར།

གཟུགས་སོགས་རང་ཉིད་རང་ཉིད་ཅེས་པའི་ཐ་སྙད་འབྲུག་པའི་འབྲུག་གཞིར་རང་གི་
 མཆོན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་བཀག་པ་དེ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་མཐར་ཐུག་པ་ཡིན་ན། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་
 རྣམ་པར་རིག་པ་ཅམ་དུ་འབྲུག་པའི་ཚུལ་དེ་རི་ལྟ་བུ་ཡིན་ཞེ་ན། དེའི་ཚུལ་ཡང་ཡོད་དེ། གཟུགས་
 རྣམ་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་བར་གྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་མིང་དང་བཅས་ཐ་སྙད་འདོགས་པའི་གནས་དང་།
 རང་འཛིན་ཏོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་གི་མཆོན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ཁྲིགས། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་མིང་
 དང་བརྗོད་བྱའི་དོན་ལ་འབྲེལ་བ་བྱུང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་བརྗོད་བྱའི་དོན་དེ་མིང་དེ་ལ་མ་བརྟོས་
 པར་བརྗོད་བྱའི་དོན་གྱི་ངོ་བོ་དང་བྲུང་པར་དུ་དོན་དེ་དང་དེའི་གནས་ཚུལ་གྱི་ངོས་ནས་གྲུབ་པ་
 ལྟ་བུར་སྤང་ནས་ཞེན་པའི་ཡིད་ཀྱི་ཤེས་པ་ལོག་ཤེས་སུ་བྱུང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་རྣམ་འཛིན་བཀག་
 པའི་རྣམ་པར་རིག་པ་ཅམ་དུ་འབྲུག་པའི་ཕྱིར།

དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཕྱི་རོལ་དོན་ལ་བརྟོས་པའི་གཟུགས་འཛིན་རྣམས་གཞན་ཁྲིགས་པའི་རྒྱ་
 མཆོན་ཡོད་དེ། གཟུགས་སོགས་ངོ་བོ་དང་བྲུང་པར་གྱི་ཐ་སྙད་འབྲུག་པའི་གཞིར་རང་གི་མཆོན་
 ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་ཞེན་པའི་ཏོག་པ་ལོག་ཤེས་སུ་གྲུབ་པ་ལ་བརྟེན་ནས་དེ་ལྟར་སྤང་བའི་དབང་
 ཤེས་ལ་སྤང་བ་ལྟར་གྲུབ་པ་ཁྲིགས་པས་དབང་ཤེས་སྤང་མ་འགག་པའི་ཆེ་ཕྱི་མའི་བག་ཆགས་
 བཞག་པ་སྤོང་བའི་དབང་གིས་ཕྱི་མའི་དབང་ཤེས་ཀྱི་རྣམས་སུ་གྱུར་པའི་གཟུགས་སུ་སྤང་བ་མིན་
 པར་ཕྱི་རོལ་ནས་རང་འབྲེལ་རྣམ་པ་གཏང་བའི་སྒོ་ནས་སྤང་བས་ཕྱི་རོལ་གྱི་སྟོབས་ལས་སྤྱེས་པ་
 ཁྲིགས་པའི་ཕྱིར།

མཚན་ཉིད་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག

དེ་ལྟར་བྱས་ན་གཟུགས་ནས་རྣམ་མཐེན་གྱི་བར་གྱི་ཚོས་ཐམས་ཅད་རང་གི་སྟེང་དུ་གནས་ལུགས་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་གཞིའི་གཞན་དབང་དང་། དེའི་སྟེང་དུ་ངོ་བོ་དང་བྱད་པར་དུ་ཀུན་བཏགས་པ་ཀུན་བཏགས་དང་། བཏགས་པ་ལྟར་དུ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་བྱུང་བས་སྟོང་བ་ཡོངས་བྱུང་ཡིན་ཞིང་། དེ་ལྟར་བྱས་ན་རང་གི་རྒྱ་རྒྱུན་གྱིས་བསྐྱེད་པའི་ཚོས། གཞན་དབང་གི་མཚན་ཉིད། རང་འཛིན་རྟོག་པས་བཏགས་ཅམ་གང་ཞིག །རང་འཛིན་པའི་སྟོང་འབྲུལ་བའི་ངོས་ནས་བྱུང་བ། ཀུན་བཏགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། རྣམ་དག་ལམ་གྱི་དམིགས་པ་མཐར་ཐུག །ཡོངས་བྱུང་གྱི་མཚན་ཉིད།

འོ་ན། གཟུགས་གཟུགས་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་འཇུག་པའི་འཇུག་གཞིར། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་བྱུང་བ་ཚོས་ཀྱི་བདག་མེད་པ་མོ་ཡིན་ན། གཟུགས་གཟུགས་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་འཇུག་པའི་འཇུག་གཞི་དེར་ཡོད་དམ་མེད་ཅེ་ན། ཡོད་དེ། དེར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་བྱུང་བ་དེ་གཞི་ཚོས་ཅན་དང་འབྲེལ་བའི་ཚོས་ཉིད་ཡིན་པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། འཇུག་གཞི་དེར་ཡོད་པར་ཐལ། གཟུགས་ཞེས་ངོ་བོ་དང་བྱད་པར་དུ་ཀུན་བཏགས་པའི་ངོ་བོར་ཡོད་པའི་བྱིར་ཏེ། རང་ངེས་རྣམ་འབྱེད་ལས། སྤང་བོ་ལ་སོགས་པ་ལ་འདི་གཟུགས་སོ་ཞེས་ངོ་བོ་དང་འདི་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་བའོ་ཞེས་སོགས་བྱད་པར་དུ་མིང་དང་བཅར་བཏགས་པའི་ངོ་བོ་དེ་ཅམ་ཞིག་ཏུ་ནི་སྤང་བོ་ལ་སོགས་པ་ཡོད་པས་དེར་ཡོད་པར་འཛིན་པ་སྟོང་འདོགས་མིན་གྱི་སྤང་སོགས་ངོ་བོ་དེར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་ཡོད་པར་འཛིན་པ་སྟོང་འདོགས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། སྟོན་པོ་སོགས་ཐ་སྙད་འཇུག་པའི་གཞི་དེར་གཞན་དབང་ཡིན་ཏེ། བག་ཆགས་བརྟན་བྱུང་གི་དབང་ཤེས་ལ་སྟོན་པོ་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་འཇུག་པའི་འཇུག་གཞི་དེར་

མེད་པ་མོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱམ་སྟེ། དབུས་མཐའ་ལས། རྣམ་དག་སྟོང་ཡུལ་རྣམ་གཉིས་
 ཏེ། །གཅིག་པོ་ཁོ་ནར་བརྗོད་པ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། དེའི་འགྲེལ་པ་ལས། ཡོངས་
 སུ་གྲུབ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་བརྗོད་དོ། །ངོ་བོ་ཉིད་གཞན་ནི་རྣམ་པར་དག་པའི་ཡེ་ཤེས་རྣམ་པ་གཉིས་
 གྱི་ཡུལ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན་སྟོན་མེད་དེ། དེའི་དོན་ནི་གང་ཟག་
 གི་བདག་མེད་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་མཚན་ཉིད་གསུམ་གྱི་ནང་ནས་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཁོ་
 ར་ཉོན་སློབ་དག་པར་བྱེད་པའི་རྣམ་དག་གི་དམིགས་པ་དང་དེའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ཡོངས་གྲུབ་
 ཡིན་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། ཆོས་གྱི་བདག་མེད་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་མཚན་ཉིད་
 གསུམ་གྱི་ནང་ནས་ཆོས་གྱི་བདག་མེད་དེ་ཤེས་སློབ་དག་པའི་རྣམ་དག་གི་དམིགས་པ་དང་།
 དེའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ཡོངས་གྲུབ་ཡིན་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་ རྣམ་མཁའ་འཛིན་པའི་ཆོད་མ་རྣམ་མཁའི་གཞན་དབང་ཡིན་ཟེར་ན། གཟུགས་
 འཛིན་ཆོད་མ་གཟུགས་གྱི་གཞན་དབང་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན་མ་ཡིན་པར་
 ཐལ། དགོངས་འགྲེལ་ལས། གཟུགས་སྤང་གི་སྟེང་དུ་མཚན་ཉིད་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་བྱས་
 ར་མ་ཆོས་གྱི་བདག་མེད་གཏན་ལ་འབེབས་ཚུལ་དེ་ཁམས་བཙོ་བརྒྱད་གྱི་བར་ལ་སྦྱར་བར་
 གསུངས་པ་གང་ཞིག དེ་ལ་གཟུགས་སྤང་གཟུགས་སྤང་གི་གཞན་དབང་དང་། དེའི་སྟེང་དུ་ངོ་བོ་
 དང་ཁྱད་པར་ལ་ཀུན་བཏགས་པ་ཀུན་བཏགས་སུ་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གང་ཞིག་དེར་ཐལ། ཡང་
 དེས་རྣམ་འབྱེད་ལས། གཟུགས་སྤང་ལ་རི་ལྟར་སྦྱར་བ་བཞིན་དུ་སྤང་པོ་ལྷག་མ་བཞི་དང་། །ཞེས་
 སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། རྣམ་མཁའ་འཛིན་པའི་ཆོད་མ་རྣམ་མཁའི་གཞན་དབང་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་
 རྣམ་མཁའ་འཛིན་པའི་ཆོད་མའི་གཞན་དབང་དུ་འདོད་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་ནམ་མཁལ། རྣམ་མཁལ་གཞན་དབང་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་དེའི་ཀུན་བཏགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ཀུན་བཏགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། འོ་ན་ཆོས་ཉིད་ཆོས་ཉིད་གྱི་ཆོས་ཉིད་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ཆོས་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་གཟུགས་སྤང་གཟུགས་སྤང་གི་ཆོས་ཉིད་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་གཞན་དབང་ཡིན་པ་དང་། གཟུགས་སྤང་འཛིན་པའི་ཆད་མ་གཟུགས་སྤང་གི་གཞན་དབང་ཡིན་པ་མི་འགལ་བར་ཐལ། གཟུགས་གཟུགས་འཛིན་པའི་ཆད་མ་དང་རྩལ་ཐ་དད་ཀྱིས་སྟོང་པའི་སྟོང་ཉིད་དེ་གཟུགས་དང་དེ་འཛིན་པའི་ཆད་མ་གཉིས་ཀའི་གནས་ལུགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། རྣམ་འགྲེལ་ལས། དེ་ཕྱིར་གཉིས་སྟོང་གང་ཡིན་པ། །དེ་ནི་དེའི་ཡང་དེ་ཉིད་ཡིན། །ཞེས་པ་དང་། དེ་ལ་གཅིག་ནི་མེད་པས་ཀྱང་། །གཉིས་ཀའང་ཉམས་པར་འགྱུར་བ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན། འོ་ན་ཉེར་ལེན་གྱི་སྤང་པོ་འཛིན་པའི་རྣམ་མཁལ་དང་ཉེར་ལེན་གྱི་སྤང་པོ་རྩལ་ཐ་དད་ཀྱིས་སྟོང་པ་དེ། དེ་གཉིས་ཀའི་གནས་ལུགས་ཡིན་པར་ཐལ། ཉེར་ལེན་གྱི་སྤང་པོ་འཛིན་པའི་ཆད་མ་ཉེར་ལེན་གྱི་སྤང་པོ་དང་རྩལ་ཐ་དད་ཀྱིས་སྟོང་པ་དེ། གཉིས་ཀའི་གནས་ལུགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་མ་ཁྲབ་ཟེར། མ་སྒྲུབ་ན། དེར་ཐལ། གཟུགས་དང་གཟུགས་འཛིན་པའི་ཆད་མ་རྩལ་ཐ་དད་ཀྱིས་སྟོང་པ་དེ། དེ་གཉིས་ཀའི་གནས་ལུགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། སྒྲིབ་པ་སྤངས་པའི་ཆོས་ཉིད་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། མ་ཡིན་པར་ཐལ། སྒྲིབ་པ་མ་སྤངས་པའི་ཆོས་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཉེར་ལེན་གྱི་སྤང་པོའི་ཆོས་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་ཁྲབ་མཚམས་ལ་འོངས་སྒྲིའི་དབྱ་སྒྲ་བྱང་བ་ལྟར་གནག་དང་། དེ་འཛིན་པའི་ཆད་མ་རྩལ་ཐ་དད་ཀྱིས་སྟོང་པ་ཆོས་ཅན། སྒྲིབ་པ་སྤངས་པའི་གནས་ལུགས་ཡིན་པར་ཐལ། འོངས་སྒྲིའི་དབྱ་སྒྲ་བྱང་བ་ལྟར་གནག་གི་གནས་ལུགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་འཛིན་པའི་

ཆད་མའི་གནས་ལུགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱེད་སྤྱོད་ དེ་འཛིན་པའི་ཆད་མ་སྤྱིབ་པ་མ་སྤངས་པའི་
ཆོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་རྒྱུད་ལྡན་གྱི་བྱང་འཕགས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་འཛིན་པའི་ཆད་མའི་གནས་
ལུགས་སུ་ཁས་ལྗངས་སོ། །

གཞན་ཡང་། ཤེས་སྤྱིབ་གཟུང་རྟོག་དང་འཛིན་རྟོག་ཡིན་ཁྱབ་མཉམ་ཡིན་པ་དང་། ཕྱི་སྟོང་
པ་ཉིད་དང་ནང་སྟོང་པ་ཉིད་མི་འགལ་བ་དང་། དངོས་པོ་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། དངོས་པོ་མེད་པ་སྟོང་
པ་ཉིད་ཡིན་ཁྱབ་མཉམ་ཡིན་པར་ཐལ། གཟུགས་ཀྱི་གནས་ལུགས་དང་གཟུགས་འཛིན་ཆད་མའི་
གནས་ལུགས་ཡིན་ཁྱབ་མཉམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན་མི་འཐད་དེ། ཤེས་སྤྱིབ་གཟུང་འཛིན་གྱི་
རྣམ་པར་རྟོག་པ་མངོན་འགྱུར་བ་འགོ་གཞོན་དཀའ་སྤྲིའི་བྱང་པར་ཡོད་པའི་ཕྱིར། མདོ་སྤེ་རྒྱན་
ལས། ⁽¹⁾དེ་ཆེ་དེ་ཡི་གཟུང་བ་ཡི། །རྣམ་པར་གཡེང་བ་དེ་སྟོང་འགྱུར། །ཞེས་དང་། འདི་ལྟར་དེ་
ཡི་འཇུག་ཐོགས་སུ། །འཛིན་པའི་རྣམ་པར་གཡེང་བ་སྟོང་། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ན་སྟོ་བྱར་རྣམ་དག་ཡོད་ཀྱང་། རང་བཞིན་རྣམ་དག་མེད་པས་
ཉེར་ལེན་གྱི་ཕྱང་པོའི་ཆོས་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་རང་བཞིན་རྣམ་དག་ཁས་ལྗངས་པའི་སྟོན་མེད་དོ།
ཞེས་ཟེར་ན། དེ་མི་འཐད་དེ། དབུ་སེམས་གཉིས་མ་དག་པའི་གཞན་དབང་བདེན་པར་གྲུབ་མ་
གྲུབ་ཅོད་པའི་སྐབས་སུ་རང་བཞིན་རྣམ་དག་ཁས་ལེན་པ་གཞིར་བྱས་ཀྱི་སྟོང་ནས་སྟོ་བྱར་རྣམ་
དག་ཁས་ལེན་དགོས་མི་དགོས་ཅོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཡིན་ཀྱང་རྣམ་འགྲེལ་གྱི་ཕྱང་དང་འགལ་
པའི་སྟོན་མེད་དེ། ཕྱང་དང་པོའི་དོན་གཟུགས་གཟུགས་འཛིན་ཆད་མ་དང་ཇེས་ཐ་དད་ཀྱིས་སྟོང་
པ་དེ་གཟུགས་ཀྱི་གནས་ལུགས་ཡིན་པར་མ་ཟད། གཟུགས་འཛིན་ཆད་མ་གཟུགས་དང་ཇེས་
ཐ་དད་ཀྱིས་སྟོང་པ་དེ་གཟུགས་འཛིན་ཆད་མའི་གནས་ལུགས་ཡིན་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་ ཀུན་བཏགས་རང་གི་མཆོན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པ་དེ་གནས་ལུགས་མཐར་ཐུག་

(1) བཅོས། དེ་ཆེ་དེ་ཡི་གཟུང་བ་ཡི། །རྣམ་པར་གཡེང་བ་དེ་སྟོང་འགྱུར། །ཞེས་དང་། (མ་ཕྱི། དེ་ཆེ་དེ་ཡི་གཟུང་བ་ཡི། །རྣམ་པར་གཡེང་བ་དེ་སྟོང་འགྱུར།)

ཡིན་ཟེར་ན། མ་ཡིན་པར་ཐལ། རྣམ་མཁའ་དང་སྤྲེལ་མཚན་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པ་དེ་
གནས་ལུགས་མཐར་ཐུག་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མདོ་སྤེལ་པས་ཀྱང་ཆད་མས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་
དངོས་མེད་དུ་ཆད་མས་གྲུབ་ཟེར་པའི་ཕྱིར། ཀུན་བཏགས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པ་དེ་
ཀུན་བཏགས་ཀྱི་གནས་ལུགས་མཐར་ཐུག་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཀུན་བཏགས་ཀུན་བཏགས་ཞེས་
པའི་ཐ་སྙད་འཇུག་པའི་འཇུག་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པ་དེ་དེའི་གནས་ལུགས་
མཐར་ཐུག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན་ཀུན་བཏགས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཁྱོད་ཅེས་པའི་ཐ་སྙད་འཇུག་
པའི་འཇུག་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པ་དེ་ཁྱོད་ཀྱི་གནས་ལུགས་ཡིན་པར་ཐལ།
ཁྱོད་གཞི་གྲུབ་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། གཞུགས་དེ་གཞུགས་ཞེས་བརྗོད་པའི་སྤྱི་བརྗོད་བྱའི་ངོ་བོར་རང་གི་མཚན་
ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པ་དེ་གཞུགས་ཀྱི་གནས་ལུགས་ཡིན་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་
ན། གཞུགས་ཞེས་པའི་སྤྱི་བརྗོད་བྱའི་གཞན་དབང་ཀུན་བཏགས་ཀྱིས་སྟོང་པ་ཡོངས་གྲུབ་ཏུ་
འཇོག་པ་ལ་མཁོ་བའི་ཀུན་བཏགས་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ལུས་ཏེ། བླ་མ་
རྣམས་འབྱེད་ལས། (2)སྤྱིར་ཀུན་བཏགས་ལ་སྤྱི་མཚན་ཐམས་ཅད་དང་རྣམས་མཁའ་ལ་སོགས་པ་དུ་
མ་ཞིག་ཡོད་ཀྱང་དགོངས་འབྱེད་ལས་མ་གསུངས་པ་ནི་གཞན་དབང་ཀུན་བཏགས་གང་གིས་སྟོང་
པ་ཡོངས་གྲུབ་ཏུ་འཇོག་པའི་སྐབས་སུ་དེ་དག་ཉི་བར་མི་མཁོ་བས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་ གཞུགས་གཞུགས་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་འཇུག་པའི་འཇུག་གཞིར་རང་གི་མཚན་
ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པ་དེ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་དང་། དེ་ཐེག་དམན་གྱི་སྤེལ་ལས་མ་བསྟན་པར་
འདོད་པ་མི་རིགས་པར་ཐལ། སྤྱིར་པ་འཕྲོ་བའི་མདོ་ལས། མིང་ནི་གང་དང་གང་གིས་སྤྱི་
རྣམས་གང་དང་གང་བརྗོད་པ། །དེ་ནི་དེ་ལ་ཡོད་མ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། ཁྱོད་

(2) བཅོས། སྤྱིར་ཀུན་བཏགས་ལ་སྤྱི་མཚན་ཐམས་ཅད་དང་རྣམས་མཁའ་ལ་སོགས་པ་དུ་མ་ཞིག་ཡོད་ཀྱང་། (མ་ཟི། སྤྱིར་ཀུན་བཏགས་ལ་རྣམས་
མཁའ་དང་སྤྲེལ་མཚན་ཐམས་ཅད་ལ་སོགས་པ་དུ་མ་ཞིག་ཡོད་ཀྱང་།)

གྱི་ལུགས་དེ་མ་འབྲེལ་ཏེ་དེ་ཐེག་ཆེན་གྱི་མདོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ལུང་དེའི་དོན་ཡོད་དེ།
གཟུགས་ལ་གཟུགས་ཞེས་བརྗོད་པའི་སྤྲིའི་བརྗོད་བྱ་བདེན་པར་གྲུབ་ན་བརྟུང་ལྟེ་བྱེད་པ་ལ་མི་
བཟོས་པར་དངོས་སུ་གསུངས་ནས་དགོངས་གཞི་གཟུགས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ལ་དགོངས་ནས་
གསུངས་པའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག། དེས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་སྤྲ་མོ་བསྟན་པས་ཐེག་དམན་གྱི་སྡེ་སྟོན་ལས་ཆོས་ཀྱི་
བདག་མེད་སྤྲ་མོ་བསྟན་པ་ཡིན་ཟེར་བ་དང་། ཡང་ཁ་ཅིག་སྲིད་པ་འཕོ་བའི་མདོ་རིལ་པོ་ཐེག་དམན་
གྱི་མདོ་ཡིན་ཀྱང་དེ་འབྲ་བ་དེ་ཐེག་ཆེན་གྱི་མདོ་ཡིན་ཟེར་ན། འོ་ན་པལ་ཆེན་སྡེ་པས་འདོད་པའི་
ཅ་བའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཞེས་པ་དེས་ཀུན་གཞིའི་རྣམ་ཤེས་བསྟན་པར་ཐལ། མིང་ནི་གང་དང་གང་
གིས་སུ། ཞེས་པ་དེས་སྟོང་ཉིད་སྤྲ་མོ་བསྟན་པ་གང་ཞེས་དེ་གཉིས་དཔེ་དོན་དུ་སྦྱར་ནས་གསུངས་
པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། འཁོར་ལོ་དང་པོས་ཀུན་གཞི་བསྟན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་འདོད་
ན། འཁོར་ལོ་དང་པོས་སྟོང་ཉིད་སྤྲ་མོ་བསྟན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། ལུགས་གཉིས་པ་དེ་མི་
འཐད་པར་ཐལ། དེ་འབྲ་ཆད་ལྟན་གྱི་གཞུང་གང་ལས་ཀྱང་མ་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཁོ་ན་རེ། བྱང་སར་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་སྤྲ་མོ་དེ་སྲིད་པ་འཕོ་བའི་མདོ་དང་དོན་གྱི་སྡེ་ཆོན་
པའི་མདོ་དང་། སྤུམ་བུའི་ཀ་ཏ་ཡ་ན་ལ་གདམས་པའི་ཐེག་དམན་རང་ལ་གྲགས་པའི་མདོ་གསུམ་
གྱིས་བསྒྲུབ་པར་གསུངས་པ་དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། སྲིད་པ་འཕོ་བའི་མདོས་སྟོང་ཉིད་སྤྲ་མོ་མ་
བསྟན་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན་སྟོན་མེད་དེ། མདོ་སྡེ་པས། མིང་ནི་གང་དང་གང་གིས་སུ། ཞེས་པ་དེས་
གཟུགས་ཞེས་བརྗོད་པའི་སྤྲིའི་བརྗོད་བྱ་དེ་བདེན་པར་གྲུབ་ན་བརྟུང་ལྟེ་བྱེད་པ་ལ་མི་བཟོས་
པར་འདོད་པ་དེ་བཞིན་དུ། འདི་པས་ཀྱང་གཟུགས་གཟུགས་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་འབྲུག་པའི་འབྲུག་
གཞིར་བདེན་པར་མ་གྲུབ་ཅིང་། བདེན་པར་གྲུབ་ན་བརྟུང་ལྟེ་བྱེད་པ་ལ་མི་བཟོས་པར་རིགས་
མ་སྟན་གྱི་དཔེས་བསྒྲུབ་པའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

རང་རྒྱུད་པའི་ལུགས་ལ་དང་ངེས་འབྲེལ་ཚུལ།

༩ དབྱུ་མ་པའི་ལུགས་བཤད་པ་ལ། དབྱུ་མ་རང་རྒྱུད་པའི་ལུགས་བཤད་པ་དང་། ཐལ་འབྱུར་པའི་ལུགས་བཤད་པ་གཉིས། དང་པོ་ལ། མདོ་སྡེ་ལ་འགལ་སྔོང་གི་དྲི་བ་ཞུས་པའི་ཚུལ་ཡོད་དེ། བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་དུས་དང་པོར་བདེན་པ་བཞི་ལས་བརྒྱམས་ཏེ། གཟུགས་ནས་བྱང་ཕྱོགས་སོ་བདུན་གྱི་བར་སྒོ་གནོད་མེད་ལ་སྤང་བའི་དབང་གིས་བྱུ་བ་མ་ཡིན་པར་རང་གི་སྔོན་ལུགས་ཀྱི་ངོས་ནས་བྱུ་བར་གསུངས། དུས་བར་པར་གཟུགས་ནས་རྣམ་མཐུན་གྱི་བར་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་མཉམ་དུ་ཤེས་རབ་སྤྲོད་པོ་སོགས་སུ་གསུངས་པ་དེ་སྤྱི་སོར་བཞག་ན་འགལ་བ་ལྟར་སྤང་ནའང་། དུས་བར་པར་དེ་ལྟར་གསུངས་པ་དེ་གང་ལ་དགོངས་ནས་གསུངས་ཞེས་དངོས་སུ་ཞུས་ནས་དང་པོར་དེ་ལྟར་གསུངས་པ་གང་ལ་དགོངས་ནས་གསུངས་ཞེས་དོན་གྱིས་ཞུས་པའི་བྱིང་།

དེའི་ལན་མདོར་བསྟན་རྒྱས་བཤད་གཉིས་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་མཛད་པའི་ཚུལ་ཡོད་དེ། ཤེས་རབ་སྤྲོད་པོ་ལྟ་བུར་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་སོགས་སུ་གསུངས་པ་དེ། མཆོན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་དང་སྤྱི་བའི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་དང་། དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་གསུམ་ལ་དགོངས་ནས་གསུངས་ཞེས་མདོར་བསྟན་པ་དང་།

འོ་ན་མཆོན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་སོགས་ཅི་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན། ཀུན་བཏགས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་མཆོན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་དགག་ཕྱོགས་ནས་དོན་དམ་པར་རང་གི་མཆོན་ཉིད་ཀྱིས་མ་བྱུ་བ། སྤྱི་བ་ཕྱོགས་ནས་མིང་དང་བདམས་བཞག་པ་དང་། གཞན་དབང་རྣམས་དགག་ཕྱོགས་ནས་དོན་དམ་པར་བདག་ལས་མི་སྤྱི་བ་དང་། སྤྱི་བ་ཕྱོགས་ནས་རང་གི་རྒྱ་རྒྱེན་ལས་སྤྱི་བ་དང་། ཡོངས་བྱུ་བ་རྣམས་དགག་ཕྱོགས་ནས་ཆོས་བདག་གི་ངོ་བོར་མེད་པ་དང་། སྤྱི་བ་ཕྱོགས་

ནས་ནམ་དག་ལམ་གྱི་དམིགས་པ་མཐར་ཐུག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

མ་སྐྱེས་པ་སོགས་སུ་གསུངས་པའི་དགོངས་གཞི་ཡོད་དེ། མཆོན་ཉིད་དང་མཐའ་གཉིས་ལ་དགོངས་ནས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་བྱས་ན་ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡོད་དེ། གཟུགས་ནས་ནམ་མཁུན་གྱི་བར་ཐམས་ཅད་གནས་ལུགས་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་གཞི་གཞན་དབང་དང་། དེའི་སྟེང་དུ་བདེན་པར་སྒོ་བཏགས་པ་ཀུན་བཏགས་དང་། བཏགས་པ་ལྟར་དུ་གྲུབ་པས་སྟོང་པ་ཡོངས་གྲུབ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་གསུམ་གྱི་དགོངས་གཞི་ཡང་དེ་ལྟར་དུ་བཤད་དགོས་ཀྱི་སྐྱེ་བཞིན་དུ་ཁས་ཁྲུང་དུ་མི་བྱུང་སྟེ། དེ་ལྟར་ན་མཆོན་ཉིད་གསུམ་ག་ལ་སྐྱར་འདེབས་སུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།

འཁོར་ལོ་གསུམ་གྱི་བྱང་ངེས་ཀྱི་གྲུབ་དོན་ཁྲུས་པའི་ཚུལ་ཡོད་དེ། དུས་དང་ཐོར་བདེན་བཞི་ལས་བརྒམས་ཏེ། གཟུགས་ནས་བྱང་སྟོགས་སོ་བདུན་གྱི་བར་ནམས་དོན་དམ་པར་རང་གི་མཆོན་ཉིད་ཀྱིས་ཡོད་པར་གསུངས་པ་ནམས་བྱང་དོན་དང་། དུས་བར་པར་ཤེས་རབ་སྟོང་པོ་སོགས་སུ་ཆོས་ཐམས་ཅད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་སོགས་སུ་གསུངས་པ་བྱང་དོན་གྱི་མདོ་དང་། དུས་མཐའ་མར་ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་པོ་དེ་དོན་དམ་པར་རང་གི་མཆོན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པ་དང་ཐ་སྟོད་དུ་རང་གི་མཆོན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་སོ་སོར་བྱེ་ནས་སྟོན་པའི་དོན་དམ་ཡང་དག་འཕགས་ཀྱིས་ཁྲུས་པའི་ལེ་ཏུ་ལྟ་བུ་བྱུངས་དོན་དུ་གོའོ་ཞེས་ཁྲུས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

འཁོར་ལོ་དང་པོ་དེ་དགོངས་གཞི་དགོས་པ་དངོས་ལ་གཞོད་བྱེད་དང་བཅས་པའི་མདོ་ཡིན་ཏེ། དགོངས་གཞི་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་གི་མཆོན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ལ་དགོངས། དགོས་པ་དོན་སྤྱོད་གཉིས་རྗེས་སུ་བཟུང་བ་དང་། དངོས་ལ་གཞོད་བྱེད་ཆོས་ཐམས་ཅད་དོན་དམ་པར་རང་གི་མཆོན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་འགོག་བྱེད་ཀྱི་ལུང་རིགས་ནམས་ཀྱིས་གཞོད་པའི་ཕྱིར། ཤེས་རབ་སྟོང་པོ་ལྟ་བུ་བྱང་དོན་དུ་འགྲེལ་བའི་ཚུལ་ཡོད་དེ། དགོངས་གཞི་ཆོས་ཐམས་ཅད་དོན་དམ་པར་

རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པ་ལ་དགོངས། དགོས་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྤྲོ་བའི་རིགས་ཅན་
 ཐལ་འགྱུར་བ་རྗེས་སུ་བཟུང་བ་དང་། དངོས་ལ་གཞིན་གྱིན། གཟུགས་སྤྲོ་སོགས་མངོན་སུམ་དུ་
 མཐོང་ཞིང་ཐོས་པ་དང་འགལ་བའི་ཕྱིར། དོན་དམ་ཡང་དག་འཕགས་ཀྱིས་ཁྱེས་པའི་ལེ་འདྲེས།
 འཁོར་ལོ་དང་པོ་དང་ཤེས་རབ་སྒྲིང་པོ་གཉིས་བླ་མ་དོན་དུ་བཀའ་བ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། དགག་
 བྱ་ལ་དོན་དམ་གྱི་ཁྱད་པར་འགོ་མཇུག་གང་རུང་ལ་སྦྱར། སྐབས་དེར་མ་སྦྱར་བའི་རྒྱས་འབྲིང་
 བསྐྱུས་གསུམ་ལས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་དང་། སྤྲོ་མེད་འགག་མེད་སོགས་སུ་གསུངས་པ་དེ་ངེས་
 དོན་དུ་གྲུབ་པ་དང་། ཤེས་རབ་སྒྲིང་པོ་ལྟ་བུ་དགག་བྱ་ལ་དོན་དམ་གྱི་ཁྱད་པར་འགོ་མཇུག་གང་
 དུ་ཡང་དངོས་སུ་མ་སྦྱར་བ་ནམས་བླ་མ་དོན་དུ་བསྟན་ནས། དོན་དམ་ཡང་དག་འཕགས་ཁྱེས་ཀྱི་
 ལེ་འདྲེས་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱའི་དོན་དུ་སྤྲོ་སྦྱར་གྱི་མཐའ་གཉིས་བསལ་ནས། མཐའ་གཉིས་
 སྤངས་པའི་དབུ་མའི་ལམ་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་དགོས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དབུ་མ་སྤྲོད་པ་ལས།
 དེའི་དོན་དུ་བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་སྤྲོ་བ་མེད་པ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡང་དོན་དམ་པའི་
 དབང་དུ་མཛད་པ་ཁོ་ནར་བཟོད་ཅིང་། ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་གསུམ་གྱི་དགོངས་པ་བསྟན་པས་དབུ་
 མའི་ལམ་མཐའ་གཉིས་དང་བྲལ་བ་རབ་ཏུ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་ངེས་པའི་དོན་ཁོ་ནར་གཞུང་འཇུག་
 པར་མཛད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

མཐའ་གཉིས་སྤྲོད་ཚུལ།

དེ་ལྟར་དུ་བསྟན་པས་མཐའ་གཉིས་སྤྲོད་པའི་ཚུལ་ཡོད་དེ། ཤེས་རབ་སྒྲིང་པོ་བླ་མ་དོན་དུ་
 བཀའ་བ་ལ་བརྟེན་ནས་གཟུགས་སྤྲོ་སོགས་ཡེ་མེད་དུ་འཛིན་པ་དེ་ཁྱེད་ཀྱིས། འཁོར་ལོ་དང་པོ་དང་
 དོན་དུ་བཀའ་བ་ལ་བརྟེན་ནས་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་མེད་པའི་རྟག་པའི་དངོས་པོ་དང་གཟུགས་སོགས་
 གྱི་ཚུས་ནམས་བདེན་པར་བཟུང་བ་ལྟར་དུ་གྲུབ་པ་དེ་ཁྱེད་ཀྱིས་པའི་ཕྱིར། ཤེས་རབ་སྒྲིང་པོ་དང་

དོན་དུ་བཀའ་བས་གཟུགས་སྐྱ་སོགས་ཡེ་མེད་དུ་འཛིན་པ་ཁེགས་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ།
 གཟུགས་སྐྱ་སོགས་རང་བཞིན་མེད་པར་གསུངས་པའི་དོན་དེ། དོན་དམ་པར་རང་བཞིན་མེད་
 པའི་དོན་དང་ཐ་སྙད་དུ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་འབྲུབ་ཅིང་། གཞན་དབང་རྒྱ་རྒྱུན་ལས་
 རྒྱུས་ཤིང་བདག་ཉིད་ཀྱིས་མི་སྦྱོར་བ་བཤད་པ་དེ་ཡང་། མ་ངོས་པས་ཁུས་པ་ལས། གང་ཞིག་རྒྱུན་
 ལས་རྒྱུས་པ་དེ་མ་རྒྱུས། ཞེས་གསུངས་པ་དང་མཐུན་པའི་ཕྱིར། གུན་བཏགས་དོན་དམ་པར་
 མཚན་ཉིད་ངོ་ཐོ་ཉིད་མེད་པར་བཤད་པས་ཉག་མཐའ་ཁེགས་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། གཟུགས་
 སོགས་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་པར་བཟུང་བ་ལྟར་གྱི་དོན་དེ་གུན་བཏགས་ཡིན་ལ། གཟུགས་
 སོགས་ལ་དེ་ལྟར་བཏགས་པ་ལྟར་དུ་མ་གྲུབ་པ་བཤད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཉག་མཐའ་ཁེགས་པའི་
 ཕྱིར་ཏེ། གཟུགས་སོགས་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་པར་གྲུབ་པ་ཁེགས་པའི་ཕྱིར།

གཞན་དབང་བདེན་པར་མེད་པ་གུན་བཏགས་མཚན་ཉིད་ངོ་ཐོ་ཉིད་མེད་པའི་དོན་དུ་བཤད་
 པ་ལ་འགའ་བའི་རྒྱུན་མེད་དེ། གཞན་དབང་བདེན་པར་འཛིན་པའི་བདེན་འཛིན་དེས་གཞན་དབང་
 བདེན་པར་གུན་བཏགས་པའི་ངོ་ཐོར་ཞེན་པ་ཡིན་ཞིང་། བདེན་ཞེན་དེ་སྤོང་བ་ལ་གཞན་དབང་
 བདེན་མེད་དུ་གཏན་ལ་འབབས་དགོས་པའི་ཕྱིར། དགོངས་འགྲེལ་ལས་ངོ་ཐོ་ཉིད་གསུམ་གཤོན་
 དམ་པར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པ་མཚུངས་པ་ལ་གུན་བཏགས་མཚན་ཉིད་ངོ་ཐོ་ཉིད་
 མེད་པ་བཤད། གཞན་གཉིས་ལ་མི་འཆད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། གཞན་གཉིས་བདེན་པར་མེད་
 པ་དེ་གུན་བཏགས་མཚན་ཉིད་ངོ་ཐོ་ཉིད་མེད་པའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

དབུ་མའི་ལམ་བསྟན་པའི་ཚུལ།

མདོར་ན་དོན་དམ་ཡང་དག་འཕགས་ཁུས་ཀྱི་ལེའུ་འདིས། མཐའ་གཉིས་སྤངས་ནས་དབུ་
 མའི་ལམ་བསྟན་པའི་ཚུལ་ཡོད་དེ། ཤེས་རབ་སྤྱིང་ཐོར་གཟུགས་སོགས་ངོ་ཐོ་ཉིད་མེད་པར་

བཤད་པའི་དོན་དོན་དམ་པར་ངོ་མོ་ཉིད་མེད་པའི་དོན་དུ་བཤད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་རྟག་མཐའ་
ཁེགས། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་གཞུགས་སྤྱོད་སོགས་རང་བཞིན་མེད་པར་གསུངས་པ་དེ་དག་སྤྱི་
བཞིན་དུ་འཛིན་པ་བཀག་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཆད་མཐའ་ཁེགས་པའི་ཕྱིར། དགོངས་འགྲེལ་ལས་
གཞུགས་སོགས་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ངོ་མོ་དང་ཁྱད་པར་ལ་ཀྱན་བཏགས་པའི་ངོ་མོར་རང་གི་
མཆོན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པས་ཀྱན་བཏགས་ཀྱིས་གཞན་དབང་སྤྱོད་པར་གསུངས་པའི་དོན་ཡོད་
དེ། གཞུགས་སོགས་ངོ་མོ་དང་ཁྱད་པར་ལ་ཀྱན་བཏགས་པའི་ངོ་མོར་དོན་དམ་པར་རང་གི་མཆོན་
ཉིད་གྲུབ་པས་སྤྱོད་པ་ལ་སྤྱོད་དཔོན་ལེགས་ལྡན་འབྱེད་ཀྱིས་བཤད་པ་ལྟར་བཞེད་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་ན་རེ། དོན་དམ་ཡང་དག་འཕགས་ཀྱིས་ཁྱེད་པའི་ལུ་འདིས་རྒྱས་འབྲིང་བསྟུས་
གསུམ་ངེས་དོན་དུ་བསྟུབ་པ་དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེས་བླ་མ་དོན་དུ་བཀའ་བའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ།
དེས་ཀྱན་བཏགས་མཆོན་ཉིད་ངོ་མོ་ཉིད་མེད་པ་དང་། གཞན་དབང་སྤྱོད་པ་ངོ་མོ་ཉིད་མེད་པ་དང་།
ཡོངས་གྲུབ་དོན་དམ་པར་ངོ་མོ་ཉིད་མེད་པ་གསུམ་པོ་དེ་རྒྱས་འབྲིང་བསྟུས་གསུམ་ཀྱི་དགོངས་
གཞིར་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན་དེ་མི་འཐད་དེ། དེ་ཙམ་དགོངས་གཞིར་བསྟན་པ་མ་ཡིན་པར།
ཀྱན་བཏགས་དོན་དམ་པར་རང་གི་མཆོན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པ་དང་། གཞན་དབང་དོན་དམ་པར་
མི་སྤྱོད་པ་དང་། ཡོངས་གྲུབ་ཆོས་བདག་གི་ངོ་མོར་མ་གྲུབ་པ་གསུམ་དགོངས་གཞིར་བསྟན་པའི་
ཕྱིར་ཏེ། མདོ་ཆོན་གསུམ་པའི་སྐབས་སུ་དགག་བྱ་ཆོས་བདག་བཀག་པ་ཙམ་གྱི་ཡོངས་གྲུབ་
བསྟན་པའི་དགག་བྱ་དེས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ངོ་མོ་ཉིད་མེད་པར་གསུངས་པས་ངོ་མོ་ཉིད་གཞན་
གཉིས་ལ་ཡང་དོན་དམ་གྱི་ཁྱད་པར་སྤྱོད་དགོས་པའི་ཕྱིར།

དེས་ན་དོན་དམ་ཡང་དག་འཕགས་ཀྱིས་ཁྱེད་པའི་ལུ་འདིས་རྒྱས་འབྲིང་བསྟུས་གསུམ་
ངེས་དོན་དུ་བསྟུབ་པ་ཡིན་ཏེ། རྒྱས་འབྲིང་བསྟུས་གསུམ་ལས་གཞུགས་སྤྱོད་སོགས་མི་སྤྱོད་པར་
གསུངས་པ་དེ་དོན་དམ་པར་མ་སྤྱོད་པ་ལ་དགོངས་པ་དང་། ཤེས་རབ་སྤྱོད་པོར་གཞུགས་སྤྱོད་

སོགས་མེད་པར་གསུངས་པ་དེ་སྐྱེ་འཁེབས་ཏུ་བཟུང་ན་མངོན་སུམ་ཏུ་མཐོང་ཁིང་ཐོས་པ་དང་
འགལ་བ་དང་། དུམ་འབྲུམ་ལྟ་བུར་དོན་དམ་གྱི་བྱང་པར་སྐབས་དེར་མ་སྐྱར་བར་འགོ་མཇུག་
གང་རུང་གཅིག་ཏུ་སྐྱར་བའི་གསུགས་མེད་ཅེས་སོགས་སྐབས་དེར་མ་སྐྱར་བ་ལྟར་ཏུ་སྐྱེ་
བཞེན་ཏུ་འཛིན་པ་བཀག་པ་དང་། སྐྱེ་མེད་ཏུ་གསུངས་པ་དེ་ངོ་བོ་ཉིད་དང་མཐའ་གཉིས་ལ་
དགོངས་ནས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དབྱུ་མ་སྒྲང་བ་ལས། འདིས་ནི་མདོ་སྤེལ་ཅིག་ལས་ཆོས་
ཐམས་ཅད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ནི་བྱང་དོན་ཡིན་ཏེ། དགོངས་འབྲེལ་ལ་
སོགས་པ་ལས་མདོ་ཉིད་ཀྱི་དགོངས་པ་བརྟན་ཏེ་ཞེས་ཚུད་པའི་ལན་ཏུ་དེའི་ཕྱིར་དགོངས་པ་
བརྟན་པ་ཡང་ངེས་པའི་དོན་ཉིད་ཏུ་འགལ་བ་མེད་དོ། །དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་སྐྱེ་བ་མེད་པ་ལ་སོགས་པ་
གསུངས་པ་ངེས་པའི་དོན་ཉིད་ཏུ་བསྐྱབས་པའི་ཕྱིར་དང་། མཐོང་བ་ལ་སོགས་པ་དང་འགལ་བ་
སྒྲངས་པ་དང་སྐྱེ་བཞེན་ཏུ་ཉོག་པ་བསལ་བའི་ཕྱིར། ཇི་སྐད་ཏུ་འཕགས་པ་དགོངས་པ་ངེས་
པར་འབྲེལ་བ་དེ་ཉིད་ལས། ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། སྐྱེ་བཞེན་ཏུ་ཉོག་པ་བསལ་བ་རྒྱུའི་
མདོ་དེའི་ནང་ཏུ་ཤེར་ཕྱིན་འབྲུམ་ལྟ་བུའི་དགག་བྱ་ལ་དོན་དམ་གྱི་བྱང་པར་འགོ་མཇུག་གང་རུང་
ཏུ་དངོས་སུ་སྐྱར། སྐབས་དེར་མ་སྐྱར་བའི་མདོ་ཐམས་སྐབས་དེར་མ་སྐྱར་བ་ལྟར་སྐྱེ་བཞེན་
ཏུ་འཛིན་ཏུ་མི་རུང་བ་ཡང་བཤད་པར་བྱ་སྟེ། སྟོང་ཐུན་ཆེན་མོ་ལས། འདིས་ཡུམ་རྒྱས་འབྲིང་
སོགས་ནས་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་བ་མེད་པར་གསུངས་པ་སོགས་ལ་སྐྱེ་བཞེན་ཏུ་བཟུང་ཏུ་མི་
རུང་བར་དོན་དམ་པར་སྐྱེ་བ་མེད་པ་སོགས་སུ་བཟུང་དགོས་པ་ཡིན་པར་བརྟན་པས། མདོ་སྤེལ་
དགོངས་འབྲེལ་གྱིས་ཡུམ་རྒྱས་འབྲིང་བསྐྱས་གསུམ་ངེས་དོན་ཡིན་པར་གཏན་ལ་ཐབ་པར་དབྱུ་
མ་སྒྲང་བ་ལས་རྒྱས་པར་བཤད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

དབྱུ་མ་སྒྲང་བའི་ལུང་འདིས་རྒྱས་འབྲིང་བསྐྱས་གསུམ་ལས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་གསུངས་
པ་དེ་དོན་དམ་པར་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་སོགས་སུ་དགོངས་པར་བཤད་པའི་སྟོན་སྟེ། ཤེས་རབ་སྟོང་
པོ་ལྟ་བུར་གསུགས་མེད་སྐྱེ་མེད་ཅེས་སོགས་དང་། དོན་དམ་གྱི་བྱང་པར་འགོ་མཇུག་གང་རུང་

དུ་དངོས་སུ་སྐྱབས་དེར་མ་སྐྱར་བའི་ཤེར་ཕྱིན་འབྲུམ་ལྟ་བུའི་མདོ་རྣམས་དོན་དམ་གྱི་ཁྱད་
པར་སྐབས་དེར་དངོས་སུ་མ་སྐྱར་བ་ལྟར་དུ་སྐྱེ་བཞིན་དུ་འཛིན་དུ་མི་རུང་བར་བཤད་ནས་
རྒྱས་འབྲིང་བསྟུས་གསུམ་སོགས་ལས་དེ་ལྟར་གསུངས་པ་དེ་དེས་དོན་དུ་གཏན་ལ་པལ་བ་ཡིན་
ཏེ། བླ་མ་རྣམས་འབྲེད་ལས། འདི་ནི་རོ་མོ་ཉིད་མེད་པ་སོགས་སུ་གསུངས་པའི་དགོངས་པ་
དགོངས་འབྲེལ་གྱིས་བཟུལ་ཏེ། སྐྱེ་བཞིན་དུ་འཛིན་པ་བཀག་ནས་དེས་དོན་དུ་བསྐྱབས་པར་
བཤད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟ་བུའི་རྒྱས་འབྲིང་བསྟུས་གསུམ་གྱི་མདོ་དེ་སྐབས་
དེར་དོན་དམ་གྱི་ཁྱད་པར་དངོས་སུ་མ་སྐྱར་བ་ལྟར་དུ་སྐྱེ་བཞིན་དུ་འཛིན་དུ་མི་རུང་བ་ཡིན་
གྱི་སྒྲིབ་ན་སྐྱེ་བཞིན་པ་ཡང་ཡིན། དོན་དམ་གྱི་ཁྱད་པར་སྐྱར་བ་ཡང་ཡིན་ཏེ། དེས་དོན་གྱི་
མདོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་གིས། དོན་དམ་ཡང་དག་འཕགས་གྱིས་ཁྱུས་པའི་ལེའུ་འདིས། འཁོར་ལོ་བར་པ་
དེས་དོན་དུ་སྐྱབས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། བླ་མ་དོན་དུ་བཟུལ་བའི་ཕྱིར། ཟེར་ན། དེའི་སྒྲིབ་མེད་དེ།
དགོངས་པ་བསྟན་ནས་དེས་དོན་དུ་གསུངས་པ་དང་། བླ་མ་དོན་དུ་བཟུལ་བ་གཉིས་མདོ་གཅིག་
ཡིན་ན་འགལ་ཡང་མདོ་གཅིག་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བླ་མ་རྣམས་འབྲེད་ལས། བླ་མ་དོན་དུ་གསུངས་
པ་དང་དགོངས་པ་བསྟན་ནས་དེས་དོན་དུ་སྐྱབས་པ་གཉིས་མདོ་གཅིག་ཡིན་ན་འགལ་མེད་ཀྱི་འཁོར་
ལོ་བར་པ་ཅེས་དུ་གཅིག་པ་ཡིན་གྱི་མདོ་གཅིག་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

དོན་དམ་ཡང་དག་འཕགས་གྱིས་ཁྱུས་པའི་ལེའུ་འདིས། རྒྱས་འབྲིང་བསྟུས་གསུམ་དེས་
དོན་དུ་གཞུང་འཇུག་པ་ཡིན་ཏེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་ཅན་ལ་འཁོར་ལོ་གཉིས་པ་གསུངས་པ་དེ་
ལ་དགག་བྱ་ལ་དོན་དམ་གྱི་ཁྱད་པར་དངོས་སུ་སྐྱར་བ་དང་མ་སྐྱར་བ་གཉིས་ལས་ཕྱི་མའི་མདོ་
ནས་འབྲུང་བ་སྐྱེ་བཞིན་དུ་གཞུང་དུ་མི་རུང་བར་སྐྱེ་མའི་མདོ་ནས་འབྲུང་བ་ལྟར་སྐྱེ་བཞིན་
པར་ཤེས་པར་གྱིས་ཤིག་ཅེས་བསྟན་པའི་ཕྱིར།

ཁོ་ན་རེ། འོན་དམ་ཡང་དག་འཕགས་ཀྱིས་ཁྱེས་པའི་ལེ་འདྲེས། དབྱ་མ་པ་འདོད་པ་ལྟར་
 གྱི་མཆོན་ཉིད་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོ་དང་། སེམས་ཅམ་པ་འདོད་པ་ལྟར་གྱི་
 མཆོན་ཉིད་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་དངོས་སུ་བསྟན་པས་བྱང་དོན་དགོངས་པ་ཅན་དུ་འགྲེལ་བ་
 ཡིན་ཟེར་ན། མི་འཐད་དེ། སེམས་ཅམ་པས་འདོད་པ་ལྟར་གྱི་མཆོན་ཉིད་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་
 དེ་སེམས་ཅམ་པས་འཁོར་ལོ་བར་པའི་དོན་དུ་རྗེ་ལྟར་བཀའ་བ་ལེ་འདྲེས་འདིའི་དོན་མ་ཡིན་པར་
 ལེགས་ལྟན་འབྱེད། ཞི་འཆོ་ཡབ་སྲས་རྣམས་ཀྱིས་དབྱ་མའི་ཚུལ་དུ་བཀའ་བ་ལྟར་འཐད་པའི་
 ཕྱིར། བྱང་དེས་རྣམ་འབྱེད་ལས། དགོངས་འགྲེལ་ལས། མཆོན་ཉིད་གསུམ་གསུངས་པའི་དོན་
 རྣམ་འབྱོར་སྦྱོད་པ་དག་གིས་རྗེ་ལྟར་བཀའ་བ་མདོའི་དོན་མ་ཡིན་པར་དབྱ་མའི་དོན་དུ་འགྲེལ་
 བའི་ལམ་སྟོལ་འདི་ནི་ལེགས་ལྟན་འབྱེད་ཀྱིས་ཕྱི་བ་ཞིབ་ཏུ་ནི་དབྱ་མ་སྤང་བ་ལས་བཤད་ཚུལ་
 གཉིས་ཀྱིས་མདོ་འགྲེལ་ཚུལ་ཞིབ་ཏུ་ཤེས་ན་ཤིང་ཏེ་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱི་རིགས་པའི་རྣམ་འགྲུར་
 དང་གསུང་རབ་འགྲེལ་ཚུལ་དུ་མ་ཞིག་ཤེས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འོན་དམ་ཡང་དག་
 འཕགས་ཀྱིས་ཁྱེས་པའི་ལེ་འདྲེས་དེས་དོན་གྱི་མདོ་ཡིན་ཀྱང་། སེམས་ཅམ་པའི་འདོད་པ་ལྟར་
 གྱི་མཆོན་ཉིད་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་སྟོན་པའི་ལེགས་ཕྱེའི་ཆོས་འཁོར་གཅིག་ནི་འདོད་དེ། བྱང་
 དེས་རྣམ་འབྱེད་ལས། གལ་ཏེ་རྣམ་འབྱོར་སྦྱོད་པ་བས་མཆོན་ཉིད་གསུམ་གྱིས་འཛོག་ལུགས་
 མདོ་འདིའི་དོན་མ་ཡིན་ན་མདོ་གང་གི་ཡང་དོན་མ་ཡིན་པར་བཞེད་དམ་སྟུང་ན། དབྱ་མ་སྤང་བ་
 ལས། དགོངས་འགྲེལ་དང་། ལང་ག་ལེགས་དང་། ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཁོ་ན་རེ། འོན་དམ་ཡང་དག་འཕགས་ཀྱིས་ཁྱེས་པའི་ལེ་འདྲེས། དབྱ་མ་པ་འདོད་པ་
 ལྟར་གྱི་མཆོན་ཉིད་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོ་དང་། སེམས་ཅམ་པས་འདོད་པ་
 ལྟར་གྱི་མཆོན་ཉིད་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་དེ་དངོས་སུ་བསྟན་པ་དེ་ཆ་ཕྱི་ནས་འཛོག་པའི་དོན་
 ཡིན་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། སྟོབ་དཔོན་ལེགས་ལྟན་འབྱེད་ཀྱིས་ཕྱི་དོན་བཀག་ནས་སེམས་ཅམ་དུ་
 སྟོབ་པའི་གཞན་དབང་བདེན་པར་གྲུབ་པའི་རྣམ་གཞག་དེ་མདོ་གང་གི་ཡང་དོན་མ་ཡིན་པར་

བཞེད་ན། དེ་ལྟར་ཞི་འཇོ་ཡབ་སྐུ་ཀྱང་བཞེད་དམ་སྐུ་ན་མ་ཡིན་ཏེ། ཞི་འཇོ་ཡབ་སྐུ་གིས་
དབུ་མ་སྐྱང་བར་བཤད་པ་ལྟར་དགོངས་འབྲེལ་ལང་ག་ལེགས་རྒྱན་སྒྲུག་པོ་བཞོད་པ་སོགས་ཀྱི་
མདོ་རིལ་པོའི་དོན་ལ་ཆ་སྤྲེལ་མཛོག་ཅེས་དོགས་པ་དཔྱད་པའི་སྐྱབས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་
པོ་དེར་ཐལ། རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ་ལས། སྒྲོབ་དཔོན་ལེགས་ལྷན་འབྲེད་ཕྱི་དོན་
བཀག་པ་མདོ་གང་གི་ཡང་དོན་མ་ཡིན་པར་བཞེད་དམ་སྐུ་སྤྲེད་དབུ་མར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་
པའི་ཕྱིར།

དེ་ལྟར་མ་ཡིན་ན་དོན་དམ་ཡང་དག་འཕགས་ཀྱིས་ཞུས་པའི་ལེའུ་འདིས་སེམས་ཅམ་པ་
འདོད་པ་ལྟར་གྱི་བླ་མ་དངོས་སུ་བཀྲལ་བར་ཐལ། དེས་སེམས་ཅམ་པ་འདོད་པ་ལྟར་གྱི་མཆན་
ཉིད་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ལེའུ་འདིས་རྒྱས་འཕྲིང་བསྐྱུས་
གསུམ་བླ་མ་དོན་དུ་དངོས་སུ་བཀྲལ། དོན་དམ་ཡང་དག་འཕགས་ཀྱིས་ཀྱི་ལེའུ་ས་དེ་རྣམས་
ངས་དོན་དུ་བསྐྱབ་པ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་བྱས་ཏེ། དོན་དམ་གྱི་བྱད་པར་
འགོ་མཐུག་གང་དུ་ཡང་དངོས་སུ་མ་སྐྱར་པའི་ཤེས་རབ་སྒྲིང་པོ་ལྟ་བུ་བླ་མ་དོན་དུ་བཀྲལ། མདོ་
རྒྱས་འཕྲིང་བསྐྱུས་གསུམ་ངས་དོན་དུ་དངོས་སུ་བསྐྱབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བླ་མ་རྣམ་འབྲེད་ལས།
དེ་ཡང་ཤེས་རབ་སྒྲིང་པོ་ལྟ་བུ་མདོ་དེའི་ནང་དུ་དོན་དམ་པ་དང་བདེན་པའི་བྱད་པར་གསལ་
བར་མ་སྐྱར་བར་གཟུགས་མེད། ཅེས་པ་ལ་སོགས་པ་བསྟན་པ་ནི་དེ་ལྟར་བསྟན་པ་དེ་ཅམ་
གིས་སྒྲིང་བཞེན་པར་གཟུང་དུ་མི་རུང་བས་གཞན་དུ་བླ་མ་དགོས་པས་བླ་མ་དོན་ལོ། །ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། མདོ་གཅིག་ཡིན་ན་འགལ་མོད་ཅེས་གསུངས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། བླ་མ་
དོན་དུ་འབྲེལ་རྒྱའི་འཁོར་ལོ་བར་བ་དང་། ངས་དོན་དུ་སྐྱབ་རྒྱའི་འཁོར་ལོ་བར་བ་གཉིས་རྒྱས་
འཕྲིང་བསྐྱུས་གསུམ་ལྟ་བུ་གཅིག་ལ་བྱེད་རིགས་པའི་ཕྱིར།

ཐལ་འགྱུར་བས་དགོངས་པ་འབྲེལ་ཚུལ།

གཉིས་པ་ལ་དབྱུང་མ་ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་ཡོད་དེ། དགེ་སློང་དག་འདི་ནི་སྤྱག་བསྐྱལ་འཕགས་པའི་བདེན་པའོ། །ཞེས་སོགས་ངེས་དོན་གྱི་མདོ་དང་། འཁོར་ལོ་བར་པ་ལ་ངེས་དོན་གྱི་མདོས་བྲལ། ཐལ་ལ་བྱང་དོན་གྱི་མདོས་བྲལ་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་དེར་ཐལ། བདེན་བཞིའི་ཆོས་འཁོར་གསུངས་པའི་ཆེ་ན་ཀུན་ཤེས་ཀྱི་རྩི་རྒྱུད་ལ་མཐོང་ལམ་སྦྱེས་པ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། སྤྱག་བསྐྱལ་ཤེས་པར་བྱ། སྒྲར་ཡང་ཤེས་པར་བྱར་མེད། ཅེས་བཤེས་བདེན་བཞི་རང་བཞིན་གྱིས་ཤེས་པར་བྱར་མེད་པ་སོགས་བསྟན་པའི་ཕྱིར། འཁོར་ལོ་བར་པ་ལ་ངེས་དོན་གྱི་མདོས་བྲལ་པར་ཐལ། ཤེས་རབ་སྦྱང་པོ་ངེས་དོན་གྱི་མདོར་འདོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཡིན་ཀྱང་དགག་བྱ་ལ་དོན་དམ་གྱི་བྱང་པར་དངོས་སུ་སྤྱར་བའི་མདོར་མི་འདོད་དེ། མདོ་དེའི་ནང་དུ་དོན་དམ་པ་དང་བདེན་པ་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་གསལ་པོ་མེད་པའི་ཕྱིར། དོན་དམ་ཡང་དག་འཕགས་ཀྱིས་ཁྱེས་པའི་ལུ་བྱང་དོན་གྱི་མདོར་འདོད་ཀྱང་། སེམས་ཅམ་པ་འདོད་པ་ལྟར་གྱི་མཆོན་ཉིད་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་སྟོན་པའི་ལེགས་ཤིང་ཆོས་འཁོར་གྱི་ཐ་སྙད་ནི་འདོད་དེ། ཐ་སྙད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་འདི་གཉིད་པ་དང་མཐུན་པར་འདོགས་པའི་ཕྱིར་དང་། དེ་དང་དེའི་སྐྱེ་འཇུག་པ་ལ་བཞག་དུ་ཡོད་པས་མ་བྲལ་བའི་ཕྱིར།

གཟུངས་རྒྱལ་ནས་བཞག་པའི་ཚུལ།

གཟུངས་རྒྱལ་ནས་བཞག་པའི་ཚུལ་ལ། བཞག་བྱའི་མདོ་བཀོད་པ་དང་། མདོའི་དོན་བཞག་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ། འཁོར་ལོ་གསུམ་གྱི་ཐ་སྙད་དངོས་སུ་མ་གསུངས་ཀྱང་། གཏུལ་བྱ་བའི་རིམ་པ་གསུམ་གྱི་སྒྲོ་ནས་འབྱུང་བའི་ཆོས་འཁོར་གསུམ་གྱི་ཐ་སྙད་གསུངས་ཏེ།

གཟུངས་ཀྱི་དབང་ཕྱག་རྒྱལ་པོས་ཞུས་པའི་མདོ་ལས། རིགས་ཀྱི་བྱ་དཔེར་ན་འདི་ལྟ་སྟེ། རྣམ་
བྱ་མཁན་མཁས་པས་རྣམ་བྱ་སྦྱོང་བའི་ཚུལ་ལེགས་པར་ཤེས་པ་དེས། རྣམ་བྱ་རིན་པོ་ཆེའི་
རིགས་ནས་ཡོངས་སུ་མ་དག་པའི་རྣམ་བྱ་རིན་པོ་ཆེ་བསྐྱངས་ཏེ། དང་པོར་ལན་ཚུའི་ཚུ་རྣམ་པོས་
སྐྱངས་ཏེ་སྒྲིའི་རེ་བས་ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བས་སྦྱོང་བར་བྱེད་དོ། །དེ་ཙམ་གྱི་བཙུན་པ་འདོར་བ་ཡང་
མ་ཡིན་ཏེ། དེའི་འོག་ཏུ་བས་ཀྱི་ཁུ་བཙུན་པོས་སྐྱངས་ནས་བལ་གྱི་ལྷ་བས་ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བས་
སྦྱོང་བར་བྱེད་དོ། །དེ་ཙམ་གྱི་བཙུན་པ་འདོར་བ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། དེའི་འོག་ཏུ་སྐྱེན་ཆེན་པོའི་ཁུ་
བས་སྐྱངས་ནས་རས་སྐབ་མོས་ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བས་སྦྱོང་བར་བྱེད་དོ། །ཡོངས་སུ་བྱང་སྟེ་བྱི་མ་
དང་བུལ་བ་ནི་བྱི་རྒྱུའི་རིགས་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱའོ། །

རིགས་ཀྱི་བྱ་དེ་བཞིན་དུ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་ཡོངས་སུ་མ་དག་པའི་སེམས་ཅན་གྱི་
ཁམས་མཐུན་ནས་མི་རྟག་པ་དང་། སྒྱག་བསྐལ་བ་དང་། བདག་མེད་པ་དང་། མི་གཙང་བ་ལ་
ཡིད་འབྱུང་བའི་གཏམ་གྱིས་འཁོར་བ་ལ་དགའ་བའི་སེམས་ཅན་སྦྱོ་བ་བསྐྱེད་པར་མཛད་དེ།
འཕགས་པའི་ཆོས་འདུལ་བ་ལ་འཇུག་པར་མཛད་དོ། །

དེ་ཙམ་གྱིས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་བཙུན་པ་འདོར་བ་མ་ཡིན་ཏེ། དེའི་འོག་ཏུ་སྦྱོང་
བ་ཉིད་དང་། མཚན་མ་མེད་པ་ཉིད་དང་། སྦྱོན་པ་མེད་པའི་གཏམ་གྱིས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་
ཚུལ་རྟོགས་པར་མཛད་དོ། །

དེ་ཙམ་གྱིས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་བཙུན་པ་འདོར་བ་མ་ཡིན་ཏེ། དེའི་འོག་ཏུ་བྱིར་མི་
སྒྲིག་པའི་འཁོར་ལོའི་གཏམ་དང་། འཁོར་གསུམ་ཡོངས་སུ་དག་པའི་གཏམ་གྱིས་རང་བཞིན་སྒྲི་
ཆོགས་ཀྱི་རྒྱ་ཅན་གྱི་སེམས་ཅན་དེ་དག་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཡུལ་ལ་འཇུག་པར་མཛད་
དོ། །ཞུགས་པར་གྱུར་ཅིང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཆོས་ཉིད་རྟོགས་པ་ནི་སྒྲི་ན་མེད་པའི་ཡོན་
གནས་ཆེན་པོ་ཞེས་བཙུན་པ་ནི་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

མདོའི་དོན་བཤད་པ།

༩ གཉིས་པ་ལ་ཁ་ཅིག་གིས། དགོངས་འགྲེལ་ལས་བཤད་པའི་འཁོར་ལོ་གསུམ་དང་འདི་
ནས་བཤད་པའི་ཆོས་འཁོར་གསུམ་དོན་གཅིག་ཅིང་། འདི་ནས་བཤད་པའི་འཁོར་ལོ་གསུམ་
པོའི་མཚན་གཞིར་མདོ་སྡེ་དགོངས་འགྲེལ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྤྱིང་པོའི་མདོ་སོགས་སྤྱིང་
པོའི་མདོ་བཙུ་འཛིན་པ་ཡིན་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། དགོངས་འགྲེལ་ནས་བཤད་པ་དེ་གདུལ་བྱ་རྒྱུད་
ཐ་དད་པའི་དབང་དུ་བྱས། འདི་ནས་བཤད་པ་དེ་ཚོར་བྱ་གཅིག་ཉིད་སྤྱིང་བྱེད་གསུམ་གྱིས་སྤྱིང་
བ་ལྟར་གདུལ་བྱ་རྒྱུད་གཅིག་ལས་ལ་བགྱི་བའི་དབང་དུ་བྱས། དོན་དམ་ཡང་དག་འཕགས་ཞུས་
ཀྱི་ལེ་འུའི་ནང་དུ་མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་གསུམ་དུ་བྱུང་བར་བསྟན། དཔལ་འབྱེད་གི་མདོ་སོགས་
ལས་མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་གཅིག་ཏུ་བྱུང་བར་བསྟན། དགོངས་འགྲེལ། ཡེ་ཤེས་སྣང་བ་རྒྱན་གྱི་
མདོ་སོགས་གྱིས་བྱང་པའི་བྱེད་པ་དང་མི་མཐུན་པའི་བྱེད་པ།

རང་ལུགས་ཡོད་དེ། སྤྱིས་བྱ་རྒྱུད་དུའི་ཆོས་སྐྱོར་སྟོན་པའི་མདོ་རིམ་པ་དང་པོ་དང་། མི་
ཉག་སོགས་བཙུ་བྱག་སྟོན་པའི་མདོ་དང་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་སོགས་སྟོན་པའི་མདོ་རྣམས་རིམ་
པ་བཞིན་གཉིས་པ་དང་། མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་གཅིག་ཏུ་བྱུང་བ་དང་བྱང་རྒྱུ་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་
ནས་རྒྱལ་སྤྱིས་ཀྱི་སྤྱིད་པ་ལ་སློབ་ཚུལ་སྟོན་པའི་མདོ་གསུམ་པ་ཡིན་པའི་བྱེད་པ།

རྒྱུ་འབྱེད་བསྐྱུས་གསུམ་ལྟ་བུའི་ནང་དུ་འདི་ནས་བཤད་པའི་འཁོར་ལོ་རིམ་པ་གསུམ་
གཤམ་དེ། བདག་ཉིད་སྤྱིག་སྤྱིང་དགོ་བ་སྤྱིབ་པ། གཞན་དེ་ལ་བསྐྱུལ་བ་སོགས་ཀྱི་མདོ་དང་པོ་
དང་། གཟུགས་མི་ཉག་པ་ཉིད་དུ་ཡིད་ལ་བྱའོ་ཞེས་སོགས་གཉིས་པ་དང་། དེ་ལས་གཞན་པའི་
མདོ་གསུམ་པ་ཡིན་པའི་བྱེད་པ། དེས་ན་མདོ་འདིས་ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་ཅན་དང་ཐེག་དམན་གྱི་
རིགས་ཅན་གཉིས་ལས་ལ་སློབ་ཚུལ་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ། རིམ་པ་དང་པོས་ཐེག་དམན་གྱི་རིགས་

༡༡། །མཁས་གྲུབ་སྤྱོད་པའི་ཁྱེ་མཆོག་དགེ་འདུན་བསྟན་དར་
བ་ཆེན་པོའི་གསུང་དྲང་ངེས་རྣམ་འབྱེད་གྱི་
མཐའ་དཔྱད་བཞུགས་སོ།།

༡༡། །རྒྱལ་བའི་རྒྱལ་ཚབ་བྱམས་མགོན་ཆོས་གྱི་རྗེ། །རྒྱལ་སྤྱི་གཞོན་ནུའི་ལུས་
འཆང་འཇམ་དཔལ་དབྱངས། །རྒྱལ་བའི་སྤྱི་པོ་སྤྱོད་ཐོགས་མེད་སོགས། །རྒྱལ་བ་ཡབ་སྤྱི་
བཅས་ལ་གྲུས་བྱས་འཆོལ། །

འཁོར་ལོ་གསུམ་གྱི་མཆོན་ཉིད་ལ་དབྱེད་པ།

འདིར་གཉིས་པ་ལུང་གི་ཆོས་འཁོར་གྱི་དྲང་ངེས་འབྲེལ་ཚུལ་གྱི་བྲག་རྩ་བཤད་པ་ལ།
སེམས་ཅམ་པའི་ལུགས་བཤད་པ་དང་། དབྱེ་མ་པའི་ལུགས་བཤད་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ་
གསུམ་ལས། དང་པོ་ལ། ཁ་ཅིག་ན་རེ། འཁོར་ལོ་གསུམ་པོ་དེ་ཅིག་ཅར་དང་རིམ་ཅན་གང་རུང་
དུ་མ་བསྐྱོར་ཟེར་ན། འོ་ན། འཁོར་ལོ་གསུམ་པོ་དེ་ཅིག་ཅར་དང་རིམ་ཅན་གང་རུང་དུ་མ་གྲུབ་
པར་ཐལ། ཁྱོད་གྱི་དམ་བཅའ་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རྒྱས་ཏེ། དེ་གསུམ་ཅིག་ཅར་དང་རིམ་
ཅན་གང་རུང་གི་དོན་བྱེད་རྒྱས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་གསུམ་པོ་ཆོས་ཅན། དོན་བྱེད་
རྒྱས་སྟོང་ཡིན་པར་ཐལ། ཅིག་ཅར་རིམ་ཅན་གང་རུང་གི་དོན་བྱེད་རྒྱས་སྟོང་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
ཉགས་ཁས། འདོད་མི་རྒྱས་ཏེ། དོན་བྱེད་རྒྱས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་སྟོན་པས་འཁོར་ལོ་གསུམ་པོ་དེ་ཅིག་ཅར་དུ་བསྐྱོར་བེར་ན། འོ་ན། སྟོན་པས་དགེ་སྦྱོར་དག་འདི་ནི་སྤྱག་བསྐྱེད་འཕགས་པའི་བདེན་པའོ། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་མདོ་དང་། རྒྱས་འབྲིང་བསྐྱེད་པས་གསུམ་དང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དོན་དམ་ཡང་དག་འཕགས་ཞུས་ཀྱི་ལེ་ཏུ་ནམས་ཅིག་ཅར་དུ་བསྐྱོར་བར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་དམ་བཅའ་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ལུས་ཏེ། དགེ་སྦྱོར་དག་འདི་ནི་སྤྱག་བསྐྱེད་འཕགས་པའི་བདེན་པའོ། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་མདོ་སྟོན་པ་མདོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་པའི་ཚུལ་བསྟན་ནས་ཞག་བཞི་བཅུ་ཅུ་ལྟ་ལོན་པའི་རྗེས་སུ་གསུངས་པ་དང་། རྒྱས་འབྲིང་བསྐྱེད་པས་གསུམ་སྟོན་པ་མདོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་པའི་ཚུལ་བསྟན་པའི་ཕྱི་དེ་ལོ་བྱ་ཆོད་ཕྱང་པོའི་རི་ལ་གསུངས་པ་སོགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་བཙུགས་པའི་འདས་ཀྱིས་དུས་དང་པོར་གསུངས་པའི་མདོ་ལ་བདེན་བཞིའི་ཆོས་འཁོར་གྱིས་བྱུང་བ་དང་། དུས་བར་པར་གསུངས་པའི་མདོ་ལ་མཚན་ཉིད་མེད་པའི་ཆོས་འཁོར་གྱིས་བྱུང་བ་དང་། དུས་ཐ་མར་གསུངས་པའི་མདོ་ལ་ལེགས་ཕྱེའི་ཆོས་འཁོར་གྱིས་བྱུང་བ་ཡིན་ཅོ་ཟེར་ན། འོ་ན། བཙུགས་པའི་འདས་ཀྱིས་དུས་དང་པོར་གསུངས་པའི་མདོ་ལ། དགོངས་འགྲེལ་ནས་དངོས་སུ་གསུངས་པའི་བཀའ་དང་པོ་བདེན་བཞིའི་ཆོས་འཁོར་སོགས་ཀྱིས་བྱུང་བར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་དམ་བཅའ་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ལུས་ཏེ། དགོངས་འགྲེལ་ནས་དངོས་སུ་གསུངས་པའི་འཁོར་ལོ་གསུམ་པོ་དེ་དུས་ཅམ་གྱི་སྟོན་པ་འཛོགས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་བཙུགས་པའི་འདས་ཀྱིས་དུས་དང་པོར་གསུངས་པའི་གསུང་རབ་ཐམས་ཅད་ལ་འཁོར་ལོ་དང་པོས་བྱུང་བ་དང་། དུས་བར་པར་གསུངས་པའི་གསུང་རབ་ཐམས་ཅད་ལ་འཁོར་ལོ་བར་པས་བྱུང་བ་དང་། དུས་ཐ་མར་གསུངས་པའི་གསུང་རབ་ཐམས་ཅད་ལ་འཁོར་ལོ་ཐ་མས་བྱུང་བ་ཡིན་ཅོ་ཟེར་ན། འོ་ན། བཙུགས་པའི་འདས་ཀྱིས་དུས་དང་པོར་གསུངས་པའི་མདོ་ཡིན་ན། དགོངས་འགྲེལ་ནས་དངོས་སུ་གསུངས་པའི་འཁོར་ལོ་དང་པོ་ཡིན་པས་བྱུང་བར་ཐལ། བཙུགས་

ལྷན་འདས་གྱིས་དུས་དང་པོར་གསུངས་པའི་གསུང་རབ་ཐམས་ཅད་ལ་འཁོར་ལོ་དང་པོས་བྱུང་
 པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དགེ་སློང་དག་ལམ་ཐབས་དང་ཆོས་གོས་རྒྱུ་པོར་བགོ་བ་ལ་བསྐབ་པར་
 བྱའོ། །ཞེས་པའི་མདོ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། བདེན་བཞི་གང་ཡང་རུང་བ་
 དངོས་བསྟན་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་བསྟན་པའི་མདོ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།
 འདོད་མི་རུས་ཏེ། བསྐབ་བྱ་ཅམ་བསྟན་པའི་མདོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། །གལ་ཏེ་ཅ་བའི་ཐལ་འགྲུར་ལ་
 མ་བྱུང་ན། འོ་ན། གསུངས་རྒྱལ་ནས་བཤད་པའི་འཁོར་ལོ་དང་པོ་ལ་འཁོར་ལོ་དང་པོས་བྱུང་
 པར་ཐལ། མ་བྱུང་བ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ལུས་རྒྱས་པའི་ནང་ཆོན་དུ་གྱུར་པའི་གསུགས་ནི་དགྲར་
 ཡིད་ལ་བྱའོ། །ཞེས་སོགས་འཁོར་བ་ལ་སློབ་བསྐྱེད་པའི་མདོ་ཆོས་ཅན། འཁོར་ལོ་དང་པོ་ཡིན་
 པར་ཐལ། གསུངས་རྒྱལ་ནས་བཤད་པའི་འཁོར་ལོ་དང་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། །དེར་ཐལ། ཆོས་ཅན་
 དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། ལུས་རྒྱས་པའི་མདོ་ཆོག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་ ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ཐེག་དམན་གྱི་རིགས་ཅན་ལ་གཙོ་བོར་དགོངས་ནས་
 གསུངས་པའི་མདོ། བཀའ་དང་པོ་བདེན་བཞིའི་ཆོས་འཁོར་གྱི་མཆོན་ཉིད། ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་
 བྱ་ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་ཅན་དབང་རྣམས་ལ་གཙོ་བོར་དགོངས་ནས་གསུངས་པའི་མདོ། །བཀའ་
 བར་བ་མཆོན་ཉིད་མེད་པའི་ཆོས་འཁོར་གྱི་མཆོན་ཉིད། ཆེད་དུ་བྱ་བའི་འདུལ་བྱ་ཐེག་ཆེན་གྱི་
 རིགས་ཅན་དབང་རྒྱལ་ལ་གཙོ་བོར་དགོངས་ནས་གསུངས་པའི་མདོ། བཀའ་ཐ་མ་ལེགས་སྤེའི་
 ཆོས་འཁོར་གྱི་མཆོན་ཉིད་ཟེར་ན། བཅོམ་ལྷན་འདས་གྱིས་ལྷ་སྤེལ་དགེ་སློང་དག་ལམ་ཐབས་
 རྒྱུ་པོར་བགོ་བ་ལ་བསྐབ་པར་བྱའོ། །ཞེས་པའི་མདོ་ཆོས་ཅན། མཆོན་བྱ་དང་པོ་དེར་ཐལ།
 མཆོན་ཉིད་དང་པོ་དེའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཐེག་དམན་གྱི་མདོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། བདེན་བཞི་
 གང་ཡང་རུང་བ་དངོས་བསྟན་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་བསྟན་པའི་མདོ་ཡིན་པར་
 ཐལ། །འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། བོད་དུ་བཀག་ཟེན་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། བླ་མ་སེམས་དཔལ་དོན་དམ་ཡང་དག་འཕགས་ཞུས་ཀྱི་ལེ་འུ་ཆོས་ཅན།
མཆོན་བྱ་བར་པ་དེར་ཐལ། མཆན་ཉིད་བར་པ་དེའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེའི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་
བྱ་དེ་ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་ཅན་དབང་རྣམས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེའི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་
བྱ་ཆོས་ཅན། བླ་མ་སེམས་དཔལ་དོན་དམ་ཡང་དག་འཕགས་ཞུས་ཀྱི་ལེ་འུ་ཆོས་ཅན། བླ་མ་སེམས་ཅན་པའི་རིགས་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
མ་གྲུབ་ན། བླ་མ་སེམས་དཔལ་དོན་དམ་ཡང་དག་འཕགས་ཞུས་ཀྱི་ལེ་འུ་ཆོས་ཅན། བླ་མ་སེམས་ཅན་པའི་རིགས་ཅན་ཡིན་པར་ཐལ།
བླ་མ་སེམས་ཅན་པའི་མདོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྩ་བར་འདོད་མི་རྒྱས་ཏེ། བཀའ་ཐ་མ་ལེགས་ཕྱིར་
ཆོས་འཁོར་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། དེ་ཆོས་ཅན། མཆན་ཉིད་ཕྱི་མ་དེར་ཐལ། མཆོན་བྱ་
ཕྱི་མ་དེའི་ཕྱིར། ཉགས་སྒྲོལ། །

ཁ་ཅིག་ དགོངས་འབྲེལ་ནས་དངོས་སུ་གསུངས་པའི་འཁོར་ལོ་གསུམ་པོ་དེ་དུས་ཀྱི་སྒོ་
ནས་མི་འཛོག་ཟེར་ན། དེ་འཛོག་པར་ཐལ། དགེ་སྦྱང་དག་འདི་ནི་སྤྱག་བསྐྱེད་འཕགས་པའི་བདེན་
པའོ། ཞེས་སོགས་ཀྱི་མདོ་འདི་འཁོར་ལོ་དང་པོར་འཛོག་བྱེད་ཅིག་ཡོད་པ་གང་ཞིག་ བདེན་བཞི་
དངོས་བསྟན་བསྟན་ཕྱིར་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་བསྟན་པའི་མདོ་ཡིན་པ་ཅན་གྱིས་ཀྱང་འཁོར་ལོ་
དང་པོར་མི་འཛོག་ །སྦྱང་ཉིད་དངོས་བསྟན་བསྟན་ཕྱིར་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་བསྟན་པའི་མདོ་ཡིན་
པ་ཅན་གྱིས་ཀྱང་བཀའ་བར་པ་མཆན་ཉིད་མེད་པའི་ཆོས་འཁོར་དུ་ཡང་མི་འཛོག་པའི་ཕྱིར། དང་
པོ་དེར་ཐལ། དེ་འཁོར་ལོ་དང་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་མ་གཉིས་མ་གྲུབ་ན། ཡུམ་བར་མའི་ནང་ཆོན་
དུ་གྱུར་པའི་གཟུགས་མི་ཉག་པ་ཉིད་དུ་ཡིད་ལ་བྱའོ། །གཟུགས་སྦྱང་པ་དང་བདག་མེད་པ་ཉིད་
དུ་ཡིད་ལ་བྱའོ་ཞེས་སོགས་ཀྱི་མདོ་ཆོས་ཅན། བཀའ་དང་པོ་བདེན་བཞིའི་ཆོས་འཁོར་ཡིན་
པར་ཐལ། བདེན་བཞི་དངོས་བསྟན་བསྟན་ཕྱིར་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་བསྟན་པའི་མདོ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། དེར་ཐལ། མདོ་རྟོགས་ཀྱི་ནང་ཆོན་དུ་གྱུར་པའི། ལམ་ཤེས་ཉིད་ཀྱི་ཚུལ་ལ་ནི།
འཕགས་པའི་བདེན་པ་བཞི་དག་གི། རྣམ་པ་མི་དམིགས་སྒོ་ནས་ནི། ཉན་ཐོས་ལམ་འདི་ཤེས་

པར་བྱ། །ཞེས་པའི་གཞུང་འདི་བདེན་བཞི་དངོས་བསྟན་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་བསྟན་པའི་
བསྟན་བཙུག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། མངོན་རྟོགས་རྒྱུ་གྱི་ནང་ཆོན་དུ་གྱུར་པའི་བདེན་བཞི་
དངོས་བསྟན་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་བསྟན་པའི་གཞུང་ཆོག་གཅིག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་
ཐལ། མངོན་རྟོགས་རྒྱུ་གྱིས་བདེན་བཞི་དངོས་བསྟན་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་བསྟན་པའི་
ཕྱིར། མ་ཁྲབ་ན། འགལ་ལོ། །ཅ་བར་འདོད་མི་རྒྱས་ཏེ། ཡུམ་བར་མའི་མདོ་ཆོག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དོན་དམ་ཡང་དག་འཕགས་ཞུས་ཀྱི་ལེ་འུ་ཆོས་ཅན།
བཀའ་བར་བ་མཆོན་ཉིད་མེད་པའི་ཆོས་འཁོར་ཡིན་པར་ཐལ། ལྟོང་ཉིད་དངོས་བསྟན་བསྟན་བྱའི་
གཙོ་བོར་བྱས་ནས་བསྟན་པའི་མདོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། རོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་ལ་ཀུན་
བཏགས་པའི་ཀུན་བཏགས་རང་གི་མཆོན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པ་དངོས་བསྟན་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོར་
བྱས་ནས་བསྟན་པའི་མདོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེས་རོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་ལ་ཀུན་བཏགས་
པའི་ཀུན་བཏགས་རང་གི་མཆོན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པ་དེ་རྒྱས་འབྲིང་བསྟུས་གསུམ་ལས་ཆོས་
ཐམས་ཅད་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་རོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་བསྟན་པའི་དགོངས་གཞིར་དངོས་བསྟན་བསྟན་
བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་བསྟན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེས་རྒྱས་འབྲིང་བསྟུས་གསུམ་ལས་ཆོས་
ཐམས་ཅད་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་རོ་བོ་ཉིད་མེད་མཉམ་དུ་གསུངས་པའི་དགོངས་གཞི་གཅིག་དངོས་
སྟུ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། ཅ་བར་འདོད་མི་རྒྱས་ཏེ། བཀའ་ཐམས་ལེགས་བྱའི་ཆོས་འཁོར་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

རང་རེས། དགོངས་འགྲེལ་ནས་དངོས་སྟུ་གསུངས་པའི་འཁོར་ལོ་གསུམ་པོ་དེ་དུས་དང་།
ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་དང་། བརྗོད་བྱ་གསུམ་ཀའི་སྒོ་ནས་འཛོག་བྱས་པ་ལ། ཁོ་ན་རེ། དེ་
གསུམ་པོ་དུས་ཀྱི་སྒོ་ནས་མི་འཛོག་པར་ཐལ། ལེགས་བཤད་སྟོང་པོ་ལས། དགོངས་འགྲེལ་ནས་
འཁོར་ལོ་རིམ་བཤགས་གསུམ་གསུངས་པ་ནི་འཁོར་གྱི་འདུ་ཐེབས་དང་སྟོན་པའི་སྐྱེ་ཆའི་ཆོགས་ལ་
སོགས་པས་འཛོག་པ་མིན་གྱི་བརྗོད་བྱའི་དོས་ནས་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་བདག་མེད་པའི་དོན་གཏན་

ལ་འབེབས་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། ཟེར་ན་སྟོན་མེད་དེ། དེའི་དོན་ནི།
དུས་ཁོ་ན་དང་། ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ཁོ་ན་དང་། བརྗོད་བྱ་ཁོ་ནའི་སྟོན་ནས་མི་འཛོག་ཅེས་
པའི་དོན་ཡིན་པའི་བྱིར། དེ་ལྟར་མ་ཡིན་ན་དགོངས་འགྲེལ་ལས་དངོས་སུ་གསུངས་པའི་འཁོར་
ལོ་གསུམ་པོ་དེ་དུས་ཀྱི་སྟོན་ནས་འཛོག་པར་ཐལ། ལེགས་བཤད་སྟོང་པོ་ལས། རྒྱགས་ལ་གནས་
པའི་དོན་དེ་ཉིད་དུས་ཀྱི་རིམ་པའི་སྟོན་ནས་འཁོར་ལོ་གསུམ་དང་སྐར་བའི་བླ་མ་མཐུན་པའི་
དོན་དམ་ཡང་དག་འཕགས་ཀྱིས་སྟོན་པ་ལ་ཁུས་པ་ནི། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

ཁ་ཅིག་ ལེགས་བཤད་སྟོང་པོ་ལས། དང་པོར་སྐར་ར་ཤ་སིར་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་པ་
གསུངས་ཤིང་། སྐར་པོ་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་ཉུང་ཤས་གཅིག་མ་གཏོགས་བདེན་པར་གྲུབ་པ་མ་
བཀག་ཅིང་། བདེན་པར་གྲུབ་པ་མང་དུ་གསུངས་པའི་སྟོར་གཅིག་གོ། དེ་ནས་རྣམ་དབྱེ་མ་
མཛད་པར་སྐར་སོགས་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་པར་གྲུབ་པ་བཀག་པའི་སྟོར་གཅིག་གོ། ཞེས་
སོགས་ཀྱིས་ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་ཀྱི་བླ་མ་མཐུན་པའི་འགྲེལ་ཚུལ་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ཡིན་ནོ། ཟེར་
ན། དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། སྐབས་འདིར་སེམས་ཅན་པའི་སྐར་མོང་མ་ཡིན་པའི་བླ་མ་མཐུན་པའི་
ཚུལ་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་སྐབས་ཡིན་པའི་བྱིར། སྐབས་པ་ཡོད་པར་ཐལ། སེམས་ཅན་པའི་སྐར་
མོང་མ་ཡིན་པའི་བླ་མ་མཐུན་པའི་འགྲེལ་ཚུལ་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་སྐབས་སུ། ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་
ཀྱི་བླ་མ་མཐུན་པའི་འགྲེལ་ཚུལ་གཏན་ལ་ཐབ་ན་སྐབས་དོན་འཆོལ་བའི་སྟོན་ཡོད་པའི་བྱིར།

ཁ་ཅིག་ གསུང་དེ་ཐལ་འགྱུར་བའི་དཔེ་སྟོན་འོར་བ་ཡིན་ཟེར་ན། དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། བླ་
མ་མཐུན་པའི་འགྲེལ་དེ་རྒྱལ་བའི་གསུང་རབ་ལ་དབྱེད་པ་དག་པའི་ཚུལ་བསྟན་པའི་རྗེས་སུ་རྩོམ་པ་
གང་ཞིག་ རྒྱལ་བའི་གསུང་རབ་ལ་དབྱེད་པ་རྩོགས་ནས་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱི་ལུགས་འཆད་
པ་ན་སྐབས་དོན་འཆོལ་བ་མི་སྲིད་པའི་བྱིར། ཁ་ཅིག་གསུང་དེའི་དོན་ནི། སྐབས་དོན་དང་པོའི་
སྐབས་ནས་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་བཀའ་དང་པོ་བདེན་བཞིའི་ཆོས་འཁོར་དེས་འདུས་བྱས་ཀྱི་

ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་གྲུབ་ཏུ་དངོས་སུ་བསྟན། འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་མེད་
 དུ་དངོས་སུ་བསྟན་པས་དེ་ལ་དགོངས་པ་ཡིན་ནོ་ཟེར་ན། འོ་ན། གྲུབ་དོན་དང་པོའི་སྐབས་ནས་
 དངོས་སུ་བསྟན་པའི་བཀའ་དང་པོ་བདེན་བཞིའི་ཆོས་འཁོར་དེས། གཟུགས་གཟུགས་ཞེས་པའི་
 ཐ་སྙད་འདུག་པའི་འདུག་གཞི་ཡིན་པ་དེ་བདེན་མེད་དུ་དངོས་སུ་བསྟན་པར་ཐལ། དེས་འདུས་
 མ་བྱས་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་མེད་དུ་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། ཏགས་ཁས། འདོད་ན།
 དེས་རང་གི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་མདོ་སྡེ་པ་ལ་དེ་ལྟར་བསྟན་པར་ཐལ། འདོད་པ་དེའི་ཕྱིར།
 འདོད་ན། དེའི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་མདོ་སྡེ་པས་དེ་བདེན་མེད་དུ་འདོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་
 ཕྱིར། འདོད་མི་ལུས་ཏེ། དེས་དེ་བདེན་གྲུབ་ཏུ་འདོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེས་གཟུགས་
 གཟུགས་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་འདུག་པའི་འདུག་གཞིར་རང་གི་མཆན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་འདོད་པའི་
 ཕྱིར། དེར་ཐལ། ལེགས་བཤད་སྟངས་པོ་ལས། དེའི་ཕྱིར་འདིའི་བསྐྱོག་སྒྲུབ་ཀྱི་སྒྲོ་འདོགས་རོ་
 བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་མིང་གིས་བཏགས་པ་དེར་གཟུགས་སོགས་རང་གི་མཆན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་
 འཛིན་པའི་གྲུབ་མཐའི་ཁས་ལེན་ཀྱང་ཉན་ཐོས་སྡེ་པ་ལ་ཡོད་དོ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་བདག་མེད་སྤྱི་རགས་གསུམ་པོ་གང་རུང་མི་སྟོན་པའི་མདོ་རྣམས་བྱང་ཤེས་འབྱེད་
 པའི་གཞིར་མི་རུང་ཟེར་ན། དེ་རུང་བར་ཐལ། དེ་སྒྲོ་གྲོས་མི་ཟད་པའི་མདོ་ལས་གསུངས་པའི་
 བྱང་ཤེས་འབྱེད་པའི་གཞིར་རུང་བའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་དག་སྒྲོ་གྲོས་མི་ཟད་པའི་མདོ་ལས་
 གསུངས་པའི་བྱང་དོན་གྱི་མདོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སྒྲོ་གྲོས་མི་ཟད་པའི་མདོ་དེས། དོན་
 དམ་བདེན་པ་དངོས་བསྟན་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་མི་སྟོན་པའི་མདོ་རྣམས་བྱང་དོན་གྱི་
 མདོར་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་བདག་མེད་སྤྱི་རགས་གསུམ་པོ་གང་རུང་མི་སྟོན་པའི་མདོ་རྣམས་དགོངས་འགྲེལ་
 ལས་གསུངས་པའི་བྱང་ཤེས་འབྱེད་པའི་གཞིར་མི་རུང་ཟེར་ན། འོ་ན། དགོ་སྒྲོང་དག་ལམ་ཐབས་

ལྷན་པོར་བཞོ་བ་ལ་བསྐྱབ་པར་བྱའོ། །ཞེས་པའི་མདོ་འདི་ཡང་དགོངས་འགྲེལ་ལས་གསུངས་
པའི་བླ་མ་འབྲེད་པའི་གཞིར་མི་རྩལ་བར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་དམ་བཅའ་འཐད་པའི་བྱིར། འདོད་ན།
དེ་རྩལ་བར་ཐལ། དེ་དགོངས་འགྲེལ་ལས་གསུངས་པའི་ངེས་དོན་གྱི་མདོ་ཡིན་པའི་བྱིར། དེར་
ཐལ། དེ་སྒྲིཛ་བཞིན་པའི་མདོ་ཡིན་པའི་བྱིར།

ཁ་ཅིག་ དེ་ལྟ་བུའི་མདོ་དེ་གྲུབ་དོན་གྱི་སྐབས་ནས་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་བླ་མ་འབྲེད་
པའི་གཞིར་རྩལ་བ་ཡིན་ནོ་ཟེར། དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་བདག་མེད་པ་རགས་གསུམ་པོ་གང་
རྩལ་མི་སྟོན་པའི་མདོ་ཡིན་པའི་བྱིར།

ཁ་ཅིག་ སྟོན་པས་འཁོར་ལོ་གསུམ་པོ་ཅིག་ཅར་དུ་བསྐྱོར་བར་ཐལ། བདེན་བཞིའི་ཆོས་
འཁོར་བསྐྱོར་བ་དེའི་ཆེ་གདུལ་བྱ་རིགས་ཅན་གསུམ་ཀ་ཡོད་པ་གང་ཞིག་ །བཅོམ་ལྷན་འདས་
གདུལ་བྱ་འདུལ་བའི་དུས་ལས་ཡོལ་བ་མི་སྲིད་ཅིང་། གསུང་གཅིག་ཉིད་ཀྱིས་གསུངས་མོད་
ཀྱི། །དུ་མ་ཉིད་དུ་སོ་སོར་གོ་ །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། ཟེར་ན་མ་ཁྱབ། འོ་ན། ཆེད་དུ་བྱ་བའི་
གདུལ་བྱ་ཐེག་དམན་གྱི་རིགས་ཅན་ལ་གཙོ་བོར་དགོངས་ནས་གསུངས་པའི་མདོ་ལ། བཀའ་
དང་པོ་བདེན་བཞིའི་ཆོས་འཁོར་གྱིས་ཁྱབ་པ་དང་། ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་
ཅན་དབང་རྣམས་ལ་གཙོ་བོར་དགོངས་ནས་གསུངས་པའི་མདོ་ལ། བཀའ་བར་བ་མཆན་ཉིད་མེད་
པའི་ཆོས་འཁོར་གྱིས་ཁྱབ་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་སྒྲུབ་བྱེད་དེ་འཐད་པའི་བྱིར། འདོད་ན། མི་འཐད་
དེ། གོང་དུ་བཀག་ཟེན་པའི་བྱིར། གཞན་ཡང་། བཀའ་དང་པོ་བདེན་བཞིའི་ཆོས་འཁོར་དེ། ཆེད་
དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ཐེག་དམན་གྱི་རིགས་ཅན་ལ་སྟོས་ནས་བཀའ་དང་པོ་བདེན་བཞིའི་ཆོས་
འཁོར་དང་། ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་ཅན་དབང་རྣམས་ལ་སྟོས་ཏེ། བཀའ་བར་
བ་མཆན་ཉིད་མེད་པའི་ཆོས་འཁོར་དང་། ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་ཅན་དབང་
རྣམས་ལ་སྟོས་ཏེ། བཀའ་ཐ་མ་ལེགས་བྱེད་ཆོས་འཁོར་ཡིན་པར་ཐལ། གསུང་གཅིག་ཉིད་ཀྱིས་

གསུངས་མོད་གྱི། །དུ་མ་ཉིད་དུ་སོ་སོར་གོ་ཞེས་གསུངས་ན། བཀའ་དང་པོ་བདེན་བཞིའི་ཆོས་
འཁོར་བསྐྱར་བ་དེའི་ཆེ་ན། འཁོར་ལོ་གསུམ་པོ་བསྐྱར་བས་བྱབ་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཐེག་
པ་སྟན་མོང་བའི་མདོ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ཐེག་དམན་གྱི་རིགས་ཅན་ལ་
སྟོས་ནས་ཐེག་དམན་གྱི་མདོ་དང་། ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་ཅན་དབང་ཚོན་
ལ་སྟོས་ནས་ཐེག་ཆེན་གྱི་མདོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་མི་རུས་ཏེ། དེ་ཐེག་དམན་
སྟན་མོང་མ་ཡིན་པའི་མདོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་ ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ཐེག་དམན་གྱི་རིགས་ཅན་ལ་གཙོ་བོར་དགོངས་ནས་
བདེན་བཞི་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་བསྟན་པའི་ཐེག་དམན་གྱི་མདོ། བདེན་བཞིའི་ཆོས་
འཁོར་གྱི་མཆན་ཉིད། ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་ཅན་ལ་སྟོང་ཉིད་པོ་མོ་བསྟན་
བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་བསྟན་པའི་མདོ། མཆན་ཉིད་མེད་པའི་ཆོས་འཁོར་གྱི་མཆན་ཉིད། ཆེད་
དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་ཅན་ལ་གཟུགས་དང་གཟུགས་འཛིན་པའི་ཆད་མ་རྩལ་
གཞན་གྱིས་སྟོང་པའི་སྟོང་ཉིད་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་བསྟན་པའི་མདོ། ལེགས་བྱའི་
ཆོས་འཁོར་གྱི་མཆན་ཉིད་ཟེར་ན། འོ་ན། འདུལ་བ་མདོ་རྩ་བའི་ནང་ཆན་དུ་གྱུར་པའི་བདེན་བཞི་
བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་བསྟན་པའི་གཞུང་ཆོག་ཆོས་ཅན། མཆན་ཉིད་དང་པོ་དེར་ཐལ།
མཆོན་བྱ་དང་པོ་དེའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། བདེན་བཞིའི་ཆོས་འཁོར་དུ་གྱུར་པའི་བསྟན་བཙུན་ཡོད་
པ་གང་ཞིག །དགེ་སྦྱོང་དག་འདི་ནི་སྤྱད་བསྐྱེད་འཕགས་པའི་བདེན་པའོ། ། ཞེས་སོགས་ཀྱི་མདོ་
དེ། བདེན་བཞིའི་ཆོས་འཁོར་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་དེར་ཐལ། ལྷང་གི་ཆོས་འཁོར་དུ་གྱུར་པའི་
བསྟན་བཙུན་རྣམ་དག་ཡོད་པ་བསྐྱབས་ཟིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། བསྟན་བཙུན་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། དབུ་མ་རྩ་བ་ཤེས་རབ་ཆོས་ཅན། མཆན་ཉིད་བར་པ་དེར་ཐལ། མཆོན་
བྱ་བར་པ་དེའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། མཆན་ཉིད་མེད་པའི་ཆོས་འཁོར་དུ་གྱུར་པའི་བསྟན་བཙུན་ཡོད་
པ་གང་ཞིག རྒྱས་འབྱེད་བསྐྱེད་གསུམ་མཆན་ཉིད་མེད་པའི་ཆོས་འཁོར་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་

མི་རྒྱས་ཏེ། བསྟན་བཅོས་ཡིན་པའི་བྱིར།

ཁ་ཅིག་དེ་དག་རིམ་བཞིན་དུ། བཀའ་དང་པོ་བདེན་བཞིའི་ཆོས་འཁོར་གྱི་མཚན་ཉིད་
དང་། བཀའ་བར་བ་མཚན་ཉིད་མེད་པའི་ཆོས་འཁོར་གྱི་མཚན་ཉིད་སོགས་ཡིན་ཟེར་ན། འོ་ན།
བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་དུས་ཐ་མར་གསུངས་པའི་བདེན་བཞི་དངོས་བསྟན་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོར་
བྱས་ནས་བསྟན་པའི་ཐེག་དམན་གྱི་མདོ་ཆོས་ཅན། མཚན་བྱ་དང་པོ་དེར་ཐལ། མཚན་ཉིད་དང་
པོ་དེའི་བྱིར། དེར་ཐལ། ཆོས་ཅན་དེ་ཡིན་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ཡོད་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ།
བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་སྐྱེ་ཆེའི་ཐ་མར་ཀུན་ཏུ་རྒྱ་རབ་བཟང་ལ་བདེན་བཞིའི་འདོར་ལེན་བསྟན་
པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། ཀུན་ཏུ་རྒྱ་རབ་བཟང་དེ་བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱི་སྐྱེ་ཆེ་ཐ་མའི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་
གདུལ་བྱ་ཡིན་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། སྤྲུལ་སྤྲུལ་གཅན་འཛིན་གྱི་བསྟོད་པ་ལས། མཛེས་བཟང་ཡན་
ཆད་བདུལ་ལགས་ན། །དེ་ནི་ཁྱོད་ལ་གདུལ་བྱ་ཡི། །བྱ་ལོན་ལྷག་མ་ཅུང་ཟད་མེད། །ཅེས་གསུངས་
པའི་བྱིར། ཅེ་བར་འདོད་ན། དུས་དང་པོར་གསུངས་པའི་མདོ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར་
ཁྱབ་སྟེ། བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་དང་པོར་སྒྲ་ར་ཏ་སིར། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། འདོད་མི་རྒྱས་
ཏེ། ཆོས་ཅན་དེ་ཡིན་པའི་བྱིར།

ཁ་ཅིག་གསུང་ན་རེ། ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ཐེག་དམན་གྱི་རིགས་ཅན་ལ་གཙོ་བོར་
དགོངས་ནས་ཆོས་རྣམས་ཤིང་ཆེར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་བྱུང་བར་བསྟན་པའི་མདོ་དངོས་
སམ་དེའི་སྤྲེར་གཏོགས་གང་རུང་། བཀའ་དང་པོ་བདེན་བཞིའི་ཆོས་འཁོར་གྱི་མཚན་ཉིད། ཆེད་
དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་ཅན་འཁོར་ལོ་བར་པའི་མདོའི་དགོངས་པ་འཁོར་ལོ་ཐ་
མས་བཀའ་བ་ལ་སྟོན་མི་དགོས་པའི་རིགས་ཅན་ལ་གཙོ་བོར་དགོངས་ནས་ཆོས་ཐམས་ཅད་
རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་བྱུང་བར་སྤྲུལ་ཐེན་ལ་བསྟན་པའི་མདོ་དངོས་སམ་དེའི་སྤྲེར་གཏོགས་
གང་རུང་། བཀའ་བར་བ་མཚན་ཉིད་མེད་པའི་ཆོས་འཁོར་གྱི་མཚན་ཉིད། ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་

བྱ་ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་ཅན་འཁོར་ལོ་བར་པའི་དགོངས་པ་འཁོར་ལོ་ཐ་མས་བཀའ་བ་ལ་ལྟོས་
 དགོས་པའི་རིགས་ཅན་རྣམས་ལ་གཙོ་བོར་དགོངས་ནས་མཆན་ཉིད་གསུམ་ལ་བདེན་པར་ཡོད་
 མེད་སོ་སོར་བྱ་ནས་བསྟན་པའི་མདོ་དངོས་སམ་དེའི་སྤྱིར་གཏོགས་གང་རུང་། བཀའ་ཐ་མ་
 ལེགས་སྤྱིའི་ཆོས་འཁོར་གྱི་མཆན་ཉིད་ཟེར་ན། འོ་ན། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་དུས་ཐ་མར་ཀུན་
 ཏུ་རྒྱ་རབ་བཟང་ལ་བདེན་བཞིའི་འདོར་ལེན་བསྟན་པའི་མདོ་དེ། བཀའ་དང་སོ་བདེན་བཞིའི་ཆོས་
 འཁོར་གྱི་སྤྱིར་གཏོགས་ཡིན་པར་ཐལ། དེའི་སྤྱིར་གཏོགས་ཀྱི་མདོ་གཅིག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་
 བ། དེ་ཆོས་ཅན། དུས་དང་སོར་གསུངས་པའི་མདོ་ཡིན་པར་ཐལ། བཀའ་དང་སོ་བདེན་བཞིའི་
 ཆོས་འཁོར་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རྒྱས་སོ། །

གཞན་ཡང་མཆན་ཉིད་བར་པ་དེ་ཆོས་ཅན། རོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྤྱོད་པའི་ཐལ་རང་གཉིས་
 ཀྱིས་རྒྱས་འབྲིང་བསྟུས་གསུམ་ཁྱོད་དུ་འདོད་པར་ཐལ། ཁྱོད་བཀའ་བར་པ་མཆན་ཉིད་མེད་པའི་
 ཆོས་འཁོར་གྱི་མཆན་ཉིད་ཡིན་པ་གང་ཞིག །རོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྤྱོད་པའི་ཐལ་རང་གཉིས་ཀྱིས་
 རྒྱས་འབྲིང་བསྟུས་གསུམ་བཀའ་བར་པ་མཆན་ཉིད་མེད་པའི་ཆོས་འཁོར་གྱི་མཆན་གཞིར་འདོད་
 པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རང་རྒྱུད་པས་དེ་ལྟར་འདོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སློབ་
 དཔོན་ལེགས་ལྡན་འབྱེད་ཀྱིས་རྒྱས་འབྲིང་བསྟུས་གསུམ་དེ་ལྟར་འདོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་
 ཕྱིར། འདོད་ན། སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་འབྱེད་ཀྱིས་རྒྱས་འབྲིང་བསྟུས་གསུམ་བྱང་དོན་གྱི་མདོར་
 བཞེད་པར་ཐལ། དེས་རྒྱས་འབྲིང་བསྟུས་གསུམ་ལས་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་གི་མཆན་ཉིད་ཀྱིས་
 མ་གྲུབ་པར་སྤྱོད་ཐེན་ལ་བསྟན་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར། ཏྲགས་ཁས། འདོད་མི་རྒྱས་ཏེ། དེས་རྒྱས་
 འབྲིང་བསྟུས་གསུམ་ངེས་དོན་གྱི་མདོར་བཞེད་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་མཆན་ཉིད་གསུམ་པ་དེ་ཆོས་ཅན། རོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྤྱོད་པའི་ཐལ་རང་གཉིས་
 ཀྱིས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དབའ་དོན་དམ་ཡང་དག་འཕགས་ཀྱིས་ཀྱི་ལེ་ཏུ་ཁྱོད་དུ་འདོད་པར་ཐལ།

ཁྱོད་བཀའ་ཐ་མ་ལེགས་ཕྱི་ཆོས་འཁོར་གྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པ་གང་ཞིག། འོ་ཐོ་ཉིད་མེད་པར་
སྤྲ་བའི་ཐལ་རང་གཉིས་ཀྱིས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དོན་དམ་ཡང་དག་འཕགས་ལྷུས་ཀྱི་ལེའུ་
བཀའ་ཐ་མ་ལེགས་ཕྱི་ཆོས་འཁོར་གྱི་མཚན་གཞིར་བཞེད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རང་རྒྱུད་པས་
དེ་ལྟར་འདོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་འབྱེད་ཀྱིས་
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དོན་དམ་ཡང་དག་འཕགས་ལྷུས་ཀྱི་ལེའུས་ཀྱན་བཏགས་རང་གི་མཚན་
ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པར་མ་བསྟན་པར་བཞེད། སློབ་དཔོན་ཞི་བ་འཆོ་ཡབ་སྤྲས་ཀྱིས་བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔའ་དོན་དམ་ཡང་དག་འཕགས་ལྷུས་ཀྱི་ལེའུས་ཀྱན་བཏགས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་
མ་གྲུབ་པར་མ་བསྟན་ཀྱང་། དགོངས་འགྲེལ་གྱི་ལེའུ་གཞན་ཀྱིས་བསྟན་པར་བཞེད་པའི་ཕྱིར།
དང་པོ་དེར་ཐལ། སེམས་ཅམ་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱན་བཏགས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པ་
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དོན་དམ་ཡང་དག་འཕགས་ལྷུས་ཀྱི་ལེའུའི་བསྟན་དོན་དུ་ཁས་སྐྱེད་པ་
ལ། སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་འབྱེད་ཀྱིས་ཀྱན་བཏགས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པའི་དོན་
འདོགས་བྱེད་ཀྱི་རྟོག་པ་ལ་བྱེད་དམ། བཏགས་དོན་ལ་བྱེད་ཅེས་དབྱེད་པར་མཛད་པའི་སློ་ནས་
སློན་བཞེད་མཛད་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་མ་དེར་ཐལ། ལེགས་བཤད་སྤྱང་པོ་ལས། །ཆ་ཕྱེ་ནས་མདོའི་
དོན་དུ་འཛོག་གོ་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་དགོངས་འགྲེལ་ནས་གསུངས་པའི་འཁོར་ལོ་གསུམ་པོ་གང་རུང་གང་ཞིག་རང་
གི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ཐེག་དམན་གྱི་རིགས་ཅན་རྗེས་སུ་འཛིན་པའི་ཕྱིར་དུ་བདེན་བཞི་
དངོས་བསྟན་བསྟན་ཕྱི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་བསྟན་པའི་ཐེག་དམན་གྱི་མདོ། དགོངས་འགྲེལ་
ནས་གསུངས་པའི་བཀའ་དང་པོ་བདེན་བཞིའི་ཆོས་འཁོར་གྱི་མཚན་ཉིད། དགོངས་འགྲེལ་ནས་
གསུངས་པའི་འཁོར་ལོ་གསུམ་པོ་གང་རུང་གང་ཞིག་། རང་གི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ཐེག་ཆེན་
གྱི་རིགས་ཅན་དབང་རྣམས་རྗེས་སུ་འཛིན་པའི་ཕྱིར་དུ་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་
མ་གྲུབ་པར་སྤྲས་ཐེན་ལ་བསྟན་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་མདོ། དགོངས་འགྲེལ་ནས་གསུངས་པའི་བཀའ་

བར་པ་མཚན་ཉིད་མེད་པའི་ཚོས་འཁོར་གྱི་མཚན་ཉིད། དགོངས་འགྲེལ་ནས་གསུངས་པའི་
 འཁོར་ལོ་གསུམ་པོ་གང་རུང་གང་ཞིག་རང་གི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་ཅན་
 དབང་རྒྱལ་རྗེས་སུ་འཛིན་པའི་ཕྱིར་དུ་མཚན་ཉིད་གསུམ་ལ་བདེན་པར་གྲུབ་མ་གྲུབ་སོ་སོར་བྱེ་
 བྱས་གསལ་བར་བསྟན་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་མདོ། དགོངས་འགྲེལ་ནས་གསུངས་པའི་བཀའ་ཐ་མ་
 ལེགས་སྤྱིའི་ཚོས་འཁོར་གྱི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། འོ་ན། རི་བོང་རྩ་ཚོས་ཅན། དགོངས་འགྲེལ་ནས་
 གསུངས་པའི་འཁོར་ལོ་གསུམ་པོ་གང་རུང་གང་ཞིག་། རང་གི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ཐེག་
 དམན་གྱི་རིགས་ཅན་རྗེས་སུ་འཛིན་པའི་ཕྱིར་དུ་བདེན་བཞི་དངོས་བསྟན་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོར་
 བྱས་ནས་བསྟན་པའི་ཐེག་དམན་གྱི་མདོ་ཡོད་པར་ཐལ། དགོངས་འགྲེལ་ནས་གསུངས་པའི་
 བཀའ་དང་པོ་བདེན་བཞིའི་ཚོས་འཁོར་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གྲུབ་པ་ཁས། འདོད་ན། རི་བོང་རྩ་
 དགོངས་འགྲེལ་ནས་གསུངས་པའི་འཁོར་ལོ་གསུམ་པོ་གང་རུང་གང་ཞིག་། རི་བོང་རྩའི་ཆེད་དུ་
 བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ཐེག་དམན་གྱི་རིགས་ཅན་རྗེས་སུ་འཛིན་པའི་ཕྱིར་དུ་བདེན་བཞི་དངོས་བསྟན་
 བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་བསྟན་པའི་ཐེག་དམན་གྱི་མདོ་མེད་པར་ཐལ། རི་བོང་རྩ་མེད་པའི་
 ཕྱིར། གཉིས་པ་སྤྲོ། །

གཞན་ཡང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དོན་དམ་ཡང་དག་འཕགས་ལྷས་གྱི་ལེ་ལྷ་ཚོས་ཅན།
 མཚན་ཉིད་ཕྱི་མ་དེར་ཐལ། མཚོན་བྱ་བྱི་མ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེའི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་
 དེ་ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་ཅན་དབང་རྒྱལ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེའི་ཆེད་དུ་
 བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ཚོས་ཅན། ཁྱོད་ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་ཅན་དབང་རྒྱལ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་
 ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་ཅན་དབང་རྒྱལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སེམས་ཙམ་པའི་རིགས་ཅན་ཡིན་
 པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དོན་དམ་ཡང་དག་འཕགས་ལྷས་གྱི་ལེ་ལྷ་ཚོས་
 ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་དེ་སེམས་ཙམ་པའི་རིགས་ཅན་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་
 སེམས་ཙམ་པའི་མདོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སེམས་ཙམ་པའི་མདོ་གཅིག་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

དབུ་སེམས་སྐྱེ་མོང་དུ་མཚན་ཉིད་དེ་ལྟར་འདྲིལ་ན་སྤྲུལ་གྱི་སྐྱོན་ཡང་རིགས་འགྲེ། །སེམས་
ཅམ་པའི་ལུགས་གྱི་དེ་ལྟར་འདྲིལ་ན་སྐྱོན་གཉིས་པོ་དེ་གཅིག་འཕེན་ནོ།

འཁོར་ལོ་གསུམ་གྱི་མཚན་གཞིའི་དབྱེ་བ་ལ་དབྱད་པ།

ཁ་ཅིག་འདུལ་བ་ལུང་སྤེ་བཞི་པོ་དེ། གྲུབ་དོན་དང་པོའི་སྐབས་ནས་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་
བཀའ་དང་པོ་བདེན་བཞིའི་ཆོས་འཁོར་གྱི་མཚན་གཞི་དང་། དེས་དོན་གྱི་མདོ་ཐམས་ཅད། བཀའ་
བར་བ་མཚན་ཉིད་མེད་པའི་ཆོས་འཁོར་གྱི་མཚན་གཞི་དང་། ལེའུ་བཙུའི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་
མདོ་སྤེ་དགོངས་འགྲེལ་རིལ་པོ་དེ། བཀའ་ཐ་མ་ལེགས་སྤྱེའི་ཆོས་འཁོར་གྱི་མཚན་གཞི་ཡིན་
ཟེར་ན། དང་པོ་དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། གྲུབ་དོན་དང་པོའི་སྐབས་ནས་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་བཀའ་
དང་པོ་བདེན་གཞིའི་ཆོས་འཁོར་ཡིན་ན། བདེན་བཞི་དངོས་བསྟན་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་
ནས་བསྟན་པས་བྱུང་བ་གང་ཞིག་འདུལ་བ་གནས་མལ་གྱི་གཞི་མ་གཏོགས་གཞན་རྣམས་པལ་
ཆེར་གྱིས་བདེན་བཞི་དངོས་བསྟན་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་བསྟན་པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། དམ་བཅའ་བར་བ་དེ་ཡང་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཟབ་ཞི་སྤྱོད་བྱལ་འོད་གསལ་
འདུས་མ་བྱས། །བདུད་ཅི་ལྟ་བུའི་ཆོས་ཅིག་ཁོ་བོས་རྟོད། །ཅེས་སོགས་གྱི་མདོ་འདི་དེས་དོན་
གྱི་མདོ་ཡིན་ཀྱང་། བཀའ་བར་བ་མཚན་ཉིད་མེད་པའི་ཆོས་འཁོར་མ་ཡིན་པའི་བྱིར། དང་པོ་
དེར་ཐལ། དེའི་བསྟན་དོན་གཅིག་ཡོད་པའི་བྱིར། བྱི་མ་དེར་ཐལ། དེ་བཀའ་དང་པོ་བདེན་བཞིའི་
ཆོས་འཁོར་མ་བསྟོར་པའི་སྤྲུལ་ལོགས་སུ་གསུངས་པའི་མདོ་ཡིན་པའི་བྱིར། དམ་བཅའ་བྱི་མ་དེ་
ཡང་མི་འཐད་པར་ཐལ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དོན་དམ་ཡང་དག་འཕགས་ཁུས་གྱི་ལེའུ་དང་།
དགོངས་འགྲེལ་གྱི་བྱམས་ཁུས་གྱི་ལེའུའི་ནང་ཚན་དུ་གྱུར་པའི་བྱམས་པ་ཉིང་འཛིན་གྱི་སྤྱོད་
ཡུལ་གྱི་གཞུགས་བརྟན་ནི་སེམས་ལས་ཐ་དད་པ་ཞེས་བགྱིའམ། ཞེས་སོགས་གྱི་བྱི་དོན་འགོག་

པའི་མདོ་རྣམས་མ་གཏོགས་ལེ་ལུ་གཞན་རྣམས་འདི་ནི་སྒྲ་ན་མ་མཆིས་ཞེས་ཉེ་ཆོག་སྟོས་པའི་
ལེགས་ཕྱེད་ཆོས་འཁོར་གྱི་མཆན་གཞིར་འབྲེལ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། རྣམ་བཤད་ལས།
འདི་ནི་སྒྲ་ན་མ་མཆིས་ཞེས་ཉེ་ཆོག་སྟོས་པའི་མཆན་གཞིར་མདོ་སྟེ་དགོངས་པ་ངེས་འབྲེལ་རིལ་
པོ་འཛིན་པ་མི་འཐད་དེ། །དེར་ས་བཅུའི་དབང་ཕྱག་གི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་བཅུས་སྟོན་པ་ལ་
དྲི་བ་མི་འདྲ་བ་རེ་རེ་མཛད་པའི་དྲིས་ལན་གཞན་རྣམས་འདིའི་མཆན་གཞིར་འབྲེལ་བ་མེད་པའི་
ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

འཁོར་ལོ་གསུམ་པོའི་གདུལ་བྱ་ལ་དབྱེད་པ།

ཁ་ཅིག་བཀའ་དང་པོ་བདེན་བཞིའི་ཆོས་འཁོར་གྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ཡིན་ན། ཉན་
ཐོས་གྱི་རིགས་ཅན་ཡིན་པས་བྱུང་བེད་ན། འོ་ན། དེའི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་རང་རྒྱལ་གྱི་
རིགས་ཅན་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཆོས་ཅན་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ།
དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཐེག་དམན་གྱི་མདོའི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་རང་རྒྱལ་གྱི་རིགས་
ཅན་ཡོད་པ་གང་ཞིག་རང་རྒྱལ་ལ་ཉན་ཐོས་ལས་སྟེ་སྟོན་བྱུང་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་དེར་ཐལ།
སངས་རྒྱས་ཀྱི་གསུང་གི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་རང་རྒྱལ་གྱི་རིགས་ཅན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་
ཐལ། བསེ་རུ་ལྷ་བྱའི་རང་རྒྱལ་དེས་སྐྱེ་བ་གཅིག་ཐོགས་ཀྱི་ཆོ། སངས་རྒྱས་ཡོངས་འཛིན་དུ་
བསྟན། སྟོན་ལམ་ཆེན་པོ་གསུམ་བཅུ་པ། མཁས་པར་བྱ་བའི་དངོས་པོ་བླ་པ་མཁས་པ་སོགས་
བྱེད་པའི་ཕྱིར། ཅ་བར་འདོད་མི་རུས་ཏེ། ཆོས་ཅན་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་མདོ་ཤེས་རབ་སྙིང་པོའི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་རོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྟོབ་པའི་
རིགས་ཅན་ཡོད་ཟེར་ན། འོ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་ཅན་དབང་རྣམས་ཡིན་པར་
ཐལ། ཁྱོད་སེམས་ཙམ་པའི་རིགས་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཁྱོད་བཀའ་བར་ས་མཆན་

ཉིད་མེད་པའི་ཆོས་འཁོར་གྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཁྱོད་ཤེས་རབ་
སྒྲིབ་པོའི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རྒྱས་ཏེ། རོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྒྲིབ་པའི་
རིགས་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་ རྒྱས་འབྲིང་བསྐྱུས་གསུམ་གྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱས། རྒྱས་འབྲིང་བསྐྱུས་
གསུམ་སྒྲིབ་ཅི་བཞིན་པར་འཛིན་པ་ཡིན་ནོ་ཟེར་ན། འོ་ན། རྒྱས་འབྲིང་བསྐྱུས་གསུམ་གྱི་ཆེད་དུ་
བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་གཞན་དབང་བདེན་མེད་དུ་འདོད་པར་ཐལ། ཁྱོད་རྒྱས་
འབྲིང་བསྐྱུས་གསུམ་སྒྲིབ་ཅི་བཞིན་པར་འཛིན་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཉགས་
ཁས། འདོད་མི་རྒྱས་ཏེ། གཞན་དབང་བདེན་གྱུར་དུ་འདོད་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་
ཐལ། སེམས་ཅམ་པའི་རིགས་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། བཀའ་བར་བ་མཆོད་ཉིད་མེད་པའི་
ཆོས་འཁོར་གྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་ རྒྱས་འབྲིང་བསྐྱུས་གསུམ་པོ་དེའི་གོང་དུ་མདོ་སྡེ་གཞན་ཡོད་པས་སྒྲན་མཆིས་
པའི་མདོ་ཡིན་ནོ་ཟེར་ན། དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། རྒྱས་འབྲིང་བསྐྱུས་གསུམ་དེ་རྣམ་པར་མི་རྟོག་
པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དམིགས་པ་འགྱུར་མེད་ཡོངས་གྲུབ་ཀྱིས་བསྐྱུས་པའི་སྟོང་ཉིད་རྒྱས་པར་གཏན་
ལ་འབེབས་པའི་མདོ་སྡེ་ཀུན་གྱི་གཙོ་བོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། རྣམ་བཤད་ལས། བླ་བའི་
དོན་ཡིན་ཡང་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དམིགས་པ་འགྱུར་མེད་ཡོངས་གྲུབ་ཀྱིས་བསྐྱུས་
པའི་སྟོང་ཉིད་རྒྱས་པར་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་མདོ་སྡེ་རྣམས་ཀྱི་གཙོ་བོ་ཡིན་ཞིང་། དེའི་ཆེད་
དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱས་ནི་མདོ་སྡེ་གཞན་གྱི་དགོངས་པ་བཀའ་བ་ལ་སྟོས་མི་དགོས་པར་དགོངས་
པ་རྫོགས་པར་རྟོགས་ཤིང་། སྒྲིབ་ཅི་བཞིན་པར་མི་འཛིན་ནོ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་ བཀའ་ཐ་མ་ལེགས་སྤྱིའི་ཆོས་འཁོར་གྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་རིགས་ཅན་
གསུམ་ཀ་ཡོད་ཟེར་ན། འོ་ན། བཀའ་ཐ་མ་ལེགས་སྤྱིའི་ཆོས་འཁོར་གྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་

དང་པོ་ཉིད་ནས་ཐེག་དམན་དུ་རིགས་ངེས་པའི་ཐེག་དམན་གྱི་རིགས་ཅན་ཡོད་པར་ཐལ། དེའི་
 ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ཐེག་དམན་གྱི་རིགས་ཅན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག་གིས་མ་བྱུང་བའི་
 འདོད་ན། ལྷོང་ཉིད་སྤྱོད་པའི་ལྷོང་རུང་གི་གདུལ་བྱ་དང་པོ་ཉིད་ནས་ཐེག་དམན་དུ་རིགས་
 ངེས་པའི་ཐེག་དམན་གྱི་རིགས་ཅན་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པ་གང་ཞིག །བཀའ་ཐ་མ་ལེགས་ཕྱེའི་
 ཆོས་འཁོར་དེ་བདག་མེད་སྤྱོད་པའི་བསྟན་བསྟན་ཕྱེའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་བསྟན་པའི་མདོ་
 ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་སྤྱོད་པའི་དང་པོ་ཉིད་ནས་ཐེག་དམན་དུ་
 རིགས་ངེས་པའི་ཐེག་དམན་གྱི་རིགས་ཅན་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་
 ཏེ། མདོ་སྤྱོད་དགོངས་འགྲེལ་དང་འགལ་བའི་ཕྱིར། ཅུ་བའི་ཐལ་འབྱུང་ལ་བྱུང་བ་ཡོད་པར་ཐལ།
 བཀའ་ཐ་མ་ལེགས་ཕྱེའི་ཆོས་འཁོར་གྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ཐེག་དམན་གྱི་རིགས་ཅན་ཡོད་
 པ་གང་ཞིག །དེ་ལ་ཐེག་ཆེན་ལས་དུ་འཇུག་སྤྱོད་པའི་བསྟན་བསྟན་ཕྱེད་ཀྱི་ཆེད་ལྟར་གྱི་གཞུང་
 མེད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་ཁས། གཞན་ཡང་། བཀའ་ཐ་མ་ལེགས་ཕྱེའི་ཆོས་འཁོར་གྱི་ཆེད་དུ་བྱ་
 བའི་གདུལ་བྱ་ཐེག་དམན་གྱི་རིགས་ཅན་མེད་པར་ཐལ། བཀའ་ཐ་མ་ལེགས་ཕྱེའི་ཆོས་འཁོར་
 གྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་དེ་འཁོར་ལོ་ཐ་མས་བར་པའི་དགོངས་པ་བཀའ་བ་ལ་ལྷོས་དགོས་
 པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། རྣམ་བཤད་ལས། མདོ་སྤྱོད་དགོངས་འགྲེལ་
 ལྟ་བུས་དེའི་དགོངས་པ་གསལ་བར་བྱེ་ནས་བསྟན་དགོས་པའི་རིགས་ཅན་རྣམས་ནི་ཐེག་པ་ཆེན་
 པོའི་རིགས་ཅན་ཡིན་ཡང་སྤྱོད་པའི་ལས་དབང་པོ་དམན་པ་ཡིན་ལ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་རང་གི་ལུགས་བཞག་པ་ལ། བཅོམ་ལྟན་འདས་ཀྱིས་དུས་དང་པོར་ཆེད་དུ་བྱ་
 བའི་གདུལ་བྱ་ཐེག་དམན་གྱི་རིགས་ཅན་ལ་གཙོ་བོར་དགོངས་ནས་བདེན་བཞི་དངོས་བསྟན་
 བསྟན་ཕྱེའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་སྤྱོད་པའི་ཐེག་དམན་གྱི་མདོ། བཀའ་དང་པོ་བདེན་བཞིའི་ཆོས་
 འཁོར་གྱི་མཆན་ཉིད། མཆན་གཞི་ནི། དག་སྤོང་དག་འདི་ནི་སྤྱུག་བསྐྱེད་འཕགས་པའི་བདེན་
 པའོ། །འདི་ནི་ཀུན་འབྱུང་འཕགས་པའི་བདེན་པའོ། །འདི་ནི་འགོག་པ་འཕགས་པའི་བདེན་

པའོ། །འདི་ནི་ལམ་འཕགས་པའི་བདེན་པའོ། །སྤྱག་བསྐྱེད་ཤེས་པར་བྱ། གུན་འབྱུང་སྤང་བར་བྱ།
འགོག་པ་མངོན་དུ་བྱ། །ལམ་བསྐྱོམ་པར་བྱ། སྤྱག་བསྐྱེད་ཤེས་པར་བྱ། སྤང་ཡང་ཤེས་པར་བྱར་
མེད། གུན་འབྱུང་སྤང་བར་བྱ། སྤང་ཡང་སྤང་བར་བྱར་མེད། འགོག་པ་མངོན་དུ་བྱ། སྤང་ཡང་མངོན་
དུ་བྱར་མེད། །ལམ་བསྐྱོམ་པར་བྱ། སྤང་ཡང་བསྐྱོམ་པར་བྱར་མེད། ཅེས་པའི་མདོ་ལྟ་བུ་ཡིན།

བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་དུས་བར་པར་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་ཅན་
དབང་ཚེན་ལ་སྤྱོད་ཉིད་སྤྱོད་པའི་བསྐྱེད་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་བསྐྱེད་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་མདོ། བཀའ་
བར་པ་མཆོན་ཉིད་མེད་པའི་ཆོས་འཁོར་གྱི་མཆོན་ཉིད། མཆོན་གཞི་ནི། རྒྱལ་འབྱེད་བསྐྱེད་
གསུམ་དང་། སྤྱད་པ་ཤེས་རབ་སྤྱོད་པོ་དང་བཅས་པ་ཡིན།

བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་དུས་བར་པར་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་ཅན་ལ་
ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་སྤྱོད་པའི་རིགས་བསྐྱེད་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་བསྐྱེད་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་
མདོ། །བཀའ་ཐ་མ་ལེགས་བྱའི་ཆོས་འཁོར་གྱི་མཆོན་ཉིད། མཆོན་གཞི་ནི། བྱང་ཆུབ་སེམས་
དབང་དོན་དམ་ཡང་དག་འཕགས་ཁྱེད་ཀྱི་ལེའུ་དང་། དགོངས་འབྱེད་ཀྱི་བྱམས་ཁྱེད་ཀྱི་ལེའུའི་
ནང་ཆོན་དུ་གྱུར་པའི་བྱམས་པ་ཉིད་འདྲིན་གྱི་སྤྱོད་ལུལ་གྱི་གཟུགས་བརྟན། ཞེས་སོགས་ཀྱི་
མདོ་ལྟ་བུ་ཡིན།

དེ་དག་ནི་གོ་བ་གཙོ་བོར་བྱས་པ་ཡིན་ལ། ཆོག་སྤྱོད་བཅད་དེ་ཞིབ་པར་སྤྱོད་ན་འཁོར་ལོ་
གསུམ་པོ་གང་རུང་དུ་གྱུར་པའི་ཐེག་དམན་གྱི་མདོ། བཀའ་དང་པོ་བདེན་བཞིའི་ཆོས་འཁོར་གྱི་
མཆོན་ཉིད། དགོངས་འབྱེད་ནས་གསུངས་པའི་འཁོར་ལོ་གསུམ་པོ་གང་རུང་གང་ཞིག་ཆེད་དུ་བྱ་
བའི་གདུལ་བྱ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དབང་དོན་དམ་ཡང་དག་འཕགས་ཁྱེད་ཀྱི་ལེའུ་ལྟ་བུས་འཁོར་ལོ་
བར་པའི་དགོངས་པ་བཀའ་བ་ལ་སྤྱོད་མི་དགོས་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་ཅན་ལ་གཙོ་བོར་དགོངས་
ནས་གསུངས་པའི་མདོ། བཀའ་བར་པ་མཆོན་ཉིད་མེད་པའི་ཆོས་འཁོར་གྱི་མཆོན་ཉིད། དགོངས་

འགྲེལ་ནས་གསུངས་པའི་འཁོར་ལོ་གསུམ་པོ་གང་རུང་གང་ཞིག་ ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་བྱང་
 ཚུབ་སེམས་དཔའ་དོན་དམ་ཡང་དག་འཕགས་ཞུས་ཀྱི་ལེའུ་ལྟ་བུས། འཁོར་ལོ་བར་པའི་དགོངས་
 བ་བཀའ་བ་ལ་ལྟོས་དགོས་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་ཅན་ལ་གཙོ་བོར་དགོངས་ནས་གསུངས་པའི་
 མདོ། བཀའ་ཐ་མ་ལེགས་སྤེའི་ཆོས་འཁོར་གྱི་མཆན་ཉིད། མཆན་གཞི་ནི་སྤར་ལྟར་ཡིན།

བཀའ་ཐ་མ་ལེགས་སྤེའི་ཆོས་འཁོར་གྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་དེ་ལ་ཐེག་པ་ཐམས་ཅད་
 ལ་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པ་ཞེས་འཆད་པའི་རྒྱ་མཆན་ཡོད་དེ། འཁོར་ལོ་དང་པོའི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་
 གདུལ་བྱ་དེས་འཁོར་ལོ་དང་པོས་བསྟན་ཆོད་ཀྱི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་
 མཆན་ཉིད་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་ཅན་ཞིག་གོ་བར་བྱས། འཁོར་ལོ་བར་པའི་བཅོད་བྱར་གྱུར་
 པའི་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་མཆན་ཉིད་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་གོ་མི་བྱས།
 འཁོར་ལོ་བར་པའི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་དེས་མདོ་གཞན་གྱིས་འཁོར་ལོ་བར་པའི་དགོངས་
 བ་བཀའ་བ་ལ་ལྟོས་པར་འཁོར་ལོ་བར་པའི་བཅོད་བྱར་གྱུར་པའི་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཀྱི་དབང་
 དུ་བྱས་པའི་མཆན་ཉིད་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་གོ་བྱས། འཁོར་ལོ་ཐ་མའི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་
 བྱ་དེས་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་དོན་དམ་ཡང་དག་འཕགས་ཞུས་ཀྱི་ལེའུ་ལྟ་བུས་འཁོར་ལོ་བར་
 པའི་དགོངས་པ་མ་བཀའ་བར་འཁོར་ལོ་བར་པའི་བཅོད་བྱར་གྱུར་པའི་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཀྱི་
 དབང་དུ་བྱས་པའི་མཆན་ཉིད་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་གོ་བར་མི་བྱས། བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་
 དོན་དམ་ཡང་དག་འཕགས་ཞུས་ཀྱི་ལེའུ་ལྟ་བུས་འཁོར་ལོ་བར་པའི་དགོངས་པ་དངོས་སུ་བཀའ་
 བ་ལ་བརྟེན་ནས་འཁོར་ལོ་བར་པའི་བཅོད་བྱར་གྱུར་པའི་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་
 པའི་མཆན་ཉིད་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་དངོས་སུ་གོ་བའི་བྲགས་ལ། འཁོར་ལོ་དང་པོའི་བཅོད་
 བྱར་གྱུར་པའི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་མཆན་ཉིད་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་
 གོ་བར་འགྱུར་བའི་གདུལ་བྱ་ཞིག་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཆན་གྱིས་དེ་ལྟར་བཤད་པའི་བྱིར།

མཚན་ཉིད་སོགས་ལ་ཚད་སྤྱོད།

གསུམ་པ་ཚད་པ་སྤྱོད་བ་ལ། ཁ་ཅིག་ན་རེ། བཀའ་དང་པོ་བདེན་བཞིའི་ཆོས་འཁོར་གྱི་
ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་རང་རྒྱལ་གྱི་རིགས་ཅན་མེད་པར་ཐལ། དེའི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་
ཡིན་ན། ཉན་ཐོས་གྱི་རིགས་ཅན་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། གྲུབ་དོན་དང་པོའི་སྐབས་སུ།
ཉན་ཐོས་གྱི་ཐེག་པ་ལ་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པ་རྣམས་ལ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་སྟོན་
མེད་དེ། གཙུག་ཆེ་བ་ལ་དགོངས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ན། བཀའ་དང་པོ་བདེན་བཞིའི་
ཆོས་འཁོར་གྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ཡིན་ན། ཉན་ཐོས་ལམ་ཞུགས་གྱི་གང་ཟག་ཡིན་དགོས་
པར་ཐལ། ཉན་ཐོས་གྱི་ཐེག་པ་ལ་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པ་རྣམས་ལ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
འདོད་ན། བཀའ་དང་པོ་བདེན་བཞིའི་ཆོས་འཁོར་གྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ཉན་ཐོས་གྱི་ལམ་
ལ་འཇུག་མ་སྟོང་བའི་མདོ་སྤེལ་པ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཆོས་ཅན་དེ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་དུ་འཇུག་མ་སྟོང་བའི་བཀའ་
བར་པ་མཚན་ཉིད་མེད་པའི་ཆོས་འཁོར་གྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་
ཀུས་ཏེ། ཆོས་ཅན་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་ན་རེ། མདོ་ཤེས་རབ་སྟོང་པོ། རོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྤྱོད་པའི་མདོ་ཡིན་པར་ཐལ། ཤེས་
རབ་སྟོང་པོའི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་རོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྤྱོད་པའི་ཐལ་འགྱུར་བའི་རིགས་ཅན་
ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཤེས་རབ་སྟོང་པོས་གཟུགས་ནས་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་བར་གྱི་ཆོས་རྣམས་
ལ་དོན་དམ་པའམ། བདེན་པའི་ཁྱད་པར་དངོས་སུ་མ་སྤྱུར་བར། རང་བཞིན་མེད་པར་སྤྱོད་ཐེན་
ལ་བསྟན་པ་དེ་གདུལ་བྱ་རོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྤྱོད་པའི་ཐལ་འགྱུར་བའི་རིགས་ཅན་རྗེས་སུ་འཛིན་
པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན་མ་ཁྱབ། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། དེ་ལྟར་བསྟན་པ་ལ་དགོས་པ་
ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། བཅོམ་ལྷན་འདས་ལ་གདུལ་བྱའི་དོན་དུ་མི་འགྱུར་བའི་མཛད་པ་མི་

མངའ་བའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་ བཀའ་ཐ་མ་ལེགས་ཕྱིའི་ཆོས་འཁོར་གྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་རིགས་ཅན་གསུམ་ཀ་ཡོད་པར་ཐལ། ལེགས་བཤད་སྒྲིང་པོ་ལས། གདུལ་བྱ་ནི་ཐེག་པ་ཐམས་ཅད་ལ་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པ་སྟེ། སྤྲ་མ་གཉིས་ནི་ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་སོ་སོ་བ་ཡིན་ལ་འདི་ནི་གཉིས་ཀའི་དབང་དུ་བྱས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན་སྒྲིན་མེད་དེ། དེའི་དོན་ནི་གོང་དུ་བཤད་ཟིན་པ་ལྟར་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་མ་ཡིན་ན། ཐེག་པ་ཐམས་ཅད་ལ་ཡང་ཞུགས་ཀྱི་དོན་གདུལ་བྱ་ནི་ཐེག་པ་ཐམས་ཅད་ལ་ཞེས་སོགས་ལས་ལོགས་སུ། ལེགས་བཤད་སྒྲིང་པོ་ལས། སྤང་པོ་ལ་སོགས་པ་གཞན་དབང་དང་དེ་ལ་ཆོས་ཀྱི་བདག་ཏུ་སྒྲོ་བཏགས་པ་ཀྱན་བཏགས་དང་། དེ་དེས་སྒྲོང་པ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཀྱི་ཡོངས་གྲུབ་ཏུ་འཛོག་པ་ཐེག་ཆེན་གྱི་མདོའི་དོན་དུ་དགོངས་འགྲེལ་གྱིས་བཀའ་བའི་ཤུགས་ཀྱིས་སྤང་པོའི་གཞན་དབང་གང་ཟག་བདག་གི་ཀྱན་བཏགས་ཀྱིས་སྒྲོང་པ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཀྱི་ཡོངས་གྲུབ་ཏུ་འཛོག་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་དེ་ཙམ་ཞིག་ཐེག་དམན་གྱི་མདོའི་དོན་དུ་གོ་བྱས་ལ། དེའི་ཕྱིར་འཁོར་ལོ་དང་པོ་གསུངས་པའི་གདུལ་བྱ་ནི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་མཆན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་རྟོགས་པའི་སྟོན་དུ་རུང་ལ། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་མཆན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་རྟོགས་པའི་སྟོན་དུ་མི་རུང་བ་ལ་གསུངས་པར་དགོངས་འགྲེལ་གྱི་ཤུགས་ཀྱིས་འགྲེལ་བས། ལེགས་པར་རྣམ་པར་བྱེ་བའི་ཆོས་འཁོར་ཐེག་པ་ཐམས་ཅད་ལ་ཞུགས་པའི་ཆེད་དུ་གསུངས་པའི་དོན་ནི་འདིའོ་ཞེས་རྒྱས་པར་འཆད་མི་རིགས་པར་ཐལ། ཐེག་པ་ཐམས་ཅད་ལ་ཡང་ཞུགས་ཀྱི་དོན་དེ། བཀའ་ཐ་མ་ལེགས་ཕྱིའི་ཆོས་འཁོར་གྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་རིགས་ཅན་གསུམ་ཀ་ཡོད་པ་ཙམ་ལ་བྱེད་རིགས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་མི་བྱས་སོ། །

གཞན་ཡང་། འཁོར་ལོ་དང་པོ་གཉིས་ཀྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་གཉིས་པོ་དེ་ཐེག་པ་ཆེ་

ཆུང་སོ་སོ་བ་དང་། བཀའ་ཐ་མ་ལེགས་ཕྱེད་ཆོས་འཁོར་གྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་དེ་ཐེག་པ་
 ཆེ་ཆུང་གཉིས་ཀ་ལ་ཞུགས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པར་ཐལ། ལེགས་བཤད་སྒྲིང་སོ་ལས། གདུལ་
 བྱ་ནི་ཐེག་པ་ཐམས་ཅད་ལ་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པ་སྟེ། སྤྲ་མ་གཉིས་ནི་ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་སོ་སོ་བ་
 ཡིན་ལ་འདི་ནི་གཉིས་ཀའི་དབང་དུ་བྱས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། ཟུབ་སྟེ། དེ་ལྟར་
 གསུངས་ན། བཀའ་ཐ་མ་ལེགས་ཕྱེད་ཆོས་འཁོར་གྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་རིགས་ཅན་གསུམ་
 ཀ་ཡོད་དགོས་པའི་བྱིར། ཉགས་ཁས། འདོད་ན། བཀའ་ཐ་མ་ལེགས་ཕྱེད་ཆོས་འཁོར་གྱི་ཆེད་
 དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་གཉིས་ཀ་ལ་ཞུགས་པའི་གང་ཟག་མ་ཡིན་
 པར་ཐལ། ཁྱོད་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཡིན་པའི་བྱིར།

ཁ་ཅིག བཀའ་ཐ་མ་ལེགས་ཕྱེད་ཆོས་འཁོར་གྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་རིགས་ཅན་
 གསུམ་ཀ་ཡོད་པར་ཐལ། དེ་ཐེག་པ་ཐུན་མོང་བའི་མདོ་ཡིན་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། ཐེག་པ་ཐུན་
 མོང་བའི་མདོ་ཡོད་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། མདོན་པ་ཀུན་ལས་བརྒྱས་དེ་ཐེག་པ་ཐུན་མོང་བའི་མདོན་
 པའི་སྡེ་སྟོན་དུ་གསུངས་པའི་བྱིར། ཟེར་ན་མ་ཁྱབ། དེའི་དོན་ནི། ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་གཉིས་ཀའི་ལམ་
 ཉམས་སུ་ལེན་པའི་ཆེ། གཏན་ལ་འབེབས་དགོས་པའི་གཞི་ལུང་ཁམས་སྟེ་མཆེད་རྣམས་ཀྱི་
 མཆན་ཉིད་གཏན་ལ་པབ་པ་ལ་དགོངས་པ་ཡིན་པའི་བྱིར།

ཁ་ཅིག སྤྱག་བདེན་ཅམ་སྟོན་པའི་བཀའ་དང་པོ་བདེན་བཞིའི་ཆོས་འཁོར་དེ་ཆོས་ཅན།
 བདེན་བཞི་དངོས་བསྟན་བསྟན་བྱེད་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་བསྟན་པའི་མདོ་ཡིན་པར་ཐལ། བཀའ་
 དང་པོ་བདེན་བཞིའི་ཆོས་འཁོར་ཡིན་པའི་བྱིར། ཟུབ་པ་ཁས། མ་གྲུབ་ན་དེར་ཐལ། ཆོས་ཅན་
 དེ་ཡིན་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། ལུང་ཁམས་སྟེ་མཆེད་ཅམ་སྟོན་པའི་བཀའ་དང་པོ་བདེན་བཞིའི་
 ཆོས་འཁོར་ཡོད་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། མདོ་སྡེ་ལ་འགལ་སྟོང་གི་དྲི་བའི་སྐབས་སུ། བཅོམ་ལྷན་
 འདས་ཀྱིས་རྣམ་ཐངས་དུ་མར་ལུང་པོ་རྣམས་ཀྱི་རང་གི་མཆན་ཉིད་ཀྱང་བཀའ་སྟལ། ཞེས་

གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། མ་ཁྲབ། འདོད་མི་རུས་ཏེ། ཆོས་ཅན་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན།
བདེན་བཞི་གང་རུང་མི་སྟོན་པའི་བཀའ་དང་པོ་བདེན་བཞིའི་ཆོས་འཁོར་ཡོད་པར་ཐལ། བཙུན་
ལྷན་འདས་ཀྱིས་རྣམ་ཐང་སྤྱད་པོ་རྣམས་ཀྱི་རང་གི་མཆན་ཉིད་ཀྱང་བཀའ་སྒྲུབ། ཞེས་
བ་ལས་ལོགས་སྟུ། བདེན་བ་རྣམས་ཀྱི་རང་གི་མཆན་ཉིད་དང་། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁྲབ་
བ་ཁས། འདོད་ན། སྟོང་ཉིད་མི་སྟོན་པའི་བཀའ་བར་བ་མཆན་ཉིད་མེད་པའི་ཆོས་འཁོར་ཡོད་
པར་ཐལ། འདོད་བ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། དེ་ཡིན་ན། བརྗོད་བྱ་སྟོང་ཉིད་ལས་བརྒྱུ་
པས་ཁྲབ་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་ བཀའ་དང་པོ་བདེན་བཞིའི་ཆོས་ལཁོར་གྱི་མདོ་ཆོག་ཏུ་གྱུར་པའི་སྤྱག་བདེན་ཅམ་
སྟོན་པའི་མདོ་ཆོག་ཆོས་ཅན། བདེན་བཞི་དངོས་བསྟན་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་སྟོན་པའི་
མདོ་ཡིན་པར་ཐལ། བཀའ་དང་པོ་བདེན་བཞིའི་ཆོས་ལཁོར་ཡིན་པའི་བྱིར། ཁྲལ་པ་ཁས། དེར་
ཐལ། དེའི་མདོ་ཆོག་ཡིན་པའི་བྱིར་ཟེར་ན་མ་ཁྲལ། འདོད་མི་རྣམས་ཏེ། ཆོས་ཅན་དེ་ཡིན་པའི་བྱིར་
ཟེར་ན། འོ་ན། དེ་རང་ཆོས་ཅན། བདེན་བཞི་དངོས་བསྟན་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་བསྟན་
པའི་མདོ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་འབྲུ་བའི་མདོ་ཆོག་ཡིན་པའི་བྱིར། ཁྲལ་པ་ཁས། དེར་ཐལ། བདེན་བཞི་
དངོས་བསྟན་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་བསྟན་པའི་བདེན་བཞིའི་ཆོས་ལཁོར་གྱི་མདོ་ཆོག་
ཡིན་པའི་བྱིར། ཉགས་ཁས། འདོད་མི་རྣམས་ཏེ། ཆོས་ཅན་དེ་ཡིན་པའི་བྱིར། ལཁོར་གསུམ་ཡོད།

ཁ་ཅིག་བཀའ་བར་བ་མཆོན་ཉིད་མེད་པའི་ཆོས་ལམ་ལོན་ན། ལྷོང་ཉིད་དངོས་བསྟན་
བསྟན་བྱའི་གཙོ་པོར་བྱས་ནས་བསྟན་པས་བྱུང་བར་ཐལ། དེ་ཡིན་ན། ལྷོང་ཉིད་བསྟན་བྱའི་གཙོ་
པོར་བྱས་ནས་བསྟན་པས་བྱུང་བ་གང་ཞིག་ ལྷོང་ཉིད་དངོས་སུ་བསྟན་ན་སྐྱས་ཟེན་ལ་བསྟན་མི་
དགོས་པའི་བྱིད། བྱི་མ་དེར་ཐལ། ཤེས་རབ་སྣང་པོས་ལྷོང་ཉིད་སྐྱས་ཟེན་ལ་མ་བསྟན་གང་།
ཤེས་རབ་སྣང་པོའི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱས་ཤེས་རབ་སྣང་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་ལྷོང་ཉིད་དངོས་

སུ་གོ་བྱས་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་མ་བྱུག།

ཁ་ཅིག་གི་གཟུགས་ནས་རྣམ་མཁུན་གྱི་བར་གྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་རང་གི་
མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པ་དེ། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རགས་པ་ཡིན་པར་ཐལ། བཀའ་ཐ་མ་ལེགས་
ཕྱིའི་ཆོས་འཁོར་གྱིས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཐ་རགས་ཅི་རིགས་པ་བསྟན་ཕྱིའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་
བསྟན་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་མ་བྱུག། འདོད་མི་བྱས་ཏེ། དེ་ཆད་མཐའ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། གཞན་
དབང་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་གི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དོན་དམ་ཡང་དག་འཕགས་ཞུས་ཀྱི་ལེ་འུ་པོར་དོན་གྱི་
མདོ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེའི་གོང་དུ་པོར་དོན་གྱི་མདོ་གཞན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེའི་གོང་
དུ་བྱང་པར་དུ་འཕགས་པའི་མདོ་གཞན་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་མ་བྱུག། མ་གྲུབ་ན་དེར་ཐལ། རྒྱས་
འབྲིང་བསྟན་གསུམ་དེ་ལྟར་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་གི་ལེ་འུ་བཅུའི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་མདོ་སྡེ་དགོངས་འགྲེལ་རིམ་པོ་དེ་ལེགས་ཕྱིའི་
ཆོས་འཁོར་གྱི་མཚན་གཞི་ཡིན་པར་ཐལ། རྣམ་བཤད་དུ་དབྱེ་སེམས་གཉིས་ཀའི་སྐབས་སུ་
ལེགས་ཕྱིའི་ཆོས་འཁོར་གྱི་མཚན་གཞི་ངོས་འཛིན་པ་དེའི་ཆེ། མཚན་ཉིད་གསུམ་ལ་བདེན་པར་
ཡོད་མེད་སོ་སོར་བྱེ་ནས་སྟོན་པའི་མདོ་དགོངས་འགྲེལ་ལྟ་བུ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་
སྟོན་མེད་དེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དོན་དམ་ཡང་དག་འཕགས་ཞུས་ཀྱི་ལེ་འུ་དང་དགོངས་
འགྲེལ་གྱི་བྱམས་ཞུས་ཀྱི་ལེ་འུའི་ནང་ཆོད་དུ་གྱུར་པའི་བྱམས་པ་ཉིང་དེ་འཛིན་གྱི་སྟོང་ཡུལ་
སོགས་ཀྱི་མདོ་གཉིས་ལ། མདོ་ཉིད་ནས་དགོངས་འགྲེལ་གྱི་མིང་བཏགས་པ་དེ་ལ་དགོངས་པའི་
ཕྱིར། དེ་ལྟར་མ་ཡིན་ན། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དོན་དམ་ཡང་དག་འཕགས་ཞུས་ཀྱི་ལེ་འུ་དང་།
བྱམས་པ་ཉིང་དེ་འཛིན་གྱི་སྟོང་ཡུལ་གྱི་གཟུགས་བརྟན་ནི། ཞེས་སོགས་ཀྱི་མདོ་གཉིས་དང་།
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཆོས་འཕགས་ཀྱི་དྲིས་ལན་གྱི་ལེ་འུ་དང་། དོན་ཟབ་དགོངས་པ་པོར་

འགྲེལ་གྱི་ལེ་འུ་གཞན་རྣམས་ལ་བརྟེན་བྱ་སྟོན་ཚུལ་ལ་བྱད་པར་མེད་པར་ཐལ། དེ་ཐམས་ཅད་
བཀའ་ཐ་མ་ལེགས་སྤྱི་ལོ་ཚས་འཁོར་ཡིན་པའི་སྤྱིར། ཉམས་ཁས། འདོད་མི་བྱས་སོ།

འཁོར་ལོ་གསུམ་གྱི་བྱང་ངེས་འགྲེལ་ཚུལ།

འཁོར་ལོ་གསུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བ། བརྟེན་བྱ། ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་སོགས་
དེ་ལྟར་ཡིན་ན། འཁོར་ལོ་གསུམ་གྱི་བྱང་ངེས་འགྲེལ་ཚུལ་རིམ་བྱས་ཡིན་ཞེ་ན།

དེ་ལ་ཁ་ཅིག་ན་རེ། འཁོར་ལོ་དང་པོའི་དགོངས་གཞི་ཡིན་ན། དེའི་དགོངས་པ་ཡིན་པས་
བྱ་བ་ཟེར་ན། འོ་ན། གུན་གཞིའི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་སྟེང་དུ་སྤྱི་རོལ་དོན་སྣང་གི་བག་ཆགས་བཞག་
པ་སྒྲིན་པ་ལ་བརྟེན་ནས་སྤྱི་རོལ་དོན་སྣང་གི་རྣམ་ཤེས་སྤྱི་བ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་སྤྱིར།
དེར་ཐལ། འཁོར་ལོ་དང་པོས་གཟུགས་ནས་རེག་བྱའི་བར་གྱི་ཆོས་རྣམས་སྤྱི་རོལ་དོན་དུ་གྱུབ་
པར་བསྟན་པའི་དགོངས་གཞི་ཡིན་པའི་སྤྱིར། འདོད་ན། དེའི་བསྟན་དོན་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་
པ་དེའི་སྤྱིར། འདོད་ན། དེས་རང་གི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་དོན་སྣང་གཉིས་ལ་གུན་གཞི་
བསྟན་པར་ཐལ། འདོད་པ་དེའི་སྤྱིར། འདོད་ན། དོན་སྣང་གཉིས་ཀྱིས་གུན་གཞི་འདོད་པར་
ཐལ། འདོད་པ་དེའི་སྤྱིར། འདོད་ན། དེ་གཉིས་ཀྱིས་གཟུགས་ནས་རེག་བྱའི་བར་གྱི་ཆོས་རྣམས་
གུན་གཞིའི་སྟེང་དུ་སྤྱི་རོལ་དོན་སྣང་གི་བག་ཆགས་བཞག་པ་སྒྲིན་པའི་སྣང་བ་ཅམ་ཡིན་གྱི་སྤྱི་
རོལ་དོན་དུ་མ་གྱུབ་པར་འདོད་པར་ཐལ། འདོད་པ་དེའི་སྤྱིར། འདོད་ན། དེ་གཉིས་དོན་སྣང་མ་
ཡིན་པར་ཐལ་ལོ། །

ཁ་ཅིག་ འཁོར་ལོ་དང་པོའི་དགོངས་གཞི་ཡིན་ན། དེའི་དགོངས་པ་མ་ཡིན་པས་བྱ་བ་ཟེར་
ན། འོ་ན། གཟུགས་གཟུགས་ཞེས་པའི་ཐ་སྟངས་འཇུག་པའི་འཇུག་གཞིར་ཡོད་པ་ཆོས་ཅན། དེར་
ཐལ། དེའི་སྤྱིར། དེར་ཐལ། འཁོར་ལོ་དང་པོས་གཟུགས་གཟུགས་ཞེས་པའི་ཐ་སྟངས་འཇུག་པའི་

འཇུག་གཞིར་རང་གི་གནས་ལུགས་ཀྱི་དབང་གིས་གྲུབ་པར་བསྟན་པའི་དགོངས་གཞི་ཡིན་པའི་
 ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེས་དེ་ལྟར་བསྟན་པའི་དགོངས་གཞི་གཅིག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེའི་
 དགོངས་པ་ཡིན་པར་ཐལ། དེའི་བསྟན་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེས་དེ་ལྟར་བསྟན་པའི་
 ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེས་གཟུགས་གཟུགས་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་འཇུག་པའི་འཇུག་གཞིར་རང་གི་
 གནས་ལུགས་ཀྱི་དབང་གིས་གྲུབ་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་ འཁོར་ལོ་དང་པོའི་བསྟན་དོན་ཡིན་ན། དེའི་སྐྱས་ཟེན་གྱི་དོན་ཡིན་པས་མ་ཁྲབ་
 ཟེར་ན། དེས་ཁྲབ་པར་ཐལ། གཟུགས་ནས་རེག་བྱའི་བར་གྱི་ཆོས་རྣམས་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་གྲུབ་
 པ་ཡང་། དེའི་སྐྱས་ཟེན་གྱི་དོན་ཡིན། གཟུགས་ནས་བྱང་སྤྱོད་པས་སོ་བདུན་གྱི་བར་གྱི་ཆོས་རྣམས་
 རང་ཉིད་རང་ཉིད་ཅེས་པའི་ཐ་སྙད་འཇུག་པའི་འཇུག་གཞིར་རང་གི་གནས་ལུགས་ཀྱི་དབང་གིས་
 གྲུབ་པ་ཡང་དེའི་སྐྱས་ཟེན་གྱི་དོན་ཡིན། །བདེན་པ་བཞི་པོ་དེ་ཡང་དེའི་སྐྱས་ཟེན་གྱི་དོན་ཡིན་
 པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་ ཕྱི་དོན་ཡོད་པར་སྟོན་པའི་བཀའ་དང་པོ་བདེན་བཞིའི་ཆོས་འཁོར་གྱི་སྐྱས་ཟེན་
 གྱི་དོན་མེད་ཟེར་ན། འོ་ན། གྲུབ་དོན་དང་པོའི་སྐབས་ནས་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་འཁོར་ལོ་དང་
 པོའི་སྐྱས་ཟེན་གྱི་དོན་ཡང་མེད་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། གྲུབ་དོན་དང་
 པོའི་སྐབས་ནས་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་བདེན་བཞིའི་ཆོས་འཁོར་གྱི་བརྗོད་བྱ་མེད་པར་ཐལ། འདོད་
 པ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། གྲུབ་དོན་དང་པོའི་སྐབས་ནས་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་བཀའ་དང་པོ་བདེན་
 བཞིའི་ཆོས་འཁོར་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་ཡོད་པར་ཐལ། བདེན་པ་བཞི་པོ་ཁྱོད་ཀྱི་བརྗོད་
 བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། འཕགས་པའི་བདེན་པ་བཞིའི་རྣམ་པ་བསྟན་པས། ཞེས་པ་འདི་གྲུབ་
 དོན་དང་པོའི་སྐབས་ནས་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་བཀའ་དང་པོ་བདེན་བཞིའི་ཆོས་འཁོར་གྱི་བརྗོད་
 བྱ་ངོས་འཛིན་གྱི་གཞུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ངོ་བོ་

ཉིད་མ་མཆིས་པ་ཉིད་ལས་བརྩམས། ཞེས་པའི་གཞུང་འདི་གྲུབ་དོན་བར་པའི་སྐབས་ནས་དངོས་
སུ་བསྟན་པའི་འཁོར་ལོ་བར་པའི་བརྗོད་བྱ་ངོས་འཛིན་གྱི་གཞུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། གྲུབ་དོན་དང་པོའི་སྐབས་ནས་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་བཀའ་དང་པོ་བདེན་
བཞིའི་ཆོས་འཁོར་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་རང་ཉིད་ཀྱན་ནས་སྟོང་བྱེད་མི་ཤེས་པས་ཀྱན་ནས་བསྐྱངས་
ནས་བརྩམས་པའི་དག་ཡིན་པར་ཐལ། བརྗོད་བྱས་སྟོང་པའི་དག་གང་ཞིག །སྐྱེས་བུས་བརྩམས་
པའི་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱ་ལྟེ། རྣམ་འབྲེལ་ལས། བརྗོད་བྱས་སྟོང་བ་བརྗོད་རྣམས་ཀྱི། །འདི་
ནི་མི་ཤེས་ཀྱིས་བསྐྱང་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ལུས་ཏེ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་བཀའ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། དེ་ཆོས་ཅན། གྲོལ་བ་དོན་གཉེར་གྱི་སྐྱེས་བུ་ལ་ལྟོས་ཏེ། ཁྱོད་བརྩམས་པ་
ལ་དགོས་པ་མེད་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱིས་གྲོལ་བ་དོན་གཉེར་གྱི་སྐྱེས་བུ་ལ་ཉེར་མཁོའི་དོན་མ་བསྟན་
པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེའི་བརྗོད་བྱ་ཡོད་པར་ཐལ་ལོ། །གཞན་ཡང་། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་བརྗོད་
བྱ་ཡོད་པར་ཐལ། ཁྱོད་དགོས་སོགས་ཆོས་བཞི་དང་འབྲེལ་བའི་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ།
ཁྱོད་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བཀའ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག བདེན་བཞིའི་ཆོས་འཁོར་གྱིས་ཕྱི་དོན་ཡོད་པར་བསྟན་པའི་བརྗོད་བྱ་ཡོད་ཟེར་
ན། དེ་མེད་པར་ཐལ། ཕྱི་དོན་མེད་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག ཕྱི་དོན་ཡོད་པར་བསྟན་པའི་བཀའ་དང་པོ་བདེན་བཞིའི་ཆོས་འཁོར་གྱི་སྐྱས་ཟེན་
གྱི་དོན་མེད་པར་ཐལ། དེའི་སྐྱས་ཟེན་གྱི་དོན་ལ་ཆད་མས་གཞོད་པའི་ཕྱིར་དང་། དེའི་དགོངས་
གཞི་ཡིན་ན། དེའི་བསྟན་དོན་མ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་དེར་ཐལ། གཟུགས་ནས་རེག་
བྱའི་བར་གྱི་ཆོས་རྣམས་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་གྲུབ་པ་ཡང་མེད། གཟུགས་ནས་བྱང་ཕྱོགས་སོ་བདུན་
གྱི་བར་གྱི་ཆོས་རྣམས་རང་ཉིད་རང་ཉིད་ཅེས་པའི་ཐ་སྙད་འདུག་པའི་འདུག་གཞིར་རང་གི་གནས་

ལུགས་ཀྱི་དབང་གིས་གྲུབ་པ་ཡང་མེད། བྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཡང་མེད་པའི་བྱིར་ཟེར་ན། མ་ཁྲབ། བྱི་
མ་དེར་ཐལ། ཉི་ཤུ་པ་རྩ་འགྲེལ་གྱིས་འཁོར་ལོ་དང་པོ་བླ་དོན་དུ་འགྲེལ་བ་དེའི་ཆེ། དགོངས་
གཞི་བསྟན་དོན་དུ་མ་གྲུས་པར་བླ་དོན་དུ་འགྲེལ་བར་ལེགས་བཤད་སྟོང་པོ་ལས་གསུངས་པའི་
བྱིར་ཟེར་ན་སྟོན་མེད་དེ། ཀུན་གཞིའི་སྟེང་དུ་བྱི་རོལ་དོན་སྟངས་གི་བག་ཆགས་བཞག་པ་སྟོན་པ་
ལ་བརྟེན་ནས། བྱི་རོལ་དོན་སྟངས་གི་རྣམ་ཤེས་སྟེ་བ་དེ། དེའི་དགོངས་གཞི་ཡིན་ཀྱང་། དེའི་བསྟན་
དོན་མ་ཡིན་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་པའི་བྱིར་

ཁ་ཅིག་གསུགས་གསུགས་ཞེས་པའི་ཐ་སྟངས་འཇུག་པའི་འཇུག་གཞིར་ཡོད་པ་དེ། འཁོར་
ལོ་དང་པོས་གསུགས་གསུགས་ཞེས་པའི་ཐ་སྟངས་འཇུག་པའི་འཇུག་གཞིར་རང་གི་གནས་ལུགས་
ཀྱི་དབང་གིས་གྲུབ་པར་བསྟན་པའི་དགོངས་གཞི་མ་ཡིན་པར་ཐལ། གསུགས་གསུགས་ཞེས་
པའི་ཐ་སྟངས་འཇུག་པའི་འཇུག་གཞིར་ཡོད་ཅེས་དེའི་དགོངས་གཞི་ཡིན་པའི་བྱིར་ཟེར་ན། དེ་
གཉིས་མི་འགལ་ཏེ། དེའི་ཡོད་ཅེས་ཀྱི་དོན་ནི་འཇུག་གཞི་དེར་རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཅེས་དུ་ཡོད་
པ་ལ་བྱེད་པ་གང་ཞིག །འཇུག་གཞི་དེར་རྟོག་པས་བཏགས་ཅེས་དུ་ཡོད་ན་འཇུག་གཞི་དེར་ཡོད་
དགོས་པའི་བྱིར་ གང་ཞིག་དེར་ཐལ། ཅེས་སྐྱེ་དེ་ཐ་སྟངས་དུ་འཇུག་པའི་འཇུག་གཞིར་རང་གི་
གནས་ལུགས་ཀྱི་དབང་གིས་གྲུབ་པ་འགོག་པའི་བྱིར་དུ་ཡིན་པའི་བྱིར་

ཁ་ཅིག་ན་དེ། འཁོར་ལོ་བར་པའི་སྐྱས་ཟེན་གྱི་དོན་ཡིན་ན། འཁོར་ལོ་བར་པའི་བསྟན་དོན་
མ་ཡིན་པས་ཁྲབ་ཟེར་ན། འོ་ན། འགོག་བདེན་དང་ཆོས་ཁམས་རང་གི་མཆོན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་
པ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་བྱིར་ དེར་ཐལ། དེས་འགོག་བདེན་དང་ཆོས་ཁམས་རང་གི་མཆོན་
ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པར་སྐྱས་ཟེན་ལ་བསྟན་པའི་བྱིར་ དེར་ཐལ། དེས་སྤང་འདས་རང་གི་མཆོན་
ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པར་སྐྱས་ཟེན་ལ་བསྟན་པའི་བྱིར་ དེར་ཐལ། དུམ་རྒྱས་པ་ལས། སྤང་ན་ལས་
འདས་པ་ལས་ཁྲད་པར་དུ་འཕགས་པའི་ཆོས་གཞན་ཞིག་ཡོད་ན་དེ་ཡང་སྐྱེ་མ་ལྟ་བུ་མི་ལས་ལྟ་

བྱར་སྤྲོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་དེའི་བསྟན་དོན་ཡིན་པར་ཐལ། རོ་པོ་དང་ཁྱད་
པར་དུ་ཀུན་བཏགས་པའི་ཀུན་བཏགས་རང་གི་མཆན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པ་དེའི་བསྟན་དོན་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་དེའི་དགོངས་གཞི་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག འཁོར་ལོ་བར་པའི་སྤྲས་ཟེན་གྱི་དོན་ཡིན་ན། མེད་པས་ཁྱབ་ཟེར་ན། རོ་ན།
གཟུགས་ནས་རྣམ་མཐུན་གྱི་བར་གྱི་ཆོས་རྣམས་རང་གི་མཆན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པ་ཆོས་ཅན།
དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེས་གཟུགས་ནས་རྣམ་མཐུན་གྱི་བར་གྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་
གི་མཆན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པར་སྤྲས་ཟེན་ལ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེས་གཟུགས་ནས་
རྣམ་མཐུན་གྱི་བར་གྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟོགས་གཅིག་ཏུ་རང་གི་མཆན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པར་
སྤྲས་ཟེན་ལ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེས་དེ་ལྟར་བསྟན་པའི་སྟོན་ས་དེ་བླ་དོན་དུ་འགྲེལ་
བའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་བླ་དོན་དུ་འགྲེལ་བའི་རྒྱ་མཆན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རྒྱས་ཏེ།
གཟུགས་ནས་རྣམ་མཐུན་གྱི་བར་གྱི་ཆོས་རྣམས་རང་གི་མཆན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། མ་
གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱད་རང་གི་མཆན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པར་ཐལ། ཁྱད་ཀུན་བཏགས་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། མཆན་ཉིད་གསུམ་པོ་གང་རུང་གང་ཞིག གཞན་དབང་དང་ཡོངས་གྲུབ་
གང་རུང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་དེར་ཐལ། གཞི་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་མ་སྤྲོ། །

ཁ་ཅིག འཁོར་ལོ་བར་པའི་དགོངས་གཞི་ཡིན་ན། དེའི་སྤྲས་ཟེན་གྱི་དོན་ཡིན་པས་ཁྱབ་
ཟེར་ན། རོ་ན། གཞན་དབང་རང་གི་མཆན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། དེར་
ཐལ། དེ་དེའི་བསྟན་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རྒྱས་ཏེ། གཞན་དབང་རང་གི་མཆན་ཉིད་ཀྱིས་
མ་གྲུབ་པ་དེའི་སྤྲས་ཟེན་གྱི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེས་གཞན་དབང་རང་གི་མཆན་ཉིད་
ཀྱིས་མ་གྲུབ་པ་སྤྲས་ཟེན་ལ་བསྟན་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག འཁོར་ལོ་བར་པའི་སྤྲས་ཟེན་གྱི་དོན་ལ་ཆད་མས་གཞོད་པར་ཐལ། དེ་བླ་དོན་

དགོངས་པ་ཅན་གྱི་མདོ་གང་ཞིག དེས་གཞན་དབང་རང་གི་མཆན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པར་བསྟན་
པའི་སྐྱེས་ཟིན་གྱི་དོན་ལ་ཆད་མས་གཞོད་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན་མ་ཁྲབ། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། གཞན་
དབང་རང་གི་མཆན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། གཟུགས་ནས་རྣམ་མཁྲེན་གྱི་བར་གྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་གི་མཆན་ཉིད་
ཀྱིས་མ་གྲུབ་པར་ཐལ། དེས་སྐྱེས་ཟིན་ལ་དེ་ལྟར་བསྟན་པ་གང་ཞིག སྐྱེས་ཟིན་ལ་བསྟན་པ་དེ་
གདུལ་བྱ་པལ་པ་རྗེས་སུ་བཟུང་བའི་ཕྱིར་དུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ལྟར་སྐྱེས་ཟིན་ལ་བསྟན་
པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག རྒྱུ་འབྲིང་བསྐྱེད་གསུམ་འོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྐྱེ་བའི་མདོ་ཡིན་པར་ཐལ། རྒྱུ་
འབྲིང་བསྐྱེད་གསུམ་གྱིས་གཟུགས་ནས་རྣམ་མཁྲེན་གྱི་བར་གྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་འོ་བོ་ཉིད་མེད་
པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན་མི་འཐད་དེ། དེ་སེམས་ཅན་པའི་མདོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ།
ལེགས་ཕྱེད་ཆོས་འཁོར་སེམས་ཅན་པའི་མདོ་གང་ཞིག །དེ་གཉིས་དགོངས་པ་མཐར་ཐུག་
གཅིག་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ལེགས་བཤད་སྤྱང་པོ་ལས། འཁོར་ལོ་ཕྱི་མ་གཉིས་ཀྱི་དགོངས་པ་
ནི་གཅིག་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། དེ་སེམས་ཅན་པའི་མདོ་ཡིན་པར་ཐལ། དེས་གཞན་དབང་བདེན་པར་གྲུབ།
ཡོངས་གྲུབ་ཀྱང་བདེན་པར་གྲུབ་པ་བསྟན་པའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་བསྟན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ།
འཁོར་ལོ་ཕྱི་མས་དེ་ལྟར་བསྟན་པ་གང་ཞིག །དེ་གཉིས་དགོངས་པ་མཐར་ཐུག་གཅིག་པའི་ཕྱིར།
དེར་ཐལ། ལྷང་བླངས་མ་ཐག་པ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཁོ་ན་རེ། རྒྱུ་འབྲིང་བསྐྱེད་གསུམ་གྱིས་གཞན་དབང་འོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་མ་བསྟན་པར་
ཐལ། འོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན་མ་ཁྲབ། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། དེས་
བདེན་པར་གྲུབ་པ་བསྟན་པའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་བསྟན་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། འོ་ན། ལེའུ་བཟུའི་

བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་མདོ་སྡེ་དགོངས་འགྲེལ་གྱིས་སྤྱོད་ཡོད་པར་མ་བསྟན་པར་ཐལ། དེས་སྤྱོད་ཅིང་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར། བྱེད་པ་ཁས། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། དེས་སེམས་ཅམ་པའི་ལྟ་བ་མཐར་ཐུག་གཅིག་བསྟན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེས་སྤྱོད་ཅན་བསྟན་པར་ཐལ། དེས་དོན་སྤྱོད་གཉིས་རྗེས་སུ་བརྒྱུང་བའི་ཐབས་གཅིག་བསྟན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སེམས་ཅམ་པ་རྣམས་ཀྱིས་མདོ་སྡེ་དགོངས་འགྲེལ་ལ་བརྟེན་ནས་དོན་སྤྱོད་གཉིས་རྗེས་སུ་འཛིན་པའི་ཐབས་གཅིག་རྟེན་པའི་ཕྱིར།

ཁོ་ན་དེ། རྒྱས་འབྱེད་བསྟུས་གསུམ་གྱི་སྤྲས་ཟེན་གྱི་དོན་བསྟན་དོན་དུ་བྱེད་པ་དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། འཁོར་ལོ་བར་པ་བྱང་དོན་དུ་འགྲེལ་བ་དེའི་ཆེ་སྤྲས་ཟེན་གྱི་དོན་བསྟན་དོན་དུ་མ་བྱས་པར་བྱང་དོན་དུ་འགྲེལ་བར་ལེགས་བཤད་སྟོང་པོ་ལས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་སྟོན་ཅིང་དེ། དེའི་དོན་ནི་སྤྲས་ཟེན་གྱི་དོན་གང་ཡིན་ཐམས་ཅད་བསྟན་དོན་གྱི་གཙོ་བོར་མི་བྱེད་ཅེས་པའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་ བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དོན་དམ་ཡང་དག་འཕགས་ཞུས་ཀྱི་ལེའུས་མདོ་སྡེ་ལ་འགལ་སྟོང་གི་དྲི་བ་ཞུས་པའི་ཆུལ་ནི། བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་དུས་དང་པོར་གཟུགས་ནས་བྱང་ཕྱོགས་སོ་བདུན་གྱི་བར་གྱི་ཆོས་རྣམས་རང་ཉིད་རང་ཉིད་ཅེས་པའི་ཐ་སྙད་འཇུག་པའི་འཇུག་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་བསྟན། དུས་བར་པར་གཟུགས་ནས་རྣམ་མཐེན་གྱི་བར་གྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པར་བསྟན་པས། སྤྲས་ཟེན་ལྟར་ན་འགལ་བ་ལྟར་སྟངས་ཡང་བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱི་དགོངས་པ་ལ་འགལ་བ་ཅིང་དགོས་པས། དུས་བར་པར་དེ་ལྟར་གསུངས་པ་དེ་དགོངས་གཞི་གང་ལ་དགོངས་ནས་གསུངས་པ་ཡིན་ཞེས་དངོས་སུ་དྲིས་ནས། དོན་གྱིས་དུས་དང་པོར་དེ་ལྟར་གསུངས་པ་དེ་དགོངས་གཞི་གང་ལ་དགོངས་ནས་གསུངས་པ་ཡིན་ཞེས་པ་ཡིན་ནི་ཟེར་ན། འོ་ན། འཁོར་ལོ་དང་པོས་གཟུགས་ནས་བྱང་ཕྱོགས་སོ་བདུན་གྱི་བར་གྱི་ཆོས་རྣམས་རང་ཉིད་རང་ཉིད་ཅེས་པའི་ཐ་སྙད་འཇུག་པའི་

འཇུག་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་གྱིས་གྲུབ་པར་བསྟན་པར་ཐལ། ཁྱོད་གྱི་དམ་བཅའ་འཐད་པའི་
 ཕྱིར། འདོད་ན། དེས་ཚོས་ཁམས་ཚོས་ཁམས་ཞེས་པའི་ཐ་སྟད་འཇུག་པའི་འཇུག་གཞིར་རང་
 གི་མཚན་ཉིད་གྱིས་གྲུབ་པར་བསྟན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེས་ཚོས་ཁམས་རང་
 གི་མཚན་ཉིད་གྱིས་གྲུབ་པར་བསྟན་པར་ཐལ་ལོ། །འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེས་རྗེད་བྱེད་
 སྤེའི་བརྗོད་བྱ་རང་གི་མཚན་ཉིད་གྱིས་གྲུབ་པར་བསྟན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་
 ཏེ། དེའི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱས་དེ་རང་གི་མཚན་ཉིད་གྱིས་གྲུབ་པར་མི་འདོད་པའི་ཕྱིར།

ཁོ་ན་རེ། བླ་མ་མཁའ་དཔྱད་ཡང་དག་འཕགས་ཞུས་ཀྱི་ལེ་ལུས་མདོ་སྡེ་ལ་འགལ་སྤོང་
 གི་རི་བ་ཞུས་ཚུལ་ནི། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་དུས་དང་པོར་གཟུགས་ནས་བླ་མ་ཕྱོགས་སོ་བདུན་
 གྱི་བར་གྱི་ཚོས་རྣམས་རང་ཉིད་རང་ཉིད་ཅེས་པའི་ཐ་སྟད་འཇུག་པའི་འཇུག་གཞིར་རང་གི་གནས་
 ལུགས་ཀྱི་དབང་གིས་གྲུབ་པ་གཞིར་བཅས་ཀྱི་སྒོ་ནས་བསྟན། དུས་བར་པར་གཟུགས་ནས་རྣམ་
 མཐེན་གྱི་བར་གྱི་ཚོས་ཐམས་ཅད་རང་གི་མཚན་ཉིད་གྱིས་མ་གྲུབ་མཉམ་དུ་བསྟན་པས་སྤྲས་ཟེན་
 ལྟར་ན། དངོས་སུ་འགལ་བ་ལྟར་སྤང་ཡང་བཅོམ་ལྡན་ཀྱི་དགོངས་པ་ལ་འགལ་བ་མེད་དགོས་
 པས་དུས་བར་པར་དེ་ལྟར་གསུངས་པ་དེ་དགོངས་གཞི་གང་ལ་དགོངས་ནས་གསུངས་པ་ཡིན་
 ཞེས་དངོས་སུ་རིས་ནས། དུས་དང་པོར་དེ་ལྟར་གསུངས་པ་དེ་དགོངས་གཞི་གང་ལ་དགོངས་ནས་
 གསུངས་པ་ཡིན་ཞེས་དོན་གྱིས་ཞུས་པ་ཡིན་ནོ་ཟེར་ན། འོ་ན། གཟུགས་ནས་བླ་མ་ཕྱོགས་སོ་བདུན་
 གྱི་བར་གྱི་ཚོས་རྣམས་རང་ཉིད་རང་ཉིད་ཅེས་པའི་ཐ་སྟད་འཇུག་པའི་འཇུག་གཞིར་རང་གི་གནས་
 ལུགས་ཀྱི་དབང་གིས་གྲུབ་པ་དང་། གཟུགས་ནས་རྣམ་མཐེན་གྱི་བར་གྱི་ཚོས་རྣམས་ཕྱོགས་
 གཅིག་ཏུ་རང་གི་མཚན་ཉིད་གྱིས་མ་གྲུབ་པ་གཉིས་པོ་འགལ་བར་ཐལ། ཁྱོད་གྱི་དམ་བཅའ་འཐད་
 པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། དེ་གཉིས་ཀ་གཞི་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་དགོངས་འགྲེལ་ལས། དོན་དམ་ཡང་དག་འཕགས་ངས་ཚོས་རྣམས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་

མེད་པ་གསུམ་པོ་འདི་ལྟ་སྟེ། མཚན་ཉིད་དོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་ཅེས་པས་ཀུན་བཏགས་མཚན་
 ཉིད་དོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་བསྟན། ཀུན་བཏགས་མཚན་ཉིད་དོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་རྒྱ་མཚན་མ་བསྟན་
 ཟེར་ན། དེས་ཀུན་བཏགས་མཚན་ཉིད་དོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་རྒྱ་མཚན་བསྟན་པར་ཐལ། ཀུན་
 བཏགས་མཚན་ཉིད་དོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཤུགས་ལ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ལ་
 ཆོས་རྣམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་གང་ཞེ་ན། ཀུན་བཏགས་པའི་མཚན་ཉིད་གང་
 ཡིན་པའོ། །དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། འདི་ལྟར་དེ་ནི་མིང་དང་བཅས་རྣམ་པར་བཞག་པའི་མཚན་ཉིད་
 ཡིན་གྱི་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་རྣམ་པར་གནས་པ་ནི་མ་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར། དེ་ནི་མཚན་ཉིད་དོ་
 བོ་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་ཅེས་བྱའོ། །ཞེས་པའི་གཞུང་འདིས་ཀུན་བཏགས་མཚན་ཉིད་དོ་བོ་ཉིད་མེད་
 པའི་རྒྱ་མཚན་རྒྱས་པར་བཤད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཀུན་བཏགས་མཚན་ཉིད་དོ་བོ་ཉིད་མེད་
 པར་རྒྱས་པར་འཆད་བྱེད་ཀྱི་གཞུང་ཞིག་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག དེ་ལ་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཉིད། ཅེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་
 རས་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་ཀུན་བཏགས་ལ་མཚན་ཉིད་ཡོངས་ཆད་ཀྱི་ཀུན་བཏགས་ཡིན་པས་
 ཁྱབ་ཟེར་ན། གཟུགས་རུང་གཟུགས་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་འཇུག་པའི་འཇུག་གཞི་ཆོས་ཅན། དེར་
 ཐལ། དེའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ལ་འདི་ལྟ་སྟེ། དཔེར་ན། རྣམ་མཁའའི་མེ་ཉོག་རིམ་ལྟར་བྱུང་ནི་
 མཚན་ཉིད་དོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་བཟླ་བར་བྱའོ། །ཞེས་པའི་སྐབས་ནས་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་
 ཀུན་བཏགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེས་ཀུན་བཏགས་རྣམ་མཁའའི་མེ་ཉོག་གི་དཔེས་བསྟན་
 པ་ནི་ཉོག་པས་བཏགས་པ་ཅམ་གྱི་དཔེ་ཡིན་གྱི། ཤེས་བྱ་ལ་མི་སྲིད་པའི་དཔེ་མ་ཡིན་པ་ལེགས་
 བཤད་སྟོང་པོ་ལས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། གཟུགས་
 རུང་གཟུགས་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་འཇུག་པའི་འཇུག་གཞི་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། དེ་ལ་ཆོས་
 རྣམས་ཀྱི་ཞེས་སོགས་ཀྱི་མདོ་འདིས་དོ་བོ་དང་བྱད་པར་ལ་ཀུན་བཏགས་པའི་ཀུན་བཏགས་
 མཚན་ཉིད་དོ་བོ་ཉིད་མེད་ཚུལ་ཅིག་རྒྱས་པར་བསྟན་པར་ཐལ། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་སྐྱེ་བའོ་བོ་ཉིད་

མེད་པ་ཉིད་གང་ཞེ་ན། ཞེས་སོགས་ཀྱི་གཞུང་འདིས་གཞན་དབང་བདག་ལས་སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་
མེད་ཚུལ་རྒྱས་པར་བཤད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། གཞན་དབང་བདག་ལས་སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་
པར་རྒྱས་པར་འཆད་བྱེད་ཀྱི་གཞུང་ཞིག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་ལ་ཀུན་
བཏགས་པའི་ཀུན་བཏགས་མདོ་འདིའི་སྐབས་ནས་དངོས་སུ་བསྐྱེད་པའི་ཀུན་བཏགས་ཡིན་པར་
ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་མཆོད་ཉིད་ཡོངས་ཆད་ཀྱི་ཀུན་བཏགས་ཡིན་པར་ཐལ།
འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། མ་ཡིན་པར་ཐལ། གཟུགས་རུང་གཟུགས་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་འབྲུག་
པའི་འབྲུག་གཞི་ཡིན་པ་དེ། ངོ་བོ་ལ་ཀུན་བཏགས་པའི་ཀུན་བཏགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་ཀུན་བཏགས་ཡིན་ན། མིང་བདུན་འཛིན་བྱས་ཡིན་པས་ཁྱབ་ཟེར་ན། སྐྱེ་ཏྱག་སྟོང་
ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། མཆོད་ཉིད་གསུམ་སོ་གང་རུང་གང་ཞིག་གཞན་
དབང་ཡོངས་བྱུང་གཉིས་རེ་རེ་ནས་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞན་དབང་མ་ཡིན་ཏེ། རྟོག་པས་
བཏགས་ཅམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡོངས་བྱུང་མིན་ཏེ། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཅ་བར་
འདོད་ན། སྐྱེ་ཏྱག་པས་སྟོང་ཞེས་མིང་གི་བརྗོད་པ་ཡང་ཡང་གོམས་པ་དང་། སྐྱེ་ཏྱག་པས་སྟོང་སྐྱེ་
དུ་འཛིན་པའི་རྟོག་པས་ཞེན་པ་ཅམ་གྱིས་སྐྱེ་ཏྱག་སྟོང་དུ་ཆད་མས་ངེས་བྱས་པར་ཐལ། འདོད་
པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་བྱས་ཏེ། སྐྱེ་ཏྱག་སྟོང་དུ་ཆད་མས་ངེས་པ་ལ་བྱས་པ་སོགས་ཀྱི་ཏྱགས་ལ་
བརྟེན་ནས་ངེས་དགོས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཐ་སྙད་དཔྱད་བྱེད་ཀྱི་རིགས་ཤེས་ཀྱི་ཆེད་
དོན་གཅིག་གཞི་བྱུང་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་རང་གི་མིང་བདུན་བཞག་ཅམ་ཡིན་ན། ཡོད་པས་ཁྱབ་ཟེར་ན། གང་ཟག་གི་བདག་
ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། རང་གི་མིང་གི་བརྗོད་བྱ་དང་རང་འཛིན་རྟོག་པའི་
ཞེན་ཡུལ་ཅམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་བྱས་སོ། །

ཁ་ཅིག་དེ་མིང་བདུན་བཞག་ཅམ་ཡིན་ཟེར་ན། དེ་ཆོས་ཅན། མིང་གི་བརྗོད་བྱ་དང་རྟོག་

པའི་ཞེན་ཡུལ་ཡིན་པར་ཐལ། མིང་བདས་བཞག་ཙམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རྫོང་བྱེད་སྒྲིའི་
བརྫོང་བྱ་དང་རྟོག་པའི་ཡུལ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་
པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། སྒྲ་དེ་སྒྲ་དོན་མ་ཐུན་དང་། རྟོག་པ་དེ་རྟོག་པ་དོན་མ་ཐུན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་སེམས་ཙམ་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཀུན་བཏགས་སེམས་ཙམ་པས་འདོད་པ་ལྟར་གྱི་རང་
གི་མཆོན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་མི་འཛིན་ཀྱང་ཐལ་འབྱུང་བའི་འདོད་པ་ལྟར་གྱི་རང་གི་མཆོན་ཉིད་
ཀྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པ་ཡོད་དོ་ཟེར་ན། མི་འཐད་དེ། སེམས་ཙམ་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཀུན་བཏགས་
སེམས་ཙམ་པས་འདོད་པ་ལྟར་གྱི་རང་གི་མཆོན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ།
དེའི་རྒྱུད་ལ་ཀུན་བཏགས་སེམས་ཙམ་པས་འདོད་པ་ལྟར་གྱི་རང་གི་མཆོན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་
འཛིན་པའི་འཛིན་པ་ལྟན་སྒྲིམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེའི་རྒྱུད་ལ་ཀུན་བཏགས་རང་གི་མཆོན་
ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་ལྟན་སྒྲིམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཀུན་
བཏགས་རང་གི་མཆོན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་ལྟན་སྒྲིམ་ཞིག་ཡོད་
པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་གཞན་དབང་བདག་ལས་མི་སྟེ་བའི་དོན་བདག་ཉིད་དང་ངོ་བོ་གཅིག་པའི་རྒྱ་ལས་
མི་སྟེ་བ་ལ་བྱེད་པ་ཡིན་ཟེར་ན། མི་འཐད་དེ། གཞན་དབང་བདག་ལས་མི་སྟེ་བའི་དོན། རྒྱ་རྒྱེན་
གཞན་ལ་མི་སྟོས་པར་རང་དབང་དུ་མི་སྟེ་བའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། བསྐྱ་བ་ལས། འདུ་
བྱེད་རྣམས་ནི་རྟོན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྒྱེན་གྱི་སྟོབས་ཀྱིས་སྟེ་བ་ཡིན་གྱི།
རང་དབང་དུ་མི་སྟེ་བ་ནི་སྟེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་ཅེས་བྲལོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་དུས་བར་པར་གཟུགས་ནས་རྣམས་མཐེན་གྱི་བར་གྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ངོ་བོ་ཉིད་
མེད་པར་གསུངས་པ་དེ་ཀུན་བཏགས་མཆོན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་དང་། གཞན་དབང་སྟེ་བ་ངོ་
བོ་ཉིད་མེད་པ་དང་། ཡོངས་གྲུབ་དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ལ་དགོངས་ནས་གསུངས་པ་ཡིན་

ནོ། །ཞེས་མདོར་བསྟན་རྒྱས་བཤད་གཉིས་ཀྱིས་བསྟན་པ་ཡིན་ནི་ཟེར་ན། གཞན་དབང་སྐྱེ་བ་དོ་
 བོ་ཉིད་མེད་པ་དང་ཡོངས་བྱུང་དོན་དམ་པ་དོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་འཁོར་ལོ་བར་
 སའི་དགོངས་གཞི་མཐར་ཐུག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་འཁོར་ལོ་བར་སའི་དགོངས་གཞི་
 མཐར་ཐུག་ཏུ་མདོར་བསྟན་རྒྱས་བཤད་གཉིས་ཀྱིས་བསྟན་པ་གང་ཞིག །དེ་གཉིས་སྤྱི་ཅི་བཞིན་
 སའི་གཞུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རྒྱས་ཏེ། གཞན་དབང་ལ་སྐྱེ་བའི་དོ་བོ་ཡང་ཡོད། ཡོངས་
 བྱུང་དོན་དམ་པར་བྱུང་བ་དང་དོན་དམ་པ་ཡིན་པའི་དོ་བོ་གཉིས་ཀ་ཡང་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་
 དེར་ཐལ། གཞན་དབང་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་དེར་ཐལ། ཡོངས་བྱུང་དོན་དམ་པར་བྱུང་བའི་
 ཕྱིར། གསུམ་པ་ཡང་དེར་ཐལ། ཡོངས་བྱུང་དོན་དམ་བདེན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག རྣམ་དག་ལམ་གྱི་དམིགས་པ་མཐར་ཐུག་མ་ཡིན་ན་སྐབས་འདིར་དོན་དམ་པ་དོ་
 བོ་ཉིད་མེད་པར་དངོས་སུ་འཆད་རིགས་པས་བྱུང་བེད་ན། དོ་བོ་དང་བྱུང་པར་ལ་ཀུན་བཏགས་
 སའི་ཀུན་བཏགས་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཀུན་བཏགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་
 བོ་སྐབས་འདིར་དེ་ལ་དོན་དམ་པ་དོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་འཆད་མི་རིགས་པར་ཐལ། དེ་ལྟར་འཆད་
 མི་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སྐབས་འདིར་ཀུན་བཏགས་ལ་རྣམ་དག་ལམ་གྱི་དམིགས་པ་
 མཐར་ཐུག་ཡིན་ན་སྐབས་འདི་དོགས་པ་ཆོལ་བ་རྟོག་ལྟར་ལ་སྐྱེ་དཀའ་བའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག ཀུན་བཏགས་ལ་རྣམ་དག་ལམ་གྱི་དམིགས་པ་མཐར་ཐུག་ཡིན་ན་སྐབས་འདི་
 དོགས་པ་མི་སྐྱེ་བས། ཀུན་བཏགས་ལ་རྣམ་དག་ལམ་གྱི་དམིགས་པ་མཐར་ཐུག་མ་ཡིན་པའི་རྒྱ་
 མཚན་གྱིས་དོན་དམ་པར་དོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་མ་བཤད་པ་ཡིན་ནི་ཟེར་ན། མི་འཐད་དེ། ཀུན་
 བཏགས་ལ་རྣམ་དག་ལམ་གྱི་དམིགས་པ་མཐར་ཐུག་ཡིན་ན་སྐབས་འདི་དོགས་པ་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར།
 དེར་ཐལ། དེ་འདྲ་བའི་ཐེ་ཆོས་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཀུན་བཏགས་དོན་དམ་པར་བྱུང་བར་
 འཛིན་པའི་ལོག་རྟོག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་དོན་དམ་པར་བྱུང་བར་འཛིན་པའི་ཆོས་གྱི་
 བདག་འཛིན་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་དུས་བར་པར་ཆོས་ཐམས་ཅད་མ་སྐྱེས་པ་མ་འགགས་པ་སོགས་སུ་གསུངས་པའི་
དགོངས་གཞི་དོ་བོ་ཉིད་དང་མཐའ་ཁོན་ལ་འཆད་པས་གཞན་དབང་ལ་འཆད་མི་རིགས་ཟེར་ན། མི་
འཐད་དེ། གཞན་དབང་ལ་འཆད་རིགས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། གཞན་དབང་བདག་ཉིད་ཀྱིས་མ་སྐྱེས་
པས་བདག་ཉིད་ཀྱིས་མ་སྐྱེས་པ་དེ་མ་འགགས། དེར་མ་འགགས་པས་དེ་གཞོན་མ་ནས་ཞི་བ་སོགས་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཀུན་བཏུས་ལས། རི་ལྷར་དོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་དེ་ལྷར་མ་སྐྱེས་སོ། །རི་ལྷར་
མ་སྐྱེས་པ་འདི་ལྷར་མ་འགགས་སོ། །རི་ལྷར་མ་སྐྱེས་པ་དང་མ་འགགས་པ་དེ་ལྷར་གཞོན་མ་ནས་
ཞི་བའོ། །དེ་ལྷར་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོངས་སུ་ཐུང་ན་ལས་འདས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་རང་ལུགས་ལ། དོན་དམ་ཡང་དག་འཕགས་ཞུས་ཀྱི་ལེའུས་མདོ་སྡེ་ལ་འགལ་
སྟོང་གི་དྲི་བ་ཞུས་ཚུལ་ཡོད་དེ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་དུས་དང་པོར་གཟུགས་ནས་བྱང་སྟོགས་
སོ་བདུན་གྱི་བར་གྱི་ཆོས་རྣམས་རང་ཉིད་རང་ཉིད་ཅེས་པའི་ཐ་སྙད་འབྲུག་པའི་འབྲུག་གཞིར་
རང་གི་གནས་ལུགས་ཀྱིས་གྲུབ་པ་གཞིར་བཅས་ཀྱི་སྟོན་ནས་བསྟན། དུས་བར་པར་གཟུགས་ནས་
རྣམ་མཐེན་གྱི་བར་གྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟོགས་གཅིག་ཏུ་རང་གི་མཆོན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་མཉམ་
དུ་བསྟན་པས་སྐྱེས་ཟིན་ལྷར་ན་འགལ་བ་ལྷར་སྤང་ཡང་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་དགོངས་པ་ལ་འགལ་
བ་མེད་དགོས་པས་དུས་བར་པར་དེ་ལྷར་གསུངས་པ་དེ་དགོངས་གཞི་གང་ལ་དགོངས་ནས་
གསུངས་པ་ཡིན་ཞེས་དངོས་སུ་དྲིས་ནས་དོན་གྱིས། དུས་དང་པོར་དེ་ལྷར་གསུངས་པ་དེ་
དགོངས་གཞི་གང་ལ་དགོངས་ནས་གསུངས་པ་ཡིན་ཞེས་ཞུས་པའི་ཕྱིར།

དུས་དང་པོར་གཟུགས་ནས་བྱང་སྟོགས་སོ་བདུན་གྱི་བར་གྱི་ཆོས་རྣམས་རང་ཉིད་རང་
ཉིད་ཅེས་པའི་ཐ་སྙད་འབྲུག་པའི་འབྲུག་གཞིར་རང་གི་གནས་ལུགས་ཀྱི་དབང་གིས་གྲུབ་མཉམ་
དུ་གསུངས་པའི་དགོངས་གཞི་ཡོད་དེ། དེ་རྣམས་ཡོད་པ་ལ་དགོངས་པ་དང་དགོས་པ་ཉན་ཐོས་
སྡེ་གཉིས་རྗེས་སུ་འཛིན་པའི་ཕྱིར་དང་། དངོས་ལ་གཞོན་གྱིད་ཀུན་བཏུགས་རང་གི་མཆོན་ཉིད་

གྲིས་བྱུབ་པ་འགོག་བྱེད་གྱི་ལུང་རིགས་གྲིས་གཞོན་པའི་ཕྱིར། དེས་གཟུགས་ནས་རིག་བྱའི་
བར་གྱི་ཆོས་རྣམས་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་བྱུབ་པར་གསུངས་པའི་དགོངས་གཞི་ནི་ཀུན་གཞིའི་རྣམ་
ཤེས་གྱི་སྒྲིབ་དུ་ཕྱི་རོལ་དོན་སྒྲུབ་གི་བག་ཆགས་བཞག་པ་སྤྱིན་པ་ལ་བརྟེན་ནས། ཕྱི་རོལ་དོན་
སྒྲུབ་གི་རྣམ་ཤེས་སྐྱེ་བ་ལ་དགོངས་པ་ཡིན་ཏེ། ཉི་ཤུ་པ་ལས། རང་གི་ས་བོན་གང་ལས་སྟེ། རྣམ་
རིག་སྒྲུབ་བ་གང་འབྱུང་བ། །དེ་དང་དེ་ཡི་སྐྱེ་མཆེད་ནི། རྣམ་པ་གཉིས་སུ་བྱུབ་པས་
གསུངས། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དགོས་པ་སྤར་ལྟར། དངོས་ལ་གཞོན་བྱེད་ཡོད་དེ་ཕྱི་དོན་
འགོག་པའི་ལུང་རིགས་གྲིས་གཞོན་པའི་ཕྱིར།

དུས་བར་པར་གཟུགས་ནས་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་བར་གྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཚྭ་གསལ་གཅིག་ཏུ་
རང་གི་མཆོན་ཉིད་གྲིས་མ་བྱུབ་མཉམ་དུ་གསུངས་པའི་དགོངས་གཞི་ཡོད་དེ། མཆོན་ཉིད་རོ་བོ་
ཉིད་མེད་པ་དང་། བདག་ལས་སྐྱེ་བ་རོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་དང་། ཆོས་བདག་གི་རོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ལ་
དགོངས་ནས་གསུངས་པ་ཡིན་ཞེས་མདོར་བསྟན། རོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་གསུམ་གྱི་མཆོན་གཞི་དང་།
རོ་བོ་ཉིད་མེད་ཚུལ་རྒྱས་པར་བཤད་པའི་སློན་ནས་ལན་མཇུག་པའི་ཕྱིར། དགོས་པ་རོ་བོ་ཉིད་མེད་
པར་སྐྱེ་བའི་རིགས་ཅན་རྗེས་སུ་འཛིན་པའི་ཕྱིར་དང་། དངོས་ལ་གཞོན་བྱེད་གཞན་དབང་བདེན་
བྱུབ་ཏུ་སྒྲོན་པའི་ལུང་རིགས་གྲིས་གཞོན་པའི་ཕྱིར།

དེ་ལྟར་བྱས་ན་བྱུབ་དོན་ཞུས་པའི་ཚུལ་ཡོད་དེ། འཁོར་ལོ་དང་པོ་གཉིས་བླ་དོན་གྱི་མདོ་
དང་། །བཤད་མ་ཐག་པའི་ཁྲིས་ལན་གྱི་མདོ་དེ་དེས་དོན་གྱི་མདོར་གོའོ། །ཞེས་ཞུས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

འཇུག་གཞིའི་དོན་ལ་དབྱུང་བ།

ཁ་ཅིག་གཟུགས་གཟུགས་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་འཇུག་པའི་འཇུག་གཞིར་རང་གི་མཆོན་ཉིད་
གྲིས་མ་བྱུབ་པ་དང་། གཟུགས་ཕྱི་རོལ་དོན་གྱིས་སྒྲིབ་པ་གཉིས་ལ་སྤར་བས་གྱི་བྱུང་པར་ཡོད་

ཐེང་ན། མི་འཐད་དེ། དེ་གཉིས་གནས་ལུགས་མཐར་ཐུག་ཡིན་པར་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ།
གཟུགས་ཕྱི་རོལ་དོན་གྱིས་སྟོང་བ་དེ་གནས་ལུགས་མཐར་ཐུག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན།
གཟུགས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཕྱི་རོལ་དོན་གྱིས་སྟོང་བ་དེ་གནས་ལུགས་མཐར་ཐུག་ཡིན་པར་ཐལ།
ཁྱོད་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ནས་རེག་བྱའི་བར་གྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་ཆོས་གང་རུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་སྟོབ་དཔོན་ཐོགས་མེད་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱིས། གཟུགས་ནས་རྣམ་མཁུན་གྱི་བར་གྱི་
ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་ཉིད་རང་ཉིད་ཅེས་པའི་ཐ་སྟོད་འཇུག་པའི་འཇུག་གཞིར་རང་གི་གནས་
ལུགས་ཀྱི་ངོས་ནས་མ་གྲུབ་པ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་སྟོབ་མོར་བཞེད། སྟོབ་དཔོན་ཕྱོགས་སྒང་ལབ་
སྲས་ཀྱིས་གཟུགས་ནས་རེག་བྱའི་བར་གྱི་ཆོས་རྣམས་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་མ་གྲུབ་པ་ཆོས་ཀྱི་བདག་
མེད་སྟོབ་མོར་བཞེད་པས། དེ་གཉིས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་སྟོབ་མོར་བཞེད་ཚུལ་མི་མཐུན་པ་ཡིན་ནོ་
ཐེང་ན་མི་འཐད་དེ། ཐོགས་མེད་སྐྱེ་མཆེད་གཉིས་ཀྱིས་ཀྱང་། གཟུགས་ནས་རེག་བྱའི་བར་གྱི་
ཆོས་རྣམས་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་མ་གྲུབ་པ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་སྟོབ་མོར་བཞེད། ཕྱོགས་སྒང་ལབ་སྲས་
ཀྱིས་ཀྱང་གཟུགས་ནས་རྣམ་མཁུན་གྱི་བར་གྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་ཉིད་རང་ཉིད་ཅེས་པའི་ཐ་
སྟོད་འཇུག་པའི་འཇུག་གཞིར་རང་གི་གནས་ལུགས་ཀྱི་ངོས་ནས་མ་གྲུབ་པ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་
སྟོབ་མོར་བཞེད་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་མ་དེར་ཐལ། དེས་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་ལ་ཀུན་བཏགས་པའི་ཀུན་
བཏགས་རང་གི་མཆོན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་སྟོབ་མོར་བཞེད་པའི་ཕྱིར། དེར་
ཐལ། དེས་དེ་རང་གི་མཆོན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པར་བཞེད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། བརྒྱད་སྟོང་དོན་
བསྟུས་ལས། མེད་ཅེས་བྱ་ལ་སོགས་ཆོག་གིས། །བཏགས་པ་ཐམས་ཅད་འགོག་པ་ཡིན། །ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཏྲགས་དང་པོ་དེར་ཐལ། དེ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་སྟོབ་མོར་མདོ་སྡེ་ས་བརྩུ་པའི་
ལུང་དང་སྟན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཀྱི་རིགས་པ་དང་། མི་ལམ་སྐྱེ་མ་ལ་སོགས་པའི་དཔེ་དུ་མའི་
སྟོན་སྐྱབ་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་ཀུན་བཏགས་རང་གི་མཆོན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པ་གནས་ལུགས་མཐར་ཐུག་ཡིན་

ཟེར་ན། འོ་ན། དེ་ཀྱན་བཏགས་ཀྱི་གནས་ལུགས་མཐར་ཐུག་ཏུ་བྱུང་བར་ཐལ། དེ་གནས་ལུགས་
མཐར་ཐུག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཏྲགས་ཁས། འདོད་མི་རུས་ཏེ། ཀྱན་བཏགས་ཀྱན་བཏགས་ཞེས་
པའི་ཐ་སྙད་འཇུག་པའི་འཇུག་གཞིར་རང་གི་མཆོན་ཉིད་ཀྱིས་མ་བྱུང་བ་ཀྱན་བཏགས་ཀྱིས་གནས་
ལུགས་མཐར་ཐུག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་བྱུང་ན། ཀྱན་བཏགས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཁྱོད་ཅེས་པའི་ཐ་
སྙད་འཇུག་པའི་འཇུག་གཞིར་རང་གི་མཆོན་ཉིད་ཀྱིས་མ་བྱུང་བ་ཁྱོད་ཀྱི་གནས་ལུགས་མཐར་
ཐུག་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་གཞི་བྱུང་བའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། རྣམ་མཁའ་དང་སྤྱི་མཆོན་གཉིས་རང་གི་མཆོན་ཉིད་ཀྱིས་མ་བྱུང་བ་གནས་
ལུགས་མཐར་ཐུག་ཏུ་བྱུང་བར་ཐལ། ཀྱན་བཏགས་རང་གི་མཆོན་ཉིད་ཀྱིས་མ་བྱུང་བ་གནས་
ལུགས་མཐར་ཐུག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རྣམ་མཁའ་དང་སྤྱི་མཆོན་གཉིས་གཞན་དབང་ཀྱན་
བཏགས་གང་གིས་སྟོང་པའི་ཡོངས་བྱུང་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་སྐབས་སུ་ཉེ་བར་མཁོ་བའི་ཀྱན་
བཏགས་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། ལེགས་བཤད་སྟོང་པོ་ལས། སྤྱིར་
ཀྱན་བཏགས་ལ་སྤྱི་མཆོན་ཐམས་ཅད་དང་རྣམ་མཁའ་ལ་སོགས་པ་དུ་མ་ཞིག་ཡོད་ཀྱང་།
དགོངས་འབྱེལ་ལས་མ་གསུངས་པ་ནི། ཀྱན་བཏགས་གང་གིས་སྟོང་པ་ཡོངས་བྱུང་ཏུ་འཛོག་
པའི་སྐབས་སུ་དེ་དག་མི་མཁོ་བས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། རྫོང་བྱེད་ཀྱི་སྤྱི་བཟོད་བྱ་རང་གི་མཆོན་ཉིད་ཀྱིས་མ་བྱུང་བ་གནས་ལུགས་
མཐར་ཐུག་ཏུ་བྱུང་བར་ཐལ། གོང་གི་དམ་བཅའ་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རྫོང་བྱེད་ཀྱི་སྤྱི་
བཟོད་བྱ་རང་གི་མཆོན་ཉིད་ཀྱིས་མ་བྱུང་བ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་གནས་ལུགས་མཐར་ཐུག་མ་ཡིན་
པར་ཐལ། ཁྱོད་མདོ་སྤེལ་ས་ཆད་མས་ངེས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། མདོ་སྤེལ་ས་དེ་སྤྱི་མཆོན་དུ་
ཆད་མས་ངེས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་སྤྱི་མཆོན་དུ་ཆད་མས་ངེས་པའི་གང་ཟག་ལ་སེམས་ཅམ་
པ་ཡིན་པས་མ་བྱུང་བའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་སྟོ་སྟོར་བ་བུམ་བ་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་འཇུག་པའི་འཇུག་གཞིར་མེད་དོ་ཟེར་ན། སྟོ་

ལྷོ་ལྷོ་བ་བྱམ་པ་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་འཇུག་པའི་འཇུག་གཞིར་ཡོད་པར་ཐལ། ལྷོ་ལྷོ་བ་བྱམ་པ་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་བཏགས་པའི་ངོ་བོར་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ལྷོ་ལྷོ་བ་བྱམ་པ་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་བཏགས་པ་ལྟར་དུ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ལྷོ་ལྷོ་བ་བྱམ་པར་གྲུབ་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། ལྷོ་ལྷོ་བ་བྱམ་པ་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་འཇུག་པའི་འཇུག་གཞིར་ཡོད་པར་ཐལ། ལྷོ་ལྷོ་བ་བྱམ་པ་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་འཇུག་པའི་འཇུག་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་གྲིས་མ་གྲུབ་པ་ལྷོ་ལྷོ་བའི་གནས་ལུགས་མཐར་ཐུག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལྷོ་ལྷོ་བ་ལྷོ་ལྷོ་བའི་ཆོས་ཉིད་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་། ལྷོ་ལྷོ་བ་ཀ་བ་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་འཇུག་པའི་འཇུག་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་གྲིས་མ་གྲུབ་པ་གནས་ལུགས་མཐར་ཐུག་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་སྟོན་པོ་གཟུགས་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་འཇུག་པའི་འཇུག་གཞིར་སྟོན་པོ་ཀུན་བཏགས་ཡིན་ཟེར་ན། འོ་ན། བད་བྱང་གི་སྐྱེས་བྱས་ཡིད་གཏད་པའི་ཚུལ་གྱིས་སྟོན་པོ་མཐོང་བའི་ཚུར་མཐོང་གི་རྒྱུད་ཀྱི་སྟོན་འཛིན་དབང་པོའི་མདོན་སྟུང་ལ། སྟོན་པོ་གཟུགས་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་འཇུག་པའི་འཇུག་གཞིར་མིང་བདས་བཞག་ཅུ་སྟེ་སྟངས་བར་ཐལ། སྟོན་འཛིན་དེ་ལ་ཀུན་བཏགས་སུ་སྟངས་བའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སྟོན་པོ་གཟུགས་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་འཇུག་པའི་འཇུག་གཞིར་ཀུན་བཏགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རྩས་ཏེ། དེ་ལ་སྟོན་པོ་གཟུགས་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་འཇུག་པའི་འཇུག་གཞིར་གནས་ལུགས་ཀྱི་དབང་གིས་གྲུབ་པར་སྟངས་བའི་ཕྱིར་དང་། དེ་ལ་རང་གི་མཚན་ཉིད་གྲིས་གྲུབ་པར་སྟངས་བའི་ཕྱིར། དང་པོ་དེར་ཐལ། ལེགས་བཤད་སྟོང་པོ་ལས། དེའི་ཕྱིར་གཟུགས་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་བཏགས་པའི་ཆེ་སྟོན་པོ་གཟུགས་ཀྱི་ཐ་སྙད་འདོགས་པའི་གཞི་ཡིན་པ་དེ་རི་ལྟར་སྟངས་བལྟས་པས་ན་མིང་དང་བདས་བཞག་པ་མ་ཡིན་པར་རང་གི་གནས་ལུགས་ཀྱི་དབང་གིས་གྲུབ་པ་བཞིན་དུ་སྟངས་ངོ་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་མ་དེར་ཐལ། དེ་འདྲ་བའི་སྟོན་འཛིན་དེ་ལ་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་གྱིས་བསྟན་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་འབྲུལ་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། དེ་འདྲ་བའི་སྟོན་འཛིན་དེས་སྟོན་པོ་འདི་ནི་གཟུགས་སོ་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་བྱེད་
 པའི་རྟོག་པ་དང་སྟོན་པོ་འདི་ནི་གཟུགས་སོ་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་རང་སྟོབས་ཀྱིས་མི་འདྲེན་པར་ཐལ།
 དེ་ལ་སྟོན་པོ་གཟུགས་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་འཇུག་པའི་འཇུག་གཞིར་སྟོན་པོར་མི་སྤང་བའི་བྱིར། ཁ་
 ཅིག་མ་བྱུང་བེད། མ་བྱུང་ན་དེར་ཐལ། དེར་ཀུན་བཏགས་སུ་སྤང་བའི་བྱིར། མ་བྱུང་མཆམས་ལ།
 གནས་ལུགས་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་སྟོབ་པ་འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་དེས་ཀྱང་
 སྟོན་པོ་འདི་ནི་གཟུགས་སོ་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་བྱེད་པའི་རྟོག་པ་དང་སྟོན་པོ་འདི་ནི་གཟུགས་སོ་ཞེས་
 པའི་ཐ་སྙད་རང་སྟོབས་ཀྱིས་མི་འདྲེན་པར་ཐལ། མ་བྱུང་བ་དེའི་བྱིར། འདོད་ན། མཉམ་གཞག་ཡེ་
 ཤེས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་དེ་འདྲའི་རྟོག་པ་དང་དེ་འདྲའི་ཐ་སྙད་རང་སྟོབས་ཀྱིས་མི་འདྲེན་པར་
 ཐལ། ཁྱོད་གནས་ལུགས་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་སྟོབ་པའི་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པའི་
 བྱིར། ཅ་བར་འདོད་ན། དེ་འདྲའི་སྟོན་འཛིན་དེས་སྟོན་པོ་འདི་ནི་གཟུགས་སོ་སྟོན་དུ་ངེས་པའི་
 ངེས་ཤེས་རང་སྟོབས་ཀྱིས་མི་འདྲེན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། འདོད་ན། དེ་འདྲའི་ངེས་ཤེས་
 འདྲེན་བྱེད་ཀྱི་ཆད་མ་མེད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། འདོད་ན། དེ་འདྲའི་ངེས་ཤེས་དོན་མ་བྱུན་
 ཅིག་མེད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། འདོད་ན། སྟོན་པོ་གཟུགས་མ་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ། །

གཞན་ཡང་། སྟོན་པོ་འདི་ནི་གཟུགས་སོ་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་དེ་ཐ་སྙད་བྱིན་ཅི་ལོག་ཡིན་པར་
 ཐལ། སྟོན་པོ་འདི་ནི་གཟུགས་སོ་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་བྱེད་པའི་རྟོག་པ་རྟོག་པ་བྱིན་ཅི་ལོག་ཡིན་
 པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། སྟོན་པོ་གཟུགས་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་འཇུག་པའི་འཇུག་གཞིར་སྟོན་པོར་སྤང་
 བའི་སྤང་ཚུལ་དེ་སྤང་ཚུལ་བྱིན་ཅི་ལོག་ཡིན་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། སྟོན་པོ་གཟུགས་ཞེས་པའི་
 ཐ་སྙད་འཇུག་པའི་འཇུག་གཞིར་ཀུན་བཏགས་སུ་སྤང་བའི་བྱིར། དེར་ཐལ། སྟོན་པོ་དེ་འདྲའི་ཐ་
 སྙད་འཇུག་པའི་འཇུག་གཞིར་ཀུན་བཏགས་ཡིན་པའི་བྱིར། རྟགས་ཁས། ཅ་བར་འདོད་ན། སྟོན་
 པོ་གཟུགས་མ་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ། །འདོད་པའི་བྱིར།

ཁ་ཅིག་སྟོན་པོ་གཟུགས་སོ་སྟོན་དུ་འཛིན་པའི་རྟོག་པའི་ཞེན་ཡུལ་དང་སྟོན་པོ་གཟུགས་

སོ་ཞེས་བརྗོད་པའི་སྤྱི་བརྗོད་བྱ་གཉིས། རང་གི་མཆན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པ་གནས་ལུགས་
མཐར་ཐུག་ཡིན་ཟེར་ན། དེ་གཉིས་རང་གི་མཆན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་གནས་
ལུགས་མཐར་ཐུག་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་མདོ་སྤེལ་ས་ཆད་མས་ངེས་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། མདོ་
སྤེལ་དེ་སྤྱི་མཆན་དངོས་མེད་དུ་ཆད་མས་ངེས་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། མདོ་སྤེལ་ས་སྤྱི་མཆན་
དུ་ཆད་མས་ངེས་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། དེ་སྤྱི་མཆན་དངོས་མེད་དུ་ཆད་མས་ངེས་པའི་གང་ཟག་
ཡོད་པའི་བྱིར།

ཁ་ཅིག་སྟོན་པོ་དེ་སྟོན་པོ་འདི་ནི་གཞུགས་སོ་སྟོན་དུ་འཛིན་པའི་རྟོག་པའི་ཞེན་ལུལ་ཡིན་
པ་དང་། སྟོན་པོ་གཞུགས་ཞེས་པའི་སྤྱི་བརྗོད་བྱ་ཡིན་པ་རང་གི་མཆན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པ་
གནས་ལུགས་མཐར་ཐུག་ཡིན་ཟེར་ན། དེ་གཉིས་རང་གི་མཆན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པ་ཆོས་ཅན།
ཁྱོད་གནས་ལུགས་མཐར་ཐུག་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་མདོ་སྤེལ་ས་ཆད་མས་ངེས་པའི་བྱིར།
དེར་ཐལ། དེ་སྤྱི་མཆན་དུ་ཆད་མས་ངེས་པའི་གང་ཟག་ཅིག་ཡོད་པའི་བྱིར།

ཁ་ཅིག་སྟོན་པོ་གཞུགས་ཞེས་པའི་ཐ་སྟངས་འཇུག་པའི་འཇུག་གཞི་ཡིན་པ་དང་། སྟོན་པོ་
གཞུགས་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞི་ཡིན་པ་གཉིས་མདོ་སྤེལ་ས་སྤྱི་མཆན་དུ་འདོད་པ་ཡིན་ནི་ཟེར་
ན། འོ་ན། དེའི་ལུགས་གཞིར་གཞོག་ལ། སྟོན་པོ་གཞུགས་ཞེས་པའི་ཐ་སྟངས་འཇུག་པའི་འཇུག་
གཞི་ཡིན་པ་དེ་སྟོན་འཛིན་དབང་པོའི་མདོན་སྒྲུལ་ལ་སྒྲུབ་པར་ཐལ། དེ་ལ་སྟོན་པོ་གཞུགས་ཞེས་
པའི་ཐ་སྟངས་འཇུག་པའི་འཇུག་གཞིར་སྒྲུབ་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ལ་སྟོན་པོ་དེ་འདྲའི་ཐ་སྟངས་
འཇུག་པའི་འཇུག་གཞིར་གནས་ཀྱི་དབང་གིས་གྲུབ་པར་སྒྲུབ་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། དེ་
ལ་སྟོན་པོ་དེ་འདྲའི་ཐ་སྟངས་འཇུག་པའི་འཇུག་གཞིར་གནས་ཀྱི་དབང་གིས་གྲུབ་པར་སྒྲུབ་
པ་སྒྲུབ་པ་ལྟར་དུ་གྲུབ་པར་འཛིན་པ་དེ་འཛིན་པ་འཐད་ལྡན་དུ་འདོད་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། ལེགས་
བཤད་སྟོང་པོ་ལས། དེ་འདྲའི་འཛིན་སྟངས་འཐད་ལྡན་དུ་དོན་སྤྲེལ་གཉིས་ཀྱིས་ཀྱང་འདོད་པས།

ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཅ་བར་འདོད་ན། སྡོན་པོ་གཟུགས་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་འཇུག་པའི་འཇུག་གཞི་ཡིན་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་སྡོན་འདྲིན་དབང་པོའི་མདོན་སྲུང་ལ་མི་སྦྱང་བར་ཐལ། ཁྱོད་སྡོན་མཆོན་དངོས་མེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཏྲགས་ཁས།

ཁ་ཅིག་དེ་འདྲ་བ་དེ་སེམས་ཅམ་པས་དངོས་པོ་རང་མཆོན་པར་འདོད་པ་ཡིན་ནོ་ཟེར་ན། སྡོན་པོ་གཟུགས་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་འཇུག་པའི་འཇུག་གཞི་ཡིན་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་བདེན་པར་བྱུང་བར་ཐལ། ཁྱོད་དངོས་པོ་རང་མཆོན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སྡོན་པོ་དེ་འདྲའི་ཐ་སྙད་འཇུག་པའི་འཇུག་གཞིར་བདེན་པར་བྱུང་བར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རྒྱས་ཏེ། སྡོན་པོ་དེ་འདྲའི་ཐ་སྙད་འཇུག་པའི་འཇུག་གཞིར་བདེན་པར་མ་བྱུང་བ་སྡོན་པོའི་གནས་ལུགས་མཐར་ཐུག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་བྱུང་ན། སྡོན་པོ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་གཟུགས་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་འཇུག་པའི་འཇུག་གཞིར་བདེན་པར་མ་བྱུང་བ་ཁྱོད་ཀྱི་གནས་ལུགས་མཐར་ཐུག་ཏུ་བྱུང་བར་ཐལ། ཁྱོད་གཟུགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་ ལྟོ་མྱེར་བ་བྱམ་པ་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་འཇུག་པའི་འཇུག་གཞིར་ཡོངས་བྱུང་ཡིན་ཟེར་ན། ལྟོ་མྱེར་བ་བྱམ་པ་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་འཇུག་པའི་འཇུག་གཞིར་དོན་དམ་པར་བྱུང་བར་ཐལ། ལྟོ་མྱེར་བ་བྱམ་པ་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་འཇུག་པའི་འཇུག་གཞིར་གནས་ལུགས་སུ་བྱུང་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ལྟོ་མྱེར་བ་བྱམ་པ་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་འཇུག་པའི་འཇུག་གཞིར་ཡོངས་བྱུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། བྱམ་པ་བྱམ་པ་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་འཇུག་པའི་འཇུག་གཞིར་དོན་དམ་པར་བྱུང་བར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རྒྱས་ཏེ། བྱམ་པ་བྱམ་པ་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་འཇུག་པའི་འཇུག་གཞིར་དོན་དམ་པར་མ་བྱུང་བ་བྱམ་པའི་གནས་ལུགས་མཐར་ཐུག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་བྱུང་ན། བྱམ་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཁྱོད་ཅེས་པའི་ཐ་སྙད་འཇུག་པའི་འཇུག་གཞིར་དོན་དམ་པར་མ་བྱུང་བ་ཁྱོད་ཀྱི་གནས་ལུགས་མཐར་ཐུག་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་གཞི་བྱུང་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་ མདོ་སྡེ་པས་གཞི་བྱུང་ན། རང་གི་མཆོན་ཉིད་ཀྱིས་བྱུང་པས་བྱུང་བ་ཁས་ལེན་པ་

ཡིན་ནོ་ཟེར་ན། དེའི་ལུགས་གཞིར་གཞོག་ལ། གཟུགས་རུང་ལ་གཟུགས་ཞེས་པའི་སྒྲིའི་བརྗོད་
བྱ་ཆོས་ཅན། །རང་གི་མཆན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་ཐལ། གཞི་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། གཟུགས་
རུང་ལ་གཟུགས་ཞེས་པའི་སྒྲིའི་བརྗོད་བྱ་དང་། གཟུགས་རུང་ལ་གཟུགས་ཞེས་པའི་ཐ་སྟངས་
འབྲུག་པའི་འབྲུག་གཞི་ཡིན་པ་གཉིས་ལ་རྟོག་བཏགས་ཡིན་མིན་གྱི་བྱུང་པར་མེད་པར་ཐལ། དེ་
གཉིས་རང་གི་མཆན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་མཉམ་དུ་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རྣམས་ཏེ། ལེགས་
བཤད་སྟོང་པོ་ལས། སྒྲིའི་བརྗོད་བྱའི་རང་ལྟོག་རྟོག་བཏགས་ཡིན་ཀྱང་། དེའི་གཞི་ལྟོག་ཏུ་རང་
མཆན་འོང་བའི་ལུགས་དང་ག་ལ་མཚུངས། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། གཟུགས་
རུང་ལ་གཟུགས་ཞེས་པའི་སྒྲིའི་བརྗོད་བྱ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པར་ཐལ། ཁྱོད་རང་
གི་མཆན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག་གིས་མ་བྱུང་ཟེར། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་དོན་
དམ་པར་མ་གྲུབ་པར་ཐལ། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སྤྱི་མཆན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་
བྱུང་མཆོམས་ལ། བྱུང་པ་ཡོད་པར་ཐལ། དེ་གཉིས་ལ་བྱུང་པར་ཡོད་པ་ལུགས་འདིའི་ཆོད་ལྡན་
གྱི་གཞུང་གང་ལས་ཀྱང་མ་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་པ་མོ། ཡོངས་གྲུབ་ཡིན་ཟེར་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཟབ་མོ་
ཡིན་པར་ཐལ། ཡོངས་གྲུབ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དང་པོ་ཉིད་ནས་ཐེག་དམན་དུ་རིགས་ངེས་
པའི་ཉན་ཐོས་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་པ་དེས་ཟབ་མོའི་དོན་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པར་
ཐལ། དེས་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་པ་མོ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་གང་ཞིག་། དེ་ཟབ་མོ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། འདོད་མི་རྣམས་ཏེ། ཟབ་ཅིང་རྒྱ་ཆེའི་སྐྱེ་མངའ་བ། །ཞེས་པས། དང་པོ་ཉིད་ནས་ཐེག་དམན་
དུ་རིགས་ངེས་པའི་ཐེག་པ་དམན་པ་ལ་ཟབ་མོའི་དོན་རྟོགས་པ་མེད་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
ཟབ་ཅིང་རྒྱ་ཆེའི་སྐྱེ་མངའ་བ་ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་ནམ་མཁའ་འཛིན་པའི་ཆོད་མ། །ནམ་མཁའི་གཞན་དབང་ཡིན་ཟེར་ན། འོ་ན། །ནམ་
མཁའི་གཞན་དབང་ལ་གཞན་དབང་གིས་བྱུང་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན།

ཆོས་ཉིད་ཀྱི་གཟུགས་ཡིན་ན་གཟུགས་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན།
གཟུགས་ཕྱི་རོལ་དོན་གྱིས་སྒྲོང་བ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། གཟུགས་ཆོས་
ཅན། ཁྱོད་ཕྱི་རོལ་དོན་གྱིས་སྒྲོང་བ་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་གཟུགས་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་
མཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། རྣམ་མཁའ་འཛིན་པའི་ཆད་མ་རྣམ་མཁའ་འཛིན་པའི་ཆད་མ་ཞེས་པའི་ཐ་
སྟོན་འཇུག་པའི་འཇུག་གཞིར་རང་གི་མཆོན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་དེ། རྣམ་མཁའ་
རྣམ་མཁའ་ཞེས་པའི་ཐ་སྟོན་འཇུག་པའི་འཇུག་གཞིར་རང་གི་མཆོན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་
པའི་རྟོག་པ་ཡིན་པར་ཐལ། རྣམ་མཁའ་འཛིན་པའི་ཆད་མ་རྣམ་མཁའ་འཛིན་པའི་སྐྱེད་ཀྱི་གནས་ལུགས་
གཏན་ལ་འབེབས་པའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་གཞི་གཞན་དབང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རྣམ་མཁའ་
འཛིན་པའི་ཆད་མ་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་དེ། རྣམ་མཁའ་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་
པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། སྤྱོད་ལུལ་ལ་སེལ་འཇུག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། རྣམ་མཁའ་འཛིན་པའི་ཆད་མ་རང་གི་མཆོན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་
རྟོག་པ་དེ། རྣམ་མཁའ་རང་གི་མཆོན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་ཡིན་པར་ཐལ། རྣམ་
མཁའ་འཛིན་པའི་ཆད་མ་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་དེ། རྣམ་མཁའ་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
རྟོགས་ཁས། འདོད་ན། དེ་འབྲེལ་རྟོག་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་རྟོག་པ་དོན་མཐུན་ཡིན་པར་ཐལ། རྣམ་
མཁའ་འཛིན་པའི་ཆད་མ་རང་གི་མཆོན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
ཁྱེད་སྟེ། རྣམ་མཁའ་འཛིན་པའི་ཆད་མ་རང་གི་མཆོན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་
ཏེ། རྟོག་པ་དོན་མཐུན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། རྣམ་མཁའ་རང་གི་མཆོན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་
པར་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་ དོན་སྤྱི་སྤྱི་གཉིས་ཀྱིས་གཟུགས་སོགས་རང་ཉིད་རང་ཉིད་ཅེས་པའི་ཐ་སྟོན་འཇུག་

པའི་འཇུག་གཞིར་རང་གི་མཆན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་ན་དེ་དག་ཡོད་པར་འཛོག་མི་ཤེས་པ་ཡིན་ཟེར་
ན། དེ་གཉིས་ཀྱིས་ནམ་མཁའ་ནམ་མཁའ་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་འཇུག་པའི་འཇུག་གཞིར་རང་གི་མཆན་
ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་ན་ནམ་མཁའ་ཡོད་པར་འཛོག་མི་ཤེས་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་འཐད་པའི་ཕྱིར།
འདོད་ན། དེ་གཉིས་ཀྱིས་ནམ་མཁའ་རང་གི་མཆན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་འདོད་པར་ཐལ་ལོ། །

ཁ་ཅིག་དེ་གཉིས་ཀྱིས་ནམ་མཁའ་ནམ་མཁའ་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་འཇུག་པའི་འཇུག་གཞིར་
གནས་ཚུལ་གྱི་ངོས་ནས་མ་གྲུབ་ན། ནམ་མཁའ་ཡོད་པར་འཛོག་མི་ཤེས་པ་ཡིན་ནོ་ཟེར་ན། དེ་
དོན་སྣ་ལྟེ་གཉིས་ལ་དམིགས་ཀྱིས་བཀར་ནས་འཆད་མི་རིགས་པར་ཐལ། དོན་སྣ་ལྟེ་གཉིས་སུ་
མ་ཐད་སེམས་ཅམ་པས་ཀྱང་ནམ་མཁའ་དེ་དེ་འབྲེལ་སྙད་འཇུག་པའི་འཇུག་གཞིར་ནམ་མཁའ་
གནས་ཚུལ་གྱི་ངོས་ནས་མ་གྲུབ་ན་ནམ་མཁའ་ཡོད་པར་འཛོག་མི་ཤེས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ།
ནམ་མཁའ་དེ་དེ་འབྲེལ་སྙད་འཇུག་པའི་འཇུག་གཞིར་ནམ་མཁའ་རང་ངོས་ནས་མ་གྲུབ་ན་ནམ་
མཁའ་ཡོད་པར་འཛོག་མི་ཤེས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེས་གཞི་གྲུབ་ན་རང་ངོས་ནས་གྲུབ་པས་
ཁྱབ་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། གཞི་གྲུབ་ན་ཐ་སྙད་བཏགས་པའི་བཏགས་དོན་བཅའ་བའི་
ཆེ་ན་རྟེན་པས་ཁྱབ་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་ཆད་མ་པ་ལ་གྲགས་པའི་རང་མཆན་ནི་མིན་ནོ་ཞེས་པའི་དོན། དོན་སྣ་ལྟེ་གཉིས་
ཀྱིས་གཟུགས་གཟུགས་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་འཇུག་པའི་འཇུག་གཞི་ཡིན་པ་དེ། གཞལ་བྱ་གཉིས་
ཕྱིར་ཆད་མ་གཉིས། །ཞེས་པའི་སྐབས་ནས་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་རང་མཆན་དུ་མི་འདོད་པར་
བསྟན་པ་ཡིན་ནོ་ཟེར་ན། མི་འཐད་དེ། དོན་སྣ་ལྟེ་གཉིས་ཀྱིས་གཟུགས་གཟུགས་ཞེས་པའི་ཐ་
སྙད་འཇུག་པའི་འཇུག་གཞི་ཡིན་པ་དོན་བྱེད་རྒྱས་པར་འདོད་པ་གང་ཞིག་གཞུང་དེས་དོན་བྱེད་
རྒྱས་པ་ལ་རང་མཆན་དུ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། དང་པོར་དེར་ཐལ། དེ་གཟུགས་འཛིན་དབང་པོའི་
མདོན་སུམ་གྱི་དངོས་ཀྱི་སྒྲུང་ཡུལ་དུ་འདོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། གཟུགས་འཛིན་དབང་པོའི་

མངོན་སུམ་ལ་སྒྲིབ་བར་འདོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། གཟུགས་འཛིན་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་ལ།
གཟུགས་གཟུགས་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་འཇུག་པའི་འཇུག་གཞིར་སྒྲིབ་བར་འདོད་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་གསུང་དེའི་དོན་སེམས་ཅམ་པས་གཟུགས་གཟུགས་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་འཇུག་པའི་
འཇུག་གཞི་ཡིན་པ་དེ། གཞལ་བྱ་གཉིས་ཕྱིར་ཆད་མ་གཉིས། ཞེས་པའི་སྐབས་ནས་དངོས་སུ་
བསྟན་པའི་རང་མཆོན་དུ་འདོད་པར་བསྟན་པ་ཡིན་ཟེར་ན། ལུགས་དེ་གཞིར་གཞོག་ལ། གཟུགས་
གཟུགས་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་འཇུག་པའི་འཇུག་གཞི་ཡིན་པ་ཆོས་ཅན། དོན་བྱེད་རྒྱས་པ་ཡིན་པར་
ཐལ། གཞལ་བྱ་གཉིས་ཕྱིར་ཆད་མ་གཉིས། ཞེས་པའི་སྐབས་ནས་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་རང་
མཆོན་གང་ཞིག་གཞུང་དེས་དོན་བྱེད་རྒྱས་པ་ལ་རང་མཆོན་དུ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རང་
གི་མཆོན་ཉིད་ཀྱིས་བྱུང་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། གཟུགས་གཟུགས་ཞེས་པའི་ཐ་
སྙད་འཇུག་པའི་འཇུག་གཞིར་རང་གི་མཆོན་ཉིད་ཀྱིས་བྱུང་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་
མི་རྒྱས་ཏེ། གཟུགས་གཟུགས་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་འཇུག་པའི་འཇུག་གཞིར་རང་གི་མཆོན་ཉིད་
ཀྱིས་མ་བྱུང་པ་དེ་གཟུགས་ཀྱི་གནས་ལུགས་མཐར་ཐུག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཉགས་སྒྲ།

ཁ་ཅིག་མིང་བདས་བཞག་ཅམ་གྱི་ཀྱན་བཏགས་ཡིན་ན། རོ་བོ་དང་བྱེད་པར་ལ་ཀྱན་
བཏགས་པའི་ཀྱན་བཏགས་ཡིན་པས་བྱུང་ཟེར་ན། རི་བོང་ཅན་ལ་ཆེ་སྐྱས་བརྗོད་རུང་ཆོས་ཅན།
དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། མིང་བདས་བཞག་ཅམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་བྱུང་ན། དེ་ཆོས་ཅན།
མིང་བདས་བཞག་ཅམ་ཡིན་པར་ཐལ། གཤམ་པའི་རྗེས་དཔག་གི་དངོས་གཞལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
འདོད་ན། རི་བོང་ཅན་དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་ཆེ་སྐྱས་བརྗོད་རུང་རོ་བོ་དང་བྱེད་པར་ལ་ཀྱན་
བཏགས་པའི་ཀྱན་བཏགས་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཆེ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་རང་གི་ལུགས་བཞག་པ་ལ། འཁོར་ལོ་དང་པོ་གཉིས་བླ་མ་དོན་གྱི་མདོ་དང་བྱེ་
མ་དེས་དོན་གྱི་མདོར་སྐྱབ་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། ལུགས་འདིའི་མཐའ་གཉིས་སྤངས་པའི་དེ་

ཁོ་ན་ཉིད་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མཐའ་གཉིས་སུ་ལྟ་ཆུང་ལ་ཡོད་དེ།
གཟུགས་ནས་རྣམ་མཐུན་གྱི་བར་གྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཐོགས་གཅིག་ཏུ་རང་གི་མཆན་ཉིད་ཀྱིས་
མ་གྲུབ་པར་ལྟ་བ་སྐྱུར་འདེབས་ཀྱི་ལྟ་བ་དང་། གཟུགས་ནས་བྱང་ཐོགས་སོ་བདུན་གྱི་བར་གྱི་
ཆོས་རྣམས་རང་ཉིད་རང་ཉིད་ཅེས་པའི་ཐ་སྟངས་འདྲུག་པའི་འདྲུག་གཞིར་རང་གི་གནས་ལུགས་
ཀྱི་དབང་གིས་གྲུབ་པར་ལྟ་བ་སྐྱོ་འདོགས་ཀྱི་ལྟ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རིགས་པ་ཡང་དག་གི་དགག་
བྱ་ལ་མེད་པས་མ་བྱུང་། བཤད་མ་ཐག་པའི་ལྟ་བ་གཉིས་རིགས་པ་ཡང་དག་གི་དགག་བྱ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར།

སྐྱོ་འདོགས་ཀྱི་མཐར་འཛིན་དེའི་ཞེན་ཡུལ་འགོག་པའི་ཆུང་ལ་ཡང་། ལྟ་ལྟོར་བ་ལ་བྱུམ་པའོ་
སྟམ་པའི་སྐྱོ་སྐྱེ་བ་དེ་བདེ་འབྲེལ་བྱས་པ་ལ་མི་ལྟོས་པར་ཐལ། ལྟ་ལྟོར་བ་བྱུམ་པ་ཞེས་པའི་ཐ་སྟངས་
འདྲུག་པའི་འདྲུག་གཞིར་གནས་ལུགས་ཀྱི་དབང་གིས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ལྟ་ལྟོར་བ་ལ་
བྱུམ་པ་ཞེས་པའི་མིང་མ་བཏགས་པའི་སྔ་རོལ་དུ་ལྟ་ལྟོར་བ་མཐོང་ཅམ་ཉིད་ནས་འདི་ནི་བྱུམ་པའོ་
སྟམ་པའི་སྐྱོ་སྐྱེ་བ་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་དང་། གང་ཟག་གཅིག་ལ་བརྒྱ་བྱིན་དང་
ཁྱོང་འཛོམས་དང་། དབང་པོ་ཞེས་མིང་གསུམ་བཏགས་པའི་ཆེ་མིང་ཐ་དད་པ་དེ་བཞིན་དུ་གང་
ཟག་དེ་ཡང་རྒྱད་ཐ་དད་པ་གསུམ་དུ་འགྱུར་བར་ཐལ། གང་ཟག་གཅིག་པོ་དེ་མིང་གསུམ་པོ་དེ་
འདྲུག་པའི་འདྲུག་གཞིར་གནས་ལུགས་ཀྱི་དབང་གིས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་དང་། གང་ཟག་རྒྱད་ཐ་
དད་པ་གཉིས་ལ་ཉེར་སྟམ་ཞེས་མིང་གཅིག་བཏགས་པའི་ཆེ་མིང་གཅིག་ཡིན་པ་དེ་བཞིན་དུ་གང་
ཟག་གཉིས་པོ་དེ་རྒྱད་གཅིག་ཏུ་འགྱུར་བར་ཐལ། གང་ཟག་གཉིས་པོ་དེ་མིང་གཅིག་པོ་དེ་འདྲུག་
པའི་འདྲུག་གཞིར་གནས་ལུགས་ཀྱི་དབང་གིས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་འགོག་པ་ཡིན་
ཏེ། ཐེག་བསྟུན་ལས། མིང་གི་སྔ་རོལ་སྟོ་མེད་ཕྱིར། །མང་བའི་ཕྱིར་དང་མ་འདྲེས་ཕྱིར། །དེ་ཡི་
བདག་ཉིད་བདག་མང་དང་། །བདག་འདྲེས་འགལ་བས་འགྲུབ་པར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པའི་
ཕྱིར།

དེ་ལྟར་བྱས་ན། གཟུགས་ནས་རྣམ་མཐུན་གྱི་བར་གྱི་ཚོས་རྣམས་རང་ཉིད་རང་ཉིད་ཅེས་
 བའི་ཐ་སྟོན་འཇུག་པའི་འཇུག་གཞིར་གནས་ལུགས་ཀྱི་དབང་གིས་མ་གྲུབ་པ་དེ་གང་ལ་དམིགས་
 རྣམ་བསྟོམས་པས་ཤེས་སྤྱོད་དག་པར་འགྱུར་བའི་རྣམ་དག་ལམ་གྱི་དམིགས་པ་མཐར་ཐུག་དང་།
 དེ་དང་པོ་ཉིད་ནས་ཐེག་དམན་དུ་རིགས་ངེས་པའི་ཉན་རང་རྣམས་ཀྱི་མཛོན་སྤྱོད་ཀྱི་སྟོན་ལུ་མ་
 ཡིན་པས་ཐབ་མོ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་བྱས་ན་དང་ཐེག་བསྐྱུས་སོགས་ལས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

མཚན་ཉིད་གསུམ་འདྲི་ཚུལ་ལ་དབྱེད་པ།

གཟུགས་ནས་རྣམ་མཐུན་གྱི་བར་གྱི་ཚོས་རྣམས་ཀྱི་སྟེང་དུ་མཚན་ཉིད་གསུམ་གྱི་རྣམ་
 གཞག་བྱེད་ཚུལ་ཡོད་དེ། གཟུགས་ནས་རྣམ་མཐུན་གྱི་བར་གྱི་ཚོས་རྣམས་རང་རང་གི་གནས་
 ལུགས་མཐར་ཐུག་གཏན་ལ་འབབས་པའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་གཞི་གཞན་དབང་དང་། དེའི་སྟེང་
 དུ་རོ་བོ་དང་བྱེད་པར་ལ་ཀུན་བཏགས་པའི་ཀུན་བཏགས་དེའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ཀུན་བཏགས།
 དེའི་སྟེང་དུ་རོ་བོ་དང་བྱེད་པར་ལ་ཀུན་བཏགས་པ་ལྟར་དུ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པ་དེའི་
 དབང་དུ་བྱས་པའི་ཡོངས་གྲུབ་ཏུ་འདྲིལ་བའི་ཕྱིར།

རང་གི་རྒྱ་རྒྱུ་ལས་སྤྱོད་པ། གཞན་དབང་གི་མཚན་ཉིད། དེ་ལ་དག་མ་དག་གི་གཞན་
 དབང་གཉིས་ལས། དག་པའི་ཞིང་བདེ་བ་ཅན་ལྟ་བུ་དང་པོ་དང་། མ་དག་པའི་སྟོན་གྱི་འདྲིལ་ཉན་
 ལྟ་བུ་གཉིས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རང་འདྲིལ་ཉན་པས་སྟོན་བཏགས་ཅམ། ཀུན་བཏགས་ཀྱི་མཚན་
 ཉིད། དེ་ལ་རྣམ་གྲངས་པའི་ཀུན་བཏགས་དང་། མཚན་ཉིད་ཡོངས་ཆད་ཀྱི་ཀུན་བཏགས་གཉིས་
 ལས། རྣམ་མཐའ་ལྟ་བུ་དང་པོ་དང་བདག་གཉིས་ལྟ་བུ་གཉིས་པ་ཡིན། །གང་ལ་དམིགས་ནས་
 བསྟོམས་ན་ཤེས་སྤྱོད་དག་པར་འགྱུར་བའི་རྣམ་དག་ལམ་གྱི་དམིགས་པ་མཐར་ཐུག་ །ཡོངས་
 གྲུབ་ཀྱི་མཚན་ཉིད། དེ་ལ་སྤྱོད་བཟོད་རིགས་ཀྱི་སྟོན་ནས་དབྱེད་ན། ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པའི་ཡོངས་

གྲུབ་དང་། འགྲུར་མེད་ཡོངས་གྲུབ་གཉིས་ཡོད། །སློབ་པ་འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཞེས་
དང་པོ་དང་། བྱི་མ་དང་ཡོངས་གྲུབ་དོན་གཅིག །

དོན་སྣ་ལྟེ་གཉིས་ཀྱིས་རྟོག་པའི་ཞེན་ཡུལ་དང་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞི་སོགས་ལ། རང་གི་
མཆོན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་འདོད་མི་འདོད་དང་། རང་མཆོན་དུ་འདོད་མི་འདོད་ཀྱི་བྱུང་པར་ཡོད་
དེ། སློན་པོ་གཟུགས་ཞེས་པའི་སྤྱི་བརྗོད་བྱ་དང་། སློན་པོ་འདི་ནི་གཟུགས་སོ་སྣམ་དུ་འཛིན་
པའི་རྟོག་པའི་ཞེན་ཡུལ་གཉིས་རང་གི་མཆོན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པར་འདོད་ཅིང་། རང་གི་མཆོན་
ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པར་རྟོགས་པ་དང་། སློན་པོ་གཟུགས་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་འཇུག་པའི་འཇུག་གཞི་
ཡིན་པ་དང་། སློན་པོ་སློན་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞི་ཡིན་པ་གཉིས་རང་གི་མཆོན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་
པར་འདོད་ཅིང་། རང་གི་མཆོན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པར་མ་རྟོགས། ཉམ་མཁའ་དང་སྤྱི་མཆོན་
གཉིས་རང་ཉིད་རང་ཉིད་ཅེས་པའི་ཐ་སྙད་འཇུག་པའི་འཇུག་གཞིར་རང་གི་མཆོན་ཉིད་ཀྱིས་མ་
གྲུབ་པར་འདོད་ཀྱང་། ཐ་སྙད་འཇུག་པའི་འཇུག་གཞི་དེར་རང་གི་མཆོན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པར་
མ་རྟོགས། བོད་དུ་བཤད་མ་ཐག་པའི་སློན་པོ་གཟུགས་ཞེས་པའི་སྤྱི་བརྗོད་བྱ་ཡིན་པ་སོགས་
གཉིས་པོ་སྤྱི་མཆོན་དུ་འདོད། སློན་པོ་གཟུགས་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་འཇུག་པའི་འཇུག་གཞི་ཡིན་
པ་སོགས་གཉིས་པོ་དེ་རང་མཆོན་དུ་འདོད་པའི་བྱིར། །

གསུམ་པ་ཅོད་པ་སྤོང་བ་ལ། ཁོ་ན་རེ། རྟགས་ཡང་དག་གི་དགག་བྱ་ཡོད་པར་ཐལ། རིགས་
པ་ཡང་དག་གི་དགག་བྱ་ཡོད་པའི་བྱིར། ཁ་ཅིག་མ་བྱུང་བེད། འདོད་ན། རྟགས་ཡང་དག་གི་
དགག་བྱ་མཐར་ཐུག་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར་ཟེར་ན་མ་བྱུང་། འདོད་མི་རུས་ཏེ། ཐ་སྙད་
དཔྱོད་བྱེད་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་གི་དགག་བྱ་མཐར་ཐུག་ཀྱང་མེད། དོན་དམ་དཔྱོད་བྱེད་ཀྱི་རྟགས་
ཡང་དག་གི་དགག་བྱ་མཐར་ཐུག་ཀྱང་མེད་པའི་བྱིར། དང་པོ་དེར་ཐལ། སྤྱི་རྟགས་པ་སོགས་མེད་
པའི་བྱིར། མ་བྱུང་མཆོམས་ལ། བྱུང་བ་ཡོད་པར་ཐལ། རིགས་པ་ཡང་དག་དང་རྟགས་ཡང་དག་

གཉིས་ཡིན་ཁྱབ་མཉམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་ཁྱོད་ཡོད་ན་ཁྱོད་ཁྱོད་ཅེས་པའི་ཐ་སྙད་འཇུག་པའི་འཇུག་གཞིར་ཡོད་དགོས་པར་
 ཐལ། གཟུགས་གཟུགས་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་འཇུག་པའི་འཇུག་གཞིར་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན།
 རང་གི་མཆན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་གཟུགས་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རང་གི་
 མཆན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་གཟུགས་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་འཇུག་པའི་འཇུག་གཞིར་རང་གི་མཆན་
 ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་གཟུགས་ཡོད་པར་ཐལ། རང་གི་མཆན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་གཟུགས་དེ་རང་
 གི་མཆན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་གཟུགས་རང་གི་མཆན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་གཟུགས་ཞེས་པའི་ཐ་
 སྙད་འཇུག་པའི་འཇུག་གཞིར་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག་མ་ཁྱབ་ཟེར། འདོད་ན། རང་གི་མཆན་
 ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་གཟུགས་རང་གི་མཆན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་གཟུགས་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་འཇུག་
 པའི་འཇུག་གཞིར་རང་གི་མཆན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན་མ་ཁྱབ། འདོད་
 ན། མི་འཐད་དེ། རང་གི་མཆན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་གཟུགས་རང་གི་མཆན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་
 གཟུགས་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་འཇུག་པའི་འཇུག་གཞིར་རང་གི་མཆན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་གཟུགས་
 རང་གི་མཆན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པ་དེ་རང་གི་མཆན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་གཟུགས་ཀྱི་གནས་ལུགས་
 མཐར་ཐུག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། རང་གི་མཆན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་གཟུགས་ཆོས་ཅན།
 ཁྱོད་ཁྱོད་ཅེས་པའི་ཐ་སྙད་འཇུག་པའི་འཇུག་གཞིར་ཁྱོད་རང་གི་མཆན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པ་ཁྱོད་
 ཀྱི་གནས་ལུགས་མཐར་ཐུག་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་གཞི་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། ཁྱོད་ཡོད་ན་ཁྱོད་
 ཁྱོད་ཅེས་པའི་ཐ་སྙད་འཇུག་པའི་འཇུག་གཞིར་ཡོད་དགོས་པར་ཐལ། གཟུགས་གཟུགས་ཞེས་
 པའི་ཐ་སྙད་འཇུག་པའི་འཇུག་གཞིར་གཟུགས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། འདོད་ན། རང་གི་
 མཆན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་གཟུགས་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སྒྲུབ་ཚུལ་གོང་
 ལྟར་བྲས་འཁོར་གསུམ་བྱའོ།

ཁོ་ན་རེ། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་དང་། གཟུགས་ཀྱི་གཞི་མ་ཐུན་པ་ཞེས་པའི་ཐ་སྟངས་འཇུག་པའི་འཇུག་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་དང་། གཟུགས་ཀྱི་གཞི་མ་ཐུན་པ་ཡོད་པར་ཐལ། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་གཟུགས་ཞེས་པའི་ཐ་སྟངས་འཇུག་པའི་འཇུག་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་གཟུགས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་འདྲའི་གཞི་མ་ཐུན་པ་དེ་འདྲའི་གཞི་མ་ཐུན་པ་ཞེས་པའི་ཐ་སྟངས་འཇུག་པའི་འཇུག་གཞིར་དེ་འདྲའི་གཞི་མ་ཐུན་པ་མེད་པར་ཐལ། གཞི་གྲུབ་ན། འཇུག་གཞིར་དེར་དེ་འདྲ་བའི་གཞི་མ་ཐུན་པ་མ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། རྣམ་པ་གཅིག་ཏུ་མ་བྱུང་། མ་གྲུབ་ན། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་དང་གཟུགས་ཀྱི་གཞི་མ་ཐུན་པ་དེ། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་དང་གཟུགས་ཀྱི་གཞི་མ་ཐུན་པ་ཞེས་པའི་ཐ་སྟངས་འཇུག་པའི་འཇུག་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་དང་གཟུགས་ཀྱི་གཞི་མ་ཐུན་ཡིན་པར་ཐལ། མ་གྲུབ་པ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་འདྲའི་གཞི་མ་ཐུན་པ་དེ་དེ་འདྲའི་གཞི་མ་ཐུན་པ་ཞེས་པའི་ཐ་སྟངས་འཇུག་པའི་འཇུག་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་མ་བྱུང་། འདོད་ན་སྟེ།

ཁ་ཅིག་ཁྱོད་ཁྱོད་རང་ཡིན་པའི་ཆོས་ཡིན་ན། ཁྱོད་ཁྱོད་ཅེས་པའི་ཐ་སྟངས་འཇུག་པའི་འཇུག་གཞིར་ཁྱོད་ཁྱོད་རང་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། གཟུགས་གཟུགས་ཞེས་པའི་ཐ་སྟངས་འཇུག་པའི་འཇུག་གཞིར་གཟུགས་གཟུགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་བྱུང་། འདོད་ན། བདེན་གྲུབ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། བདེན་གྲུབ་བདེན་གྲུབ་ཡིན་པར་ཐལ། བདེན་གྲུབ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་མ་བྱུང་། འདོད་མི་རྒྱས་ཏེ། བདེན་གྲུབ་བདེན་གྲུབ་ཅེས་པའི་ཐ་སྟངས་འཇུག་པའི་འཇུག་གཞིར་བདེན་པར་མ་གྲུབ་པ་དེ་བདེན་གྲུབ་ཀྱི་གནས་ལུགས་མཐར་ཐུག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཡང་ཁོ་ན་རེ། བདེན་པར་གྲུབ་པའི་གཟུགས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཁྱོད་ཅེས་པའི་ཐ་སྟངས་འཇུག་པའི་འཇུག་གཞིར་ཁྱོད་ཁྱོད་རང་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཁྱོད་རང་ཡིན་པའི་ཆོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

འདོད་ན། བདེན་པར་གྲུབ་པའི་གཟུགས་བདེན་པར་གྲུབ་པའི་གཟུགས་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་འཇུག་
པའི་འཇུག་གཞིར་བདེན་པར་གྲུབ་པར་ཐལ། བདེན་པར་གྲུབ་པའི་གཟུགས་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་
འཇུག་པའི་འཇུག་གཞིར་བདེན་པར་གྲུབ་པའི་གཟུགས་དེ་བདེན་པར་གྲུབ་པའི་གཟུགས་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་མ་ཁྲལ། འདོད་ན་སྟེ།

ཁོ་ན་རེ། གཟུགས་གཟུགས་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་འཇུག་པའི་འཇུག་གཞིར་གཟུགས་བདེན་
པར་གྲུབ་པར་ཐལ། གཟུགས་གཟུགས་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་འཇུག་པའི་འཇུག་གཞིར་གཟུགས་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། ཁྲལ་སྟེ། གཟུགས་ཡིན་ན། བདེན་པར་གྲུབ་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། འོ་ན། ཟུ་གུའི་
དུས་སུ་ས་བོན་ཡོད་པར་ཐལ། ཟུ་གུའི་དུས་སུ་ས་བོན་ཞིག་པའི་ཕྱིར། ཁྲལ་སྟེ། ཞིག་ན་ཡོད་
དགོས་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། བླ་མ་སེམས་ཚོགས་ལམ་པ་སངས་རྒྱས་པའི་དུས་སུ་བླ་མ་སེམས་ཚོགས་
ལམ་པ་ཡོད་པར་ཐལ། བླ་མ་སེམས་ཚོགས་ལམ་པ་སངས་རྒྱས་པའི་དུས་སུ་བླ་མ་སེམས་ཚོགས་
ལམ་པ་སངས་རྒྱས་པའི་ཕྱིར། ཁྲལ་སྟེ། སངས་རྒྱས་ན་ཡོད་དགོས་པའི་ཕྱིར། འཁོར་གསུམ།

གཞན་ཡང་། གཟུགས་ཞེས་པའི་མིང་དེ་རང་གི་གདགས་གཞི་གཙོ་བོ་རྟག་པ་ཞིག་ལ་
བཏགས་པའི་མིང་ཡིན་པར་ཐལ། གཟུགས་ལ་གཟུགས་ཞེས་པའི་མིང་འཇུག་པ་གང་ཞིག་
གཟུགས་གཟུགས་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་འཇུག་པའི་འཇུག་གཞིར་རྟག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ།
གཟུགས་གཟུགས་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་འཇུག་པའི་འཇུག་གཞིར་རྣམ་གྲངས་པའི་ཀུན་བཏགས་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། གཟུགས་ཞེས་པའི་མིང་ཚོས་ཅན། ཁྱོད་རང་གི་གདགས་གཞིའི་གཙོ་བོ་
རྟག་པ་ཞིག་ལ་བཏགས་པའི་མིང་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་གཟུགས་ཞེས་པའི་མིང་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། གཞན་དབང་བདེན་གྲུབ་གཞན་དབང་བདེན་གྲུབ་ཡིན་པར་ཐལ། བདེན་གྲུབ་
བདེན་གྲུབ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་ན། གཞན་དབང་བདེན་གྲུབ་ཚོས་ཅན། ཁྱོད་

མཚན་ཉིད་གསུམ་པོ་གང་རུང་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་གཞི་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན་ཀུན་བཏགས་
 ཡིན་པར་ཐལ། མཚན་ཉིད་གསུམ་པོ་གང་རུང་གང་ཞིག་གཞན་དབང་ཡང་མ་ཡིན། ཡོངས་གྲུབ་
 གང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་མ་གྲུབ་ན། གཞན་དབང་བདེན་གྲུབ་གཞན་དབང་མ་ཡིན་པར་ཐལ།
 གཞན་དབང་ཡོད་པ་གཞན་དབང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། གཞན་དབང་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་
 ཡོད་པ་གཞན་དབང་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་གཞི་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་དེར་ཐལ། གཞན་
 དབང་བདེན་གྲུབ་མེད་དགག་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ⁽³⁾གཞན་དབང་ཡོད་པ་མེད་དགག་
 མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། གཞན་དབང་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཡོད་པ་མེད་དགག་མ་ཡིན་པར་ཐལ།
 ཁྱོད་གཞི་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཅ་བར་འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀུན་བཏགས་མ་ཡིན་པར་ཐལ།
 བདེན་གྲུབ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཏགས་ཁས།

ཁོ་རེ། རྣམ་མཁའ་འཛིན་པའི་ཆད་མ། རྣམ་མཁའི་གཞན་དབང་ཡིན་པར་ཐལ། གཟུགས་
 འཛིན་ཆད་མ་གཟུགས་ཀྱི་གནས་ལུགས་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་གཟུགས་
 ཀྱི་གཞན་དབང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། གཟུགས་འཛིན་ཆད་མའི་ཆོས་ཉིད་གང་ཡིན་གཟུགས་
 ཀྱི་ཆོས་ཉིད་དང་། གཟུགས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་གང་ཡིན་གཟུགས་འཛིན་ཆད་མའི་ཆོས་ཉིད་ཡིན་པའི་
 ཕྱིར། དེར་ཐལ། རྣམ་འབྲེལ་ལས། དེ་ཕྱིར་གཉིས་སྟོང་གང་ཡིན་པ། །དེ་ནི་དེ་ཡི་འདུང་དེ་ཉིད་
 ཡིན། །ཞེས་པ་དང་། དེ་ལ་གཅིག་ནི་མེད་པས་ཀྱང་། །གཉིས་ཀའང་ཉམས་པར་འགྱུར་བ་
 ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། སྟོན་མེད་དེ། །

ལུང་དང་པོའི་དོན་ནི། གཟུགས་གཟུགས་འཛིན་པའི་ཆད་མ་དང་རྫས་གཞན་གྱིས་སྟོང་
 པ་གཟུགས་ཀྱི་གནས་ལུགས་མཐར་ཐུག་ཡིན་པར་མ་ཟད། གཟུགས་འཛིན་ཆད་མ་གཟུགས་
 དང་རྫས་གཞན་གྱིས་སྟོང་པ་གཟུགས་འཛིན་ཆད་མའི་གནས་ལུགས་ཡིན་ཞེས་པའི་དོན་དང་།
 ཕྱི་མའི་དོན་ནི། གཟུགས་གཟུགས་འཛིན་ཆད་མ་དང་རྫས་གཞན་ཡིན་པ་ཁེགས་པའི་རིགས་པ་

(3) བཅོས། གཞན་དབང་ཡོད་པ་མེད་དགག་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། (མ་ཕྱི། གཞན་དབང་མེད་པ་མེད་དགག་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།)

དེའི་བྱེད་པ་ལ་བརྟེན་ནས། གཞུགས་འདྲིན་ཚད་མ་གཞུགས་དང་ཇས་གཞན་ཡིན་པ་ཞིགས་
རྒྱས་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་པའི་བྱིར།

དེ་ལྟར་མ་ཡིན་ན། །ཟག་བཅས་ཉེར་ལེན་གྱི་གཞུགས་ཕྱང་དང་། དེ་འདྲིན་པའི་རྣམ་མཁུན་
ཇས་གཞན་གྱིས་སྟོང་པའི་སྟོང་ཉིད་དེ། ཟག་བཅས་ཉེར་ལེན་གྱི་གཞུགས་ཕྱང་གི་གནས་ལུགས་
དང་། ཟག་བཅས་ཉེར་ལེན་གྱི་གཞུགས་ཕྱང་འདྲིན་པའི་རྣམ་མཁུན་གཉིས་ཀའི་གནས་ལུགས་
ཡིན་པར་ཐལ། ཟག་བཅས་ཉེར་ལེན་གྱི་གཞུགས་ཕྱང་དང་དེ་འདྲིན་པའི་ཚད་མ་ཇས་གཞན་
གྱིས་སྟོང་པའི་སྟོང་ཉིད་གཉིས་པོ་དེ་ཟག་བཅས་ཉེར་ལེན་གྱི་གཞུགས་ཕྱང་གི་གནས་ལུགས་
དང་། དེ་འདྲིན་པའི་ཚད་མ་གཉིས་ཀའི་གནས་ལུགས་མཐར་ཐུག་ཡིན་པའི་བྱིར། ཁ་ཅིག་མ་
ཁྱབ་ཟེར། འདོད་ན། ཟག་བཅས་ཉེར་ལེན་གྱི་གཞུགས་ཕྱང་དང་དེ་འདྲིན་པའི་རྣམ་མཁུན་ཇས་
གཞན་གྱིས་སྟོང་པའི་སྟོང་ཉིད་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་སྦྱིབ་པ་མ་སྤངས་པའི་ཆོས་ཉིད་ཡིན་པར་ཐལ།
ཟག་བཅས་ཉེར་ལེན་གྱི་གཞུགས་ཕྱང་གི་ཆོས་ཉིད་ཡིན་པའི་བྱིར། ཉགས་ཁས། འདོད་ན། མི་
འཐད་དེ། དེ་སྦྱིབ་པ་སྤངས་པའི་ཆོས་ཉིད་ཡིན་པའི་བྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། སྦྱིབ་པ་སྤངས་
པའི་ཆོས་ཉིད་ཡིན་པར་ཐལ། ཟག་བཅས་ཉེར་ལེན་གྱི་གཞུགས་ཕྱང་འདྲིན་པའི་རྣམ་མཁུན་གྱི་
ཆོས་ཉིད་ཡིན་པའི་བྱིར། ཁྱབ་སྟེ། དེ་འཕྲེ་རྣམ་མཁུན་དེ་སྦྱིབ་པ་སྤངས་པའི་ཆོས་ཅན་ཡིན་པའི་
བྱིར། མ་ཁྱབ་མཚམས་ལ། ལོངས་སྐྱའི་དབྱ་སྐྱ་བྱང་བ་ལྟར་གནག་དང་། དེ་འདྲིན་པའི་ཚད་མ་
ཇས་གཞན་གྱིས་སྟོང་པའི་སྟོང་ཉིད་ལོངས་སྐྱའི་དབྱ་སྐྱ་བྱང་བ་ལྟར་གནག་གི་གནས་ལུགས་དང་།
དེ་འདྲིན་པའི་ཚད་མ་གཉིས་ཀའི་གནས་ལུགས་ཡིན་པར་ཐལ། མ་ཁྱབ་པ་དེའི་བྱིར། འདོད་ན།
ལོངས་སྐྱའི་དབྱ་སྐྱ་བྱང་བ་ལྟར་གནག་དང་། དེ་འདྲིན་པའི་ཚད་མ་ཇས་གཞན་གྱིས་སྟོང་པའི་
སྟོང་ཉིད་ཆོས་ཅན། སྦྱིབ་པ་སྤངས་པའི་ཆོས་ཉིད་ཡིན་པར་ཐལ། ལོངས་སྐྱའི་དབྱ་སྐྱ་བྱང་བ་ལྟར་
གནག་གི་ཆོས་ཉིད་ཡིན་པའི་བྱིར། ཁྱབ་སྟེ། ལོངས་སྐྱའི་དབྱ་སྐྱ་བྱང་བ་ལྟར་གནག་སྦྱིབ་པ་སྤངས་
པའི་ཡོན་ཏན་ཡིན་པའི་བྱིར། འདོད་མི་རྒྱས་ཏེ། སྦྱིབ་པ་མ་སྤངས་པའི་ཆོས་ཉིད་ཡིན་པའི་བྱིར།

དེར་ཐལ། མོངས་སྐྱའི་དབུ་སྒྲ་བྱང་བ་ལྟར་གནག་འཛིན་པའི་ཆད་མའི་ཆོས་ཉིད་གང་ཞིག དེ་
འདྲའི་ཆད་མ་སྐྱེ་བ་མ་སྒྲངས་པའི་ཆོས་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་དངོས། གཉིས་པ་མ་གྲུབ་
ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་སྐྱེ་བ་མ་སྒྲངས་པའི་ཆོས་ཅན་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཆད་མ་གང་ཞིག །
ཁྱོད་རྒྱུད་ལ་ལྡན་པའི་བྱང་འཕགས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། མོངས་སྐྱ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་
པའི་བྱང་འཕགས་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། འདུས་བྱས་སྟོང་བ་ཉིད་ཡིན་ན། འདུས་མ་བྱས་སྟོང་བ་ཉིད་ཡིན་དགོས་པར་
ཐལ། འདུས་མ་བྱས་སྟོང་བ་ཉིད་ཡིན་ན། འདུས་བྱས་སྟོང་བ་ཉིད་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེར་
ཐལ། དེ་ཡིན་ན། རང་གི་ཆོས་ཅན་དུ་གྱུར་པའི་འདུས་བྱས་གཅིག་ཡོད་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེར་
ཐལ། ཉམ་མཁའི་ཆོས་ཉིད་ཡིན་ན། རང་གི་ཆོས་ཅན་དུ་གྱུར་པའི་འདུས་བྱས་གཅིག་ཡོད་དགོས་
པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ཡིན་ན། ཉམ་མཁའ་འཛིན་པའི་ཆད་མའི་ཆོས་ཉིད་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར།
རྟོགས་ཁས། ཅེ་བར་འདོད་ན། དེ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་དབྱེ་སོ་སོར་མཛད་མི་རིགས་པར་ཐལ། དེ་
གཉིས་ཡིན་ཁྱབ་མཉམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རྣམས་ཏེ། སྟོང་ཉིད་བཅུ་དྲུག་དང་། སྟོང་ཉིད་ཉི་
ལུ་སོགས་ཀྱི་དབྱེ་བ་མཛད་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། ཤེས་སྐྱེ་བ་གཟུང་རྟོག་ཀྱན་བཏགས་མངོན་གྱུར་བ་ཡིན་ན། ཤེས་སྐྱེ་བ་འཛིན་
རྟོག་ཀྱན་བཏགས་མངོན་གྱུར་བ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་དང་། ཤེས་སྐྱེ་བ་འཛིན་རྟོག་ཀྱན་བཏགས་
མངོན་གྱུར་བ་ཡིན་ན། ཤེས་སྐྱེ་བ་གཟུང་རྟོག་ཀྱན་བཏགས་མངོན་གྱུར་བ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་
ཐལ། གཟུང་བའི་གནས་ལུགས་མཐར་ཐུག་ཡིན་ན། རང་ཉིད་ཀྱི་འཛིན་པའི་གནས་ལུགས་མཐར་
ཐུག་ཡིན་པས་ཁྱབ། འཛིན་པའི་གནས་ལུགས་མཐར་ཐུག་ཡིན་ན། རང་ཉིད་ཀྱི་གཟུང་བའི་གནས་
ལུགས་མཐར་ཐུག་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། ཕྱི་གཟུང་བའི་གནས་ལུགས་
ཡིན་ན་ནང་འཛིན་པའི་གནས་ལུགས་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་གཉིས་ལ་མངོན་གྱུར་

བ་མགོ་གཞོན་དགའ་སྤེའི་བྱེད་པར་མེད་པར་ཐལ། དེ་གཉིས་ཡིན་བྱུང་མཉམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
རྟགས་ཁས། འདོད་མི་བྱས་ཏེ། མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས། །དེ་ཆེ་དེ་ཡི་གཟུང་བ་ཡི། །རྣམ་པར་གཤམ་པ་
བ་དེ་སྤོང་འགྱུར། །ཞེས་དང་། འདི་ལྟར་དེ་ཡི་འཇུག་ཐོགས་སྟེ། །འཛིན་པའི་རྣམ་པར་གཤམ་པ་
སྤོང་། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཁོ་ན་རེ། (4)སེམས་ཙམ་པས་རང་བཞིན་རྣམ་དག་གི་ཆར་གྱུར་པའི་རོ་བོ་ཉིད་སྐྱེ་མི་བཞེད་
པས་སྐྱེན་དེ་དག་མི་འཇུག་པ་ཡིན་ནོ་ཟེར་ན། སེམས་ཙམ་པས་དག་པ་གཉིས་ལྡན་གྱི་ཆོས་སྐྱེ་
གཅིག་མི་བཞེད་པར་ཐལ། དེས་རང་བཞིན་རྣམ་དག་གི་ཆར་གྱུར་པའི་རོ་བོ་ཉིད་སྐྱེ་གཅིག་མི་
བཞེད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་ན། སེམས་ཙམ་པ་རྣམས་ཀྱིས་གཟུགས་དང་གཟུགས་
འཛིན་པའི་ཆད་མ་རྣམས་ཐ་དད་ཏུ་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་བདེན་གྱུར་ཏུ་ཁས་སྤངས་པ་ལ། རོ་བོ་ཉིད་
མེད་པར་སྐྱེ་བ་རྣམས་ཀྱིས་སངས་རྒྱུས་ཀྱི་ས་ན་སློ་བུར་རྣམ་དག་ཙམ་མ་གཏོགས་དག་པ་གཉིས་
ལྡན་གྱི་ཆོས་སྐྱེ་མེད་པར་ཐལ་བ་འཕངས་པ་ལ་འདོད་ལན་ཐེབས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།
འདོད་མི་བྱས་ཏེ། རོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྐྱེ་བ་ཁྱོད་རང་གིས་གཟུགས་བདེན་སྤོང་སློ་དོན་དམ་པ་
གནས་ལུགས་མདོན་སྐྱེ་བུ་རྟོགས་པའི་སློབ་པ་འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རྟེན་དོན་
ཏུ་ཁས་སྤངས་པས་དེ་དོན་དམ་པར་གྱུར་དགོས་དེ་དོན་དམ་པར་གྱུར་ན་གཟུགས་བདེན་པར་
འཛིན་པའི་བདེན་འཛིན་བདེན་པར་གྱུར་དགོས། དེ་བདེན་པར་གྱུར་ན་གཉིན་པོས་སྤང་བུ་མི་རུང་
བས་སངས་རྒྱུས་ཀྱི་ས་ན་དག་པ་ཕྱོགས་གཅིག་མ་གཏོགས་དག་པ་གཉིས་ལྡན་གྱི་ཆོས་སྐྱེ་མེད་
པར་ཐལ་བ་ཁྱོད་རང་ལ་ཡང་མཚུངས་སོ། །ཞེས་མཚུངས་པ་བསྐྱེས་པའི་ཕྱིར། བསྐྱེས་ཚུལ་
འགྲེལ་ཆེན་ལས་ཤེས་དགོས་སོ། །

ཁ་ཅིག་ རྣམ་མཁའི་གཞན་དབང་མེད་ཟེར་ན། རྣམ་མཁའི་གཞན་དབང་ཡོད་པར་ཐལ།

(4) བཅོས། ཁོ་ན་རེ། སེམས་ཙམ་པས་རང་བཞིན་རྣམ་དག་གི་ཆར་གྱུར་པའི་རོ་བོ་ཉིད་སྐྱེ་མི་བཞེད། (མ་ཕྱི། སེམས་ཙམ་པས་རང་བཞིན་རྣམ་དག་གི་
ཆར་གྱུར་པའི་རོ་བོ་ཉིད་སྐྱེ་མི་བཞེད།)

ཆོས་ཁམས་ཀྱི་སྟེང་གི་གནས་ལུགས་མཐར་ཐུག་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་གཞན་དབང་ཡོད་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། གཞུགས་ཕྱང་གི་སྟེང་གི་གནས་ལུགས་མཐར་ཐུག་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་གཞན་དབང་ཡོད་པ་གང་ཞིག་གཞུགས་ཕྱང་ལ་ངེ་ལྟར་སྐྱར་བ་བཞིན་དུ་ཆོས་ཁམས་ཀྱི་བར་ལ་སྐྱར་བར་གསུངས་པའི་བྱིར།

ཁོ་ན་རེ། རྣམ་མཁའི་གཞན་དབང་ཡིན་ན། གཞན་དབང་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། གཞུགས་ཀྱི་གཞན་དབང་ཡིན་ན། གཞན་དབང་ཡིན་དགོས་པ་གང་ཞིག་ལེགས་བཤད་སྟོང་པོ་ལས། དེ་ལྟར་གཞུགས་ཕྱང་ལ་ངེ་ལྟར་སྐྱར་བ་བཞིན་དུ་ཕྱང་པོ་ལྷག་མ་བཞི་དང་སྟེ་མཆེད་བཅུ་གཉིས་དང་ཉེན་འབྲེལ་བཅུ་གཉིས་དང་། །ཟས་བཞི་དང་། །ཁམས་དྲུག་དང་། །ཁམས་བཙོ་བརྒྱད་པོ་རེ་རེ་ལ་ཡང་མཆོད་ཉིད་གསུམ་གསུམ་སྐྱར་བར་གསུངས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར་ཟེར་ན་སྟོན་མེད་དེ། དེའི་དོན་ནི། གཞུགས་ཕྱང་གཞུགས་ཕྱང་གི་གནས་ལུགས་མཐར་ཐུག་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་གཞན་དབང་དང་དེ་ལ་ངོ་ཐོ་དང་བྱད་པར་དུ་སྟོ་བཏགས་པ་ཀྱན་བཏགས་དང་། བཏགས་པ་ལྟར་དུ་རང་གི་མཆོད་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པ་གཞུགས་ཕྱང་གི་ཡོངས་གྲུབ་ཏུ་བྱེད་པ་དེ་བཞིན་དུ། ཆོས་ཁམས་ཆོས་ཁམས་ཀྱི་གནས་ལུགས་མཐར་ཐུག་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་གཞི་གཞན་དབང་དང་དེ་ལ་ངོ་ཐོ་དང་བྱད་པར་དུ་སྟོ་བཏགས་པ་དེའི་སྟེང་གི་གནས་ལུགས་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ཀྱན་བཏགས་དང་། དེ་ལྟར་བཏགས་པ་ལྟར་དུ་རང་གི་མཆོད་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པ་དེའི་ཡོངས་གྲུབ་ཏུ་བྱད་པར་སྟོར་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་པའི་བྱིར།

དེ་ལྟར་མ་ཡིན་ན། རྣམ་མཁའ་འཛིན་པའི་ཆད་མ་ལ་འདི་ནི་གཞུགས་སོ། །འདི་ནི་གཞུགས་ཀྱི་སྟེ་བའོ། །ཞེས་བཏགས་པ་དང་། རྣམ་མཁའ་ལ་འདི་ནི་གཞུགས་སོ་འདི་ནི་གཞུགས་ཀྱི་སྟེ་བའོ་ཞེས་བཏགས་པའི་ཀྱན་བཏགས་དེ་རྣམ་མཁའི་སྟེང་གི་གནས་ལུགས་མཐར་ཐུག་གཏན་ལ་

འབེབས་པའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་ལ་ཀུན་བཏགས་པའི་ཀུན་བཏགས་ཡིན་པར་
 ཐལ། ཀུན་བཏགས་ངོས་འཛིན་གྱི་སྐབས་སུ་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་སྤྱོད་ཡུལ། ⁽⁵⁾ ཀུན་བཏགས་པའི་
 མཚན་ཉིད་ཀྱི་གནས། འདུ་བྱེད་ཀྱི་མཚན་མ་ལ། གཟུགས་ཀྱི་སྤང་པོ་ཞེས་ངོ་བོ་ཉིད་དམ་བྱེ་བྲག་
 གི་མཚན་ཉིད་དུ་མིང་དང་བདར་རྣམ་པར་བཞག་པ་དང་། ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་གང་ཞིག །
 གཟུགས་སྤང་ལ་ངི་ལྟར་སྦྱར་བ་བཞིན་དུ་ཞེས་པ་ནས་ཁམས་བཙེ་བརྒྱུད་པོ་རེ་རེ་ལ་ཡང་མཚན་
 ཉིད་གསུམ་གསུམ་སྦྱར་བར་གསུངས་སོ། །ཞེས་གསུངས་ན། རྣམ་མཁའ་གཞན་དབང་ལ་གཞན་
 དབང་གིས་བྱབ་པ་ཡོད་པའི་བྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། རྣམ་མཁའ་འཛིན་པའི་ཚད་མ་དང་། རྣམ་
 མཁའ་གཉིས་དེ་ལྟར་བཏགས་པ་ལྟར་དུ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་བྱབ་པར་དོན་སྦྱ་སྦྱེ་གཉིས་
 ཀྱིས་ཚད་མས་ངས་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། དོན་སྦྱ་སྦྱེ་གཉིས་ཀྱིས་རྣམ་མཁའ་འཛིན་པའི་ཚད་མ་
 དང་། རྣམ་མཁའ་གཉིས་གཟུགས་མ་ཡིན་པར་ཚད་མས་ངས་པའི་བྱིར།

ཁོ་ན་རེ། རྣམ་མཁའ་གཞན་དབང་ཡིན་ན། གཞན་དབང་ཡིན་པས་བྱབ་པར་ཐལ།
 གཟུགས་ནས་རྣམ་མཁའ་མཁའ་གྱི་བར་ཆོས་རེ་རེའི་སྤྱིང་དུ་མཚན་ཉིད་གསུམ་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་
 བྱས་ནས་གཞན་དབང་འཆད་པའི་སྐབས་སུ་རྒྱུན་གཞན་གྱི་སྟོབས་ཀྱིས་བྱང་བ་ཡིན་གྱི་བདག་
 ཉིད་ཀྱིས་མ་ཡིན་པས་ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་བྱིར་ཟེར་ན། སྦྱོར་མེད་དེ། གཟུགས་སྤང་ལྟ་
 བུའི་གཞན་དབང་གི་དབང་དུ་བྱས་པའི་བྱིར། དེ་ལྟར་མ་ཡིན་ན་ཀུན་བཏགས་ཡིན་ན། མིང་བདར་
 འཛིན་རུས་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། གཟུགས་ནས་རྣམ་མཁའ་མཁའ་གྱི་བར་གྱི་ཆོས་རེ་རེའི་སྤྱིང་དུ་
 མཚན་ཉིད་གསུམ་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་བྱས་ནས། ཀུན་བཏགས་འཆད་པའི་སྐབས་སུ་ མིང་
 དང་བདར་རྣམ་པར་བཞག་པའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་གྱི་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་རྣམ་པར་གནས་པ་
 རི་མ་ཡིན་པས། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། བྱབ་པ་ཁས། འདོད་ན། སྦྱ་རྟག་སྦྱོང་ཆོས་ཅན། དེར་
 ཐལ། དེའི་བྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། བོད་དུ་བསྐྱབས་ཟེན་པའི་བྱིར།

(5) བཙེས། ཀུན་བཏགས་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་གནས། (མ་ཟླ། ཀུན་བཏགས་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་གནས་ལུགས།)

ཁོ་ན་རེ། རྣམ་མཁའ་དེ། རྣམ་མཁའི་ཡོངས་གྲུབ་ཀྱི་སྟོང་གཞི་ཆོས་ཅན་དུ་གྱུར་པའི་གཞན་
 དབང་ཡིན་པར་ཐལ། རྣམ་མཁའ་རྣམ་མཁའི་གཞན་དབང་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། མ་ཟུབ། འདོད་
 མི་རུས་ཏེ། རྣམ་མཁའ་རྣམ་མཁའི་ཡོངས་གྲུབ་ཀྱི་སྟོང་གཞི་ཆོས་ཅན་དུ་གྱུར་པའི་ཀུན་བཏགས་
 ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། རྣམ་མཁའི་ཡོངས་གྲུབ་ཀྱི་སྟོང་གཞི་ཆོས་ཅན་དུ་གྱུར་པའི་ཀུན་
 བཏགས་ཡོད་པ་གང་ཞིག། །དེ་ཡོད་ན་རྣམ་མཁའ་དེ་ལྟར་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་དེར་ཐལ།
 རྣམ་མཁའི་ཡོངས་གྲུབ་ཀྱི་ཆོས་ཅན་གཅིག་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། ལྷ་གྲུ་ཆོས་ཅན། ཀུན་རྫོབ་
 ཏུ་གྱུར་པའི་བདེན་པ་ཡིན་པར་ཐལ། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཟུབ་པ་ཁས། འདོད་མི་
 རུས་ཏེ། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་གྱུར་པའི་བརྟུན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་གྱུར་པའི་དངོས་
 ཐོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། རྣམ་མཁའ་རྣམ་མཁའི་གནས་ལུགས་ཀྱི་སྟོང་གཞི་ཡིན་པར་ཐལ། རྣམ་
 མཁའ་རྣམ་མཁའི་ཡོངས་གྲུབ་ཀྱི་སྟོང་གཞི་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཏགས་ཁས། འདོད་ན། རྣམ་མཁའ་
 རྣམ་མཁའི་གནས་ལུགས་ཀྱིས་སྟོང་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན་སོང་། འདོད་ན། རྣམ་
 མཁའ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཁྱོད་ཀྱི་གནས་ལུགས་ཀྱིས་མི་སྟོང་པར་ཐལ། ཁྱོད་གཞི་གྲུབ་པའི་ཕྱིར།
 བྱས་ན་ཅི་གསུང།

ཁོ་ན་རེ། རྣམ་མཁའི་གཞན་དབང་ཡིན་ན། གཞན་དབང་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། རྣམ་མཁའི་
 ཡོངས་གྲུབ་དེ་རང་གི་ཆོས་ཅན་གཞན་དབང་གི་སྟོང་དུ་དགག་བྱ་ཆོས་བདག་བཀག་ཅམ་གྱི་
 མེད་དགག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ལེགས་བཤད་སྟོང་པོ་ལས། ཆོས་ཅན་འདུས་བྱས་ལ་
 ཆོས་ཀྱི་བདག་རྣམ་པར་བཅད་ཅམ་གྱི་སྟོས་པ་མེད་དགག་ལ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཀྱི་ཡོངས་གྲུབ་
 འཛོག་པར་གཉིས་ཏུ་གསལ་བའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། སྟོན་མེད་དེ། ཡོངས་གྲུབ་
 ཀྱི་མཚན་གཞི་བརྒྱུད་བ་ཅམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཁོ་ན་དེ། རྣམ་མཁའ་ཡི་གཞན་དབང་གཞན་དབང་ཡིན་པར་ཐལ། རྣམ་མཁའ་ཡོངས་གྲུབ་
བདེན་པར་གྲུབ་པ་གང་ཞིག་ རྣམ་མཁའ་ཡི་གཞན་དབང་བདེན་པར་མ་གྲུབ་ན། དེའི་ཡོངས་གྲུབ་
ཀྱང་བདེན་པར་མ་གྲུབ་པར་འགྱུར་པའི་སྤྱིར། དེར་ཐལ། ལེགས་བཤད་སྟོང་པོ་ལས། གཞན་
དབང་གི་རྟོན་འབྲེལ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་ན་ཡོངས་གྲུབ་ཀྱང་རང་གི་མཚན་ཉིད་གྱིས་
མ་གྲུབ་པར་འགྱུར་ཞེས་ལུགས་སྔ་མས་ཀྱང་སྒྲ་ལ། ལུགས་འདིས་ཀྱང་དེ་ལྟར་སྒྲ་སྟེ། ཞེས་
གསུངས་པའི་སྤྱིར་ཟེར་ན། སྟོན་མེད་དེ། གཞན་དབང་གི་རྟོན་འབྲེལ་རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་ན།
ཡོངས་གྲུབ་ཀྱང་བདེན་པར་མ་གྲུབ་དགོས་པར་འདོད་པའི་སེམས་ཅམ་པ་དང་། རོ་བོ་ཉིད་མེད་
པར་སྒྲ་བ་རྣམས་མཚུངས་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་པའི་སྤྱིར།

ཁ་ཅིག ཉམ་མཁའ་ཤེས་པ་གཞིར་གྱུར་པའི་བར་གྱི་སྤང་བ་སྦྱ་སངས་ལ། ཉམ་མཁའ་ཤེས་པ་གཞིར་གྱུར་པའི་བར་གྱི་སྤང་བ་སྦྱ་སངས་པ་ལ་བཏགས་པའི་བཏགས་ཆོས་ཡིན་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། བར་གྱི་སྤང་བ་སྦྱ་སངས་པ་ལ་འདི་ནི་ཉམ་མཁའ་སྦྱུ་འཇོམ་པའི་རྟོག་པ་དེ། རྟོག་པ་དོན་མཐུན་དང་འདི་ནི་ཉམ་མཁའ་ཞེས་པའི་མིང་དེ་མིང་དོན་མཐུན་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། བར་གྱི་སྤང་བ་སྦྱ་སངས་པ་ཉམ་མཁའ་ཤེས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། དེ་འདུས་བྱས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཁོ་ན་དེ། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ལ་མོ་ཚོས་ཅན། ཉོན་སྤྱི་བ་དག་པར་འགྱུར་བའི་རྣམ་
དག་ལས་གྱི་དམིགས་པ་མཐར་ཐུག་ཡིན་པར་ཐལ། ཡོངས་གྲུབ་ཡིན་པའི་སྤྱིར། དེར་ཐལ། གང་
ལ་དམིགས་ནས་བསྐྱོམས་ན། ཉོན་སྤྱི་བ་དག་པར་འགྱུར་བའི་རྣམ་དག་ལས་གྱི་དམིགས་པ་མཐར་
ཐུག་ཡིན་པའི་སྤྱིར། ཁྱབ་སྟེ། ཤེས་སྤྱི་བ་དག་པར་འགྱུར་བའི་རྣམ་དག་ལས་གྱི་དམིགས་པ་མཐར་
ཐུག་དང་། ཉོན་སྤྱི་བ་དག་པར་འགྱུར་བའི་རྣམ་དག་ལས་གྱི་དམིགས་པ་མཐར་ཐུག་གཉིས་ཀ་
ཡོངས་གྲུབ་ཡིན་པའི་སྤྱིར། དེར་ཐལ། དབྱུས་མཐའ་ལས། རྣམ་དག་སྟོད་ཡུལ་རྣམ་གཉིས་

ཏེ། །གཅིག་ཕུ་ཁོ་ནར་བརྗོད་པ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། ཉན་ཐོས་དག་
བཅོམ་པས་ཤེས་སྒྲིབ་མ་སྤངས་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། སྒྲིན་མེད་དེ། གསུང་དེའི་དོན་ནི། གང་ཟག་
གི་བདག་མེད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་མཆན་ཉིད་གསུམ་གྱི་ནང་ནས་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཀྱི་
དབང་དུ་བྱས་པའི་ཡོངས་གྲུབ་གཅིག་ཕུ་ཉོན་སྒྲིབ་དག་པར་འགྱུར་བའི་རྣམ་དག་ལས་གྱི་དམིགས་
པ་མཐར་ཐུག་དང་། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་མཆན་ཉིད་གསུམ་གྱི་ནང་ནས་
ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ཡོངས་གྲུབ་གཅིག་ཕུ་ཤེས་སྒྲིབ་དག་པར་འགྱུར་བའི་
རྣམ་དག་ལས་གྱི་དམིགས་པ་མཐར་ཐུག་ཡིན་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། །

ཁོ་ན་རེ། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་སྤྱོད་ཆོས་ཅན། ཡོངས་གྲུབ་ཡིན་པར་ཐལ། གང་ཟག་
གི་བདག་མེད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ཡོངས་གྲུབ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན་མ་ཁྲུག། འོ་ན་དེ་ཆོས་
ཅན། རྣམ་དག་ལས་གྱི་དམིགས་པ་མཐར་ཐུག་ཡིན་པར་ཐལ། ཉོན་སྒྲིབ་དག་པར་འགྱུར་བའི་
རྣམ་དག་ལས་གྱི་དམིགས་པ་མཐར་ཐུག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྲུབ་པ་ཁས། འདོད་ན། ཁྱོད་ལས་སྤྱོད་
བའི་སྟོང་ཉིད་མེད་པར་ཐལ། ཁྱོད་རྣམ་དག་ལས་གྱི་དམིགས་པ་མཐར་ཐུག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་
མི་རུས་ཏེ། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་སྤྱོད་ཆོས་ཉིད་ལྟར་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཁོ་ན་རེ། དོན་སྤྱོད་གཉིས་ཀྱིས་གཞི་བྱུང་ན། རང་གི་མཆན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པས་ཁྲུབ་པ་
ཁས་ལེན་པར་ཐལ། དེ་གཉིས་ཀྱིས་ནམ་མཁའ་རང་གི་མཆན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར།
དེར་ཐལ། ནམ་མཁའ་ནམ་མཁའ་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་འདུག་པའི་འདུག་གཞིར་རང་གི་མཆན་ཉིད་
ཀྱིས་གྲུབ་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། འདུག་གཞི་དེར་རང་གི་མཆན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་ན་
ནམ་མཁའ་ཡོད་པར་འཛོག་མི་ཤེས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ལེགས་བཤད་སྟོང་པོ་ལས། དོན་སྤྱོད་
སྤྱོད་གཉིས་ཀྱིས་གཞུགས་སོགས་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞི་དང་བརྟེན་འདོགས་པའི་གནས་སུ་རང་མཆན་
ཀྱིས་གྲུབ་པ་ཁེགས་ན་དེ་དག་ཡོད་པར་འཛོག་མི་ཤེས་ཏེ། ཚད་མ་པ་ལ་གྲགས་པའི་རང་མཆན་

ནི་མིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན་སྒྲོན་མེད་དེ། གསུང་དེའི་དོན་ནི་དོན་སྒྲུ་སྒྲེ་གཉིས་
 གྱིས་ནམ་མཁའ་ནམ་མཁའ་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་འཇུག་པའི་འཇུག་གཞིར་ནམ་མཁའ་གནས་ལུགས་
 གྱི་དབང་གིས་བྱུང་པར་འདོད་ཅིང་དེ་ལྟར་མ་བྱུང་ན་ནམ་མཁའ་ཡོད་པར་འདོག་མི་ཤེས་པས།
 མེས་ཅམ་པས་གཞལ་བའི་ཆེ་ནམ་མཁའ་ནམ་མཁའ་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་འཇུག་པའི་འཇུག་གཞིར་
 རང་གི་མཆན་ཉིད་ཀྱིས་མ་བྱུང་ན་ནམ་མཁའ་ཡོད་པར་འདོག་མི་ཤེས་པར་སོང་ཞེས་པའི་དོན་
 ཡིན་པའི་ཕྱིར། །

ཁོ་ན་རེ། དེ་གཉིས་ཀྱིས་གཞི་བྱུང་ན། རང་གི་མཆན་ཉིད་ཀྱིས་བྱུང་པས་བྱུང་པ་ཁས་ལེན་
 པར་ཐལ། འགོག་བདེན་དང་ཆོས་ཁམས་རང་གི་མཆན་ཉིད་ཀྱིས་བྱུང་པ་འདོད་པའི་ཕྱིར། དེར་
 ཐལ། དེ་གཉིས་ཀྱིས་གཟུགས་ནས་བྱང་ཕྱོགས་སོ་བདུན་གྱི་བར་གྱི་ཆོས་རྣམས་རང་གི་མཆན་
 ཉིད་ཀྱིས་བྱུང་པར་འདོད་པ་གང་ཞིག །གཟུགས་ནས་བྱང་ཕྱོགས་སོ་བདུན་གྱི་བར་གྱི་ཆོས་
 རྣམས་ཀྱི་ནང་ཆན་དུ་འགོག་བདེན་དང་ཆོས་ཁམས་གཉིས་འདུ་བའི་ཕྱིར། དང་པོ་དེར་ཐལ། བྱུང་
 དོན་དང་པོའི་སྐབས་ནས་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་བདེན་བཞིའི་ཆོས་འཁོར་གྱིས་གཟུགས་ནས་
 བྱང་ཕྱོགས་སོ་བདུན་གྱི་བར་གྱི་ཆོས་རྣམས་རང་གི་མཆན་ཉིད་ཀྱིས་བྱུང་པར་བསྟན་པ་གང་
 ཞིག །དེ་གཉིས་ཀྱིས་མདོ་དེ་སྒྲ་རི་བཞིན་པར་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་དེར་ཐལ། མདོ་སྒྲེ་ལ་
 འགལ་སློང་གི་དྲི་བའི་སྐབས་སུ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་རྣམ་གྲངས་དུ་མར་བྱང་པོ་རྣམས་ཀྱི་རང་
 གི་མཆན་ཉིད་ཀྱང་བཀའ་སྒྲུལ། ཞེས་པ་ནས་བྱང་ཕྱོགས་སོ་བདུན་གྱི་བར་གྱི་རང་གི་མཆན་ཉིད་
 དང་ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་སྒྲོན་མེད་དེ། མདོ་དེ་ལས་གཟུགས་ནས་བྱང་ཕྱོགས་
 སོ་བདུན་གྱི་བར་གྱི་ཆོས་རྣམས་རང་ཉིད་རང་ཉིད་ཅེས་པའི་ཐ་སྙད་འཇུག་པའི་འཇུག་གཞིར་
 རང་གི་གནས་ལུགས་ཀྱི་དབང་གིས་བྱུང་པར་བསྟན་པའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཁོ་ན་རེ། དོན་སྒྲུ་སྒྲེ་གཉིས་ཀྱིས་གཞི་བྱུང་ན། རང་གི་མཆན་ཉིད་ཀྱིས་བྱུང་པས་བྱུང་པ་

ཁས་ལེན་པར་ཐལ། མདོ་སྡེ་པས་དེ་ལྟར་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། མདོ་སྡེ་པས་གཞི་གྲུབ་
ན། ཆོས་བདག་ཡིན་པས་བྱུང་བ་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཁས་
མི་ལེན་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། དེ་ནི་ཆེས་མི་རིགས་ཏེ། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཅེས་པའི་ཐ་སྙད་དེ་དགག་
བྱ་གང་བཞག་པའི་བདག་མེད་འཛོག་ཚུལ་གཅིག་གི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ཕྱིར།

ཁོ་ན་རེ། ཉམ་མཁའ་ཉམ་མཁའ་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་འཇུག་པའི་འཇུག་གཞིར་དོན་དམ་པར་
མ་གྲུབ་པ་གནས་ལུགས་མཐར་ཐུག་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་མདོ་སྡེ་པས་ཆད་མས་ངེས་པའི་ཕྱིར།
དེར་ཐལ། མདོ་སྡེ་པས་ཉམ་མཁའ་ཉམ་མཁའ་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་འཇུག་པའི་འཇུག་གཞིར་དོན་
དམ་པར་མ་གྲུབ་པར་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་མ་བྱུང་ན། དེར་

ཐལ། དེས་ཉམ་མཁའ་དོན་དམ་པར་མ་གྲུབ་པར་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཉམ་མཁའ་དོན་
དམ་པར་དོན་བྱེད་རྒྱས་པ་མ་ཡིན་པར་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེས་ཉམ་མཁའ་རང་
མཆོན་མ་ཡིན་པར་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར།

ཐེག་དམན་གྱི་མདོས་བསྟན་ཚུལ།

ཁོ་ན་རེ། ཐེག་དམན་གྱི་མདོ་ལས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་སྤྲོ་མོ་མ་བསྟན་པ་དང་། དང་པོ་ཉིད་
ནས་ཐེག་དམན་དུ་རིགས་ངེས་པའི་ཐེག་དམན་གྱི་རིགས་ཅན་གྱིས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་སྤྲོ་མོ་
མ་རྟོགས་པར་འདོད་པ་མི་རིགས་པར་ཐལ། མིང་པ་འཕོ་བའི་མདོ་ལས། མིང་ནི་གང་དང་གང་
གིས་སྟུ། ཆོས་རྣམས་གང་དང་གང་བཟོད་པ། །དེ་ལ་དེ་ནི་ཡོད་མ་ཡིན། འདི་ནི་ཆོས་རྣམས་ཆོས་
ཉིད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། དོན་གྱི་སྡེ་ཆོན་པའི་མདོ་དང་། བསྟུམ་བྱེད་ཀ་ཏ་ཡ་ན་
ལ་བརྩམས་པའི་མདོ་ལས་ཀྱང་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་སྤྲོ་མོ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་སྟོན་མེད་དེ།
ལུང་དང་པོའི་དོན་ནི། ལྟོ་སྡེར་བ་ལ་བྱམ་པ་ཞེས་བཟོད་པའི་སྤྱིའི་བཟོད་བྱ་རང་གི་མཆོན་ཉིད་

གྱིས་མ་གྲུབ་པ་ལྟོ་ཕྱིར་བའི་གནས་ལུགས་སུ་བསྟན་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་ན་རེ། མདོ་དེ་ལས་ལྟོ་ཕྱིར་བ་བྱམ་པ་ཞེས་པའི་ཐ་སྟད་འདུག་པའི་འདུག་གཞིར་
རང་གི་མཆན་ཉིད་གྱིས་མ་གྲུབ་པར་བསྟན་ཡང་། མདོ་སྔ་བསྟན་པ་ལ་བྱམ་པ་ཞེས་བརྗོད་
པའི་སྒྲིལ་བརྗོད་བྱ་རང་གི་མཆན་ཉིད་གྱིས་མ་གྲུབ་པ་མདོ་དེ་ལས་བསྟན་པར་འདོད་པ་ཡིན་ནོ་
ཟེར་ན། འོ་ན། ལུང་གཞིའི་ནང་ཆན་དུ་གྱུར་པའི་རྩ་བའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཞེས་འབྲུང་བའི་མདོ་
དེ་ལས་ཀྱང་གཞི་བསྟན་པར་ཐལ། སྲིད་པ་འཕོ་བའི་མདོ་ལས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་པ་མོ་བསྟན་
པའི་ཕྱིར། འདོད་ན་ལུང་གཞིའི་ནང་ཆན་དུ་གྱུར་པའི་དགེ་སྦྱོང་དག་འདི་ནི་སྤྱག་བསྐྱེད་འཕགས་
པའི་བདེན་པའོ། །ཞེས་པའི་མདོ་དེ་ལས་ཀྱང་གཞི་བསྟན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་
ལུས་ཏེ། དེའི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་དེ་ཀྱང་གཞི་སྟོན་པའི་སྟོན་དུ་རུང་བ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
དེར་ཐལ། དེ་ཕྱི་དོན་བསྟན་དགོས་ཀྱི་གདུལ་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་ སྲིད་པ་འཕོ་བའི་མདོ་དེ། ཐེག་དམན་གྱི་མདོ་ཡིན་ཟེར་ན། དེ་མི་འཐད་དེ། དེ་ཐེག་
ཆེན་གྱི་མདོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ཉིད་ལས། སྲིད་པ་འཕོ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་
མདོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཁོ་ན་རེ། དེ་ཐེག་དམན་གྱི་མདོ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ཐེག་དམན་ལ་གྲུབ་པའི་མདོ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར་ཟེར་ན་མ་ཁྲབ། འོ་ན། རྒྱས་འབྲིང་བསྟུས་གསུམ་ཆོས་ཅན། ཉན་ཐོས་སྡེ་པའི་མདོ་ཡིན་པར་
ཐལ། ཉན་ཐོས་སྡེ་པ་ལ་གྲུབ་པའི་མདོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྒྱབ་པ་ཁས། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། ཉན་
ཐོས་སྡེ་པས་བླ་དོན་གྱི་མདོར་འདོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེས་རྒྱས་འབྲིང་བསྟུས་གསུམ་ལས་
གཟུགས་སོགས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་གསུངས་པ་དེ་བྱ་བྱེད་ཀྱི་ཆ་རྣམས་བདེན་
པས་སྟོང་པ་ལ་དགོངས་ནས་གསུངས་པར་འཆད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། རྣམ་འགྲེལ་ལས། ལུང་
པོ་ལ་སོགས་བྱེ་བྲག་གི། །མཆན་ཉིད་ཐམས་ཅད་བྱེད་པ་ཡིན། རྒྱད་པར་ཅན་དེའང་དེ་ཉིད་མིན།

དེས་ཀྱང་དེ་དག་མཚན་ཉིད་བྲལ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། བྱང་ངེས་རྣམ་འབྱེད་དུ་དོགས་པ་འགོད་པའི་སྐབས་སུ། རོ་བོ་དང་བྱང་པར་ལ་ཀུན་བཏགས་པའི་ཀུན་བཏགས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པ་དེ། དང་པོ་ཉིད་ནས་ཐེག་དམན་དུ་རིགས་ངེས་པའི་ཐེག་དམན་གྱི་རིགས་ཅན་གྱི་མངོན་སུམ་གྱི་སྟོང་ཡུལ་མ་ཡིན་པས་ཟབ་མོ་དང་། དེ་ཐེག་དམན་གྱི་མངོན་སུམ་མ་བསྟན་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། སྟོང་པ་འཕོ་བའི་མངོན་སུམ་མིང་གི་གང་དང་གང་གིས་སུ། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས། རོ་བོ་དང་བྱང་པར་ལ་ཀུན་བཏགས་པའི་ཀུན་བཏགས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པར་བསྟན་ཚུལ་དེ་ལས་སྟག་པ་དགོངས་འགྲེལ་ལ་ཡང་མི་སྒྲིང་ཞིང་མངོན་སུམ་དེ་དག་གི་དོན་འཆད་ཚུལ་ལ་བྱང་པར་མེད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བཀོད་པ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་དག་གིས་བཤད་པ་དང་དོན་བྱང་པར་མེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་པའི་དོན་མངོན་སུམ་གཉིས་ཀྱིས་མངོན་དེ་དག་གི་དོན་འཆད་ཚུལ་བྱང་པར་ཡོད་པ་ལ་བྱེད་རིགས་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་བྱས་ཏེ། དེ་འབྲེལ་གཞུང་འགོ་མཇུག་གང་དུ་ཡང་མི་འབྱུང་བའི་ཕྱིར།

ཁོ་ན་རེ། མི་འཐད་དེ། མངོན་དེ་དག་གིས་ཉན་ཐོས་སྟེ་བས་དེར་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་སྤྱོད་མ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན་སྟོན་མེད་དེ། རིགས་མཐུན་གྱི་དཔེའི་སྟོན་སྟེ་བའི་ཕྱིར།

རང་རྒྱུད་པའི་ལུགས་ལ་བྱང་ངེས་འགྲེལ་ཚུལ།

གཉིས་པ་དབྱུ་མ་པའི་ལུགས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་གསུམ་གྱི་བྱང་ངེས་འགྲེལ་ཚུལ་བཤད་པ་ལ། རང་རྒྱུད་པའི་ལུགས་བཤད་པ་དང་། ཐལ་འབྱུར་བའི་ལུགས་བཤད་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ། ཁ་ཅིག་དགེ་སྟོང་དག་འདི་ནི་སྟག་བསྟུན་འཕགས་པའི་བདེན་པའོ། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟག་བསྟུན་བདེན་པ་དོན་དམ་པར་ཤེས་བྱར་མེད་པ་དང་། ཀུན་འབྱུང་དོན་དམ་པར་སྤངས་བྱར་མེད་པར་བསྟན་པ་ཡིན་ཟེར་ན། གྲུབ་དོན་དང་པོའི་སྐབས་ནས་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་བདེན་བཞིའི་

འདོད་མི་རྒྱས་ཏེ། དེ་དགག་བྱ་ལ་དོན་དམ་གྱི་ཁྱད་པར་སྐྱར་བའི་མདོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ།
 དེ་དགག་བྱ་ལ་དོན་དམ་གྱི་ཁྱད་པར་དོན་གྱིས་སྐྱར་བའི་མདོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེས་
 སྤང་པོ་ལྷ་པོ་དོན་དམ་པར་རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་སྟོང་ཉིད་
 སྟོན་པའི་མདོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། ཤེས་རབ་སྟོང་པོ་ཚོས་ཅན། ཁྱོད་སྟོང་ཉིད་སྟོན་པའི་
 མདོ་ཡིན་པར་ཐལ། བཀའ་བར་བ་མཚན་ཉིད་མེད་པའི་ཚོས་འཁོར་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། ཤེས་ཕྱིན་འབྲུམ་གྱི་ནང་ཚན་དུ་གྱུར་བའི་གཟུགས་ལ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད། ཅེས་
 སོགས་གྱི་མདོ་དེ་དགག་བྱ་ལ་དོན་དམ་གྱི་ཁྱད་པར་དངོས་སུ་མ་སྐྱར་བའི་མདོ་ཡིན་པར་ཐལ།
 ཁྱོད་གྱི་དམ་བཅའ་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རྒྱས་ཏེ། དེ་དགག་བྱ་ལ་དོན་དམ་གྱི་ཁྱད་པར་
 དངོས་སུ་སྐྱར་བའི་མདོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་འགོ་མཐུག་གང་རུང་དུ་དགག་བྱ་ལ་དོན་
 དམ་གྱི་ཁྱད་པར་དངོས་སུ་སྐྱར་བའི་མདོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེའི་མཐུག་ཏུ་དེ་དག་ཐམས་
 ཅད་དོན་དམ་པར་ཡིན་གྱི་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་དུ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་ དཔུ་མ་སྒྲང་བ་ལས་སྐྱ་ཇི་བཞིན་དུ་རྟོག་པ་བསལ་བའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་སྐབས་
 ཅས་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་སྐྱ་ཇི་བཞིན་དུ་རྟོག་པ་བསལ་བྱའི་མདོ་ལ་བྱང་དོན་གྱི་མདོས་ཁྱབ་ཟེར་
 བ་དང་། ཡང་ཁ་ཅིག་ངེས་དོན་གྱི་མདོས་ཁྱབ་ཟེར་ན། དང་པོ་ལ་འགོ་མཐུག་གང་རུང་དུ་དགག་
 བྱ་ལ་དོན་དམ་གྱི་ཁྱད་པར་དངོས་སུ་སྐྱར་ཤིང་། སྐབས་དེར་མ་སྐྱར་བའི་ཤེས་ཕྱིན་འབྲུམ་གྱི་
 ནང་ཚན་དུ་གྱུར་བའི་གཟུགས་ལ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་ཅེས་སོགས་གྱི་མདོ་ཚོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་
 ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་སྐབས་དེར་དགག་བྱ་ལ་དོན་དམ་གྱི་ཁྱད་པར་དངོས་སུ་མ་སྐྱར་བ་ལྟར་དུ་
 སྐྱ་ཇི་བཞིན་པར་འཛིན་པ་བཀའ་ནས་ངེས་དོན་དུ་སྐྱབ་བྱའི་མདོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ།
 ལེགས་བཤད་སྟོང་པོ་ལས། འདིས་ནི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་སོགས་གསུངས་པའི་དགོངས་པ་དགོངས་
 འགྲེལ་གྱིས་བཀའ་ཏེ། སྐྱ་ཇི་བཞིན་པར་འཛིན་པ་བཀའ་ནས་ངེས་དོན་དུ་སྐྱབ་པར་འདོད་ཅེས་

གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཅ་བར་འདོད་མི་བྱས་ཏེ། དེས་དོན་གྱི་མདོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། བླ་
ཆུབ་སེམས་དཔའ་དོན་དམ་ཡང་དག་འཕགས་ཞུས་ཀྱི་ལེའུས། དེས་དོན་གྱི་མདོར་གཞུང་
བཅུགས་ནས་སྐྱབ་རྒྱའི་མདོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཆོས་ཅན་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྤྱི་མ་ལ་
ཤེས་རབ་སྙིང་པོ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དགག་བྱ་ལ་དོན་དམ་གྱི་ཁྱད་པར་
དངོས་སུ་མ་སྐྱར་བ་ལྟར་དུ་སྤྱི་ལོ་བཞིན་པར་འཛིན་པ་བཀག་ནས་བླ་མ་དོན་དུ་འགྲེལ་རྒྱའི་མདོ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་བྱས་ཏེ། བླ་མ་དོན་གྱི་མདོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་ བླ་མ་སེམས་དཔའ་དོན་དམ་ཡང་དག་འཕགས་ཞུས་ཀྱི་ལེའུ་འདིས་སེམས་
ཅོམ་པས་འདོད་པ་ལྟར་གྱི་མཆན་ཉིད་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་དངོས་སུ་བསྟན་ནས་ཤུགས་ལ་
དབྱ་མ་པས་འདོད་པ་ལྟར་གྱི་མཆན་ཉིད་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་ཤུགས་བསྟན་བསྟན་བྱའི་གཙོ་
བོར་བྱས་ནས་བསྟན་པ་ཡིན་ནི་ཟེར་ན། བླ་མ་སེམས་དཔའ་དོན་དམ་ཡང་དག་འཕགས་ཞུས་
ཀྱི་ལེའུས། ཀུན་བཅུགས་རང་གི་མཆན་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་དང་། གཞན་དབང་བདག་ལས་
སྐྱེ་བའི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་དང་། ཡོངས་བྱུང་ཆོས་བདག་གི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་གསུམ་ཅོམ་ཞིག་
རྒྱས་འབྲིང་བསྟུས་གསུམ་ལས། ཆོས་ཐམས་ཅད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་གསུངས་པའི་དགོངས་
གཞི་མཐར་ཐུག་ཏུ་དངོས་སུ་བསྟན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་དམ་བཅའ་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེས་
རྒྱས་འབྲིང་བསྟུས་གསུམ་དངོས་སུ་བླ་མ་དོན་གྱི་མདོར་བཀའ་བར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་
མི་བྱས་ཏེ། དེས་རྒྱས་འབྲིང་བསྟུས་གསུམ་དེས་དོན་གྱི་མདོར་གཞུང་བཅུགས་ནས་སྐྱབ་པའི་
ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེས་དབྱ་མ་པས་འདོད་པ་ལྟར་གྱི་མཆན་ཉིད་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་དེ་རྒྱས་
འབྲིང་བསྟུས་གསུམ་གྱི་དགོངས་པ་མཐར་ཐུག་ཏུ་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་བསྟན་པའི་
ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ལྟར་ཤུགས་བསྟན་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་བསྟན་པའི་ཕྱིར། ཏྲགས་
ཁས། དེ་ཡང་འདོད་ན། བླ་མ་སེམས་དཔའ་དོན་དམ་ཡང་དག་འཕགས་ཞུས་ཀྱི་ལེའུས་བླ་
མ་དོན་དུ་འགྲེལ་རྒྱའི་འཁོར་ལོ་བར་བ་དང་། དེས་དོན་དུ་གཞུང་བཅུགས་ནས་སྐྱབ་རྒྱའི་འཁོར་ལོ་

བར་བ་གཉིས་མདོ་གཅིག་ཡིན་པར་ཐལ། རྒྱས་འབྲིང་བསྐྱུས་གསུམ་དེ་གཉིས་ཀ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
འདོད་མི་བྱས་ཏེ། ལེགས་བཤད་སྟོང་པོ་ལས། བྱང་དོན་དུ་གསུངས་པ་དང་དགོངས་པ་བསྟན་
ནས་ངེས་དོན་དུ་བསྐྱུབ་པ་གཉིས་མདོ་གཅིག་ཡིན་ན་འགལ་མོད་ཀྱང་འཁོར་ལོ་བར་བ་ཅན་དུ་
གཅིག་པ་ཡིན་གྱི་མདོ་གཅིག་མིན་ནོ། ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། སེམས་ཅན་པས་འདོད་པ་ལྟར་གྱི་མཆོན་ཉིད་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་དེ། བྱང་
ཆུབ་སེམས་དཔལ་དོན་དམ་ཡང་དག་འཕགས་ཞུས་གྱི་ལེ་འུའི་བསྟན་དོན་ཡིན་པར་ཐལ། དེའི་
དངོས་ཟིན་གྱི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་དངོས། འདོད་མི་བྱས་ཏེ། ལེགས་བཤད་སྟོང་པོ་ལས།
དགོངས་འགྲེལ་ལས་མཆོན་ཉིད་གསུམ་གསུངས་པའི་དོན་རྣམ་འབྱོར་སྟོན་པ་དག་གིས་ངེ་ལྟར་
བཀལ་བ་མདོའི་དོན་མིན་པར་དབྱ་མའི་དོན་དུ་འགྲེལ་བའི་ལམ་སྟོལ་འདི་ནི། ལེགས་ལྡན་འབྲེད་
ཀྱིས་སྤྱོད་པ་ཞིབ་ཏུ་ནི། དབྱ་མ་སྣང་བ་ལས་བཤད་དེ། ཚུལ་གཉིས་ཀྱིས་མདོ་འགྲེལ་ཚུལ་ཞིབ་ཏུ་
ཤེས་ན་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱི་རིགས་པའི་རྣམ་འབྱུང་དང་། གསུང་རབ་འགྲེལ་ཚུལ་དུ་མ་ཞིག་
ཤེས་སོ། ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་འདི་ནི་སྒྲ་ན་མ་མཆིས་ཞེས་པའི་མཆོན་གཞིར་ལེ་འུ་བཅུའི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་མདོ་
སྟེ་དགོངས་འགྲེལ་རིལ་པོ་དེ་འཛིན་པ་ཡིན་ནོ་ཟེར་ན། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་དོན་དམ་ཡང་དག་
འཕགས་ཀྱིས་སྟོན་པ་ལ་གྲུབ་དོན་ཞུས་པའི་ཆེ་ལེ་འུ་བཅུའི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་མདོ་སྟེ་དགོངས་
འགྲེལ་རིལ་པོ་གསུངས་ཟིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་དམ་བཅའ་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་བྱས་ཏེ།
སྟོན་རས་གཟིགས་དང་འཇམ་དབྱངས་ཀྱི་ལེ་འུ་རྣམས་གསུངས་མ་ཟིན་པའི་ཕྱིར་དང་། རྣམ་བཤད་
སྟོང་པོ་རྒྱན་ལས་ཀྱང་། འདི་ནི་སྒྲ་ན་མ་མཆིས་ཞེས་ཉེ་ཆོག་སྟོས་པའི་མཆོན་གཞིར། མདོ་སྟེ་
དགོངས་པ་ངེས་འགྲེལ་རིལ་པོ་འཛིན་པ་ཡང་མི་འཐད་དེ། ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་བཀའ་ཐ་མ་ལེགས་སྤྱེད་ཆོས་འཁོར་ལ་ངེས་དོན་གྱི་མདོས་བྱུང་ཟེར་བ་དང་། ཡང་

ཁ་ཅིག དེ་ལ་བླ་མ་དོན་གྱི་མདོས་བྱལ་ཐེངས་ན། དང་པོ་ལ། དགོངས་འབྲེལ་གྱི་བྱམས་ཁུས་གྱི་
ལེ་འཁྲུང་ནང་ཚན་དུ་གྱུར་པའི་བྱམས་པ་ཉིང་དེ་འཛིན་གྱི་སྟོང་ཡུལ་གྱི་གཟུགས་བརྟན་ནི་སེམས་
ལས་ཐ་དད་པ་ཞེས་བགྱིའམ། ཐ་དད་པ་མ་ལགས་ཞེས་བགྱི། བཅོམ་ལྷན་འདས་ཐ་དད་པ་མ་
ལགས་ཞེས་བགྱིའོ་ཞེས་པའི་མདོ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སེམས་ཅམ་པས་
འདོད་པ་ལྟར་གྱི་མཚན་ཉིད་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་དངོས་བསྟན་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་
སྟོན་པའི་དགོངས་འབྲེལ་གྱི་མདོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཆོས་ཅན་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཅ་བར་
འདོད་མི་བྱས་ཏེ། བླ་མ་དོན་གྱི་མདོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སེམས་ཅམ་པའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་
པའི་མདོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་མ་ལ། བླ་མ་སེམས་དབའ་དོན་དམ་ཡང་དག་འཕགས་ཁུས་གྱི་
འི་ལན་གྱི་ལེ་འཁྲུང་རྣམས་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། ཉགས་སྒྲ། འདོད་མི་བྱས་ཏེ། དེས་དོན་
གྱི་མདོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དབྱུ་མ་པའི་འདོད་པ་ལྟར་གྱི་མཚན་ཉིད་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་
དེ་རྒྱས་འབྲིང་བསྟུས་གསུམ་གྱི་དགོངས་པ་མཐར་ཐུག་ཏུ་བསྟན་པའི་སྟོན་སྒྲུས་འབྲིང་བསྟུས་
གསུམ་དེས་དོན་གྱི་མདོར་གཞུང་བཅུགས་ནས་སྐབས་པར་བྱེད་པའི་མདོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་
ཐལ། ཆོས་ཅན་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག སྟོབ་དཔོན་ལེགས་ལྷན་འབྲེད་ཀྱིས་སེམས་ཅམ་པའི་འདོད་པ་ལྟར་གྱི་མཚན་ཉིད་
གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་དེ་དགོངས་འབྲེལ་བྱམས་ཁུས་གྱི་ལེ་འཁྲུང་ནང་ཚན་དུ་གྱུར་པའི་བྱམས་པ་
ཉིང་དེ་འཛིན་གྱི་སྟོང་ཡུལ་གྱི་གཟུགས་བརྟན་ནི་ཞེས་སོགས་གྱི་མདོའི་དོན་དུ་འཆད་པ་ཡིན་
ཐེངས་ན། དེ་མི་འཐད་དེ། སྟོབ་དཔོན་ལེགས་ལྷན་འབྲེད་དེས་སེམས་ཅམ་པའི་འདོད་པ་ལྟར་གྱི་
མཚན་ཉིད་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་དེ་མདོ་གང་གི་ཡང་དོན་མ་ཡིན་པར་བཞེད་པའི་ཕྱིར། དེར་
ཐལ། ཕྱི་དོན་བཀག་པ་དེ་མདོ་གང་གི་ཡང་དོན་མ་ཡིན་པར་བཞེད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ལེགས་
བཤད་སྟོང་པོ་ལས། ཕྱི་དོན་བཀག་པ་དེ་མདོ་གང་གི་ཡང་དོན་མ་ཡིན་པར་བཞེད་དམ་སྟུམ་སྟེ་
དབྱེད་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་ ལྟ་ལྟོ་བ་ལ་བྱམ་པ་ཞེས་བདུན་པ་ཞེས་བཞག་པའི་ཡུལ་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པ་འགོག་པ་
ལ། དབྱ་མའི་རིགས་པ་མི་དགོས་སེ་ཟེར་ན། དེ་དགོས་པར་ཐལ། ལྟ་ལྟོ་བ་ལ་བྱམ་པ་ཞེས་
བདུན་པ་ཞེས་བཞག་པའི་ཡུལ་དོན་དམ་པར་མ་གྲུབ་པར་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་སྐྱེད་པ་ལ་དབྱ་མའི་
རིགས་པ་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་འབྲེལ་རྗེས་དཔག་སྐྱེད་པ་ལ་དོན་དམ་ལ་དཔྱེད་པའི་
རྟགས་ཡང་དག་འགོད་དགོས་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། ལྟ་ལྟོ་བ་ལ་བྱམ་པ་ཞེས་པའི་བདུན་པ་ཞེས་
བཞག་
པའི་ཡུལ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་དོན་དམ་པར་མ་གྲུབ་པར་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་སྐྱེད་པ་ལ་དོན་དམ་
ལ་དཔྱེད་པའི་རྟགས་ཡང་དག་འགོད་དགོས་པར་ཐལ། ཁྱོད་གཞི་གྲུབ་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་ ལེགས་བཤད་སྟོང་པོ་ལས། དེ་ཡང་ལྟ་ལྟོ་བ་ལ་བྱམ་པ་ཞེས་བདུན་པ་ཞེས་བཞག་པའི་
ཡུལ་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པ་འགོག་པ་ལ། དབྱ་མའི་རིགས་པ་དགོས་ཞེས་སྒྲ་བ་མིན་ཏེ། ཞེས་པའི་
དོན་ལྟ་ལྟོ་བ་ལ་བྱམ་པ་ཞེས་པའི་བདུན་པ་ཞེས་བཞག་པའི་ཡུལ་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པར་མི་འཇིན་པ་
ལ། དབྱ་མའི་རིགས་པ་ཤེས་མི་དགོས་ཏེ། སེམས་ཅམ་པས་དབྱ་མའི་རིགས་པ་མི་ཤེས་ཀྱང་།
ལྟ་ལྟོ་བ་ལ་བྱམ་པ་ཞེས་པའི་བདུན་པ་ཞེས་བཞག་པའི་ཡུལ་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པར་མི་འཇིན་པའི་ཕྱིར་
ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་ཟེར་ན། སེམས་ཅམ་པས་ལྟ་ལྟོ་བ་ལ་བྱམ་པ་ཞེས་པའི་བདུན་པ་ཞེས་བཞག་པའི་
ཡུལ་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པར་མི་འཇིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་ལུང་དོན་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་
འཇིན་པར་ཐལ། དེའི་རྒྱུད་ལ་དེ་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པར་འཇིན་པའི་བདེན་འཇིན་ལྟན་སྐྱེས་ཡོད་
པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེའི་རྒྱུད་ལ་དེ་བདེན་པར་འཇིན་པའི་བདེན་འཇིན་ལྟན་སྐྱེས་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

རང་ལུགས་ལ། གསུང་དེའི་དོན་ཡོད་དེ། ལྟ་ལྟོ་བ་ལ་བྱམ་པ་ཞེས་པའི་བདུན་པ་ཞེས་བཞག་
པའི་ཡུལ། ལྟ་ལྟོ་བའི་གནས་ལུགས་ཀྱི་ངོས་ནས་གྲུབ་པར་མི་འདོད་པ་ལ་དབྱ་མའི་རིགས་པ་
མི་དགོས་ཞེས་པའོ། ལྟ་ལྟོ་བ་ལ་བྱམ་པ་ཞེས་པའི་བདུན་པ་ཞེས་བཞག་པའི་ཡུལ་དོན་དམ་པར་གྲུབ་
པར་མི་འདོད་པ་ལ་དབྱ་མའི་རིགས་པ་ཤེས་མི་དགོས་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་ཏེ། སེམས་ཅམ་པས་

དབུ་མའི་རིགས་པ་མི་ཤེས་ཀྱང་ལྟོ་ལྟོར་བ་ལ་བྱམ་པ་ཞེས་པའི་བཅས་བཞག་པའི་ཡུལ། ལྟོ་ལྟོར་
བའི་གནས་ལུགས་ཀྱི་ངོས་ནས་བྱུང་བར་ཡང་མི་འདོད། རོན་དམ་པར་བྱུང་བར་ཡང་མི་འདོད་
པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེས་དེ་ཀུན་བཏགས་སུ་འདོད་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་ལེགས་ལྡན་འབྱེད། ཞི་འཆོ་ཡབ་སྲས་དང་བཅས་པ་རྣམས་བཀའ་བར་པ་མཆོན་
ཉིད་མེད་པའི་ཆོས་འཁོར་ལ་བླ་མ་དོན་དུ་འགྲེལ་རྒྱུའི་འཁོར་ལོ་བར་པ་གཅིག་དང་དེས་དོན་དུ་
གཞུང་བཙུགས་ནས་སྐྱབ་རྒྱུའི་འཁོར་ལོ་བར་པ་གཉིས་འདོད་ཅིང་། དོན་དམ་ཡང་དག་འཕགས་
ཞུས་ཀྱི་ལེ་ལུ་དེས་དོན་གྱི་མདོར་འདོད་ཀྱང་། འཕགས་སེང་ཡབ་སྲས་གཉིས་ཀྱིས་ཤེས་རབ་
སྒྲིང་པོ་དེས་དོན་གྱི་མདོར་དང་། དོན་དམ་ཡང་དག་འཕགས་ཞུས་ཀྱི་ལེ་ལུ་བླ་མ་དོན་གྱི་མདོར་
བཞེད་པ་ཡིན་ཟེར་ན། དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། འཕགས་སེང་ཡབ་སྲས་ཞི་འཆོ་ཡབ་སྲས་ཀྱི་རྗེས་
སུ་འབྱུང་ནས་རང་རྒྱུད་ཀྱི་ལྟ་བ་གཏན་ལ་འབེབས་པ་གང་ཞིག །ཞི་འཆོ་ཡབ་སྲས་ལས་ལོགས་
སུ་འཕགས་སེང་ཡབ་སྲས་ཀྱིས་འཁོར་ལོ་གསུམ་གྱི་བླ་མ་འགྲེལ་ཚུལ་བྱུང་བ་ཞིག་ཡོད་ན་
བླ་མ་རྣམས་འབྱེད་འདིར་བྱུང་ཅམ་ཞིག་འབྱུང་རིགས་པ་ལས་མི་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། འབྱུང་རིགས་
པ་ཡང་ཡིན་ཏེ། དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པ་ནང་གསེས་སུ་འད་ཐ་སྟོན་གྱི་རྣམ་གཞག་སེམས་ཅམ་རྣམ་
བདེན་རྒྱུན་གང་དང་ཡང་མཐུན་པ་ཡན་ཆད་ཀྱི་ཆ་ཤས་སྤོམ་རྣམས་ཀྱང་གཏན་ལ་པལ་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་རང་ལུགས་ལ། འཁོར་ལོ་གསུམ་གྱི་བླ་མ་འགྲེལ་བའི་ཚུལ་ཡོད་དེ། བྱུང་
དོན་དང་པོའི་སྐབས་ནས་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་བཀའ་དང་པོ་བདེན་བཞིའི་ཆོས་འཁོར་ལ་བླ་
མ་དོན་གྱི་མདོར་བྱུང་བར་དང་། བྱུང་དོན་བར་པའི་སྐབས་ནས་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་བཀའ་བར་པ་
མཆོན་ཉིད་མེད་པའི་ཆོས་འཁོར་ལ་བླ་མ་དོན་དུ་འགྲེལ་རྒྱུའི་འཁོར་ལོ་བར་པ་གཅིག་དང་། དེས་
དོན་དུ་གཞུང་བཙུགས་ནས་སྐྱབ་རྒྱུའི་འཁོར་ལོ་བར་པ་གཅིག་དང་བཅས་པ་གཉིས། བྱུང་དོན་
ཐ་མའི་སྐབས་ནས་བསྟན་པའི་བཀའ་ཐ་མ་ལེགས་ཕྱིའི་ཆོས་འཁོར་ལ་ཡང་དེས་དོན་གྱི་མདོར་

དང་། བྱང་དོན་གྱི་མདོ་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། བར་པ་གཉིས་ཀྱི་མཚན་གཞི་ཡོད་དེ། ཤེས་རབ་
སྟོང་པོ་དེ་དང་པོ་དང་། རྒྱས་འབྲིང་བསྐྱས་གསུམ་གཉིས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་མ་གཉིས་ཀྱི་
མཚན་གཞི་ཡོད་དེ། དོན་དམ་ཡང་དག་འཕགས་ཞུས་ཀྱི་ལེ་ལུ་དང་པོ་དང་། དགོངས་འབྲེལ་
བྱམས་ཞུས་ཀྱི་ལེ་ལུ་འཛིན་པ་ཆོད་ཏུ་གྱུར་པའི་བྱམས་པ་ཉིང་རེ་འཛིན་གྱི་སྟོན་ལུལ་གྱི་གཟུགས་
བརྟན་ཞེས་སོགས་ཀྱི་མདོ་གཉིས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ཚོད་པ་སྟོང་བ་ལ། ཁོ་ན་རེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དོན་དམ་ཡང་དག་འཕགས་
ཞུས་ཀྱི་ལེ་ལུས་རྒྱས་འབྲིང་བསྐྱས་གསུམ་བྱང་དོན་གྱི་མདོར་བཀའ་བར་ཐལ། དབུ་སེམས་
གཉིས་ཀས་རྒྱས་འབྲིང་བསྐྱས་གསུམ་བཀའ་བར་པ་མཚན་ཉིད་མེད་པའི་ཆོས་འཁོར་དུ་འདོད་
པ་གང་ཞིག །བྱུང་དོན་བར་པའི་སྐབས་སུ་བྱང་བའི་དོན་ཚོད་པའི་གཞིའི་གནས་སུ་གྱུར་པ་ལགས་
ཀྱི། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་སྟོན་མེད་དེ། དེའི་དོན་ནི་ལོ་མཇུག་གང་དུ་ཡང་དགག་བྱ་
ལ་དོན་དམ་གྱི་བྱང་པར་དངོས་སུ་མ་སྐྱར་པའི་ཤེས་རབ་སྟོང་པོ་ལྟ་བུ་བྱང་དོན་གྱི་མདོ་དང་དེའི་
དགོངས་གཞི་ལ་མི་མ་ཐུན་པའི་ཚོད་པ་འབྱུང་བ་དང་། ལོ་མཇུག་གང་རུང་དུ་དགག་བྱ་ལ་དོན་
དམ་གྱི་བྱང་པར་དངོས་སུ་སྐྱར་ཞིང་། སྐབས་དེར་དགག་བྱ་ལ་དོན་དམ་གྱི་བྱང་པར་དངོས་སུ་
མ་སྐྱར་པའི་གཟུགས་ལ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་དོ། ཞེས་པ་ནས། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ལ་ངོ་
བོ་ཉིད་མེད་དོ། ཞེས་པའི་མདོ་རྣམས་སྐབས་དེར་དགག་བྱ་ལ་དོན་དམ་གྱི་བྱང་པར་དངོས་སུ་
མ་སྐྱར་པ་ལྟར་དུ་སྒྲིའི་བཞེན་དུ་བཟུང་དུ་མི་རུང་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཁོ་ན་རེ། དོན་དམ་ཡང་དག་འཕགས་ཞུས་ཀྱི་ལེ་ལུས་རྒྱས་འབྲིང་བསྐྱས་གསུམ་བྱང་དོན་
གྱི་མདོར་བཀའ་བར་ཐལ། དེས་སེམས་ཙམ་པས་འདོད་པ་ལྟར་གྱི་མཚན་ཉིད་གསུམ་གྱི་རྣམ་
གཞག་དེ་རྒྱས་འབྲིང་བསྐྱས་གསུམ་གྱི་དགོངས་པ་མཐར་ཐུག་དུ་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་ཕྱིར།
དེར་ཐལ། དོན་དམ་ཡང་དག་འཕགས་ཞུས་ཀྱི་ལེ་ལུ་འཛིན་པ་སེམས་ཙམ་པས་འདོད་པ་ལྟར་གྱི་

མཆན་ཉིད་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་ཆ་གཅིག་དང་དབུ་མ་བས་འདོད་པ་ལྟར་
 གྱི་མཆན་ཉིད་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་ཤུགས་བསྟན་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་བསྟན་པའི་
 ཆ་གཅིག་ཡོད་པའི་སྤྱིར། དེར་ཐལ། ལེགས་བཤད་སྟོང་པོ་ལས། ཆ་སྤྱི་ནས་མདོའི་དོན་དུ་འཛོག་
 བོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་སྤྱིར་ཟེར་ན་སྟོན་མེད་དེ། མདོ་སྤྱི་དགོངས་འགྲེལ་རིམ་པོའི་དོན་དུ་ཆ་སྤྱི་
 ནས་འཛོག་ཅེས་པའི་དོན་ཡིན་པའི་སྤྱིར།

ཁོ་ན་རེ། རོན་དམ་ཡང་དག་འཕགས་ཁྱུ་གི་ལེ་ཁྱུ་བཀའ་བར་བ་མཆན་ཉིད་མེད་པའི་
 ཆོས་འཁོར་ལ་བྱང་ངེས་མ་སྟེ་བར་ཐལ། དེས་བཀའ་བར་བ་མཆན་ཉིད་མེད་པའི་ཆོས་འཁོར་
 བྱང་རོན་གྱི་མདོར་ཡང་མ་བཀྲལ། དེས་རོན་གྱི་མདོར་ཡང་མ་སྦྱབ་པའི་སྟེར། དང་པོ་མ་གྲུབ་ན།
 བྱང་རོན་སྒྲི་རི་བཞིན་པ་མ་ཡིན་པའི་མདོར་བཀྲལ་བར་ཐལ། འདོད་པའི་སྟེར། འདོད་ན། དེ་བྱང་
 རོན་གྱི་མདོ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་སྟེར། འདོད་ན། དེ་ཡིན་ན། བྱང་རོན་གྱི་མདོ་ཡིན་དགོས་
 པར་ཐལ། འདོད་པའི་སྟེར་ཟེར་ན། མ་ཁྱབ། སྟེར་མ་མ་གྲུབ་ན། དེ་ངེས་རོན་གྱི་མདོ་ཡིན་པར་ཐལ།
 མ་གྲུབ་པ་དེའི་སྟེར། འདོད་ན། དེ་ཡིན་ན། དེས་རོན་གྱི་མདོ་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་
 སྟེར། འདོད་ན། ཤེས་རབ་སྦྱང་པོ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་སྟེར། འཁོར་གསུམ།

ཁོ་ན་རེ། བྱམས་ཞུས་ཀྱི་ལེའུའི་ནང་ཆོན་དུ་གྱུར་པའི་བྱམས་པ་ཉིད་རེ་འཛིན་ཀྱི་སྟོང་
ཡུལ་གྱི་གཟུགས་བརྟན་ཞེས་སོགས་ཀྱི་མདོ་ཆོས་ཅན། བྱལ་དོན་ཐ་མའི་སྐབས་ནས་དངོས་སུ་
བརྟན་པའི་ལེགས་སྤེའི་ཆོས་འཁོར་ཡིན་པར་ཐལ། དེའི་སྐབས་ནས་བརྟན་པའི་ལེགས་སྤེའི་
ཆོས་འཁོར་ཡིན་པའི་སྤྱིར་ཐེར་ན་མ་ཁྲལ། འདོད་ན། དེས་དོན་གྱི་མདོ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་
པའི་སྤྱིར། འདོད་ན། བཀག་ཟེལ།

ཁོ་ན་རེ། འཕགས་སེང་ཡབ་སྲས་གྱི་ཕྱགས་ལ་ཤེས་རབ་སྣོང་པོ་ངེས་དོན་གྱི་མདོ་ཡིན་
པར་ཐལ། དེས་ཕྱང་པོ་ལྷ་པོ་དོན་དམ་པར་མ་གྲུབ་པ་དངོས་བསྟན་བསྟན་གྱིའི་གཙོ་པོར་གྲས་

ནས་བསྟན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ཉིད་ལས། སྤང་པོ་ལྔ་པོ་དེ་དག་ཀྱང་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་
པར་རྣམ་པར་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་བལྟོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན་མ་ཁྲབ། འོ་ན། ཞི་
བ་འཆོ་ཡབ་སྲས་ཀྱི་ལུགས་ལ་ཡང་། དེ་ངེས་དོན་གྱི་མདོ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ཉིད་ལས། སྤང་པོ་
ལྔ་པོ་དེ་དག་ཀྱང་ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་འཕགས་སེང་ཡབ་སྲས་ཀྱི་ལུགས་ལ་དོན་དམ་ཡང་དག་འཕགས་ཁུས་ཀྱི་ལེ་ལུ་
ངང་དོན་གྱི་མདོ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་མཆོན་ཉིད་ལ་ལྗེས་པོར་དགོངས་པའི་མདོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
དེར་ཐལ། རྣམ་བཤད་སྟོང་པོ་རྒྱན་ལས། མཆོན་ཉིད་ལ་ལྗེས་པོར་དགོངས་པ་ནི། མདོ་སྡེ་དགོངས་
འགེལ་ལས། མཆོན་ཉིད་གསུམ་ལ་བདེན་པར་གྲུབ་མ་གྲུབ་ཀྱི་ཁྱད་པར་གསུངས་པ་ལྟ་
བུའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་སྟོན་མེད་དེ། དེའི་དོན་ནི། བྱམས་ཁུས་ཀྱི་ལེ་ལུའི་ནང་
ཆོན་དུ་གྱུར་པའི་བྱམས་པ་ཉིང་ངེ་འཛིན་གྱི་གཟུགས་བརྟན་ནི། ཞེས་སོགས་ལ་དགོངས་པ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར།

ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་ལ་ངང་ངེས་འགེལ་ཚུལ།

གཉིས་པ་ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་ཀྱི་ངང་ངེས་འགེལ་ཚུལ་ཡོད་དེ། གྲུབ་དོན་དང་པོའི་
སྐབས་ནས་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་བདེན་བཞིའི་ཆོས་འཁོར་ལ་ངེས་དོན་གྱི་མདོས་ཁྲབ་པ་དང་།
གྲུབ་དོན་གཉིས་པའི་སྐབས་ནས་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་བཀའ་བར་པ་མཆོན་ཉིད་མེད་པའི་ཆོས་
འཁོར་ལ་ཡང་ངེས་དོན་གྱི་མདོས་ཁྲབ་པ་དང་། གྲུབ་དོན་ཐ་མའི་སྐབས་ནས་དངོས་སུ་བསྟན་
པའི་བཀའ་ཐ་མ་ལེགས་པར་རྣམ་པར་བྱེ་བའི་ཆོས་འཁོར་ལ་ངང་དོན་གྱི་མདོས་ཁྲབ་པའི་ཕྱིར།
དང་པོ་དེར་ཐལ། དག་སྟོང་དག་འདི་ནི་སྤྱག་བསྐྱེད་འཕགས་པའི་བདེན་པའོ། །འདི་ནི་ཀྱན་འབྱུང་
འཕགས་པའི་བདེན་པའོ། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བདེན་བཞི་རང་བཞིན་མེད་པར་དངོས་བསྟན་བསྟན་

གྱི་དགོངས་པ་མཐར་ཐུག་སེམས་ཙམ་དུ་བཀལ་བ་གང་ཞིག །དེས་གཞན་དབང་ཡོངས་གྲུབ་
གཉིས་རང་གི་མཚན་ཉིད་གྱིས་གྲུབ་ཅིང་། གུན་བཏགས་རང་གི་མཚན་ཉིད་གྱིས་མ་གྲུབ་པར་
བསྟན་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་མ་ཁྲབ། འདོད་མི་རྒྱས་ཏེ། སེམས་ཙམ་པས་གཞི་གྲུབ་ན། མཚན་ཉིད་
གསུམ་པོ་གང་རུང་ཡིན་པས་ཁྲབ་པར་འདོད། གཞན་དབང་དང་ཡོངས་གྲུབ་གང་རུང་མ་ཡིན་
པའི་བདེན་པར་གྲུབ་པའི་ཚོས་ནི་མི་འདོད་པ་གང་ཞིག །དེ་གཉིས་པོ་གཞན་དབང་ཡོངས་གྲུབ་
གང་རུང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེས་གཞན་དབང་ཡོངས་གྲུབ་ཏུ་འདོད་པར་ཐལ་བ་དང་
ཡོངས་གྲུབ་གཞན་དབང་དུ་འདོད་པར་ཐལ་བ་འཕེན་ནོ།

མཁས་གྲུབ་སྣ་བའི་བྱ་མཆོག་དགེ་འདུན་བསྟན་དར་བ་ཆེན་པོའི་གསུང་བྲང་ངེས་རྣམ་
འབྱེད་ཀྱི་མཐའ་དཔྱོད་ལེགས་པར་གྲུབ་པོ། སུམ་མཁྲའི།

༡༡། །བླ་བ་དང་ངེས་པའི་དོན་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་བསྟན་བཅས་
 ལེགས་བཤད་སྟོང་པའི་དོན་བསྟུས་སྟོགས་ལ་
 གཞོན་ཀྱའི་མགུལ་རྒྱན་ཞེས་བྱ་བ་
 བཞུགས་སོ།།

༡༡། །མཚན་དཔེའི་སྤང་བ་འབྱུང་གི་གཟི་སྤྱོད་གིས། །མདོན་པའི་ར་རྒྱལ་བཅས་དང་
 རྟན་ཅིག་ཏུ། །བརྒྱད་ཁྱི་བཞི་སྟོང་གསུང་རབ་བསྟོའི་ཆལ། །ཅིག་ཅར་བྱེ་བའི་སྤྱབ་དབང་བྱུག་གི་
 ཡུལ། །གང་གི་དཔལ་གྱི་མགུལ་པ་གཡས་འབྲིལ་དུ། །སྤྱོད་དོན་མདོན་པར་རྟོགས་པའི་དབྱངས་
 རྟན་པོས། །འགྲོ་ཀུན་མ་རིག་གཉིད་ལས་སྟོང་མཛད་པའི། །ས་བཙུའི་དབང་སྤྱུག་མི་པམ་མགོན་
 དེས་སྟོངས། །དམར་སེར་འཆར་ཁའི་ཉི་གཞོན་དང་འགྲོགས་པའི། །བསྟན་མི་ངོམས་མཚན་
 དཔེའི་ལྗང་ཁང་ནས། །སྟོ་གྲོས་སྟོབས་པ་མཚོག་སྟོལ་སྟུག་པའི་ལྷ། །འཇམ་དཔལ་དབྱངས་ཁྱོད་
 སྟོང་དབྱས་ཟེའུ་འབྱུང་བཞུགས། །གསུང་རབ་དགོངས་འགེལ་བཅས་པའི་ཡིད་བཞིན་ཞོར། །ལུང་
 རིགས་དབྱེད་པ་གསུམ་གྱི་བྱེད་ཀྱིས། །སྤྱབ་བསྟན་རྒྱལ་མཚན་ཅེ་མོར་རབ་མཛད་པའི། །རྒྱ་
 བོད་ལོ་བཤ་བཀའ་ངོན་པ་མཐའ་ཡས། །སྟོ་གྲོས་རབ་ཡངས་མེ་ལོང་གཙང་མའི་ངོས། །མཁས་
 བཙུན་བཟང་པོའི་སྤང་ངེས་འབྱུང་ཆགས་པའི། །སྟན་པའི་གྲགས་པས་བསེལ་ལྡན་ཁ་བའི་
 སྟོངས། །དོག་པོར་བགྱིས་པའི་ངོ་མཚར་འདི་མཛད་བྱང་། །བྱང་པར་བདག་སྟོ་ཡོངས་འདུའི་འཁྲི་
 ཡིད་ཅེར། །ཤེས་བྱའི་མེ་རྟོག་སྟོ་ཆོགས་ཁ་འབྱེད་པའི། །ཡོངས་འཛིན་མཚན་མའི་མགོན་པོ་
 བཀའ་ངོན་ཅན། །སྟོམ་པའི་མེ་རྟོག་འཇུམ་སྟེ་འདུད་པར་སྟོ། །ཆད་ལྡན་མཁས་པའི་ཆོགས་རྣམས་

སྒྲིམ་དང་། རང་དང་སྐལ་མཉམ་འགའ་ལ་པན་སྦྲད་དུ། བསྟན་བཅོས་ལེགས་བཤད་སྙིང་པོའི་
དོན་བསྟུས་པ། ཁྲོ་གསལ་གཞིན་ལུང་མགུལ་རྒྱན་འདི་ནང་སྟེལ།

༥ ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ལྟ་ཞོག་འཁོར་བ་ལས། སྒྲོལ་བར་ཆོས་རྣམས་དེ་ཉིད་མཐོང་
དགོས་ཤིང་། དེ་ཡང་བྲང་ངེས་འབྲེད་ལ་རག་ལས་པས། ལུང་ཅམ་མ་ཡིན་རིགས་པས་འབྲེད་
དགོས་ཕྱིར། སངས་རྒྱལ་གཉིས་པ་སྐྱ་སྐྱབ་ཡབ་སྲས་དང་། རོགས་མེད་སྐྱ་མཆེད་རྣམས་ཀྱི་
ལེགས་བཤད་ལ། ཁྲོ་ལྡན་སུ་ཞིག་འབད་པས་བསྟན་མི་བྱེད། བྲང་ངེས་འབྲེད་ཚུལ་ལ་གཉིས་
ཏེ། མདོ་སྡེ་དགོངས་འགྲེལ་ལ་བརྟེན་ཚུལ་དང་། ཁྲོ་གོས་མི་ཟད་པའི་མདོ་ལ་བརྟེན་ཚུལ་ལོ། དང་
པོ་ལ་གཉིས། མདོ་ལས་རི་ལྟར་གསུངས་པ་དགོད་པ་དང་། དེ་ཡི་དོན་རི་ལྟར་བཀྲལ་ཚུལ། དང་
པོ་ལ་འགའ་སྟོང་གི་དྲི་བ་སོགས་བཞི་ཡོད།

༦ ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མདོ་སྡེ་དགོངས་འགྲེལ་ལ། བརྟེན་ནས་འཕགས་པ་རོགས་མེད་སྐྱ་
མཆེད་ཀྱིས། རྣམ་རིག་ལུགས་ཀྱི་བྲང་ངེས་འབྲེད་ཚུལ་ལ། དགོངས་འགྲེལ་ལེ་འུ་བརྒྱ་སྟེ་སྟོང་
གཞི་དང་། དོན་ཟབ་ངེས་འགྲེལ་ཚུལ་བཞིན་ཀུན་ཏུ་འདྲིས། ལུས་དང་ཆོས་འཕགས་དྲིས་ལན་
ལེ་འུ་དང་། ཁྲོ་གོས་རྣམ་དག་ཁྲོ་གོས་ཡང་དག་འཕགས། ཡོན་ཏན་འབྱུང་གནས་བྱང་སེམས་
ཡང་དག་འཕགས། འབྲས་པ་སྐྱལ་རས་གཞིགས་དང་འཇམ་དབྱངས་ཀྱིས། ལུས་པའི་དྲིས་
ལན་བཅས་ཏེ་བརྒྱ་བུ་འདོད། དང་པོས་རྣམ་རིག་ཅམ་ཀྱི་དེ་ཉིད་དང་། དོན་དམ་ཉོག་གའི་སྒྲོ་
ཡིས་རི་བཞིན་དུ། བསམ་མི་བྱུང་པའི་ཚུལ་ནི་གཉིས་པས་བསྟན། རོ་བོ་གཅིག་ལ་ལྟོག་པ་ཐ་
དད་དུ། བདེན་གཉིས་སྐྱབ་ཚུལ་གསུམ་པའི་བསྟན་དོན་ཡིན། བཞི་པས་ཀུན་གཞི་རྣམ་བཞག་
གཙོ་བོར་བསྟན། ལྟ་པས་མཚན་ཉིད་གསུམ་ཀྱི་རྣམ་བཞག་དང་། དྲིས་ལན་བྱུག་པས་བྲང་ངེས་
གཏན་ལ་འབབས། དེ་བཞིན་བདུན་པས་ཞི་གནས་ལྷག་མཐོང་ངོ་། ས་བརྒྱའི་རྣམ་བཞག་བརྒྱད་
པས་གཙོ་བོར་བསྟན། དགུ་པས་འབྲས་བུ་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ། མདོར་ན་དེ་རྣམས་རྣམ་རིག་

རང་ལུགས་ཀྱི། །གཞི་ལམ་འབྲས་གསུམ་ཆང་བར་བསྟན་པར་གསུངས། །སྐབས་འདིར་དགོངས་
འབྲེལ་ལེ་འུ་བདུན་པ་ལས། །འགལ་སྔོང་དེ་བ་ཞུས་དང་དེ་ཡི་ལན། །དོ་བོ་བཟུང་དང་གྲུབ་དོན་
ཞུས་པ་བཞི། །ཕྱང་པོ་སྐྱེ་མཆོད་ཉིད་འབྲེལ་ཟས་རྣམས་ལ། །མཆོད་ཉིད་སྐྱེ་འཇིག་སྔོང་བ་ཡོངས་
ཤེས་ལ། །བདེན་བཞི་སོ་སོར་སྔོང་བ་ཡོངས་ཤེས་དང་། །མཛོན་དུ་བཞུད་དང་སྒྲོམ་པ་གཉིས་
གཉིས་སོ། །བཙོ་བརྒྱད་དང་ནི་དེ་བཞིན་ཁམས་དྲུག་དང་། །རིམ་བཞིན་སྒྲུ་ཆོགས་པ་དང་དུ་མ་
ཞེས། །མཆོད་ཉིད་སྔོང་བ་ཡོངས་ཤེས་རྣམས་པ་གསུམ། །བྱད་གཞི་བྱང་སྐྱོགས་སོ་བདུན་རེ་རེ་
ལ། །མཆོད་ཉིད་མི་མཐུན་སྐྱོགས་དང་གཉིན་སོ་དང་། །སྐྱེ་འགྲུར་སྐྱེ་དང་སྐྱེས་ཟིན་གནས་པ་
དང་། །མི་བསྐྱུད་པ་དང་སྤར་ཞིང་འགྲུང་བ་དང་། །འཕེལ་ཞིང་ཡངས་པའི་བྱད་ཆོས་བརྒྱད་རྣམས་
སོ། །ཐུང་དང་གཉིས་གཉིས་གསུམ་བརྒྱད་བྱད་མེད་དུ། །སྡེ་ཆོན་བཞི་ལ་རིམ་གྱིས་སྦྱར་བ་
དང་། །ཀྱན་ལ་རང་གི་མཆོད་ཉིད་ཐུན་མོང་དོ། །ཆོས་རྣམས་ཐམས་ཅད་དོ་བོ་ཉིད་མེད་དུ། །ཤེས་
ཕྱིན་མདོ་ལས་གང་ལ་དགོངས་ནས་ཞེས། །འཁོར་ལོ་བར་པའི་དགོངས་གཞི་དངོས་སུ་
དང་། །འཁྱགས་ལ་དང་པོ་དོན་གྱིས་ཞུས་པར་གསུངས། །གཉིས་པ་ལ་གཉིས།

༥ དོ་བོ་ཉིད་མེད་ཚུལ་གང་ལ་དགོངས་ནས་དོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་གསུངས་ཚུལ་དང་། །གང་
ལ་དགོངས་ནས་མ་སྐྱེས་པ་གསུངས་ཚུལ་བཞད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་མདོར་བསྟན་པ། རྒྱས་
པར་བཞད་པ། དེ་དག་གི་དཔེ་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། །གཉིས་པ་མཆོད་ཉིད་སྐྱེ་བ་དོན་དམ་
སྟེ། །ཀྱན་བཏགས་གཞན་དབང་ཡོངས་གྲུབ་རིམ་པ་བཞིན། །དོ་བོ་མེད་པ་གསུམ་ལ་དགོངས་
ནས་ཀྱང་། །ཆོས་རྣམས་དོ་བོ་ཉིད་མེད་བསྟན་པ་ཡིན། །

གཉིས་པ་རྒྱས་པར་བཞད་པ་ནི། །༥ རང་གི་མཆོད་ཉིད་དབང་གིས་མ་གྲུབ་ཕྱིར། །ཀྱན་
བཏགས་མིང་བརྟུན་པའི་མཉམ་པ་འཇོག་ན་ཡང་། །སྤྱད་དང་གྲུབ་པ་རྟག་སྔོང་སོགས་ལ་མིན། །དེ་ཡི་
དབང་གིས་གང་བཞག་ཡོད་མ་བྱུང་། །དེ་ཕྱིར་རྣམ་རིག་པ་དང་ཐལ་འགྲུར་པའོ། །འཇོག་ཚུལ་

མིང་ཅམ་མ་ཐུན་ཡང་དོན་མི་མ་ཐུན། །སྤྲ་མ་མི་འཛིན་ཕྱི་མ་འཛིན་པ་སོགས། །རང་རང་གྲུབ་
མ་ཐའི་སྐད་དང་བསྟན་ནས་སྤྲ། །རྒྱ་རྒྱུན་གཞན་ལ་བཏེན་ནས་འབྱུང་བས་ན། །རང་གི་བདག་ཉིད་
དབང་གིས་མི་སྤྱིའི་ཕྱིར། །གཞན་དབང་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་གཉིས་པ་དང་།

༥ །གསུམ་པར་འཛོག་ཚུལ་གཉིས་ཏེ་དང་པོ་ནི། །རྣམ་དག་དམིགས་པའི་གཙོ་བོར་མ་གྲུབ་
ཕྱིར། །གཞན་དབང་དོན་དམ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་དེ། །དགག་བྱ་ཆོས་བདག་ངོ་བོ་བཅད་ཅམ་
དང་། །དོན་དམ་གྲུབ་ཕྱིར་ཡོངས་གྲུབ་གཉིས་པ་འོ།

༥ །གསུམ་པ་ནི། །ནམ་མཁའི་མེ་ཏོག་སྤྱུ་མ་ནམ་མཁའ་སྟེ། །རྟོག་བཏགས་ཅམ་དང་སྤྱུ་
མའི་འཁྲུལ་འཁོར་དང་། །ཐོགས་རེག་བཀག་ཅམ་ཀུན་ལ་བྱབ་པའི་ཕྱིར། །རིམ་གྱིས་མཆོན་ཉིད་
གསུམ་དང་དཔེ་བྱ་སྤྱུར། །གཞན་དབང་མཆོན་ཉིད་དབང་གིས་མ་གྲུབ་ཕྱིར། །རང་གི་འབྲས་བྱ་
བསྐྱེད་པར་མི་རྒྱས་པས། །གཏན་མེད་འབྱུར་ཕྱིར་དེ་ལ་སྤྱར་འདེབས་འབྱུར། །དེས་ན་ཡོངས་
གྲུབ་དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་སྤྲ། །མེད་དགོས་དེ་ཡང་གཏན་མེད་འབྱུར་བའི་ཕྱིར། །ཆོས་ཅན་
གཞན་དབང་བདེན་པར་མ་གྲུབ་ན། །འདོགས་པའི་གཞི་དང་ཐ་སྙད་མེད་དགོས་ཕྱིར། །ཀུན་
བཏགས་ལ་ཡང་སྤྱར་བ་འདེབས་པ་སྟེ། །གཉིས་པ་གང་ལ་དགོངས་ནས་མ་སྤྱིས་པ་བཤད་པ་
ནི། །ཅི་སྟེ་ཆོས་རྣམས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་དུ། །གསུངས་ཚུལ་གོང་དུ་བཤད་པ་དེ་ལྟར་ན། །ཡུམ་གྱི་
མདོ་ལས་ཆོས་རྣམས་ཐམས་ཅད་ཀུན། །མ་སྤྱིས་མ་འགགས་གཞོད་ནས་ཞི་བ་དང་། །རང་བཞིན་
ཡོངས་སྤྱུ་སྤྱ་ངན་འདས་པ་སོགས། །གསུངས་པ་གང་ལ་དགོངས་པ་ཡིན་ཞེ་ན། །ཀུན་བཏགས་
ཡོངས་གྲུབ་གཉིས་ལ་དགོངས་ནས་གསུངས། །རང་གི་མཆོན་ཉིད་དབང་གིས་མ་གྲུབ་ཕྱིར། །ཀུན་
བཏགས་མ་སྤྱིས་དེ་ཕྱིར་མ་འགག་ཅིང་། །རྟོག་ཕྱིར་གཞོད་ནས་རང་བཞིན་ཞི་བ་དང་། །རང་བཞིན་
ཡོངས་སྤྱུ་སྤྱ་ངན་འདས་པར་གསུངས། །ཡོངས་གྲུབ་སྤྱུ་ཕྱིའི་དུས་ཀུན་རྟོག་པའི་ཕྱིར། །མ་སྤྱིས་
མི་འགག་ཞི་ཞིང་སྤྱ་ངན་འདས། །མཆོན་ཉིད་དབང་གིས་སྤྱེ་འགག་འཐད་པ་དང་། །ཀུན་ནས་ཉོན་

བཏགས་པའི། །ཀུན་བཏགས་མཚན་ཉིད་དབང་གིས་མ་གྲུབ་པ། །དང་པོའི་དགོངས་གཞི་དགོངས་
 པ་གཉིས་ཀྱི་ཡིན། །མདོ་སྡེ་སྡོད་པ་སྟོབ་དཔོན་ལེགས་ལྷན་འབྲེད། །སྤྱི་དོན་བཞེད་ཀྱང་སྤྱི་དོན་
 བདེན་གྲུབ་ཏུ། །མདོ་འདིས་བསྟན་ཕྱིར་བྱང་བའི་དོན་དུ་འགྲེལ། །འཁོར་ལོ་གཉིས་པ་བྱ་གྲོལ་ཕྱང་
 པོའི་རིམ། །ཆེད་དུ་བྱ་བ་ཐེག་ཆེན་རིགས་ཅན་ལ། །ཆོས་རྣམས་ཐམས་ཅད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་
 ཏུ། །བསྟན་པས་བྱང་བའི་དོན་དུ་སྤར་ལྟར་སྒྲུབ། །ཁ་ཅིག་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་སྤྱི་བའི་མདོར། །འདོད་པ་
 མི་རིགས་སེམས་ཅན་པ་ཡི་མདོ། །དེ་ཕྱིར་གདུལ་བྱ་ཅན་ལ་མི་འགལ་ཡང་། །ཆེད་དུ་བྱ་བ་རྣམ་
 རིག་ཁོ་ནར་ངེས། །དེ་ཡང་ཉི་ཤུ་པ་དང་སྟུང་ཅུ་པ། །རྩ་འགྲེལ་གཉིས་ཀྱིས་བྱང་དོན་འགྲེལ་ན་
 ཡང་། །འགྲེལ་ཚུལ་མི་མཚུངས་དགོངས་གཞི་མཐར་ཐུག་དེ། །དང་པོས་བསྟན་དོན་གཙོ་བོར་
 མ་བཟུལ་ཞིང་། །སྤྱི་མས་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་འགྲེལ་ཕྱིར་རོ། །བརྗོད་བྱ་ཀུན་བཏགས་བདེན་
 པར་མ་གྲུབ་ཅིང་། །གཞན་དབང་ཡོངས་གྲུབ་སོ་སོར་བདེན་གྲུབ་ཏུ། །སྤྱི་ནས་གསུངས་པ་མདོ་
 སྡེ་དགོངས་འགྲེལ་ལམ། །འཁོར་ལོ་མཐའ་མ་ངེས་པའི་སྡེ་སྡོད་སྟེ། །འདི་ཡི་ཆེད་དུ་བྱ་བས་མདོ་
 འདི་ལ། །བརྟེན་ནས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་དབང་བྱས་པའི། །མཚན་ཉིད་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་
 བཀའ་བར་པའི། །དགོངས་པར་དངོས་སུ་རྟོགས་པའི་ཤུགས་ལ་ཡང་། །གང་ཟག་བདག་མེད་
 དབང་བྱས་མཚན་ཉིད་གསུམ། །དང་པོའི་དགོངས་པར་བཟུལ་བར་རྟོགས་པ་དེ། །ཐེག་པ་ཀུན་
 ལ་ཞུགས་པའི་དོན་དུ་གསུངས་།

གཉིས་པ་བྱང་ངེས་ཀྱི་ཚུལ་ཅུང་ཟད་བཤད་པ་ནི། །དེ་ལྟར་དགོངས་འགྲེལ་དངོས་བསྟན་
 འཁོར་ལོ་ཡང་། །བརྗོད་བྱ་དག་གིས་གསུམ་དུ་སྤྱི་བ་ལས། །དུས་དང་སྟོན་པའི་སྒྲིལ་ཆེ་ཅན་གྱིས་
 མིན། །རྩ་བའི་གཉིས་པ་དེ་ཡི་དོན་རིམ་ལྟར་བཟུལ་ཚུལ་ལ་གཉིས། །ཐོགས་མེད་ཀྱིས་གཙོ་བོར་
 དགོངས་འགྲེལ་ལ་བརྟེན་ཚུལ་དང་། །དེ་ལ་བརྟེན་ནས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གཏན་ལ་འབབས་པའི་ཚུལ་
 ལོ། །

མཐའ་ལ་འགལ་བ་བསྟན་པ་དང་། །རང་གི་གྲུབ་མཐའ་ལ་འགལ་བ་སྤང་བའོ།།

༥ དང་པོ་ནི། །འོ་ན་དེ་འབྲེལ་བ་དེན་འཛིན་ནམ་ཉིག་དེ། །རིགས་འབྲས་མའི་རྒྱལ་ས་བྱུང་བ་འཕ། །འོ་ན་ཉེ་མའོ་ན་བཞུགས་པས་བཏགས་ཅམ་ཡིན། །དང་པོ་ལྷར་ན་རྒྱུན་ལས་སྦྱེས་པའི་བྱིར། །བདེན་པར་གྲུབ་སྟེ་དཔེར་ན་གཞན་དབང་བཞིན། །སྦྱི་མ་ལྷར་ན་བདེན་པར་མ་གྲུབ་བྱིར། །གཏན་མེད་འགྱུར་བས་འདོགས་པའི་གཞིར་མི་རུང་། །ཆོས་ཀྱི་བདེན་སྟོང་དོན་དམ་མཚན་གཞི་རུ། །མི་རུང་བདེན་འཛིན་བདེན་པར་གྲུབ་བྱིར་རོ།།

གཉིས་པ་རང་གི་གྲུབ་མཐའ་ལ་འགལ་བ་སྤང་བ་ལ། །འགལ་བའི་ཚོད་པ་དགོད་པ་དང་། །མི་འགལ་བའི་ལན་སྟོན་པའོ། ༥ དང་པོ་ནི། །འོ་ན་གཞན་དབང་དོན་དམ་དུ་གྲུབ་ན། །དགོངས་འབྲེལ་གཞུང་ལས་སྟོན་སྟེ་གསུངས་པ་དང་། །དབུས་མཐར་ཡོངས་གྲུབ་གཅིག་བྱུང་བཤད་པ་དང་། །རྒྱུན་ལས་དོན་དམ་སྟེ་འཛིན་མེད་པ་དང་། །བསྐྱུ་བར་ཀྱན་རྩོལ་བཤད་པ་འགལ་ཞེ་ན། །གཉིས་པ་ལན་ནི། ༥ །བདེན་གཉིས་འཛིན་ཚུལ་ནམ་པ་གཉིས་གསུངས་ཉེ། །ཐ་སྙད་བཞག་ཅམ་ཀྱན་རྩོལ་བྱས་པ་དང་། །རང་ཡུལ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་སྟོང་ལུགས་ཀྱི། །དོས་ནས་གྲུབ་པར་དོན་དམ་འཛིན་ཚུལ་གཅིག་ནམ་དག་དམིགས་པའི་མཐར་ཐུག་དོན་དམ་དང་། །གཞན་དབང་ཀྱན་བཏགས་གཉིས་ལ་ཀྱན་རྩོལ་རུ། །འཛིན་ཚུལ་གཉིས་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་གཉིས། །འདི་ནི་གཞུགས་སོ་འདི་ནི་སྟེ་བ་ཞེས། །ཐོག་མ་མེད་ནས་མའོ་ན་བཞུགས་ཆགས་ལ། །གོ་མས་པའི་དབང་གིས་འབྲུག་གཞི་དེར་སྤང་བ། །སྟོན་འཛིན་མིག་ཤེས་རང་དང་དེས་བྲངས་པའི། །བྲན་ཤེས་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་འབྲུག་གཞི་དང་། །སྟོན་སོ་གཞུགས་སོགས་རང་གི་བདག་ཉིད་ཀྱི། །རང་གི་དོས་ནས་གྲུབ་པར་སྤང་ཆ་ནམས། །རྩས་དང་དོན་དམ་གཉིས་ཀར་མ་གྲུབ་ཅིང་། །དེ་བྱིར་སྟོན་སོ་རང་འཛིན་ཉིག་པ་ཡི། །ཞེན་གཞི་ཡིན་པའི་ཆ་ཡང་སྤང་དང་མཚུངས། །བཞུགས་མེད་དོས་སོ་རྩས་དང་དོན་དམ་སྟེ། །དོན་དམ་གྲུབ་ཅིང་གཞན་ལ་མ་སྟོན་པར། །རང་གི་དོ་སོ་བཟུང་དུ་ཡོད་

པའི་ཕྱིར། །སྐྱེས་བཞུགས་པའི་ཕྱི་སྐྱོན་ནས་ཐུགས་ཡོད་བཞི། །བཞུགས་པ་དང་ནི་རིགས་པས་གྲུབ་པ་
དང་། །དོན་བྱེད་ལྷན་པ་རང་རྒྱ་ལྷན་པ་སྟེ། །ཀུན་བཞུགས་ལས་བཞུགས་པའི་ཕྱིར་གསུམ་
ནི། །ཐོབ་དང་འདྲ་ཞེས་མེད་པའི་སྐྱོན་ནས་འདྲུག་དང་། །འགོག་པའི་སྐྱོན་ནས་འདྲུག་འདྲ་ཞེས་
པ་བ། །སྐྱོག་དབང་རིགས་མ་ལྷན་སྐྱེ་བའི་གནས་མི་ཉག་། །མིང་ཆོག་ཡི་གེ་སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་དང་། །འདྲུག་
པ་སོ་སོར་དེས་དང་འབྱོར་འབྲེལ་དང་། །མ་གྲོགས་དང་གོ་རིམ་དུས་ལྷན་གངས་ཆོགས་
པའོ། །དབྱུང་མཐར་དོན་དང་ཐོབ་དང་སྐྱེ་བའི་གསུམ། །ཡོངས་གྲུབ་མཉམ་པའི་མཉམ་པའི་གཞི་
ཞེས་སྐྱེ། །བཞུགས་དང་ཞེས་པ་བཞུགས་པའི་ཀུན་རྒྱུ་གསུམ། །ཀུན་བཞུགས་གཞན་དབང་
ཡོངས་གྲུབ་རིམ་པ་བཞིན། །

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། མདོ་སྐྱེ་རྒྱན་ལས་བཞུགས་པའི་ཕྱིར་དང་། དབྱུང་མཐར་ལས་བཞུགས་པའི་ཕྱིར་
ལོ། །དང་པོ་ནི། མ་འོངས་པ་རྣམས་སྐྱོན་མེད་མི་སྐྱེ་ཞིང་། །འདས་པ་དེ་ནི་སྐྱེ་བའི་སྐྱེ་བའི་
སྐྱེ། །ད་ལྟའང་སྐྱེ་ཅིག་གཉིས་པར་མི་སྐྱེ་ཅིང་། །བྱིས་པས་ཞེན་ལྷན་ཉག་བདེ་གཙང་བདག་
དང་། །གཟུང་འཛིན་ཐུགས་གཞན་རོ་བོར་མེད་པ་ལ། །དགོངས་ནས་རོ་བོ་ཉིད་མེད་བསྐྱེད་པ་
ཡིན། །ཐོག་མ་དང་ནི་དེ་ཉིད་གཞན་ཉིད་དང་། །རང་གི་མཚན་ཉིད་རང་དང་གཞན་དུ་འགྱུར། །
ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང་བྱེད་པར་ལ། །སྐྱེ་བ་མེད་པའི་ཆོས་ལ་བཟོད་པར་ཞེས། །དགོངས་
གཞི་བཞུགས་པ་དགོངས་ནས་མདོ་སྐྱེ་ལས། །མི་སྐྱེ་འི་ཆོས་ལ་བཟོད་པ་ཐོབ་ཅེས་གསུངས། །

༥ ལྟོང་གཞི་ཡང་དག་མ་ཡིན་ཀུན་ཉོན་ལོ། །གཟུང་འཛིན་ཐུགས་གཞན་གྲུབ་པས་སྐྱོང་པའི་
ཕྱིར། །གང་གི་ཆོས་ཉིད་བདེན་པར་གྲུབ་ན་ཡང་། །གཉིས་སྐྱེ་འབྲུལ་པའི་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་དབང་གིས་
ཡིན། །གཉིས་པ་ལ་གཉིས། །དགག་བྱ་སྐྱོ་འདོགས་རྣམས་རོས་བཟུང་བ། །དེ་རི་ལྷན་འགོག་ཕྱིར་
ལོ། །དང་པོ་ནི། །གཉིས་པ་སྐྱོ་འདོགས་ལ་ཡང་བདག་འཛིན་གཉིས། །དང་པོ་ལ་ཡང་ཀུན་བཞུགས་
སྐྱེ་སྐྱེས་གཉིས། །གང་ཟག་རང་རྒྱ་ལྷན་པའི་ཐུགས་ཡོད་དུ། །གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་མཐར་འཛིན་

དང་པོ་དང་། །གྲུབ་མཐས་བཏགས་པ་ཅམ་ལ་མ་ལྟོས་པར། །དེ་ལྟར་འཛིན་པའི་སྟུང་སྒྲིམ་གཉིས་
 པ་སྟེ། །ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་ལ་ཡང་རྣམ་གཉིས་ཏེ། །དེ་ཡི་ཞེན་ཡུལ་རིགས་པའི་དགག་བྱ་
 སྟེ། །འདིར་བསྟན་སྒྲོ་འདོགས་ལུང་གིས་འགོག་པའི་ཡུལ། །དོན་སྒྲིམ་གཉིས་ལ་བྱང་སར་འགོག་
 པའི་ཆོ། །དགོངས་འགྲེལ་ལུང་གི་གནོད་བྱེད་མ་བྱངས་པར། །སྲིད་པ་འཕེ་བ་དོན་གྱི་སྡེ་ཆོན་
 དང་། །ཀ་ཉའི་བྱ་ལ་བརྩམས་པ་གསུམ་གྱིས་འགོག། །བརྟ་བྱང་སོ་སྒྱའི་སྟོན་འཛིན་མིག་ཤེས་
 ལ། །སྟོན་པོ་སྟོན་པོར་སྒྲུང་དང་དོན་སྒྲུང་དང་། །འདི་ནི་དོ་པོ་འདི་ནི་སྒྱེ་བ་ཞེས། །ཐ་སྙད་འབྲུག་
 པའི་འབྲུག་གཞིར་སྒྲུང་ཚུལ་གསུམ། །སྒྲུང་ཚུལ་དང་མཐའ་གཉིས་སོ་དོན་མཐུན་དང་། །བར་པ་
 ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་སྒྲུང་ཚུལ་ཡིན། །དང་པོ་རང་མཆོན་བྱི་མ་ཀུན་བཏགས་དོན། །འོན་ཀྱང་མདོ་སྡེ་
 པ་རྣམས་གསུམ་ཀར་ཡང་། །རང་སྟོག་ཏུ་ཀྱང་གཞི་སྟོག་འབྲུག་གཞི་དེར། །རང་གི་མཆོན་ཉིད་
 གྲུབ་པར་འདོད་ཅེས་གསུངས། །རྣམ་བཤེན་ལུགས་ལ་སྒྲུང་ཚུལ་དང་པོ་དེ། །འབྲུལ་བའི་བསྐྱད་
 པ་མེད་པའི་དབང་གིས་སྒྲུང་། །རྣམ་རྟུན་དེ་ཡང་འབྲུལ་བས་བསྐྱད་པར་གསུངས།།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། །དགག་པ་དངོས་དང་། །དེ་ལ་ཚུད་པ་སྟོང་བའོ། ༥ །དང་པོ་ནི།
 །གཟུགས་སོགས་དངོས་རྣམས་རང་འཛིན་རྟོག་པའི་གཞིར། །རང་གི་མཆོན་ཉིད་གྲུབ་པར་འགོག་
 པའི་ཆོ། །བྱང་ས་བསྐྱ་བ་གཉིས་སུ་རིགས་པ་གསུམ། །སྟོན་པོ་ལྟ་བུ་གཅིག་ཀྱང་དུ་མར་
 ཐལ། །གཟུགས་དང་ཁ་དོག་དུ་མའི་མིང་འབྲུག་ཅིང་། །དེ་ཡང་འབྲུག་གཞིར་དངོས་དབང་སྟོ་
 རས་བྱིར། །བརྒྱ་བྱིན་སྐྱུན་སྟོང་མིང་གིས་མ་འདོགས་གོང་། །མེད་པར་འགྱུར་ཏེ་འབྲུག་ཚུལ་དེ་
 ཡི་བྱིར། །གཟུགས་སྤང་མཐོང་ཅམ་ཉིད་ནས་གཟུགས་སྐྱུར་དུ། །འཛིན་པར་འགྱུར་ཏེ་འབྲུག་
 གཞིར་དེ་ཡི་བྱིར། །གཞན་ཡང་བྱམ་པའི་གདགས་གཞིར་སྟོ་སྡེར་བ། །ཡིན་ཏེ་རྟོག་པས་བཏགས་
 ལ་སྟོས་མེད་འགྱུར། །བྱམ་པའི་འབྲུག་གཞིར་བཤེན་པར་གྲུབ་པའི་བྱིར། །སྟོ་སྡེར་བྱམ་པར་མ་
 འདོགས་སྟོན་དོལ་ན། །མཐོང་ཅམ་ཉིད་ནས་བྱམ་པར་འཛིན་པར་ཐལ། ༥ །འབྲུག་གཞིར་མཆོན་
 ཉིད་དབང་གིས་གྲུབ་པའི་བྱིར། །གང་ཟག་གཅིག་ལ་བཟང་ངན་སྒྲུ་ཆོགས་མིང་། །འབྲུང་བྱིར་དེ་

ཡང་བཟང་ངན་དུ་མར་ཐལ། མིང་དེ་འདྲུག་གཞིར་བདེན་པར་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཐེག་བསྐྱེས་ལས་
གསུངས་རིགས་པ་རྣམས་པ་གསུམ། ཆོས་དེའི་བདག་ཉིད་འགལ་བའི་རིགས་པ་ནི། ལྷོ་ལྷིར་བྱམ་
པའི་འདྲུག་གཞིར་གྲུབ་པ་ལ། བར་ལ་བརྟེན་ནས་ལྷོས་པ་མེད་པར་ཐལ། བྱམ་པའི་འདྲུག་གཞིར་
བདེན་པར་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། རྟོན་གཅིག་བདག་ཉིད་འགལ་བའི་རིགས་པ་ནི། བརྒྱ་བྱེན་གཅིག་
ཀྱང་རྒྱད་ནི་དུ་མར་ཐལ། དུ་མའི་མིང་གཞིར་བདེན་པར་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། བདག་ཉིད་དུ་མར་
འབྲེས་པར་འགལ་བ་ནི། འཁར་བྱུང་ཉེར་སྤྲས་གཉིས་ཀྱང་རྒྱད་གཅིག་འགྱུར། མིང་གི་འདྲུག་
གཞིར་བདེན་པར་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། མདོར་ན་ཆོས་རྣམས་རང་འཛིན་རྟོག་པའི་གཞིར། རང་གི་
མཆོན་ཉིད་དབང་གིས་མ་གྲུབ་པ། རྟོགས་པའི་གཟུང་འཛིན་གཉིས་མེད་རྣམ་རིག་ལུགས། འདྲུག་
པའི་ཚུལ་ཡང་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཀྱང་། སེམས་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཅམ་དུ་རྟོགས་འགྱུར་རྟེ། དགག་
བྱ་དེ་སྤང་བ་ཡང་གནས་ཆོད་ཀྱིས། མ་ཡིན་མངོན་བརྗོད་སེམས་ཀྱི་བག་ཆགས་ཀྱིས། འབྲུལ་
བར་རྟོགས་ནས་མེད་དང་དངོས་པོ་དང་། རོ་བོ་ཉིད་དུ་འདོགས་དང་བྱེ་བྲག་གི། བྱད་པར་
འདོགས་པ་ཡོངས་སུ་འཆོལ་བ་བཞི། རྟེན་རྣམས་རྗེ་ལྟར་རྟོགས་པའི་ཡོངས་ཤེས་བཞི། འཆོལ་
བ་དང་པོ་མིང་གང་དོན་དེ་ལ། བདེན་མེད་དབྱོད་ནས་རྣམ་རིག་འདྲུག་ཚུལ་དང་། གཉིས་པ་
ལྷུང་ཁམས་རང་མིང་འདྲུག་པའི་གཞིར། བདེན་གྲུབ་ཁེགས་པར་མ་ཟད་མིང་དེ་ཡང་། ཡིད་ཀྱི་
བརྗོད་པར་ཤེས་པ་གཉིས་པའི་དོན། འཆོལ་བ་གསུམ་པ་བརྗོད་བྱ་རྗོད་བྱེད་གཉིས། འབྲེལ་བ་
ཅམ་མིན་དོན་རྣམས་རྗོད་བྱེད་ཆར། འདྲུག་གཞིར་མཆོན་ཉིད་དབང་གིས་མ་གྲུབ་པའོ། རྟེན་རྣམས་
མིང་དོན་འབྲེལ་བར་བྱད་པར་རལ། བྱེ་བྲག་བཏགས་པ་དེ་ལས་དོན་གཞན་དུ། གདགས་གཞིར་
དངོས་དབང་སྟོན་ནས་མི་འདྲུག་པ། ཤེས་པ་ཡོངས་སུ་འཆོལ་བ་བཞི་པའི་དོན། རྟེན་རྣམས་འཆོལ་
བ་བཞི་དང་ཡོངས་ཤེས་བཞིའི། སྟོན་ནས་ཡིད་ཤེས་རྟོག་པ་ལ་ལྷོས་པའི། གཟུང་འཛིན་རྣམས་
གཞན་ཁེགས་ན་དབང་ཤེས་ལ། ལྷོས་པའང་དེ་ལྟར་ཁེགས་པ་འགལ་ཞེ་ན། མི་འཐད་སྟོན་པོ་
རང་འཛིན་རྟོག་པའི་གཞིར། བདེན་པར་གྲུབ་པ་ཁེགས་ན་སྟོན་པོ་དེ། རང་འཛིན་དབང་ཤེས་

རྣམས་གཅིག་སྐྱབ་ཕྱིར་དོ། །འོན་ཀྱང་དེ་ཉིད་སྤྱོད་བའི་རང་འཛིན་ལ། །རྟོག་པའི་ཞེན་གཞི་ཡིན་པ་
མི་སྤང་ཡང་། །རི་སྐད་བཤད་པའི་སྟོན་དེ་དེ་ལ་མེད། །སྤྱི་མའི་རྟ་དང་སྤྱང་པོ་རྟོག་མེད་ལ། །མི་
སྤང་མའོན་སུམ་བསྟོན་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།།

ཕྱི་དོན་དངོས་སུ་འགོག་གྱེད་གཞུང་ལ་ཡང་། །ཐེག་བསྐྱུས་ཉི་ཤུ་བ་དང་རྣམ་འགྲེལ་
དང་། །དམིགས་བརྟག་ཆད་མའི་མདོ་སོགས་གཞུང་ལུགས་མང་། །ཐེག་བསྐྱུས་ལས་གསུངས་
ཕྱི་དོན་འགོག་པའི་ཚུལ། །བརྒྱན་ཞིང་གཤེར་བའི་ཚུ་ཕོར་གཅིག་ལ་ཡང་། །ལས་གྱི་དབང་གིས་
ལྷ་མི་ཡི་དྲགས་གསུམ། །རིམ་བཞིན་བདུད་ཅི་ཚུ་དང་རྣག་ཁྲག་ཏུ། །དམིགས་ནས་གང་ལ་རི་
ལྟར་སྤང་བ་ལྟར། །མ་གྲུབ་དོན་གྱི་དངོས་པོ་གཅིག་ལ་ཡང་། །སྤང་ཚུལ་ཐ་དད་སྤང་བ་ཅེས་གྱིས་
ཕྱིར། །འོན་ཀྱང་ཤེས་པ་དེ་ཡི་དམིགས་ལུལ་དུ། །སྤང་བ་མི་འགལ་འདས་དང་མ་འོངས་ཀྱང་། །ད་
ལྟའི་སློལ་རི་ལྟར་སྤང་བ་དང་། །ཁང་མིག་ཚུང་དུར་ཉལ་བའི་གང་ཟག་གི། །མི་ལམ་ལུལ་དུ་སྤང་
ཆེན་སྤང་བ་དང་། །རབ་རིབ་ཅན་ལ་སྤྱོད་འཛུགས་སྤང་བཞིན། །ཉི་ཤུ་བ་ལས་གསུངས་པའི་རྩལ་
ཐན་ཆ་མེད་འགོག་པའི་རིགས་པ་ནི། །ཕྱི་དོན་མེད་དེ་དོན་སྤྱོད་འདོད་པའི། །ཕྱི་དོན་ཚུལ་གྱེད་
ཆ་མེད་རྩལ་མེད་ཕྱིར། །སྤྱི་རབ་རྩལ་ཡང་ཆ་ཤས་དུག་ཅན་ནི། །མིན་ན་ཤར་ལ་བསྟན་པའི་
དབུས་རྩལ་དེ། །སྟོ་ལུབ་རྩལ་གྱི་སྟོགས་ལ་བསྟན་དགོས་པས། །ཤར་རྩལ་སྤྱི་རབ་གཅིག་གི་གོ་
སར་ཡང་། །སྟག་མ་སྤྱི་རབ་ལྷ་པོ་འབྲེལ་འགྱུར་ཕྱིར། །རི་ཅེས་བསགས་པའི་རྩལ་གྱི་གོང་བུ་
ཡང་། །རྩལ་ཐན་སྤྱི་མའི་ཆད་དང་མཉམ་པར་འགྱུར། །ཆོས་གྱི་གྲགས་པས་གཟུང་འཛིན་གྱི་
མཆན་ཉིད་སྐྱེས་ལ་འདྲ་བ་འགོག་པའི་རིགས་པ་ནི། །༥ །དོན་སྤྱི་སྤྱོད་སོགས་མཇུག་པའི་མདོན་
སུམ་དེ། །ཕྱི་དོན་འདྲ་བའི་སྟོན་ནས་རིག་པར་འཛུགས། །མི་རུང་བྲུབ་པ་འཁྲུལ་བར་འགྱུར་ཕྱིར་
དང་། །ཕྱི་དོན་སྤྱི་རགས་གང་དང་མི་མཚུངས་པ། །དེ་ཕྱིར་སྤྱོད་འཛིན་རྣམས་ཤེས་རང་ཉིད་ཀྱི། །དེ་
མ་ཐག་ཀྱེན་སྤྱོད་འཛིན་སྤྱི་མ་དེས། །གཟུང་དོན་བྱས་ནས་སྤྱོད་བ་མ་ཡིན་ཏེ། །དེ་དང་འདྲ་ཞིང་
སྐྱེས་པ་མ་ཡིན་ཕྱིར། །དམིགས་བརྟག་ལས་གསུངས་ཚུལ་ནི། །༥ །སོ་སྤྱི་འཛིན་མདོན་རྩལ་ཐན་

མི་སྣ་ཕྱིར། །མིག་དབང་མིག་གི་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་གྱི། །དངོས་རྒྱ་ཡིན་ཡང་དེ་ཡི་དམིགས་
རྒྱུན་མིན། །རྒྱས་པར་དམིགས་བརྟག་རང་འགྲེལ་རྣམས་ལ་ཉྩེས། །གཉིས་པ་དེ་ལ་ཚུད་པ་སྟོང་
བ་ལ་གཉིས། དགོངས་འགྲེལ་དང་འགལ་བ་དང་། །གཞོད་འཛོམས་དང་འགལ་ཡང་སྟོན་མེད་
པར་བཤད་པའོ།

༥ དང་པོ་ནི། །བདག་མེད་རྟགས་པའི་ཤེས་རབ་བསྐྱེམས་སྟོབས་ཀྱིས། །དབྱ་བཙམ་ཐོབ་
ཀྱང་དམན་པའི་ཉན་རང་རྣམས། །འཁོར་བ་སྤངས་ཀྱང་འཁོར་བའི་གཞི་རྩ་མིན། །བདེན་འཛིན་
འཁོར་བའི་རྩ་བར་གསུངས་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ནི། ༥ །གཞོད་འཛོམས་བཞིན་དུ་རྩལ་པོའི་རྗེས་
འབྲངས་རྣམས། །གཞན་དབང་སྟོང་གཞིར་བྱས་ནས་ཆོས་བདག་གིས། །སྟོང་པའི་མེད་དགག་
ཡོངས་བྱུང་མི་འཛོག་པར། །སྟོང་གཞི་ཡོངས་བྱུང་བཏགས་གཞན་དབང་གཉིས། །གང་ཡང་
མ་ཡིན་གཞན་དབང་ཙམ་ཞིག་འཛོག་། །མི་འཐད་བདག་འཛིན་ཞིན་ཡུལ་མ་སྤྱང་བར། །ཆར་མ་འདོན་
བཞིན་སྟོང་བ་མིན་ཕྱིར་རོ། །བླ་མ་ལེགས་བཤད་ཚུལ་སོགས་རྒྱས་པར་གཞན་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ།

༥ སྒྲིལ་པ། དེས་སྤྱི་མ་ཆད་མཁའ་མཉམ་འགྲོ་རྣམས་ལ། །བརྟེ་བའི་མ་སྤྱད་ལྷག་བསམ་
འོད་པོ་ཆེས། །བསྟན་འགྲོའི་པན་བདེའི་བད་ཆལ་འཇུག་པའི་གཉིན། །ཐུབ་དབང་སྤྱི་བའི་ཉི་མ་
ལྷམ་མེར་གསལ། །སྟོན་དུས་ནོར་འཛིན་བྱ་མོའི་ལྟོ་བ་དུ། །མཁས་མང་སྟོ་གོས་དྲ་བར་མ་ཚུད་
པའི། །ལེགས་བཤད་ཡན་ལག་བརྒྱད་ལྷན་གང་གའི་རྒྱུ། །སྤྱི་མཁས་བླ་མ་སྟོང་ཆེན་པོ་ཙོང་
ཁ་པ། །ཁྱོད་གསུང་ལེགས་བཤད་རིན་ཆེན་མ་ལུས་པ། །གཅིག་ཏུ་བསྟུན་པ་རྣམ་དཔྱད་ནོར་བུའི་
ཐེང་། །འདི་གོ་སྟོགས་ལ་མགིན་པའི་མཛེས་རྒྱན་དུ། །བྱེད་པོ་བི་ཤ་ཀམས་སྤྱི་ལ་ལམ་སྟུམ། །རྣམ་
རིག་གཞུང་གི་དཀའ་གནད་པར་འགྲོའི་རྒྱུ། །ལུང་རིགས་སོར་ཅེས་ལན་བརྒྱར་བསྟུན་པའི་
ཆོ། །ཡིད་འཕྲོག་ཆངས་པའི་སྤྱི་མོ་དབྱངས་ཅན་མ། །སྤྱིངས་ཉེ་སྤྱིར་ཡང་རྒྱ་མཚོའི་ནང་དུ་
ཡིག། །འདིར་འབད་ལེགས་པར་བཤད་པའི་བསོད་ནམས་ཀྱི། །མཆོད་པའི་སྤྱིན་དུ་མི་པམ་

མགོན་ལ་འབྲུལ། །རྫོངས་པ་གང་གྱུར་བཅེ་བས་བཟོད་བཞེས་ལ། །དགའ་ལྡན་ཆོས་ཀྱི་མདུན་
སར་བྱང་དུ་གསོལ།།

ཅེས་བྱང་བ་དང་ངེས་པའི་དོན་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་བསྟན་བཅོས་ལེགས་པར་བཤད་པའི་
སྟོང་པའི་དོན་བསྐྱུས་སྒོ་གསལ་གཞོན་ནུའི་མགྲུལ་རྒྱ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི། །མཁའ་ལྡན་མཁས་
པའི་ཆོག་མཁན་རྣམས་སྟོབས་པ་བསྐྱེད་པའི་བྱིར་དང་། །རང་དང་སྐལ་བ་མཉམ་པའི་སྟོང་མན་དག་
ལའང་པན་པའི་བསམ་པས་ཀྱན་ནས་བསྐྱངས་ཏེ། །ཐམས་ཅད་མཁའ་པ་དགེ་འདུན་རྒྱ་མཚོའི་
བྱང་ངེས་དགའ་འབྲེལ་གཙོ་བོར་གཟུང་། །མཁས་པའི་དབང་པོ་འཇམ་དབྱངས་བཞད་པའི་རྩི་རྩེ་
དང་། །སེ་རྩ་དགའ་ཆེན་རིན་ཆེན་དོན་གྲུབ་གཉིས་ཀྱི་ལེགས་བཤད་ཀྱི་ལེགས་ཆ་སྒྲངས། །རྩེ་
བཙུན་བསྟན་དར་བའི་གསུང་གི་ཆོག་ཟེན་དང་མི་འགལ་བར་བྱས་ཏེ་སྟོམ་ལས་སྦྱལ་མིང་འཛིན་
པ་སྟོབས་བྱང་འཕྲིན་ལས་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་སྦྱར་བ་ཇ་ཡུལ།།

༥ རྒྱལ་གསུང་འཁོར་ལོ་གསུམ་ཀྱི་བྱང་ངེས་ཚུལ། །གསལ་བར་སྟོན་པའི་མི་པམ་སྒྲ་མའི་
གསུང་། །སྟེ་དོན་ལེགས་བཤད་པད་དགར་བྱེད་བ་དང་། །དེ་ཡི་སྟོམ་ཆོག་སྟོབས་ལ་མགྲུལ་རྒྱ་
བཅས། །རྒྱལ་བསྟན་དབྱང་དུ་འདེགས་པའི་ཐུགས་བསྐྱེད་ཅན། །སྐྱབས་མཆོག་ཡང་སྲིད་མཆོག་
སྦྱལ་གང་ཉིད་དང་། །སྟོབས་ལ་འདུས་པའི་ཆོས་བྱ་ཆབས་ཅིག་ནས། །ཡོན་སྦྱར་བརྒྱ་པག་འབྲུལ་
དུ་བསྐྱེད་བསྐྱངས་དགེས། །ཐབ་རྒྱས་ཐེག་ཆེན་ཆོས་ཚུལ་དེ་འཛིན་མགོན། །ལྷན་ཅིག་སྲིད་
མཐར་མི་རུབ་མཇུག་འཕྲིན་ཁྱབ། །རིག་ཤོལ་སྟོབས་ཀྱི་བའི་བཤད་སྦྱབ་ཀྱི། །འོད་སྒྲུང་སྲིད་ཞེའི་
དགྲུང་མཁར་རྟག་འཆར་ཤོག །དགེ་བཙུའི་ཅིབས་སྟོང་འབར་བའི་རྒྱལ་ཐབས་ཀྱིས། །རྩོགས་
ལྡན་དཔལ་བཞེན་སྟེ་ཀྱན་བདེ་དགས་འཛོ། །ཚུལ་འདིར་རྣམ་དགར་འདུ་བྱེད་རི་སྟེད་ཀྱང་། །དམ་
ཆོས་འཛིན་ལ་བྱམས་མགོན་ཉིད་བཞེན་ཤོག །དཔར་བསྐྱུན་སྟོན་ཆོག་ཏུ་མཁན་ཆབ་དྲག་མིང་
པས་ཤར་མར་སྟོན་པ་དགེ་ལེགས་འཕེལ།། །

ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༣ ལོའི་སེར་སྒྲུང་དཔེ་མཛོད་ལས་བྱེད་ནུས་སྟེ་

མཆན་གཞུང་གསལ་གསལ།

ལག་ལེན། སློའའོར་དག་བཤེས་ལྟ་རམས་བ་ཆོས་ལཱིན་ཐར་ཕྱིན།

ལག་ལེན། རོང་པོ་དག་བཤེས་ཐུབ་བསྟན་སྐལ་བཟང་།

དུལ་གཉེན། རྒྱལ་ཆོན་བྱམས་བ་ཆེ་མེད།

ཡེར་ཆོན་བྱམས་བཤེས་རབ། གཞུང་ཆོན་དག་དབང་ལེགས་ཆོགས།

ཀོང་ཆོན་སྐལ་ལྡོར། སློའའོར་སྐལ་བཟང་རྒྱལ་ཆོ།

ཡེར་བསྟན་བ་རྒྱལ་ཆོ། སློའའོར་ཐུབ་བསྟན་པན་བདེ།

སློའའོར་དག་དབང་ཚུལ་ཁྲིམས། གཙང་སློའའོར་རྒྱལ་མཆོན།

རོང་ཐུབ་བསྟན་དར་རྒྱས། རྒྱལ་དག་དབང་ཕྱིན་པ།

གཞུང་ཐུབ་བསྟན་ཉི་མ། ཡེར་དག་དབང་སྐལ་བཟང་།

གཞུང་ལཱིན་དབྱངས་སློབ་དཔོན། གཞུང་སློའའོར་དབྱིག་གཉེན།

ཐེ་ཆོས་ལེལ་ཆེ་རིང་།

འབྲུལ་དེབ་སྒྲིག་བ་པོ། དམར་དག་བཤེས་ལཱིན་དབྱངས་བསོད་ནུས།